TD
dc17.066
1936t-24
2nd

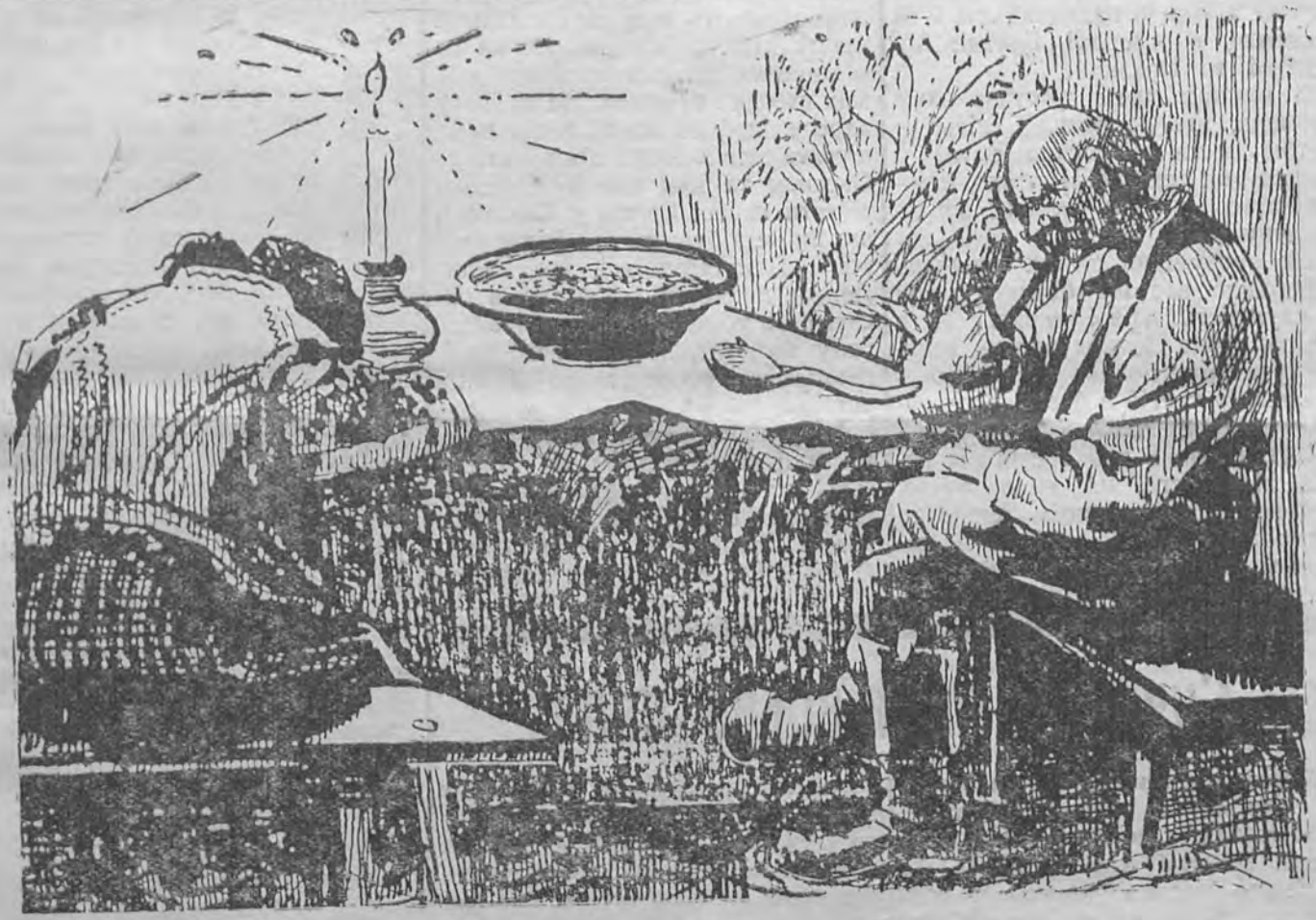
Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Ґемко

РІК III. Ч. 1 (49)

Львів, 1-го січня 1936
Виходить двічі в місяць
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWÓW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 вол., Піврічно 1·80 вол., Чвертьрічно 1·— вол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Христос Родився: Славіте!

На небі перші майоріють зорі
І ніч на землю кида срібні сіти.
Чарівні линуть, херувимські хори:
»Христос родився, Славіте!«
Велика радість на цілому світі.
Лиш тільки сумом віє в цій хатині.
Застигла на столі святая страва.
І свічка примлівае вже на скрині.
В старця печаль діймава,
Вона втирає очі в край рукава.
Чогож це батько скамянів в одчаї,
Чого невістка вмилася сльозами,
І де подівся той, куди блукає,
Що давніми літами
В Свят-вечір хату звеселяв піснями?
Чи кострубата, незавидна доля
Його загнала ген за океани,
Веліла кинуть рідну стріху й поля,
Іти в край незнані
З надією, що може поталанить?
Чи одчайдушні пориви юнацькі
Казала станути в стрілецькі лави,
Щоби спочити у могилі братській
І дожидать заграви
Нових світанків майбутньої слави?
На кобальтовім небі злоті зорі...
Земля вгорнулася в неводи сині.
Не чути в хаті многотонних хорів.
На невисокі стіни
Лягають довгі, примхуваті тіни.

Бібліотека
Бібліотека
№ 4985

На порозі третього року.

Слово до наших Читачів.

За нами два роки культурної праці. Вони минули скоро й незамітно, навіть не знати коли. Та проте багато довелось прожити за цей час.

До видання нашого часопису ми приступали з переконанням в його конечність, з твердою вірою і постановою, що наші задуми й почини найдуть належний відгук у наших братів Лемків.

І в наших надіях ми не завелися. Появу нашої газетки привитали Лемки щиро й сердечно. Заклик ставати в ряди наших передплатників відбився широким відгомоном не тільки в Галичині, але й за Океаном, в Америці, Канаді, Аргентині та Бразилії.

З кожним днем зростала наша громада, що обеднана спільною метою нести смолоскип світла й правди під лемківські стріхи, перетворилась в одну велику понадтисячну сім'ю.

Це зрозуміння наших починань утвердило нас ще більше у вірі в слушність нашої справи, — в це, що »Наш Лемко« сповняє велику культурну працю. З тією вірою зачинаємо третій з черги рік видавання нашого часопису.

І ступаючи в той третій рік нашої діяльности, ми, як звичайно, кличемо всіх Українців Лемків не відмовляти нам і далі своєї моральної та матеріяльної піддержки, приєднувати нам нових передплатників і цим поширювати наш часопис.

З третим роком своєї праці кидаємо клич: **Ні одної свідомої хати без »Нашого Лемка«.** Цей клич не тяжкий до здійснення. Його точне виповнення лежить таки в руках самих Українців Лемків. Треба тільки, щоб кожний передплатник »Нашого Лемка« уважав своїм обовязком і вимогою своєї чести приднати нам хочби одного нового читача, а скоро число наших передплатників не то подвоїться, але потроїться.

Також наші Рідні Брати в Америці поможіть нам вести дальше зачате діло, переводіть збірки на поширення нашого часопису при всіх нагодах та посилайте на нашу адресу, щоб ми могли точно помішувати звіт з Вашої діяльности за Океаном та цим самим підбадьорювати наших Братів у Карпатах, що Ви не забуваєте про Рідні Сторони. Памятаймо всі, що »Наш Лемко« приносить великанські послуги, бо точно поміщує в правдивому насвітленню про всі події громадянського життя на Лемківщині.

Тому повторюємо: Нехай у цьому році не буде ні одної української хати, де на столі не було би »Нашого Лемка«. »Наш Лемко« під кожну лемківську стріху!

Редакція і Адміністрація.

—o—

Сучасне лемківське село

Мешканців нашого лемківського села сміло можемо поділити на два нерівні табори. У першому таборі находяться всі такі наші господарі, що не беруть участи в громадському житю; живуть з дня на день, з року на рік. Їм байдуже все це, що діється поза їхньою хатою, за їхнім загумінком; щоденні турботи, журба про хліб насущний і вдержання свойого стану посідання — перші оконечні та підставові їхні вимоги і потреби. Вони не цікавляться подіями поза своєю оборою, хіба що безпосередно торкаються їх хати. Піднести своє господарство, поліпшити свою рільну господарку — вони попросту не знають, тож з нехітю відносяться до всего, що нове, хоч воно дуже корисне й потрібне; бо їхні домагання обмежуються до того, що з діда прадіда. Вони живуть — так скажемо — стариннім, непоступовим життям, окутаним забобонами, вірюваннями і рівними повірями, що їх строго бережуть і придержують. В парі з цим книжка і часопис не находить доступу до такої хижі. Такі газди довідуються коли-не-коли на торгах, або на сходинах в часі весільних гутірок і на хрестинах — про різні краєві події та зі світа, одначе і це не дуже промовляє до їхньої замкненої душі. Їх бажання: святим спокоєм доживати свого віку; та на це немає ради. Вони навіть не хочуть своїм синам позволити за свойого життя мішатися до господарки, борони Господи, змінити її на новий лад. І це саме спричинює в жорстокий спосіб нужду і недолю нашого села.

В провенстві до них — наче на другому бігуні находиться другий поступовий табор. Це молоді люди, що або дома з книжок, часописів, з прикладів у других взірцевих селах і краях, або таки, надто набідившись на ласкавих — хоч і батьківських — руках і на службі — пірвали всякі звязки з дотеперішними непригожими умовинами господарського варстату праці — вони цілою ходою пішли назустріч кращому завтра. Вони залюбки горнуться до освіти, цінять добре виховуюче друковане слово, велику вагу прикладають до суцільної господарської організації і кооперації. Вони раді помогти своїм братам і бачити село серед найкращих умовин; але покищо таких вибраних не багацько.

І не дивуємося, бо годі скоро добитися цього, що віками в нас занедбане. А наше село на Лемківщині занедбане під кожним оглядом. Не так легко його піднести з цього занепаду та уздоровити. Тут одиниця небагато вдіє; до цієї народньої праці треба і мусить прикласти свої руки ціле наше громадянство на Лемківщині.

Нам не вільно сумніватися в наші народні сили, бо збудженний народ — наче розбурхана филя — в ім'я великої ідеї для добра нашого народу — здібний до очайдушних діл.

Знаменне тут ще одне явище, що його не можемо легкодушно помінути. Між нами бачимо сотки наших молодих господарів, що не рішилися ще досі станути на твердому народньому грунті; вони на бездоріжжю. Тому, щоб скріпити ряди ідейних одиниць — треба всіх цих притягнути в народне середовище та заохотити до ідейної, поступової праці.

Одночасно не забуваймо, що в цей спосіб скріпимо в народі віру в краще майбутне та визбудемося всіх таких, що ще сьогодні розеднують та розятрюють наші болячки, щоб легко горувати над нашими селами. З новим роком ставаймо всі до відбудови наших господарських ділянок!

Юліян Тарнович.

НОВОРІЧНІ НАРОДНІ ЛЕМКІВСЬКІ ПОБАЖАННЯ.

Зза тої гори, зза високої
Виднося...
Ходит господарь
По стайничєнці
Молиться...
Став'ят волоньки во два рядоньки
Молиться...
А коровиці во дві лавиці
Молиться...
А вам дай, Божи,
Шестя здоровля,
Дай жи вам пани господарь
Із зо всім домом
Із милим Богом
Дай жи вам.
В стайниці радісті,
В хижи веселість,
Весіля в коморі,
Прибуток в оборі
Дай Божи!
Помайбі на шестя
На здоровля на тот новий рік.

Поширюйте „Нашого Лемка“

Святий Вечір

Потемніло. На небі зірка з'явилась
І палає, мерехтить...
В лемківській закутині село заворушилось —
»Велію« кожний ладить.
Вікна світлом блимають, мороз скрипить,
Господар вносить »діда«,
Господиня в »керман« свячений вінок;
Святочна йде бесіда.
Згодом газдиня кутю на стіл ставить.
Всі за стіл посідали,
Газда здоров'я рідні бажає,
— Щоб других свят діждати!
Добра, щастя, волі, ліпшої долі
Для рідного Народу...
Потім ложку кутї в стелю кидає:
Щоб Бог відвернув шкоду.
І хліб їдять з часником, капусту,
Борщик і бараболі,
Пироги й закусивши памиушками,
Кладуть ложки на столі.
А діти скоро ложки позбирали,
Соломою зв'язали,
Хай худобина літом пасеться добре,
— Щоб клопоту не мати.
— Щоб кури добре неслись.
На соломі рідня гуртом сідає
І »Бог Предвічний«, »Нова радість стала«
Весело затягає.
Аж тут нараз »дзень-дзелень« під вікнами...
То колядники йдуть
З »Вертепом«. Тож вони на »Рідну Школу«
Колядують — хай зайдуть.
Від віків, що року Різдво Христове
Нагадує нам той час,
Коли то Христос спас нас від неволі,
Лишив надію для нас...

Степан Вархоляк.

Всі підемо по коляді „Рідній Школі"

Вся коляда »Рідній Школі«. Як минулих років, так і цього року Львівський Воєв. Уряд видав уже дозвіл на переведення збірки коляди від 6. січня до 19. січня 1936., а це рескриптом з дня 6. грудня 1935. Ч. Пол. Б. 27/141/35. Дозволено збирати так гроші, як і рільні продукти. Тому всі свідомі, що одержуть збіркові листи, не повинні відмовитися від цього громадянського обовязку, та як слід його виповнять та точно й совісно переведуть збірку чи то в грошах, чи рільних продуктах. По переведеній збірці негайно зложать так збіркові листи, як і готівку у Повітовому Кружку »Рідної Школи« у Сяноці, щоби на час переслати її до Головної Управи »Р. Ш.« у Львові. Рівнож всі свідомі громадяни повинні впливати на своїх сусідів, щоб хоч раз у рік причинилися бодай малим крізовим датком тій »Рідній Школі«, яка стільки ширить освіти та науки у рідній мові так серед шкільних дітей, як і серед дорастаючої молоді. Тому всі радо даваймо датки на коляду »Рідній Школі«!

Подаємо побажання, що їх треба виголошувати все по переспіванню коляди та заохочувати наших чесних господарів до щедрих датків у першу чергу на »Рідну Школу« та на другі народні цілі. Рівнож пригадуємо, щоб всі святкували Свята без алькоголю, бо алькоголь найгірше нищить родинне щастя. Краще книжку купити, або дати бодай дрібну лепту на культурні потреби нашого Українського Народу.

—о—

НА ЦЕРКОВ.

»В цю святочну днину,
В цю годину гожу,
Не забудьмо браття,
Про Церковцю Божу.

—о—

»РІДНІЙ ШКОЛІ«

»Будьте нам здорові,
Як рибки у мори,
Най пливе достаток
У ваші комори!
В щастю, в гаразді живіть,
Та нам лепти не скупіть, —
Щоб минути всю крамолу,
Дайте гріш на »Рідну Школу!«

—о—

НА ДОБРІ ЦІЛІ.

»Ми на тому, любі браття,
Коляду кінчаєм,
Щастя й долі цему Дому
Всі щиро желаєм.
А за коляду візьмемо
Малу нагороду
Не для себе, а на цілі
Рідного Народу!«

ЗНЕВАГА СВЯТ.

Недавно православні лемки зі села Тихані (Короснянщина) побили й покалічили по лиці свойого православного батюшку Охнича до тої степени, що згаданий батюшка мусів поїхати до лікаря, а справа опинилась в суді в Дуклі. — На день 4. 12. 1935. (торжественне свято »Входа в храм Пр. Богородиці«, і то перед полуднем, визначив згаданий суд розправу, на яку завізвав батюшку Охнича і тих людей, що його побили. Всі на розправу явились.

Прикро і сумно, що згаданий суд не звертає уваги на гр. кат. і православні свята (у 23. ч. »Нашого Лемка« була вже згадка про те, що суд в Дуклі злегковажив також свято Архіст. Михайла, 21. 11. 1935. р., хоч, безперечно, таку судову поведінку належить напятнувати, але як назвати це, що свої свята легковажать самі »православні« християни, а між ними й їхній духовник?

З цього бачимо, що глибоке, православне переконання лемків існує лиш у фантазії варшавської православної Митрополії і у фантазії її орґану »Слова«!

Чи таких людей можна назвати віруючими, які чинно зневажають свойого духовника, а відтак легковажать свої свята?

АМНЕСТІЙНИЙ ЗАКОН

На основі амнестійного закону у відношенні до політичних вязнів — кари до двох років вязниці мають бути зовсім даровані. Кари від одного до пять літ мають бути зменшені на половину, а від пятьох до десятьох літ на третину.

Проект цього амнестійного закону сойм і сенат поширять і змінять.

—о—

ВЕЛИЧАВИЙ ПРАЗНИК

В Куритибі в Бразилії відбувся величавий храмовий празник Пречистої Діви Марії. Торжественну Хвалу Божу відправив при участи великого здвигу народу наш земляк о. Маркіян Шкірпан. В Бразилії перебуває на еміґрації багато наших братів Українців-Лемків, одначе нема там великих гаразділ. Впрочім, кому сьогодні добре?...

З історії Лемківщини

Сяніцька Земля.

Історичні згадки про наші села.

Оселі, на захід в лінії рік: Ослава — Сян (коло закруту коло Динова) — Склярка (ліва притока Сяну, що вливається коло Динова), належали в другій четвертині XIV. століття до Сяніцької Землі. Йдучи з півдня, від Карпат, на північ, стрічаємо над горішною Ославою, лівою притокою Ослави, недалеко від переходів Бескид і Лупків, село *Радошичі*, одну з рідких осель, що вже в цю добу існувала глибоко в горах. Воно опустіло з початком XIV. століття і вдова по Ягайлі королева (польська) Софія поручила грамотою з 25 березня 1441. р. осадити нову оселю на полі званім Радошичі »в окрузі і землі Сяніцькій«. Відтак дальше на північ, нижче устя Ославиці до Ослави, лежить село *Щавне*. Солтиси з Одрехової і кмети зі Щавного заручили 27 травня 1450. р. перед судом в Сяноці за Івана зі Щавного, що він після трьох літ представить перед сяніцького старосту своїх братаничів Пашка і Данилка, які зможуть викупити солтиства в Щавнім і в Радошичах, продані їхнім дядьком Іваном якому — то Максимови. Балько зі Щавного і Балько з *Полонної* виручили 15 червня 1433. р. в городськім сяніцькім суді якогось Фріда з вежі та кайдан. Щавне було оселене на волоському праві. По лівім боці долішної Ослави находяться села *Поражи* та *Загіре*, що належали в 1449. р. до Івана Стецьковича з *Тарнави*. Про Загіре маємо ще записку з 28. лютого 1439. р.; тоді то мельники зі Загіря жалувалися перед городським судом в Сяноці, що колишній Жупник Микола і Стецько Тарнавський насильно забороняють їм покористуватися тамошнім млином. *Височани* належали спершу до Івана Височанського, що 19. січня 1443. р. записав своїй жінці на половині села 40 марок посагу і стільки-ж віна від себе. Девять літ пізніше, 31. січня 1452. р., Анна Височанська продала »своє село Височани в Сяніцькій Окрузі« Іванові Тарнавському і браттям Грицькові та Станькові з Морохова за 205 марок і коня. *Карликів* — це мабудь дещо пізніша оселя, що повстала аж в другій половині XV. століття, перед 1483. р. нема про неї ніякої згадки. З цьогож часу походить також сусідне село *Камінне*, першу згадку про нього маємо з 21. травня 1490. р. Між Височанами і Поражем над рікою Ославою лежить ще село *Морохів*, а на північ від нього село *Небещани*. Крім щойно згаданих Грицька та Станька власниками Морохова були ще два брати, Клим і Павло. Їх всіх чотирьох взивав 5. листопада 1435. р. Фридрих з *Ячмирі* перед сяніцький суд ізза меж між Мороховом, Небещанами та *Велепюлем*. До сього Фридриха належало

Руїни старшинного замку в Чорштині. Про події, що відбувалися в давнині у цьому містечку, буде в дальших числах.

ще село *Раткавиця*, на північний захід від Морохова, як це бачимо зі скарги, яку 19. вересня 1449. р. Гнат з *Гузелева* вніс до сяніцького городського суду проти Степана з Ратнавиці. В 1468. р. переведено розмежения між посілостями Небещанами, Велепюлем та Велепольською Волею з одного боку і Мороховом і *Морохівською Волею*, теперішньою морохівською Завадкою, з другого — між Мороховом і Поражем та *Чашином* і вписано в сяніцькі судові книги.

Теперішне судове містечко *Буківсько* було в XVI. століттю селом і належало до маєтностей сяніцького судді Миколи Чесика. До сяніцьких судових книг вписано 16 серпня 1435. р. акт поділу спадщини між його синів Петра, Івана та Юрія, в котрім за Петром признано села: *Збойська, Петрову Волицю*, Буківсько і *Загочеве* (на схід від Ослави); за це Петро зрікся всіх належностей до маєтности *Новотанець* або *Березово*. Границею Буківська від села *Великий Вислок* над горішним Вислоком признали хребет *Буковицю* (ліс).

(Дальше буде).

ПАМЯТАЙ ДЕНЬ СВЯТИЙ СВЯТКУВАТИ.

Попередніми роками деякі »господинове« завели у нас на Лемківщині православя. Тепер їм ця штука вже не вдається, хоч ще їздять з батюшками, тому деякі тепер знов чіпилось нищої штуки. Вони хочуть ще ту побожність, яка в людях лишилась, знищити зовсім.

Ото довідуємося, і се зрештою оголошують в криницькім »Лемику«, що деякі господинове в неділі до полудня, підчас Служби Божої уладжують різні свої збори в Горлицях, щоб в той спосіб відтягнути людей від Служби Божої по селах. І вибирають не лише звичайну неділю, але на радість самого діявола вибирають такі окремі неділі, в які і випадають великі свята. Приміром: в неділю 27. жовтня м. р. на празник Христа-Царя, вони перед полуднем в Горлицях урядили збори бурси, на які мали явитись і селяни. В неділю 22. грудня м. р., коли випало велике свято Непорочне Зачаття Пр. Д. Марії також оголосили збори в Горлицях »Лемко-Союза«.

І то явно в газеті оголошують і не соромляться того. Спеціяльно в неділі і то — де є свято рівночасно, урядують, бо хочуть селян по селах через се відтягнути від Служби Божої. Якщо не хотіли би людей відтягати від Служби Божої, то урядували б такі збори в будний день, головно у вівторки, коли наші селяни є масово на торзі в Горлицях.

— Видко, що їм про се не ходить, щоб було багато людей, лиш нароком, щоб неділю осквернити і збесчестити.

Господарі Лемки! Не дайте собі і не позвольте на будуче, щоб Вас відтягали в той спосіб від Служби Божої! Не позвольте, щоб деякі »господинове« збещещували святі дні. На будуче, у такі дні, ані один не ідіть на такі збори, щоб опускати Службу Божу.

Приміщення на такі збори дає бурса в Горлицях, де виховуються наші діти, котрих тим гіршиться. Пам'ятайте, що Христос сказав, що ліпше було б такому, що гіршить дітей, щоб привязав собі млинський камінь до шиї і втопився в морі. Хто спомагає таку бурсу, що підчас Служби Божої дає салю на збори, а навіть сама такі збори уряджує, *той співділає* зі злом. Так вчить релігія. Пам'ятайте про це! Се вже навіть чужі завважили, бо бачите, що з бурси одного професора перенесли до іншого міста, а другому в гімназії в Горлицях не дали посади, хоч за ним їздила делегація просити аж до Кракова, і то задармо.

Браття селяни! Не дайте себе водити за ніс і сміятись з ваших релігійних і християнських обовязків, бо навіть жити в себе такого ніколи не роблять, хоч і не християни вони!

(Газда).

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ І ВЕСЕЛИХ СВЯТ.

Хвальній Редакції »Нашого Лемка«.

З нагоди вступлення »Нашого Лемка« в третій рік існування, Воробличани передплатники і члени »Сільського Господаря«, бажають »Нашому Лемкові«, »Народній Справі« та другим В-вам »Української Преси« найкращих успіхів і веселих Свят Різдва Христового.

Також Братам Жертводавцям за Океаном бажаємо веселих і щасливих Свят та нових сил до праці з Новим Роком! Дай Боже усім нам дочекати кращої долі!

Воробличани.

НИНІ РОЖДЕСТВО БОЖОГО ДИТЯТИ.

(На нуту »Бог ся раждає, хто-ж Го може знати«).

Нині Рождество Божого Дитяти,
Брата Вкраїнці йдуть Його витати:
(2) Тутки Лемки співають,
Подоляки іграють
Волиняк щось міркує,
Бойко легко танцює,
Полтавець плясає,
Гуцул тримбітає:
Тра-ра, тра-ра, тра-ра,
тра-ра-ра!
Чути довкола любі жарти й сміхи,
Ісус маленький в ручки бє з утіхи.
(2) Тутки Лемки співають,
Подоляки іграють
Волиняк щось міркує,
Бойко легко танцює,
Полтавець плясає,
Гуцул тримбітає:
Тра-ра, тра-ра, тра-ра,
тра-ра-ра!
Грають, співають українські села,
Щоб та Дитина була все весела:
(2) Тутки Лемки співають,
Подоляки іграють... (і так далі)
Щоб те Дитятко щиро нас любило,
Ми Його нині забавимо мило:
(2) Тутки Лемки співають,
Подоляки іграють... (і так далі)
Бо ця Дитина, то вам Бог правдивий,
Кого полюбить, той буде щасливий,
(2) Тутки Лемки співають,
Подоляки іграють... (і так далі)
Маленький Христе, бався разом
з нами,
Із Іваськами тай із Михаськами!
(2) Тутки Лемки співають,
Подоляки іграють... (і так далі)
Любий Ісусе, мило д'нам всміхнися,
В кождій потребі за нас заступися!
(2) Тутки Лемки співають,
Подоляки іграють,
Волиняк щось міркує,
Бойко легко танцює,
Полтавець плясає,
Гуцул тримбітає:
Тра-ра, тра-ра, тра-ра,
тра-ра-ра!

Господарсько-освітній курс у Полонній. Зачуваємо, що заходом і коштом Кружка »Рідної Школи« у Сяноці відбудеться 6-ти тижневий господарсько-освітній курс у Полонній. Курс цей буде поділений на 2 части. Перед полуднем буде відбуватися навчання трикотарства (робленія рукавиць, светерів, панчіх) та вишивання. По полудню будуть щодня відбуватися різні виклади на господарські, освітні та інші тим подібні теми. Побажанним було би, щоб як найбільше число молоді обох полів скористало з нього. Отворення цього курсу відбулося дня 22. грудня 1935 р. Подробиці з цього курсу подамо у слідуючій хроніці.

Хто є найтяжчим ворогом нашого села?

Усі комуністичні процеси, що досі були в Польщі, наявно виказали, що комунізм поширюють майже виключно жиди. Вони ловлять на свої сіти несвідомих людей по наших селах. Жиди хочуть підорвати всіми можливими способами моральне життя нашого села, намовляють необачних і затуманених »обіцяним райом« до викидання святих образів з наших хат і розсівають вістки, щоб нарід відвертався від духовенства і святої Церкви. Вони знають, що одинока наша Церква держить наших людей при вірі, при правді, в одности, тому в першу чергу повели наступ проти нашого українського Духовенства, видумуючи на його різні брехні і клевети.

Жиди, як бачимо, є не тільки нашим економічним, але й політичним ворогом, бо вони ведуть під комуністичними гаслами розкладову роботу серед нашого народу. Ми вже нераз писали, щоб вистерігатися жидівських пророків, що грубі гроші заробляють на нерозважности деяких наших нерозумних сільських одиницях, — що пересторогу ще раз повторюємо, щоб відчахнутися від жидівської гидкої роботи, бо інакше жиди заведуть наш нарід у пропасть.

Погляньте всі, хто від віків затроює наші села палюнками, етерами, шпіритаями?

У чиї руки переходить народне надбане? Чи мало ще цеї кривди, що її жиди роблять нашому господареві, на кожному кроці лихвою, визиском, шахрайством?

Щиро радимо селянам призадуматися над цим болючим питанням і організуватися в культурні народньо-господарські товариства і кружки та спільно радити над кращими обставинами нашого села. В першу чергу подбати, щоб ця — якщо так назвемо визвольна економічна праця творила ідейні, чесні та солідні осередки господарського життя та ніколи не переходила поза межі, бо перевага все лишається по стороні культурного — цим самим сильнішого.

Але до такої праці треба приєднати всіх господарів у кожному лемківському селі.

Загальні збори Читальні »Просвіта« в Сторожах Великих. По деякім проспанім довшім часі — відбулися вкінці загальні збори Читальні »Просвіта« в Сторожах Великих. По стверджении, що за звітовий час нічого не вчинено; вибрано новий Виділ з головою о. деканом І. Цегеликом. Сподіємося, що новий Виділ доложить всяких старань та якслід попровадить вперед культ.-освітню працю в селі, а літом 1936. року заложить дитячий садок, беручи собі за примір загутинську Читальню »Просвіти«. Новому Виділові бажаємо як найкращих успіхів.

Курс для неграмотних. Заходом Кружка »Рідної Школи« у Сяноці зорганізовано для членів Брацтва Апост. Молитви у Сяноці курс для неграмотних. Дня 15. грудня 1935. відбулося відкриття цього курсу. Курс відкрив відповідною промовою Голова Кружка Др. Ванчицький. Курс відбувається 2 рази у тиждень. Провадить його учит. М. Клішівна.

Водопроводи у Сяноці. Врешті і Сянік небаром буде мати здорову воду. Найголовніші праці вже покінчено, а саме побудовано 5 керниць над Сяном у Трепчі коло Сянока, котрі мають забезпечити Сянік у воду, побудовано там відповідні будинки на приміщення машин, на мешкання, тощо; вибудовано на горі у мийським парку великий збірник на воду, відки буде вода розходитися по цілім місті. Дальше переведено рури з Трепчі аж до збірника, як рівнож покрито місто цілою сіткою підземних рур, заправлено вуличні керниці-крани (котрих має бути понад 30). Тепер якраз допроваджують електричний струм до Трепчі. З початком січня мають поставити машини, які будуть передавати воду аж до Сянока (3 і пів км.), у січні та лютні 1936. року мають відбуватися проби з допровадженням води до міста, так, що з весною сяніцькі громадяни будуть вже пити чисту, здорову, фільтровану воду. Може аж тоді всякі тифи будуть омінати Сянік, та не заберуть уже стільки жертов, що весною 1935. року.

Звільнення о. Д. Кузьмінського від обвинувачення за проступок арт. 6 закону про збори. Сяніцький Замісцевий Виділ Окружного Суду у Яслі на розправі дня 13. грудня 1935. звільнив від вини й кари о. Д. Кузьмінського, б. пароха у Межиброді від обвинувачення за проступок з арт. 6 закона о зборах. Акт обвин. закидав о. Кузьмінському, що він, мимо завішення діяльности Читальні »Просвіти« у Межиброді урядив збори членів завішеної Читальні. Однак на розправі виявилося, що скликані збори — були це сходини Брацтва Апост. Молитви, яке в Межиброді існувало вже від кількох літ. Боронив адвокат др. Ванчицький.

ЧИ ВИ ВЖЕ ПЕРЕДПЛАТИЛИ »НАШОГО ЛЕМКА«?

Берім собі примір від других

(Надіслана стаття від нашого кореспондента і передплатника з Франції).

Передумовиною кращого господарського життя Французів — це їхня пляновість. Французький рільник провадить свою господарку з олівцем в руці. При кінці кожного господарського року він робить точні обчислення та помічує, які рілля приносить йому доходи; чи виплачується сіяти, або занехати цей або другий рід збіжжа, чи побільшити, або зменшити число годованих домашніх тварин, або перейти негайно на другу кориснішу галузь рільної господарки. Така пляновість, де кожний сотик записаний по стороні приходів і розходів, уможливлює рільникам рікрічно побільшувати свій стан посідання, наводить їх до кращого зужиткування господарських плодів; навіть малоземельний Француз краще забезпечений, як наші »обшарники«. Дальшим покажчиком небуденнього французького уровеня на полі рільничого поступу ще ця обставина, що Француз належно зорганізований у всіх галузях годівельного, промислового та торговельного життя. Його завдання вигодувати, або випродукувати відповідної якости збіжжа, городовин та другого господарського добра, але збутом він вже не журиться. Там немає посередників, бо Француз-хлібороб все точно і постійно знає, що діється в світі. За нього думає і бореться його рільнича організація, що захороняє всіх членів перед визиском і спекуляцією міських посередників. Рільничі продукти і вироби переходять простою дорогою від господаря до рук споживаючого; тому також ціна за рільні плоди є рівномірна з ціною фабричних виробів. Француз-селянин ніколи не продає ані не купує нічого на око, лише все збуває на вагу, тому продукує високовартісні плоди. Одначе найважнішою обставиною розвитку рільничого життя — це належна оцінка землі та підхід до її вихіснування.

»Хліб наш насущний« — оце слова, що про них кожний міщух-Француз тямить і тому високо поважає рільників, бо рільництво є підставою кожної держави. За це рільники почуваються громадянами першої кляси, вони свідомі свойого завдання і призвання. Кожний рільник читає всі свої рільничі фахові часописи, журнали, досконало орієнтується в громадянському життю, зокрема в господарсько-промислових і торговельних відносинах.

Він не робить ніколи нових господарських поліпшень, поки на спільних зборах загал рільників одноголосно не вирішить окремої постанови, що вона корисна і принесе бажані доходи хліборобам.

Ціле господарське життя — це наче одна велика клітина, або машина, де всі ділянки точно поділені, злучені, впорядкувані, та згуртовані в господарських товариствах, союзах, кружках, кооперативах.

Як оповідати Французові, що деякі наші господарі в горах засівають десять і більше морґів ріллі та не мають подостатком хліба і паші, Француз-хлібороб гнівається, що пошиваємо його в дураки.

— Як це можливе — каже — щоб на 10 моргах поля хліба не ставало? Видко, що у вас так господарять, як тут ще перед 200 роками господарили, або може ніхто не читає ані рільничих книжок, ані корисних рільничих програм, часописів.

Якщо знову Француз вичитає у своїй пресі, що в нас за один господарський плуг треба аж 276 кг. жита, тоді кричить, що ми не знаємо себе боронити, побиватися за належні права й організуватися в одноцільні національні гуртки-товариства за спільну господарську долю.

З цього короткого перегляду бачимо, як далеко ми відстали від других — щоправда державних — рільників, та це тому, що дуже чомусь тяжко і нерадо визбуваємось старечих недоцільних способів господарки; наш загал — або більша часть селян не читає своїх ґазет, не є зорганізована, та через це використовувана і понижувана. Це повинно вказати нашим господарям правдивий шлях, бо щераз кажемо, що рільництво є підставою розвитку й життя кожного краю.

Мирон Т-вич.

———o———

ВИКОРИСТОВУЙМО ШКІРУ НА ВЛАСНИЙ УЖИТОК!

По наших селах господарі нераз за безцін продають жидам шкіри, або худобину. Коли б так порахувати, то нераз господар краще вийде, коли наприклад теля замість за безцін продавати, зужиє його сам. Буде мати мясо на страву і шкіру на чоботи та не мусітиме ходити босий.

Маємо вже кілька українських гарбарень всяких шкір. Одною такою доброю гарбарнею є **кооперативна гарбарня в Яворові.** Ця гарбарня виробляє добрий рід юхтів та римарських шкір. Юхт іде на чоботи (головно пришви) для села. З римарських шкір блянк і сирівець служать до дальшого виробу упряжі, пасів до господарських машин і млинів, на батоги, ремінці до черевик, паски і т. п. Хромовий сирівець, що також можна виправити в згаданій гарбарні, виробляють на спортове приладдя, як вязання до лещат, фотбалівки, плащі до мячів, тощо.

Сам спосіб пересилки до виправи зовсім простий. На найближчій стації за 10 гр. купується фрахт (звичайної пересилки), адресується до »Гарбарні« в Яворові й оплачується перевіз. Найпрактичніше опаковувати шкіру старим міхом-деркою. По виправленню »Гарбарня« **власним коштом** відішле товар власникові та за виправу числить за 1 кг. юхту 2 зл., за 1 кг. блянку 175, 1 кг. сирівцю 1.10, хромового сирівцю за 1 кг 3 зл.

Ґарбунок юхтової і блянкової шкіри триває до 4-ох місяців. Звичайно шкіра з корови дає 4.5—7 клг. юхту. Розчисляється приблизно так, що зі сировини (в свіжому стані по насоленні) виходить 3.3—3.5 кг. на 1 кг. юхту, 3 кг. на 1 кг. блянку і сирівцю. Грубшу сировину з корів і бугаїв виправляється на римарські шкіри і ходакові, тонші вагою до 20 кг. на юхт і бокс. З кінських шкір найпрактичніше виробляти футрівки, деколи можна і бокси, — з телячих бокси. З успіхом гарбується шкіри з псів на бокс і з волосом на футерка, але вони видержують транспорт лише при більшій скількости.

Радимо нашим селянам як найбільше користати з цеї гарбарні.

Також добре буде, замість »гладити« за безцін вівці і барани, різати їх на мясо і кожушки. Не будете тоді видавати останній сотик за лиху міську тандиту — гераки, райтузи, куртаки, що ні жмінки клочча не вартає!

Вкінці треба в кожному повіті подбати, щоб бодай один наш господарський син пішов на науку до такої гарбарні та навчився виправляти шкіру. Відтак в кожнім повітовім господарським осередку заснувати кооперативні гарбарні — то поправді дуже важна розвязка пекучого лемківського безробіття.

ВИВІЗ ДЕРЕВА.

Часописи подають звідомлення, що за 1935. рік вивезено за границю дерева на 140 міліонів злотих. А наш селянин як бідував так дальше бідує.

БЕЗХАРАКТЕРНІСТЬ!

Ми вже нераз в »Нашім Лемку« писали що деякі »господинове« хотіли би світити свічку Богу й огарок чорту. Їх болить серце за православіям і батюшками, а тут часом вдають зі себе греко-католиків і кадять ап. Адміністраторові, якому зі сіл в неділі відтягають людей від служби Божої на всякі збори до міста. Який їх характер, то знов показали в останніх часах. В криницькім »Лемку« ч. 46 (81) з 5. грудня пишуть таке: »Основателі Щавника походять з Сербии (Миляничани). Вони принесли православну віру, а **гнетуча унія змусила их отречи ся своей віри**«.

Хто знає історію, той знає, що унія нікого не змушувала до нічого, лише православіє змушувало виречися своєї віри. Так було на Холмщині та Підляшшу, де москалі унітів розстрілювали, різали, або висилали на Сибір, хто не вирікся своєї грек.-кат. віри. Рівнож кожний признає, що »писаки« криницького »Лемка« є уніятами (грек.-кат.) і тому на свою віру не повинні говорити »гнетуча унія«; таке можуть писати лише такі людці, що йдуть разом з комуністами. Зрештою ціла їх робота підла і нічим не уступає большевицьким жидам.

Так було в 46 (81) числі »Лемка«. Зараз в слідуючім 47 (82) числі з 12. грудня ц. р. помістили фотографію, на якій видно двох священників »гнетучої унії« і кількох людей, а всі вони мають віру »гнетучої унії«. Так виглядає »стойкий« характер тих, що таке пишуть в »Лемку«! Дивуємося тим двом священикам з »гнетучої унії«, що вони позволили свою фотографію помістити в такій газеті. Як також не можемо цього зрозуміти, що ап. Адміністратор — вірить цим криницьким юдам і хоче, щоб нарід відосився до його наук з побожністю!

Член св. Унії.

———o———

НЕ БУДЕ ПОСЕРЕДНИКІВ.

Закуп безрогів на вивіз будуть провадити вивозові підприємства. Ці фірми купують на окремих згонах безроги прямо від господарів. Ціни, обовязуючі від 1. січня ц. р. є слідуючі: за 1 кг. живої ваги за свині при вазі 100 до 130 кг. платять по 70 до 80 грошів, 80 до 90 гр. за 1 кг. живої ваги, за штуки ваги 130 до 165 кг. Ціни обовязують без жадних потручень і вагових заокруглень. Господарі повинні також домагатися знесення торгових оплат і за візд до міста.

ЛЕМКІВСЬКА КОЛЯДА.

А долов мі долов —
там долов далечко,
Оре мі там, оре
убогій седлячко.
В едним кіньці оре,
а на другім сіє,
В середині му пшеничка
стріє.
І там ішла коло нього
то Сьвята Пречиста,
Несла на рученьках
Ісус Пана Христа!
— Дай ті Пан Біг щасьтя
убогій седлячку,
І ще ті даст ліпше:
Будут м'я доганяті
жиди і жидівкі і жидівскі дівкі,
Будут ся тя звідуваті,
чи тадій не ішла
Деяка Невіста.
— Ішла Она, ішла,
кой я на тото орав,
што тепер буду зберав.
Жиди собі сталі,
радоньки радіті;
коли же то било,
кет то іщи в лоні,
а юж того нікто
нігда не догоніт.
Перешла, перешла
за малу гірочку,
Ішла собі, ішла
під дрібну лісочку.
Рученькам спочиті,
Сина перевиті.
Там ся Їй кланяло
Буча і коріня
І вшитко створіня.
Лем ся не кланяла
нещасна трепота,
Бодай се трепала
до суду судного.
Лем ся Їй не кланяла
пекуща кропіва.
Бодайсь пекла до суду судного,
до віка вічного.

(Село Чорне, коло Горлиць).

ЗАТРОЄННЯ АЛЬКОГОЛЕМ.

В селі Шкло б. Яворова відбувалося весілля в хаті В. Копуса. Гості менше їли, зате більше пили. Горілка була приладжена з денатурового спірту, або шпіритаї. Один з гостей, 40-літній Михайло Свобода випив не менше, як 26 чарок, цього свинства денатуру і на місці помер. Другий 23-літній Андрій Козак, випив 18 чарок і після цього впав без тями. Закликано лікаря. І лікар ствердив, що Козак втратив зір.

ТАЙНА ГОРАЛЬНА НА ЦВИНТАРІ.

Пограничні сторожа відкрила в Лонцку, повіт Новий Санч, в трупарни на цвинтарі тайну горальню. Оснував її та вів грабар,, Анджей Кутка при помочі якогось Токажа.

ОСТАННІЙ ПРИВІТ УКРАЇНІ

Їх було двадцять сімох: обдертих, босих, окривавлених, до краю виснажених, але гордих.

Їх непокоїла думка про Україну, але ані хвилини не думали вони про себе.

Їх провадили скованих, полонених, виставлених на обиди, наругу й насмішки товпи, але незломних.

Не зрадили вони золото-блакитних прапорів, не схилили лицарського чола перед наїздником, не зігнули по рабськи спини, бо не знали, що це таке покора. Не впали на коліна, не просили життя, пощади, помилування. І хоч заздріли вони внутрі помордованим братам, що не зазнали сорому полону, а проте назовні того не зраджували. Ворогам слали вони блиском своїх очей погорду.

Гей, Олексо, — нашим рідним ще не світило сонце волі! А ти впився ним, пянів — захоплювався.

І вже не буде могти далі своєю жертвою впливати на хід надій — не буде жити подихом тих мільйонів, які радітимуть спільними радощами й сумувати спільним горем. Радість чи сум? Біль чи щастя — судились Батьківщині на найближчу мету? Виграє народ, що вже колись у славі володів — чи буде знову в пониженні терпіти. Ось були нерозяснені питання, якими жив молодий Стрілець Олекса, учень 6. гімн., ідучи на смерть! Оскільки легше було би йому вмирати, якби то так певність, що Україна »струсне Кавказ, впережеться Бескидом і Чорним морем покотить гомін Волі«.

Якби....

Дійшли на місце. Станули в ряді.

І була хвилина, яка лучається раз на десятки літ:

Олекса сильним голосом зачинає:

»Ще не вмерла«...

І підхоплюють товариші й пісня могутніє й котиться як крилатий вістун кращого завтра по цілій Україні, складає поклін у Киеві й доходить аж до рідних сторін Олекси

Голосна сальва заглушує слова співу. Скошеним квітом падуть останні герої на ту землю, якій клялись в останню мінуту добути свободу, віддати душу й тіло.

А приблизно за два й пів місяця ховали героїв з почестями у Київі. За домовинами йшли: посмучені матері, німі в їхньому болю батьки, суджені, родина, близькі. Лише за домовиною Олекси не було свояків. Але за нею поступало 26 тіней розстріляних із ним юнаків. Але за нею... йшла ціла побідна Україна!

І взяли други-жовняри на дужі рамена домовину й зложили її у спільну братську могилу, у ту »другу святу для кожного українця могилу«, з якої видно і Дніпро і Кручі! А потім знову розлилось море крови...

Колись і сьогодні в Перегримці

Гарно опрацьована відповідь на наш квестіонар.

Лемківське село Перегримка, одне з старших сіл на Лемківщині, положене в ясельському повіті, при гостинці, що веде зі Жмигороду до Горлиць. Через село пливе малий потічок Дикий, або Пахнячка. Від полудневої сторони села є прегарні зелені верхи гір. В тих гористих лісах є джерела нафти дотепер не використані і сильні джерела лічничо-сірчані, які є сильніші від джерел купелевого закладу в недалекім селі Вапенним, горлицького повіту. Шкода, що селяни самі не використали цих сірчаних джерел, так як у Вапенним, та навіть їх продали недавно в польські руки. Чому наш Іван бідний? Бо нерозважний!

Село Перегримка є дуже давне. Перша історична згадка про Перегримку находиться в старинних актах під роком 1450, де згадується про якогось чоловіка назвиськом »Проч«. Назвисько, як бачимо, є чисто наше. Один історик називає село не Перегримка, але »Перегримівка«. В давних часах в лісі був замок старинного роду вельмож Мнишків. З того роду Марина Мнишок була навіть віддана за московським лжецарем Дмитром Самозванцем, і по ній в тутешній церкві остала гарна пам'ятка. Марина Мнишок, а зглядно її отець Юрій-Вандалин Мнишок, подарував для церкви два старинні фелони в 1605 р., які взяли з царської скарбниці в Москві з Кремлю. Один фелон є чорний — до похорону, вишиваний золотом, а другий зелений. Оба дуже коштовні ізза старинности, тому перед війною краківська Академія Наук давала за ці фелони великі суми, однак люди не згодились, і не продали. Належить згадати, що жертводавці Мнишки були великі багатирі, їхні добра сягали від Самбора по Дуклянщину і Ясельщину.

З гарних річей в церкві є тепер теж чорна плащаниця, грубо вибита сріблом, яку купили наші еміґранти в Америці і тут прислали. Зі старинних пам'яток є перед церквою камінна кропильниця сільського виробу, яку зробив, як свідчить напис на ній в латинській мові, Антоній Гльотко в 1603 році.

В тутешній околиці по селянських хатах находяться звичайно столи, в яких цілий верх, це одна камінна плита. Такий великий стіл з одною камінною плитою є і на приходстві в кухні в Перегримці. Стіл старий, бо на ньому є вибита дата 1636 року.

Належить згадати, що в тутешній церкві св. Арх. Михаїла з 1870 р. було перед війною багато старинних образів, зі старинної попередної церкви, які вислано на виставу до Львова до Ставропігійського Інституту. Під час війни ці образи вивезли москалі зі Львова разом з іншими вглиб Росії. По війні большевики віддали цю виставу старинних образів, та наш учений Др. Свенціцький їх привіз — одначе на жадання пароха, Ставропігія до сьогодні їх не віддала.

Перед війною гарно відмальовано тутешну церкву, знову-ж при віднові найшли малярі один образ, який — висказали — походив з X або XI. віку. Виходило би, що Перегримка, це одно із найстарших сіл на Лемківщині.

Село знане з великих вітрів, що тут віють часто від осени аж до весни. За викуплення від панщини село заплатило 16.102 зл.

Парохією правив довгі літа старинний шляхотський рід священичий Мишковських. Парохом був тут дід, син, і тепер є внук — о. Маріян Мишковський, чоловік дуже товариської і веселої вдачі. Тут уродився і теперішний професор Богословської Академії у Львові *о. Тит Мишковський*. В селі живе ще одна старушка, що ще відробляла панщину. Є в селі теж один здібний газда, що навіть собі запровадив в стіні водопровід і електрику та зробив, як кажуть, деревляний годинник.

Хоч село має славну минувщину, одначе тепер (на жаль!) має сумну дійсність. Ще в 1926 році один господар, по повороті з Америки заволік тут сектанство, яке страшно розїдає село. І хоч теперішний парох проводж девятьох літ вже два рази уряджував св. Місію, але це мало помагає, бо сектарів попирає хтось інший і дуже сильний. Наша інтелігенція каже сумно, що Перегримку завзявся хтось винародовити і її мабуть і винародовить. Чоловік, який завів тут сектанство і наробив тут стільки зла, помер нагло і сумно в літі 1935 р. Вже за життя його Божа кара стрінула.

Кожний, що шкодить нашій грекокатолицькій Церкві, цей тимсамим помагає винародовлювати наш нарід і помагає чужим; на це наочним доказом була та буде нещаслива Перегримка.

За о. В. С. і особистими спостереженнями написав *М. К.*
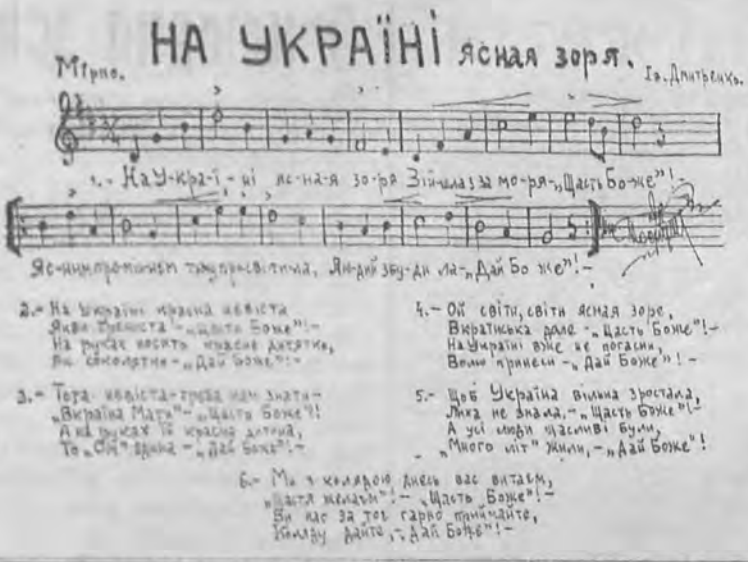

Деревляна церква в селі Перегримка, біля Жмигорода, заб. 1870. р.

Загальні збори Районової Молочарні у Сяноці. Дня 11. 12. 1935. відбулися у Сяноці загальні збори новоосновано Районової Молочарні кооперативи з обм. відп. уділами у Сяноці. На деннім порядку був звіт з організаційно-технічної підготовки Районової Молочарні до її урухомлення. Звіт зложив інсп. М. С. Денисюк. Досі потрібні приготування в цілі урухомлення Р. Молочарні є вже на укінченню. Льокаль Молочарні, що міститься у реальностях Земельного Гіпотечного Банку у Сяноці — напроти залізничого двірця, дуже вигідний — майже готовий до вжитку. Належить його лише помалювати та вставити машини. З фінансової сторінки довідуємося, що кошти ремонту льокалю виносять 824 зол. З того на уділи та вписове зложено 133 зол. 50 сот., з безпроцентової позички вплинуло 244 зол. 50 сот., разом 378 зол., на останок затягнула Район. Молочарня зобовязання. Рішено з днем 1. січня 1936. року молочарню урухомити та відкрити наразі сметанкові збірні у Пельні, Ялині та Согорові, де праця орг. технічна вже наладнана. Відкриють сметанкові збірні в Мриголоді з 5 селами та у Військім. Загальні збори рішили висловити подяку Централі »Маслосоюза« у Львові та інсп. Денисюкові за дотеперішню поміч над технічною організацією, — приготуванням урухомлення молочарні. Управі Районової Молочарні бажаємо як найкращих успіхів при положенні здорових основ цеї, так потрібної, молочарської кооперативи, що також причиниться до піднесення добробуту лемківського села. З достави сметанки повинні скористати ті села, що далеко віддалені від міста та не мають де збути надміру молока. Рішож причиниться це до взірцевої годівлі сільсько-господарських тварин та впровадить чистоту по стайнях і коло самого молока.

Молодь гуртується

В Корол. Вороблику молодіж заложила українське спортово-руханкове Т-во „Луг". Бажаємо новозаснованому Товариству сили, гарту і витривалости у боротьбі з тяжкими умовинами лемківського життя. Позір!

ЗЕМЛЯ СВІДКОМ МИНУЛОГО. — ВІДПОВІДЬ НА КВЕСТІОНАР.

Наше село називається Синів, давніше Сенів, урядово Синява.

Про село Синів маємо такий переказ:

Дуже давно, вже тому сотки літ, в тому місці, де тепер село, була дуже глибока вода. То гора загородила ріці Вислокові дорогу і він розлився у велике озеро. Але з бігом часу вода прорвала собі природню запору, вижолобила глибоке корито. Земля залита давніше водою обсохла та стала пригожою до загосподарювання та до заснування оселі. Тому,, що вода була дуже глибока і синілася, село дістало назву. Одначе правдоподібно якийсь Сень, або Сенів основав наше село і від його теперішня назва.

Давно були такі назви частей села: Лепетівка, Котівка, Кухарівка,, Совівка і Гойсаківка. До села належить один присілок, званий Мочарне або »Заграницями« та коло дороги до Боська на розпарцельованому двірському полі кілька хат »На каменах«, бо тут дуже камінста рілля.

В горішній частині села — поля мають такі назви: Перша гірка без назви, друга ялинчана, третя сільська, четверта висса (мабуть лиса) та граничана і Мочарне.

В середній частині села поля мають назви Наперекінцях, (Це загадочна назва, бо на яких сто метрів на захід від села рівнобіжно зі селом тягнеться невелика горбовина, щось наче вал. Натомість з якийсь перекопів нема жадного сліду — можливо, що це був оборонний вал), дальше: перша гірка, камена, середна гірка, потік, піперечня, яма й задня гірка.

В дальшій частині села називаються: Ватралівка, Яблінка, Березя, Поточок, Маківка, Мостиска і Рача. На луках в Рачи є глибока студня т. зв. »без дна«. Колись в тім місци був ліс та як його викорчували, то до цеї студні валили всі пні і все те ішло в спід. Вода в ній чиста як хрусталь — добра, здорова.

За горою Маківкою при »цісарській« дорозі — оповідають старі люди — колись стояла коршма, тепер по ній ні сліду. На північ від села є Завій — На ріці Вислок — поодинокі місця називаються: Під башохом, за парком, на ямках. За рікою Вислоком, зараз коло моста є дві хати; там називають: »Сиготи«, мабуть з давна від чужих народів. Оповідають люди, що давно, ще за панщини стояла там коршма (панська) та шинкарем був жид. Вкінці давно дуже, бо навіть ніхто не памятає, церква стояла в долішнім кінці села. Доказом є це, що один господар викопав там кадило, кусники свічок та другі церковні речі.

Михайло Преца.

ГУТА, БІЛЯ ПОРУБ, ПОВІТ БЕРЕЗІВ.

Село числить 65 хат, з цього 15 польських кольоністів. Землі наші селяни мають мало, переважно малоземельні. До війни надмір робочих рук меншав зі зростом еміграції до Америки, Німеччини. По війні виїхало трохи наших людей до Франції, але з приводу останніх потягнень Франції повернули домів. Зараз у селі справа безробіття є вельми пекуча. Але тим ніхто не інтересується.

Під оглядом організаційним, культурно-освітнім перед війною в нас ніхто нічим не інтересувався. Були всі русини, грекокатолики. Доперва війна, побут наших селян на Україні над Дніпром коло Києва, Харкова зробив своє. По повороті селян з війни домів, уснували в нас читальню »Просвіти« та завдяки допомозі американських братів збудували ми Народній Дім з театральною салею. Далі основано споживчу кооперативу.

А несвідомі селяни не розуміють вартости кооперативи — громадського майна. На боргах кооператива має 1000 зл., ніхто з довжників не віддає за побраний товар.

У »Просвіті« був зразу розмах. Люди сходились, читали газети, але знайшлось двох шкідників, що побрали просвітянські гроші до своєї кишені й до сьогодні не віддають. Це так здеморалізувало наших членів, що не хочуть сьогодні платити вкладок, щоб й ці не пішли на марне. Думаємо однак, що Г. Б., б. голова »Просвіти« і В. Б., скарбник не схочуть, щоб »Просвіта« їх заскаржила до прокуратури в Ряшеві. Тоді не тільки звернуть забрані гроші, але ще спробують Іванової хати. Тому взиваємо їх порозумітись з Виділом нашої читальні в справі звороту грошей. Інакше віддамо справу до суду, а тоді буде по своєму з ними суд говорити. Читальня — це не приватна інституція — а громадянське майно, яке пропасти не сміє й не пропаде!

Відрадний прояв — це зорганізування в селі цього літа діточого садка. Садок показав наглядно користи так, що селяни з похвалами говорять про діточий садок та заповідають, що й на майбутнє віддадуть своїх дітей. Клопіт тільки, що наш діточий садок не був до смаку злим сусідам та вони хваляться, що більше в нас садка не буде. Думаю, що село організованістю докаже, що садок мусить бути! Це ж ніяка протидержавна робота, якої дошукуються деякі людці в тому случаю.

Як читачі бачать, то в нашому селі не все до ладу. Але ми молодь мусимо доложити всіх зусиль, щоб направити лихо. Передовсім треба нам оживити роботу культурно-освітну в читальні, згуртувати як найбільше членів. А приклад берім від молоді зі Селиськ. Там немає вечора, щоб в читальні не було повно людей. Одні читають, другі вчаться аматорських вистав, инші грають в шахи. Життя гарно там пливе. Думаємо, що як тільки попрохаємо, то селищани радо прийдуть нам з порадою та допоможуть розбурхати заспаних наших селян.

В справі кооперативи, то також треба освідомити собі, що кооператива це наша власність. Тож мусимо в ній купувати, а не в жидів. До проводу кооперативи й за крамаря треба вибирати завжди ідейних селян. І теж возьмім тут приклад зі Селиськ. Кільо там кооперативи дала вже селянам користи. Підім, спитаймо та в себе заведім такий лад. А першзавсе постараймось стягнути борги, бо без цього неможлива розбудова кооперативи.

Ану, Гутяни, до праці, дружньо! Покажім, що й ми можемо похвалитись успіхами. Тільки всіх шкідників усуньмо з наших інституцій, якщо вони працюють на шкоду загалу. Хай прикладом для нас стане селиська »Просвіта« й кооператива!

Свій.

Критика нашого життя

Докінчення.

За основні правила гігієни.

Гігієна, себто правила, як берегти здоровля людини, в нас на дуже низькім степені. Тому й між нами, хоч маємо добрий воздух і чисту воду, чимало хворих. Зачнім від хати. Не так, як годиться, будуємо собі хату (хижу). На мешкання призначуємо всього одну або дві кімнати, в якій зимою дуситься по кількоро людей, А коли ще до того газда любить майструвати, то в зимі направду не має де подітися в малій хатині. А прецінь в нас ліси, багато дерева і каміння, можна би поволи, за яких 2—3 роки вибудувати порядну хату. Треба радіти, бо вже денеде видко такі хати. Мало ще, але видко. Як будувати, то будувати, добру велику хату. На мешкання призначувати, щонайменше три комнати і кухню осібно. Можна би ще добудувати 1—2 кімнати для літників. Літом виплатилося би.

Або як ходять наші діти. Аж страх збирає! Брудне то, замурзане, обшарпане, якби не мало родичів. Дитину слід тримати чистенько, часто купати, мити і чесати. Між нашими газднями тримається один дуже невигідний звичай. Хоч ми є за придержуванням старих звичаїв, одначе цей треба би вже скасувати. Є це звичай носити на голові довге волосся позвиване в хімлю, або хомевку, як те денеде називають. Волосся позвиване густо, довге, не доходить до голови воздух, від того часто болить голова, не можна часто мити голови, тому на голові робиться бруд, порплі і воші. Ті хомевки чи там хімлі треба нашим бабам скасувати, бо то непрактичне. Кілько то в неділю зійде бабі часу, заки розчеше волосся?

Людина повинна часто купатися, або хоч змивати тіло водою, щоб не кидалися по тілі всілякі струпи. А чи в нас купаються? Та де там. Як іще мама купала в нецьках, потім трошки хляпався, як був смаркачем, а відтак аж до гробової дошки не бачить води. Так не повинно бути!

Треба теж тримати чистоту коло себе і в хаті. В кожній хаті повинна бути підлога, все заметена старанно і бодай раз в місяць вимита. Все по праці й перед їдою треба вимити собі руки, щоб при їдженні заховати чистоту. Знову один нездоровий (негігієнічний) звичай. Є ним їдження всіх домашних, кілько би їх не було, зо спільної миски. Той звичай треба також понехати. Різні є люди, одні хворі, другі здорові. При їді до спільної миски, хворий заражує здорового. Тому при їді кожна особа повинна мати окрему мисочку або горнятко бодай на молоко чи плинну страву. Бараболю або щось сухе можна б вже від біди їсти зо спільної миски. Таксамо кожна особа в хаті повинна мати свій окремий рушник.

Ще одно. В нас жінки цілковито не вміють нічого варити хочби й було з чого. Вічно та сама страва: бандурки з квасним молоком. А тут можна би різні легкі страви варити тільки треба мати на господарстві багато ярини та овочів. Від одної тої самої страви лише болить в ямці і голова. Донедавна затроювалися наші люди кропкою (етером), зараз Богу дякувати кількох жидів сильно попеклося на цім бандитськім інтересі й завдяки цьому вже не видно на Лемківщині тої отруї. Натомісць кинулися люди до денатурки (деревянки) і далі свідомо, своїй дурноті на злість затроюються тим свинством. Коли вже хтось ніяк не може витримати без алькоголю, нехай заложить собі сад і пасіку й так з овочів і меду най сам робить собі добре смачне здорове вино. Нехай цим гостить людей, а не якоюсь паскудною лорою. Або знову інший приклад на те, як ми не дбаємо про себе. В зимі нераз такі курявиці й морози, а ми прямо з ліжка в ночі напівнаго виходимо на сторону. А потім кашлі, дрощі, грипа, кольки і всяка біда сиплеться до нашої хати. В зимі особливо жінки і діти повинні тепло загортатися. Або чи не ліпше було б пекти хліб на дріжджах або на хмелі раз на тиждень, як пекти щодня на звичайнім квасі й мати все невипечений квасний липуватий пляцок?

Ще одно. Знаємо всі пяту заповідь Божу. А чиж ми не вбиваємо себе самі, коли підчас тяжких робіт заховуємо строгий піст навіть від набілу? Такого посту гр.-кат. церква не вимагає. Зрештою ми постимо ціле своє життя, бо мяса не їмо ніколи. А церква дозволяє навіть мясо їсти, коли хто тяжко працює.

Такі є наші критичні, правда поверховно зібрані думки щодо нашого життя. Очевидно не все тут сказано.

В чергових числах будемо окремими статтями висвітлювати наше господарство як воно повинно виглядати, та як поступово господарити, щоб наші рілі, сади, городи та неужитки приносили нам якнайкращі доходи.

Вашу будучність
найкраще й
найпевніше
забезпечить
„КАРПАТІЯ"
Товариство взаїмних обезпечень на життя
у ЛЬВОВІ, РИНОК ч. 38.
(власна камениця)
тел. 258-43.

Прилюдна заява

Прошу помістити слідуючий допис, яко від свідомого дотеперішнього члена читальні Качковського.

Годі вже дальше до струсячому ховати голову в пісок, як у селі діються такі речі, що і злість бере, і соромом лице палає. Вороблячани жили собі з давен-давна весело, безжурно і спокійно; чи було зле, чи було добре для людей жити, але ніхто до їхнього життя не мішався і не творив такої халепи, яку тепер потворили. Ані в старих легендарних часах Вороблика за княжих часів, ані за небіженьки Австрії не робили такі дива, що каламутять людське життя...

Аж тепер у Вороблику нараз змінилося. І то від недавна. Тепер завідателем нашої парохії настав о. І. Полянський. Зараз по приїзді взявся за хитрощі: скликав людей до читальні Качковского та солодкими словами промовляв до парохіян, давав на папіроси, декому також обіцював парохіяльний грунт. Слова зістали словами, але діла показались інакшими. Вже на Христове Воскресення казав замкнути під ключ образ і спровадив опікунів на своїх парохіян. Се так розгнівало людей, що перестали ходити до церкви, зважаючи таких противниками, бо він одних боронить, хоч і зле робить, а на других хочби і чесних ворогує. В першій мірі хотів усунути дяка, що його попередний парох, пожалівши, що він без руки — спровадив з Львівщини на дяківську посаду. Той оженився тут, має рідню, одначе теперішній завідатель старається відобрати бідному чоловікови кусок хліба. Нерозважно також наказав паламареви стягати якісь досі нечувані оплати, від похоронних хоругов, від хрещення дітей, надзвичайний вінчальний податок (крім заплати), побільшив над половину оплати від світла похоронного і т. п. В церкві почалися торги і негодування, наче давно в Єрусалимській святині. Паламар бачив згіршення людей, старався переконати о. Полянського про недоцільність таких заряджень. За це паламар Денис Костельний, що служив церкві 20 літ, пережив не одного священика і думав при церковній службі померти, тепер без притулку. На старість виходить йому піти з торбами... Ось який примір гарненький дає людям »руский« священик!..

Чиж не краще дати спокій своїй безмірній злости і не ділити людей на табори, бо різні вже були і минулося їм то й такі минуться, але гірка правда остане і лиха згадка. Нас ділити не треба, бо ми всі однакові, то Ви отче повинні знати, як Христос сказав, що »есть один пастир і одне стадо!« Не бавтеся політикою, або ще краще каже пословиця: якщо не пиріг, то не пирожися!

Теодозій Костельний.

Сяніцька хроніка

Яб »русскі« в Сяніччині себе загрібують та других у пропасть ведуть?

Добре жилося »русским« перед війною. Добрі то були для них часи! Мали у своїму заряді велике народне добро. Мали камяниці, домп, будівельні площі. А крім того ще й пособія плили з Матишки-Расеї! Жили, уживали всіх благ! За те в'рямували народ у тьмі тьменній та у привязанню до білого царя. Завдання своє сповняли ревно та щиро, бо на цілій Лемківщині царила темнота та анальфабетизм. Та, щоб ще більше приєднати собі лемків та утвердити їх у русскості — пробували Колдра та Чайковский защепити православіе.

Одначе настала світова війна — та все перемінилося. Не стало пособій! Русскі зачали пропдати та пропивати домп, площі, задовжувати камяниці. Пропутали склеп, молочарню, а каса понатягала бідних людей на значні суми. Не стає тоді дійної корови, котру міг доїти, хто хотів і кілько хотів! А добра була, бо багато молока давала! Колиж уже не було з чого дальше тягнути, а корова перестала молоко давати — пустилися на села »людей дурити«. Та завелися.

Багато лемків, будучи підчас війни на ріжних фронтах та в ріжних краях, головно в Америці, прозріли та пізнали, куди їх вели русскі проводирі з Сяпока. Вони зрозуміли, що де може бути москалів за Сяном, коли їх немає до Сяну, пізнали, які їх батьки та чиї вони діти, переконалися, що вже годі довше оставати в темноті, якщо не мають марно пропадати та стати погноєм других — Оспували кооперативи, читальні »Просвіти«, Кружки »Рідної Школи«, почали масово читати рідні часописи, книжки, давати театральні вистави. Побачили це »русскі«, що нема їм уже місця по селах, бо людям відкрилися очі, а вони, їхні довоєнні проводирі остали зайвими, остали пастирями без стада. І давай наново здобувати бодай колишні їхні твердині як: Костарівці, Чертеж, Юрівці, Вільхівці, Сянічок, Межибрідь і йпші. Найбільше завзялися на Костарівці. Підшукали в селі ще кількох твердолобих та тяжко думаючих недобитків, русских, жадних користей і зачали їх посилати до поліції, то до староства... І посипалися доноси, наклепи, брехні на невинних людей, тяганина та арешти, а вершком всього було розвязання Кружка »Рідної Школи«, неправне загарбання добре просперуючої кооперативи »Надія«, яка має навіть свій мурований дім. — Тепер у селі »русский кооператив«, до якої мало хто ходить та мало хто купує, рівнож і читальня Качковского пусткою світить — бо ніхто не приходить, а в салі відбуваються забави та танці тих, що винаймають собі, гроші йдуть до кишені управи. — Люди відсунулися від Каїнів, та навіть ті менше свідомі прозріли, та пізналися на гидкій роботі своїх проводирів.

Святоюрівська дзвінниця в Юрівцях — Сяпіччина.

Розлютило це русских, що ще одиноку надію мають на істинно русского священика, якого хочуть собі спровадити аж з равського повіту. Тому взялися тепер до церкви. І пішли знову доноси, наклепи, делегації так на богудухавпинного священика, як і на його дружину та на церковний хор. Спровадили старенького свящ. о. В. аж з Равщини та крадькома перевезли до Риманова до апост. Адм., щоб його пр містив у Костарівцях для рятування загибаючої Росії! — В село мовби грім вдарив. Заметушилось все, що жило. Пичали кричати: Нам єгомосця забирають! Пригадали собі всі послідну зиму, обставину подібну до цеї, коли то делегація вірних парохіян їздила до апост. Адміністратора з 180 підписами на прохання, щоб о. Масцюх не забирав їм доброго пастиря в особі о. Салука. Таж — говорила делегація — церква тепер повна людей, всі горнуться до неї, устали крадежі, немає деморалізації. Тай правда перемогла! А тут знову метушня! Це чотирьох затуманених та підюджених громилів наперекір цілому селові та для своїх особистих користей хоче спровадити у село пароха о. В. та усунути о. Салука.

Знову збіглися люди, зібрали вже 300 підписів, заявляючися за дотепершім своїм парохом, котрого дуже полюбили, вислали найповажніших господарів до апост. Адміністратора до Риманова, щоб все вияснити та збити наклепи русских.

Якеж було їх здивування, коли апост. Адміністратор їм заявив, що о. В. мусить прийти до Костаровець, бо цього він собі бажає. Представляли делегати, що о. В. прийде проти волі всіх парохіян, та що вони будуть дуже покривджені, коли 4 русских може переважити їх 300, то всі вони готові відвернутися від церкви, а навіть може прийти до якого невідповідного кроку. Просили й благали ап. Адміністратора, одначе надармо. Бо цей гордо та різко заявив їм у відповідь на їхні прохання, що це його нічого не обходить, що собі парохіяни думають і як поступлять, бо проти якогось там бешкету має спосіб.

І кажуть тепер Костарівчани: »То не є наш, бо йому не в голові добро Церкви та народу, а лише почести та паради. Розуміємо, чому ніхто з православних не вертає на католицьке лоно, а ще й сектярство поширюється. Прецінь то видно, куди такий веде своїх вірних, як дав питомців до Кракова на науку«. Нарід уже прозрів та вміє відділити полову від здорового зерна.

„Христос Рождається"

Хри тиянське повдоровлєнна — пересилає Всім своїм Читачам, Прихильникам та Всім Рідним Братам на Лемківщині та за Океаном

Редакція

„НАШЕ ЛЕМКО"

СВЯТОЧНА СПІВАНКА.

Зимної гори, за високої
Славень єс, Божи, на висококости —
Там мі виходит трьох братів рінних.
Єден братенько — світле соненько,
Другий братенько — ясен місячок.
Славень єс, Божи, на висококости.
Славень єс...
Третій братенько—дрібний доджічок.
Перший братенько
похвали мі ся:
А як я зийду
в нигілю раю —
То я освічу гори —
долини і верховини.
Другий братенько
похвали мі ся:
А як я вийду в ночі
— півночі
Я заморожу шитки риченьки
і потіченьки.
Третій братенько
похвали мі ся:
Як я перейду три рази
— У маю —
Я зазиленію шитки
лученьки і потіченьки
Жита - пшиниці
і всі пашниці.

Діти без „Дзвіночка“ це — сирітки!

Цілорічна передплата 2 зл. піврічна 1·20 зл.

Адреса: „ДЗВІНОЧОК“, Львів, Руська 18.

Брати за Океаном переводіть збірки на „Дзвіночок“ для лемківської дитини та посилайте гроші на нашу адресу.

ЛИСТУВАННЯ.

Впр. о. М. Г.: щиро дякуємо за святочні побажання. Посвідку вислали. Христос Рождається.

Вп. Іван Петрик в Пасайку: листа і цілорічну передплату одержали; бажаємо Вам кріпкого здоровля і Вашій Рідні многі літа проживати, з братнім привітом. Не забувайте приєднати нам нових передплатників в Америці з новим — може кращим — Роком. Помагай Бог!

Вп. Йосафат Пач.: краще пізно, як ніколи — нам дивно було, чому так довго мовчали. Сподіємося, що тепер будете часто писати до нас і подавати нам вістки з там. сторін, як також будете поширювати наш часопис. »Наш Лемко« повинен находитись у кожній лемківській хаті. Бажаємо Вам веселих Свят.

Вп. Г. Стухляк з Берестя: чому Ви не реклямували, що часопис не доходить? Це жах, щоб такі чуда діялись з часописами. Привіт.

Вп. Волод. Присташ: інших колядників не маємо, тому не вислали. Христос Рождається.

Вп. Степан Палиця, Канада: листа одержали. Подаємо рахунок: 4. 2. 1935. р. вислали Ви один доляр = 5.25 зл. з цього зачислено 3.50 на передплату для Вашої дружини в Одрехові та 1.50 зл. за один »Зол. Колос« і 0.30 зл. за лем. читанку. Тепер 3 зл. на передплату, 1.50 за календар »З. К.« і 0.75 зл. на Дзвіночки Вашим діточкам. Портрет посилайте, дійде. Христос Рождається. По повороті не забувайте про нас. Щасливого повороту Вам. бажаємо.

Всім нашим дописувачам бажаємо щасливих і радісних Свят Рождества Христового.

Адміністрація.

Посмійтеся кусцьок.

КОТРА ЛІПША.

— Моя жінка обережна. Все що купує, хоче бачити!

— А моя купує все, що бачить.

ПОРАДНІСТЬ.

— Брр — як тут зимно. Всього шість степенів тепла.

— Відчини вікна, на дворі до сонця є 4 степені тепла; разом буде десять..

В СУДІ.

Суддя: Ви кажете, що ви дротяр, але при ревізії не найшли у вас ані кусника дроту. Як це пояснити.

— Пане суддя! Дуже просто, бо як маємо телеграф без дроту, то чому не може бути дротяр без дроту?

ЗЛОДІЙ І ЖИД.

Напав злодій жида:

— Давай гроші!

Жид: А на який процент?

Коли закінчиться варшавський процес

Свідки вже переслухані. Дня 18 грудня м. р. процес перервали і продовжували аж до польських свят. У цьому часі промовляли прокуратор й оборонці. Присуд западе в січню.

Заощаджені гроші

вкладайте на книжочку

в

„НАРОДНІЙ ТОРГОВЛІ“

Львів, Ринок 36.

ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ ТІЛЬКИ ПРАВДИВИХ УКРАЇНСЬКИХ

ШЕВСЬКИХ КІЛКІВ

тільки з цим знаком

одинокої української фабрики

ДЕНДРА

у Львові

Добре уважайте, бо жидівський картель підшивається під наше опакування!!

З цим числом шлемо чеки і просимо відновити передплату на слідуючий рік. Деяких наших довжників взиваємо, щоб вирівнали свої залеглости.

Передплату просимо точно відновлювати і посилати на адресу: „Наш Лемко“ Львів, Руська 18.

Адміністрація

ЗМЕРЗЛІ БАРАБОЛІ І БУРЯКИ.

Не можна давати домашнім тваринам, бо вони є шкідливі. Але, щоб не змарнувалися, даємо їх до студеної води, де вони за 4—6 годин відійдуть. Як лишимо воду в сінях, або на дворі то вода може замерзнути, тоді треба скорупу розбити.

Бараболі, що відійшли в зимній воді, можуть також споживати люди.

ДОМАШНЕ ЛІКУВАННЯ ЗЕЛАМИ.

Відвар липового квіту і чорної бзини з додатком лісових малин помагає у перестуді.

Чай з чабрику, 1½—2 дека на літру води помагає на діточу недугу — коклюш.

Чай з підбілу, 1 деко на ½ літри води лікує катар.

Цитриновий сік з чаєм квіту чорної бзини (пів дека на дві шклянки води) помагає на гостець.

Відвар листя чорної бзини на молоці — легко прочищує.

Чай з румянку і меляси — по рівній части — помагає при болях в животі.

Висипку в дітей — або вогник — лікує чай зі синіх братків (деко на літру води), солоджений медом.

Тож, кожний, що користав з наших порад літом, має тепер запаси лічничих зел — бо добре все знати і мати — та ще краще не вживати.

„Е-КО“

електричні батерії

виробу одинокої української фабрики, власність „КІР-а“ Львів, Сапіги 53.

Кооператива „СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“ Львів, Церковна 2.

виробляє найкращої якости

цикорію „Луна“

підмінку кави „Пражінь“

солодову каву „Луна“

Всі купуємо тільки вироби рідного промислу.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед знич. оголошень: Ціна стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Баторія 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

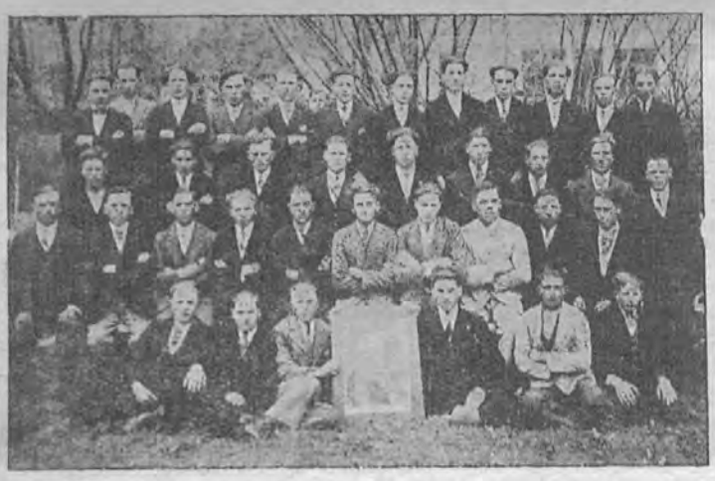
Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК III. Ч. 2 (50)

Львів, 15-го січня 1936
Виходить двічі в місяць
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWÓW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Свідомі члени хору в селі Полонна, коло Буківська, по середині з Олексою Галущаком.

РОСТЕМО.

Закарпатський національний тижневик »Українське Слово« в Ужгороді, що його редагує др. М. Бращайко, виходить від нового року двічі в тижні.

Також у Львові часопис »Наш Прапор« при Видавництві »Українська Преса« виходить замісць двічі в тиждень — тепер що другий день.

—o—

САМОГУБСТВО З НУЖДИ.

В Перемишлі кинувся під поїзд Матвій Біліщак, літ 20, родом з Видрного, коло Лютовиськ. Причиною самогубства була нужда, бо Матвій мабуть не міг найти собі служби.

—o—

УНЕВАЖНЕННЯ ВИБОРУ ВІЙТА

Адміністраційна влада уневажнила вибір Юрка Ківерчука на становище війта збірної громади Щавне, повіт Сянік і наказала нові вибори.

КРАДІЖ У ЦЕРКВІ.

Перед нашими святами невідомі злочинці вломалися до церкви в Смільнику, пов. Лісько, і вкрали золоту чашу з вівтаря та 200 зл. і 40 дол. готівкою. Дивуємося, чому в сьогоднішних часах не держать гроші в касі, хоч вічно пишеться про вломи та крадежі...

З НОВИМ РОКОМ!

На щастя, на здоровля на той Новий Рік!
Щоб лемківський боляк на сто вітрів утік!..
Дай нам Боже сили, волі, гарту много,
Знання, гаразду і здоровля доброго!
Сійся та родися жито і пшениця,
Овес, картопля, горох, всяка пашниця.
У стодолі повно і в стайні гойно,
У хаті достаток та у пасіці войно...
Хай з Лемківських осель біда вже раз щезне,
І в поганій славі під тином сковязне...
Хай масла робиться вам повна масниця,
Щоб сини як дуби, доня як ялиця.
Щоб лемко був вбраний а Сруль як той голяк,
З Новим Роком бажає Всім —

Степан Вархоляк.

—o—

ВКРАВ КОНЯ З ВОЗОМ.

Ярославська поліція арештувала Яна Галянтого з Перемишля, що вкрав одному господареві в Ярославі коня з возом. Галянти використав моменг, коли господар на хвилину віддалився від воза. З цього наука, щоб ніколи не лишати самопас коня з возом.

Ой, на річці, на Йордані

Ой, на річці, на Йордані
Золотий хрест вишиваний.
Злетілися ангелоньки,
Взяли Христа на крилонька,
Понесли Го до церковці,
Поставили на престольці.
Взяли в книгах тай читати,
Яке би Му імя дати.
Дають Йому: „святий Петро"
Мати Божа не злюбила,
Від престолу відступила.
Злетілися ангелоньки,
Взяли Христа на крилоньки,
Понесли Го до церковці.
Поставили на престольці.
Взяли Йому тай читати,
Яке би Му імя дати.
Дали імя: „Ісус Христос", —
Мати Божа се злюбила,
До престола приступила.

НОВИЙ КАРДИНАЛ ПРИЯТЕЛЕМ УКРАЇНИ.

Єпископ Бодриярі, директор Паризького Католицького Інституту і знаний вчений, що його недавно іменовано Кардиналом, є відомим приятелем України. З вдячности вибрано єпископа Бодрияра в 1933. році одноголосно почесним членом французького Товариства Українознавства в Парижі. Вибір цей приняв з великим вдоволенням. Треба надіятися, що на своєму новому становищі Його Еміненція буде і надалі цікавитися долею України та помагати Українцям в зусиллях виборoти собі краще Завтра.

Поширюйте і передплачуйте „Нашого Лемка!"

Львівська державна наукова бібліотека
№

Чому маємо читати історію нашого народу

»Прочитайте знову
Тую славу, та читайте
Од слова до слова;
Не минайте ніже тигла,
Ніже тії коми«.
Т. Шевченко.

Вже давним-давном казали старинні Римляни, що історія є учителькою життя. Вони уважали, що нарід, який не хоче робити в житті помилок, мусить знати свою минувшину, мусить знати, як жили й вмирали, за що боролися й до чого стреміли його предки. Ця високомудра думка має велике значіння й для поневоленого й обездоленого українського народу, а пізнати свою рідну історію, являється у нас просто конечністю.

Що дає й чого вчить нас наша історія?

Розчитуючись в нашій минувшині, ми пізнаємо перш-завсе, що український нарід це не якесь мале, незамітне плем'я, з яким ніхто ніколи не числився, на якого не звертали уваги, що приютилося на малому клаптику землі, але, що це великий нарід з більше, як тисячелітною історією, що заселює простір більший, як сьогоднішня Німеччина, якого етнографічні границі простягаються від поліських болот на півночі до карпатських розворів і поза них на півдні, від далекого Закарпаття та Засяння на заході, до ріки Волги на сході; що вже на досвітах історії цей нарід створив велику і могутню Державу, що про її силу слава лунала в цілому світі, якої боялися й перед якою дрижали вороги, якої володарі — українські князі прибивали на знак побіди щити на воротах багатого Царгороду та в далеких походах черпали золотим шеломом воду з Дону та Дунаю.

Ми бачимо, що цей нарід, поставлений долею на грані двох світів, культурного заходу й дикого, варварського сходу, сотнями літ зводив завзяті бої зі степовими, азійськими ордами, заслоняючи своїми грудьми вхід у Европу, яка за цим заборолом, неначе за охоронною стіною, могла плекати й розвивати свою високу культуру й цивілізацію. А коли відтак той нарід знемігся й підупав, коли провалилась його держава і він став погноєм сусідів, що здавня зазіхали на його багаті землі, то хоч битий лихоліттям, хоч поневолений віками, хоч зраджений і опущений провідними верствами, він не згинув, а крішився й раз-у-раз піднімався, щоб збройною рукою добиватися своїх прав.

Читаючи сторінки нашої рідної історії, ми стаємо горді з приналежности до українського народу. Чейже багато було на світі великих і могутніх народів, а сліду по них не осталося і память про них загинула. Яка велика сила і відпорність криється у того народу, коли ніякі заходи ворогів не стерли його з лиця землі, коли він пережив стільки нещасть і лихоліття?

Застановляючись над нашою бувальщиною, ми доходимо до тієї правди, що нарід на протязі довгих століть є завсіди той самий і такий самий, хоч зміняються його покоління, а вслід за тим добрі і злі сторони, прикмети й хиби, які ціхували наших предків, є і в нас, що вони перейшли на нас з кров'ю. Роздумуючи — ми догадуємося, що упадку княжої держави не можна дошукуватися тільки у зовнішних причинах, що вона впала лиш тому, що виснажилася у боротьбі зі степовиками, але що тут відгравали велику ролю і внутрішні причини, що на той упадок зложилася і вдача українського народу.

Українську Державу зруйнували в першу чергу міжусобиці й сварки князів, що маючи на оці власну користь, інтерес власного загумінка, зводили зі собою завзяті бої, топили край у крові, погружували в руїну. Оте ставлення власних цілей вище загального добра, оте типове українське суперництво й незгода, брак послуху й отаманщина підточили давну нашу державу, розложили її з нутра, а зовнішні вороги тільки її доконали. Як довго Українська Держава була сильна внутрі, як довго вся влада була в руках одного князя, вона побідно виходила з усіх воєн і не вона — але її боялися.

І читаючи історію України, ми бачимо дуже знамените явище, що це, що було причиною упадку княжої Держави, те саме завалило відтак Українську Козацьку Державу, те саме врешті привело до заглади й останню нашу Державу, будовану кривавим трудом в 1917 р. І тут власне стає ясне, яку велику вагу має знання своєї історії, тут саме стає зрозумілим, длячого вічно поручається її читання й навчання. Історія, ставляючи перед очі блуди й похибки предків, учить нас, як треба нам поступати, щоб не робити більше тих помилок, щоб зновже в майбутньому не прийшлося нам жаліти своєї нерозважности й співати, що »встоятись не було сили«. Вслухуючись у голос історії ми плекатимемо добрі сторони, розвиватимемо добрі прикмети, що криються в душі народу й наслідувати наших предків у тому, що гідне наслідування, що в нашій минувшині Велике та Світле!

А багато преславних подій складається на історію України, що творили її люди-велитні. Згадати хочби наскрізь лицарську постать князя Святослава Завойовника, що виправляючись на ворога, посилав передом свого гінця з грімким визовом: »Готовтеся, бо йду на вас«, та ступаючи в смертельний бій, казав дружині: »Не дамо Української Землі посоромити«, або творця й організатора могутньої Київської Держави, — Володимира Великого, чи першого творця українського права, — Ярослава Мудрого, або неустрашимого лицаря князя Романа Мстиславича, чи розумного князя Ярослава Осмомисла, про якого з такою похвалою висловлюється автор невмірущого »Слова о полку«, чи врешті короля Данила Галицького, що поклав основи міста Львова.

А ті великі козацькі гетьмани, як геніяльний полководець, політик і організатор — Богдан Хмельницький, славний переможець зпід Конотопу, — Іван Виговський, чи речник боротьби за визволення українського народу зпід московського ярма, — Іван Мазепа. А яким чарівним ореолом слави окриті оті три сотні борців зпід Берестечка, що воліли згинути геройською смертю, як віддатися в неволю, і ті три сотні юних студентів, що наложили буйними головами за Волю України під Крутами в 1918 р., заслоняючи молодими грудьми червоній орді вхід до Золотоверхого Київа і тих 359 геройських мучеників зпід Базару, що кинулися у вир повстанчої боротьби, щоб свідчити перед цілим світом, що »Ще не вмерла Україна«.

Читаючи історію Рідного Краю, ми линемо душею в час тієї давної й недавної слави, відчуваємо якусь таку сердешну близькість з усіми тими відомими й невідомими героями, що колинебудь лягли за українську справу. В нашій душі родяться могутні бажання йти слідами великих предків. Історія плекає в нас любов Батьківщини, будить у народі національну свідомість та почуття національної гордости й гідности.

Історія стає учителькою життя.

Тому нехай не буде ніодної хати, в якій не було би отого українського євангелія, тієї книги битія нашого народу — Історії України. Зима це час, у якому менше праці, більше вільного часу. Нехай у ті хвилини, замість пустих сусідських балачок, у кожній хаті лунає голосне читання Історії України.

Нехай не буде ніодної Читальні, ніодного Кружка »Рідної Школи«, ніодного українського Товариства, деб хоч раз у тиждень не відбувалися сходини з гутірками про Минуле України.

Я. Галич.

Письмо з Америки.

Хвальне Видавництво часопису „Наш Лемко" у Львові, Галичина

Припадково попало мені у руки число 22. і 23. »Нашого Лемка«, котрим я дуже зрадів, бо той часопис подає вісти з моїх рідних сторін. Хоч я вже 37 років в Америці, однак не можу забути за той край, де я родився. Я мав на думці, що вигодую діти, зложу дещо грошей і поїду на старі літа в затишний куток віку доживати. Однак не так склалось, як гадалось. Діти виросли, покінчили школи, тай не мають заняття, бо настало безробіття і відложені гроші пішли на прожиток і на старі літа треба в багатій Америці бідувати. Вже сім років триває депресія, котра витягнула послідний цент з робітника, так як біблійних сім худих корів пожерли сім товстих корів. Та в оповіданнях біблійних бодай скінчилося на сім неурожайних роках, а тут не видко поліпшення, хоч всякі знатоки фінансові ломлять собі голови, якби поправити поліпшення горожан краю.

Посилаю міжнародним переказом поштовим 2 доляри, за що прошу прислати мені »Нашого Лемка« через 16 місяців, почавши від нового року 1936.

Буду старатися також приєднати нових передплатників і напишу до мого села (Шавне, повіт Сянік), чи одержують там Ваш часопис. Если ні, то я звідти вишлю передплату.

Буду старатися також подавати деякі відомости з життя українців в Америці, які будуть цікаві для читачів »Нашого Лемка«.

Остаю з належною пошаною

Василь Гришко.

Від Редакції: Надіслане письмо від нашого брата з Америки друкуємо без змін для приміру, щоб його наслідували всі наші брати Українці за Океаном і поширювали наш часопис всюди, де живе Українська Рідня.

ЗАГАЛЬНИЙ ЗЇЗД »РІДНОЇ ШКОЛИ«.

Відбувся у Львові дня 25. грудня 1935. р. На цьому Зїзді ствердженo, що матеріяльне забезпечення »Рідної Школи«, оперте на дотеперішніх добровільних датках і збірках нашого громадянства, є невистарчальне, тому треба при всіх нагодах переводити широку й оживлену пропаганду на »Рідну Школу«. З рамени Лемківщини промовляв голова філії »Рідної Школи« в Сяноці, др. Степан Ванчицький. Він звернув увагу на потребу творення нових кружків Р. Ш. та придїлювання рідношкільних учителів — бо Лемківщина не має своїх учителів.

Варто також, щоб новий голова »Рідної Школи«, дир. Микола Заячківський подбав про привернення українських шкільних підручників на Лемківщині, в місце шкідливих і недоцільних »лемківських« букварів. Вкінці ціла Лемківщина повинна обстоювати за привернням її рідних учителів та внести спротив проти накиненої »трохановщини« — букварів.

—о—

Три присуди смерти і дві досмертні тюрми

В понеділок, дня 13-го січня ц. р. в год. 10.30 проголосив председник Окружного Суду в Варшаві присуд в процесі за вбивство міністра Перацкого.

Засуджено:

СТЕПАНА БАНДЕРУ — на кару смерти.

МИКОЛУ ЛЕБЕДЯ — на кару смерти.

ЯРОСЛАВА КАРПИНЦЯ — на кару смерти.

МИКОЛУ КЛИМИШИНА й інж. БОГДАНА ПІДГАЙНОГО засудили на досмертну тюрму.

ДАРІЮ ГНАТКІВСЬКУ засудили на 15 літ тюрми.

ЕВГЕНА КАЧМАРСЬКОГО, РОМАНА МИГАЛЯ й ІВАНА МАЛЮЦУ засудили по 12 літ тюрми.

КАТРЮ ЗАРИЦЬКУ, засудили на 8 літ, а ЯРОСЛАВА РАКА й ЯКОВА ЧОРНІЯ по 7 літ тюрми.

Бандері, Лебедеві й Карпинцеві дарували кару смерти на основі амнестії і замінили її на досмертну тюрму з утратою горожанських прав на завжди.

До всіх тих засуджених, що покарані вязницею до 10 літ, пристосують амнестію. (Дарують третину кари).

До відома Української Парляментарної Репрезентації

Свідомі члени при Читальні ім. Качковського хотіли влаштувати кравецько-куховарський курс для дівчат в Ждині при чит. Качковського. Управа читальні на це згодилася. Також Централя Союза Українок за кілька днів вислала до нас інструкторку п. Ярославу Сайовську. В неділю зголосилося попад 20 курсанток, що радо привитали і розпізналися з панею Славкою; читальня написала прохання до староства і в понеділок один з виділових і п. Славка поїхали до Горлиць до староства за позволенням. Староста позволення відмовив, заявляючи, що до читальні напише, з якої причини відмовлено.

Місцевий учитель Косела Генрик хотів спровадити інструкторку таку, як сам, до школи, але дівчата не хотіли вписуватися, а коли наша приїхала, позволення не дали. Пані Славка відїхала, а дівчата кажуть, що до другого курсу не підуть.

Варто, щоб Українська Парлямен тарна Репрезентація розглянула цю справу.

Рівнож шкільним дітям першої і другої кляси поліційно забрано церковні книжечки, тому, що в них є пісня »Боже Великий Єдиний«. Деяким поліцаї повистригали ці картки. Таке діється по цілій Лемківщині.

—о—

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, ЩО МАЮТЬ НАФТОВІ ТЕРЕНИ.

Майже ціла Лемківщина вкрита сіткою ропних криниць, що з них давніше або сьогодні черпають ропу. З огляду на часті випадки між населенням Лемківщини, в справі відшкодовання, як також забезпечення багатьох досі відкритих ропних криниць — подаємо до відома, що на основі розпорядку рада міністрів з 28-го вересня 1935 р., з днем 1. січня 1936 р. зачинає свою діяльність у Львові. Вищий Гірничий Уряд. Він обнимає важні для нас повіти: горлицький, новосанчівський, ропчицький, тарнівський та ясельський. Тому у всіх справах відносно добування земної ропи, забезпечення старих отворених і незаосмотрених криниць, як рівнож у справі догідного переведення контрактів з новими нафтовими фірмами чи підприємствами — все треба звертатися за порадою і вказівками до вище наведеного уряду.

УКРАЇНСЬКІ КОЛЯДИ В ПАРИЖІ.

З нагоди Різдвяних Свят французьке Товариство »Огнище Миру«, яке дбає про зближення молоді ріжних націй, улаштувало конкурс різдвяних пісень ріжних народів, в якому приняли участь і Українці з своїми колядками. Українці співали під орудою А. Чехівського та як і слід було чекати, були визнані публикою першими з шости хорів, що брали участь в змаганню. Перед виступом українського хору, молодий студент Юрко Еремїв виголосив у фрранцузькій мові реферат, пояснюючи походження колядок та їх зміст.

Виступ Українців, як доносить Офінор, зробив таке добре враження, що Т-во »Огнище Миру« вжило заходів для відкриття у себе української секції.

Лемківська церква в Чирній біля Грибова, зб. 1892 р.

ПО ВСЕМУ СВІТУ ЙДЕ ДОБРА НОВИНА.

(На нуту »Новая радість світу ся з'явила«).

По всему світу
2) йде добра новина
Що Діва чиста
2) породила Сина.
Прийшла новина
2) і на Україну,
Щоб звеселити
2) велику руїну.
Щоб звеселити,
2) з руїни підняти,
Втишити болі,
2) розраду подати.
Зрадіймо, братя,
2) від тої новини,
Надію маймо
2) нинішної днини!

Дитятко Боже,
2) повите на сіні,
Славімо нині
2) по всій Україні.
Ісус маленький
2) ручки простягає,
Нас Українців
2) сердечно витає.
Христос маленький
2) уздрів наші болі,
Він нас вратує
2) з тяжкої недолі.
Веселі будьмо,
2) Христу заспіваймо,
Тримаймось бодро
2) в тугу не впадаймо.

ПОЛОЖЕННЯ СЕЛА В БОЛГАРІЇ.

Ще до війни існувала в Болгарії густа мережа сільської кооперації, так, що майже в кожнім селі були кооперативні станиці.

По війні швидко підпали вони під вплив комуністичної агітації і разом з комуністами плянували недавно державний переворот. Чому воно так діється і звідки походить невдоволення селян з існуючого порядку? В селянських руках находиться 93 проц. управної землі, але супроти густоти населення це дуже мало. Малоземельних господарів є дуже багато і нерідко 10 гектарове господарство поділене на кілька частей. Таке роздріблення дуже перешкаджає в раціоналізації і виплатности господарства. Комасаційна акція йде, але поволі, бо натрапляє на великі труднощі. Зате дальше ділення ґрунтів створює сільську бідноту, яка зі свого куска не може вижити. Уряд не має грошей, щоб прийти бідним з допомогою і тому комуністична агітація знаходить підхожий ґрунт у болгарськім селі.

—o—

ЗЛОВЖИВАННЯ В ОБЕЗПЕЧАЛЬНІ В СЯНОЦІ.

Викрили контрольні орґани з Варшави. Дотеперішні досліди виказали, що спроневірені суми перевищують 10 тисяч злотих. Арештовано інкасента Едм. Філіповского. Управитель обезпечальні Владислав Ґжебань, якого також хотіли примкнути, втік і десь укривається.

ТУРТУРИ НА ПОЛІЦІЇ.

Румунська поліція на Буковині зробила собі вже сумну славу. Оце знову в Сереті комендант поліції Карстіяну зі своїми поліцаями знущався над арештованими, коли вони не хотіли признатись до закидуваних їм провин. Сам комендант одному вязневі вирвав вуса, іншому розбив щоку. Топтали також людей по животі. Під натиском прилюдної опінії прокуратор зарядив над цими поліцаями слідство.

НАШІ БРАТИ ЗА ОКЕАНОМ.

»Український день« у Філядельфії.

Дня 28. листопада 1935. р. не зважаючи на зливний дощ, відбулось у Філядельфії величаве свято, яке назвали »Українським Днем Подяки«. Рано відбулась архиерейська Служба Божа в катедральному храмі, підчас якої еп. Константин Богачевський виголосив проповідь. Співали **два** хори, філядельфійський і честерський. Після Служби Божої був спільний обід у великій салі Товариства Горожан. Зачався він загальною молитвою під проводом Владики. Зараз після перекуски зачалися промови. Др. Павло Дубас покликав поодиноких представників сказати слово. Свято було з метою допомогти Українській Католицькій Школі у Стемфорді, тому всі говорили на тему рідної школи в Америці. Промовив також коротко владика. Пізніше відбувся концерт силами трьох хорів, філядельфійського під проводом п. Коцюбінського, френкфордського під проводом п. Рогача. Аматорський гурток, що його веде п. Коцюбинський, відіграв одноактову комедію »Тато на заручинах«. Перед концертом промовив о. Степан Тиханський, а пізніше п. Антін Пашук. Дуже гарну патріотичну промову сказав Владика Константин. Накінець склав подяку за працю, допомогу й жертви в уладженні »Українського Дня Подяки« п. Іван Боросевич. Хори відспівали спільно український та американський гимн.

ЛЕМКІВСЬКЕ ВІЧЕ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

Заходами »Комітету Оборони Лемківщини« відбулося 1. грудня 1935. р. у великій салі Товариства Горожан у Філядельфії перше українське лемківське віче. Саля була виповнена й зацікавлення було велике, особливо тому, що прибув на віче молодий український студент з Лемківщини п. Михайло Дудра, що м. ін. відсидів кілька місяців у польській вязниці.

Учасники віча, переважно Українці-Лемки, мали змогу довідатись від п. Дудри, котрий ледви кілька місяців тому приїхав із старого краю, про теперішню дійсність на Лемківщині. Реферат був дуже цікавий для всіх присутніх. Філядельфійські Українці заявили свою повну згоду із змаганнями Лемківщини й обіцяли радо дати свою допомогу.

—o—

ВИРІЗКИ З ЧУЖОЇ ПРЕСИ

Двомісячник »Оріенс«, що його видає східня Місія О.О. Єзуїтів у Варшаві — давніше в Кракові, пише в числі 6. за листопад-грудень 1935 р.: »Лемківщина, яка одержала відрубну від перемиської дієцезії — Апостольську Адміністрацію, **не має** (дивне і незрозуміле пояснювання, бо всі знаємо, що Лемківщина має в Перемишлі свій духовний семінар — не від сьогодні та иншого їй не треба взагалі. Прим. скл.) щонайменше наразі, **власного духовного семінара.** Цього року ап. Адміністратор кс. Др. В. Масьцюх приймив перших шістьох кандидатів на священиків для своєї території та примістив їх в **семінарі ченстохівської дієцезії,** що находиться у Кракові.

Українські часописи приняли це заряджения кс. Адміністратора з невдоволенням, побоюючися польонізації та латинізації питомців з Лемківщини, та через них, як майбутніх священиків — польонізації та латинізації греко-католицької (в оригіналі уніятської) церкви«.

Стільки від себе »Оріенс«. Безперечно — зі становища латинського клеру правильне пояснювання — одначе таке ласкаве принимання — свій свого — ще більше утверджує прилюдну думку про наміри нової церковної влади — Лемківщини.

Впрочім — така латинізація — це стара пісонька...

Звідки взялося москвофільство в Галичині

Читаючи історію Українського Народу, бачимо, що на наші землі, цебто на Україну — від віків гострила свої зуби ненажерлива московська імперія. Ті землі, що їх заселює український нарід — це землі »молоком і медом текучі«, тож манили вони до себе найрізнорідніші народи, а найбільше москалів. Московщина за всяку ціну старалася заволодіти Україною, тимбільше, що Україна отвирала їй шлях на Чорне Море. Остаточно їй це вдалося після 1775. року. Московщина стала всевладним паном України. Україна втратила свою державно-політичну незалежність. І тоді Московщина показала, що вона вміє.

На українців посипалися небувалі репресії — знущання. В 1863 році появився указ російського уряду, який проголошував засуд: »не било, ніть, и бить не можеть никакого украинскаго язика«. Знов в 1876 р. заборонено друкувати книжки і газети українською мовою та виставляти в театрах українські пєси. Рівнож зі шкіл та урядів усунено українську мову.

Взагалі москалі поводилися жорстоко з українським народом. Хто не підчинявся сваволі московської адміністрації, того замикали в тюрмах, або гнали на Сибір. Здавалося, що москалі дійнуть своєї цілі і цілковито знищать — винародовлять український нарід. — Але на перешкоді цим ганебним московським плянам станула одна історична подія, а саме: Поза межами Московщини опинилася частина українських земель, то є: Галичина. — Галичина стала центром українського національного руху. Тут находили захист українські діячі, прогнані з границь Московщини. Тут могло свобідно друкуватися українське слово, засуджене на неістнування в границях Московщини. Тут підносилася, щораз то на вищий ступінь розвитку — українська культура і національна свідомість. І власне ця національна свідомість, стала пересипуватися через московський кордон, до українських міст і сіл за Збручем і там піддержувала визвольного духа, серед нашого народу.

Москалі скоро прийшли до переконання, що так довго їм не вдасться винародовити український нарід, доки не знищать осередок українського руху, — себто доки Галичина не опиниться під їхніми впливами. Наразі, силою нічого не могли тут зробити. Та на все є спосіб. Де сила нічо не може зробити, там успішними показуються: хитрість, підкупство, гроші. Власне цих засобів хопилася Московщина.

Вона підшукала собі в Галичині відповідних людей та сипнула для них грубі гроші, — і вони за московські гроші почали ширити серед нашого народу думку, що ми і москалі, то один і той самий нарід. Або інакше: вони підготовловали грунт під прихід московської окупації в Галичині. Першою групою таких нікчемних людей, платних агентів Москви, була т. зв. »Погодінська кольонія«, заснована у Львові в 1840 р., що її офіціяльним опікуном став московський історик Погодін.

З бігом часу з »Погодінської кольонії« виросла москвофільська партія, яка провадила розкладову роботу серед нашого народу до 1914 р. В 1914 р. Українці в Галичині, на власній шкірі відчули »благодать« московського панування. Москалі при помочі галицьких москвофілів громили все, що було українське. Нищили всі українські книжки та навіть музичні ноти — з українським текстом. Замкнули всі українські школи, товариства й інституції, заборонили видавати українські часописи, прогнали українську мову з публичного ужитку, а навіть грекокатолицьких церков не щадили, лише силою міняли їх на православні. Тоді вивезено на Сибір митрополита Андрея Шептицького і тисячі української інтеліґенції та селян. — Але історичні обставини міняються.

В 1917 році, в бурхливих хвилях революції, в Московщині пропав царський уряд, — а в парі з цим стратили реальну підставу істнування галицькі москвофіли.

Коли тепер, серед нашого народу, плентаються ще де-не-де стародавні москвофіли — то тільки штучно піддержувані чужою політикою.

Одначе не треба думати, що під теперішню пору, минула небезпека москвофільства. — Ні. Воно проявляється в інших формах; іншими кличами оперує. Замість старого москвофільства, появилося нове, зване радянофільством. І знов продажні Юди за московські гроші, шнрять серед нашого народу, баламутні кличі; стараються зловити на свою вудку якнайбільше прихильників для червоної Москви.

Ми повинні вже раз зрозуміти, що ніхто інший, тільки ми самі маємо бути панами на своїй рідній землі — господарями в своїй власній хаті.

А всяким зайдам, баламутам зпід »тришвітного« та »червоного« стягу дамо нашу тверду відповідь:

— Геть з наших українських земель большевицькі та жидівські вожаки! Досить уже нашої крови напилися кати Українського Народу! *Л. П.*

—о—

НАНАШКА.

(Лемківським говором).

Зорвався як олень, ани-м му на дорогу мерендю не доручнла. Ани ся на матір не віздрів, така го оснувала забажанка-ве ле чорний упир.

— Ба ле й нач мав чкати? Няй би аж позов слали на ноно весілечко?

Пішов як малованка; лем писмо носом звертів, што ся водит. Не дав си двараз гварити.

— Ани мі — буд здорова мати не рюк. Ой же мати — пок безумом валявся, то била мати, а тепер надже му матере? Иншу си матір заміняв — сьвату землицю матір... Самам го привела, ци ся на світ не нагваряв; лем ем го як зіничку лялюшила. Ани од людских людей не одставав, никус, не лем дакус. Кой ліньского спаду засяв голку, як дунай задзеленила загінці, а пашиці ряд знав шитким зілечкам - кади котрой помішной. Умер би орючи на ниві. Ани му словечком не натякний, бо го зозьвірит.

—о—

Лем ся крайка снувала під сонце, кой горі кошицями верхп'ядив; як смуга, што воду п'є. Аж гин, біля цмонтаре капеліх одхилив — тівком го пак бівше виділа — синойка єдиного.

— Шмар перічко до Дупаю, як ти перко впаде на спід, а камін стане з верхи, тоди свого сина видіти...

— Такий рочок настав, такий рочок — така годинойка забудь сину, де твоя мамойка... Голосе тонойкий пущу тя *по лісі, по дубовім, листочку шовковім.*

— Ага його серце чуло, як хтаха, што крильцями до сонічка трепоче. Ци пак до могили рабствувати годен такий? Сама мала прити од себе воля? Як ем хресцянка — ніґда реку, поцтивина.

—о—

Радили заєдно по селі люди, што нанашка Улька з розуму знішла за сином, што до своїх пристав, кой над горами сонце заясніло. Півко ей суєти, што кізля виведе на гірку і радиг, ниразі не перестає, лем свое заєдно. Та хоц і хижка докус сперлася до беріжка і зативок зосунувся на горішні вугла, а окап заснував як старом веретом над вікеньцями — нагваряли Ульку сусідоньки — няйби перешла доживати віченьку до фамелиї.

Ніт, гев го буду вижидати, дем го на сес світонько привела — бом му мати не мачеха — одгварялася нанашка. Не так то легко виречися рідного загіньчика.

Ю. Гарнович.

—о—

Просимо негайно відновити передплату на 1936 рік.

Між нами не сміє бути ані одного довжника або післяплатника

„Наш Лемко"—це найдешевший український часопис для народа, бо його річна передплата виносить лише 3 зл. піврічна 1·80 зл.; для Амсрики та закордону річно півтора амер. доляра, або рівновартість в злотих.

Також наших Братів за океаном взиваємо до масового передплачування і поширювання „Нашого Лемка", бо чим більше число читачів, тим кращий буде часопис і всі будемо точно знати, що діється в наших любих Карпатах. „Наш Лемко" в кожній українській хаті!

Адміністрація **„Нашого Лемка".**

З ІСТОРІЇ ЛЕМКІВЩИНИ.

Сяніцька Земля.

До Сяніцької землі належало в XV. столітті містечко *Яслиська* над горішною Яселкою, на північний схід від Дуклянського переходу. Суддя та лавники найвищого німецького суду на сяніцькім замку свідчили 13. січня 1435. р., що перемиський епископ Яґуш заплатив Андрієви з Любни цілу належну суму за війтівство в Яслиськах і за солтиство в *Короликові*, теперішнім Волоським і Польським Королику. Село Короликів належало до майна рим. кат. епископства в Перемишлі, епископи мали тут свою палату, в якій часто перебували; тому-то 18. листопада 1463. р. сяніцький староста Микола з Витович на підставі жалоби дідичів з Риманова, взивав епископа Миколу »з Короликова« перед свій суд у Сяноці. Перед сяніцьким городським судом велася справа устаґення границь королівщин південно-західнього закутка Сяніцької землі. Тут свідки-знатоки, старі люди з Одрехової і Щавного зізнали 7. грудня 1447. р., що всі Бещади (східня часть гір Бескидів) вище та нижче Яслиськ і від Яслиськ аж до полонини є королівські, навпаки за власність сяніцького хорунжого признали село *Мощанець* (тут було приходство і самостійна парохія) зі всіми верховинами аж по річки Леспедар (тепер забута) та Вербицю. Знову король (польський) Ягайло, грамотою з 8 травня 1434. р. подав згаданому епископату містечко Яслиська і села: Короликів, *Далів* (тепер Далієва або Дальова), *Нову Ясінку*, Бискупиці (пізнішу *Любатівку*) »в Українській земли в Сяніцькій окрузі. І вже 20. березня 1470. р. епископ Микола пізвав перед сяніцький суд синів Катерини, дідички Риманова, за це, що не хотіли перевести розмежування між *Любатовою*, Короликом, *Склярами*, Яслиськами та *Яслиською Волею* та *Балуговою* (тепер. Балугянкою), *Дешном*, *Волтославою* (тепер. Волтушовою) та *Вислочком*, що лежить на північ від Яслиськ і затримав до нині свою назву. До того епископа в Перемишлі належала ще оселя *Цергова*, майже передмістя Дуклі на правім березі Яселки, і *Рівне*.

(Далі буде).

ГЕОГРАФІЧНІ НАЗВИ — СВІДКОМ МИНУЛОГО.

Наше село називається Бонарівка (давно Боднарівка після вимови людей), почта Стрижів над Вислоком, повіт Ряшів, а перед кількадесятилітами Коросно.

Присілок до села Бонарівки, це Буди.

Нарід називає оселю присілок. Народній переказ говорить, що село Бонарівка походить від назви якогось боднара, що тут був паном спровадженний десь зі Сходу яко поселенець, а церковний літопис згадує, що від власника тих місцевостей, це є Бонара, яким був Степан Бонар, боярин і староста українсько-руських земель, повіту Дукля, котрий правдоподібно збудував перший замок в Одриконю біля Коросна.

Сусідні місцевости такі: село Коростенко, або Красна з присілком мала Коростенка і Нетреба, село Ванівка від назви Ваня, дальше село Рінник з присілком Вілька, село Петруша Воля з присілком Завада і Петрівка та Опарівка від назви свящ. Опарівського.

Містечка Ясениця, Домарадж і Небилець, в котрих костели мабуть з церков — деревляні смерекові, про це свідчить ціла будова, зовнішний і внутрішний стиль, а також і устні передання.

Небилець старший два роки від Львова, містечка Чудец від назви чудо і Фриштак від нім. слова »фриштик«, яке оснували Німці та місто Стрижів, в якім є костел з турецького мечету і Корчина, яке люди зовуть Хітчина.

Села: Висока з фільварками Гольцівка і Студелини, Бережанка з присілком Вази, Гжиска, Годова з фільварком Скала і Перегрібка (?), Жизнів (там є відпуст на св. Варвату, як каже устне передання, що вона там з'явилася) фільварок Маршалок і присілок Кисільниці, Лютча (там є також ще костел деревляний з церкви), присілок знід Стирму, Бучини, Гевсярівки і фільварок Бердихів, село Воля, де є ще дзвін з церкви, яким дзвонили на полудне, і як оповідають люди, що по переході на латинство церковцю перевезено до Сянока, а приходське поле і ліс якийсь суддя в Березові записав на церківного, який лишився при греко-католицькім обряді та сьогодні є Кметем.

Назвища гір: гора Кичара, Хиб, Ділик, Стрим, Вижня гора, Камяниці, Липчанка, Ставки, Придавки і Косяриски.

Ріки: 1) Вислок, яка має свою традицію, що граничить межи Польщею та Україною, а навіть самі поляки, на захід від Фриштаки замешкалі, називають східні сторони Вислока, Русю. 2) Стубниця, яка пливе від Березова і під Стрижевом вливається до Вислока. 3) Ріка сільська Бонарівська з потоками Плоске, Вовче, Сухий, Страмбівка і Ваджитка, яка пливе на схід і впадає в Жизнові до Стубниці.

Василь Качмарський

Бонарівка, дня 10. 12. 1935. р.

—o—

КОРОТКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД.

Совітська преса оповістила документи про таємний військовий договір між Німеччиною й Японією. Видко — потерпає, щоб жидівським большевикам не скінчились добрі дні.

Також Англія заключила таємний договір з Францією; але такі договори важні лише на папері, бо в дійсности вони не мають жадної вартости; впрочім світові політики роблять такі договори все під іншою покришкою, як дійспість.

Протиіталійські демонстрації відбулися в Єгипті тому, що італійці збомбардували єгипетський і шведський амбулянс Червоного Хреста. Погибло 9 Шведів і 23 Абісинців, тяжко ранений начальний лікар Гіляндер і др. Гольм. Це викликало обурення в цілім світі. Шведська преса пише, що Італія нарушила міжнародне поняття чести. Вся Швеція в глибокій жалобі.

Президент Злуч. Держав Північної Америки Росвелт заявив, що жадна держава не дістане від Америки підтримки на випадок війни. Це викликало велике вражіння у всіх краях світа.

У Варшаві добігає до кінця процес проти 12 українців за вбивство міністра Перацкого. Широко та про подробиці того процесу пише тижневик »Народня Справа«.

Перед українським Різдвом скінчив промовляти прок. Желінські й оборонці: др. Горбовий, Шлапак і Павенцький. Д-ра Шлапака суд покарав 2 рази за місця в його промові по 300 зл. На Свята процес перервано до 9 ц. м. Присуд сподіваний у найближчих днях.

Всі свідомі громадяни Лемківщини рішучо виступають проти »Лемківського букваря«, тому всі звертаємося до Міністерства Освіти з прилюдним запитом, чому наших українських дітей учать в школі якоюсь нікому незрозумілою міщаниною - неговором, — що його ані діти, ані самі вчителі не розуміють? Домагаємося рідних українських шкільних підручників. Нашим матірним язиком був, є та завше буде український язик. В ім'я релігійної спільноти та єдности це нам належиться.

КЛОПІТНИЦЯ

(З історії села)

Село Клопітниця, в ясельському повіті, **це невелике** лемківське сільце, яке належить до парохії Перегримка, положене на захід від неї і віддалене 1 кільометер. Село має около 150 душ, в більшости сектарів, і є без школи, бо діти ходять до близької Переприм-ки. Село положене над рікою тої самої назви. Воно заложене грамотою (польського короля) Казимира Великого, виданою в Кракові дня 27. березня 1363. р. Казимир В. хотів з теперішнього місця, де є тепер місточко Осек зробити місто разом з твердинею, а до цього перешкаджали йому посілости тамошних лицарів Петра, Станислава, Святослава, Ісаї, Вільгельма, Івана і Вроцлава, всі Українці. В тій ціли Казимир В. вивластив цих лицарів, а за це дав їм місце в лісі (теперішня Клопітниця) з правом заложити село тої самої назви, що і ріка. Село заложено після права маґдебурського на 12 ланах франконських. В цей спосіб, досить клопітливий, повстало і село Клопітниця. Воно мало належати по вічні часи до потомків тих лицарів зі всіми доходами, як мисливство, пчільництво, ловля риби і т. п. Село винято **зпід судів,** а мешканців мав судити **лише** солтис того села після права маґдебурського, а солтиса міг судити лишень король, або який вищий суд. Всі нові осадники мали бути вільні через двайцять літ від всяких данин, щоб скорше залюднити цю околицю. За знесені права панщизняні заплатило село 1.181 зл. 40 кр. Наші дослідники Лемківщини доказують, що всі основники села були від початків Українці та що вони прийшли тут зі сходу та дали початок під заложення оселі Клопітниця. Як колись був клопіт зі заложенням села, так і тепер тяжить клопіт на селі і якесь прокляття, бо село в більшости перейшло на сектанство і загрожує йому не лише релігійний упадок, але і винародовлення.

(За о. Вл. С. подав М. К.).

Домагайтеся правного привернення читалень »Просвіти« на Лемківщині.

—o—

Ціле свідоме громадянство Лемківщини в ряди членів »Просвіти«!

НАДІСЛАНІ КНИЖКИ.

М-р Микола Топольницький: Спадщинне право. Про спадщину взагалі. Устні й писемні тестаменти. Правні поучення і зразки. Судовий поділ спадщини. Конечна спадщинна частина дітей і родичів. Спадщинне право чоловіка й жінки. Книжка попереджена вступом про розпоряджування майном за життя. Сторінок 160. Накладом *Книги*, Львів 1935.

Незнання права, його приписів страшенно мститься на нашому селянському населенню. З'окрема незнання спадщинного права спричинює в нас безліч процесів, безнастанню ворожнечу в селі, спори в родині та багато маєткових втрат.

Ледви, чи багато з нас знає, що се таке віно, виправа, посаг, придане, або тестамент-заповіт, завіт, завіщання, відказ. Скільки також мороки, як прийдеться писати тестамент?

Для Лемківщини ця справа дуже важна, бо тут землі щораз менше, вже немає чим обділювати цілу рідню та ще гірше, як господар-власник майна (хати і поля) виїде закордон і там пропаде або помре без тестаменту, тоді суд ділить ціле по йому майно — як в нас звичайно кажуть — »до рівної части«. І це жорстоко нищить наші малоземельні гірські господарства, бо їх роздріблює й творить ще більше бідаків.

Тому вказана книжка принесе нам великі користи, бо вона річево і що найважніше легко та ясно повчає нас в подробицях про розпоряджування майном за життя, про обов'язки родичів, обов'язок вивінування, виправу для сина, розпоряджування майном на випадок смерти; що є тестамент, зразки (готові тестаменти), що належить до спадщини, а що ні, устні та нотарійні тестаменти, судовий поділ спадщини, кого, коли та за що можна видідичити, даровизна на випадок смерти, що діється, як хтось не заявиться до спадщини, поділ спадщини; у другому розділі: про завіщання, про прикмети маєтків завіщуваних, про набування майна шляхом законного наслідя, про чергу дідичення по закону і про чергу дідичення подругів і т. д.

Книжка — як рідко — дбайливо опрацьована і недорога, бо всего 2.40 зл. за один примірник. Всі свідомі громадяни Лемківщини повинні замовити собі цю вартісну книжку, як також у кожній читальні та хоч би і кооперативі повинна вона находитичсь для загального вжитку членів.

Замовляти: *Книгарня »Просвіти«, Львів, Руська 1* за попереднім надісланням готівки. *(Ю. Т.)*

ДАЛЬШІ РЕВІЗІЇ У ВОРОБЛИКУ.

В дні 17. грудня 1935. р. перевела поліція ревізії в слідуючих громадян Вороблика корол. у Томи Копчака, Василя Паночка, Степана Турковського й Ольги Турковської, шукаючи за »броньом пальном«.

Тільки не знати як така »бронь« мала виглядати, що за нею шукали поміж картками книжок і газет, та в копертах приватних листів...

Очевидно не знайшли нічо »підозрілого«.

Також переведено ревізію на греко-католицькім приходстві в Миланині, де забрали »Дзвіночки« хоч вони дозволені та належно владою цензуровані.

—o—

НЕ ЧІПАЙТЕ!

В »Лемеку« ч. 47. якийсь »бродяга« Пільх чіпається українців і »Нашого Лемка« будьто йому »острашили кандидатов« від »школи дяков« у Вороблику. Пише в додатку, що на цілій Лемківщині потрафили зібрати аж... 8 учнів а »Лемек« помістив аж світлину тої »школи« де »пачему то« перед якимсь старим бараком з дощок стоїть аж... 5 »кандидатов« та шістьох »преподавателей«. Забув сарака написати, що трьох »кандидатов« вже втікло, та **ще** говорили що той »префект« сам **дурень** та доперва вчиться від дальших *пятьох* »*преподавателтй*«, та що в старому шпихлірі з дощок не хочуть мешкати, бо там вітер і сніг звикли »мешкати«, що року... Про позем »наук« в оцій »школі« свідчить найліпше факт, що у Воробликах не знайшовся ані оден »кандидат« до неї.

Ліпше дати собі спокій »газпадіне префект« — забирайся до біса, бо ж добре всі знають, що таких обох з о. Полянским, Воробличани так »люблять« як пси жида в тісній вулиці...

Ухо.

—o—

ПОБОЖНІ ЗЛОДІЇ.

В Гірках коло Тарнова знищила минулого року повінь костел. З тої причини розійшлися в грудні 1935. р. люди, в цілі збірки грошей на будову нового костела. Правда, ціль благородна, одначе в часі цеї збірки в Баниці, пов. Горлиці, вкрав один з тих збірщиків Василеві Горощакові годинник. Це зробив тоді, як жінка згаданого господаря вийшла з хати, щоб принести щось на запомогу. Злодія зловлено в сусіднім селі. До вини признався щойно тоді, коли стали його бити й віддав годинник, що його сховав до ковніра.

Перед такими »праведниками« треба все вистерігатися.

З НОВИМ РОКОМ! Редакція »Нашого Лемка« сердечно вітає всіх своїх Читачів та Прихильників з Новим Роком, і всім бажає якнайскорішого зближення Великих і Світлих Днів та єдности цілого Українського Народу!

Вибранці на посаду

Що таке »Страж Пшедня«?

Таке питання поставив репортер краківського »І.К.Ц.« і одержав таку відповідь: »Є це ґімназійна орґанізація, яка громадить в своїх рядах одиниці, що їх признано за найбільш цінні, та яка приготовлює до творчої постави в житті«...

— Отже це є творення майбутньої еліти (вибранців)?

— Так!

— А як добуваєте цю творчу поставу?

— Так, що найменше говоримо, а найбільше робимо.

— ...Що, як і яка це робота?

— Оце напр. хлопці з краківської округи перебули ферії в Кремній, повіт Ясло. **Працювали між Лемками.** Занялися уладженням і цивілізуванням лемківських загород. Вибілили всі доми і зробили при кожній стайні гноївню. В найближчі ферії навчимо їх годувати шовкопрядку«...

— ...Перші матуристи з легітимацією »Стражи Пшеднєй« покинуть ґімназії щойно в 1938. р.

— Но і... будуть мати запевнені посади.

— Не виджу в тому нічого злого — каже п. »стражничий« інструктор — щоб вони мали **першенство в одержуванні посад«...**

Що »Страж Пшедня« вважає себе за »вибранців« польської молоді, за »найцінніших« кандидатів на запевнені посади — це нас не цікавить. Натомісць цікавить нас, чому саме **Лемки** мають бути тією драбинкою до »запевнених посад«, чому саме з лемківської шовкопрядки має вилізти »вибранець« на запевнену посаду. Адже є свої »ґуралі« та »мазури«, які певно не відказалисяб, щоби »вибранці« зі »Стражи Пшеднєй« »цивілізували« їхні стайні чи гноївні. Лемка за вапно чи шовкопрядку купити не можна. Це певне, і тому радимо »пшеднім стражакам« звернути свої »цивілізаторські« апетити в інший бік. Щоб пізніше не було розчарування... (Наш Прапор).

ЩИРИЙ ДАР СЕЛЯНИНА.

Михайло Батіг, малограмотний селянин у Порубах, зрозумів, що кооператива, читальня чи інша установа не може правильно розвиватися, як не має власної відповідної домівки. Він бачив, що в селах, де є такі доми, там і культурно-освітнє життя буйніше розвивається. Поруби — це присілок Завадова, присілок невеликий, має власну кооперативу для загального закупу й збуту, що називається »Нова Зірка« й має Кружок »Рідної Школи«. Обі ці установи наразі не можуть спомогтися на будову власного дому, тому М. Батіг зробив гарний початок.

Без жадної аґітації і намови запросив кількох людей з Управи кооперативи й зі Старшини Кружка »Р. Ш.« і в їх присутности *подарував площу* під будову »Народнього Дому« в Порубах.

Тодіж списано відповідну умову, яку підписав сам жертводавець і вісім сеїдків-односельчан. За цей дар належиться щира подяка благородному жертводавцеві. Всі прочі селяни з Поруб повинні тепер подумати над будовою »Народнього Дому«. Велике це діло й коштовне, але дуже конечне. Спільними силами вдасться виконати. Тільки відваги й надії, а тоді Поруби випередять собою Завадів, який на жаль і на сором досі не має »Народнього Дому«.

—o—

ВЕСЕЛА СВЯТОЧНА СПІВАЧКА.

Я прийшов до ґазди заколядувати,
А вни їли, попивали —
А мні ни давали.
Я ся дивлю пироги кип'ят;
А в комині кобаси висят,
А я по їдній брало
І за пазуху ховало.

—o—

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Тимко Малий, М. Р. На: »Народня Справа« передала нам листа з посвідкою одержаних на передплату 3 ам. дол. За щирі поздоровлення сердечно дякуємо з милим братнім привітом. Бог з нами!

Вп. П. Т. Васильовський, Америка: Вашу адресу подав нам п. Др. О. Волинець, ми також йому щиро вдячні. Листа з 5. грудня 1935. р. одержали з 5 дол. Розділено за Вашу передплату 8.35 зл., п. Миколи В. 7.85 зл., за Андрея Бурдаша, Павла Сидора і Максима Андруса. всі з Лубної по 8 зл., так, що передплата для всіх вирівнана по кінець 1936. р. В імени наших Братів шлемо Вам щире українське Спаси Біг! Окремо напишемо до Вас.

Впр. о. М. Денько: прислав цілорічну передплату за Івана Проця в Аргентині та Миколи Козака в Америці. Часопис точно шлемо. Впр. Отцю Докторові щиро дякуємо в імені наших Братів за Океаном.

Вп. Іван Кравчишин, Америка: прислав між іншими цілорічну передплату для Миколи Михайла Кравчишина в Турнянську на »Давіночка«, »Нашого Лемка« і один »Золотий Колос«. Решта годиться з поданим рахунком — книжки і »Комаря« посилаємо. З братнім привітом.

САМОКЛЯСЬКА ГУТА.

Це присілок, положений в лісистих горах на полудне від Перегримки. До недавних великих морозів у Гутах було багато черешень, які в зимі 1929 р. повимерзали. Сама назва села вказує, що тут була колись гута шкла, по якій лишився лише знак з розваленої гутної печі. Гута, зглядно як люди зовуть Гути, зістали заложені в половині 18. століття, коли то Юрій Мнішек, дідич, задумував будувати палату і костел в Дуклі. Гутники шкла прибули тут перший раз з Чех і були це знімчені Чехи. Вони дістали тут від пана хати і поля, які собі викорчували в тутешних лісах. Назви мали Кіхарди, і їх до днесь називають німцями, хоч вони вже тепер ні слова не розуміють по німецьки. Лишився хіба кількох ще латинський обряд, тому тих кілька хоч і говорять по лемківськи, то уважають поляками, а не німцями, і вони належать до костела в Самокляских.

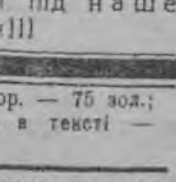
Всі прочі винародовились і перейшли на »Руснаків«; те саме чекає і других.

Хат є около 20 в Гутах, а між ними є деякі курні. Гута шкла загинула на початку 20. століття.

За знесення панщини заплачено 1.049 зл. 25 кр. Присілок належить до парохії Перегримка і в цім присілку живуть добрі і незіпсуті люди.

(За о. Вл. С. подав М. К.).

Кооператива
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“
Львів, Церковна 2.
виробляє найкращої якости
ЦИКОРІЮ „Луна“
підмінку кави „Пражінь“
СОЛОДОВУ КАВУ „Луна“
Всі купуємо тільки вироби рідно о промислу.

Жадайте всюди тільки правдивих українських
шевських нілнів
тільки з тим знаком
одинокої української фабрики
Дендра
У ЛЬВОВІ

Добре вважайте, бо жидівський картель підшивається під наше опакування!!!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 8 шпальт — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Модельний—Тиктор, Львів, Балицька 2. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

Почтову оплату заплачено ґотівкою.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

ПІСЛЯ КОНФІСКАТИ ДРУГИЙ НАКЛАД.

Наш Лемко

РІК III. Ч. 3 (51)

Львів, 1-го лютого 1936
Виходить двічі в місяць
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWÓW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Свято Князя Церкви

(Нарис життя і трудів Митрополита Андрея).

З нагоди 35-тих роковин перебування Кир Андрея Шептицького на митрополичому престолі, відбулося в четвер 16. січня ц. р. у Львові величаве свято в честь нашого Митрополита.

В церкві св. Юра відправив Впреосв. епископ о. др. Іван Бучко архиєрейську Службу Божу при співучасти Преосв. еп. о. Н. Будки і в асисті всієї капітули. Проповідь виголосив о. др. Г. Костельник. Найщіпшою частиною свята була промова самого Ювилята.

В цій порі, коли думки й серця мільйонів українців, не тільки греко-католиків, звернулися з привітом і поклоном до цього Владики й Громадянина на горі св. Юра, годиться знов пригадати головні дати з життя і відмітити головні заслуги Князя нашої Церкви для Церкви й Народу.

Преосв. Андрей уродився дня 29. липня 1865 р. в Прилбичах к. Яворова, як син ґрафа Івана й Софії Шептицьких. Це стара українська родина, з якої походили владики Української Церкви Варлаам, два Атаназії, Лев (що побудував церкву св. Юра у Львові тому двісті літ) і Мартин. Та в 19-тім столітті майже вся родина відчужилася від рідного пня, аж Андрієві судилося, направити це і вернутися до віри й народу своїх дідів і прадідів (за ним пішов згодом і його брат, Климентій, нині ігумен ОО Студитів). Покінчивши правничі студії в Кракові, Андрей перейшов 1889 р. на греко-католицький обряд і в три роки потім, скінчивши теольогічні студії, став священиком — василіянином. В 1899 р. став епископом у Станиславові, а 17. січня 1901 р. став митрополитом у Львові.

На цім становищі Митрополит Андрей виявив такий величній хист і вчинив так багато для добра й слави рідної Церкви й рідного Народу, що завдяки своїм заслугам став найвищим авторитетом в українськім народі і втішається величезною пошаною також між чужими.

Митрополит Андрей.

Свого великого всесторонного впливу й матеріяльних дібр, якими управляє, ужив з великою готовістю й щедрістю на добро рідного Народу, м. і. на уфундування й вивінування та підпомогу численних культурно-освітніх і благодійних установ та станиць. В бурхливих часах, які пережив і переживає український нарід від 1914 року, Владика всюди і завжди при кожній нагоді був тілом і душею з рідним народом, старався відвертати або лагіднити всі удари лихоліття і всі нещастя та своїм розважним і величнім словом перестерігав, успокоював, потішав і ніс відраду. І хоча при тій а радше за ту благородну й патріотичну діяльність зазнав сам багато великих терпінь, яких вершком було заслання в глибоку Московщину в рр. 1914-1917, то Князь Церкви до нині, хоча й знеможений важкими фізичними терпіннями, стоїть непохитно й міцно, мов дуб серед бурі, на становищі Пастира й Опікуна Церкви й Народу і всіми силами старається коїти їхні болі й служити їхньому добру.

Нехайже ще довгі літа князює нам на горі св. Юра й буде тим огнищем, до якого в найважчих часах звертаються сердечні надії мільйонів.

——o——

СВЯТО ЗЛУКИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

Спільними силами Українських Національних Товариств у Торонто—Канада — Українське греко-католицьке Приходство, Український Народний Дім, Українське Національне Обеднання, Українське Т-во »Просвіта« і Українське Т-во ім. І. Франка — улаштували в дні 22-го січня ц. р. в салі Українського Народнього Дому в Торонто величаве Свято Злуки Українських Земель.

Сотик не завадить, а в біді порадить! каже наша пословиця, тому складайте свої ощадности
в Кооперативному Банку „ДНІСТЕР“
Львів, Руська ч. 20.

Львівська державна наукова бібліотека

Наші завдання

Чи нам господарям треба організуватися?

Часто читаємо в часописах вістки, що тут і там повстала нова культурно-освітня установа, або свідома молодь Лемківщини заснувала в своїм селі читальню, кружок, чи друге корисне для народа товариство — але майже одночасно бачимо, що багато некорисних явищ, які запоморочують наших господарів, по більшій части незалежно від нас самих, деколи проти нашого загального бажання, увійшло та дальше твориться серед сільського населення — головно тому, бо ми господарі не є цілком або якслід зорганізовані.

Якщо справедливий суддя приглянеться життю господарів у горах Карпатах, мусить отверто сказати, що хоч українська преса, зокрема польська від себе та до своїх, вічно пише про конечність організації сільського населення — одначе наше село в горах тішиться особливою опікою — так що на полі будьякої організованости лишається йому звичайно »миляна банька«.

Рівнож все це писання позістає на папері, а дійсність остає зовсім не то що незмінена, але втягнена в ще лячніше положення, бо воно без воріття.

Тому то наші господарі в горах не є часто свідомі того завдання, що паде на їхні рамена, та серед некорисних обставин їхня природня простодушність не може бути получена з належною культурою.

Несвідомий господар не може почуватися певним власником на своїму становищі та якстій з цього виринає безліч некорисного. Брак у селі карности, послуху, солідарности; незорганізовані господарі — кожний робить на свою руку, не радиться один другого, не хоче в господарській організації полагоджувати всі свої господарські справи та орудки.

Тоді, хто лише хоче, той бушує по наших селах і на свою вподобу лад заводить, — а ми дивимося наче крізь мряку на такі порядки і на жаль! — не хочемо зрозуміти, які шкоди напливають в наші села з таких »проповідників«.

Чого тоді дивуватися, що з нами ніхто не числиться — та нас господарів, на нашому батьківському загоні, за наймитів уважають?

Чи в армії буде лад, як між проводом і окремими відділами не буде точного звязку? Так теж у селі, ідучи одинцем нічого не доконаємо і не осягнемо, — ба навіть, не можемо мріяти про здійснення бажаної цілі.

Наші села в горах стоять перед конечністю організаційної — поодиночної перебудови. Зі села треба виперти страшну недугу: байдужість і розбиття! Село мусить пізнати і знати, до чого воно прямує та якою дорогою йому піти. Село мусить станути в одному ряді — на твердому народньому ґрунті.

Це вдіємо при помочі взірцевої і пильної організації. Лише при помочі одноцільної організації проженемо зі села нужду, голод і все це, що нагадує наше рабство — та впровадимо порядок, лад, карність і свідомість нашого завдання. Тоді сміло глянемо судьбі в очі, а також тоді само життя — з настанням кращого добробуту — вибере властивий собі простий шлях і ним піде до кращого завтра.

Ми господарі мусимо піти вперед; нашу працю виконувати ліпше і складніше.

Також повинні ми визбутися вже раз того боязького страху перед першим — якимнебудь — волокитою з міста, бо це нас понижає і зводить в ряди меншевартісних громадян. Не ховати голову за вутла, або похнюпивши покірно з »капеліхом« під пахою мнятися і забувати язик у роті.

Твердо стіймо на нашому народньому ґрунті.

У цьому поможе нам наше рідне українське друковане слово, українська добра, виховна книжка і рідний часопис. Вони є золотим звеном у цій культурній народній праці.

Чим більше буде читачів у нашому селі, чим більше свідомости в наших хатах, — там більша наша сила встоятися; тоді також і ціль, що до такої всі прямуємо: добитися кращого добробуту і поставити наші господарства у взірцевому ладі — від нас залежить — вона вже не за горами! Часопис на це виходить, щоб ми господарі при його помочі могли сміло виявляти свої домагання на полі релігійнім, культурнім, політичнім і господарськім.

Юліян Тарнович.

Лемківське село гине!

Девятеро їх засіло при столі. Сіно і білий обрус. Посередині дві глиняні миски. В одній бандурки, в другій киселиця. І тільки всього. Ні дрібочки хліба. Ні каші, ні пампушків.

— Мамо, а кутя? — питає Васьо.

— Я хочу пирогів — плаче бліда Оленка.

— Чи будуть пампушки? — шепчуть поміж собою найменші...

Затихли ніяково всі. Мати втирає сльози, а батько мов закамянів.

А в сусіда навіть світла не видно у віконцях. Світили тільки сльози в синіх оченятах малого Микольця.

І в третій, четвертій... десятій хижі гаснуть швидко світла. Смуток і тишина залягла на цілому горішньому кінці села.

Не чути коляд. Сумний Свят-вечір...

— Що буде? Що буде далі? — Про що інше годі й думати.

— — — — —

Це так у Святковій Великій, найкращому селі на Лемківщині, ясельського повіту. Прегарний народ. Золоті серця, нестримний гін національної свідомости, організаційний хист, завзятість і любов безмежна до Рідної Землі.

А тепер чорніють люди з голоду.

Град знищив збіжжя до колосочка. Висіяв Ваньо десять сотнарів вівса, зібрав дві чвертки посліду для курей. Були урядові комісії, записали... сто відсотків знищення і... поїхали.

Сорок кільометрів від повітового міста між Коляником і Мережкою занімілo село і конає з голоду. В Европі.

Наша кров від крови і кість від кости, наш найбідніший брат лемко не має куска хліба навіть на Святий Вечір.

Чи направду можна допустити до того, щоб на наших очах сконало наше село голодовою смертю?

Рятунку! — кличуть лемківські гори.

Мусить найтися рятунок!

— — — — — —

Всі українські часописи в краю і за океаном просимо передрукувати голос нашої роспуки. Апелюємо до Української Парляментарної Репрезентації, щоб занялася долею села Святкової Великої чимскорше. Кличемо до всіх українських організацій в краю і столиці, до цілого українського громадянства: Рятунку!

— — — — — —

За інформаціями, з письмами й посилками просимо звертатися на адресу: *Кооператива »Лемко« в Святковій Великій, п. Кремпна.*

(Гляди *»Наш Лемко«* ч. 22(46), ст. 4. »Заклик-прохання«).

ГІДНЕ НАСЛІДУВАННЯ!

Дня 29-ого грудня 1935. р. у *Морохові* на хрестинах у Теодора Перуна добровільно зложили гості на »Рідну Школу« квоту 1 зл. 80 сот. Збіркою повищою занявся Андрій Перун. — Бажаємо новонародженому дитяти кріпкого здоровля, родичам потіхи, а всі повинні брати собі примір та при таких нагодах збирати датки на »Рідну Школу«.

Сторінка нашого недавнього минулого

Під попелом минулого, під цвіллю сучасного таїлися здорові, могучі зерна народнього життя. Вони скільчилися й зазеленіли пишним руном національного відродження, як тільки розтаяли перші леди, як тільки по українських полях повіяв перший весняний легіт.

Заворотним крутіжем чергувалися події великого, історичного значіння на Україні в 1917. р. Березнева революція в Петербурзі, якою скинено царя та встановлено в Росії новий, демократичний лад відбилася широким гомоном на українських землях. Весна, що будилася осяяна й ясна, несла зі собою життєрадісний подих Волі. Перед Українцями відкривалися нові горизонти вільного, незалежного життя. На вістку про петербурзький переворот відбулись у Київі великі патріотичні маніфестації.

Та нажаль цей стихійний рух вже в самому початку був спрямований на хибний шлях. Українці, повіривши в миролюбні кличі всесвітнього братерства, не розбираючи, який зміст криється під зверхнюю вивіскою інтересів працюючого пролєтаріяту, не стремілі до власної незалежньої Держави, але задоволювалися автономією, та не бажали відриватися російської імперії. Українське громадянство бачило свого ворога в цараті й думало, що після повалення царського уряду не буде ворожнечі між обома народами; не розуміло, що Москва, як така, як цілість є відвічним ворогом України, без огляду, який у ній лад, яке правління, чи вона біла, царська чи червона, большевицька.

А тимчасом події розвивалися в шаленому розгоні. В жовтні повалено в Петербурзі уряд Керенського, а влада перейшла в руки большевиків під проводом Леніна й Троцького, які поставили собі першою ціллю підбити Україну.

Щойно тоді зрозуміло українське правительство, що між нами, а Москалями не може бути ніякого братерства, що Україна мусить стати вільною, незалежною Державою, якщо хоча жити й розвивати свої духові й матеріяльні цінності. Під тиском, тих зовнішних подій Український Уряд — Центральна Рада проголосила 22. січня 1918. р. в IV. Універсалі Незалежність Української Держави.

Але пороблені помилки, почали тяжко мститися. Прогавивши на партійних спорах найдорожчий час, розпустивши військо, в обличчі наїзду червоної, большевицької орди, що несчислимими загонами сунула з півночі на Київ, значучи свій шлях трупами й пожарами, — Український Уряд стояв безборонний та метався в розпуці на всі сторони, взиваючи громадянство, ставати на захист Батьківщині. Доведений до краю кинув на фронт проти многотисячної банди матросів недостаточно вишколений та зле узброєний студенський курінь, зложений з 300 молодих і недосвідчених хлопців.

Студенти вирушили з Київа шляхом Курськ—Бахмач. До бою прийшло біля залізничої стації Крути. Український загін хоробро відбивав наступи ворогів, але наслідком зради власних комендантів, що втекли в часі бою, забираючи вагони з муніціею, окруженний переважаючими силами противника, згинув геройською смертю на полі слави. Біля тридцять полонених большевики після звірських, нелюдських катувань розстріляли. Вони вмирали, співаючи: »Ще не вмерла Україна«. Це було 29. 1. 1918. р.

Крути залишаться на все незрівняним взором одчайдушного геройства, великої, посвяти й саможертви для добра Батьківщини. Осяяні ореолом слави, сповиті серпанком легенди творитимуть одну з найкращих сторінок історії Українського Народу. Вони пригадуватимуть нащадкам невирівняні рахунки між обома народами, кріпитимуть віру в майбутню перемогу та скріпляти бажання відплати. Кров Крутянських Героїв не пішла на марне.

А рік пізніще, 22. січня 1919. р. в освобожденому від большевицької навали Київі на Софійській Площі проголошено злуку всіх українських земель в одну Незалежну Соборну Українську Державу.

СКОНФІСКОВАНО

Ярослав Галич.

У Кросні скінчився страйк робітників. Управа зобов'язалася заплатити робітникам залягаючі платні найдальше до 30. квітня ц. р.

Іван Филипчак.

ДМИТРО ДЕТЬКО

(Перший розділ нової історичної повісти про Лемківщину, що її знаний нам проф. І. Филипчак написав. Цю книжку видала »Українська Бібліотека« при »Нашому Прапорі«, Львів, Коцюшка 1. а. Оцінку цеї книжки помістимо.).

Сяніцький тивун Михайло Детько справляв гучні хрестини синові Дмитрові в своїм дворищі в Вільхівцях, віддаленім одну верству від города Сянока.

Гості прибували з віддалених сторін Лемківської землі.

Приїзджали на великих возах бояри з жінками і дітьми з Тилича, Біча, Стрижева, Чудця, Коросна та інших міст Лемківщини.

Хрестним батьком малого Дмитруня був боярин з Вільховець, Дмитро Стасенко і Анна бояриня з Лішні...

Хрестив перемиський Владика Євфимій, — що жив тоді в своїм літнім дворі в Сяноці, який красувався під горою Владиче.

Обряд хрестин назначили в неділю, по Службі Божій, дня 15. липня, в день Хрещення Руси — в році 1298., за панування великого князя Льва Даниловича.

День був ясний і погідний. Сонце гріло. Легесенький вітрець ледви порушував листочками величавих лип та осик. Приятелі Михайла Детька, бояри з жінками та дітьми заповнили всі гридниці обширного дворища, що стояло у стіп чудової гори Березника.

В дворищі Михайла Детька рух і гамір великий. Витаються, цілуються, гуторять, знаюмі, свояки, бояри, боярині. Розказують собі про свої пригоди в дорозі, про своє життя, сміються, всі вдоволені, щасливі, що трапилася нагода зіхатися, натішитися собою, поговорити собі про сусідські сплетні, про гаразди та злидні, про домашні та державні справи. Врешті приїхав Владика.

Хазяїн Михайло Детько вийшов перед дворище, поклонився владиці, поміг йому злісти з воза, підійшов під благословення і впровадив його до гридниці. За владикою ішов священик Сергій, діякон Мемнон і інша церковна прислуга. Бояри та боярині склонились перед владикою, а він поблагословив всіх словами: — »Буди Імя Господне благословенно!«

— »От нині і до віка« — відповіли гості, і поклонилися владиці. Владика покінчив обряд хрестин, побажав родичам потіхи зі сина, а зібрані бояри відспівали торжественно три рази, »Многая літа«. Хазяїн попросив гостей до накритих столів. Перше місце заняв владика Євфимій з духовниками, коло нього кругом засіли значні бояри.

(Далі буде).

———o———

ПОХОРОНИ ПАРОХА ТРЕПЧІ.

Дня 8. січня 1936. відпровадяли Трепчани свого 70-го пароха о. Григорія Романця на вічний спочинок. У величавому похоронному поході крім парохіян, взяли участь майже всі священики сяніцького деканату з о. дек. І. Цегеликом на чолі. У похоронах узяв участь також апост. адм. о. Масцюх. Завідування парохією поручено о. Полянському з Чертежа.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЧИТАЛЬНІ ПРОСВІТИ В ГОЛУЧКОВІ.

Дня 12 січня 1936. відбулися загальні збори читальні »Просвіти« у Голучкові. Діяльність читальні не була надто оживлена з причини різних перепон. Головою вибрано знова о. сов. Миколу Сікору. Рішено оживити діяльність та піти слідом інших свідомих сіл.

ТЕАТРАЛЬНА ВИСТАВА В СТОРОЖАХ ВЕЛИКИХ.

Приспані Сторожі Великі пробудились! Надії положені на новий Виділ читальні »Просвіти« під головством о. дек. І. Цегелика не завели. Вже 19. січня 1936. відбулася театральна вистава двох штучок, а саме: »Трьох до вибору« і »Правдиве багацтво«. Вистава ця наглядно показала, що люди інтересуються аматорськими виставами, бо саля громадського дому була виповнена гістьми, так молодшими, як і старшими, що більше, бажають, щоб цю виставу щераз повторити. Рівнож і новики-аматори, що перший раз були на сцені, вивязалися зі свойого завдання якслід, а що найважніще, ролі, котрі відігравали, вміли якслід та дали суфлірові змогу не денервуватися та не збавляти горла. Сподіємося, що намічена там освітня праця поплине правдивим руслом, а аматорам піддасть охоти до дальших театральних вистав.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЧИТАЛЬНІ »ПРОСВІТИ« В ЗАГУТИНІ.

Дня 14. січня 1936. відбулися загальні збори читальні »Просвіти« в Загутині. Зі звіту довідуемося, що Виділ читальні має 10 засідань, на котрих обговорювано середники над піднесенням культ. освітньої праці серед своїх членів, поширенням читальняної бібліотеки, приєднанням нових членів. Основано Самоосвітний Гурток з провідником Михайлом Цапом, що відбув 24 сходини, на них голосно читали Історію України видання І. Тиктора так як було в »Нашому Лемку« ч. 2(50). Читальня передплачує 4 часописи, саме: »Український Бескид«, »Наш Лемко«, »Жіночу Волю« і »Неділю«. Читальня має гарну бібліотеку зложену з около 300 томів. Кромі цего користали члени читальні з мандрівної бібліотеки кружка »Рідної Школи« в Сяноці. Найкращим ділом у звітовому році було це, що під проводом кружка »Рідної Школи« в Сяноці уладжено Дитячий Садок від 20. серпня до 20. вересня 1935. Відчитів уладжено 5, аматорських вистав 2, 1-дитяча св. Миколая і 1 концерт у честь Т. Шевченка. Всіх членів має чит. 91. Тепер вибрано новий Виділ з дотеперішним головою о. дек. І. Цегеликом. Годиться підмітити, що свідоміщі члени на чолі з Михайлом Цапом закупили для читальні »Альманах Українських Січових Стрільців« та спільно на переміну його читають. Новому Виділові бажаємо повести працю й найдальше обраному пляні. Відспіванням національного гимну закінчено збори.

Народні жіночі строї на Лемківщині. Сидять невісти з гарними дівчатками, зо села Полонина к. Буківська.

ЙОРДАН У СЯНОЦІ.

Цегорічний Йордан у Сяноці був наче у весні. Багато людей зібралося в Церкві, де 4 українських священників під проводом о. кан. Константиновича та апост. адм. о. Масцюха правлять торжественне Йорданське Богослуження. По Богослуженнях іде похід над Сян. Мимо болота всі йдуть на Водосвяття. Попереду військова орхестра грає колядки, почетні компанії війська, опісля духовенство з апост. адм. о. Масцюхом, дальше представники влади, — народ та сусіди, що люблять брати участь в нашому Йорданському Святі, щоб опісля з нашого Йордану начерпнути та напитися свячено води.

Всі над Сяном. Водосвяття добігає кінця. Сян спокійно пливе та тішиться, що звільнився від ледяних оков. Сонце чимраз вище знимається та своїми лучами огріває сніжок, що в очах нидіє.

ТЕПЕР ДОЦІНЮЮ РІДНЕ ПИСЬМО.

Пригадую собі, що перед двома роками важко було мені написати щонебудь по-українському, а навіть читати по свойому забув.

Недавно сказав я в хаті до рідні, що тяжко приходиться мені по свойому листа написати, бо з науки всенародної школи багато забув. Мама на це мені відказали, що ганьба комусь признатися й мій бл. п. батько народними ділами трудився. Над тими словами я глибоко задумався і рішив навчитися по свойому читати й писати.

Силою взявся до читання першої, другої, третьої української книжки, почав поволи складати письмо по українськи і дуже легко навчився.

І справді чую тепер велике вдоволення і втіху, бо чому мав би я жити в несвідомости свойого, коли ми маємо свої школи, свою літературу та наша мова українська така гарна, шляхотна і нею говорить Великий Український Народ.

Мав я нагоду чути тепер у нашому селі між людьми те саме: не можу написати по свойому, бо мені сплітається на інше, тому пригадую, що інші народи дорого цінять своїм письмом, не сміємо й ми по свойому забувати, але бути свідомими себе, а тоді кожний нас пошанує. *Т. Е.*

———o———

МАЛАНЧИН ВЕЧІР.

Старанням Кружка »Сільський Господар« у Вороблику Королівським влаштовано 13. січня ц. р. »Маланчин Вечір« для своїх членів з ріжноманітною програмою. На увагу заслугують деклямації, що їх виголосили наймолодші учасники імпрези: Анна Тупяк виголосила вірш Самійленка »Україні«, Степан Пельц »Мені однаково« Шевченка, Андрій Копчак деклямацію »Я дитина Українська« Шкрумеляка, Осип Тупяк, віршик »Кого я люблю« з 33 ч. »Дзвіночка« і Теодозій Костельний виголосив вірш з1-2. ч. »Народиньої Справи« »Що казав Старий Рік Новому«. Степан Вархоляк у своїй промові обговорив найзамітніші події за минувший рік з українського життя й осягів та про дальші події. На тему вороблицького життя висвітлив культурно-освітні вдобутки і деякі недомагання громадянського життя. Опісля присутні вшанували память першого основника Кружка »С. Г.« покійного Впр. о. др-а Р. Винницького — повстанням і 2-хвилинною мовчанкою. Відспівано кільканайцять українських пісень і колядок та закінчено відспіванням національного гимну.

Ця культурна гутірка, получена співами і деклямацією, зробила на присутних якнайкорисніше враження, залишаючи милий спомин. Шкода лише, що на такі вечерниці не приходить молодь із сусідних сіл, щоб і в себе влаштувати подібні культурно-освітні сходини для добра, з'єднення і краси нашої Лемківщини.

Учасник.

НОВИНИ

У Львові подешевіла тепер нафта на 34 гроші за літру.

Процес за вбивство мін. Перацкого коштував державу 10 тисяч злотих.

У пятницю, 17. січня ц. р. приїхав до концентраційного табору в Березі Картузький віцемістер внутр. справ Кавецкі. Тогож дня вийло на волю з Берези Карт. 12-ох українців, 4-ох комуністів і 2-ох ендеків. Залишилося там ще 28 осіб: 16 українців, 8 комуністів і 4 ендеків.

Відвідини владик у Митрополита Шептицького. У звязку з ювилеєм митрополита Шептицького особисто побажання зложили Впреосв. епископ Коциловський і епископ помічник Лакота з Перемишля, поль. арх. Твардовскі, археп. Теодорович і крак. археп. Сапіга.

У Кракові, на головній пошті викрито зловживання на 2 тисячі зл., наслідком чого арештованого урядовця Масальского.

Зміни на становищах староств. Повітовим старостою в Сяноці іменований майор Буцьор. Дотеперішний управитель староства в Сяноці Сидір Ваґнер іменований старостою в Турці, турчанський Добошинські іменований старостою в Мостиських.

СКОНФІСКОВАНО

Свято Йордану у Львові пройшло ще більш величаво, як минулими роками. Акту повсячення води на площі львівського ринку доконав Впреосв. Кир Іван Бучко в асисті цілої львівської Капітули. Співав хор українських питомців, а в поході й інші хори, так, що ринок гомонів від українських колядок і щедрівок.

Стремимо всі до того, щоб наш нарід на Лемківщині зрівнявся культурно з цілим Українським Народом. В тім напрямі мусимо всі працювати. Першзавсе треба поширювати українське здорове виховуюче слово. Це зробите, якщо приєднаєте бодай одного нового передплатника

„Нашому Лемкові"

Хто „Нашого Лемка" читає, той дома біди не має!

Тож вирівнуйте залеглости та присилайте скоро передплату **на цей 1936 рік.**

Зокрема подаємо до відома, що кожний, що приєднає нам п'ятьох нових точних передплатників одержить даром і оплачено дуже цінну і повчаючу книжку п. з. **„Дмитро Детько"** І. Филипчака, в якій описано події на Лемківщині в 14 столітю.

Нинішні й передвоєнні ціни солі. Перед війною сіль була дуже дешева. Кожний міг тоді купити собі стільки соли, скільки потребував. У передвоєнних часах селянин за 1 кґ. живої ваги безроги (вепровини) міг купити 10 кг. соли, а в 1935 р. — отже в минулому році продавав аж 7.2 кґ. такого м'яса, щоб купити 10 кг. соли. Ніякому не було би дивно, якщо сіль привозили би з далеких заморських країн — і так нею дорожили, але на наших землях повно соляноқ та великі копальні соли в Бохні і Величці; видно, що тут щось мусить бути не поладі. Не можемо рівнож зрозуміти, яку користь мають з того, як населення приневолене споживати худобячу сіль; хоч одночасно лікарі твердять і доказують, що така червона сіль спричиняє сліпоту та різні хороби у дітей. Хто буде за це відповідати?

Шпіритайка - денатурат не переводиться. Пишуть нам з Сяніччини, що населення тамошніх деяких сіл дальше захлистується денатуркою. Багато крамиків, що не мало давніше позволення на продажу денатурованого трійливого спірту, тепер цілими гектолітрами — розуміється в 1 і пів л. фляшках перепродує цю отрую, хоч дуже добре знає, що ніхто на селі не має машинок до паленння таким спіртом. Здається, що чорна несвідомість і брак заінтересування цею болячкою зі сторони чільної »церковної лемківської власти« спонукує дальше до цього національного прогрішення — бо на шкоду народові.

У деяких селах, перед Різдвом ходили поліцаї по хатах та записували на кару за передержування денатурки. Були також випадки, як пр. у якогось Шидла в селі Синів, що гандлює шпіритайкою, що з місця карали, але і це не дає нам жадної запоруки, що вийде заказ продавати цю отрую.. Нагадується нам явище ще з часів австрійських, коли саме »шандар та ще з кошицями« громив жида за продажу »кропки« етеру — а цього самого вечора помагав тому самому пейсачові перепачковувати етер з другої сторони Карпат у наші села.

Видко, мабуть хтось тягне гарні доходи з денатурки, як ніщо не помагає, ні не перестають заливати наші села цею страшною отрує.

Що буде тоді, як населення масово почне сліпнути, хто буде також обходити ріжних »бортаків«, ідіотів, що народяться з родичів алькоголіків?

Кому це принесе користь?!

Пастирське Посланіє до лемків з нагоди Рождества Христового 1936. р. видав і наказав в перших двох днях Різдва перечитувати з проповідниці др. Василій Масьцюх, ап. Адміністратор.

Зміст того посланія до »краянів« всі чули, тому не треба його пояснювати.

Ревізію переведено на греко-католицькім приходстві в селі Мшанна, коло Дуклі в часі неприсутности місцевого греко-кат. завідателя Впр. о. Карла Саля, без судового наказу; забрано дитячі »Дзвіночки«, »Перші Лемківські Читанки« »Обіцяну Землю«, і »Блудні вогники«. Треба зазначити, що всі ці книжечки леґальні і владою дозволені, отже немає ніякого заказу ані заборони передплачувати »Дзвіночок« і купувати українські читанки.

Гостра зима в Зед. Державах Америки. Там панують тепер великі морози і снігові. В стейтах Нюйорк і Нюджерзей 20 тисяч людей усуває з шляхів сніг.

В Перемишлі свято Богоявлення випало цього року незвичайно врочисто Архієрейську Службу Божу відправив Владика Й. Е. Кир Йосафат в сослуженні цілої Перемиської Капітули. Проповідь виголосив красноріччиво Впр. о. крилошанин Василь Гриник. Водосвяття відбулось на Сяні при величавому здвизі народу.

У Німеччині в грудні було 2 і пів мільйона безробітних.

—o—

Правдива історія про село Щавник на Лемківщині

В 46 (81) числі криницького »Лемка« з дня 5. грудня 1935. р. поміщено допис зі села **Щавник**, пов. Новий Санч, мушинського деканату, парохії Злоцьке. Автор цього допису »дальший гість« згадує про привілеї цього села, про знаних основників тогож, православних сербів Міляничів, про поворот до прадідної (православної) віри, про наїздників українців, не забув переїхатися цілком безосновно по місцевім пароху о. Крилошанині І. Качмарі, подаючи накінець звіт з якогось представлення.

Підписаний, яко уроджинець Щавника, хочу в імя правди спростувати цей допис яко незгідний з правдою. Будучи однак переконаний, що криницький »Лемко« цього спростування не помістить, прошу Редакцію »Нашого Лемка« яко найпочитнішого орґану на Лемківщині помістити це спростування на сторінках одинокого українського часопису для Лемківщини. Хочу подати найперше коротку історію про село Щавник і роду Міляничів, оперту на автентичних родинних актах та відтак пороблю з цього відповідні висновки для опрокинення тверджень »дальшого гостя«.

Село Щавник основав ок. 1500 р. краківський епископ і воєвода на Севєжу Ян Конарський. Звалось воно первісно »Конари« від свого основника. Остався з цеї назви по нинішний день присілок »**Конарова**«. Опісля село приняло назву Щавник від потока (допливу Попраду) тоїж назви, а потік називається від »щави«, залізно-алькалічної мінеральної води, якої обильні джерела находяться так у тім селі, які в інших сусідних, з Криницею і Жегестовом включно.

Село поділене на 10 ріль. Першими осадниками були кметі: Олексяк, Семаняк, Смолей, Девіляк, Марковичь, Стець, Була, Червінка, Костик. Від цих перших осадників рілі задержали назву по нинішний день. Десята ріля, найширша і найліпша, була солтися. Солтисами були старшини села, подібно, як нинішні солтиси й війти та були більше або менше упривілейовані, відповідно до особистих (воєнних) заслуг. Першими солтисами були Марковичі.

В 1624 р. інший краківський епископ Мартин Шитковський надає це солтиство по Андрею Марковичу Ількові Щавинському, »рицежові шляхетнего роду, гербу Правдзіц« за воєнні заслуги. Ці Щавинські за хвилиною, як Польща перейшла під Австрію, називають себе Міляничами.

Одначе рід Щавінських-Міляничів є знаний в Польщі ще від 1557. р. Але де вони спершу мешкали, невідомо. В тім році нападає на Польщу угорський князь Ракоцій та забирає зі собою на Угорщину молодого, 15-літнього Йосифа Щавинського, сина Миколи, там обраює його у воєнній штуці й женить з мадярською шляхтянкою Зузанною »Наґи«. Син того Йосифа, який вернув назад до Польщі, Ілько дістає дотацію на щавницьке солтиство. Цей Ілько купує в 1624 р. від Девіляків їх рілю і призначує її на відновлення церкви в Щавнику, що на її будову дістає дозвіл від краківського епископа документом з дня 9. травня 1628. р., як рівнож на обсаджування її парохами зі свого роду. Дійсно в 1713 р. є парохом у Щавнику **о. Константин Щавинський,** а портрет його жінки Пелягії, майже природної величини знаходиться в захристії щавницької церкви.

Слідуючий краківський епископ Андрей Тшебіцкі в 1674 р. синові Ілька, Юркові, за нові великі воєнні заслуги у війні проти Прусаків не тільки потверджує попередні привілеї, але ще їх значно поширює, додає до солтиства нову рілю, звану »Станівське«, позваляє на ній поселяти селян для своєї користи, дає право на **гамерню** (ліярню заліза), пропинацію, млин, фолюш до вибивання сукна, ловлю риб, випас худоби й овець (200 штук) в епископських лісах, звільняє від всяких данин і обдаровує ще готівкою 1500 золотих імперіялів. Побільшує дальше дотацію парохії, прилучаючи до Щавника село **Малу Верхомлю** (Верховню) та установляє »мешне« й обовязок пішої та кінної роботи для кожночасного пароха, кілько такий буде потребувати. Цей Юрко вмирає ок. 1680. р. бездітно, правдоподібно на воєнній виправі, а щавницьке солтиство переходить на найближчого свояка Яцка. Внук Яцка Матей робить в 1741 р. заповіт, в якім ділить майно між 3-ох синів. Ці сини: Матей, Стефан і Йосиф провадять ок. 1770. процес на основі цього заповіту і в австрійських судових актах виступають вже під назвиськами Міляничів.

Загальний вид села **Щавник**. Коло гарної української церкви громадська криниця, з дуже доброю мінеральною водою, що з неї користає ціле село й околиця.

В цій зміні назвиська солтисіз Щавинських - Щавницьких (бо ці назвиська мішаються в актах) на Міляничів, як рівнож в їх поставі, рослих брунетів, хоче дехто добачувати в них сербів Міляничів, які мали прийти з Рокоціім з полудневої Угорщини і тут на Підкарпаттю осісти. Натомість інше правдоподібніше припущення, оперте на устному переказі каже, що ця назва походить від »міліонів«. Тому, що були упривілейовані і заможні, та один з предків вище згаданий Юрко одержав за свої воєнні заслуги кромі привілеїв, ще величезну на ці часи суму грошей, 1500 золотих імперіялів, слушно проте, проче населення Щавника могло їх називати »мільйоновичами«, що опісля скорочено на Міляничі.

З цього такі висновки:

1) Не село Щавник мало широкі привілеї, а мало їх тільки солтиство й їхні власники Щавинські-Щавницькі-Міляничі.

2) Основниками села не є Міляничі, як рівнож не є вони першими осадниками села. Першими осадниками є родини Олексяків, Семаняків, Смолеяків, Девіляків, Стеців, Булів, Червінчаків, Костиків і Марковичів. Ці всі назвиська зов-

сім також не вказують на їх сербське походження.

3) Рід Щавинський-Міляничів оселився там ще перед приходом Ракоція, бо в часі його наїзду на карпатські землі має вже свої шляхоцькі привилеї, титули і герби, має вже численну родину, а Ракоцій забирає тільки одного з них зі собою на Угорщину, який опісля вертає назад з жінкою мадяркою й служить дальше краківським епископам, його потомки одержують від цих епископів щавницьке солтиство враз з іншими широкими привилеями.

4) Рід Щавинських-Міляничів, будучи залежним від краківських латинських епископів і одержуючи від них ріжні титули, донації і привилеї, ледви чи був колинебудь православним, та з цілою певністю не був ним, від коли осів у Щавнику, то є від 1624. р. Немає проте причини вертати до якогось прадідного обряду, бо його прадідний обряд греко-католицький.

5) Як відомо, унія-католицизм зістала впроваджена і в Галичині 1595. р. по берестейськім синоді, в яким брав участь і перемиський епископ Копистинський. Православіє держалося місцями ще ок. 100 літ дальше. Щавинські-Міляничі дістають донацію на своє солтиство по впровадженню унії від римо-католицького краківського епископа, якого власністю був цілий Мушинський ключ. Опісля (1628. р.) дістають дозвіл на поставлення церкви в Щавнику. З найбільшою певністю ця новооснована церква мусіла бути відразу **греко**-католицькою, бо чи рим.-кат. епископ, по впровадженю унії, міг би позволити в своїх добрах і людям від себе залежним на нез'єдинену Церкву, проте щавницька церква від початку свого існування не була ніколи православною. З якої отже причини потомки тих, які перші в цій церкві хрестилися, вінчали і при її ховали, мали би тепер переходити, чи вертати до якогось іншого обряду, скоро греко-католикицький є їх прадідним?

6) Якщо навіть будемо припускати, що лемківське плем'я прийшло сюди із Закарпаття, витиснене з наддунайської низини — уграми, отже було би споріднене з полудневими словянами, то всім добре відомо, що прадідними обрядом тих же словян був обряд грецьких місіонарів св. Кирила і Методія, про яких єдинство з римською Церквою ніхто не сумнівається. Безсторонний історик, який мав би доступ до архівів краківського епископства, міг би прийти до висновку, що західня Лемківщина ніколи православною не була.

В чию користь баламутити сьогодні Богу духа винне, працьовите, спокійне, релігійне, фанатично привязане до своєї церкви і прадідного греко-католицького обряду, лемківське населення? Чи задля тих відступників в роді Федоронків, які послідними часами виреклися вже і церковно-словянської мови в богослуженнях?

7) Ще один послідний висновок. Переглядаючи назвиська перших осадників, з яких добра половина по нинішний день існує і пізніші назвиська теперішних мешканців, як Грабів, Гойдичів, Ладнів, Гриценяків, Бобяків, Петриків, Романюків, Гащаків, як не менше і назвиська не тільки родів, але й назви сіл, гір, піль і т. п. з такими самими назвами на Бойківщині, Гуцульщині та Поділю, доходимо до висновку, що це один і цей самий нарід. Давніше, за княжих, польських і австрійських часів, звався Русю, Червоною Русю, а тепер по світовій війні міняє назву на українців, з ріжних оглядів більше для нього підходячу. Кожний західний нарід з бігом часу й поступу міняв свою назву: латини на римлянііталійців, готи на герман й дайтше, ляхи на поляки і т. п. Чомуж тільки русини мали б стояти на місці?

Ще на одне зверну увагу, що я пережив. Коли в 1918 р. розпалась Австрія і наступило самоозначення народів, то наші галичани без огляду русскі чи руські або українці зірвались однодушно до творення своєї держави і нікому ані на гадку не приходило орієнтувати на Москву або Петербург, але всіх очі відразу звернулися поза Львів, на Київ. І то чомусь дивно, що східна Галичина, яка найдовше і найліпше могла пізнати »русских« і придивитись їх поведенці, перша їх відпекалась і українцями назвалась. І тих українців і на Лемківщині повно, в кожнім селі більша половина, якщо не явних, то симпатиків і то не жадних зайдів чи наїзників, якими їх »дальший гість« представляє, але поконвічних мешканців-автохтонів. На мою гадку, не далекий це час, якщо повіє кращий вітер зпід сонця, то по відпаденню полови, останеться і на Лемківщині тільки чисте греко-католицьке, українське здорове зерно. Живої води не затамуєш!

о. Николай Міляничъ.
парох у Мочарах, пов. Ліско.

Замітка: З належною подякою помістили ми оцю цінну статтю, що її написав Впр. о. Н. Міляничъ; зокрема ще і тим цінну, що вона, оперта на правдивих історичних подіях, відзеркалює нам наше правдиве минуле. Впрочім лише з правдою всі найдальше зайдемо.

ГАЗЕТНІ БЛОЩИЦІ.

(Замісць веселого оповідання).

З кінця було так: перед редактором стос газет. Нишпорить, щоб чимось вилатити порожні сторінки.

Так по черзі. Наперед своя преса пише: »Заборонили« — до часу збанок воду носить; — »Здефравдував« — що-ж? хотіла стара баба забагатіти, підсадила куряточок, щоб вивела діти... »Війна« — ет пусте — стара байка, бук все має два кінці.

»Снігові бурії« — добре, що не в нас!

»Військова місія в Африці« — егеж! поїхали пани на прогульку.

»Щодня нові багачі« — це так незадовго всі будемо зватися; багачі-безробітні — цілий світ наш і небо і воздух і хмари...

Дальше: »Наше болоче місце«. Де, котра частина?

»Серед настроїв« — так-так політика— то така скрипка, що на неї все виграєш, навіть нашу улюблену пісню »Бендзе война з маскалямі«... — Та ще »З рідних сторін« — що там діється?

СКОНФІСКОВАНО

— Чоловіче непоправний, щоб — не чіпай, бо біда буде! Мені машина стоїть — сиркає, малий постишев добре за тое випив... Давайте, що хочете!

— А бодай го причка піяла...

— На, зіч чорта — єрихонська трубо! — гадає си лемковський редактор — і борзенько біжить писати якусь небелицю, або рисувати якого кота у чоботах...

А ген за дверима в друкарні глипає машиністий, лем білі зуби розкрив і чорну цяпку від фарби на носі.

Такий остаток своїй пресі. Опять — посусідськи — начало премудрости »І. Куріер Ццдзенни« ч. 22. ст. 6. читаєш і очі на верх вилазять: *»Лемкове броньом сен пшед українізаційом«*. І то »13 громад лемковскіх, замешканих через льояльних Старорусінуф«. — Чому якраз тільки тринайцять? І вичисляє: Гирова, Тилява, Мшана, Терстяна і Тиханя »broniąc się przed nacjonalistyczną agitacją kleru gr. kat., przeszła na wyznanie prawosławne" Чиста Содома і Гомора; рятуйте — ґвалт: „kampanja nacjonalistyczna" — przykładem parafje Zyndranowa i Mszana, w których ostatnio rozpoczęto kolportaż nielegalnej bibuły nacjonalistycznej".

— А бодай ся когут знудив, што мене рано збудив...

Налякався сердега якийсь з Кросна деревляних шабель та ще — мальованих, що українська дитина на Лемківщині читає »Дзвіночок« і дістав помішання язиків. З мотикою на сонце пнеться, щоб повести нагінку на наші греко-католицькі приходства, що вони дають легальну українську книж-

ку і незаборонений український часопис на власне бажання Лемківської молоді.

Мабуть тому розендиченому писаці з Коросна не вишуміла ще шпіритайка з його макітри, як пускає такі блахмани... Впрочім це не першина; у Криниці маємо другу таку »хтаху«, ґазету »Лемко«, що вже третий рік веде боротьбу з вітраками.

Таких блощиць пхається повно на лемківське село і сморід від себе пускає, видумуючи несотворені чуда і дива і тим смородом хоче занечищувати наші здорові хати.

Але не страхаймося, цей вереск піде на ліси; не такі вже були та все минулося...

НАШІ БРАТИ У ФРАНЦІЇ.

Омеркур, Франція. У Франції в фабричнім місті „Homerkour" живе 70 українських емігрантів — робітників з усіх земель України. Ген знад Дніпрових порогів та з карпатських полонин. Тут вони гуртуються, працюють над собою, у хвилинах вільних від фабричних занять, а тих хвилин так мало... У тих хвилинах з їх домівки мов на яких невидимих крилах вилітають пісні, щоб, огорнувши тую околицю, піднестись у небо та полетіти на Україну. Цього року при спільнім столі вони всі відсвятковували Святий Вечір. Рідна мова, ялинка, традиційні страви відтворили на хвилю їм образ рідної хати. Святий Вечір для всіх відбувся 1. січня, тому, що тоді всі мали час. По Службі Божій, яку віправив о. Боський, засіли всі до Вечорі. На Службі Божій співав хор під проводом інж. Панаса Заворицького. Урядженням ялинки та Свята занялась п. Стефанія Заворицька. Святочно минув вечір. Сімдесять вигнанців зпід рідної стріхи, звязані одними думками, одним бажанням, тут знайшли хвилину радости. І не одна сльоза скотилась по твердім лиці, загартованім у життевій боротьбі. Неодин відчув тут, яка сильна звязь є поміж ним а тою землею, що її мусіли покинути. Та всі набрали надію, що таки колись надійде Святий Вечір, який відсвяткують на вільній Батьківщині, що Ісус вкаже їм і національний Вифлеєм.

(За »Українським Бескидом«)

КОЛЯДА »РІДНІЙ ШКОЛІ«.

В дні 8. 1. ц. р. свідома молодь з Вороблика Королівського: Степан Пельц, Андрій Копчак, Михайло Палюх, Осип Тупяк і Вол. Гольовський ходили з »Вертепом« та передали на руки Степана Вархоляка заколядовану квоту 9.39 зл. на »Рідну Школу«. Цей похвальний поступок свідчить про зріст свідомости поміж бідними лемківськими оселями. Це перша коляда »Рідній Школі« з нашого села та заразом доказ зрозуміння важности нашої рідної установи, якою є Українське Педагогічне Товариство »Рідна Школа« (Гроші вислано чеком »Р. Ш.«, Адміністрація »Нашого Лемка« має посвідку.).

Честь Тобі українська молодіжи на Лемківщині!

—o—

ЗАКЛИК ДО НАШИХ ДОПИСУВАЧІВ. Прохаємо часто писати про все, що діється в наших горах; наш часопис має бути вірним відзеркаленням всього життя на Лемківщині. Одночасно прохаємо скоро прислати нам всі відомі Вам вістки про наших братів лемків, що брали участь у Визвольних Змаганнях, по змозі зі знимками-світлинами. За зворот неушкоджених світлин з подякою — ручимо. Як відомо при »Новому Часі« видають ІСТОРІЮ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА, тому нашим обовязком є припильнувати, щоб не поминули наших героїв з Лемківщини.

—o—

Помер король Анґлії. Вопівночі на 21. січня помер анґлійський король Юрій V. Помер по довшій недузі в 70 р. свого життя з приводу перестуди. Його наступником буде його син Едвард VIII.

Анґлія нагально зброїться. На зброєння видає один мільйон фунтів штер. тижнево.

В Єгипті Анґлія обвела свої границі на просторі тисячів кільометрів дротяними засіками з машиновими крісами.

В Абісинії гаряч висушила дороги і тому бої розгорілися наново. Абісинці здобули поверх 20 італійських танків і струтили кілька літаків. Взяли також багато італійців у полон.

—o—

Листування Адміністрації

Вп. Степан Горбаль, Америка. Щиро Вам дякуємо за гарну вістку з далекої країни та заразом тішимося, що пишете нам, що хоч маєте українські й другі часописи в Америці, вістки з Ваших рідних сторін — з Цеклинської Волі та з Клопітниці, звідки Ваша дружина — дорожчі для Вас, як дечі тисячі. Ваша передплата впрівнана по кінець 1936 р. Пересилаємо Вам братній привіт.

Вп. В. Челюк, Торонто. Вповні з Вами погоджуємося, бо хоч поставили зелену смужку здовж Карпат, то всетаки не розділили Український Нарід, так, що сама назва Прикарпаття, Закарпаття, Підкарпаття і т. п. не грає тут ролю, бо українці всюди ті самі. Матеріяли передаємо до Наукового Т-ва Шевченка. Щирий привіт.

Яка земля найкраща під овочевий садок.

Часто глиняста земля, піскова чи вапниста зовсім не надається під овочевий садок. Глинясті землі тяжкі, зимні і управляти їх тяжко. Піскуватий грунт за сухий, швидко розгрівається і вода всякає в глибші верстви.

Вапнисті землі також мало придатні під садок, хоч на них можуть рости кісткові дерева (вишні, черешні, сливи), як добре їх погноїти.

Найкраща земля під садовину є глинковато-піскова з домішкою порохнячки і вапна з підгрунтом середньо-перепускаючим. Одначе розумний господар може кожну землю виправити під овочевий садок: одній додати вапна, другій обірнику, третій відводнити себто здренувати грунт — тоді на кожній землі буде рости і родити кожне овочеве дерево.

——o——

Добру ціну за набіл

одержите, якщо будете збувати лишнє молоко тільки через Районові Молочарні

Маслосоюзу

Легкий збут набілу

забезпечите собі, якщо будете уліпшувати його якість, і вести молочарську господарку по вказівкам Маслосоюзу.

ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ ТІЛЬКИ ПРАВДИВИХ УКРАЇНСЬКИХ
ШЕВСЬКИХ КІЛКІВ

тільки з цим знаком одинокої української фабрики

ДЕНДРА
у Львові

Добре уважайте, бо жидівський картель підшивається під наше опакування!!

Вп. М. Цап Загутинь: добре, пізніше підпишіть наш часопис і пишіть, що нового у Ваших сторонах.

Всіх дописувачів прохаємо точно писати і присилати свіжі новини. Також не всі ще прислали відповіді на квестіонар.

ПОСМІЙТЕСЯ КУСЦЬОК.

ПРАКТИЧНА

— Моя кохана! Зорі будуть мені свідками, що вірно тебе люблю!

— Я волілаби двох свідків при шлюбі.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Болгарська 2. — Тел. 84-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

По конфіскаті — другий наклад

Наш Лемко

РІК III. Ч. 4 (52)

Львів, 15-го лютого 1936
Виходить двічі в місяць
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWÓW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Проти регіональної політики

(Промова пос. **Володимира Целевича,** виголошена дня 21. січня 1936. року, на буджетовій комісії, в дискусії над буджетом Міністерства Внутрішних Справ).

ПОПИРАННЯ РУСОФІЛЬСТВА.

Донедавна адміністраційна влада забороняла основувати українські »Просвіти« в тих селах, де існували русофільські читальні ім. Качковського. Органи державної поліції впливали на населення в напрямку відновлення діяльности читалень Качковського, повітові виділи признавали субвенції русофільським товариствам, а влада підмагала русофільську пресу. При самоуправних виборах форсувала влада русофілів до громадських і волосних рад і робила натиск на населення, щоб русофілів вибирано солтисами й війтами. Від половини 1935. р. устає за виїмком Лемківщини попирання русофільського руху в яскравих і разячих формах. Всетаки в деяких повітах старости тишком-нишком попирають русофільський рух. Ми домагаємося від влади, щоб вона залишила попирати русофільський рух. Хай влада заховає в тій справі невтральність, а ми швидко зліквідуємо русофільство на наших землях.

ЗА ЗМІНУ ПОЛІТИКИ НА ПРОСТОРІ Т. ЗВ. ЛЕМКІВЩИНИ.

На просторі т. зв. Лемківщини провадить влада специфічну політику, яка йде в трьох напрямках, а саме: в напрямку попирання русофільського руху, в напрямку творення *окремого лемківського народу* і напрямку заборонювання українським установам вести на Лемківщині свою діяльність. Маю в руках кількадесять заборон основуваня українських »Просвіт« і Лугів в селах т. зв. Лемківщини. Територію Лемківщини перемінила влада в певного роду русофільський резерват і це може вплинути шкідливо на нормалізацію польсько-українських відносин. Доходить до цього, що влада не допускає **на Лемківщину навіть українських часописів.**

Ресумуючи вище сказане, висуваємо у відношенні до Лемківщини слідуючі домагання:

1) змінити поступування адміністраційної і шкільної влади у напрямі підпирання русофільства,

2) *скасувати т. зв. лемківський буквар, інші лемківські підручники і привернути до вселюдних шкіл український буквар,*

3) не ставити жадних перепон в діяльності українських освітніх, господарських і руханкових товариств.

Ото-ж, як бачимо, то наші українські посли дбають і про Лемківщину і це дає нам запоруку, що Лемківщина вибється на чистий національний шлях.

Невже православіє має бути польське?

В Гродні відбувся з'їзд православної епархії. Цей з'їзд прозвав себе чомусь »епархіяльним з'здом« мимо того, що не було на ньому ані вибраних делеґатів від духовенства, ані представників від світських мірян. Епископ Антоній промовляв на тому з'їзді *по польськи*. З'їзд ухвалив, що навчання релігії по народніх школах *священники мають вести по польськи, як теж по польськи мають виголошувати проповіді в церквах*. Це дуже дивна ухвала, коли зважити, що на терені Городенської епархії вірні це в більшості білоруси, а частинно українці, а православних поляків майже зовсім немає.

Колись у російській державі православія було цілковито підчинене російській державі й мало російський характер. Сьогодні у польській державі заінтересовані чинники намагаються надати йому польський характер й православне духовенство без ніякого спротиву цьому піддається.

———o———

НА БЕЗАЛЬКОГОЛЬНІМ ВЕСІЛЛЮ

в Семена Копильчика в Матієвій, повіт Новий Санч, зібрано між свідомими гістьми 3 зл. на Українських Інвалідів і 3 зл. на „Рідну Школу" (жертви вислано просто). Честь свідомим Братам!

Чи Ви вже вислали передплату на **„Нашого Лемка"?** Брати в Америці **не забувайте відновити** свою передплату і для Ваших рідних на Лемківщині.

Лемківські кооперативи!

Корисне обезпечення товарів від крадежі з вломом заключите тільки в

Товаристві взаїмних обезпечень
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська 20.

і запевните собі тим способом розвиток кооперативи на будуче.

Львівська державна наукова бібліотека
КА

ЧОГО НАМ БРАКУЄ?

Кілька прикладів з життя.

Пригляньмося ближче нашому по-одинокому і збірному життю, так і побачимо, що йому багато бракує, чому воно не пливе так, як повинно плисти, — що воно тільки »клюсіе«. І не живе. І не вмирає. Бачимо це і розглядаємося довкола за причинами цього страху, та свою увагу мимохіть затримуємо на жидах. В їхньому життю находимо відповідь на нашу цікавість. Находимо якраз те, чого нам бракує.

Ось приклади: В келії одної тюрми, між іншими »сублькаторами« пересиджує один »син ізраїля«. Сублькатори Іванової хати виробляють, з нудьги, з »пейсатим« прерізні »школи«. То мусить по підлозі пливати, то годинами на »паращці« сидіти, то на печі кукурікати як півень, то скоростріл з ним роблять, то се, то ове, — словом потіху над потіхи мають сублькатори з »кошерного«.

Та один раз, при такій »забаві« один нехотяги прицілив нігтьом жидязі в саме око, що скоро набігло кровю і запухло.

На »гевалт« пейсатого, прибігає ключник. Жидяга жалується, плаче, стогне, але інші »сублькатори« так справою покрутили, що вийшло таке, що тут ніхто інший не винен, тільки сам жид. Здавалося, що все пропаде. Одначе як попровадили жида на розправу до суду, то там чекав на нього цілий кагал одновірців з того містечка. Це вони, бачите, якимсь дивом довідалися про подію в келії і прийшли гурмою до суду, щоб тут постояти за своїм братом, домагатись для нього опіки, і укарання »псотників«. Їх заходи не пішли на марне!

Так уміють жиди постояти за своїм братом. Якби так нашому чоловікови таке приключилося, то хочби йому голову скрутити, то ніхто за ним не упімнеться.

З другим най там водиться що хоче, бодай мені ніхто, нічого не робив — подумає кожний і чим швидше втікає у свояси.

Другим разом попадає до »Іванової хати« заграничний Мошко, якого приловила гранична сторожа, як зайцем стрибав через зелений кордон з малим крамом — етер пачкував.

Цей жидок не був знакомий жадному жидкови в тім містечку. Та про те вони зробили »облогу« тюрми, щоб довідатись, звідки походить їх замкнений брат.

Довідавшись, урадили, що поки він буде сидіти, то вони по черзі будуть йому приносити поживу, та ще возьмуть йому адвоката.

Від того часу, що дня, рано, в полудне, вечором приносили йому повні торби харчів.

Тюрма в тому містечку прилягала вікнами до вулиці.

Той заграничний Мошко пересиджуючи враз з другими арештантами в келії, тому, щоб їх задоволити, як переходили вулицею жиди — ці самі що йому приносили поміч — прозивав їх останніми словами, плював на них і різними способами докучав. Та вони так наче не бачили і не чули цього. Вони добре знали, чому їх брат так робить і дальше, поки не вийшов на світ, принесли йому, що могли.

Ось таке є жидівське братерство. А в нас як?

До тої самої тюрми попадає один »руснак« »за политику«. Там на світі мав він багато »товаришів« і знакомих. Та коли його замкнули, тоді ні один »товарищ« до нього не заглянув. Дарма, що це містечко окруже не довкола самими своїми селами. Таке сталось би з кожним, не тільки з »руснаком«, бо ми тримаємось свого правила: »хапай »торбу« до жмені, і ховайся в кут«. — Добре що мені ніхто нічого не робить, а з другим най там діється, що хоче.

Приходить мені на гадку одна Тялергофска подія, де один *»краян«* погибаючи з голоду, пішов просити »знайомого«, щоб той позичив йому зо дві корони. Тоді »знайомий« стиснув »торбу« до жмені і »краян« дальше погибав. Вернувшись до дому, часто згадує ту подію, навчений »краян«.

В памяті мені ще така подія:

В одному містечку жив дуже бідний жидок. Він в ніякий спосіб не міг видвигнутися з нужди. Так було доти, доки місцеві жидки не врадили йому помогти. І від того часу жидок розпочав нове життя.

Кількож то по наших селах нуждарів, а кілько таких, що їм не згірше живеться, та чи котрийсь з них подумає про це, щоб помогти своєму братові? Таких в нас не має, бо тут знов входить наше традиційне: Як мені добре, що мене другий обходить.

Або така подія:

Посварився на ярмарку Іван з »пейсатим«, і коли прийшло до грубого. Іван потягнув пейсатого пужалом по горбині. Жид почав верещати. На його вереск назбігалась з усіх усюдів хмара пейсатих тай до Івана. Були б його роздовбали на кусники, якби не сторожі безпеки. На тім ярмарку було повно Іванів і вони наче не бачили, що діється з їх братом.

В іншім містечку ні з цього, ні з того, чепилися батяри лемка і побили його до крови. Тому всьому приглядалися наші Івани, котрих було повно на тій вулиці, бо тут стають фірами та жаден з них не постав за битим. Тут знов традиційне: Добре, що мене ніхто не чепляється.

Іншим разом прийшла до одного села поліція, щоб запечатати читальню. І диво. Ледво-преведю відгребла десь ізза камарків одного чи двох видільових; інші видільові поховались в мишачі діри, тільки кількох відважніших виставило голови ізза вуглів хат. Ось наша організація: »З другим най діється, що хоче, бодай мене не бачили«.

В неодному селі бачимо жида, що має чотири морги поля. Займається господаркою і »лихе ганделес«. Літом скуповує молоко, возить його до містечка і продає тай нарікає, що не оплачується.

Господарку так веде: Лемко йому зоре, засіє, заборонить, скосить, згребає, звезе, змолотить, а по заплату за свою працю ходить і просить нераз цілий рік.

Той жид має 6 бахурів, що одно — то о голову менше. Ті бахури, яким прийшов час — пильно ходять до школи. Дома мають також »пан професор«. Всі вони вбрані, вимиті, і ситі.

В тім самім селі, більша половиця господарів має по 16—20 моргів поля — такого самого як жидове. Мають так само не по менше »дітєскіп« як жид. Але діти не мають часу ходити до школи, бо треба корови пасти, чатину рубати та іншої роботи од рана до вечора »гук«.

Дома не то професора, але і книжки чи газети ніт, бо »пяньо« на пана не сотворений, »лем« до роботи. Тому і гарує від світу до ночі та кінці з кінцями йому і так не сходяться. І то власне тому, що в голові бракує йому »олію«.

Сама-бо робота без »омасти« в голові не варта нічого. Жид має »олій« тому і на чотирьох моргах живе зовсім добре, а Іван на 20-ти погибає і буде погибати, доки не переломить в собі тої »язви отупіння«, що він не »пан« на стихійний гін до науки.

З сих кілька наведених примірів наглядно бачимо, що бракує нам едности, охоти до науки, самопомочі і дисципліни. У нас не буде ліпше, доки в нашу кров не закоріниться тверда як сталь постанова: *Один за всіх, всі за одного!* До того часу там, де треба було постояти за нашим братом ми ховалися в мишачі діри, там де треба було бити, ми кричали — згода! Там де ворожа лесть видавалась дійсністю та хотіла нас пожерти, ми зачинали її вірити, що це щирість — замість відплатитися їй тою самою монетою. І тому наша легковірність завсіди карає нас. А час, найвищий час!

Щоб наше життя поплинуло повним руслом рвучо, весело як гірська ріка, усуваючи на бік все, що стріне по дорозі. У нас раз на все повинен пропасти панцизняний страх раба та ми повинні бути володарями гір.

Мирон Ломиголова.

З ІСТОРІЇ ЛЕМКІВЩИНИ.

Сніцька Земля.

Відома сьогодні лічнича оселя **Івонич** звалася в XV. ст. Іванець або Іванчеполе. Власн ками цього села в першій половині XV. ст були брати Бочко і Бенеш Іванецькі. Сумежне село **Климкова** теперішня Климківка записане під датою 1436 р. в сяніцьких судових книгах. Під датою 1444 р, прослави лося населе ня села **Синєва** завзятим страйком проти наложених поборів, за що їх тягнули до відповідальности перед сяніцький городський суд. Перед сейже суд взивавв 20. XI. 1447 р. сяніцький староста солтиса з Вороблика за побиття та поранення слуги і тут його мали засудити. Це село **Вороблик,** зване також **Торговцями** записане під датою 1448 р. Містечко **Заршин** з передмістям **Довге**, Торговиська Ленжани, Малинівка, Вздів де, була гр.-кат. церква, Страхотина та половина обох **Пель** (тепер село **Пельня**) знані вже в 1467 р. Лічнича оселя **Риманів** згадується в сяніцьких судових книгах в 1443. р. Дідичкою Риманова була яка-то Катерина, що вела спір з рим. кат. епископом в Перемишлі, що довів до нападу синів Катерини на дім епископа в Короликові, за що епископ 1463 р. вніс на них жалобу до сяніцького суду. Село **Боськo** (Беско) над Вислоком записане 1436 р. в сян. суд. книги. Село **Глибоке,** на півд. схід від Риманова, було поселене на німецькім праві, але пізніше під впливами тамошнього двору, що не хотів дати заробітку греко-кат. населенню — село змінилося згідно з бажанням поміщиків. Одначе перші основники села були греко-католики. Сусідна **Одрехова** була осаджена на волоським праві (про права — буде пізніше окрема стаття), знане вже в 1440 р.

Дальше над лівою притокою Сяну—Сянічком зустрічаємо села: **Побідне, Дуденицi** (тепер Дудинці), **Марківці і Писарівці;** дальше село **Просік і Сянічок** — всі знані вже в 1439 р. Знову села **Великі і Малі Стирожі** під датою 1463 р.; хоч польські історики подають, що українське населення цих осель ходило до роботи на сяніцький замок ще в XIII ст.

(Далі буде.)

ВІДПОВІДЬ ГРОМАДЯНАМ СЕЛА ЛОСЯ.

Ніхто не сміє заборонювати, ані не має права переслідувати дітей ходити з українським — пишемо виразно з **Українським** „Вертепом", що був друкований в святочнім числі **„Дзвіночка"** тим більше, що не якийсьтам собі постерунковий рішає, що кому вільно робити, але належна до цього влада дає на це дозвіл — свою цензуру, цебто позволяє і затверджує згідно, в тім випадку часопис, з обовязуючими законами і приписами.

Принагідному поліцаєві, що критикує такі постанови (в тім випадку пост. Заморскому) слід пригадати, щоб краще студіював свої приписи та не руководився своїм „відзімісєн" бо і це найде своє м-сце в вищій владі.

Ще раз подаємо до відома, що кожна українська книжка і кожний український часопис, що його висилають українські Видавництва переходять все належну цензуру,

СКОНФІСКОВАНО

При першій чарці вівця, при другій лев, при третій свиня.

(Талмуд).

ВІСТИ З АМЕРИКИ.

Меггатен Компанія Ґуми в Пессейк, Н. Дж. не принимає робітників »русскої« народности до праці, закидаючи, що всі »русскі« є комуністами. Тому наші лемки дають себе записувати українцями, а не »русскими«, бо в інший спосіб роботи не дістануть.

Пригода з »русским« Лемком, Вертаючи до Америки, в Німеччині, в Бремен стрінув я нашого »твердо-русского« Лемка. В розмові з ним — я переконався, що його хіба могила змінить. Він сказав: »Є одна русь і так буде й більше не хочу знати«.

Але при висіданню з шифи, коли ми переходили через еміґрантську комісію — наш »русский« Лемко йде наперед, два Українці за ним, а я четвертий з черги. При перепустці потрібно відповідати на питання комісаря по анґлійськи. На запит, »якої ви народности«? — »русский« Лемко відповів: »Росіянин«. А комісар: »Ви є більшевик-комуніста; тут приїхали, щоб в Америці робити комуністичну пропаганду? і т. д.« і затримав його.

Наш »русский« Лемко почервонів, а опісля зблід, як полотно. Ми переходили через комісію, а наш »русский« Лемко стояв засоромлений і жалісно сказав: »Поможіть мені«, але комісар відвернувся до нього й попросив його, щоб був тихо.

Добра наука, для деяких »русских« Лемків, що ще незнають, хто вони та на рідних українських землях звуть себе »русскими«. А чужі держави й чужинці знають добре за Україну й українців і за Росію і росіян і до українців чужинці відносяться чемно, а до росіян ворожо.

Іван Филипчак.

ДМИТРО ДЕТЬКО

При столі почав владика розмову з боярином Гнатом з Чудця, якого посілости межували вже з посілостями краківського польського князя.

— Якже вам, бояриче Гнате, живеться в тім вашім Чудці? — питав владика.

— Гаразд, Ваше Преосвященство!

— А чому то ваша оселя називається Чудець? Якось трохи дивно.

— Бу у нас чудно, дивно, Ваше Преосвященство!

— А я думав, що то може від якого чуда! — сказав владика.

— Може бути, що колись було там якесь чудо, та старі люди оповідають, що до Чудця вперве, перед 200 роками заїхав перемиський князь Ростислав на лови. Чудець тоді називався Олешів, а володів ним боярин зі старої родини словянських князів, Хвиль. Він то гостив князя Ростислава у себе на ловах. Князеві подобалася околиця так, що назвав її Чудом і з того пішла назва Чудець.

— А спокійно там у тім Чудці? — спитав владика.

— Спокійно — відповів Гнат — сторожа державна вартує з нашого боку, а польська з другого, але люди переходять з одного боку на другий. На заробіток. Краківський князь, чи то пак, як він себе зве, король, Локеток, бідний. Землі в нього врожайної немає, і от його люди приходять до нас.

— Но, а там коло Перевореська, коло Ряшева, якіж там відносини, на тамошній границі? — спитав владика боярина Осадчого.

— Воно так, як і коло Чудця, — відповів боярин Осадчий. — І в нас поселюється багато польських та німецьких купців.

— А щож наші люди на це?

— Зразу сваряться, недозволяють, а пізніше кожний махне рукою, хай там! І вони християни!

— Сумно! — сказав владика. Треба твердо діти мої стояти при українській вірі, вірі наших отців та дідів. Наші князі, за добрі, на все позволяють...

— Ходить чутка, — відповідає боярин Гнат, — що наш князь Лев дозволив уже Німцям і Полякам осідати в своїх столицях, у Володимирі та у Львові, а до Галича напхалося повно Волохів, Вірмен, Татарів, що нашому чоловікові там нема що робити!...

— Слава Богу, що наш Сянок, ще чистий, український город... У нас ще ніодного чужинця нема! — сказав Михайло Детько.

(Далі буде).

——o——

До найшляхотнішої боротьби!

Щороку в лютні Українське Протиалькогольне Товариство »Відродження« пригадується громадянству. Воно стоїть на сторожі здоровля нашого народу. Саме тепер, в лютні, з нагоди місяця збільшених змагань на часі розяснити справу: чи можемо бездільно й байдуже дивитися на життя нашого народу? Чиж справді кріза його відучила пити й курити? Отже на це наша відповідь: Кріза справді зменшила видатки на алькоголь і тютюн, але тільки в такій мірі, як і обмежила всі інші видатки. А якщо тут помітне деяке зменшення, то тільки тому, що дорогі монополі, широкі шари громадянства заступили, у міщан — вина, деколи свого виробу, не менше отрутні, у селян — денатурка й самогон. Ці дві останні отрути жахливою хвилею заливають уже не тільки Волинь і Лемківщину, але й найближчі нам частини краю. Рівнож і на інші роди алькоголю й тютюну в нас не бракує грошей. Жахливі цифри говорять самі за себе: 120 мільйонів зл. на алькоголь і 60 мільйонів на тютюн! Сама ця цифра 180 мільйонів зл., виданих щорічно, заперечує, начеб в нас не пили та не курили, бо немає защо...

Ці страшні цифри хай струсинуть приспаним сумлінням громадянства, та звернуть йому увагу, що:

Неправдою є, начеб в нас не пили та не курили і неправдою є, начеб нам не треба було боротьби з обома отрутами. Жах перед моральним, фізичним і матеріяльним винищенням хай каже нам усім станути до боротьби з алькоголем і тютюном. *В імя справжнього відродження Нашого Народу кличемо:*

Не уживайте отрут! Самі покидайте пити й курити, поширюйте свідомість серед цих, до кого не доходить вона з часописів та книжок.

Поборюйте шкідливе вживання цих отрут в щоденному й публичному житті. Очищуйте наші установи від алькогольних і тютюневих звичаїв!

Скріпіть ряди й працю абстинентів! Поширюйте й уможливлюйте працю нашого одинокого Протиалькогольного та Протинікотинного Товариства »Відродження«!

Поширюйте видання »Відродження«, бо тільки вони несуть широким шарам світло тверезости, надію, визволення від погубних налогів!

Лютень — міжнародній місяць протиалькогольної боротьби, хай застане теж і наш нарід поруч інших на фронті найшляхотнішої боротьби за здорову, сильну, вільну Родину!

До боротьби за Сильний, Вільний Український Нарід!

Українське Протиалькогольне Т-во »Відродження«: Др. Софія Парфанович, голова. *Іван Костюк,* секретар.

———o———

О. др. Масцюх заборонив співати
гимн — молитву

Апостольський адміністратор для Лемківщини о. д-р Василій Масцюх вислав до пароха Сянока, о. Омеляна Константиновича листа, в **якому заборонив співати в місцевій церкві пісню »Боже, Великий, Єдиний«.** Як »мотив« цієї нечуваної досі заборони наводить о. Масцюх ось-що:

»Від осени минувшого року зачався сильний наступ на греко-католицьку церкву на Лемківщині. (Цікаво звідки? — прим. Ред.). — Вживається неймовірних штук й інтриг, щоб викликати апостазію бодай в одній місцевості Лемківщини. В імя охорони католицької віри, щоб не давати причини до атаку (звідки і на що? — ред.), бо Лемківщина є ще за слаба, отсим забороняється співати в церкві пісню »Боже Великий, Єдиний«, яку називають українським гимном, так довго, аж ця заборона виразно зістане відкликана. Якщо знайшлабся яка ґрупа, що проти сеї заборони відважилабися співати сю пісню в тамошній церкві, то се має вважатися яко маніфестацію недозволену на святім місці зі всіми правними наслідками. Ми далекі від того, щоб вдаватися в партійні сварки, але маємо повне право на се, щоби дати зарядження дотично захованння ся на св. місці в церкві, як того вимагає теперішня хвиля».

Ото-ж о. Василій Масцюх вважає співання гимну-молитви, що зачинається від слів »Боже Великий, Єдиний« невідповідним »захованням ся« на св. місці. Нам однак видається, що хто забороняє в церкві на святім місці засилати до Бога молитви за свій нарід, той »не охороняє »католицької віри«, але робить навпаки.

Шановного війта з Липинок к. Біча запитуємо, що діється з доручуванням наших часописів на тамошній почті? Чи треба писати аж до вищої влади?

ВАЖНА СПРАВА.

Вже три роки, як наші діти на Лемківщині вчаться з т. зв. »лемківських букварів«. Мимо протестів родичів, які висилали аж до Міністерства Освіти у Варшаві та мимо дотеперішних старань наших послів, ця справа ще дотепер не полагоджена. Цю справу треба дальше продовжувати родичам шкільних дітей і нашим послам, аж до успішного закінчення.

Тимчасом звернемо увагу на важний обовязок, який мають наші священики на Лемківщині. Без огляду на це, який вислід не мала би та справа, то наші священики, що вчать у школах релігії, мусять вчити її в чистій літературній мові, бо вони тепер є рівночасно одинокими учителями в школі, від яких діти можуть і мусять чути чисту й гарну українську мову, в якій священики подають виклад релігії.

На жаль многі священики з легкодушности занедбали цю справу і вчать — деякі з них — лемківським виговором. — Ця легкодушність мусить тепер уже скінчитися і священики мусять ту справу поважно трактувати, бо в противному разі закопають свій талан і зроблять велику кривду лемківській дітворі. Одночасно зазначуємо, що ніхто не може присилувати священика, щоб він вчив дітей якимсь говором, а не чистою книжковою мовою, бо як уже малі діти вчаться чужої мови і мусять навикати до тої трудности, то чому вони не мали б вчитись легкої і гарної рідної літературної мови.

Господар.

Хто має „**Книжечку місійну**" ч. 8. з 1901. року, просимо дуже прислати її нашій редакції за винагородою.

Лист зі Ждині до Криниці.

В святочнім числі „Лемка" з Криниці опаплюжили громадян села Ждині. Дописувач тої статті, напевно не наш селянин, бо наші люди мудріші, тільки це писав один з тих „панів", що були весною на Загальних Збарах місцевої читальні Качковського.

Ми не дивуємося тим криницьким „панам", бо вони вже на таку дорогу зійшли. Широкі маси народу вже побачили, що „ті добродії" Лемківщині помогли.

Даремне вже підсичування брат до брата, бож кожному лемкові душа його наказує, куди провадить щиролемківська стежка. Сьогодні нікому не страшна вже криницька зазуля! Тож, каже приповідка: рот не город — не загородиш. Хай собі криничак балакає.

Т. Є.

НОВИНИ

Автономія Закарпатської України. Чехословацький премієр др. Годжа заявив, що відносини на Закарпатській Україні дозріли вже до автономії.

Американські українці в часть Митрополита Андрея. У Філяндельфії відбувся святочний концерт для вшанування ювилею нашого Митрополита. По промові о. канц. Ол. Пики виступав хор Українського Сиротинця, були деклямації, вправи дітей, виступи орхестри. Відспіванням »Многая літа« й українського національного гимну закінчено свято.

Хто не вирівнає передплати на 1936 рік, цьому не вишлемо вже числа, що вийде з датою 1. 3. ц. р. Це саме зробимо всім нашим дотеперішним невідновленим передплатникам з Америки та Канади. На кредит, або даром не посилаємо ґазети. Щоб ви пізніше не жалували, як не дістанете слідуючого числа. Це число послідне, що його ще декому посилаємо. Одночасно будемо змушені подати до відома загалу назвиська деяких таких, що замовили часопис та свої зобовязання віднсно передплат занедбують. Найбільшим ворогом преси є довжники; вони копають гріб для народньої праці та цим шкодять другим.

Помер диктатор Греції. У пятницю, 30. І. ц. р. помер в Атенах ґенерал Кондиліс, бувший диктатор Греції. Він був ґарячий патріот — служив найвищим ідеям грецького народу.

Не вистарчить читати »Нашого Лемка«, треба його передплачувати.

В Абісинії війна розгорілася на добре. Раз побіджають Італійці, то знов Абісинці. Воєнне щастя дуже химерне. В останніх днях Німеччина зближилась до Італії та змагає відтягнути Італію від абісинської мороки. Одночасно в столиці Анґлії, у Льондоні говорять про поворот Габсбурґів до Відня і відновлення монархії.

Знана Мала Антанта, до якої належать Чехи, Югославія і Румунія, старається ввійти в тісне порозуміння з балканським союзом держав.

Ворожий круг відносно большевиків щораз більше затіснюється та міжнародне становище Радянщини щораз слабше. Починається розкладати на добре большевицький рай.

Секретар Конґресу Національних Меншин у Женеві д-р Аменде перебував у січні ц. р. в Ню Йорку. В розмові з визначнішими українцями сказав, що національна свідомість на всіх Українських Землях незвичайно зросла і нема причини дивитися чорно на майбутнє українського народу. Але рятунок для України мусить прийти від неї самої, а не з надій на посторонню поміч.

Наш перший передплатник **Адам Вислоцький,** родом з Котова, коло Лабової, в Новосандеччині. Перший зголосився в нашій Адміністрації та зараз 4. січня 1934 року заплатив передплату (отже, як тільки появилося перше число »Нашого Лемка«) — досі є нашим точним передплатником і читачем. Ми прирекли ще в перших початках видавання »Нашого Лемка«, що помістимо світлину, то-ж додержуємо приречення, бо дійсно всім цікаво знати, як виглядає наш перший передплатник.

— Комунікація через міст на Солинці ч. 75/7. на повітовій дорозі ч. 4. п. Кальниця—Тісна в Тісні в лісському повіті, замкнена аж до відклику.

——o——

СКОНФІСКОВАНО

СКОНФІСКОВАНО

ГЕОГРАФІЧНІ НАЗВИ.

Село *Магієва,* віддалене 14 км. від Нового Санча, від Лабової 2 км. має десять окремих частей: Бабич, Гірка, Дутківка, Лази, Маґурича, Оборівка, Обшар, Одчарова, Рівні, Фелєцин. Доїзд до села гостинцем, молодіївською, фелєцинською і чагівською дорогою.

Наша церква дуже гарна збудована ще 1830. р., деревляна Покр. Пр. Богородиці.

Верхи гір: Одчарова, Маґурича, Фелєцинський Верх; долина: Камінці; річка: Каменица з трьома потічками. Лісові назви: Борсучини, Ґебацник, Збуецька студия, Млачки, Орівач, Суха долина, Черпиля.

Люди в нашому селі, чесні, побожні, твердо держаться наших рідних звичаїв-обичаїв, рідної мови, та хоч тяжко працюють на хлібець насушний, одначе не піддаються біді, що з ріжних сторін пхається в наше село, бо свято вірять, що ясне сонічко засвітить над нашими Карпатами.

(Подав Семан Копильчак).

——o——

БАНДИТИ ГУЛЯЮТЬ.

Дня 3 на 4 вночі, о годин' 2 напали невідомі бандити на дім Михайла Филипа в Лодині, старика 80 кілька літнього, бо чули, що він дістає з Америки доляри. Але в тім домі мешкає один погорілець, з рідною та він почувши, що хтось добивається став в обороні свого майна та почав бандитів відганяти. Тоді бандити кинулися на сплячих, порізали ножами Якима Стрілку, його дочку Юлію і зятя Івана, так що другого дня мусіли всіх порізаних відвести до шпиталю в Сяноці. Бандитів ще не вислідили.

Кожний читач і передплатник

народнього, ідейного часопису для Лемківщини

„НАШ ЛЕМКО"

приєднавши йому нового читача — постійного передплатника — робить велику народню роботу, бо він скріплює цим моральні сили нашого народу.

Православні батюшки при роботі

„Ех яблочко, да куди котишся...“

В селі *Чорнім,* горлицького повіту, живе батюшка Григорій Павлишин. Це головний православний »місіонар« на цілу Лемківщину. Для додання йому поваги, митрополит Діонізій номінував його »благочинним«.

Минулого року наказав цей благочинний всім своїм батюшкам збирати по своїх парохіях яйця і масло на »талергофське торжество« в Чорнім, котре відбулося 1. 11. 1935. Кожний батюшка дійсно приніс наложену данину, а було їх всіх разом щось аж 14. Одначе замало було їм яець і масла з цілої Лемківщини, то батюшка з Радоцини випередив у часі торжества »косцільного« з Чорного та пішов сам збирати офіру на 3 анталки пива, бо нікому не оголошено, нащо збираються гроші. О! Добре було народне торжество на нашій безталанній Лемківщині.

Цей сам батюшка цього року підчас Різдвяних Свят і по святах, щонеділі аж до Богоявлення ходив разом зі своєю жінкою Стефанією з дому Чертежинська, по хижах зі старим уже до нічого грамофоном на »собрання«. »Собраніе« виглядало в цей спосіб, що батюшка приходить до хижі та зачинає грати. Сходяться кавалїри, дівчата та доростаюча молодь. Як грамофон грає, батюшка каже гуляти. Підчас гульні чути різні неприличні вигуки та пісні. Матушка не від того, щоб не погуляти зі всіми. Тимчасом батюшка сидить за грамофоном та співає: »Ех, яблочко, да куди котишся«, »Бодайся тот когут знудив« і т.п. Як знову задовго йому так сидіти за грамофоном, вилазить, підходить на середину хижі, зачинає підтупцювати та підспівувати різні співанки. Така забава тривае до 11. год. в ночі, що дає деяким парубкам та дівчатам — при повороті домів — нагоду до розпусти. Ви, батюшко, кричите в заборонений час весіль і музик не справляти. А чомуж ви справляєте забави? Чи для вас, «благочинний«, є інші церковні заповіди, як для нас, худобних Лемків?

Коли перетягали православні агітатори на православя та обіцювали, що батюшки будуть робити все за дармо. Тимчасом справа мається інакше, бо у батюшки Павлишиного є інший закон для худобних лемків, а інший для багатих. Як багатий і добре заплатить, то для його каже закон: дати шлюб і в неділю по св. Сл. Божій, а для бідного не позваляє закон давати шлюб в неділю, лиш у звичайний день.

Рівнож батюшка Павлишин хвалиться, що він є »старший, як дзекан уніятський« і дуже мудрий, бо десь у селі признався, що шість тижнів був на теольогії. Все знає, все розуміе, але при кожній відправі мусить мати старого дяка, бувшого уніята, Ванька Луку. І то, як сам признався, що від нього мусить вчитися, бо всего він не знає. Тому не диво Чорнянам, що проповіди читає з картки, а також не знає, котрою стороною має давати хрест цілувати. Замість Розпяття, то давав з противної сторони голу дошку цілувати. Благочинний, де ваш розум, раз знаєте все, а раз не знаєте? Видно, планна у вас голова. Слухайте, благочинний, як це було зі сим померщим у селі Довге? Чому то ви не казали церківникови відмкнути часовню, щоб внести померщого? Чи може вам так само розходилося за тих 3 літри вівса, як довжанському церківникові? Чи ви й церківник хотілися так побавити в Зельмана?

Гей, православні Лемки! Чи ми дальше маємо слухати його фарисейства та туманення нас? Час би нам було вже порозумітись та в найкоротшому часі усунути його і йому подібних, щоб навіть і сліду не остало по батюшках на Лемківщині.

Лемко знад Вислоки.

Завертайте з блудної дороги

Веселе було життя в селі Лосе, пов. Новий-Санч, як ще існувала читальня »Просвіти« та при ній аматорський гурток, що часто давав гарні вистави.

Бувало в неділю, зійдемось в читальні, почитаємо, порадимось, заспіваємо, чи то забавимось — направду варто жити.

Та, відколи нестало читальні, мов хтось наврочив, життя відмінилося. Нема де зійтись, нема що прочитати, бо з гарної бібліотеки ні сліду не зістало. Тому не дивно, що в Лосім життя так змінилося, що замість давніших освідомляючих читальняних сходин — займило місце обридливе пересиджування при картах, до яких кинулася не тільки молодь, але й поважні ґаздове — колишня читальняна »підпора«, з нудьги, не зважаючи на злий примір, який дають молодшому поколінню, грають собі »фербля«.

З веселих-бадьорих людей поробились сумні-понурі тіни. Не дивно, також, що коли перше ніхто не чув в Лосім про бійки, тепер все на гірше змінилося. Бо хто має просвітити нарід та спрямувати його на ліпшу дорогу?

Правда, є ще і в Лосім свідомі одиниці, що стараються всіми силами село підтримати. Добре їм у цьому помагає часопис »Наш Лемко«, але чи довго вони видержать ті всі перешкоди? Чи не впадуть й вони, та не придавлять собою решткы культурного життя в Лосім? Як впало вже багато лемківських ідейних людей!

Але вони не впадуть, ні! Вони спільною працею з »Нашим Лемком« піддвигнуть Лосе ще висше, як стояло та вижецуть з його темряву, а впровадять ясне українське світло.

Не тратимо надії, що Лосе перестане грати »фербля« і візьметься до праці над собою. Перестаньмо Лосяни також затроювати свій розум, тим гидким вином, а даймо ці гроші на ліпшу ціль, саме на книжку і часопис.

Всі берім собі примір з тих, що горнуться до освіти та поможім їм і самі від них навчаймося. Не висміваймо цих, що колядуючи на свою бібліотеку, мерзнули під вікнами, коли дехто грає собі »фербля«, та попиває вином.

Лосяни, киньте карти, а беріть у руки книжку і ступайте шляхом, який вам вказує провідник »Наш Лемко«, а дійдете знову до гарного світлого життя!

Степан Бендик.

Збір черниць.

Минулої осени дуже зародили в сторонах Цеклинської Волі, пов. Ясло, черниці. Люди назбирали їх аж сто метрів і одержали за них тисячу золотих від жида — а жид їх лише передав в другі руки до Нового Санча і заробив майже подвійно. Дивуємось людям, що самі на власну руку не завезли тих черниць до Нового Санча, і весь заробок бувби лишився при них. Чи се така велика штука? Як дасть Бог дочекати цього року в осени, спробуйте самі без жадних жидівських гешефтярів, а заробок за вашу працю лишиться вам, а не жидові.

Новий склеп у Цек. Волі.

В грудню м. р., тут в селі передплатник „Нашого Лемка“ і „Народньої Справи“ заложив собі склеп. Господар має добру голову і склеп йде знаменито. Дотепер не було тут в селі склепу, тому всі люди брали в чужім склепі в Цеклиці, і тому з нас мав чужий заробок а не свій. Тепер всі ходять до свого склепу, а чужий склеп в другому селі зачинає вже хитатися. Так по всіх селах на Лемківщини повинно бути. Свій повинен іти лише до свого і наші гроші не повинні іти в чужі руки, але в свої!

Корчми і шинки — це джерела розтратности і деморалізації.

Представлення.

В третій день Різдвяних свят і на Йордан уладив у Цек. Волі учитель в школі представлення „Вифлеємська Зоря". Треба згадати, що убрання на представленню були дуже гарні. Гра сільських аматорів була досить добра, а Рахилі і Ірода, навіть дуже добра. Дуже гарну маску мала смерть. Вражіння з представлення було загально добре. Це представлення відограно і в сусіднім селі Фолюш, на Новий Рік.

Слід зазначити, що в ясельському повіті ізза різних перешкод дуже тяжко нашим священикам одержати позволення на якунебудь виставу, натомісць учителі дуже легко і без жадних перешкод дістають такі позволення.

——o——

З просвітно-культурного життя

В дні 19. січня ц. р. відбулися Загальні Збори членів кружка »Сільський Господар« у Вороблику королівськім.

Предсідником зборів вибрано д-ра Константина Цеплого а секретарем Ст. Вархоляка. Михайло Палиня відчитав протокол та здав звіт з діяльности правління за минулий рік.

В мин. році влаштовано три вистави, кільканайцять відчитів і рефератів, 2 забави, 5 вечериць, »Спільне Свячене« і »Маланчин вечір«, кілька святочних обходів і академій. Засновано Пасічничу Секцію, започатковано пасічничий курс з історії пасічництва, теорії, практичного новітнього господарства на пасіці та других пасічничих наук; курс веде голова Пас. Секції Ст. Вархоляк. Звіт бібліотеки здав Сава Копчак, приявні довідались, що крім двіста кількадесять книжок закуплених для бібліотеки кружка Братами ізза Океану — закуплено з власних фондів 102 книжки; багато в »Українській Бібліотеці«.

На кожного члена випадало пересічно 10 прочитаних книжок.

Д-р Цеплий вказав на деякі здобутки і недомагання нашого народнього життя,заохотив до дальшої невтомної праці на нашій занедбаній народній ниві, прямуючи до кращого майбутнього українського народа.

По виборі нової Ради Кружка, д-р Цеплий і Ст. Вархоляк зложили по черзі на руки голови кружка Томи Копчака побажання, іменем Загальних Зборів, вкладаючи обовязок іти щирим, національним шляхом згідно з бажанням Загальних Зборів, при пляновому розподілі праці.

Рішено одноголосно започаткувати спільними зусиллями з Воробличанами ізза Океану — будову »Українського Дому Сільского Господаря« у Вороблику корол.

ЗБІРНА ЖЕРТВА НАШИХ БРАТІВ ІЗЗА ОКЕАНУ

З нагоди представлення в салі, при Інституті ім. М. Грушевського, в Едмонтоні, перевела наша свідома громадянка і передплатниця Вп. Теодозія Гривнак збірку на допомоговий фонд »Нашого Лемка«. Слідуючі громадяни зложили жертви:

по 1 дол.: пп. Д. Чапельський, Володимир Гривнак, Ольга Гривнак;

по 50 центів: пп. Василь Гавриш, Семен Головач, Микола Спачинський, Микола Маланчук, др. Ів. Верхомин, Ілія Бодиарук, Василь Челядин, Василь Чоботар;

по 35 центів: Григорій Челядин;

по 25 центів: пп. Петро Лазарович, В. Кривашок, Олекса Рогаченко, Іван Крук, Павло Мельник, Дмитро Фербей, Антін Дворник, Стефан Романюк;

по 10 центів: п. Стефан Васкан, пані М. Фербей.

Дрібна збірка: 2.15 дол.

Разом зібрано 13 ам. долярів і переслано через касу »Народ. Справи«.

Добродійка Т. Гривнак дякує жертводавцям за їх щиру допомогу »Нашому Лемкові« та каже, що скривдила би вище згаданих жертводавців, якщо не згадала би, що між ними нема ані одного Лемка. Вони, як свідомі Українці, поспішили з щирою допомогою тому, що несе світло просвіти і національного освідомлення одній частині Українського Народу.

Рівнож дякує Зарядові Т-ва »Рідна Школа« за те, що підчас представлення дозволив на сю збірку.

Багато праці витратила Москва на це, щоб заперечити історичний факт і вмовити в наших братів Лемків, що вони не є частиною Українського Народа. Послідними часами Лемківщина освідомлюється, завдяки ідейній праці одиниць, що несуть світло освіти в лемківські гори. Цю працю треба скріпити й тому кличу до всіх Лемків, тут, на американській землі, а також і до всіх свідомих Українців, щоб йшли з допомогою тим, які рятують частину українського народа від національної загибелі. *Теодозія Гривнак.*

Від Редакції: Дійсно серед дуже скрутного положення приходиться продовжувати намічену культурно-освітну працю над нашими лемківськими селами. Але віра, що наші Брати за Океаном не забувають про добро Рідних Сторін — перемагає всі труднощі.

ЗА САХАРИНУ.

Городеький суд у Ряшеві засудив Йоська Гальперна на грошеву кару 1000 зл. і на 6 тижнів арешту за те, що без дозволу переховував у себе 4 кг. сахарини.

І знову жид; жид етер паскує, жид шпіритаю переливає, жид троїть лемківське населення. Та мимо всього, багато находиться в наших селах »жидівських Іванів«, що за порцію смердюхи запалюють у шабас жидові свічку...

Робота вихованків криничанських вожак

На припоручення Впр. о. П. Шуфлята, пароха Пантної, пішли свідомі хлопці з Пантної, горлицького повіту, колядувати на церковні цілі. Спершу йшло все якслід, бо хлопці вичулися »Вертеп« з »Дзвіночка« та відгравали свої ролі дуже гарно.

Щойно в горішнім кінці села, як колядники виходили з хати господаря Филяка, напав на них вихованок криничанських »панів« з »Лемка« Василь Перун, син Йосифа, що в його домі находиться читальня »Качковського«, знищив звізду та вдарив одного колядника палицею. Але старша дівчина Т. Л., що помагала співати, поставила напасникові опір. Тоді цей став гавкати мов навіжений: »Я вам дам Україну, ви тут будете на церкву жебрати! Чекайте кус, лем кус, за тото вшитко одповісте!« І дійсно »лем кус« треба було чекати, щоб за той »злочин« відповісти; і саме як колядники вертали вже до дому і переходили попри хату П. Мовчана, напала на них юрба парубків самих членів чит. Качковського та ще запросили собі до помочі таких з Гладишова. Вони кинулися найперше на провідника колядників, що мав на грудях скарбонку з грішми. Цей став утікати та кричати що сили. Його товариші робили те саме. На той крик вибігли з хати Козака, підприємця, два кріпкі юнаки, що стали в обороні колядників. Одначе з навіженими пяними кацапами незмогли поговорити по людськи, бо ці кинулися на них з дручками. Замах на керванницю колядників, що трудились для церкви, не вдався. Тоді розлючені напасники стали проклинати українців, на чім світ стоїть, визивати і т. д. бо лише до того вони здібні, тільки всього навчив їх криницький »Лемко« продовж цілого свого підлого животіння! Слідуючого дня, вже ще до властей, наговорили, що лиш знали. Тоді поліція, під свіжим вражінням їх побреханок, перевела ревізію за »нелегальносьцями« в десятьох свідомішних господарях.

З того бачимо та сумуємо, що таке діється в наших селах і то за підлим підшептом криничанських писак. А де братня згода? Коли завернете з бездоріжжя і вдаритеся в груди, що брат на брата пастає?

Та ще і тому нам всім дуже сумно, що такі річи діються в наших селах, де живуть ті самі люди і вони повинні в згоді та дружньо працювати над нашою спільною недолею — замісць вовкові гнати невинних — щоб у цей спосіб губити все, що добре і корисне. Невже-ж не бачите, що діється доокола нас?

Поширюйте „Нашого Лемка"

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Коляр Т. Америка: Вашу передплату на »Народню Справу« і »Нашого Лемка« з 30. XI. 1935 р. як також п. І. Крегеля з 11. І. 1936 р. одержали з подякою. І. Крегель має заплачено по кінець червня 1937 р. Щирі братні поздоровлення Вам шлемо.

Вп. Іван Котляр, Степана з Дудинець: Одержали для Вас передплату з Америки, тому висилаємо. Поздоровлення.

Вп. Степан А. П. Америка: З належною подякою одержали Вашу передплату по кінець червня 1937 р. як також за М. Котлярчика, М. Пельца й Осипа Опалку по кінець 1936 р. Знимку присилайте, помістимо; матеріяли використаємо. З братнім щирим привітом.

Вп. І. Ячківський з Долин: Має заплачено по кінець 1936 р. прислав передплату як минулого року Вп. Р. К. з Горлиць. Щиро дякуємо у Вашому імени.

Вп. Василь Кухта з Рим. ч. 125. За Вас заплатила по кінець червня 1937 р. Ваша Сестра Ксеня з Америки. Поздоровлення.

Вп. Степан Шимон з Америки: Належитість одержали; Ваша передплата вирівнана по кінець 1936 р. Лемківських нот не маємо, книжку »Дмитро Детько« висилаємо. Гаразд.

Вп. М. Н.: Гаразд піде всім, з часописом П. Т. була мала помилка, вже справлено в експедиції. Решта вислано. Можливе, що там приїде наш археолог, але про це ще окреме Вас повідомили б. Привіт Вам і Вашому батькові.

НАВІТЬ МОЛИТИСЬ НЕ ВІЛЬНО«.

Дня 11. січня перевела поліція ревізію у трьох юнаків з Пантної, пов. Горлиці, в Асафата Гривки, Василя Павлика та Миколи Гливи. Від Гривки забрали кілька книжок та лист-повідомлення від односельчан з Америки про збірку 100 дол. на будову Народного Дому« в Пантній. Від В. Павлика кілька чисел »Рідної Школи«, а від Гливи молитовник »Для всіх«,

СКОНФІСКОВАНО

Це все через наклепи злобних людей — що тепер сміються пекольним сміхом, щоб заглушити голос своєї совісти.

Одначе їх радість напевно не буде довга бо чейже рішучо не можна сподіватися, щоб без жадних розумних причин суд карав.

Ле–ко.

Старшна деревляна церква (повасилiянська) збудована в 1510 р. в селі Улюч над Сяном.

Ст. Вархоляк

ГАРТУЙСЬ!

Зима. Мороз скрипить під ногами,
Стежки замело снігом,
Щілинами студінь тиснесь до хати —
Гартуйсь, брате!
Що град не стовк, пішло на податки;
Хліб у хаті рідкий гість...
Голод про себе дає знати —
Гартуйсь, брате!
Хоч на тобі драна свитина,
А чобіт то хіба дасть - Біг,
Хоч місце з грішми є... закляте —
— Гартуйсь, брате!
Шляхом терпіння грядемо до Слави,
Крізь хуртовину грози і надій..,
Бо наше племя в »пригоди« багате —
Гартуйсь, брате!

Закладайте Кружки і Філії Т-ва »Відродження«.

—o—

На зборах американського клюбу.

Приходить Джан до президента клюбу й дає йому гроші.

Прошу посвідку, що я вам віддав гроші!

Президент: Та ви не бачите, кілько тут свідків, і нащо вам посвідка?

Джан: Може я помру тої ночі, а святий Петро закличе мене до себе й запитається, »чи ти кому що не винен?«.

Я скажу: Ні. Св. Петро: А тоті два доляри? Джан: Та я віддав. Св. Петро: А посвідку маєш?

Джан: І ви думаєте панове, що я піду шукати вас у пеклі — за посвідкою?

ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ ТІЛЬКИ ПРАВДИВИХ УКРАЇНСЬКИХ
ШЕВСЬКИХ КІЛКІВ
тільки з цим знаком
одинокої української фабрики

ДЕНДРА
у Львові
Добре уважайте, бо жидівський картель підшивається під наше опакування!!

Югася Филь.

ЦАР ЗМІЙ.

Легенда - переказ.

I.

У скелі незримій
Раз змій проживав,
Палати сріблені
В землю вкопані мав.
Коні буйно-грив
І силу велику
Йому все св'ятили,
А іржання дикі —
Як світлі пориви
Йому приносили.
І голуби білі
По парі злітали —
В золочених рямах
Віконниць сідали.
Ягнята чепурні,
Як квіти пригульні,
Вічми у алмази
Глибшими студні
Яріли, світили.
Воли круторогі
У глибені сіна
Ковтали свій вік;
А рев той могутній —
В підземлі нечутній —
Несли у дрижачий пророк.

II.

А змій у палатах
Провадить літа,
Дрімає на чатах
Нового життя.
Хоч царство велике
Багрові убори,
Хоч шаблі й зброя
В пивницях дріма —
Та все те заспало,
Зніміло, заникло —
Не будиться змію
Ні струна одна.

(Далі буде).

—o—

Вп. Г. А. Височани: передаємо куди слід, бо хоч такі справки не приносять нікому користи та наше завдання пятнувати злі поступки і вести чесним шляхом наших братів назустріч правді — тоді кожний відповідає за себе і Ви найкраще зробите, як будете таких нехтувати та організувати себе в обороні за свої права. Щиро Вас здоровимо.

Вп. К. Іванина: прислані вражіння добрі, але »тамтойк і так має вже досить, а село нічо собі з його не робить. Може помістимо в міру місця. Бачите, що так вже звужуємо всі відомості, що дальше годі; та все таки наші читачі хотіліб ще більше відомостей. От-якщо кожний дотеперішний передплатник приєднає нам бодай одного-двох нових читачів і подбає, щоб вони точно прислали передплату, тоді ми могли би видавати все збільшене число — повищо трудно. Вибачайте! Кожне письмо з Лемківщини для нас дороге, нічо не пропускаємо, одначе — якщо в цілости не використовуємо, то бодай важніші місця передаємо до відома читачам.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Бляхарська 2. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

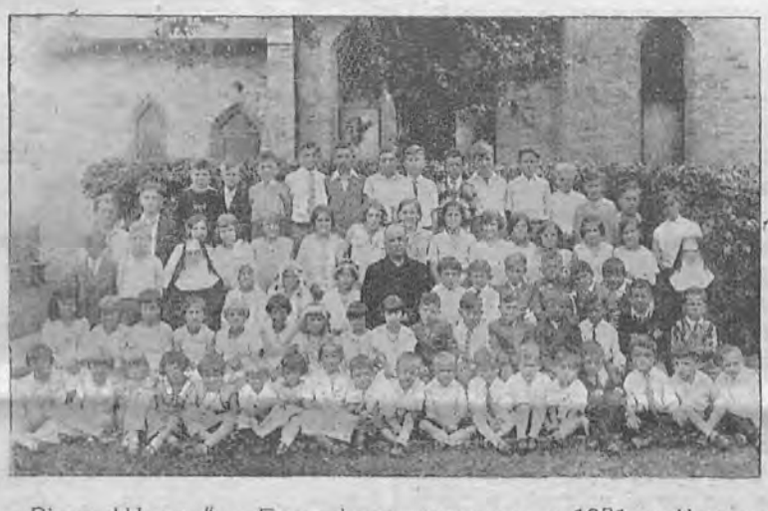
Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК III. Ч. 5 (53)

Львів, 1-го березня 1936
Виходить двічі в місяць
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

„Рідна Школа" в Брантфорд, основана в 1931 р. Канада

Громадське життя і збірна праця

Те, що ми, Українці, мало прикладаємо ваги до виховання наших дітей, мститься на нас дуже й буде мститися так довго, доки не зрозуміємо, що саме від виховання дітей залежить уся наша будучність, усе наше відродження. Подумайте лише, скільки то по наших селах упало кооператив тільки тому, що їх підкопують самі свої люди. Подумайте лише, оскільки легше можна би було облекшити натиск крізи, якби в кожному селі найшлися люди, що піддержували би кооперативу. Як скорше двигнувся би наш нарід з нужди і біди, якби наше село вміло організуватися в кооперативну суспільність!

Скільки працівників найшло би заняття в кооперативах, скільки грошей дали би кооперативи на розбудову рідних шкіл, скільки можна би вибудувати нових читалень, скільки передплатити часописів, скільки купити хосенних книжок чи знарядів до господарки, якби було кому подбати про кооперативи, і кому поручити їх уміло вести! Це тяжко йде тільки тому, що ми не підховали собі наших дітей до *громадянської* праці. Передові держави й народи світу вже давно зрозуміли, що їхне майбутнє й багатство залежить передовсім від того, як виховають молодь. Для них виховування рівнозначне з твореннім для народу добрих громадян. За їх приміром і ми приходимо до переконання, що не вистарчить навчити дитину читати, писати й рахувати. Її треба навчити першзавсе жити громадським життям. *Як довго жити-мемо поодиноко, кожний для себе, як довго будемо йти за кличем: »моя хата скраю«, так довго не зробимо ні кроку вперед і будемо вічними рабами тьми і нужди і не зможемо нічим перед усіми народами світу похвалитися, що й ми дали якийсь вклад у загальнолюдську культуру.*

Лише завдяки громадському життю дійшли багато народів до своїх найвищих ідеалів. Навіть звірята гуртуються у великі громади, коли хочуть доконати якогось збірного діла. Лише громадою удається птацтву добитися до теплих країв, лише громадою удається коням охоронитися в степу або в лісі перед вовками. Кожна родина, кожна читальня, кожна кооператива, кожна рідна школа можуть розбудити в дітях зацікавлення до громадянського — суспільного життя, якщо у них панує справжня суспільна ідея.

Sygn. VI. I. Pr. 35|36. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego

Sąd okręgowy Wydział VI. I. karny we Lwowie, w składzie Wiceprezes S. O. Ł. Malicki — jako przewodniczący, S.S.O. M. Gąsiorowski i S. S. O. Dr. J. Locker jako głosujący, w sprawie konfiskaty Nr. 3 (51) czasopisma pt. „Nasz Łemko" z daty Lwów, dnia 1. I. 1936 r. do Sygn. VI. I. Pr. 35|36. — na posiedzeniu niejawnem w dniu 4 lutego 1936 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 28 I. 1936 r. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Nasz Łemko" Nr. 3(51) z daty Lwów, dnia 1. lutego 1936 r. — zawierającego: 1) w artykule pt. „Oklyki pidsudnych" — w ustępie od słów: „i kłyczut" — do słowa: „Ukrajini". 2) w artykule pt. „Storinka naszoho nedawnoho mynułoho" — w ustępie od słów: „U tomu dni" — do słowa: „Narodu" — czyli do końca artykułu. — 3) w artykule pt. „Rozwiazujut czytalni „Proświty„— w całości wraz z tytułem. — 4) w artykule pt. „Gazetni błoszczyci" — w ustępie od słów: „Ta szcze" „Z ridnych stoin" — do słów: „z krajanom", — znamiona zbrodni z art. 93 k. k. i występku z art. 170 k. k. — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z dnia 17/12 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej pod 1), 2), artykułów ma na celu szerzenie ukraińskich nacjonalno-separatystycznych haseł, ogłoszenie art. pod 3), ma na celu rozpowszechnienie fałszywych wiadomości mogących wywołać niepokój publiczny na Łemkowszczyźnie, — Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 3637 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione Przewodniczący: Ł. Malicki w. r. Protokulant: Z. Sankowski wr. Za zgodność: Lipanowicz kier. sekret.

Львівська [illegible] наукова бібліотека
№ 8

Як Москва поневолювала Український Нарід

Україна, положена на краю европейського суходолу, на границі двох світів — культурного заходу й дикого, варварського сходу, мусіла безнастанно кривавитися в боротьбі за своє існування. Безпосереднє сусідство з Азією, що крила в своїому лоні незлічимі орди степових кочевників, мало для українського державницького життя дуже болючі наслідки. Від непамятних часів сунули на Україну, неначе чорне гайвороння на жир, всякі азійські племена, як Гуни, Болгари, Авари, Хозари, Печеніги, Половці, а врешті Татари, що разураз шарпали українські землі, руйнували мечем і вогнем надбання українського народу, вбивали людей, обертаючи молоком і медом текучу країну в завмерлі пустарі.

Чимало зусилля й енергії мусів зужити український народ на боротьбу з тими кочовиками, щоби боронити свого незалежного існування та не попасти в їхню неволю.

Крім того багаті українські землі були предметом вічних зазіхань інших сусідів, передовсім на заході й Московщини на півночі.

І коли український нарід вийшов оборонною рукою в боротьбі з азійськими степовиками, тільки на недовгий час улягаючи чисельній перевазі Татар, то знемігся в змаганню з тими двома суперниками, які до збройного наїзду вміли долучити завжди дипльоматичні хитрощі.

Московщина зібрала на протязі століть під своїм панованням майже всі землі, замешкалі Українцями, і під цьогочасну хвилицу більшість цих земель входить у склад інших та російської держави.

В ряді статтей представимо ролю, що її відіграла Москва в поневоленні Українського Народу.

Українсько-московське суперництво сягає давних часів Української Київської Держави й тягнеться непорваною ниткою через усі століття нашої минувшини аж до теперішньої хвилини. Москва записалася кривавими буквами на сторінках нашої історії.

Неповинною кровю українського народу сплямлені руки всіх московських царів та державних мужів. Москва несла нам стало пожари й руїну, знищення й загладу, на штиках багнетів несла нам братовбивчі кличі, що обезброювали нашого духа, щоби відтак тим дужче затиснути петлю на нашій шиї.

На трупах і крові українського народу поставлена російська імперія, на козацьких кістках здвигнена її столиця — Петербург.

Тому кожному Українцеві треба знати, що уявляє собою Москва, яке її правдиве, обдерте з миролюбної маски обличчя, яке її поступування й відношення до українського народу.

Москва виступає на історичну арену з 12. століттям. Московський нарід це сумішка азійських, фінських племен з українськими виходцями, що з кінцем 11-го століття перенеслися на північ. Та проте з українським народом не має він ні по своїм вигляді, ні по відчуванні, ні по культурі, ані мові нічого спільного. Це зовсім окремий нарід, як напр. окремими народами є Італійці та Румуни, хоч обидва вони походять від колишніх Римлян.

Тієї спільноти не може засвідчити також факт, що землі, заселювані москалями, належали колись до Київської Держави, як не можна напр. говорити про спільноту чи тотожність Литовців і Поляків, хоч обидва ці народи жили в спільній державі, як її рівноправні суверени півтисячі літ. Спільноти й тотожности українського й московського народів не можна доказувати, покликуючись на обставину, що московські царі походили з роду українських князів, точніше з роду Мономаха, бо відомий є факт, що володарі різних народів панували в різних державах, як напр. в Польщі королі французького, німецького та литовського походження.

Москалі й Українці це два окремі народи, нічим зі собою не звязані, ані подібні, з окремими, зовсім протилежними інтересами. Тому всякі намагання людців, що силкуються доказати єдність обох народів і хочуть кинути Лемківщину в обійми »русского« мольоха — це сизифові праці. Наукові досліди та життя наглядно виказують брехливість таких і їм подібних тверджень.

Суперництво України й Москви зачинається з хвилиною відірвання московсько-суздальського князівства від Київської Держави. Повний розрив з Київом наступив після смерти князя Володимира Мономаха (1125. р.). Мономах, вмираючи, залишив пятьох синів, з котрих Юрієві припало в уділ Ростово-Суздальське Князівство. Сам Юрій не хотів рвати звязків з Україною, й у своїму житті пролив багато крови, щоби добитися київського великокняжого стола й умерти в ньому по недовгому княженню. Але син його Андрій Боголюбський був вже людиною зі зовсім відмінними ідеалами. Вихований на далекій півночі, де не доходили відгуки княжих міжусобиць, глядів на Україну очима правдивого москаля. Вступивши по смерти батька на княжий престіл, він задумував зруйнувати Київ, що досі був хоч вже не політичним, та проте культурним осередком, щоби »заступити старий український центр новим, етнічно відчуже-

Пропийник

Повідат, піду лем по камфіни порцію до Шльоми й прудко ся справлю — газда Штефан і лем ся скрутив, хоц ищи далеко било до змерканя. Ищи лем другий раз задавали худобици стрясок, ник ани би не сподівся...

— Таке то прудканя! Як нона сірничка, заяриться і згасне. Кет то не першина, нераз уж ся зарікав, што бівше не піде, а зас го якаси мара поглекла. Судоньки боски! Брез такой капарство ани яйце не остоїться біля хижи, поповиношав за палонку доедно пірко зо сусіка, ажи перескрипок замов.

— А всьой без тото пиянцке камратаня. Ци букарт мат в што приодітися, лем на могорич пяйби закулив. А пак ищи дзявкат, — яка ем газдиня на обістю, што хліб виходит до нового року? Почкай си ти цисарский пропийнику, підеш ти мі бівше шмулькати!

...Од ного дня Евка бівше за поріг газду не звела.

— Штефане, ци гарді, што ся з нас люди насьміхают?

— Не гвар мі тото, бо тя цеперити буду шнуром моченим.

— Красьні то ци гарді, кой діти кликают: мамо, — мамо! їсти дайте! хліба! — А де го зяти?! — Цитьте ле дітойки, татo принесе.

— Ве — не принесе, бо пінязі пропив...

І мати притискат дітей до ся, гладит каджуряви головки... як пташиця перед орелом.

А Штефан скручався, гейби го торуфлі брали, то ставав з лави, то сідав, аж ся заклякнув: переломав у собі ганебску привичку — пайташитися з пропийниками шабасшиковима.

Так го зяла за серце, таку Евка мат щиру примовку, што и камени би впросила. Не то зо звадом, з галяком, лем по газдівски, тихуцьо до ряду, як Бог приказав.

— Ся виділо Штефанови інакше соньце, краща хижа, миліши дітиска, ласкавіша худібка, ажи пеище в загаті не такий ворливий. А гєьой брез то, же ся одрецав шугайки, палінки, отверезився.

Ю. Т.

—o—

ним і політичню ворожим« на далекій півночі.

Щоби дійти до наміреної цілі, Андрій Боголюбський держався, впрочім не перший раз в історії практикованої засади: »Діли й пануй«. »Закріпивши своє становище в Ростово-Суздальщині, Андрій взявся переміновати суверенних князів Київської Держави на своїх »підручних«, нацьковуючи одного на другого, й користаючи з вічної метушні, що її не бракувало ніколи на українському півдні« (В. І. У.).

Користаючи з безладдя, яке повстало довкола київського престолу після смерти князя Ростислава, пішов війною на Україну. На чолі походу станув син Андрія, Мстислав, а йому помагали українські князі, невдоволені тогочасним київським князем, Мстиславом.

Київський князь, неприготований до війни, подався на Волинь. Дня 8. березня 1169 р. Мстислав на спілку з українськими князями опанував Київ. Почалося жахливе діло пустошення й руїни. Про це оповідає літописець такими словами: »Смольняне, суздальці, чернигівці грабили Поділ, Гору й манастирі, Софію, Десятину, Богородицю й не було нікому, нівідки милосердя: церкви горіли, християн убивали та брали в неволю. Церкви обдирали з ікон, книг, риз, і дзвони всі позабирали«.

Українські князі, підюджені суздальським ворогом, Андрієм, приложили руку до плюндрування найстаршого українського городу, Матері українських міст, Золотоверхого Київа, що стільки літ був духовим і культурним осередком українського життя. Українські князі помагали ворогові руйнувати місто, що було символом Українського Державництва.

І це є саме трагедією українського народу, що все, колинебудь їшов на нього ворог, який ніс йому загладу й смерть, неволю й утиск, він сам прикладав руку до свого поневолення, сам насилю пхав голову у вороже, дошкульне ярмо, власноручно зашморгу-

Якщо бажаєте, щоб краще поводилося Вам і Вашій Рідні в горах Карпатах, пильно читайте та поширюйте від хати до хати **„Нашого Лемка".** „Наш Лемко" бореться за правду та світле Завтра українського народу на **Лемківщині!**

Театральні вистави

Дня 26. січня 1936. читальня »Просвіти« в Пельні уладила театр. виставу драми Франка »Украдене щастя«. Домівку, де відбувалася театр. вистава заповнили гості по береги. Кромі своїх гостей прийшли також і зо Сянічка, Чертежа, Новосілець, Дудинець, а навіть прийшли також і жиди з Новотанця, котрі все хвалять собі наші вистави. Багато з гостей вернулося із браку розкуплених білетів. Вистава полишила гарне враження, а дохід у квоті 23 зл. призначено на купно куртини. — Дня 2. 2. ц. р. Аматорський Гурток при читальні »Просвіти« в Загутині відограв драму Сурмача п. н. »За сиротою Бог з калитою«. Рівнож і ця вистава увінчалася великим успіхом, та рівнож і тут люди верталися домів ізза браку розкуплених білетів. Всіх гостей було понад 200 осіб. На виставі були гості також і з інших дооколичних сіл, зі Загіря, Долини, та Великих Сторожів.

———o———

З нагоди 60-ліття

Його Ексцелєнції Перемиського Владики Кир Йосафата Кодиловського, що припадає на день 3. березня ц. р., просимо Достойного Ювилята, в імені своїм і в імені Лемківщини прийняти поклін і найсердечніші бажання. Дай Боже нашому Владиці прожити ще много літ і працювати щасливо для добра рідної Церкви і Лемківщини.

Редакція
„Нашого Лемка"

Загальні Збори

Загальні Збори Лемківського Т-ва Український Народній Дім у Сяноці відбудуться дня 6. березня ц. р. в 3-ій год. по пол. у домівці місцевої читальні Т-ва »Просвіта« (напроти церкви) з таким денним порядком: 1) Відчитання протоколу з попер. Заг. Зборів; 2) звіт уступаючого Виділу й Контрольної Комісії; 3) Уділення абсолюторії.

——o——

Рідношкільна нарада в Сяноці

Заходом Кружка »Рідної Школи« в Сяноці відбулася дня 1. лютня 1936. рідношкільна нарада. Референував голова Кружка др. С. Ванчицький про виховні завдання і матеріяльні потреби »Рідної Школи«, а мґр. Лев Букатович про організацію Кружків Р. Ш. та про правні постанови про збори, імпрези та збірки. Присутних було около 30 осіб з 13 місцевостей. З причини непогоди не могло прийти більше людей.

——o——

вав петлю на своїй горлі. У вовкові, що вдягнувся в овечу шкуру, він бачив свого приятеля, у ворожій злобі й підступі — своє спасення й добро. Брат повставав на брата, на поміч проти брата закликав сусіда-ворога, на те, щоб врешті-решт оба попали під його кайчук. Історія, що вчить і наказує, не всилі була прийти до слова серед взаїмної ненависти й вічного суперництва.

(Далі буде).

Іван Филипчак.

ДМИТРО ДЕТЬКО

— Правда, що підчас великих ярмарків, понаїжджає їх з цілого світа велика сила і Угрів і Волохів, і Греків і Німців і Чехів, і Бог зна якого народу в нас набереться, Господи! — Але ми тільнуємося, щоб по »торговім времени«, жаден інородець, жаден іновірець між українським народом не залишився! Були такі, що за всяку ціну хотіли у нас лишитися, пхали нам великі гроші, чудні товарі, але ми не дозволили.

— Правда ваша, боярине Михайле, але не зовсім — сказав боярин Лучка із Корчини. От, подивіться, коло нашої Корчини осіли Німці, побудовались, і збагатили наше містечко Коросно. Є там тепер багато ремісників, купців, наші люди чимало навчились від них. Я думаю, що добре сталось, що наш князь дозволив у нас жити Німцям.

— Не погоджуся з вами! — сказав боярин Остап зпід Стрижева. — По літах на нашій рідній землі для наших дітей на внуків бракне місця!! Тоді наші діти та внуки підуть — у найми до Німців чи Волохів!... Ми можемо від них вчитися, але не пускати їх до нас, бо це чужа віра, чужа кров!

— Ваша правда, боярине Остапе! сказав Ілярій Поливка, боярин з Улюча. — Ваша правда! Поляки печуть хліб раз на місяць, їдять такий черствий, що годі його укусити, парять його гарячою водою, або відгрівають у печах — деж це може бути смачне. Я що день їм свіжий хліб, а вони Господи Боже! Добре наш князь зробив, що подякував за краківський стіл, на що йому біди, там не мав би спокою, мусів би собі добре голову наломити, щоб з тою збираниною дійти до пуття — пек йому — там сварні, війни, міжусобиці. Нема то як у нас: тишина, спокій, згода.

(Докінчення 1. розділу буде).

———o———

Свідомі та ідейні колядники.

Свідомі хлопці з Боська, що відмовили собі всіляких приємностей підчас свят, не жаліючи труду, вибралися з колядою на »Рідну Школу«. Заколядовані гроші в квоті 24 зл. зложили на руки п. Др. Ванчицького, голови Кружка »Р. Ш.« в Сяноці. Назвиська цих ідейних Лемків: (стоїть з права) І. Кушнір, М. Кушнір, М. Масник, Д. Андрищ, Осип Кушнір, сидять: Іван Шиманський, М. Андрищ, Микола Куземка, М. Проць, М. Бобак, В. Копина. Славно молодці! Дай Боже, щоб ця єдність царила між вами дальше, щоб Ви спільною і загорілою працею піднесли ваше село на рівень українських сіл на сході.

—о—

Вислід збірки коляди на „РІДНУ ШКОЛУ"

У кружку »Рідної Школи« в Сяноці на правах Повітового Кружка зложили слідуючі збірщики цьогорічну коляду: а) з сяніцького повіту: Разом зложено в Кружку 551 зл. 34 сот. з 39 громад. Кромі цього зложили впрост до Гол. Управи слідуючі села: Дмитро Гриневич, Воля Сенькова — 8 зл. 5 сот., Іван Бабяк з Прелук — 12 зл., Впр. о. Орест Венгриновичзі Синева — 5 зл. 30 сот. — разом 25.35 зл. Отже з дотепер зложених звітів видно, що участь у коляді брало 42 громади та зложило разом квоту 576 зл. 69 сот. Минулого року колядувало лише 32 громади та зібрали разом квоту 372 зл. 49 сот. — б) з березівського повіту: Повищу збірку коляди перевів Кружок перший раз зорганізованим способом у березівському повіті. Минулого року збірка на цю ціль дала квоту 76 зл. 87 сот. — Бачимо, що ріднюшкільна діяльність поширюється та люди, знаючи значіння так важної для всі установи, радо дають жертви на »Рідну Школу«. Велика подяка та признання належиться всім збірщикам, що не пожаліли свого труду, як рівнож хористам, колядникам та всім жертводавцям.

а) з сяніцького повіту.

Зложили в Кружку »Рідної Школи в Сяноці на правах Пов. Кр. »Р. Ш.«.

1. Боєько: Олександер Масник 24.00 зл., 2. Виспік Дол.: о. Іван Голойда, Іван Кривяк 7.38, 3. Височани: Миколай Мицьо 15.20, 4. Вільхівці: Степан Гніздур, Миколай Гніздур 5.55, 5. Гломча: Іван Індик 3.34, 6. Голучків: Иосиф Андрусечко 5.00 зл., 7. Долина: Василь Палащак 17.74 зл., 8. Дудинці: Сьвірк Антін 4.85 зл., 9. Дубрівка Руська: Подубинський Василь 36.00 зл., 10. Загутинь: Бедзик Михайло, Федчаківна Розалія 10.50 зл., 11. Карликів: Малярчик Мирослав 8.63 зл., 12. Команьча: Иосафат Пачовський, Василь Гаргай 49.80 зл., 13. Костарівці: Іван Малишак 8.00 зл., 14. Куляшне: Петро Дембіцький 14.00 зл., 15. Лодина: Володимир Присташ, Степан Середницький 2.50 зл., 16. Межибрідь: Михайло Вайцович 15.85 зл., 17. Мокре: Дмитро Журат, Дмитро Білас 13.90 зл., 18. Морохів: Михайло Мицьо, Михайло Маслюх 10.05 зл., 19. Новосільці: Тадей Бандрівчак 27.74 зл., 20. Одрехова: о. Михайло Ковальчик, Миколай Скробала 10.02 зл., 21. Пельна: Василь Лесьняк 8.43 зл., 22. Полонна: Олекса Кряк, Іван Мицьо 33.53 зл., 23. Прибишів: Дмитро Пашкевич 4.25 зл., 24. Прусік: Степан Рудий 12.00 зл., 25. Рещець: Михайло Халупа 8.60 зл., 26. Семушова: Иосиф Старух, Іван Швайлик 15.74 зл., 27. Синік: Юліян Гривнак, Володомир Бровар 84.80 зл., 28. Сянічок: Петро Настин 23.66 зл., 29. Согорів Дол. і Гор.: Евстахій Малик, Андрей Долошицький 15.15 зл., 30. Сторожі Великі: о. декан Іван Цегелик 2.60 зл., 31. Тарнавка: Михайло Нарух 4.00 зл., 32. Турнянське: о. Василь Середович 7.00 зл., 33. Трепча: Михайло Подобинський, Антін Драбик 8.05 зл., 34. Токарня: о. Олександер Середович 6.37 зл., 35. Чертеж: Степан Заноточний 7.10 зл., 36. Чистогорб: Василь Полянський, Панько Білушак 7.25 зл., 37. Юрівці: о. Роман Рабій 1.00 зл., 38. Явірник: Миколай Саракун, Степан Піньвак, с. Федя 6.77 зл., 39. Війське: Володимир Андрейчик 5.00 зл.

Разом 551.34 зл.

б) ВИКАЗ КОЛЯДИ в 1936- році. з березівського повіту.

Зложили в Кружку »Рідної Школи в Сяноці. 1. Володж: Володимир Нелех 28.24 зл., 2. Іздебки: Василь Фаль, Осип Фаль 30.00 зл., 3. Павлокома: Іван Стрейко 25.00 зл., 4. Поруби: Михайло Бучак 3.50 зл., 5. Улюч: Василь Дзюба, Михайло Морайко, Павло Харидчак 25.29 зл., 6. Яблонниця вельська: Якім Байко, Нестор Левицький 22.50 зл., 7. Яблонниця руська: Роман Щітка 2.14 зл.

Разом зложено 136.67 зл.

Господарський курс трикотарства у Полонній.

Заходом кружка »Рідної Школи« в Сяноці уладжено в Полонній трикотарський курс від дня 22. 12. 1935. до 2. 2. 1936. У програму курсу входило практичне навчання роблення рукавиць, скарпиток, светерів та шапликів — головно з власної вовни. В цілі правильного ведення цего курсу, запросив Кружок фахову інструкторку п. Теофілю Малик з Дрогобича, абс. учит. сем. — Праця, якої піднялася провідниця курсу була дуже успішна, бо всі курсантки й курсанти вичерпали вповні програму курсу, та на закінчення в дні 2 лютня 1936. показували свої робітки. Не хотіли вони погодитися з цим, що курс уже скінчився, що не будуть вже могли разом сходитися та у веселій гутірці при науці а часом зі співом на устах — не будуть могти вже разом дальше працювати під проводом улюбленої провідниці. Устами голови місцевої Читальні »Просвіти«, Івана Миця подякували курсантки й курсанти, як рівнож і старші господині — проводові Кружка »Р. Ш.« у Сяноці та своїй провідниці — за допільне уладження так корисного курсу. Самі вони зокрема не могли дякувати, бо у всіх очах бачилося сльози вдячности та втіхи. Цеж була найкраща подяка так для Старшини Кр. »Р. Ш.« у Сяноці як і для провідниці. До вислову вдячности і привязання годиться ще й це додати, що всі учасниці й учасники курсу виявляли безоглядний послух та пошану до провідниці, а молодіж радо несла всяку поміч чим могла організаторам курсу. Львину частину до організації курсу причинився п. Олекса Галущак. Всіх осіб на курсі було 50., а це 9 хлопців 3 старші жінки, а решта гарні українські дівчата. Були також хлопці і дівчата з дооколичних сіл. Закінчення курсу довершив голова Кр. »Р. Ш.« у

Сяноці д-р Ванчицький кількома теплими словами.

У дні закінчення курсу уладжено заходом місцевої читальні »Просвіти« театральну виставу драми »Безталанна«, котру підготовила провідниця курсу. Мимо довшої непогоди, велика двірська саля була заповнена гістьми, також із дооколичних сіл. Добра гра аматорів на чолі з Іваном Мицьом у ролі Степана — викликувала бурю оплесків. Успіх матеріяльний та головно моральний великий.

Відчити з ряжени Кр. »Р. Ш.« у Сяноці.

Заходом Кр. »Р. Ш.« у Сяноці уладжено ряд відчитів у січні й лютні 1936. а саме: 12. 1. п. р. у Мокрім про кооперацію референтував Мр. Лев Букатович, від дня 16. 1. до 22. 1. щодня у Полонній п. Осип Підгарбій відчити на господарські теми, а саме: про городництво, садівництво, шкілкарство, життя пчіл, господарку в пасіці, кріликарство, та про контролю молочности, дня 25. і 26. січня у Полонній Мр. Лев Букатович референтував про сільсько-господарську організацію та про кооперацію, рівнож дня 26. січня референтував Мгр. Л. Букатович у Височанах про завдання »Рідної Школи« (перший відчит у Височанах!), дня 9. 2. в Одреховій про завдання »Рідної Школи«, та дня 16. 2. у Морохові про кооперацію. — Всюди помітно велике заінтересування всякими господарськими та суспільно-освітніми справами, як рівнож і велике число присутних на повищих відчитах.

Трикотарський курс у Боську.

Рівнож в Боську зорганізував Кр. Р. Ш. з Сянока такий курс з провідницею п. Теоф. Малик. Відкриття курсу відбулося дня 3. лютня 1936. та тривати має до 15. березня 1936. Всіх учасниць і учасників є досі на курсі понад 30 осіб.

Кружок »Рідної Школи« у Морохові.

За приміром Повітового Кр. Р. Ш. у Сяноці та під його проводом організує також трикотарський курс, котрого відкриття назначено на 23. лютня 1936., а час предвиджено до 5. квітня 1936. Провідницею цего курсу буде п. Марія Борис, абс. учит. сем. Добре буде якщо й дооколичні села, знаючи про користи й успіх курсу у Полонній, вишлють своїх учасниць на цей курс до Морохова.

Не один ляг надто скоро в домовину, бо забагато за життя пив »на здоров'я«.

З'єднуйте членів »Відродженню«

Господарські знаряди, домашня обстанова, святочна одіж, це велике майно кожного господаря, тому треба обезпечити його від огня й крадежі з вломом в

Товаристві взаїмних обезпечень
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська 20.

Ставаймо до культурного змагання

Даймо доказ нашої національної зрілости

Минуло два роки, як появилось перше число „Нашого Лемка". В той час на Лемківщину--став приходити під лемківські стріхи „Наш Лемко". Здавалось, знаючи західно-українськ видавничі відносини — „Наш Лемко не подолає фінансовим труднощам.

Однак „краяни" на злість всім ворогам показали, хто вони є й „Наш Лемко" став улюбленим другом лемківських хиж. За час дворічної праці гордо держав „Наш Лемко" прапор боротьби з темнотою української Лемківщини, чуло відгукнувся на кожний прояв національного лихоліття на місцях, гуртував свідомих лемків, вказував напрямні культурно-освітньої та кооперативної праці на Лемківщині.

Багато місця присвячено в йому було боротьбі з поширеним на Лемківщині пянством, за розбудову протиалькогольного Товариства „Відродження". Вказував на дошкульну справу — опанування торговлі й промислу жидівськими спекулянтами та закликав до свідомої праці місточок на Лемківщині. Заінтересував змаганнями окраїнної Лемківщини її заокеанську еміґрацію.

Від цього як піде дальше праця на місцях залежить майбутнє Української Лемківщини. До цеї праці повинні станути свідомі громадяни Лемківщини. Помічником ідейним звязковим в дальшій праці за свідоме українське обличчя Лемківщини буде „Наш Лемко".

На жаль рідка поява „Нашого Лемка" й малий його обем не позволяють розгорнути широко крил в його ідейній, корисній праці.

Тому й перед передплатниками та читачами „Нашого Лемка" стоїть завдання, як найбільше поширити його та розбудувати.

Підписаний, як передплатник звертається до читачів „Нашого Лемка" з кличем: **ставаймо до змагань, до розбудови й поширення „Нашого Лемка".** Хай не бракує його в жадному селі, читальні, кооперативі! **Згуртуймо як найбільше дописувачів до „Нашого Лемка!"** Про кожну подію, прояв культурно-національного відродження лемківських сіл, всі труднощі, болі, недомагання — пишім до „Нашого Лемка".

Не сміє між нами бути таких, що не станули би до змагань за розбудову й поширення „Нашого Лемка". Всі як один ставаймо на фронт боротьби за українську душу лемка! Створім фалянгу свідомих громадян.

Підписаний зобовязується до 1-го червня 1936 року здобути 10 (десять) передплатників та до тих змагань викликує:

1. Всч. о. Сіткевича Іллю, Дальова, Всч. о. Маркова Теодора, Володж, Всч. о. Ортинського Миколу, Ждиня, Всч. о. Хробака Василя, Фльоринка, Вп. полковника Васильовського, Шікаго (Америка), Вп. Анну Стецик, Селиська, Вп. д-ра мед. Кавінського Остапа, Динів, Вп. Дудку Михайла, Америка, Вп. Мончак Марію, Береть, Вп. Хомяка Івана і Хомяка Данила, Гладишів, Вп. Вархоляка Степана, Кор. Вороблик, Вп. Оршака Василя, Краків, Вп. Андруса Максима, Коса Юрка, Лубне. Вп. Лібовича Дмитра, Глудно, Читальню „Просвіта", Руська Яблониця, Загутинь, Кікту Івана, Чертеж, Кружок „Сільського Господаря" в Чорній.

Нумо, до праці! Хто перший?!

Др. Волинець Омелян,
лікар

Священичі реколекції у Римановій (Здрою).

Дня 18., 19. і 20. лютня ц. р. відбулися реколекції для частини нашого духовенства Лемківської Апост. Адміністрації. Реколекції провадив о. проф. д-р Йосафат Скрутень ЧСВВ зі Львова, котрого наук та проповідей слухало духовенство з великим одушевленням. Участь у реколекціях взяло 30 священиків — всі українці. Підчас відїздного пращання за ініціятивою о. Петра Андрейчика переведено збірку на »Рідну Школу«, котра дала квоту 12 зл. — Гроші зложено у Пов. Кр. Р. Ш. у Сяноці.

Де правдиве наше горе!

21. км. від Горлиць лежить село *Крива*. Це маленьке гірське село числить всего 33 хати, враз зі жидом і трома циганськими родинами. В Кривій є прекрасна церква вибудована гуцулами. Парохіяльний дім скінчили цього року. При тім треба згадати, що приходського будинку в Кривій не було понад 110 років. Хоч Крива була парохією, священики мешкали в дочерній, у Волівци, де якраз був парохіяльний дім і церква. Щойно того року парохіяни з Кривої, з Ясюнки і часть Баниці, (бо часть схизматицька без друків) — викінчили парохіяльний дім в Кривій, де і замешкав священик з Волівця.

В селі Кривій є також школа, до якої ходять діти і з Ясюнки, яка віддалена від неї пів км.

Люди в парохії є досить добрі, жертволюбиві, коли за свого життя побудували в 1908. році одну прекрасну церкву, яку мадяри спалили в 1914. році, а другу більшу побудували в 1924. році. Знову цього року скінчили парохіяльний дім, хоч люди тут бідні, окружені православними з двох сторін, одначе їх агітації збаламутитися не дали, але якраз в часі, коли по православних селах рабовано і збещещувано Божі храми — в Кривій взялися до будови нового парохіяльного дому. Славно Дорогі Брати! Хто з Богом, Бог з ним. І не піддались намовам православних, що їх від того діла відтягали. Недалися збаламутити і тим »чорним« духам, що в селі юдили, щоб не давати нічого на парохіяльний будинок. А ще до того криза тепер велика. Одначе — всі ті перешкоди парохіяни побороли, тому, що хотіли показати, що розуміють, що лише в едности і в згоді народня сила.

Але в імя правди треба згадати, що деякі, хоч потрохи, хоч потихо, — але вічно між Кривою а Ясюнкою є непорозуміння між газдами, а ще більше між молодіжжю. А найбільше то непорозуміння вилазить на весіллях і забавах. Молодіж з Ясюнки не може забавлятися з молодіжжю в Кривій і противно. І вже через довший час на весіллях і музиках приходило до бійки. Але на добре розгорілась бійка в Кривій в неділю, 2. лютого ц. р.

Молодіж з Кривої зробила собі забаву, а молодіж з Ясюнки в числі около 30 враз з поважними старшими газдами прийшла також забавлятися.

А так здорово забавлялися, що навіть пішли в рух дручки, каміння і ножі. Наслідок танцю був такий, що кількох з Ясюнки добре обтовкли, але і Кривянам дісталось, бо одному розвалив хтось голову і ножем розрізав руку. На найблизше весілля заповіли ще ліпшу бійку, бо бються гонорові хлопці, а гонорові не знають, коли гов!

А потому допити, запити, терміни, а може і відпочинок в арешті.

Чи не ліпше взятися до праці гідної і корисної?

Чи не ліпше не слухати підшептів »чорного« духа, що навіть із забави користає, щоб дещо облизати для своєї цілі і то підлої цілі?

Чи не ліпше записатися одним і другим до читальні, а є в Кривій і

Церква в Кривій зб. 1924 р.

парохіяльна читальня, до якої можуть належати всі парохіяни. І там в згоді можна дещо корисного навчитися — послухати, а навіть і забавитися.

Тому гуртуйтеся, разом у згоді та єдности, учімся працювати для добра церкви і народа, а тоді ніхто не буде нам росказувати там, де не має права до того.

Проч бійка і гнів! Подаймо собі руки до згоди, бо є важніші громадянські справи, а не особисті-маловажні!

———o———

З ІСТОРІЇ ЛЕМКІВЩИНИ.

Сяніцька земля.

(Замітка: у відповідь на запити наших читачів подаємо до відома, що чергою коротких статтей будемо поміщувати в міру місця історичні вістки і записки про всі села на Лемківщині від джерел Сяну і Ославиці — положені, дальше над Вислоком, Вислокою, Попрадом і Дунайцем).

Долина Сяну від устя Ослави вділ була давно густо заселена. Майже всі оселі, які там тепер находимо, існували вже в першій половині XV. ст. Отже **Заславіє, Загутинь,** та при направі парканів коло сяніцького замку зустрічаємо в 1448. р. крім населення обох Сторожів і Загутиня ще населення **Сяніцької Посади, Дубрівки, Чертежа, Трепчі та Новосілець.** Всі ті оселі королівщини немов вінцем окружали старинний город Сянік,

Столітня лемківська Церква в селі Ліщини, коло Горлиць.

столицю Сяніцької землі, осідок старости, городського, земського, та висшого суду. Дубрівка була в посіданню родини Райтаровських. Петро Райтаровський купив село **Долину** (на південь від Сянока) від Івана Долинського. До Королівщини належали ще **Половці,** згадані в сяніцьких судових книгах 11. травня 1444. р., і також **Костарівці,** відкіля »прокуратор« Якуш ставав перед сяніцьким судом пізваний 12. лютого 1435. р. Іваном Сопилем, кметем з Велеполя, і відкіля 22. квітня 1442. р. цілий ряд кметів заручив за свого товариша, що до двох тижнів заплатить наложену на його городську (замкову) кару. Сумежні **Попелі** і **Юрівці,** тепер Юрівці, належали до Миколи Пелки Юріївського, який 14. липня 1472. р. заставив Попелі і половину великого ставу в Юріївцях за 70 угор. золотих. В 1434. р. він придбав ще **Согорів** і **Фаліївку** над потічком Рожевим. Тоді також находиться згадка про **Рачкову й Дубну** »в Сяніцькій окрузі«. **Пакошівка і Лялин** були дідизною трьох братів: Пакоша, Івана і Томка.

В долині Сяну, дальше на північ від Сянока, лежить село **Глумча.** В 1441. р. була пізвана перед сяніцький суд якась Ковалева з Глумчі, за котру дав запоруку Дешко зі сусіднього села **Кінського.** Власником Кінського і села **Ютрилова** (тепер Витрилова) був Антошевич, що 15. серпня 1439. р. продав половину обох сіл Петрови Смолинському, сяніцькому старості за 100 марок.

——o——

Вплачуючи

точно передплату й поширюючи наш часопис — дасте найпевніший відпір ворожим затіям на розбиття організованности українського народу на Лемківщині.

НОВИНИ

Викидають з Франції до Польщі робітників. Недавно Французи викинули немилосерно зі свойого краю около два тисячі робітників, що повернули до Польщі, як безробітні. Між ними находиться багато українських робітників, що стратили заробіток. Така то додя наша...

Не дайтеся обдурювати. В однім містечку, білостоцького воєвідства, спілка згінників-свинарів оповістила в цілій околиці, що у визначений день буде скуповувати в місточку свині для вивозу до Німеччини по 70 грошів за 1 кґ. живої ваги. Селяни повірили і на визначену годину дополудня привезли до 300 товстих свиней Аж пізно вечером, як уже селяни добре померзли і наклялись, прийшли згінники та за безцінь забрали від них свині. З цього бачимо, що селянам треба орґанізуватися; тоді не свинарі селян, лише господарі будуть добре кивати дармоїдів.

Новеличка то поміч для нас. На півтора мільйона жидів в Польщі виїхало всього нецілих 30 тисяч жидівського народу до Палестини. Не так вони дуже рвуться і до тої обіцяної землі, бо там Араби шарпають їх на всі боки, Ледви, чи буде жидам краще як в Польщі, де вони почуваються добре. Але в порівнанню, що в 1934 р. виїхало з Польщі до Палестини 13.577 жидів, а в 1935 р. — 25.092 осіб того племени — себто майже цілу половину більше — є надія, що всі там собі поїдуть — а це, дай Боже, як найскорше!

З польського Сойму. — В часі обрад над буджетом міністерства скарбу промовляв також український посол Зенон Пеленський. Він сказав, що український нарід має право до праці і до орґанізації, має право вживати свою мову і домагатися, щоб урядовці знали українську мову. Українці — це свідомі громадяни, що знають, чого хочуть і до чого змагають.

Вечір народньої коші відбувся надзвичайно вдатно у Львові в театрі „Ріжнородностей". Нашу лемківську народню ношу презентувала добродійка Дудова з Висової. Дуже величаво випало також бойківське весілля.

Поширюйте „Нашого Лемка"

Арештування в березівському повіті

арештовано в Руській Яблониці абс. мед. Володимира Кобільника та відставлено його до арештів в Березові.

Пишуть нам, що українські кооперативи Динівщини полагоджують всі свої орудки в жидів, в той час як у Динові є своя українська крамниця. Додати треба, що товар і якістю, як ціною не різниться від жидівських. Прикро також, що й деякі священики купують тільки в жидів.

Якщо дальше такий стан тр ватиме, то „Наш Лемко" буде змушений оголосити на ганьбу перед „грядучими" їхні назвиська.

*

Доносять нам, що мандрівна бібліотека „Просвіти" лежить на стриху(?!) в Новій Веси, новосанчівського повіту так, що нікто не може з неї користати. „Опікуни" кажуть, що книжки не змарнуються, бо є добре в скрині заховані.

Чи на це вислало ці книжки щоби по стрихах відлежували своє?! Чи може — думаємо — инша ціль була? —

В цю справу повинна вглянути „Просвіта" зі Львова! Ждемо.

В Мриголоді на Богоявлення є відпуст. На цей день запросив Впр. о. Ст. Головід на Службу Божу двох священиків: зі села Шлях. Доброї Впр. о. Ів. Гайдукевича і з Улюча Впр. о. І. Солтикевича з хорами так, що з процесією з церкви всі спільно пішли походом над Сян через місто. Всіх людей в поході було около три тисячі. Прибули наші громадяни з Глумчі, Лодини, Тиряви Сільної, Доброї та Улюча та римокатолики з Лішної, Дубна і Мриголоду.

—o—

„Вифлеємська ніч" у Морохові

Заходом місцевого Кружка »Рідної Школи« відбулася в Морохові дня 19. січня ц. р. театральна вистава Вифлеємської Ночі. Гра аматорів була вдоволяюча. Повна саля своїх гостей, як також з Мокрого та Чашина свідчила, що наші селяни знають уже значіння театральних вистав та радо на них приходять.

—o—

Повторення театральної вистави у Сторожах Великих.

На бажання громадян Сторожів Великих уладила там. читальня »Просвіти« вдруге театральну виставу »Трьох до вибору« й »Правдиве багацтво« у дні 26. січня 1936. Як першим разом, так і тепер гості дописали та виповнили вщерть громадську салю. Кромі своїх гостей, прийшли ще на виставу гості зо Сянюка та Загутиня. Рівнож і цим разом вистава мала дуже добрий успіх. По театральній Виставі відбулася забава з музикою, де вдоволені гості довго забавлялися. Роля режисера була у руках молодого й свідомого просвітника Федора Яворського. Чистий дохід із цих імпрез призначено на часописи й книжки. У цей спосіб Сторожі Великі приступили в ряд свідомих сіл, що стараються піднести культурно-освітний рівень свойого села.

Свячене у Боську.

Відбулося заходом спеціяльного комітету у дні 26. січня 1936. у великій салі місцевого кооперативного дому. Просфору посвятив о. декан Мих. Величко. Участь у свяченім взяло понад 150 місцевих громадян та громадянок, а кромі цего й запрошені позамісцеві гості. Мило й симпатично провели гості вечір у товаристві свого проводу. Після свяченого відбулася забава.

Югася Филь.

ЦАР ЗМІЙ.

Легенда - переказ.

III.

Повзе по палатах
Цар змій золотий,
Золочені води
Перлять його спи —
Рожевії зорі
Червоніі гори
Колишуть чолів'я
А в пестрі убори
Накидують тіло.
І мажуть оліем
З запашного квіття
Голубим шалвіем,
Розп'яним повіем
Йде жертва багаття.

IV.

Мовчазні лиш слуги,
Що змію приносять
На підносах цінних
Подари важні.
І в чари хрустальні
Невпинно вливають
Червоної крови —
Вина колірові.
Руками ніжними —
Як вітру опони,
Холодять від спеки
Свойого цар'я —
Хоч ножі і стони
Їм цар той дава.

(Далі буде).

Земля свідком минулого

Америка, в січні 1936. р.

Хвальна Редакціє
»Нашого Лемка«!

В числі 23. і 24. Вашого часопису поміщено квестіонар географічних назв наших осель, на котрий і я хочу дещо відповісти. Я виїхав з Галичини до Америки в році 1899, маючи тоді 22 роки і памятаю ще дещо з мойого рідного села. Не знаю, чи найдеться хто з мойого села, щоб виповнив цей квестіонар, а якщо виповнить його, то цей буде з молодших людей, бо старі люди не вміли писати, і може деякі назви змінилися, длятого мої відповіди будуть лише доповненням до його. Село *Щавне*, повіт Сянік. Село числило в році 1900. 637 душ населення.

Старі люди називали село »Щавний« (мужеського роду). Назва села пішла мабуть від квасної води »щава«, яка колись витікала з джерела, але за моїх часів ніхто не міг показати, котре джерело давало квасну воду. Поодинокого мешканця називають »щавинчак«, а в числі многім »щавинчани«. Село має 24 лани, а кожний лан по 4 »чверти«. Цілий ґрунт називався »чверть« (около 24 морги поля), або 6 прутів. Околичні села називають шутливо щавинчан »кобиляники«, що підчас голоду їли кобиляче мясо. Тут зазначу, що сусідні села мають шутливі прізвища: Турийсько »цідильники« від ношення полотняних торб-цідил; Репедь »кані« від того, що їх поля висихають і вони просять дощу, як кані (птиці). Куляшне »жовті бріхи«, не знаю, від чого пішла та назва. (Це важне для научних дослідів, не в обиду це пишемо.).

Село Щавне лежить при битій дорозі, котра провадить зі Загіря аж до чехословацької границі, за австрійських часів до Межилаборця. За моїх часів хати були помальовані червоною крейдою, яку винайшли в Явірнику. Ця червона глинка, розпущена у воді служила за фарбу, а шпари стін ліпили білою глиною, яку знаходили в ріці у воді. Так помальована хижа виглядала біло-рожево або червоно, як крашанка. Робітники, що виходили на жнива на Угорщину, як повертали до дому, то співали:

»Жеби ся зрівнали гори з долинами,
То бизме виділи Щавний мальований«.

Село ділиться на 6 дільниць: Вигнанка, як будували лупківську колію в році 1877, то вигнали кілька газдів зо села — один кільометер понизше села і той присілок до тепер називається »Вигнанка«. Долішнянка, долішній кінець села. Середина або Грицківка, на середині села були самі Грицьки. Олексівка від Олексів, що там мешкали. Вижний конець села називався Гузаківка від Гузих, а відтак Винарівка від Винярів. Населення має найбільше назвищ: Грицько, Олекса, Гузий. Винярі вродилися. Онишканичі прийшли з сусіднього села Репеді.

Ріка називається Ослава, впадає до Сяну коло Загіря. Назва мабуть від села Ославиця, з котрого випливає. Потоки з правого боку слідуючі: Пеківний (стара дідичка називала з польська: Пекельни). Осташка випливає з ліса тої самої назви. До Осташки вливаються потоки: Перший, Другий, Третий і Четвертий. »Перший« це стара назва, котра і до нині не змінилася. З лівого боку впадають до Ослави: потік »Кахна«, над котрим пасовиско є тої самої назви. Потік Глибокий пливе між двома горами і має допливи: Папортянка (від папороти, яка росте на берегах) і Куг (від закутини). Є ще потоки: Маринї Потік (кажуть, що якась дівчина Мариня згинула в тім потоці і від того пішла назва. Потік Ялина витікає з ялового ліса.

Територія, що належить до громади, називається на Лемківщині »кутар« мабуть від українського слова хутор, хутір. Наколи збереться туча (градові хмари) над селом, то дзвонять у дзвони, щоб хмари розігнати, а діти вторують дзвонам і викликують:

Там дале, там дале,
з нашого кутаре.

Кожний клапоть землі у такім кутарі має свою назву. Я тут вичислю декотрі загальні назви громади Щавне. Назва піль: Ровень (рівня) понизше села над рікою. Осій (з твердим с), Дубрівка, Дубровиця, Вороблиха, Долини, Пасіки, Лази, Чеканівка, Яличники, Шипіт (коло ріки). Назва пасовиск: Кичорки, Обіч, Низлівки, Ялини, Лехниця, Буковина, Солотвина, Чорний Луг, Пастівник, Назви гір: Широка гора, Щоб, Розділля (назва від того, що розділює сяніцький повіт від Лісього), Кальницька (притикає до села Кальниця). Назви лісів: Ялини, Широкий Горб, Ляшівка, Ростока, Лазки, Лази, Гай, Поташня (там, де випалювали поташ з ялиць), Осташка.

Поле серед ліса називається: Лаз, Лазок. Поле викорчоване називається: Пасіка.

Зі селом Щавне межують слідуючі громади: Турийсько, кажуть, що назва походить від турів, що колись там у лісах виводилися. Є там ще маленька оселя Турно. Дальше Репедь (самі люди називають своє село Рипідь). Громада славиться тим, що в роках 70-тих, ще перед еміграцією до Америки, закупила паньство на свою власність (закупила двірський обшар). Село Полонна, колись було піяцьке село, а тепер найсвідоміше в тій околиці. Село Кожушне, що належить до громади Височани. Понизше Височан є село Мокре, були там колись мочари, а друге село вище названо Височани. Куляшне дочерна парафії Щавного. Зі сходу граничать два села: Середне Велике і Кальниця, котрі належать до повіту Лісько, а до суду Балигород. Місточко Балигород називають дооколичні селяни: Балигрід. Буківсько називають: Букісько, а Лісько називають: Лісько і то є правдива назва і так повинно називатися в українській літературі.

Остаю з належним поважанням

Василь Грицько.

Замітка: Як бачимо, наш брат Василь Грицько, хоч виїхав ще в 1899 р. до Америки, дуже добре памятає про Рідні Сторони. Це доказ, що наші брати українці-лемки не пропадуть, бо їхне привязання до рідних Карпат і туга за Батьківщиною держить їх у національній свідомости і дає нам запоруку кращого майбутнього.

ХТО має »КНИЖЕЧКУ МІСЯЧНУ« ч. 8. з 1901. р. — просимо дуже прислати її нашій редакції за винагородою.

ЛИСТУВАННЯ

Вп. Василь Островський: Вашого листа передали до друкарні, чи вийшлять Вам В. Історію У. не знаємо. Щиро здоровимо.

Вп. Михайло Проць: з подякою одержали, поміщуємо. Не забувайте. Гаразд.

Вп. Петро Шафран син П.: посилаємо бажані примірники поручено. За придбування нових читачів щиро Вам дякуємо.

Вп. Микола Малий: що сталося з прирученням. Ждемо на відповідь.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ ТІЛЬКИ ПРАВДИВИХ УКРАЇНСЬКИХ
ШЕВСЬКИХ КІЛКІВ

тільки з цим знаком одинокої української фабрики

ДЕНДРА
у Львові

Добре уважайте, бо жидівський картель підшивається під наше опакування!!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Бляхарська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Почтову оплату заплачено ґуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК III. Ч. 6 (54)

Львів, 15-го березня 1936
Виходить двічі в місяць
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам дол. або рівновартість.

В 60-ліття уродин перемиського Владики

Урочисто святкував Перемишль дня 3-го березня уродини нашого Владики, Преосвященного Кир Йосафата Коциловського. Свято почалося архиєрейською Службою Божою, яку відправив епископ-помічник д-р Григорій Лакота в асисті численного духовенства. Співав прегарно хор „Перемиського Бояна". У салях храму засіли представники Української Парляментарної Репрезентації, установ, організацій і ін., а вірні битком виповнили просторий храм. По богослуженні зложили побажання Достойному Ювилятові Кир Йосафатові численні делеґації, а саме від Української Парляментарної Репрезентації посли В. Целевич і Д. Великанович, від Генерального Інституту Католицької Акції д-р Маркіян Дзерович, від 44-ох українських установ Перемишля і Повітового Народнього Комітету УНДО д-р В. Загайкевич, д-р М. Рибак і п. Зикова, від Лемківщини **д р Василь Блавацький** адвокат зі Сянока. Оце тільки найважніші делеґації, які складали побажання.

—o—

Під розвагу старим лемкам

„Правда" в 9 числі з 1. III. ц. р. поміщує таку статтю: **„Лемкам на увагу"**.

У днях 12. і 13. лютого ц.р. відбулося в Кремянці Православне Епархіяльне Зібрання. Зібранням проводив архиєпископ Алексій, при співучасті епископів Симона та Полікарпа. Після відкриття Зібрання архиєпископ Алексій сказав промову про великі заслуги маршала Пілсудского. Потім секретар Волинської Духовної Консисторії, ще недавно радикал, Іван Власовський відчитав спеціяльну ухвалу „вірності ідеям маршала Пілсудского". Цю ухвалу Зібрання прийняло й обрало спеціяльну делеґацію для доручення ухвали волинському воєводі, Г. Юзефскому. На внесення протоєрея С. Грушки з Луцька, Зібрання ухвалило асигнувати з грошей Волинської Епархії 2.000 зл. на будову памятника тої присяги в Луцьку. Ухвалили також вислати привітальні телеґрами до митрополита Діонісія, до премієра М. Зіндрам-Косцялковского, до міністра Віроісповідань і Народньої Освіти В. Свєнтославского та до волинського воєводи Г. Юзефского. Так відбулася урядова частина шумно заповідженого православного церковного зібрання. Що ухвалено для оздоровлення відносин у православній Церкві на Волині, не знати, хоч те зібрання, саме мало обговорювати чисто релігійно-церковні справи.

Як з того бачимо, воно занялося властиво політикою. Видно з того, як то дурили наших Лемків, що Унія то „пільска" віра. А воно виходить на ділі якось інакше.

———o———

ГРОМАДЯНИ — ЛЕМКИ! складайте свої ощадности
в Кооперативному Банку „ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА ч. 20., де крім звичайних відсотків можете одержати ще й нагороду за ощадність 25-100 злотих.

Львівська державна наукова бібліотека
№ 8

ДО ВІДОМА ВСІХ ПАСІЧНИКІВ!

Пасічнича Секція при Кружку »Сільський Господар« у Воробліку корол. повідомляє всіх пасічників на Лемківщині, що посередничить при купні штучної вощини найліпшої якости по ціні ринковій. Секція робить на замовлення добрі американські вулики (Лянстрота і Дадана, конструкції »Роя«) в ціні за вулик з рямками від 10—14 зл. Усіх свідомих ґаздів закликаємо до пасічництва, не оглядаючись на обіцюваний »рай« на... Сибірі... Пасічництво велике дає користи, а мало праці й накладу.

Писати до Степана Вархоляка — »Пасічнича Секція«, Королів. Воробли к, п. Wróblik Szlach.

Sygn. VI. I. Pr. 57|36. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego, S d okręgowy Wydział VI. I. karny we Lwowie, w składzie Wiceprezes S. O. Ł. Malicki — jak przewodniczący, S.S O. T. Będkaszewski i S. S. O. Dr J. Locker jako ławnicy w sprawie konfiskaty Nr. 4 (52) czasopisma pt. „Nasz Łemko" z daty Lwów, dnia 1. I. 1936 r. do Sygn. VI. I. Pr. 35|36. — na posiedzeniu niejawnem w dniu 15 lutego 1936 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 17 lutego 1936 r. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Nasz Łemko" Nr. 4(52) z daty Lwów, dnia 15 lutego 1936 r. — zawierającego: 1) w artykule pt. „Widpowid' hromadjanam sela Łosia",—w ustępie od słów: „a wsi szcze tak"— do końca artykułu. — 2) w artykule pt. „Jak n dżunglach" — w całości. — 3) w artykule pt. „Nawit mołytysia ne wilno" w ustępie od słów: „ot, szczob buła prytoka" — do słowa: „mołotywnyk", znamiona występku z art. 170 k. k. — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z dnia 17/12 1862 Dz p p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych artykułów podających fałszywe dane o stosunkach na Łemkowszyźnie może wywołać niepokój publiczny. — Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 3637 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione Przewodniczący: Ł. Malicki w. r. Protokulant: Z. Sankowski wr. Za zgodność: Lipanowicz kier. sekret.

Передумови розвитку кожного народу

Дуже часто доводиться читати в книжках і часописах, або чути в промовах і проповідях, що в біді треба помагати собі різними способами: отак радять закладати кооперативи, поліпшувати годівлю худоби, впроваджувати поліпшені форми рільної господарки, братися за торговлю, читати часописи, книжки і т. д.

Зате рідко можна почути, що піднести нарід з біди і нужди це справа розумного виховання. Коли Німці, ще в наполеонівських часах програвали на користь Французів одну борбу за другою, почали придумувати, якби спастись від великого нещастя і нужди, в яку вони попали внаслідок поневолення Французами. Одному німецькому вченому вдалося переконати Німців, що побіду може їм принести тільки доцільне виховання, тобто добре підготовлена молодь, а не виключно велика скількість жовнірів, або зброї. Німці послухали і перші в Европі впровадили загальний примусовий обовязок ходження до школи. Минуло кількадесять літ і школа показала цілому німецькому народові, чим вона є для нього. В 1870. р. Німці віднесли над Французами таку величаву побіду, що вона відразу поставила їх поруч наймогутніших народів світу.

Щось подібне сталося з тими-ж Німцями по світовій війні. Здавалося, що Німці, розбиті й роздоптані, вже ніколи не піднесуться, або бодай на довгі віки будуть залежні від побідників. Одначе, як бачимо, Німці піднеслись далекодалеко скорше, ніж думали побідники. Не тільки піднеслися, але стали знову-ж грізними для побідників. »Хоч ми й програли війну«, говорено в Німеччині, »хоч ми й стратили всі кольонії, багато копалень вугля й заліза, хоч ми стратили багато - багато скарбів, та не стратили ми нашого народнього живого скарбу — нашої молоді. Наша молодь — це наш незаступимий скарб, і як довго вона в наших руках, так довго ми не є побіджені ані покорені. Наша молодь — це копальні живої невичерпаної енергії волі й віри в краще майбутне«.

Ніколи ще Німеччина не опікувалася так старанно своїм доростом, як по програній світовій війні. Завдяки відповідному вихованню молоді Німеччина незвичайно скоро, не в кількадесять, але в кільканацять літ по програній війні, стала настільки сильною, що важилася перечеркнути упокорюючий її Версальський договір, а тим самим виповісти нову війну побідникам.

Але вже ніхто з побідників не пішов війною на Німеччину, і Німеччина знову-ж виграла хоч і без зброї війну зі своїми переможцями.

Повищі приміри виказують наглядно, що виховання це найуспішніший засіб піднести нарід з упадку. Заходить питання, коли найдогідніша пора розпочати виховання людини, щоби воно дало бажані наслідки?

Чимало людей впевняє, що малої дитини нема що виховувати. »Вона-ж ще не тямуща, нічого не розуміє; треба, кажуть, підождати, аж виросте тай уже тоді, як навчиться писати, читати і рахувати, можна зачинати наводити дитину на розум«. Одначе ті, що так говорять, дуже помиляються. *Виховання людини треба розпочинати від найранших літ, уже від колиски.* Чому так? Бо кожна дитина, доки ще мала, то так як тісто, подається під нашим натиском і дає зі себе творити різні форми. Діти є такими, якими їх »виліпили« ті, що їх виховували, тобто їх батьки й їх учителі. Діти не мають ще життєвого досвіду, не носять у своїх малих головках тих усіх відомостей, що ми їх надбали, — діти це так, як урожайне, але ще нічим незасіяне поле. А звісно — на урожайному полі все може вродитися і збіжжа і бурян, залежно від того, що посіємо. А відомо, що як не засіяти зерна, то бурян і так виросте. Виховувати значить не допустити, щоби на тому полі засіявся бурян, тобто лихі звички, зате як найревніше дбати, щоби на ньому зросли як найхосенніші плоди, тобто добрі, побажані звички.

(Далі буде).

—o—

ГОЛОС ПЕРЕСТОРОГИ

До редакції »Українського Слова« в Буенос Айрес (Аргентина) кожного дня надходить багато листів з совітської Росії. Один із цих листів звучить так:

»Дорогі Браття і Сестри! Пишу до Вас цей лист на вічне прощання. Лист той затримайте, бо більше не отримаєте від мене ніяких відомостей. Я є на Сибірі, засуджений на 5 років вязниці. Засудили мене за те, що я, повіривши в добробут совітської Росії, перейшов польсько-совітський кордон. Думав знайти ліпше життя в краю свободи, і знайшов: сидів 5 місяців у вязниці, дістав сухоти.

»На Сибірі вже 3 місяці перебуваю. Кінчу тут своє життя. Вчора думав, що наступить смерть; кров з уст без перерви ллється.

»Смерть минула. Я сам для себе смерть готував. Був здоровий, а за рік часу все мені в середині зогнило через те каторжне життя.

»Знаходжуся в загальнім »бараку«, де буду без кінця. Гонять нас на роботу під крісами, будять нас у годині 5-тій ранку, а з праці приганяють у 9-тій увечір. Кожен день обід — капуста з смердячою рибою, а на вечеру вівсяна каша. І так живемо, не бачучи ніяких товщів. Мушу згинути, бо для мойого орґанізму нема поживи. Хоч я є цілком хорий і не маю вже сили, то на роботу мене гонять, бо як не піду, то, не зважаючи на те, що я вмираючий, садять мене до темниці.

»Мушу йти й рубати дерево в лісі до того часу, поки серце бється. Спочинуж щойно тоді, коли серце замовкне. — *Гавриїл Кучко*«.

З ІСТОРІЇ ЛЕМКІВЩИНИ.

Половину сумежної *Лодини,* »села в Сяніцькій окрузі«, згаданої в сяніцьких судових записках вперше в 1442 р., продав 13. червня 1458. р. Юрій Чесикович з Букового Іванові Долинському, перемиському хорунжому, разом з лісами і островом на ріці Сяні.

Село *Дидня,* над безіменним потічком, лівою притокою Сяну, було осередком маєтности шляхотської родини, що від цеї оселі приняла назву Дидинських Маргарета, вдова по Миколі Дидинськім ставала 26. листопада 1435 р. перед сяніцьким судом в справі розмежування Дидні від Срогова та Грабівниці. Села *Темешів, Кремяна,* на схід від Сяну Яблоница і *Видрна* знані вже під 1472 р. Також село на захід від Дидні *Яблінка* існувало вже тоді. Між Дидинськими та Чесоковичами, власниками сумежних сіл *Грабівниці* та *Не-*

боцька приходило перед сяніцьким земським судом в рр. 1435 і 1441. до граничних суперечок та процесів. До Чесиковичів належало ще село *Букове*, теперішний Буків, на південь від Березова.

У стоковиці Вислока, над горішною Стобницею, правою притокою Вислока, стрічаємо село *Гумниська, Гірки* та *Волю на кінці Гірок* (теперішньої Горецької Волі), »юґрі то села лежать в Сяніцькій окрузі«. Над річкою Стобницею лежить також місто *Березів*, належне до маєтностей рим.-кат. перемиського епископства. Перед сяніцький городський суд візвано 27. квітня 1447. р. перемиського рим.-кат. епископа і лавників міста Березова за це, що у вязниці в Березові тримали шляхтича Адама Ольхівця. Казимир Ягайлович надав 15. травня 1488. р. перемиському епископові право на ярмарок в місті Березові »в Руській земли« в день св. Франца (4. жовтня).

Перед сяніцьким судом велася 1465. р. справа про розмежовання між Березовом та *Старою Весею*, маєтностями перемиського епископа, з одного боку і Малинівкою, власністю Смільницьких, з другого. Дещо раніше, 25. серпня 1460. р. Петро з Райтерович, підкоморий Сяніцької Землі, перевів і затвердив розмежовання маєтностей перемиського епископства: Березова, Старої Веси, *Близнього, Плосиної Волі і Домараза* від сіл Генриха Камянецького: *Яблониці* (тепер Польської), *Оріхівниці* (тепер Оріхівки) і *Ясениці*.

(Далі буде).

Не поможе бабі кадило, як бабу сказило...

Криничанські господинове уряджують в Горлицях в неділі в бурсі свої збори (щоб людей відтягнути від Служби Божої в неділю). Хтось в »Нашім Лемку« ч. 1. ц. р. звернув ширше на ту соблазнь увагу, яку вони через непошанування святих днів поширюють між нашими селянами.

І думаєте, що признали свій блуд і вже не будуть робити в неділі зборів? Де там! Горбатого вже і могила не випростає. Вони вже так стратили честь, що ще того боронять — і то так по дурному, що навіть кінь з того реготавсяб...

Чому роблять збори в неділі, в які випадають великі свята, то вони бороняться тим, що в будний день, деякі учителі чи інші »інтеліґенти« не мають часу, бо заняті (»Лемко« ч. 4.). Знаємо, що деякі ті »трудові інтеліґенти« зовсім не мають заняття, крім кількох учителів. Але навіть якщо мали би по самі вуха тої тяжкої праці і то всі, не лишень тих трьох чи чотирьох учителів, то вже то тимсамим мають святі дні не шанувати? Приймім, що тих трьох адвокатів (що не мають і так заняття дуже) і тих трьох чи чотирьох учителів не може урядити зборів у вівторок, тоді чому не можна в інші дні таких зборів урядити? Треба мати дуже тупу і планну голову, щоб такого не видумати і то без їх шкоди і щоб неділі були пошановані. Українські установи мають великі гисячі членів, а між ними є багато урядників і учителів, та іншої трудової інтеліґенції, які не можуть прибути в будний день на збори, одначе ніколи зборів в неділі і свята не уряджують. Українські установи, як памятаю, уряджують свої річні збори все в чужі свята, і тому все є в порядку.

Українські установи уряджували, як знаю, свої збори в польський зелений понеділок, на всіх святих в листопаді, або як се було недавно, на польські різдвяні свята урядили зїзди »Рідна Школа«, »Українбанки« і »Сільський Господар«. І трудова інтеліґенція була, і селяни, та ніхто не опускав Служби Божої. Чи так само не могли зробити лемківські господини? Видно що ні, бо їм ходило збезчестити святий день, а до тої роботи ще і селян втягнути.

Щоб себе висміяти, то кажуть, що в бурсі рано в 8. год. була Служба Божа. Чи то Служба Б. була в оголошенню? Чи навіть не оголосили; бо була зовсім несподівано — а друге, скажіть хто з такої Восової чи Ждині чи інших далеких сіл міг кілька миль іти ніччю, щоб рано в 8. год. вже бути, коли до наших церков на місці в селі, селяни сходяться щойно коло 10 год. Зрештою сама тоді практика показала, кілько було селян в бурсі в 8 год. рано!!! Хоч бурса і москвофільська, то оскільки буде шанувати святі дні й буде ведена в християнськім дусі, то ніхто не буде мати нічого

Покайтеся люди

Гриць Кривонога злий як вовчище, кляв у всі застави...

— А бодай! деж то видати — кричав до юрби хлопців — щоби мені поредному газді з діда прадіда, такий смаркач коропативник шпіритайки — за мої власні гроші — не хотів продати... Хто видав давно яку коропативу? Шов собі газда до Мошка, сідав за стіл, як який шляхтич, тай ковтавси кварту за квартою. А сьогодні... Мошків Лейба коршми не тримає, бо Рада заборонила йому, лише кіньми гиндлює, але таки часом потайки шкляницю, годві, шпіритайки перепродує. От, добре, що хоч він дбає за чоловіка, бо така проклята корпоратива — хоч гинь! — не продасть і пів кубка..

І старий Кривонога поплентався зі сваркою до Лейби Пінкаса під церквою.

Гриць Кривонога колись був таки справді статочним господарем, мав 20 моргів поля, жінку, синів і доньки. Біда тільки, що всі були охочі до пятики, а жінка Явдоха вже давно вмерла, бо її авто ґяну переїхало, старший син згинув в тюрмі, молодшого вбили співтовариші-опришки, доньки обі десь загирилися і ніхто не знає, де коротають свій вік...

Лишився сам старий Кривонога в хаті з кількома клаптями задовженого поля...

— — —

Другого дня рано почули сусіди в хаті старого Кривоноги судорожний крик.

Перелякані вбігли натовпом у хату й очам їх представився жахливий вид: по середині хати стояв з витягненими руками Гриць Кривонога в одній сорочці і розхрістаним волоссям та переразливо кричав...

З отворених наостіж дверей несся задушливий сопух шпіритайки. Гриць Кривонога втратив зір!...

— Люди добрі! — кричав — присягаю вам, що тої проклятої шпіритайки і до уст більше не візьму, і вас усіх від неї перестерігаю! Ось дивіться! Темного вічного каліку з мене зробила. Відобрала мені поле, жінку, дітей, — я не опамятався, хоч добрі люди як Савко крамар і другі читальняки навертали мене на добру дорогу. Аж тепер, коли шпіритайка відобрала мені найбільше добродійство людини — зір — я опамятався — пізнав свій блуд, та вже пізно!.. Покайтеся люди!

І старий Кривонога вичерпаний, безсило повалився на долівку...

Сусіди, що спершу побожно і зі страхом слухали його слів — заметушилися, підняли його і зложили обережно на тапчані... на вічну дорогу.

С. Вархоляк.

—o—

проти неї, і вона не буде »гольом в оці« і не буде шкодити »украинским плянам і мечтам«, бо перед війною була також в Новому Санчі москвофільська бурса, одначе маємо кількох наших патріотів і то добрих, що були в ній вихо-вані, — москвофілами не є. Або другий противний приклад: В Перемишлі в українській бурсі виховувався також теперішній настоятелем горлицької бурси, а мимо того не є тепер українцем.

Отже не можна вбе бути цілком певним, що хтось вже мусить бути таким, в якій був бурсі. Щодо тих зборів в Горлицях, то треба сказати, що вони чомусь не подобались також навіть многим москвофілам, і проти тих зборів навіть »Русскій Голос« зі Львова. Криницький »Лемко« ліпше зробить, як зверне увагу на москвофілів священиків, з яких двох на Лемківщині перейшло на православія (Святкова та Ізба), або на родину одного із своїх редакторів, бо в ній направду заголосні діються »лайдацтва«, а українським »деканам« най дасть спокій, бо вони мають свою духовну власть, до якої такі справи належать, якщо такі мали би місце.

О. П.

Наша доля в наших руках

Брати Лемки! Застановімся над нашою долею, пізнаймо себе та проженім від себе московську кацапську гниль. Рука в руку з нашими братами з цілим українським народом ставаймо за ясне лице Карпат.

Не даром сказав наш поет Тарас Шевченко: »В свій хаті своя правда і сила і воля«.

Ми не забуваймо його чудових слів та переводім їх у наше життя, не будьмо байдужими! Читаймо свою літературу, читаймо та передплачуймо свою ґазету »Наш Лемко«. Нашим громадянським обов'язком є поширити наш український часопис в кожній хаті на Лемківщині, в кожній українській рідні в Карпатах.

Вже найвищий час — брати Лемки! Перестаньмо бути сонними, берімся до науки та за братню роботу і будьмо вдячні цим нашим братам, що про нас Лемків дбають і нам помагають. Але зрозумійно ще і це брати Лемки, що ми повинні співпрацювати з ними та на кожному кроці помагати, чим можемо такій ідейній народній праці.

І не буде нам лячна хмара, що зависла над нашими горами, бо Карпати не одне лихо вже бачили та і це все кріпко передержали.

Лемко з Канади **Т. М.**

—o—

Як Москва поневолювала Український Нарід буде в наступнім числі, бо це Шевченківське число.

Наука не йде в ліс

Криницький »Лемко« заохочував людей, щоб в неділі опускали Службу Божу та йшли на якісь їх збори до Горлиць. Треба признати, що його наука не пішла в ліс і видає діявольські овочі. В однім селі тут на Лемківщині є один багач, що має досить талярів. Йому приходить криницький »Лемко« вже кілька літ, бо від самого початку, і за його він не дав ні ґроша та казав, що і не дасть, хочби до його приходив і сто літ, бо він тої ґазети не просив, а як сама задармо йде, то хай іде...

Цього року в лютім, він на наше велике свято пішов на ярмарок купити гача, і купив. Та коли я про це довідався і кажу до його: »То ви не боялися Бога і пішли в свято на ярмарок«. Він мені відповів, що він читав в криницькім »Лемку«, що »пани« запрошують ґаздів в неділі і свята до Горлиць на якісь там свої собрання, отже коли можна йти в свято і опускати Службу Божу для панського інтересу, то чого не вільно йому піти до міста в свято у власному інтересі, — а зрештою коли за того гріх, то най зато відповідають пани з криницького »Лемка«, коли таке голосять. Я йому відповів, що то правда, що ті »панове« колись тяжко будуть перед Богом відповідати за тото згіршення, але і він, що таке слухає і ходить навіть на ярмарок, буде також і за себе на суді Божім відповідати і там »господинове« з криницького »Лемка« за него не заступляться і йому не поможуть. Признав мені слушність та казав, що так більше робити не буде, а ґазета »Лемко« най іде, бо задармо й йому треба паперу.

З тим ми оба розійшлися, але як ще коли з ним зійдуся, то мушу його переконати, що хоч ґазета задармо, то і так мусить ,ді з почти звертати там, з откаль прийшла, бо не вільно християнови читати такої ґазети, яка в неділі одтягат людей од церкви і не шанує святих днів. — Та лем як!

НАД ГОРИ КАРПАТИ.

(Віршок присланий з Канади)

Над гори Карпати
Наші думки рвуться,
Бо там наші молоді Лемки
З тверзого сну будяться.

Ой зійди, зійди ясно красна,
Освіти нашим братам Лемкам
Кожний куток ясно:

Нехай вони пізнають —
Хто наша мати та чиї ми діти?
Щоб всі знали, з ким дорога
Та до чого нам стреміти!

Т. М.

ПОЛАГОДЖУЙМО МИРНО НАШІ СПРАВИ.

У наших селах приходить часто до сусідської сутички і спорів, найбільше літом у полі, та в своїй несвідомості деякі люди біжать просто до адвоката, кажучи: »я його навчу«, замісць самим полагодити непорозуміння.

Дуже часто в селянськім процесі, не виграє ані позовник, ані позваний, лише гроші занесуть обі сторони »гадукатам«, опісля самі цього жалують, згадуючи, »ліпше було не скаржити«.

Ми повинні самі осудити кожне таке в громаді, маловажне діло або спори, бо і суддя в місті не є інакшою людиною, як ми. Нам треба більше освіти, а освіту осягнемо через читання добрих книжок, часописів, де часто находимо найважніші для нас закони.

Тому на першому місці треба давати гріш на часописи і добрі книжки, бо їх видають люди знання, а читач від них бере добрі приміри. Оцим способом даний гріш може принести нам самим в життю нераз великі користи.

Коли станемо на бажаному степені знання, тоді полагодимо розумно всякі наші справи між собою, один другому не буде дошкулювати, станемо добрими суддями братнього життя, та не будемо нищити себе і ближнього, тільки будемо дороблятися взаїмно шляхотного майна.

Т. Е.

Священник на Лемківщині повинен бути більше дипльоматом, як політиком.

(Із записника священника).

В 75-літню річницю смерти нашого найбільшого Ґенія Українк--Тараса Шевченка

Дня 9. березня ц. р. минуло 122 роки від уродин, а дня 10. березня минуло 75 літ від смерти найбільшого та найкращого нашого поета Тараса Шевченка.

Його слова — це ясне палаюче сонце, що освітило наші злидні, кріпить у нас надію, подає нам сильну руку у найтяжчих хвилинах, що їх наш нарід переживає. Поезія Шевченкових творів — це наша невичерпана народня керниця цілющої води, що культурно каже змагатись нам за кращу нашу долю.

Його заповіт — це наше народне евангелія — бо воно вказує нам світлі дні нашого народнього Воскресення.

Хто черпає у Шевченкові цеї сили, освідомлює брат брата — цей гідно сповняє свій народній обовязок.

* 1814 † 1861 1936

Юра Шкрумеляк

НАША ПРИСЯГА!

Ми є діти українські,
Хлопці та дівчата,
Рідний край наш: Україна,
Славна та багата.
Рідне небо: ясне сонце,
Місяць, зорі срібні.
Рідний нарід: Українці,
Всі до нас подібні.
Рідна мова: нею вчились
Бога прославляти.
Рідна віра: Свята Трійця
І Пречиста Мати.
Присягаєм, наш край рідний
Над усе любити,
Рідний нарід шанувати
І для нього жити.
Присягаєм, рідну віру
Завжди визнавати, —
По вкраїнськи говорити,
Молитись, співати.
Як ріка в гору не піде,
Як сонце не згасне,
Так ми того не забудем,
Що рідне, що власне.
Що нам рідне, те нам буде
І красне і гоже, —
Присягаєм, що так буде!
Поможи нам, Боже!

(»Дзвіночок« ч. 44.).

НОВИНИ

Дня 10. лютого ц. р. вечером коло 9. год. було видко на місяци великий хрест. Люди різно, а навіть з острахом різні річи з тої причини предсказували. Цей хрест було видно в ясельському і горлицькому повіті, також бачили ми це чудне явище у Львові.

Дня 11. II. ц. р. в Горлицях численне наше духовенство Горличчини відпровадило тлінні останки померщого учителя Українця Онуфрія Браташа на місце вічного спочинку. За похороном ішло дуже багато учительства. — В. Й. П.

Дня 25, 26 і 27. м. м. відбулася друга серія реколекцій в Риманові-Здрою для нашого священства. Реколекціями проводив о. д-р Скрутень Ч. С. В. В. На духовне читання чомусь не було української книжки, лишень польська і по польськи.

При кінци грудня минулого року помер в селі Фолюш, пов. Ясло Іван Павляк маючи 95 років. Се останній вже чоловік в тому селі, який відробляв ще панщину.

Іван Филипчак

Дмитро Детько

(Докінчення 1. розділу).

Владика Евфимій поволі піднявся з місця, коротко помолився і сказав до зібраних:

— Дорогі діти, браття мої во Христі, Господі нашім! Весело нам тут і мило. Господар наш боярин Михаїл гостить нас щиро у своїм щасливім гнізді. Дай йому Боже за це здоровля, хай младенець Дмитро росте здорово і щасливо ховається на потіху родичам, на пожиток князеві і нашій дорогій державі! Памятайте про нашого великого князя Льва й помагайте йому всіми силами! За його панування царює у нас спокій, живемо в достатках, не бракує нам ні хліба, ні соли. Сусіди шанують нас і бояться нас, однак треба нам бути осторожними: »Бдѣте да не впадете в напасть« — як каже св. письмо. Ми живемо в приязні з татарським ханом і польськими князями звязки наші дружні, рівнож і з Литвою і Уграми. У нас тепер, слава Богу, мир. Користайте, дорогі браття, скріплюйте свої сили, помнажайте багацтва, щоб колись вітчині стали у пригоді!

І владика попращався з господадарем та з гістьми, поблагословив всіх і відїхав зі своїм двором до Сянока, до своєї літної палати на »Владиче«.

По відїзді владики, бояри сяніцкої землі, забавлялися до пізної ночі...

—o—

Коротке вияснення.

Дня 8. січня 1934 р. одержала Адміністрація „Нашого Лемка“ з пошти посвідку, що о. Івян Полянський, в Смільнику, п. Лютовиська, пересилає 1 зл. (словами: один зл.) на передплату „Нашого Лемка“, відтак дня 1. VIII. — 0·30 зл. мабуть за „Першу Лемківську Читанку“, знову 26. X. 1·50 зл., переказом 8. III. 1935 р. 1 зл., та ч ком 6. XI. 1935 р. 1·50 зл. Вміжчасі зміняв цей „передплатник“ свою адресу, зо Смільника перенісся до Римановa-Живця (Здрою), пізніше до Корол. Вороблика та став канцлером. Це, що „Наш Лемко“ пише все правду про всіх і критично подає про всі прояви лемківського життя і різні обставини — о. І. Полянський в „Лемку“ називає „стало гавкат за гадючи фонди“. Отже ті гроші, що сам ними причинився до розбудови „Нашого Лемка“ — тепер їх називає „гадючими фондами“. Хто є тоді тою гадюкою? . . . А жив свого часу та був собі в Сяноці такий Ванцьо Леда. Його всі знали. Звичайно сидів під брамою костела, побіч Малого Ринку.

— Скажіть було йому — що нового, Ванцю? — то він кидав за вами палицею та кричав: Ти сам Леда!

Поширюйте „Нашого Лемка“

Освітньо-виховна сторінка

Примітка: Досі не було в часописі „Наш Лемко", докладних звідомлень з життя і діяльности читалень „Просвіта" на Лемківщині. Знаємо, що на Лемківщині живуть лемки-українці і багато з них свідомих, та існує кількадесять читалень „Просвіти", з філією Т-ва „Просвіта" в Сяноці. Одначе, незнаємо докладно, як в дійсности виглядає і розвивається просвітне життя на Лемківщині, поміж українцями лемками. Тому з початком березня 1936 р. місяця Свят Шевченка, починаємо — на сторінках „Нашого Лемка" **Освітньо-виховну сторінку.**

Тут будемо поміщувати, докладно і правдиво зладжені звідомлення з діяльности культурно-освітних і виховних товариств на Лемківщині.

Перший такий звіт — поміщуємо історію з діяльности культурно-освітнього життя і діяльности читальні „Просвіти", Вислоці Горішнім пов. Сянік, як одної з читалень на Лемківщині.

Теперішня Читальня „Просвіти", у Вислоці Горішнім, є третою з ряду читалень, що були основані в тому селі. Першою, була читальня ім. М. Качковського, основана щ кільканацять літ перед світовою війною. Про неї немаємо ніяких записок, тільки устно переказують місцеві старці, що цю Читальню заснував, тодішний місцевий па-

Пропитий і прокурений гріш — це гріш кинений в болото!

рох о. В. Ольшанський. Кажуть, що ця Читальня досить добре розвивалася; мала свій власний будинок (його будова ще не була докінчена), що був побудований коштом місцевих громадян, коло приходства („попівства"), на другій стороні ріки Вислок. По виїзді тодішнього пароха о. Ольшанського, цей будинок члени (помер І. Шляхта і живучий ще Ф. Коцан) цієї Читальні, продали жидам до Буківська. Гроші за проданий будинок, десь пропали, в часі світової війни. До сьогоднішнього часу не залишилось зні сліду по тодішній Читальні Качковського, навіть з її бібліотеки не залишилось нічо.

Другою, була Читальня „Просвіта", основана о. Волод. Пристаєм, що був сотрудником у Вислоці Горішнім, в році 1922 р. Одначе і ця Читальня не залишила по собі якось—сліду існування, життя та роботи. Вона була тільки на „папері". Записок про працю цеї Читальні, не ведено, бо й небуло якоїсь праці, бібліотеки не мала. Членами її були тільки старші господарі. Молодіжи до неї не приєднували. Тож по кількох роках ця Читальня розвязалася сама через недбальство Виділу цеї Читальні „Просвіта".

Трета з ряду сьогоднішня Читальня „Просвіти" має докладно списану працю, від самого її основання. Про заснування теперішньої Читальні „Просвіти", кілька літ по упадку попередньої, почав думати Микола Малий, що скінчив Сільсько-Господарську Школу Т-ва „Просвіта" в Милованню в році 1930. Але, він сам не був її основником, лише просив студента Дм. Блажейовського, щоб він зорганізував гурток — основників і заложив Читальню „Просвіти", в Вислоці Горішнім, в часі свого побуту на вакаціях в 1931 р. Він згодився на це і розпочав підготовляти заложення Читальні, ще в серпню 1931 р. Микола Малий, дав овчок (думку) до заснования Читальні „Просвіти" в Вислоці Горішнім, але в часі підготовчої праці і основання Читальні не був присутний при цьому, бо був занятий в Кооперативній Молочарні в Ізадебках, пов. Березів, на становищі молочаря.

Осиовниками Читальні „Просвіти", були: Дмитро Блажейовський, Дмитро Матійцьо, Василь Галендра і Дмитро Ґузиляк. Перший гімн. студент, а 3-х рільників.

Подання і статуги Т-ва „Просвіта", підписали слідуючі **члени основники** Читальні „Просвіта": Дмитро Матійцьо рільн. літ 26; Дмитро Ґузиляк, рільн. літ 36; Василь Галендра літ 22; Прокіп Соломон, рільник літ 23; Михайло Сопінка, рільник, літ 21; Іван Матійцьо, рільник, літ 23; Гриць Бак, рільник, літ 23; Теодор Скірчак, рільник, літ 21; Іван Сопінка с. Вас., рільник, літ 23; Михайло Матійцьо, рільник, літ 22; Лука Фалат, рільник., літ 30; Ірина Соломон, рільн., літ 34.

Правне існування Читальні „Просвіта"

Подання до Львівського Уряду в справі дозволу оснування Читальні „Просвіта", яке підписало 12 основників дня 6. вересня 1931 року, внесено 7. вересня 1931 р. Статут Т-ва „Просвіта", який ухвалено Надзвичайними Загальними Зборами Т-ва „Просвіта" у Львові дня 5. III. 1924 р. і принято до відома Львівського Воєвідського Уряду рескриптом з дня 2. травня 1924 р. Ч. 4883-24-I-3. підписаний дня 6. вересня 1931 р, рівнож вислано до Львівського Воєвідського Уряду дня 7.-IX. 1931 р. Львівський Воєвідський Уряд дозволив існувати Читальню „Просвіта", рескриптом з дня 12. вересня 1931 р. Ч. П. О. 118-11 Просв., на основі закону про стоваришення, § 12. з дня 15. XI. 1867 р. Дз. П. ц. 134. Рескрипт, Львівський Воєвідський Уряд переслав на руки Дм. Матійця, через Староство в Сяноці, підписаний Повітовим Старостою (Др. Ромуальд Клімув) дня 26. вересня 1931 р. Ч. 318-I.

Правне існування Читальні „Просвіти" розпочалося 4. жовтня 1931 року, котрого то дня мали відбутися Основуючі Загальні Збори Читальні „Просвіти". Не відбулися з цеї причини, що відпоручник Філії Петро Вевґльовський, який мав бути на зборах, не одержав у старости підграничного паспорту, якого жадала від його погранична сторожа.

(Далі буде)

—o—

Югася Филь

ЦАР — ЗМІЙ.

Легенда-переказ.

V.

Мовчать у палатах
Дорадники сиві:
Їм бороди сплили у низ,
А брови — то хмари
Відвічні і мстиві...
І сопухом трупним
Гоне із сплісніпих риз.
Мовчать і бандури
І танці весільні —
Неначе голодні
Бабуні бездільні.
І лицарі збройні,
Хоча їм співати уста:
Як маки червоні,
Про молодість свою
У чарах і вони
Рвуться, як розмах погоні.

VI.

Не рушила груди
Їм скарга вогка,
Не випалив очей
Неправди вогонь.
А мовчанка в царстві —
В палатах змія
Закляття і диво
І месть і жага.
Не рванула серцем
Свята заповідь
І сонцем сповзла
По черепах дня.
»Бо кляття поклав тут
Пердвічний той дух,
Що зловісно, дико реве;
Через тисячу літ він звелів
Сном попалити отсе
Палатнеє царство«.

(Докінчення буде).

—o—

Памятний день

Яскими, незатертими образами врізалися в тямку вдови Василихи спомини з днів війни. Чимало днів уже покотилося в чорну безодню від того часу, але Василиха не забула і ніколи не забуде одного дня, — жорстокого, сумного...

Ніщо не притьмить її болючих споминів. Колючим терням вбилися вони в її серце, витиснули потоки слів із немічних очей.

— — — — — — —

Як лише заревіли гармати, цісарський приказ загарбав її найдорощих: коханого чоловіка Василя й найстаршого сина Олексу. Вони пішли...

Василиха зісталася бідувати з дрібними дітьми. Двоє їх було, як голубят. Молодшому Петрусеві два роки минуло, старшому Степанкові семий добігав.

Ох Степанку, Степанку! Коби ти знав, як болів материнське серце на згадку про тебе. Колись веселим щебетанням проганяв ти журбу матері. Тільки розради було в тяжкому життю, що твій невинний усміх. І бігли так понурі дні за днями, розяснювані твоїм безжурним сміхом та щебетом.

Аж прийшли вони... кати. Декотрі люди казали, що свої вони, приятелі.— О, бодай такі приятелі були на світ не родилися.

Зараз як лиш прийшли забрали Василисі всі кури, ще й обкинули її хмарою проклонів. Та кури курми, Василиха тільки рукою махнула, кажучи:

— Хай буде за всю шкоду.

Ба, колиб на тім скінчилося. Та ні. Вкоротці витягнули з хліба чимале порося, що його Василиха близько рік годувала. Непомогли плач ні просьби, — забрали.

— Щоб подавилися! — подумала Василиха. — Може вже тепер наситяться?

Ой де там! Одного дня ранісенько, як лише сонічко викотилося за ліса, москалі знову прийшли. Просто пішли до стайні, відвязали Ружану, одиноку кормительку Василишиних діточок і — вивели. Вибігла Василиха з хати, а з нею Петрусь та Степанко. Вхопила одною рукою за мотуз, а другою обняла Ружану за шию. Просила-благала:

— Пустіть, не забирайте! Хтож буде кормити моїх дрібних діточок? Та я лиш її одну маю. Змилуйтеся! Лишіть!...

Непомогло; відтрутили її.

Степанкові тиснулися на очі пекучі сльози. Побачивши, що один жовнір — з густо начіпленими медалями на грудях — певно старшина командант, — зневажливо відштовхнув його матір, він не втерпів. Скочив, шарпнув за мотуз.

— Не дам! — заявив і відважно глянув пахабі в очі.

Тамтого очі заіскрилися від гніву, як у гадюки і він нагайкою мах-мах Степанка по руках. Але Степанко не пущав. З болю сильніше стиснув мотуз, а як рука — того з медалями на грудях — з черговим ударом зблизилася до нього, він хап її і вкусив.

— Ух мордо! Скотіно хахлацка! — прошипів солдат. Вмить сягнув рукою до кишені, витягнув звідтам щось маленьке лискуче і... трах! трах! трах! — затріскотіло тричі.

У дивні-лячні примари звинувся сивий димок.

...Тра-ах... відгомоном відбилося в поблизькому садку.

Степанка кольнуло щось в груди, обняло млісне тепло. Руки, що так завзято стискали мотуз, розвільнилися, тіло охляло, захитався і впав.

Божевільний крик вирвався з грудей матері. Нещасної матері, що на її очах убито її рідну дитину. Вона зімліла повалилася на землю, туж коло свого Степанка.

Без перешкоди відійшли солдати, забрали корову.

Вже не торгав за мотуз Степанко, — не благала Василиха, — не роздирала плачем понурої тишини.

Не знає, чи довго вона лежала на землі — чи ні, але як розтулились її павіки, вона запримітила тіло свого Степаночка, що лежав у калюжі сціпенілої крови.

Підвелася. Ніжно торкнула Степанка і поставила його на ноги. Горохом котились сльози по зморщеному обличчю; вриваним голосом заводила:

— Степанку, Степаночку! Моя малесенька щебіточко... Устань... Розхили свої усточка, засмійся, промов хоч одне словечко, глянь на мене...

— Не забіжать вже його ноженята по сірій землі, не засміються безкровні усточка, ані не защебечуть вже, ніколи-ніколи...

Даремно ждала Василиха свого Василя та Олексу, тоді як скінчилася війна. Десь інші приходили-верталися та про них й чутки ніякої... Тільки з малим Петрусем зісталася. Доглядала його як ока в голові, а він ріс і ріс...

І тепер він вже моторний молодець. Як тільки Василиха гляне на нього, тоді вона чує, що якийсь голос шепче їй: — Василихо, а деж твої сини?...

— Де? — Степанка солдат убив, Олекса пропав десь без вісти, а третій Петрусь тут коло мене.

— Го-го! Він тут?... Та прийде час і той піде, але вже не за чужі ідеї. Він помстить: Василя, Олексу, Степанка...

— А нехай! Коби лиш скорше... скорше... скорше!..

Петро Попередний.

Село Загутинь колись і сьогодні

На північний захід від Сянока, в гарній гористій околиці положене село **З г у т и н ь**. Це чисто українське село. Про село оповідає передання, що на північно-східній столові села на горі мали бути десь давних часах гути, чи смолярні і від того пішла назва Загутинь. Нині на тій горі росте ліс і називається „Гутин". Село лежить 4 км. від Сянока, одним кінцем при гостинці, що веде з Ліська до Сянока. До залізниці в простій лінії — 2 км. Село має назви: Горішний і Долішний кінець; Загорода, Котівка, Федорівка і Воля. Давно була в селі коршма, але жиди винеслися, а коршму винаймив якийсь поляк, що продає пиво і „гербату", та дві крамниці в наших руках. Через село веде громадська дорога без переїзду на друге село. Польові дороги: Крива, Фидирків путь, Порацька, Кліщівка і Загуминками. Поля мають назви: Загуминки, Вуличиська, Жбарки, на Скалі, Лучки, Горб великий і малий, Кути, Проторопи, (колись була копальня роли в панським місі, але спілка посварилася і закинули, рури, якими добували ропу, засипали каміннями, але ропа виходить і селяни мають вигоду, бо беруть смарувати вози). Як бачимо, то Лемківщина дуже багата сторона українських земель, лише ми чомусь не знаємо покищо використати цих природніх скарбів. Закутя, За Верховином, Кружки, Рівні, Каменица, Лази, Басарево. Пасовиська: Витів, Підскалою, Сигіт, Гай, Верховина; але ці пасовиська дуже бідні, бо по знесенню панщини, село дістало право випасу 300 морґів в двірськім лісі. Але перед 50 роками дідич підкупив війта і він продав йому це право за 7 морґів ліса для громади, і право пасти свою худобу, поки буде жити. Одначе як тільки дідич перевів справу, зараз війтови заборонив пасти і так загирилося наше пасовиськo. Поодинокі місцевости в громадськім лісі вазиваються: За Котівкою, Банькирлад, Завій, у панськім: Ями, Запуст, Юркове, Пасіка, Під горами, Оса, Вапярка, (колись добували вапно і була цегольня).

Потік Бродок пливе селом і впадає до Сяну; само село віддалене пів кільометра від Сяну. В лісі є два лічничі джерела, одне сірчане, друге звane „лічна вода", має помагати на ревматизм. Старі люди оповідають, що в давнині брали цю воду до пляшок і відсилали до Кракова, а зі Сянока приходили також міщухи і пили її. Тепер

Присилайте передплату!

Брати Лемки в Америці і Канаді дайте доказ, що памятаєте про Рідні Сторони. Поможіть нашим братам пізнати правдиве світло національного освідомлення. Рідна Земля Вас кличе!

знову призабули, хоч добре було би заінтересуватися лічничими частинами цеї води.

Наша церква деревляна, побудована в 1902 р., стоїть на горбку, гарно уладжена, під покровом св. Косми і Даміяна; старі річи з попередньої церкви віддано до „Лемківського Музею“ в Сяноці. У селі є 160 хат з 1000 українського населення, але є вже також 35 поляків, що осторонь держаться при своїх обійстях. Маємо читальню „Просвіти“ основану 1932 р. в грудні, що має 70 членів, мужеський хор, Театральний і Самоосвітний Гурток. Бібліотека має 395 книжок, члени переважно молодь, а старші стороняться від читальні. Головою читальні є місцевий парох Впр. о. декан Іван Цегелик. Добре буде, якщо відпоручник сяніцької філії „Просвіти“ частіше загляне в наше село та рефератами і відчитами оживить працю серед ідейної молоді.

Ми чекаємо!

Михайло Цап

На „Рідну Школу“ переслав через Адміністрацію „Нашого Лемка“ Іван Филь з Фолюша к. Цеклина — 2 50 зл.

—o—

Переписка Адміністрації

Вп. Ілько Грибиш з Бібрки: Часопис посилаємо тому, що Ваша передплата вирівнена по кінець вересня ц. р. з Америки, прислані чеком 7. 2. ц. р. 1.25 зл. зачисляємо по кінець ц. р. Вважаємо, що не шкодить читати і »Нашого Лемка« і »Народню Справу«. Щиро Вас здоровимо.

Вп. Захар Рак Америка: прислані гроші зачисляємо на цілорічну передплату для Івана Рака с. Семена з Фолюша по кінець 1936 р., Михайла Смаржа по кінець лютого 1937 р., що разом прислали п. М. Майдани за брата і за себе по кінець 1936 р. та Ваша по кінець ц. р. Матеріяли використаємо, бо цінні; за все щиро Вам дякуємо та бажаємо кріпкого здоровля з братнім гаразом.

Впр. о. М. Бурмич: 20. II. 1935 р. заплачено по кінець червня 1936 р. — 5 зл., тому часопис посилаємо. Привіт.

Хв. Кружок »Р. Ш.« в Морохові має заплачені чотири передплати з Америки по кінець 1936 р. належитість прислав добродій Копка. Щирі братні поздоровлення.

п. М. Милян з Мощанця: по справленню помістимо пізніше. Приєднайте нам передплатників у Ваших сторонах. Гаразд.

Вп. Анна Осух Піттсбурк: листа одержали з подякою — часопис буде заплачений по кінець червня 1937 р. Приєднайте нам в Піттсбурку нових передплатників. Пересилаємо Вам зі Старого Краю щирі братні поздоровлення.

Коротка примітка: деякі наші читачі домагаються, щоб ми більше місця призначували на поміщення дописів, другі хочуть більше відомостей з цілого світа, та ще інші бажають як найбільше научних і цікавих оповідань. Отож усім відповідаємо щиро, що стараємося писати про всі прояви і важливіші події, на Лемківщині і поза нею. Безперечно, що раді б ми ще більше поміщувати різних новин, але як бачите покищо обем часопису невеличкий та ще до того ни всі передплатники точно відповідають передплату, так що дуже тяжко приходиться нам пов'язати кінці. Якщо кожний наш передплатник приєднав би нам бодай одного нового передплатника — тоді могли би ми видавати все збільшене число, та тим самим багато нового писати. Тому всі до передплати!

Дерев'яна Церква Успіння Пресв. Богородиці в Шляхетському Вербляну, зб. 1879. р.

Посмійтеся кусьок.

—o—

АХ, ТА ПУБЛИКА

На глухій провінції, в містечку Я., відбувається якраз музичний попис молоденької піяністки.

Імпресаріо заповідає:

— Зараз панна Надя відіграє на фортепіяні сонату *де-моль*.

Голос із публики:

Просимо, хай *де-молює*.

—o—

ДОКАЗ ПРАВДИ

— Купець Розендуфт дістав листа від одного клієнта, що його сардинки є підлого. Він рішив перекопатися. За якийсь час до згаданого клієнта приходить якийсь добродій і питає:

— Є у вас сардинки?

— Прошу дуже — відповідає купець.

— А чи маєте сардинки фірми Розендуфт?

— Розуміється.

— Але чи вони добрі?

— Алеж певно. Це найкращі сардинки у цілому світі.

— Дуже мене це тішить. Бо я є Розендуфт і бачу, що ваш лист до мене був брехливий.

—o—

ЧОРНА МАГІЯ

— Як тобі подобався програм у цирку?

— Надзвичайно! Особливо подобався мені той магік. Я дав йому фальшиву пятьзолотівку, а він замкнув її до пуделка і за хвилину віддав мені правдиву пять-золотівку.

Ухо п'яного раба не чує брязкоту кайдан, в які він закутий!

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ ТІЛЬКИ ПРАВДИВИХ УКРАЇНСЬКИХ ШЕВСЬКИХ КІЛКІВ

тільки з цим знаком

одинокої української фабрики

ДЕНДРА

у Львові

Добре уважайте, бо жидівський картель підшивається під наше опакування!!

НАСІННЯ

городовини та господарських рослин

буряків, трав, конюшин і т. п. городниче приладдя

поручає інж. рільн.

Б. ПОПОВИЧ

Львів, Руська 20.

(напротив волоської церкви)

Жадайте цінників!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол., Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Медицький—Тиктор, Львів, Баняхарська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК III. Ч. 7 (55)

Львів, 1-го квітня 1936
Виходить двічі в місяць
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 вол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1·— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Орґанізаційна поїздка

делеґата „Просвіти“ по Америці

В днях від 1-го грудня 1935. р. до 15-го січня 1936. р. делеґат Тов. »»Просвіта« у Львові, Михайло Дудра обїздив українські громади в західній частині стейту Пенсильванія й в стейті Огайо. Всюда виголошував відповідні реферати на вічах, яких ціллю було познакомити українську еміґрацію з теперішним станом Лемківщини. На ці віча приходили численно Лемки як також симпатики Лемківщини та радо слухали вістей з Рідного Краю. По рефераті переводились звичайно збірки на просвітні цілі Лемківщини а також засновувались відділи новоствореної Орґанізації Оборони Лемківщини, яка поставила собі за ціль нести сталу допомогу своїх братам в Старім Краю.

Від 20-го лютого п. Дудра перебуває на поїздці в околиці Скрентону, найгустішій лемківській кольонії в Америці. Американські Лемки витають всюди радо свойого першого делеґата з Рідного Краю.

—o—

ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Виховання в старшому віці не дає бажаних виспідів

Виховання не зачинаємо від старших тому, бо в душі старшої людини тяжче приймається нове зерно. В душу старшої людини лихі звички й різні нахили тай забобони так уже глибоко успіли запустити коріння, що всяке нове зерно, всяка новість, що її ми хотіли би посіяти в його душі, не знаходять собі так легко місця, як у молодому віці, а хочби і найшли так хісна з них великого не буде, бо їх ослабить і затінить те душевне хабаззя, що скорше засіялось й мало час розростися в могучі дерева лихих звичок і нахилів. Старша людина це вже поле, на якому стоять густо могучі дерева, котрі у своїй тіни не дадуть розростися вже ніякій іншій рослині. Самі ми часто робимо вчинки, про які знаємо, що ми не повинні їх робити, а помимо того робимо їх.

Скільки-ж разів постановляємо соб; не повторювати лихих вчинків, скільки разів сповідаємося з них, а мимо всього повторюємо їх, як лише прийде відповідна нагода. Неодин твердо постановляє не курити, а курить дальше, неодин піяк радби не пити, а не, як прийде нагода. Нераз провадимо затяжні процеси зі сусідами не тому, що так нам каже розум, але тому, що до такого поступку жене нас наш гнів і наша впертість. Діється так тому, що наші лихі нахили, що їх ми набули по батьках, або й самі придбали й скріплювали свавільним життям замолоду, вже настільки є сильні, що вони вже й не лякаються нашого розуму, не тільки не лякаються, але ще ним володіють. Тому то наші бажання, наші нахили й пристрасти являються нераз сильнішими від постанов розуму.

Отак розумно й доцільно поведене виховання являється великою силою; при його допомозі можна змінити не тільки людину — одиницю, але й цілий нарід. Тільки не треба його відкладати на »потім«, чи переказувати другим, але зачинати вже в родині виховувати дитину від першого таки року її життя. (Д. б.)

Український інженер викрив багатства української землі. Недавно викрили нові джерела кипячки (нафти) в Турчанщині в селі Липе. Їх викрив український інженер Богдан Трешневський, що працює в американськім нафтовім підприємстві »Вакуум Ойль Компані«. Інж. Трешневський підчас української війни, як старшина українського гарматнього полку стояв недалеко зі своєю батерією й вже тоді зауважив кипячку в тих сторонах. Як скінчив науку в Чехословаччині, вернувся у ті сторони і відкрив підземні закриті багатства.

Жиди всюди однакові. Християнські священики у Вефлеємі внесли скаргу до англійського високого комісаря в Єрусалимі на жидівських подорожних, які звиджують церкву Різдва Христового у Вефлеємі і поводяться зухвало та некультурно. Священики домагаються, щоб англійський високий комісар заборонив жидам входити до святині. Англійська влада розпочала карне поступування проти девятьох молодих жидів, що зневажливо поводилися у Вефлеємській церкві Христового Різдва.

Вчителька заразила туберкульозою (сухотами) цілу школу. В шведській місцевості Готлянд учителька місцевої школи заразила цілу клясу, а дальше цілу школу туберкульозою. Лікарські оглядини устійнили, що 15 дітей з кляси тієї вчительки хорі на важку, отверту туберкульозу. Крім того в інших клясах тієї школи було багато дітей хорих на сухоти. Шведські шкільні власті зажадали, щоби ввесь учительський персонал щомісяця ставав до лікарських оглядин.

Чи не добре буде таке жадання поставити в школах на Лемківщині?

Львівська державна наукова бібліотека
№ 8

Лемківський кермаш

Дня 19-го січня ц. р. І-ший Відділ Орґанізації Оборони Лемківщини в Ню-Йорку обходив трилітній ювилей свойого існування та праці. З ювилеєм тим був получений традиційний лемківський кермаш (празник), який якраз в цім дні, на Йордань, обходить святочно Сянік, природня столиця Лемківщини.

Помимо дуже поганої погоди, яка в тім дні панувала, прибуло багато гостей не тільки з самого Ню-Йорку, але також з далеко віддалених околиць стейту Коннектикот і Джерзи Сити. Були це самі поважні громадяни Лемки та симпатики української Лемківщини, між ними предсідатель Українського Народного Союза, п. Мурашко.

Вечора розпочалась о годині 5-ій вечором в великій салі Українського Нар. Дому. Відкрив її короткими словами голова відділу, громадянин Карбовник, який покликав гр. Барну з Джерзи Сити до переведення церемоній. По скінченні вечорі забрав щераз слово гр. Карбовник, складаючи щиру подяку своїм співпрацівникам, та підчеркуючи при тім окрему заслугу нашої молоді. Секретар відділу, Олекса Роман, переповів у коротких словах історію повстання та розвитку цього відділу, та згадав про трудноші, з якими приходилось зустрічати їм в початках, стараючись придбати якусь допомогу для своїх братів. Як останній з урядників відділу забрав слово гр. Теодор Копка, який розвівшись дещо ширше над лемківською справою, підчеркнув духову звязь Лемків з цілим українським народом.

Потім виступив на сцену спеціяльно запрошений хор ОДВУ, що під проводом свойого диригента, проф. Кириченка, відспівав прекрасно кілька пісень. На домагання гостей мусів співати другим наворотом.

По виступах хору забирали слово гості. Першим промовив предсідатель У. Н. Союза, п. Мурашко. Обговорюючи справу допомоги Лемківщині та лемківську еміґрацію, як також взагалі цілу українську, вказав на конечність допомоги Старому Краєві та на занедбання цеї справи в минувшині, яке випливало з нашого розсвареного еміґраційного життя. Відтак забрав слово представник Лемківської Комісії при Тов. Просвіта у Львові, Михайло Дудра, який в імені цеї Комісії зложив щиру подяку та признання урядникам та членам Відділу за їх дотеперішню працю та побажання на будуче. Окреме місце присвятив згоді та взаїмній любови, які так рідко можна подибати в українських орґанізаціях та які так фатально відбиваються на нашім народнім житю. Підчеркуючи звязь Лемківщини з українським народом, закінчив свою промову словами: »Бажаю, щоб ми довго могли ще спільно працювати для всіх частин українських земель, доки не сповняться слова нашого великого Пророка, який сказав, »що розвалиться домовина а з під неї встане вільна Україна. Ратуючи Лемківщину перед захланним ворогом, обнимаємо наших найменших братів, щоб справді наша заплакана мати могла колись радісно вемішнутися, згуртувавши біля себе всіх своїх синів«. На кінець промовив гр. Денис Голод з Порт Джервіс, один з найстарших наших еміґрантів в Америці. Він розповів багато цікавих подробиць з початків еміґрантського життя, про повстання газети »Свобода«, та про ролю Лемків в загально українськім житю на американськім континенті.

По вечорі та промовах переведено на поклик гр. Сербинського збірку на політичних вязнів. Відтак розпочався баль.

Гість.

Жидівська вчителька в українськім селі

Славний на ввесь світ чеський педагог І. А. Коменський сказав, що *в школі повинен бути вчитель тієї самої народности, що й учні.* Цей принцип є передумовою успіху навчання. Буває, що з якихось причин годі придержуватися цього одиноко правильного принципу. Але в такому разі вчитель, що є іншої народности, як його ученики, мусить вповні володіти їх рідною мовою. В противному випадку *не буде це шкільна наука, тільки насміх над нею.* Щось подібного діється в с. Станові, мукачівської округи. Цього шкільного року прийшла сюди на вчительську посаду жидівка, що покінчила гімназію в Мукачеві й не тільки не знає української мови, мови своїх учнів, але не старається навчитись її.

Селяни обурені на таку вчительку, що на їх думку повинна вчити жидівят в хадейрі, а не їхніх дітей. Вже навіть була депутація в шкільного інспектора й жадала, щоб він забрав зі села цю жидівську вчительку, що нехтує мову своїх школярів.

А скільки в нас учителів, що не знає якслід української мови? Врешті — коли заберуть собі цей т. зв. »лемківський буквар«?

Е. Гринишин

Бо війна війною

Ранком сина виряжали.

Усі ходили зажурені, несвої, крім старого Максима. Заплакана Марина суятилася по хаті та не могла знайти собі місця. Її син Василь ішов на війну як доброволець.

— І пошо та война, пошо? І пошо ти старий дурню єина на то нараяв?! Нейби там сидів в халупі й не рипавсі. Доле моя безталанна... бідькалася Марина.

— Е... сиділабис тихо і не вівкала як на погребі — сердився Максим. — Йойкати, то бабска справа, а хлопска ні. Ти Василю вже готов?

— Та вже.

— А тиї бублички, шом ти спекла взєвес си?... Йой! Бублички забув! Та якім пекла їх та не єдну сльозу випустилам над ними, а ти забув... — заголосила Марина.

Вона стягнула з печі бублички та всунула в клунок Василя. Оглядала все докладно. »А може того треба, а може то забув, а це візьми ще, а тамто може придасться«.

Максима все це сердило:

— Ну, ну, юж всьо готовоі, не журисі.

— Тату, а цого Сильцьо йде на войну? — встряв маленький брат Василя Юрко.

— Битисі.

— Тату! Я іду тиж, я мусу іти з Сильцьом! — зарепетував.

— Тихо сиди мале!

— Я юж не малий — маю лук і стріли. Я мусу йти!

Мати почала успокоювати сина, а він розревівся.

— Ну, а тепер сідаймо, жиби всьо доброї з нами сідало — командував Максим.

Посідали. Тяжка мовчанка наче хмара повисла.

Вкінці промовив Максим:

— Ти, сину, на войну йди, але гонорово бийсі, бо воюєш не за чужу, а за свою справу. Хто глупий ней воюї за цісара, але ти своє мірковане май і якби шо до чого, то жибис знав, чого триматисі.

— Господи! — зойкнула мати.

— Там на войні місці на бановані й жель нема і в таки кумедії не вдавайсі. Будь твардий як камінь і листів богато не шмаруй, бо то на войні недобре.

— Йой! Та ци ти ю зварював! Навіть листів не позволеї писати — хлипала Марина.

— Не шмаркай, не шмаркай. Менши буде листів, то менши твого шмарканя буде... Ну, а кулькі то юж цалком не бійсі. Юж я старий практик, як з ляпонцем бивсі, то знаю. Ци ти будеш перед нев ховатисі ци ні, — на єдно вийде. Як зохце, то ті й під землев знайде. Венц будь відважний

Як Москва поневолювала Україну

II.

З 1654. р. звязана дуже важна дата історії українського Народу. Богдан Хмельницький, шукаючи помочі в боротьбі проти Польщі заключив у січні того року з Москалями Переяславську угоду. Остаточний договір складений у Москві в березні 1654. р. т. зв. »березневі статті«, забезпечував Україні широку автономію. Зокрема Україні застережено такі права: гетьмана і старшину вибирає рада; українські суди й уряди є незалежні від московських; податки на Україні збирає український уряд; козацького війська має бути 60 тисяч; залишається давний поділ на стани, козацький, шляхетський, міщанський і духовний, а кожній стан заховує свої права; *Україна має право вести переговори з іншими державами.* Московському цареві признавав договір такі права: утримувати в Київі воєводу та військову залогу; про закордонні посольства гетьман повідомляє царя, також про вибір нового гетьмана військо повідомляє царя.

На підставі того договору Україна залишалася окремою державою під зверхнім протекторатом московського царя.

Одначе ні час ні обставини, в яких цей договір заключено не віщували йому довготривалости. Вже в січні 1654. р. виявилися великі різниці між політичним думанням москалів і українців, а переговори за малим не розбилися. Заприсяження договору наступило тільки з української сторони. Цар, як самодержець, присяги не зложив, а обмежився лише до видання грамоти, якою затверджував права України. Від початку дивилася Москва на Україну очима завойовника, як на багату колонію, що дасть їй змогу стануги твердою ногою на сході Европи та промостить шлях на Балкан і тому на кожньому кроці старалася обмежити права України та використати кожну нагоду для поширення своєї влади над нею.

Вже в слідуючому 1655. р. прийшло до непорозуміння між Україною а Москвою. Царські війська стягалися поволи й прийшли з підмогою Україні щойно в рік після складення договору. Одна частина царської армії пішла на Смоленськ і Білорусь, друга з українськими військами на Галичину. Московському цареві дуже невсмак було це, що всі білоруські міста піддавалися не на царське імя, а під козацьку владу та заводили у себе козацький устрій. Тому козацького полковника Івана Золотаренка вислано аж під Вильно. В Галичині московські воєводи хотіли поводитися, як у завойованій країні, грабити населення та брати добичу, на що рішуче не годився Богдан Хмельницький, що бажав прилучити ці землі, до Козацької Української Держави.

Колиж російський цар, заманений надією добути для себе польський престіл згодився на мир, наступило явне подоптання березневого договору Москвою. Всупереч застереженню, що Україна має право вести переговори з іншими державами, Москалі не допустили козацької старшини до мирової конференції у Вильні. Виленський мир між Польщею й Москвою завершено без участи України. Козацькі посли вернули знеохочені на Україну, припали до ніг гетьмана та говорили: »Пропало тепер запоріжське військо, нема нам нізвідки помочі, не маємо де голови своєї прихилити. На чому договорилися царські посли з ляцькими комісарями, про те нам зовсім нічого не відомо. Царські посли не тільки, що не радилися з нами про ніщо і не пустили нас до посольського шатра, але й здалека не допускали нас — як псів до церкви божої«.

Богдан Хмельницький зрозумів, що Україна не вдержить своєї незалежности в унії з Московщиною. Тому почав розглядатися за новими союзниками. Він навязав переговори зі Швецією та Семигородом, вислав навіть полковника Антона Ждановича з 30. тисячним військом на підмогу семигородському воєводі Юрієви Ракоцому в його поході на Польщу, але передчасна смерть, прискорена вісткою про невдачу походу, не позволила великому гетьманові здійсинти своїх далекосяглих задумів.

(Далі буде).

Я. Г.

і до всього здатний, а з ворогом не пардонуйсі й не шкодуй го, но лупи й лупи, бо як не, то тебе злупит.

— А до своїх охвіцерів то пошанівок май і на їх команду хоть в пекло йди, бо якбис в чімсь провинивсі, то бим ті знати не хтів.

Повставали.

Вийшли на дорогу і там пращалися.

— Памятай, жи не за якубуть справу бешсі — докинув Максим.

Розсталися.

Заки Василь сховався за високими житами, багато разів вимахував рукою.

Сонце пражило.

Верталися до дому похилені, крім Максима. Він статочно підніс голову в гору, а лице його виногодилося як по сповненню належного обовязку:

— Абисте знали, жи і десятьох синів вислабим на войну, якбим мав...

———o———

Пращали любого гостя

На залізничій стації в Вороблику панує давно невиданий рух. Люди очікують на приїзд поїзду... Це не подорожні, оті молоді дівчата і хлопці; у них дуже торжественний вигляд...

Це карні члени українського спортового рух. Т-ва »Луг«, що враз прийшли попращати дорогого гостя і брата з Королика, добродія Волошиновича, делегата Комітету Допомоги Лемківщині в Америці. Він по кількатижневому побуті у рідній Лемківщині познакомився з правдивим життям й змаганням усіх братів Лемків. Саме його пращають зібрані молоді та старші, бо він їде до вільної землі Америки — щоб передати Всім Братам за Океаном щирі поздоровлення з Рідних Сторін. Їде, щоб там серед інших — може кращих обставин дати звіт з наочно бачених побутових картин рідних братів, на Лемківщині, вказати найбільше загрожене їхнє життя — дати їм належну та необхідну піддержку, так моральну як і матеріяльну...

Оживлена вимінa думок і проектів; в уяві життєрадісної молоді зарисовується краще велике наше українське »Сільського Господаря« святе Завтра.

Боже!.. Яке щастя! Своя власна домівка, свобода праці, кооператива, читальня; »Покажемо, що ми братія з козацького роду...« Так якось... на душі... весело. Голос дрижить зі зворушення, зростає віра у Велике майбутне українського Народу...

Зближається хвилина приїзду потягу, тож усі спішаться, щоб якнайбільше переказати, щоб чого не забути.

— А не забудьте сказати Братам Односельчанам за Океаном, що ми усі духом разом з Ними і що ми дуже, дуже вдячні за щиру поміч.

— А просимо переказати, щоб ніколи не забували за нас.

Сигнал, і на перон вїхав потяг. Послідні побажання, послідні устиски рук...

— Позір! — і поміж рядами струнких Луговиків переходить п. Волошинович та всідає до переділу. Відсуває вікно, в його очах сльози; зі зворушення не може говорити, лише — »бувайте здорові і кріпіться«. Потяг рушив з місця.

— Ща-а-с-ли-и-во-о-і до-о-ро-о-г-ни! — Не-за-а-бу-у-ва-й-те-е-е!.. — несеться грімко з кількадесять здорових молодечих грудей, щоб полинути геть до Братів за Океаном...

Святочна вечора

Село Бонарівка, гміни Стрижів над Вислоком, повіт Ряшів. Т-во »Луг«, в день Богоявлення приготовило вечором спільну гостину для членів »Лугу« та запросило всі місцеві Установи, як кооперативи »Згода«, »Ощадність«, Районова Молочарня, »Сільський Господар«; кружок »Рідної Школи«, Читальню »Просвіти« і »Союз Українок«, щоби через своїх делеґатів взяли участь, а також Всч. о. дек. Івана Клофаса, представників громади, як солтиса, підсолтиса і місцевого учителя п. Козича й деяких громадян.

Наші ідейні та свідомі брати при торжественній святочній вечорі в селі Бонарівка к. Стрийщева.

Гостина відбулася в великій салі Читальні »Просвіти« дуже величаво. Початок був в год. 17., а кінець в год. 22-гій. Представники і гості всі посходилися. Саля у вінці й образи устроєна, столи застелені. Наші гарні луговички приготовили смачну їжу. Подавали найперше свячену просфору, відтак кутя, голубці, періжки, тісточка і чай.

Гостину відкрив короткою промовою голова »Лугу« Дмитро Совтисік, привитав гостей і роздав просфору. При просфорі промовляли Всч. о. декан Іван Клюфас, що з головою »Лугу« поділився просфорою. Відтак по чаї промовляв Василь Качмарський. П. Янош попросив кількома словами зібраних гостей, щоб перевели збірку на цілі »Лугу«. Гості охотно зложили для »Лугу« понад 7 зл., а на фонд будови церкви понад 8 зл. Вкінці від місцевих установ подякував за гостину »Лугові« Михайло Опарівський. Ціла гостина була переплітана колядами, щедрівками та народніми піснями. Найкраще було, як всі співали, а музика грала »Народився Ісус Христос во Вефлеємі«. У вільних хвилях приграваля також своя мішана музика. Всі були вбрані у вишивки, лугові і народні строї. Накінець голова »Лугу« короткою промовою подякував зібраним за участь і закінчив цю милу братню гостину. **Учасник.**

НОВИНИ

Велике торжество »Просвіти«. У Львові відбулося 8. III. ц. р. улаштоване філією Львів—місто. На цей день зложилася багата і цікава програма, що її оглядали українці Львова в салі Театру Різнородностей. Торжество було добре зорганізоване та дуже вдатно підготовлене. Варто, щоб всі філії влаштували такі торжества.

Американки називають себе »Україною«. Українське імя стає модним в Америці. Одна шпитальна доглядачка в Ню-Йорку, українка, повідомляє, що в кількох випадках завважила, як матері надавали дівчатам, що вродилися в шпиталі, імя »Україна« побіч іншого дівочого імени: Дорота, Меріта й ін. Доглядачка пояснює це тим, що імя »Україна« гарно звучить для американки.

В **Польщі** ухвалив сойм заборону ритуального зарізу худоби. Жиди підняли крик і протест в своїй пресі в цілому світі.

Кара Божа. У Старому Збаражі, колись українському селі, що згодом стало польське, намагалися ці новоспечені поляки загарбати місцеву церкву у свої руки й переробити її на костюлок. На св. Михайла м. р. вони вдерлися до церкви підчас відправи й наробили такого бешкету, що аж поліція мусіла їх випирати зі святині. Тепер, на іменини президента, хотіли вони повторити напад, але не вдалося: провідник тієї банди, коли вранці голився, зміщився нечайно на лиці й впав трупом на землю, покалічившись при цьому жахливо. Помічник його тогож дня захворів так у костелі в Збаражі, що його завезли до шпиталя, де боровся зі смертю. В цілій околиці ця очевидна кара Божа зробила велике враження.

Замкнули дорогу з Північної до Жегестова від 16. березня ц. р., що веде на відтинку Північна—Жегестів—Мушина. Будова цеї дороги має тривати приблизно 3 роки. Цікаво, чи багато наших людей найде при цій роботі заробіток.

Незвичайний прапор. 800 молодих Японок на доказ своєї любови до своєї батьківщини й армії обстригли собі коси й виткали з них тканину. З неї зробили боєвий прапор, який подарують тому японському полкові, що перший йде в бій.

Чому в Сандеччині повстають масово тайні горальні? Цікаві новини подає І. Курієр Ц., що в 1934 р. на просторі району скарбового уряду акциз і держ. монополів у Новому Санчі, викрили 138 тайних горалень. Причина в цьому, що за викриття тайної горальні виплачували доносцикові нагороду 70 зл. Тоді ці конфіденти входили в спілку з горалниками та разом ділилися зиском. Щось подібне діялося вже з тайними продавцями сахарини.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Поборюйте отрути — алькоголь і нікотину, в ім'я кращої майбутности Нашого Народу!

Українське Протиалькогольне Товариство Відродження.

Хто добре газдує, той гараздує!

— кажуть старі люди. А господарюєте добре, вкладаючи свої ощадности на премійну книжечку

в Кооперативному Банку „ДНІСТЕР"

у ЛЬВОВІ, вул. РУСЬКА ч. 20.

Величавий Концерт у честь Тараса Шевченка відбувся в неділю 15. березня у Львові в салі міського театру. Концерт закінчили відспіванням гимну »Ще не вмерла Україна«.

Криницькому »Лемкові« вже мабуть пройшлося наше українське Священство, і він в кількох вже числах шкалює немилосерно нашого Митрополита й Епископа зі Станиславова. — Хто має здорового ще трохи розуму та прочитає се шкальовання, то плює з обридженням на саму згадку, що живе якась скотина на світі, що таке може писати...

Деякі священики припускали, що зі Львова з наших трьох Епископів ні один не приїхав на похорон ап. Адміністратора, мабуть з огляду на писання в »Лемку«. Не знаємо, чи це правда.

РИЗНИЦЯ

кооперативне Т-во в Самборі

поручає з **нагоди близьких Великодних Свят** свій багато засоблений склад церковних предметів, як: фелони, хоругви, прапори, стихарі, обруси, шалі до обходу, суконки на дарохранительниці, ручники до чаші, ілітони. Процесійні образи, стінні, до іконостасів, хоругов і плащениці. Хрести ручні, напрестольні, процесійні, патериці, вічні лямпи, павуки, чаші, дарохранительниці, монстранції, п'ядвічники, ліхтарі, ліхтарні, гармонійні дзвінки і кадильниці.

Євангелія і всі парохіяльні книги і друки Найліпше церковне світло й кадило.

Килими, хідники.

Приймає старі чаші до направи і позолочування й висилає вже посвячені.

Направляє старі фелони по найдешевшій ціні.

Приймає замовлення на іконостаси, престоли, проповідниці, **малювання церков**, волочення іконостасів по цінах поміркованих за повною гарантією так для грекокатол. як і православних церков.

Ціни знижені від 25 - 50%

Цінники даром і оплачені. ДИРЕКЦІЯ.

ПОХОРОНИ о. МАСЦЮХА

Апостольський Адміністратор для Лемківщини о. д-р Василь Масцюх помер у четвер 12. березня ц. р. рано на удар серця. Похоронні обряди померщого почалися в неділю в Риманові—Здрою. Труну з тілом о. Масцюха перевезли автом з Риманова до новосанчівського повіту та похоронили на цвинтарі його родинного села Нова Весь, у понеділок.

Часописи подають, що справу наслідника о. д-ра Масцюха полагодять безпосередньо на основі Ватикану в порозумінні з польським урядом.

Замітка: Деякі наші читачі довідалися про наглу та несподівану смерть о. д-ра Масцюха в попередньому числі, бо 6. число »Нашого Лемка« вже друкували та редакція вспіла помістити що сумну відомість лише в декількох словах.

ПРОПАЛИ НАШІ ЧАСОПИСИ?

Питається одинадцять передплатників »Нашого Лемка« з Ростоки Великої, що не одержали 4 (52) числа нашого часопису.

Передплатники цікавляться, що могло би з їхніми часописами статися й міркують: як довго Ростока була приділена до криницької почти, часописи приходили на час до села. Та від тоді, як змінено почту з Криниці до Лабової, згаданого числа часопису передплатники не одержали. Коли приділено Ростоку до Лабівської почти, то Криницька почта хіба всі наші часописи переслала Лабівській почті до дальшого урядування. Дальше в селі вже пан Ваньо, хоч рад-не-рад, роздав би їх адресатам. Та він каже, що »Наш Лемко« з 15. лютого не прийшов. Но, а як не прийшов, то деж він подівся?

Так міркуючи, передплатники »Нашого Лемка« з Ростоки заявляють:

»Наша улюблена газета не є ніким фінансована; вона до нас задурно, як

якась цмата не пхається; ми за неї — відбираючи собі останній кавалок хліба від уст — дорого платимо. Вона є нашою власністю і як за свою власність мусимо вспоминатися. Але треба нам вірити, що з тим числом була якась помилка; воно може ще надійде

Ростоцани.

Де нам іти Завадчани

Село *Риманівська Завадка*, сяніцького повіту, належить до більших сіл на Лемківщині, бо числить до 200 чисел. Свідомі громадяни Завадки при помочі о. пароха Жеплинського заснували читальню »Просвіти«. Перед о. Жеплинським парохував тут кілька літ москвофіл о. Кирило Чайковський. Він був найревнішим »апостолом« православя з поміж всіх москвофілів на Лемківщині. Як такий москвофільський діяч агітував за православєм по околиці, як також старався запровадити православє і в Завадці, та на щастя зістав перенесений до Мшани, пов. Коросно, де своє діло доконав з повним успіхом. На місце священика москвофіла прийшов ідейний священик-українець о. Жеплинський, що не допустив Завадчан до переходу на православє. Село вільне від кацапського баламуцтва, горнулось до просвітнього життя. Але як у святім письмі написано і — »чоловік вибрав тьму, а не світло«, — до села прийшов учитель москвофіл і від того часу зачалась в селі незгода, бандицькі напади одних на других себто кацапів на українців, вибивання їм вікон, кошення зеленого збіжжя, лену, стриження коней, вливання ропи до студень

Юда знайшов шнурок, а ви не ліпші від него. Ви думаєте, що таким уряджуванням талергофських здвигів представите себе героями? Знає кожний добре про Талергоф, та і то, які ви герої; — герої зради, герої кишені. Може видумаєте буквар для кожного села інший, мали би добрий заробок. Батьки неодягнуть дітей, а буквар кожний рік будуть купувати інший. Такий буквар напише перший ліпший бортак...

Схаменіться недолюдки,
діти юродиві!

Гей, брати Завадчани, що здорово думаєте, перестаньте бути каїнами, зідрийте луску з очей та погляньте на світ ясний, а побачите, де сонце правди. Не час нам нині вести братоубійчу боротьбу. Ми мусимо станути всі разом, взятись за науку, бо нам треба піднести культуру, освіту, щоби з нами і чужі числилися. Не даймо визискуватись ріжним спекулянтам гандлярам жидівлі, котра з нашого розбиття користає, а до того можемо дійти тільки через свідомість, єдність та науку. Призадумайтесь, брати Завадчани, та розсудіть, як воно ліпше може вийти. Чи-ж у вашім селі не може бути порядна кооператива, молочарня, сільська пекарня, мясарня? А ремісників у вас багато? Не може бути в вас порядний коваль, колодій, столяр, кравець? Мало у вас здібних хлопців, що могли би піти до міста навчитись ремесла, а відтак заложити варстат у своїм селі, щоби наш гріш не йшов у чужі руки. А газдове, час подумати про поліпшення господарки, про закладання садів, огородів, пасік. Маєте такий гарний збут на товарі, як масло, яйця, молоко, ярини, ягоди, овочі. Чи-ж далеко вам до Івоничздрою, а там літники того потребують. У ваших руках ваша доля, а ми радою та вказівками вам поможемо!

Незавадчан.

На лемківському промежжі

(Опис гірської парохії Залуж-Війське, сяніцького повіту).

В парохії Залуж-Війське Лемків немає зовсім, але зате в деяких словах і висказах є ще сліди і впливи лемківської бесіди. Приміром люди тут говорять: „перси"-груди, „бріх" - живіт, „дриляти, метати" - кидати, „ниґда" - ніколи, „дівонько" - дівчинко, „сес, цеї - цей, „бити"- бути, „підеме, з'іме, зробиме" - підемо і т. д., „кісто" - тісто", „ґіло"-діло, „кішится"-тішиться, го́ра, дого́ри, ксьонжка, щєстє, не́ворог, циган, корова боде́, юш, допіру, попе́р-перець, єгомость, Гамерика, попівство, вшитко, газда, газдиня, сват-сваха, стрина, барз сподабат, чем нє, болит, кипит, варит, сут, камінє мече, вздрів, піздрився, скар ня Боже, пацір, смотрся-дивися, гев-тут, угір-переліг, общий - чужий, з'їмат-злапає, гад-вуж, нич-нічо; зате: Лісько, Війське, низько, близько, сливкі, бикі а не бики, сливки як приміром у Бойків або в Бампорідщині і Турчанщині, наголос правильний.

Село Війське і Залуж лежить на північний схід від Сяну і Сяноку — поміж горбами, а навіть горами — оточене зі всіх сторін крім полудня. Висота гір і положення 300 — 400 м. понад позем моря. Околиця мальовнича, здорова, кліматична, лісиста, суха, з частими опадами в літі, без великих морозів в зимі і без нагальних вітрів. Село *Війське* дуже старинне: грамота надання парохії, знайдена поміж актами, сягає 1650 року. Перед сотко́ю літ була тут фабрика полотна, звідси назва землі над потоком »Бліх« — тут мабуть від білого полотна. Село давніше до війни почасти кацапське — тепер чисто українське, латинців майже немає та й ці під впливом української мови говорять по українськи з малими виїмками. Це люди, що пізніше прийшли з чужих сіл.

Старі передання кажуть, що тут за князів — Романа і Данила була військова оселя, як передня сторожа від сходу і півночі на оборону княжого замку в Сяноці, звідси назва Війське — Військо. Давня довоєнна ноша, білі каптани, хустки і ходаки в літі, а сукняні-вовняні опанчі і кожухи в зимі й чоботи — тепер міська модна тандита. Люди недавно, тому 12 літ взад закинули сіяти лен і коноплі та виріб полотна.

Хати — не хижі — білі — не курні. Під одним соломяним дахом комната, »ванькир«, комора стайня, стодола-шопа і возівня. Збіжжа кладуть у снопах на поді. Нарід ни-ні малоземельний — старша ґенерація неграмотна — хоча школа вже до сто літ існує. — Люди живуть з лісового зарібку, виробів столярських, продажі овочів, грибів і лісових ягід, як суниці, »боркині«, черниці, малини, яких тут обильно. Велике замилування тут по садів і пасік, головно черешень, вишень і яблок та сливок. В 1928. р. морози знищили сади і сливину та черешні по більшій части.

Сіножатей і пасовиськ майже зовсім немає. Кожний клаптик землі зужитий під управу збіжжа, яке слабо видатне, зате на солому і траву буйне. Добре вдається зате яре збіжжа, бульба і конюшина, озимина слабше. — Поля гористі, де не довезе господар обірнику в зимі санками, там сіє синій любін на стравунок. Хліба бракує вже звичайно від березня. — Нарід до свого обряду і до церкви дуже привязаний, але ще трохи забобонний, змін обряду нема — хіба як служниця вийде за поляка в місті ради мужа, або хліба — але це виимки. — Тут є поклади соли і нафти, які ще не використані якслід. Кожний майже селянин має ще другу шутливу назву, як »Тамбор«, »Тарабань«, »Щур«, »Несолений«, »Зазуля«, »Гайдамаха«, »Кобарани«, »Цимбала«, »Гапа«, »Веремінь«, »Ватага«, »Кметь«. Село тягнеться з півночі на полудне 4 км. перетяте на двоє сільською дорогою й потоком Війське, до якого з гір допливають рвучі гірські потоки зі сходу і заходу, а є їх до вісім, а головний потік ріки впадає знову до Сяну в Залужу — склін села полудневий, з гори в долину — має до 12 горбків наоколо села і всі вони крім чотирьох, що закінчені лісами, управні. Через парохію біля церкви веде битий гостинець зі Сянока до Перемишля на Бірчу і то на границі села Війське, а сусідним містечком на сході Тирявою волоською, по обох склонах гори »Соленне« серпентина з 28 закрутами. Відси дуже мальовничий і гарний вид на дооколичні гори і місто Лісько, та Загіря.

В селі є такі назви гір: »Кампула«, мабуть Копула, найвища горбовина на цілу околицю до 700 м. понад позем моря. Далі гора »Соленна« — або Солена гора, мабуть з того, що є в ній джерело солоної води — »Гущ« — густий ліс — »Вапниска« мабуть є в ній поклади вапна — »Папороть«, »Гірки«, »Помірки«, »Марцань«, »Пусткн«, »Мотичник«, »Поляна« — це поле управне на горі в лісі. »Вапниска« — поля управні нижче положені мають назву »Пасіка«, »Вольське«, »Сівне«, »Брідки« — коршми по війні знесені. Село Війське має понад 240 хат; української народности понад 1.200 душ.

При нім на полудне між двома горами є присілок: *»Долини«*, належить до громади Залуж, славне зі сливок, черешень і вишень. Склін села полудневий, від півночі й сходу заслонений горами, тому тепліше підсоння. Має 36 хат української народности. Курних хат зовсім немає.

Це село має в своїх закутинах назви — »Македонія« — може околиця нагадує грецьку Македонію, заслонена зі сходу густим лісом за яругою — »Дзюрджик« і »Мотичник«.

Трете село дуже гарне, заслонене від півночі й сходу лісом за горі »Папороть«, а звернене та отворене на захід і полудне в напрямі Сяну — це село **Залуже—Залуж,** положене за двірським лугом над Сяном. Хати також тягнуться здовж державного гостинця, біленькі огороджені парканами — люди любуються в садах. В горах »Папороть« і в »Гірках« є деякі невикористані доли нафти — поле більше урожайне як у громаді Війське — бо рівніше і більше сонцем огріте, навіть є різниця в розвою й кліматі. Цілий тиждень скорше дерева весною розвиваються як у селі Війське, хоча оба села безпосередньо з собою сходяться хатами. Зате населення тут у Залужі малоземельне і бідніше, як у Військім — на 1-3 моргових ґрунтах. Люди переважно живуть з зарібку в дворі, на стації, в місті, в тартаку, на службі в Сяноці й з літників, які щороку численно зізджаються сюди на свіжий воздух з більших міст Польщі. Всіх хат є 120, в тім поверх десять латинських, а 4 жидівські. Нарід тут свідомо-український.

Багато селян з цієї парохії живе на еміґрації у Франції, Америці та Канаді.

Саме село Залуж дуже мальовниче, здорове, Сян близенько, стація й почта в місці. Школа мурована 4-кл. з 5. учительськими силами, вспільна для всіх трьох сіл утраквістична. У Військім є мурований приходський дім, склеп церьовний і сметанкова станиця — 4 українські склепи, Захоронка, українська на докінченню мурована Церква, місце відпустове від 1926. р. і хрестна дорога.

В Залужу і Військім читальни

»Просвіта«, а в Дюлинах тов. »Луг« і Кружок »Сільського Господаря« в парохії. Належалоб більше цею околицею з огляду на літниско нашій українській інтеліґенції з міст зацікавитися та їхати на відпочинок літний. Це дало би зарібок нашим селянам, та піднесло їх на дусі в часі кризи, підбадьорило їх до праці. Кожне рідне українське слово повитає наше, бідою приг-

ноблене село з отвертими раменами.

Війське, в березні 1936. р.

о. Петро Андрейчик
парох.

Від редакції: Щиро дякуємо Впр Канонікові о. П. Андрейчикові за ці вичерпуючі цінні відповіді на наш квестіонар з 23. і 24. ч. »Нашого Лемка«. Це має незвичайно важне значіння для наукових цілей.

Культурна праця в лемківськім селі

22 кільометри на полудне від Риманова, неначе дальший тяг містечка Ясліськ, розтяглося село Нижня Воля. При долині, отінене з з двох сторін горами, тулиться до збіч, а відсунені дещо гори коло самої церкви творять простору рівнину. Здавалося би, що так далеко від світа живуть тут люди без ніякої науки й свідомости життя-буття на широкім світі. Однак воно так не є.

Ще до світової війни першим будителем села був бл. п. о. Лев Волянський, який тут працював 30 літ і поклав тривкі основи під нац. освідомлення. Старі люди розповідають, якто він всіх збирав і розповідав їм про козаків і їх змагання з Москвою. Тому тут люди розуміють і відчувають різницю між Москалем і Українцем, і під цим оглядом нема ніякої баламути, як по декотрих селах.

По смерти о. Волянського бачимо в селі немов би застій. Доперва по війні з приходом учительки п. Стефанії Сенети, яка щиро занялася вихованням молодого покоління, село будиться з дрімоти. Однак, будучи на урядовій посаді мусіла вона обмежитися тільки до школи. Національною роботою занявся парох о. Величко. Однак він через особисті непорозуміння й дещо занервову поведінку зразив собі більшу частину громадян, тоді навіть зачинають підносити голову комуністичні елєменти.

Аж з приходом нового завідателя парохії о. Володимира Худика, культурна й національна праця ступає на властивий шлях. Вирозумілий і енергічний душпастир зумів в короткім часі зорґанізувати найактивніших одиниць, як також притягнути до праці оспалих і опірних. Зникає роздвоєння в селі, а комунізуючі щораз більше тратять на силі. На кинутий клич будови нової школи, твориться комітет під головством о. завідателя. Членами комітету стали п. Сенета, солтис Михайло Марин, Стефан Рейба й Гриць Мигалик. Робота йде. Стинка дерева в лісі продовжується, пляни готові й на весну приступаємо до будови. Школа буде полученa з господарським домом і салею на вистави. Бо дотепер не має, де молодь зібратися вечором і на вистави нема відповідного будинку. Вправді на приходстві є частина стодоли на салю для вистав, але замала й невідповідна. З браку іншого приміщення там тепер відбуваються всякі сходини. Там і відбулася миколаївська вистава дня 22. грудня 1935. р., що згромадила численно дітей з їхніми родичами. Треба було бачити ті розрадувані лиця дітей, що тішилися дарунками. »Чиї то діти?« — питає св. Миколай. »Це наші діти, українські діти« — відповідає старий козак Охрим. А на салі видно зворушення й радість. Від осені провадить о. завідатель в школі освітньо-господарські вечірні курси, на які сходиться багато молоді й молодих газдів та жінок. На Різдвяні Свята зорґанізовано в нас Вертеп, що заколядував 70 зл. З того післано 15 зл. на »Просвіту« до філії в Сяноці — за 40 зл. куплено книжок у львівській книгарні »Просвіти«, а за решту справлено строї до вистав. Люди зачинають цінити книжку й беруться до читання. О. завідатель позичає також книжки зі своєї бібліотеки, що має понад 200 томів. Особливою популярністю тішаться видання Івана Тиктора й взагалі історичні повісти й оповідання.

Дня 12. лютня відбувся один відчит, присвячений 14-ій річниці коронації Папи Пія XI. Саля була переповнена учасниками, що уважно прислухувалися до слів відчитуючого.

Так у нас іде життя завдяки новому завідателеві, котрий потрапить в такий тяжкий час влити в нас віру в кращу майбутність.

Свідомий.

Правда й леґенда

про замок на Мимоні

Під розвагу українським археологам.

На північ від села Мимінь, по правім боці ріки Вислока, находяться румовища старого замку. Замок цей, оповитий ореолом таємничости, та легендарних оповідань — є цікавим явищем, яке варто докладніше розглянути.

(Мимінь — це присілок села Боська; залізниця в Боську — від стації до звалищ не більше, як 2 і пів км.; в місці гр.-кат. приходство, кооператива, дешеве вигідне приміщення у місцевих чесних господарів).

Стратеґічне положення замку просто знамените. Він знаходиться на високоположеній поляні, з трьох сторін окружений рікою та потічком. Від півночі пливе ріка Вислок, від полудня потічок, який луковато вигинається, опасує височину зі сходу і вливається до Вислока. Всі береги високі на яких 40-50 метрів, місцями стрімкі й нагі, деінде знов лагідніші і порослі корчами. Тільки від заходу височина лучиться з легкофалистою рівниною. Але зате з цеї сторони був глибокий рів, що забезпечував доступ до замку. Тепер рів засипаний.

Формою височина докладно нагадує підкову, не ширшу як 40 кроків. На яких 25 кроків від східнього берега находяться розвалини замку. Це грубезні (до 3 метрів) мури, у виді безформеного простокутника, довгого на 32 кроки та широкого на 14. Мури, себто стіни бувшого замку споювані якоюсь заправою (вапно-пісок). Стіни ці порозбирані людською рукою — не високі, лише одна стіна зі заходу, сторчить вгору поверх пять метрів.

Оповідають люди, що давно ця стіна була більше як три рази висша. Всюди є повно глини, перемішаної з камінням. Між мурами та по боках ростуть карловаті граби та ялиці. На схід від замчища, у віддалі 18 кроків, знаходиться лійкувата западина зо три метри глибока.

Люди твердять, що вона постійно поглиблюється; значить, щораз більше западається. Це потверджувалоб здогад, що під замком, або навіть поза поверхнею, яку обіймав замок, є розлогі ливниці. Давніше, десь в поблизу замку, була отверта діра. Її хотіли люди зміряти довгим дрючком, але до дна не могли дістати та як дрючок пустили, то він упав десь дуже-дуже глибоко. Боячися, щоб до тої діри не упала худобина, її накрили скалою. З бігом часу на скалу

насипалося глини і тепер ніхто не знає, в котрім місці була діра. Може це був підземний хідник, бо й інші сліди, а властиво оповідання, вказувалиб на це, що такий хідник існував.

Оповідають, що у підніжжю гори, від сторони Вислока, давно бачили люди отвір, а в ньому сходи. Там внизу мали бути рівнож сліди якихсь будівель, але на те все зісунулася земля з берега і так отвір, як й сліди будівлі, щезли під землею.

На захід від замку також була якась будівля. Люди припускають, що там могла бути цегольня, або кузня, бо виорюють багато цегли, ковальської жужелиці й цвяхів.

Тому десять чи одинацять літ, люди на власну руку почали вести розкопки на замчищу. Окопали в кількох місцях мур з одного й другого боку і натрапили на сліди пожарища. Всюди було повно попелу, вугля, щось подібного до ковальської жужелиці, чимало куснів безформного заліза (залізні предмети мабуть перетопилися в часі якої там пожежі), множество цвяхів ріжної величини, грубих, незугарно вироблених глиняних посудин — черепів і багато костей. Ще й тепер на верху можна побачити ті кости; це переважно кости звірят. На знайдені предмети не звертали більшої уваги (шукали скарбів) і їх понищено, розкинено, тощо. В одному розі замчища відкопали гарно в квадрат ставлений мур; там певно була башта.

До підстави муру ніде не докопалися, лише — от так — трохи верхом розкопали. Як глибоко сягають мури — це є покищо загадкою. Дальші розкопки перестали з двох причин: перше — основні розкопки вимагали величезного вкладу праці, а задурно ніхто не хотів довший час працювати.

Друга і то найголовніша причина — це був страх! Боялися, бо існує легенда, що замок є заклятий, що його береже нечиста сила, яка в середину нікого не допустить. А хто передістався-б у середину — того жде неминуча смерть.

Хто, коли і як закляв замок — то про це не можна довідатися. Зате люди знають »напевно«, що замок є заклятий. На доказ наводять таке:

Одного разу господар з Мимоня віднайшов залізні двері, які провадили в підземелля замку. Коли хотів ті двері відчинити, то втратив зір — осліпнув. Через те вже ні сам не міг нічого зробити, ні другому показати в котрім місці є двері. Більше ніхто тих дверей не бачив, бо нечиста сила зараз насунула на них глини, каміння... і тепер ніхто не знає, де є ті двері.

Тамошні люди твердять, що дійсно був такий чоловік, який осліпнув на замчищу, навіть подавали його назвиська, але я забув.

Крім того, можна-б дати ще таке освітлення:

Замок побудовано мабуть десь перед около 800 роками. Двічи робили на нього напад Мадяри, але безуспішно; напад зістав відбитий.

В руїни обернув замок напад Татарів. Чи тоді, підчас татарського нападу була яка оборона, чи взагалі нікого в замку не було — не знати. В той час на замку мешкала якась княгиня, але вона на кілька днів перед нападом Татарів виїхала геть. Замок мав бути двоповерховий. Татари знищили тільки те, що находилося над землею, а пивниці залишилися цілі.

За кількадесять (може й більше) років після татарського нападу в пивницях замку завелися розбійники. Це була якась велика шайка розбійників, яка в льохах замку мала першорядну криївку і переховувалися там через довший час. (Це стверджує ще й цей спогад, що дехто назвище села »Мимонь« виводить від якого-там Мемнона, що був ватажком у цих звалищах, знову другі кажуть, що краще було цю місцевість здалека обходити, минати, мимоїхати; також небезпечно було десь давно переїздити через сусідне село Одрехову — бо дехто каже, що там якісь незнані люди — може останки норманів — грабили і ховали собі награблене — або в місцевому говорі: вібдре — одре і сховає. Впрочім зараз недалеко Мимоня — маємо гірку та її підніжжя ще сьогодні називають »Сиготи« — назвище татарського походження).

В пивницях мали розбійники нагромаджені величезні багатства. Аж раз пивниця засунулася. Що сталося з розбійниками — ніхто не знає. Вони, або живцем зістали погребані в пивниці, або — якщо тоді були десь на виправі — то опісля вже не могли дістатися до середини, бо вхід був завалений. В кожному разі від того часу розбійники пропали, а скарби, які вони там нагромадили, повинні бути й до сьогодні.

Кілька літ тому якийсь багатий жид з дальших околиць Польщі (казали, що з Варшави), хотів на власний кошт занятися розкопками, — одначе з застереженням, що всякі знайдені речі перейдуть на його власність. Йому не позволили, кажучи:

»Там можуть критися величезні багатства, то шкода, щоб вони дісталися в жидівські руки«.

Якби там воно не було, то всеж таки, під румовищами мимінського замку криється загадка, яку варто розв'язати.

М. Н.

Трикотарський курс в селі Полонна

Поширюйте і передплачуйте „Нашого Лемка!“

ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ ТІЛЬКИ ПРАВДИВИХ УКРАЇНСЬКИХ
ШЕВСЬКИХ КІЛЬКІВ

тільки з цим знаком
одинокої української фабрики
ДЕНДРА
у Львові
Добре уважайте, бо жидівський картель підшивається п'д наше опакування!!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Модицький—Тиктор, Львів, Вадхарова 2. — Тел. 54-74. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Почтову оплату заплачено гуртом.
Pocztową opłatę zapłacono ryczałtem

Наш Лемко

РІК III. Ч. 8 (56)

Львів, 15-го квітня 1936
Виходить двічі в місяць
Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ ŁEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 вол., Піврічно 1·80 вол., Чвертьрічно 1·— вол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

„Христос Воскрес“

Заграли лунко дзвони великодні
І пісня лине грімко до небес;
Несеться аж перед престіл Господній
Веселе, гомінке: — Христос Воскрес!

Христос Воскрес! — лунає снів побідний
І веселиться працьовитий люд.
Забулися тяжкі, щоденні злидні
І повседневний мозолистий труд.

З піднебних, опромінених просторів,
У яснім світлі соняшних мереж,
Ступає Радість на лемківські гори
Й постукує до бідних, низьких хиж.

І з нею ходить Янгол білокрилий,
Притахлу віру кріпить у серцях,
В жертвенний, власний труд і власні сили
І вказує в Майбутнє ясний шлях.
Скріпляє віру, що прийдуть ще весни
Обновленого, кращого життя,
Що прийде час, коли й Вона воскресне
З могили вікового завмертя.
Лунають лунко великодні дзвони,
Несеться голос аж під небосклін.
За океани до братів ці гони
Пливуть із рідних лемківських сторін...

Яр. Галич.

Львівська державна наукова бібліотека
№

З Христовим Воскресенням
начинаймо нове життя

»Учітеся брати мої, думайте, читайте«.

Цими словами звертається наш поет Тарас Шевченко, до українського народу, щоб люди вчились — самі над собою думали та поширювали просвіту.

Шевченко пізнав і розумів добре вартість освіти, бо й сам не кінчив високих шкіл, а в сільських дяківняниць навчився, заледви читати псалтир, але твердя воля Тараса, що ночами, при свічці, вчився, дали йому знання, з яким він пізніше не посоромив українського імени навіть між найбільш освіченими людьми.

Тому ми, коли хочемо бути людьми, щоб з нами хтось числився, мусимо вчитись самі. Муснмо взятись за книжку і з неї доповняти, те, чого нам бракує, без чого не можемо жити життям людини.

Перестаньмо триматись засади, »що мій тато жив без науки, то і я буду«. Тато жив, бо тато жив в інших часах, а нині, коли наука так поступила вперед, що освічена людина мусить добре думати, як прожити; чи мислиме життя темної людини?

Вчитися особливо нам селянам, що вищих шкіл не маємо защо кінчити, а народня школа не може нам всього дати, чого потрібно нам до життя, а ще до того нинішня школа, якій дуже мало залежить на вихованню доброго громадянина — свідомого члена Нації.

Людина, що вибирається в дорогу, забезпечує себе: харчами, грішми, а то й зброєю, а ми, котрі йдемо небезпечною дорогою життя — щоб в ній не пропасти — мусимо забезпечитись наукою, бо наука це найліпший харч, найлітша зброя, а те, чого навчимось, нам ніхто не відбере.

Зрештою вже сама цікавість жене нас до науки. Мала дитина хоче знати, що то є грім, а що вовк і т. п., а щож доперва ми, котрі вже маємо ключі до науки, ми, що вже хоч троха вміємо читати, писати, тож просто бувби гріх, колиб наші голови світили порожнечею, а ці ключі їла ржа. Чим така людина ріжнилась би від звірини?

Чи то не краще у вільний час перечитати собі добру книжку, чи газету, як переводити час на пустих балачках, чи коло карт? Колиж то люди звикли казати, що »книжка це для пана«. А чи то тільки панам треба науки? Чомуж селянин її не може мати? Хібаж селянин сотворений тільки до праці? Таж прецінь один Бог сотворив хлопа і пана й дав їм однакове право до життя. Тілько біда, що ми самі за себе не дбаємо, ми є ліпші до науки і тому кожний нами поштуркує, кожний має нас за »бидло« і кілля нам на голові теше, а ми не вміємо за свою честь постояти. Памятаймо, що зі свідомою людиною кожний інакше обійдеться та її пошанує. Тепер вже не ті часи, що пани вірили, що у хлопа нема душі, що хлоп сотворений лиш до праці.

До самоосвіти мусить братись кожний сам, бо самоосвіта це вже вища наука, де вже нема учителя, ні бука, а є тільки сильна воля, котрою можемо все осягнути, що лиш захочемо. А щоби мати сильну волю, треба її виробити, бо люди слабої волі це раби, котрі до нічого в життю не дійдуть, а вічно кистимуть у плачах та наріканнях. Сила волі потрібна особливо нам, українцям, котрі через довгу неволю її затратили й звикли виконувати чужу волю — тягнути чуже ярмо.

Тому ми мусимо вбити в собі рабакріпака, а виховатись на людей сильної волі. Доконати це можемо гільки через самоосвіту. Якжеж до цеї самоосвіти братись і з чого просвіщатись? Просвіщатись належить з добрих книжок — треба памятати, що кожна прочитана книжка — це один ступень свідомости.

Книжки треба читати добрі, бо зла книжка це отруя; тому, коли хтось не знає собі книжки підібрати, хай порадиться більш освіченої людини. Найліпше зібратись кількох, та спільно собі книжки спроваджувати, бо в нинішну крізу не кожного стати на свою бібліотеку, а спільними силами можемо всего доконати.

Читати книжку треба помалу, та старатись все запамятати і зрозуміти. Не треба наспіло вірити в те, що книжка пише, а старатись це пізнати своїм розумом; треба памятати, що є люди різних переконань і кожний на свій бік тягне. Не тримаймося засади, що »хоч воно й зле, але хай буде, як другі думають«, а перевіріймо це своїм розумом, чому воно так, а не інакше.

Самоосвітою маємо виховатись на людей сильної волі, що над кожною справою будуть застановлятися, а не жити »на сліпо«. Маємо виховатись на вірних дітей нашої церкви й нашого українського народу, що в разі потреби, будемо вміли за них постояти.

Отже берімся до науки, берімся до праці над собою, бо коли самі за себе неподбаєм — ніхто за нас дбати не буде й ми мусимо пропасти, а ми хочемо жити — жити життям людей вільних — свобідних.

Закладаймо по селах самоосвітні гуртки, та працюймо у них щиро й з охотою.

Берімся до праці й то зараз, без ріжниці стану й віку. Не марнуймо дорогий час, бо робимо тяжкий гріх, супроти свойого народу. Памятаймо, що життя наше є коротке й кожної секунди шкода змарнувати — не використавши її для добра свойого народу й свойого власного.

Гартуймо в науці свойого духа, бо каже поет: »вільного духа не скути в кайдани«.

Михайло Ревак.

Організуймо дитячі садки

Про велике значіння Дитячих Садків для українського села багато ми вже писали. І наше село само пізнало цю конечну потребу привчавати наших найменших до організаційного життя.

Одначе деякі наші села, що дальше віддалені від центрів культурно-просвітнього життя й Повітових Кружків »Рідної Школи« не знають, як приступати до організації дитячих садків. Про це можна довідатися в книжечці, яку видала »Рідна Школа«, п. з. *»Дитячий садок, мета і спосіб існування«* (ціна 20 сот.). Наперед треба скликати нараду батьків зладити спис батьків, та їх дітей, що ще не ходять до школи, підшукати учительку. Виключний нагляд над усіми садками матиме Гол. Управа Р. Ш. Кандидатки на учительки мусять зареєструватися в Гол. Управі Р. Ш. за посередництвом Повітових Кружків Р. Ш. — На цю справу треба звернути пильну увагу. В кожнім українськім селі повинен бути український дитячий садок.

ПРОСНИСЯ, НАРОДЕ!

Лежить перед нами
Обліг з бурянами,
Розсіяне лихо свобідно росте;
Скрізь терня колюче хвилює лапами,
Лиш де-не-де зріє зерно золоте.
І так найдорожчий час праці минає.
Опутані снами вкраїнські сини:
Пробуджена горстка оре, засіває,
Тай кличе: Народе! Проснися, проснися!
Проснися, Народе! Борися зі снами
Лежить перед нами
Обліг з бурянами!

М. Т.

—o—

Що нам нагадує Христове Воскресення

Не для розкоші й не для раювання зійшов Він на землю. Воплотився, щоби жертвувати Собою за мільйони, щоби своєю кровю відкупити людство та промостити у вічність шлях Великій Ідеї. Незрячим показував Сонце Правди, потоптаних піднімав з упадку, у гноблених і переслідуваних кріпив віру, що повстануть і житимуть вічно.

Та це зганяло сон з повік тим, що свою владу спирали на кривді, облуді й неправді. Затривожилися зростом його значіння, задрижали за свої впливи. Нікчемно оклеветали Його, ложно засвідчили вину й засудили на смерть.

Зодягли в багрові ризи, вложили на голову терневу корну, що червоними краплями кривавила Його божеське чоло, бичували ніжне тіло, плювали в лице, садовили на престолі, злобно славили царем Юдеї, поволікли перед Пилата й кликали — »Распни«. Вложили на обезсилені рамена важкий хрест, погнали на Голгофту й розпяли між двома злочинцями.

Радувалися, що на віки поховали Правду в світі й знівечили Велику Ідею.

Та третього дня Він воскрес.

Рік-річно, на провесні, коли природа, осяяна золотими промінями життедайного сонця, будиться до нового життя й земля вдягається в шовкові шати зелених трав, на памятку великої події обходимо Празник Христового Воскресення.

Та Великдень виходить далеко поза круг тільки релігійного свята. Поза формою традиційних обходів, ми бачимо в ньому великий зміст, глядимо на нього через призму своєрідної символіки. Христове Воскресення це для нас символ побіди правди над неправдою, світла над темінню, це символ перемоги вічного над дочасним, безсмертного над смертним, ідеї над маною. Під теперішню хвилину положення українського народу в чималому подібне до колишніх Христових страстей. Мільйони Українців примирають голодовою смертю в московсько - большевицькій неволі, наша правда потоптана, наша найвища національна Ідея опльована й висміяна, а червоний варвар намагається видерти в народу його найбільший духовий скарб — релігію, щоби стерти українське імя з лиця землі. По той бік історичної Збруч-річки не вдарять великодні дзвони, не спішитиме у неділю до схід сонця народ у церкву, не лунатимуть тони прастарої, веселої Пісні »Христос воскресе«. Кадри розперезаних безбожників розіллються повінню по Україні, щоби ображати національні й релігійні почування українського народу. В підземеллі, в закритті перед оком ворожої влади зустрічатимуть наші брати Христове Воскресення, як зустрічали його в катакомбах перші християни, ховаючись перед переслідуванням римських імператорів.

Але український нарід не піддається зневірі. Хоч доля [illegible] його живе тіло штучними кордонами, загнала багато його синів за океани, на чужину шукати твердого куска хліба, він не тратить віри в остаточну перемогу правди. Обєднаний одною Великою Ідеєю, задивлений у Ясну Мету, він з радістю зустрічає Великдень, як символ свойого майбутнього Воскресення. Він вірить, що як Христос поборов силою духа смерть і воскрес із гроба, так і ми підніземося з вікового занепаду, воскреснемо до кращого обновленого життя.

Я. Г.

——o——

Найважніші завдання виховання

Перше завдання виховання: вщіплювати дитині добрі звички.

Лихі нахили й звички чіпляються дитини вже в заранні її життя (десь у 2. р. життя, а то й скорше). Бо вже навіть мала дитина має змогу вчитися так, як і старша людина. Ріжниця тільки в тому, що старші вчаться при помочі свойого розуму, а в дитини ум ще дуже слабонький, то вона й учиться при помочі іншої здібности, яка вже в найранній молодості дитини сильно розвинена. Дитина любить наслідувати все, що роблять старші. Інстинкт наслідування пре дитину засвоювати собі вчинки своїх батьків, щоби в пізніших літах могла поступати так, як вони. Те, чого дитина через наслідування навчиться від батьків, остане в її душі на ціле життя.

У старшої людини затрачується інстинкт наслідування, а на його місце приходить розум. Вчинки батьків ділають на дитину як зараза. Так, як віспа лищає сліди на лиці людини, що хорувала на віспу, так вчинки батьків врізуються глибоко в душу дитини і лишають сліди на ціле життя. Вже мала дитина вміє проклинати й говорити погані слова й лайки, бо чула, як проклинаються батьки, братя, або сестри, чи сусіди. Чи раз можна дослухнути, як діти забавляються у весілля, при тому пють багато »горілки« (води), удають пяних, викрикують сороміцькі пісні й на останку закінчують весілля так, як то старші вміють: зачинають лаятися, битися »ножами«, кіями і »револьверами«. Якби спитати, хто завинив, що діти крадуть, що говорять неправду, повторяють сплетні і т. д., то легко на це найти відповідь: »бо так старші робили«. І як нема такого лікаря, що усунув би з лиця сліди по віспі, так також нема такої школи, що могла би дати дитині добре виховання, якщо вона вже в заранні свойого життя не винесла його з дому. Якщо дитина не винесла з батьківського дому добрих звичок, тільки лихі, то ці останні зачинають рости і кріпшати так, як росте і кріпшає тіло людини і будуть держатися вперто ціле життя як репах кожуха.

Так отже не слід відкладати виховання аж до часу, коли дитина піде в школу, тільки починати його найкраще таки в родині. Але дуже часто батьки не здають собі справи з ваги виховання, або й не мають часу занятися дитиною, тому, де тільки можливе, вони повинні закладати дошкілля (захоронки, »шкілки«, дитячі садки) і туди посилати малих дітей. У багато наших свідомих селах, особливо на час пільних робіт, люди радять собі так, що закладають »Дитячі Садки«, в яких їх найменші находять опіку під проводом виховниці-садівнички в часі жнив, тобто, коли діти мають найменше опіки зі сторони батьків і наражені на найгірші впливи. Провідниці садків лишають у душі дитини такі гарні спогади, що діти, як показує досвід, жнють решту року тільки спогадами і ждуть нетерпеливо, коли вернуться ще такі гарні часи. Дитина може ще в більшій мірі піддається добрим впливам, як лихим. Треба тільки вміти занятися дітьми, подбати, щоби вони мали як найкращі вражіння та вироблятися в них нахили до доброго.

Чому большевицькі аґенти добираються до нашого села та стараються відтягнути селян від нашої церкви?

Це, що довгі віки ніхто не дбав про належне поширення освіти і культури серед нашого селянства на Лемківщині, жорстоко тепер мститься на нас. Тому також наші господарі через свою несвідомість підпадають часто під накинені їм впливи і то — майже все — дуже шкідливі для них самих. Годі це скривати, що наше село недолюблює панів, але одночасно не знає ще, як саме повинно в себе загосподарити, щоб забезпечити собі розвиток всіх своїх творчих сил у свою користь й свого народу. Також і це, що селянство всіх часів служило лише за гарматне мясо, що воно бігло з голими руками на баґнети за чужі ідеї в імя нового — але все гіршого для селянства — ладу, щоби найтися знову поза скобками рівнорядних громадян і нічо не скористати у розбудованні своєї національної сили і добробуту — це теж щира правда.

Одначе наше село не знає одної дуже важної справи та через це, хто лише не хоче, той поводить і накручує селом на всі сторони. Село є доставцем свіжих людських сил, що рятують місто перед виродженням; село, як фабрика хліба у всіх його видах, є твердою основою під фабрики і великий промисл міста. Звідси й конечність цілковитого зрівнання у всіх і політичних справах села з містом — це значить піднесення селянства до ролі свідомого політично творчого чинника в державі.

Небезпеку орґанізованого поступу селянства, як так важного чинника в суспільному життю зрозуміли вожаки большевизму та їхні платні аґенти »галилейські« жиди. Це не пусті слова, — з усіх комуністичних процесів і судових розправ кожний наглядно бачить, що в кожній комунізуючій роботі ройться від жидів. Ці большевицькі аґенти хитро-мудро й облесно обіцюють нашому селові багацтво — рай на землі та скрито обманюють несвідомих сільських »бідаків« легким хлібом; вони повзають, як чорна зараза в сільські хати, щоб звідси виперти все, що для нас святе, рідне, народне. Вони добре знають, де слаба сторона села і тому вдають »добрих приятелів« покривдженого селянина; не забувають теж, що на другий день після того, як впала би влада більших земельних власників і капіталістів — тоді селянин станув би перед большевизмом, як власник добутої землі та захоче не тільки мати волю й владу на селі, але схоче цю свою волю простягнути на місто, на його фабрики та ринки.

І тому жиди большевицькі »апостоли« не вдаються блнжче з селянською масою, лише обіцянками тримають його на примані, вислуговуючися ними в своїх роботах.

Ці аґенти закривають перед селянством дуже важну справу, що під большевицьким ярмом відібрали селянинові всі права на його дрібну власність; хоч всім добре відомо, що в Большевії немає приватної власности на землю.

В політиці нема »щирого приятеля«, натомісць є самі чвані хитруни; та чим хитріший ворог, тим більше треба його берегтись. То-ж і наше село в Лемківській стороні повинно прозріти і негайно станути віч-на-віч проти цих бурителів народнього життя, що нівечать всі здорові починання нашого села. І то без ріжниці — хто це не був би! Зокрема жидівські аґенти напосілися розбити цю єдність в наших горах, що від віків пливе з нашої Церкви. Визбудеться нарід своїх душевних цінностей — так думають жиди — легко буде його запрягти в ярмо хлопської недолі, та ще легче покорити і приборкати його охоту до народньої орґанізаційної праці.

Вкінці всі продумувані сектанства »бейбельники«, ріжні видумувані чуда й букварі — це все на розбиття єдности в нашому народі.

Як бачимо, то нами хочуть робити політику, а наше завдання показати всім, що без нас не буде жадної роботи, бо від села залежить це, що село хоче. Та чим краще згуртуємось в нашій прадідній Церкві — тим слабший буде чужий напір.

ПРАВДА ВОСКРЕСНЕ

Вже зима сплинула ріками
І пташки з вирію вернулись
Селяни їдуть жвавo плугами
У поле; вже й ліси загули.
Всі весну радо витають,
Дівчата, наче ці квіти
Хату й город прибирають.
Радіють святами веселі діти.
Ґаздині й молодиці
Печуть паски, що хто може;
Ті біленькі, круглолиці —
Бідніші — помагайже Боже...
Але для всіх в одній мірі
Став дорогий Свят Спомин —
Щоб скріпити всіх у вірі,
Дав розп'ятись Божий Син...
Опісля Воскрес Він в славі
І новій добі дав почин;
Вороги пропали в темряві,
Навернувся блудний син...
Пам'ятаймо любі брати Лемки,
Що не лягти Правді у могилі,
Теж не у вік нам жить потемки
Правда воскресне у повній силі!

С. В-к.

Юліян Тарнович,

За море

Братам за Океаном у спомин

Ой верше, мій верше —
Юж ми нігда так не буде,
Як ми било перше«.
(Лемківська співанка).

— Митре, я днес до роботи не піду. Штоси ся ня яло, така дивниця, штом си радоньки не годен дати.

— Иле, та што будеш на ся зводжав якуси мару. Ци я тиж не ґнешній, не лем ти сам. Брез тівки роки граз мукаримеся під землев, ба доталь зме рук не зробили.

— Дале покій, дале. Ти заєдно лем на го наверташ, а мі што дншов в голові.

Ци не знаш, што днес рочистой сьвато — ґин дома шитки люде идут до церкові, дзвони граут, дітвора біжат, ґаздині кукевками ся частуют, писанками-крашанками подарункают...

— Ойже слют! Не доберав бис сой тівко, лем бис ся змеркував, же ти не банувати вецка за хижом.

— Ба й чого банувати, кой давньой не вернеся. Заварував Бог од кулѣки, хоцка ясучіше било покласти головом на сивих горах.

———o———

...Тоди, як два молоди дуби, пильнували два брати переходу через Карпати. Горіло рідне село. Нарід між скальом, по лісу, декотрий з худібком скривався.

Митро зо Стефаном оба стали за свою рідну сторону — не дати ґір якисі нишпівірі наплюжити. А пак — кам дале й ґірше. Зразу полон, брудне облича, неголена борода, вошi по соломі, кари і допити: »До двох тижнів опустити край. За море! До свого місця уродженя!«

— Де подівалася справедливість? Зашто така кара — та-же на рідну матір руки не підняли..!

———o———

...Зас погодивше вода-море, небо, безкраю далеч... І суха земля, лем не своя. Іржава, камяниста, тяжка. — Бабраєся до суду в тім углянім скалю — аж душу запорпави за тогу клятy мамону. Або руки згорять од той трапези.

...Ні! Дарма! Не пропадати будним верхам! Не сумувати рідним братам! Ґранітові скелі загородять просторе море. Виросте ліс-дуб вемґень, конарами загулить молоду калину. Мати лемкиня виведе за руку свого сина: Присягни сину на ті сиві гори, на небо синеє; запиши собі в серцю — прийде день — рідне слово від степу золотого осяє блакитні гори — як славоньки зажити...

o———O———o

Заклик Українського Т-ва Відродження

Веселих і тверезих Свят!

Чверть століття минуло, від коли українське громадянство стануло організовано до боротьби з отрутами: алькоголем і нікотиною. Кожного року в святочний час гомонять важливі кличі Т-ва „Відродження". Так у цьому році з нагоди Світлого Празника Воскресення Христового кидаємо клич:

Святкуйте без алькоголю й тютюну! Не безчестіть Радісного Свята піяцькими піснями та пяними вигуками! Рятуйте своє здоров'я та здоров'я своїх нащадків! Алькогольна й нікотинна грізна отрута мститься з роду в рід! В радісний День Воскресення Христа Царя й Ви причиніться до визволення нашого народу з оков алькоголізму й нікотинізму, що їх двигає від від віків! Святкуйте тверезо та без тютюневого чаду! Тільки такі свята дадуть Вам вдоволення та дійсну радість, Вашому тілу відпочинок та нові засоби сил, а Ваше майно збережете перед злочинною розтратою! Замісць на алькоголь і тютюн — жертвуйте на Т-во „Відродження" та загально народні цілі!

За
Головну Раду Українського Протиалькогольного Товариста „Відродження" у Львові.

Анастасія Рибакова. Філядельфія, Па.

РІДНА ЦЕРКОВЦЯ НИЗЕНЬКА

Рідна церковце низенька
З смерекових кругляків —
В рідним місті над Попрадом
Що стоїш там від віків!

Памятаю твої стіни
Та й царські врата схилені,
Свічі воскові плакучі,
Що ще там недопалені.

И іконостас той старенький,
На нім ікони зчорнілі,
Що бачили наших предків
Горем душі наболілі.

Та й престоли тії скромні,
Де духовні відправляли
И нашим предкам многі літа
И нам'ять вічную співали.

Бо хоч бачу на чужині
Святині пишні, багаті,
Проте душа моя лине,
До тої в гори Карпати.

(»*Жіноча Воля*«, ч. 6.).

СЯНІЦЬКА ХРОНІКА.

Театральні вистави. Читальня »Просвіти« у Волоській Тиряві оживила свою діяльність та уладила в дні 19. 1. ц. р. театральну виставу п. з. »Людські язики« та 16. 2. 1936 другу виставу комедії »Турецькі старости«. Гостей було понад 200 осіб, з Тиряви, Голучкова та Семушової. Доходу було около 60 зл. Гра аматорів була дуже добра. Дохід з цієї вистави призначено на бібліотеку. По виставі відбулася забава. В дні 23. лютня ц. р. Читальня »Просвіти« з Полонної відіграла в Репеді театр. виставу драми »Безталанна«. На виставу прийшло багато гостей. Полонянський амат. гурток на чолі з Іваном Мицьом, головою читальні, вивязався якслід зі свойого завдання, збираючи в нагороду оплески та дохід около 40 зл. — Кружок »Рідної Школи« в Морохові відограв дня 1. березня ц. р. у Полонній драму приймака »Блудний Син« та комедію Курцеби »Свідки«. — Гості на цій виставі мали змогу побачити добру гру аматорів, а головно гру Семена в »Блуднім Сині«. Успіх моральний був великий, полишаючи по собі глибоке враження.

»Примірний« голова читальні Качковского в Костарівцях. Небагато є вже тих »русских« у Костарівцях. Навіть на пальцях мігби їх почислити! Але голова чит. Качковского Володимир Звірик боячися, щоб та горстка »русских« від нього не відступила, купив до своєї читальні (на рати) старий радіовий апарат, щоб у цей спосіб оставша горстка не покинула читальні тай його. Та не в цьому він примірний! Даючи вислови своєї »русскої« культурности, побив він дня 1. березня 1936. на дорозі в Костарівцях малого хлопчину Володимира Валяха, а в додатку непритомного хлопчину копав ногами. Повища справа опинилася в суді. Примірний голова — нема що й казати!

Шевченківський концерт у Морохові. Заходом Кружка »Рідної Школи« в Морохові уладжено у дні 15. березня ц. р. концерт у честь Тараса Шевченка. Зміст програми виповнило вступне слово, котре виголосив о. парох Микола Рибак, пісні мішаного хору під управою добр. Рибакової — а це: »Як умру, то поховайте«... »Родимий краю, село родиме...« »Нащо мені чорні брови«. »Чи я в лузі не калина була«, та дует »Скажи мені правду мій милий козаче«, як рівнож деклямації »Гамалії« (Іван Платош) »Перебенді« (Анни з Поповичів Сенцьо) »І живим і мертвим« (Микола Платош). Програму закінчили вправи дівчат лентами з музикою та піснею: »Заграй ми цигане старий« та вправи хлопців з піснею: »Їхав стрілець на війноньку«. Вміло уложена та дбайливо виконана програма концерту полишила гарне враження на гостях, тому треба зложити признання Старшині Кружка та Панству Рибакам за понесені труди.

Бажаним було б, щоб й старші громадяни Морохова та Мокрого більше цікавилися культурним життям у свойому селі. Брак своєї домівки приносить Кружкові все великі клопоти при уладжуванню різних імпрез. Добре було би зачати вкоротці спільними силами та з допомогою братів з Америки будову власної домівки та цим причинитися до культурного та економічного піднесення села.

Відчити з рамени Кружка »Рідної Школи« в Сяноці відбулися в дні 16. лютня ц. р. в Морохові на тему про кооперацію, 1. березня ц. р. в Загутині про сільсько-господарську організацію та 8 березня ц. р. у Боську про кооперацію. Референтував Мрг. Лев Букатович зі Сянока.

Відкриття трикотарського курсу в Морохові, уладженого місцевим Кружком »Рідної Школи« відбулося дня 23. лютня 1936. Отворив курс відпоручник Кружка Р. Ш. у Сяноці Мрг. Букатович у присутності учасників курсу та старшого місцевого громадянства вказуючи на значіння практичних курсів. Всіх курсанток є 45, у цім 11 хлопців. На курс цей ходять курсанти з Морохова, Мокрого, Морохівської Завадки та 2-ох хлопців з Трепчі. Праця на курсі відбувається правильно, курсанти роблять гарні поступи. Закінчення курсу назначене на 5 квітня ц. р.

———o———

Не їдьте на сліпо до Параґваю.

Головна Управа »Української Стрілецької Громади« в Арґентині перестерігає населення Волині й Галичи перед виїздом на кольонізацію до Параґваю, яку останніми часами так гучно розреклямували різні підозрілі аґенти й завдяки чому українці випродують свої й так мізерні посілости та їдуть в світ за очі шукати долі на чужій землі.

Ті аґенти хочуть якнайбільше обдурити селян, щоби дістати свою пайку грошей від обдурених. Тому радимо, щоби кожний українець перед приїздом, а зглядно перед продажю своєї землі в цілях виїзду до Параґваю — написав до Управи »Української Стрілецької Громади« в Арґентині й все точно від них вивідався.

Як Москва поневолювала Україну

Вже на передодні смерти Богдана Хмельницького, Москва загострила свій курс у відношенню до України. Його гострота змоглася тим більше після смерти гетьмана, коли то гетьманська булава опинилася в руках Івана Виговського. Новому гетьманові московський посол вже зовсім цинічно й отверто заявив, що Україна, це »гилля відломане від природнього коріння Великоросії«, за сформульованою в той спосіб теорією, пішли намагання здійснити її в практичному житті. Московський цар жадав, щоб його воєводів і залоги допущено крім Київа також до Чернигова, Ніжина, Переяслава й інших міст; щоб вони побудували там замки-твердині; щоб людність осіла при замках, підлягала воєвідському присудові, щоб доходи з подимного (податок) і аренд по містах ішли на удержання московського війська. Крім того цар домагався, щоб козацькі полки залишили Старий Бихів і Чавси на Білій Русі та щоб гетьман у своїх письмах не називався »вільним підданим«, а »вірним«. Щоб вимогти ці уступки, вислано з Московщини на Україну військо під проводом кн. Ромодановського.

Гетьман Іван Виговський розумів, що Україні треба за всяку ціну визбутися московської »опіки« та що те можливе тільки збройною силою. Оглядався за союзниками в боротьбі з Московщиною. Відновив давній союз з Татарами й помирився з Польщею. Задуми гетьмана проглянула якслід Москва й тому старалася підірвати скільки можна його повагу (авторітет) серед загалу. В тому вона послугувалася своєю споконвічною, традиційною методою, випробуваною ще Андрієм Боголюбським. Вона старалася поширити на Україну незгоду й заколот, цькувала одних на других, брата на брата, підмагала й брала в оборону слабших, щоб остаточно й одним і другим накинути свою волю та впрягти в своє невольниче ярмо. Для неї гаслом було: »Діли і пануй«.

Так було й тим разом. На Україні вибух на соціяльному підложжі бунт проти гетьмана. На чолі народнього руху стояв полтавський полковник Мартин Пушкар, а його підмагав кошовий запоріжської Січі Дмитро Барабаш. Гетьман хотів спершу полагодити справу мирним шляхом, але коли це не мало успіху, здушив повстання силою.

Доказаною й ясною річчю було, що повстанців попирала Москва, яка гадали використати народній рух для своїх займаницьких цілей. Московські агенти, що хмарою розбрилися по Україні, ширили кличі, що треба обмежити владу і права гетьмана та старшини, завести по містах московські залоги та піддати Україну пряму під царську руку. Московський уряд вів потаємні переговори з Пушкарем і Барабашем, а царські воєводи, яких наслано з військом на Україну, нищили прихильників Виговського.

Це вмішання Москалів у домашню війну привело остаточний розрив. Виговський, заключивши з Поляками т. зв. Гадяцький договір, рушив в серпні 1658. р. проти москалів. Одна частина українських військ пішла на Київ і тут розбив її воєвода Шереметев, друга зустрілася з Москалями під Конотопом. 6. лютня 1659. р. прийшло до великої битви, що покінчилася повною поражкою Москалів. Кілька тисяч московського трупу вкрило конотопські поля, кілька тисяч пішло в неволю, між ними два воєводи, князі Пожарський і Львов. Такого попрому московське військо ніколи до того часу не зазнало.

Але овочів конотопської перемоги не довелося Виговському збирати. Незвичайний воєнний успіх не приніс сподіваної волі Україні, бо гетьманові не дано змоги використати, як слід побіду. Москва програла на полі бою. Але де не приніс успіху меч, там в пригоді ставляли дипльоматичні хитрощі. Вони помогли Москалям змінити в короткому часі основно воєнне і політичне положення на свою користь. За московською намовою підняласа на Лівобережжі опозиція проти гетьмана під проводом полковника Івана Безпалого. Не визнаючись в положені, та не розуміючи ходу подій, Безпалий вислав на Запоріжжа зазив вести боротьбу проти гетьмана, що »йде з Поляками«, та проти його союзників, татар. Кошовий Сірко, завзятий ворог бісурман, напав на кочовища ногайців, а відтак рушив на Чигирин, що був столицею гетьмана. Татари почувши про Сірковий напад, покинули Виговського та пустилися домів, рабуючи та вбиваючи по дорозі людей. Гетьман облягав Гадяч, але на вістку, що Запорожці йдуть на Чигирин, кинув Лівобережжа, і перейшов на правий б,к Дніпра. На Україні знову за московською намовою розгорілася незвичайно кривава й жорстока домашня війна, яка в свою чергу змусила Виговського зложити уряд гетьмана, в жовтні 1659. році.

Далі буде.

Святочні побажання шлемо нашим Братам у лемківській стороні зі світлими днями Христового Воскресення.

Рідним Братам за Океаном засилаємо щирі поздоровлення й побажання щасливого побуту на чужій землі. Наш часопис — хай кріпить Вашого духа та нагадує рідну хату.

Дай Боже, щоби з Христовим Воскресенням відновилася культурно-освітня праця серед ідейної нашої молоді, щоб у кожному нашому селі в Карпатах віджила читальня „Просвіта", що вчить, єднає й веде наш нарід до організованого народнього життя.

Щоби не відлучували нас від нашої **духовної опіки** та від нашого матірного пня великого українського народу — цього Всім зі щирого серця бажає

Редакція „Нашого Лемка"

Шевченківський вечір

улаштовано в березні ц. р. в Королівському Вороблику для членів Кружка „Сільського Господаря й Українського Спортового Т-ва „Луг", присвячений пам'яти 75-их роковин Найбільшого Сина України Тараса Шевченка.

У Шевченковім вечорі взяли участь громадяни обох Воробликів і Лядина, члени згаданих товариств. Вечір започаткував Ст. Вархоляк промовою про життя й творчість Батька українського Народу Тараса Шевченка, та Його велику вагу не лише для кількадесять мілионової маси українців у цілому світі, але навіть для чужинців.

Далі наступила часть деклямаційна; перед приявними пересунувся ряд декламацій з „Кобзаря" виголошених гарно молодою силою. І так А. Копчак виголосив „Заповіт", О. Турковська „Три шляхи" і „Думку", О. Романчак „До живих і мертвих", О. Колодійчик „Іван Підкова", А. Каршневич „Розрита могила", М. Копчаківна „До Основяненка", М. Палюх, А. Тупяківна „Тарасова ніч", С. Тельц, „Гамалія", К. Вархоляк, винятки зі „Сну" і О. Тупяк, винятки з „Невольника". Шевченківський вечір закінчено відспіванням національного гимну та 2-хвилинною мовчанкою в память 75-ліття смерти Шевченка.

Пізно росходилися члени з бадьорим настроєм та вірою в байбутне Українського Народу. Учасник.

СКАРБИ ПОК. о. д-ра МАСЦЮХА

Померший недавно апостольський адміністратор Лемківщини о. др. Масцюх залишив у різних банках 300 тисяч злотих. Вкладкові книжечки виставлені на його імя, значить, що це все його приватний маєток.

Лемківські писанки в Сяніччини

Новинки

— **Селяни замкнули екзекутора в хліві.** Скарбовий уряд в Серядзі виделеґував до Орачева, в тім-же повіті, екзекутора. Коли екзекутор прийшов до селянина, в якого мав доручення перевести екзезуцію, селяни його окружили і замкнули в хліві. Солтис намагався станути в обороні екзекутора, але його теж замкнули селяни в хліві. Після того 50 селян пішли, як делеґати до серадзського старости, який на їхню просьбу екзекуцію припинив. Щойно тоді вийшли на волю з хліва екзекутор і солтис.

— **Кооперація на Закарпаттю.** На Закарпаттю поважно почали тепер думати про те, щоб поширити ідею кооперації. Інж. Волковський подав проект Господарській Раді в Ужгороді завести в народній школі навчання предтету кооперації. Цей проект є згідний з наміром нового чехословацького міністра шкільництва д-ра Франке, який хоче запровадити в плян наавчання середніх шкіл предмет народнього господарства. Інж. Волковський походить з Поділля, студії відбув у кооперативному Інституті імени Т. Барановського в Києві, а потому на економічно-кооперативному факультеті Української Господарської Академії в Подебрадах, де був також орґанізатором академічних кооперативних установ.

— **Музичне Т-во Лисенка** у Львові, вул. Шашкевича 5. продає за готівку по 1 зл. **„Лемківські пісні"** М. Колесси на мішані хори". Там слати замовлення.

— **Криваві заворушення в Кракові.** В Кракові дійшло 25. м. м. до демонстрації штрайкуючих робітників. Демонстранти підбурені комуністичними й ендецькими аґітаторами, не услухали зазиву поліції розійтися й заатакували поліціянтів стрілами револьверів і камінням. Кількох поліціянтів ранено. Тоді поліція вжила зброї. 30 демонстрантів ранено, з чого 6 вмерло. Кількадесять осіб арештовано. Поліція ще того самого дня привернула в місті спокій.

— **Історія Біблійна в образках**, сторін 64, біблійних ілюстрацій 56 + титулова ілюстрація. Накінці поміщені щоденні молитви. — Даймо кожній шкільній дитині цю книжечку. — Ціна з почтовою пересилкою 25 ґрошів. Замовляти найменше по 6 примірників. Видавництво „Криниця" Перемишль,

— **Ще про денатурку.** За пиття шпіритайки суд у Риманові покарав деяких селян зо Синева й других сіл гривною 20 зл. і по місяцеви арешту. Направду сором, щоб самі селяни не могли зрозуміти, яке нещастя паде на них і на їхні діти з уживання цеї отруї. Влада повинна забаронити продажу денатурки у всіх місцевостях, де не вживають машинок до палення, та що більше — строго карати жидів, які покриймо розпивають селян. Зокрема шкільна влада повинна подбати, щоб у всіх — без ріжниці — школах засновувано протиалькогольні кружки та відповідними відчитами для молоді й для старших навчати, як вести протиалькогольну працю серед сільського населення.

— **Ґрашна повінь в Америці.** Шість Станів Північної Америки навістила повінь, якої не памятають там від дуже давних літ. Вода розлитих рік залляла цілі простори та знищила управні поля, села і міста. Дах над головою стратило понад 300 тисяч осіб, причому багато жертв у людях; понад 200 осіб потонуло в розбурханих филях. Матеріяльні шкоди величезні; обчислюють їх на 400 міліонів долярів. На теренах повені ночали ширитися пошесні недуги.

— **Хто тимчасом управляє душами Лемківщини?** До часу імення нового адміністратора Лемківщини по смерти о. д-ра Масцюха управляє деканатами Лемківщини о. Полянський, канцлер. Про о. Полянського довідуємося, що він тих самих думок, що й покійний о. Масцюх, — отже: не узнає жадних українців, не узнає пісні „Боже Великий", ані вишивок у церквах, що їх заборонив був о. Масцюх кілька тижнів перед своєю.. Чи така „політика" може вийти на користь лемкам і католицькій Церкві — це вже річ сумління тих адміністраторів.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ У КРАКОВІ.

Заходом усіх українських культурно-освітніх товариств у Кракові відбувся в неділю 15. березня ц. р. концерт в 75-літню річницю смерти Тараса Шевченка.

Шевченківські концерти в Кракові все тішаться гарними успіхами. І цьогорічний концерт теж не остав позаду.

Цілість концерту давала дуже поважний настрій, гідний 75-ліття смерти Шевченка.

ШАНУЙТЕ РІДНЕ ПИСЬМО.

Українські еміґранти в Америці дістають дуже часто листи від своєї рідні з Галичини, писані латинкою польським правописом. Це треба пояснити тим, що декотрі наші люди знають, що в Америці уживається англійської мови, яка має латинську азбуку і що діти неписьменних еміґрантів можуть такі листи своїм родичам прочитати. Тимчасом справа має ться навідворот. Ніхто з англійської школи польського листа не перечитає, бо латинські букви в англійській мові вимовляються йнакше, як у польській. Зате з листом, писаним українськими буквами, немає ніякої трудности. Українці в Америці осіли кольоніями та мають українські школи для своїх дітей. Фонетика українського письма і вимова української мови є легка для тутешних дітей і вони собі її присвоюють, тому листи, писані українськими буквами, легко перечитують. Длятого пишіть листи до Америки нашим рідним письмом і нашою мовою.

———o———

Поповнив самогубство парубок Гр. Синявський у Вороблику Корол. в дні 13. березня ц. р. кидаючись під особовий поїзд. Причина самогубства — домові непорозуміння.

МОЯ ДОЛЯ

Доле моя, доле, зрадилась мене;
Взялась мя в чужину, тай мучиш [мене.
Неправду ти, доле, казала мені
Що довго не буду тут на чужині.
Доле моя, доле, признаюсь тобі:
Не хочу вмерти тут на чужині.
Прошу тебе, доле, пожалій мене,
Поверни в край рідний, де рідня [живе,
Де батько і ненька, де брат і сестра,
Там мила Вкраїна, там рідна земля.
Там, де я родилась, нехай там умру,
На рідній Вкраїні навіки спічну.

На Великдень між Земляками за Океаном

В 6.(30.) числі »Нашого Лемка« писали ми п. з.: *»Милі гості в Ню-Йорку«* про приїзд двох Сестер Василіянок зі Львова до Ню-Йорку, щоб там і в других американських містах уладити виставу українського народнього мистецтва. По повороті з Америки С. Северина помістила опис своєї подорожі і враження за океаном, які в уривках за »Ділом« подаємо:

Тиждень минув скоро, ми оглядали околиці, оповідала я сестрам про рідний край; були там галичанки й американські уроженки. Підготова до свят така сама, як у нас.

Великдень. Їдемо до нашої церковці. Парохом є о. д-р Тиханський, середні школи покінчив в Америці, а богословські студії в Римі. Кожного дня править Службу Божу у сестер, а в неділю обслугує дві церкви, одну в Чеслік, другу в сусідньому місті. Бачу, що заноситься на велику параду.

Здовж дороги стоять авта. Це під'їжджали фармери з родинами до церкви. Утреня, читана Служба Божа. Співана буде у другій церкві. Зі співу я пізнала, що переважають Лемки, в часі Служби Божої співали діти під проводом матері Зиновії. Та особа доказує чуда. Піднесла високо господарку на фармі, учить співу, уладжує навіть з малими дітьми концерти, вчить чужих дітей катехизму по англійськи, українських у рідній мові.

На Великдень я багато думала про своїх. Чудовий ранок. Хати потонули у рожевому цвіті яблінок, а серед них пишалася українська церковця. В часі обходу діти з віночками на головах і в білих суконках сипали квіточки, а з грудей старших еміґрантів і тамошньої молоді несеться радісна, воскресна пісня. При благословенні всі навколішках молилися не тільки за себе, але й за своїх дорогих у рідному Краю, молили кращої долі для них.

Другого дня свят я попросила найстаршого фармера, щоб розказав історію тутешньої еміґрації. Оповідав, що Преосвященний Ортинський любив нарід, мав широкі пляни й всіми силами старався їм допомогти. Закупив у цьому стейті цілі простори землі, опісля розпарцелював між своїх, на догідних умовинах, а вони помалу стали дороблятися. Дороблялися десяти пальцями, не досипляли, нераз голодували, піт спливав з чола на цю земленьку й так прийшли до маєтку. Тепер не бідують, добре їм, мають священика (о. Тиханського), який дбає за них, як рідний батько, сестри працюють над освітою дітей, люблять теперішню ігуменю, вона нічого для них не жалує.

Фармер порадив оглянути кілька фарм, щоб у краю розповісти про їх життя. Бере мене на своє авто і їдемо. Є ріжні фарми. Вибираю курячу. Заїжджаю на подвіря. Виходять старші люди — чоловік і жінка. Витаюся з ними й відразу кажу, за чим я приїхала. Велике подвіря загороджене високою сіткою. Входжу до кімнати з маленькими, чорнооокими курятками. Їх тримають у чистій кімнаті з центральним огріванням, цілу ніч світять електрику, щоб не скупчувалися і не душилися.

Закп ввійшов до курок, господар стукає тричі. Кури стоять на »позір«. »Чому стукаєте, коли входите до середини?« »Кури не люблять, як хтось входить несподівано, вони підлітають угору й наслідком того повстає страшна курява, що запорошує очі. »Навіть кури в Америці домагаються панської поведінки« — була відповідь.

Спішуся, щоб оглянути фарму з коровами. Тут щось інше. Хата мурована, великі стайні, шпихлірі на збіжжа й кукурудзу. Пізнати добробут. Фармер має двіста акрів прегарного управленої землі, 20 коров. Стайні модерні, з вікнами, мають досить повітря, всюди чисто. Окремий будинок призначений на молоко; тут є ледівня, молочарські машини. У стайні бачила я, як малі котенята хлептали свіже молочко з мисочки. Всім тут гарно жити, навіть котикам. »Як ви дійшли до такого маєтку?« — питаю. »Працею рук. До Америки приїхав без нічого, мав два доляри, як опинився в Ню Йорку. Служив, складав гріш до гроша, не пив, не курив, пізнав добру, ощадну дівчину, ми одружилися і помалу дійшли до маєтку. Тепер читаємо господарські часописи, книжки й Богу дякувати, маємо самі добробут і памятаємо про рідню в краю, про »Рідну Школу«, а як буде треба й більшої жертви — певно не пожалуємо нічого«. »Чи читаєте українські часописи?« »Читаю »Свободу«, »Америку«; цікавлюся подіями у краю, слідкую за тим, що діється на Великій Україні. Тепер лекше стало на душі, бо американські часописи почали цікавитись Україною, всі заговорили про кривду, яку заподівають московські большевики нашому народові«.

(Це лише частина цих дуже цікавих і цінних спомнів, що їх Високодостойна Добродійка С. Северина переживала серед наших братів за Морем).

Подяка

Кружок „Сільського Господаря" у Вороблику корол. складає цею дорогою сердечну подяку за щиру жертву 2 дол. Добродієві Миколі Копчакові в місті Шікаго Злучені Держави Північної Америки. Правління Кружка іменим усіх своїх членів, засилає Братам Односельчанам за Океаном щирі побажання Веселих Свят Воскресення Христового, дякує за память, та прохає на далі памятати **про Український Дім „Сільського Господаря"**, та підмогу і пренумерату нашого щирого українського двотижневика **„Наш Лемко"**.

Правління Кружка „Сільського Господаря" у Вороблику кор. висловлює признання Хвальній Редакції „Нашого Лемка" за життєрадісні лучі знання та просвіти на сторінках нашої ґазетки.

Рівночасно з нагоди Великодніх Свят засилає Хвальній Редакції побажання Веселих Свят; хай з Христовим Воскресенням воскресне і ліпша доля цілого Українського Народу!

Т. Копчак. Ст. Верх ляк.

Промова на спільній вечорі

Дорогі Зібрані! Коли ми тут разом зійшлися на нашу спільну гостину, то не лишень для самої розривки і забави, але на це, щоб оживити і піднести наші давні традиції й щоб витягнути з них науку. А яку то науку дає нам нинішна спільна вечера? Вона в першій мірі представляє нам наше минуле. Вона представляє нам велику жертвенність наших предків. Вона представляє нам братерство, згоду і любов взаїмну.

Тому мої дорогі; плекаймо ті християнські і національні чесноти почування. Нехай згине між нами заздрість, незгода і ненависть, а запанує братерство, єдність і любов, а тоді дитятко Ісус буде благословити нас, тоді настане мир, тоді буде ладо-буде все на світі радо, діждемося щедрих днів, ту на землі і в будучім життю, чого всім Вам зібраним і собі зі щирого серця бажаю. (Промову цю виголосив В. К. в Бонарівці, гл. 7 ч.).

Василь Качмарський.

—o—

Спалені господарські знаряддя, хатня обстанова і живий інвентар представляють для Вас на випадок пожежі більшу втрату, як погорілі будинки. Тому обезпечуйте від вогню свої рухомости в **Товаристві Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові, вул. Руська ч. 20.**

Світова політика

З повоєнної світової політики ясно бачимо, що більше фарисейської гри хіба ще не провадив світ.

Пригляньмося, як це все складається. Дві сили в повоєннім світі готуються до удару — Комуна й Націоналізм.

Першу репрезентує Червона Росія, а другу відроджена Німеччина.

— Перша затроїла своїми ячейками майже цілу земську кулю — але й друга не остає позаду. Націоналізм росте в силу по всіх краях з дня на день. — »Нарід понад усе«! — лунає клич. Приходить час визволення всіх, хочби й найменших народів.

Події йдуть своїм ходом. Коли перед війною царський молох провадив опікунчу політику »соединенія під своїм караулом усіх словян«, і тою політикою допровадив до світової різанини, то його наслідник — червоний молох змінив і поширив круг діланя вже не до соединенія словян, а — »пролетарі всіх стран соединяйтеся«. — Кинув гасло і на мить не перестав перти до здійснення свого клича.

Вправді, коли-то вибрався збройно на підбій »буржуазії«, дістав під Варшавою по лапах. Цофнувся у своє леговище, занявши Україну та ссе з неї кров і хліб забирає. Та не перестає заливати другі краї своєю заразою.

Тепер він вже не воює кривавою зброєю; він, використовуючи повоєнну несправедливість, чіпився ще страшнішої зброї. У всіх країнах світу він затруває своєю отруєю горожан, підготовляючи їх, щоб у догідній порі робити перевороти, а тимсамим здійснити свої чортівські пляни. Цю роботу виконують аґенти червоного молоха.

І так праця червоного ката не устає й не тільки Европі, але цілому світові грозить залив червоної орди. Небезпека того заливу при найближчій завірюсі є більш, як певна, коли не створиться сила, яка могла би раз на все стерти з лиця землі московську гієну. Сила така є, і як вже сказано, репрезентує її Німеччина, а з нею Японія і Італія.

Коли Німеччину в світовій війні ніби поконано, то переможні держави, головно Франція у вічній тривозі перед німецькою відплатою не находить спокою.

Червоний молох бачить цей страх Франції, тож користає з того подвійно: має військову забезпеку Франції, і то скомунізовану Францію в середині. Потім, так чи овак Франція буде його.

А коли ще принято червоного молоха в члени згнилого Союзу Народів і заключено французько-большевицький пакт, явно звернений проти Німеччини, Німеччина зробила відрух, — займаючи здемілітаризовану полосу Надренії своїми військами. Положення загострилося. Червоний молох радіє. На випадок розправи Німеччини з Францією, він пішов би на Німеччину, а по дорозі робив би своє. Якби війна розгорілася на добре, комунізм по всіх краях мав би свою голову.

Що скаже на це Англія, Бельгія й інші сусідні держави, ще не відомо. Положення напружене. Червоний молох до того часу вспів вже перетягнути на свою сторону і до своїх цілей Чехію, де мав би заневпений перехід через чеську територію в сторону Німеччини. Хабарна Румунія також вже лежить під його впливом. Англійські кольонії від давня точить його зараза й підготовляє Англії милу несподіванку.

Та розправи Франція — Німеччина здається не буде. Ще не час. Тепер ще Гітлер, вождь німців, останній раз подає руку до згоди Франції й другим західним державам.

Положення страшне. Між ковалом і молотом найшлась Польща. З Францією треба панькатись, з Німеччиною жити б в згоді. З червоним молохом не загризатися. Як рішиться Польща, покаже час.

Але закп може прийти до зудару, можуть ще прозріти засліплені держави та вибрати між життям або смертю.

Ми, Українці, маємо також в тім усім своє завдання. Ми мусимо розсадити нутро червоного ката.

ЛЕМКІВЩИНА ВІРИТЬ У ПОБІДУ ПРАВДИ НАД ЗЛОМ.

Лемки є глибоко релігійні, тому не хочуть мати до діла з вчорашніми комуністами, а теперішними приклонниками криницького »Лемка«, котрі не вагаються в своїй шматі висміювати не тільки українське духовенство, але і молитву перекручують та висміюють (Отче Наш, Богородице Діво і др.).

Лемківщина вірить, що скінчаться шкідливі експерименти з її душею, що знайдуться люди, які постараються у найвищій церковній Власти про належне насвітлення лемківських відносин, чим причиняться до оздоровленія церковного життя і відчищення Лемківщини з кацапсько-москвофільо-православних налетів. Це повинно лежати в інтересі усіх чесних людей. Ми, Лемки-Українці, свято переконані, що враз із Світлим Воскресеннім Христовим, воскресне для нас краща доля; без огляду, чи то кому подобається або ні!

Українець, греко-католик.

Поширюйте „Нашого Лемка"

»НЕОБХІДНІ ВИДАТКИ«

Підчас соймової дебати посол о. Довнар зазначив, що продовж останніх 10 літ перенесено (»для добра школи«!) *50.000* учителів. В одному тільки 1932. р. перенесено їх *7.000, що коштувало півтора мільйона злотих.*

Варшавський тижневик *»Свят«* (ч. 7) з цього приводу пише:

»»Бракує шкіл. Зростає безграмотність. Чи вже нема пильніших видатків, як перенесення нещасних кочівників, перекидуваних з місця на місце — чорт зна пощо?« *Н. Ч. 57. ч.*

САМОГУБСТВО ВІЦЕБУРМІСТРА

В Горлицях відобрав собі життя віцебурмістр Кароль Крисаковскі, що був одночасно директором місцевої Комунальної Каси Ощадности. Він вислав свою дружину з дитиною до костела на богослуженія та сам липився удома й вистрілом з револьверу відобрав собі життя. Причина самогубства невідома.

ДІДИЧ СКАРЖИТЬ.

Дня 15. грудня 1935. р. появився в ч. 24. часопису »Наш Лемко« такий допис:

»До відома Української Парляментарній Репрезентації.

В часі цьогорічного передвонку Березівщина переживала великий голод. Люди на весну ані не позасівали, ані не посадили бульби. Частинно влада старалась допомогти. Прислано збіжжа на відробок при направі доріг. Однак тут діялись надужиття. І так в поздрецькій волості в селах Глудно, Селиська, Володж трапилось, що селяни з Глуджа зложили — по 3 зл. а конто бульби в сумі 300 зл. Однак як бульба прийшла, то забрав собі її війт, збанкрутований дідич, а глудняни, які складали кривавий гріш, не одержали ані бульби, ані грошей; а Селиськах натомість солтис за працю при направі дороги виплачував збіжжам, але не 5 кг., як йому неділи, тільки відмірював горшем, в якому було тільки 4 кг. Не запит, чому не вважить, казав, що він і так дає більшу міру, бо більше »вивальчик« для бідних в старості. До цього додати треба, що в збіжжі було дуже багато піску. А збіжжа, призначене для голодних володжан — стояло в солтиса в сінях і кури його їли, а селянам не мав часу роздавати.

Просимо Українську Парляментарну Репрезентацію, щоб цю справу представила вищим властям, щоб перенели слідство та покарали винних, що жирували та жирують на селянській нужді. Підписано: Покривджені.«

Тим дописом почувся обиджений п. дідич Францішек Равіч Тищіньскі, війт села Ноздрищі й вніс проти Івана Тиктора, відвічального редактора часопису »Наш Лемко« до Окружного Суду у Львові акт обвинувачення. Обвинуваченний до розправи в дні 18. березня ц. р. не явився й тому розправу відложено на день 16. квітня 1936. р., год. 9. рано.

Боронить адвокат Др. Степан Шухевич зі Львова.

СВЯТА ПРЕЧИСТА ПО РАЮ ХОДИТЬ

В неділю рано сонейко сходит,
Сьвята Пречиста по раю ходит,
Свого синойка за рученьку водит.
Вивела го на згаріща,
А з гаріща на сказане —
А з казаня на синє мори.
На синім мори округлий каминець —
На тім камінци округла церковця —
А хтій церковци округлий столонько —
А за тим столоньком сам милий Господ,
Волосочьки мав опущени,
Вічинька склонени,
рученьки роскрещени —
Ноженьки повішени,
Кровця сьвята
Пренайсвітліша розіллята.
Сину, сину, одпусть вину —
— Мамцю, мамцю, ни одпустю —
Грішню душу в раї ни пущу.
Сину, сину, одпусть вину —
— Мамцю, мамцю ни одпустю —
Грішну душу в раї ни пущу.
Божа Мати крижом хпала:
— Мамцьо, мамцьо, уж одпустю
Грішну душу і в раї пущу.

—o—

Читальняні Збори

Дня 1. березня ц. р. відбулися Загальні Збори Читальні »Просвіта« в **Лодині,** пов. Сянік.

Кожного року на Загальні Збори приїздив до переводу організатор Філії Т-ва »Просвіта« зі Сянока. Цього року ніхто не приїхав. Заступник голови Михайло Масняк перевів Збори. Зо звітів, які предложили Виділові знаємо, що у звітовому році було 14 засідань Виділу й два засідання Контрольної Комісії, 100 голосних читань, 1.500 слухачів, дві вистави й дві забави з танцями. Прочитано 263 книжки, крім часописів. Вибрано новий Виділ. Збори закінчено відспіванням національного гимну.

Зновуж в дні 4. березня ц. м. відбулися Загальні Збори читальні »Просвіта« в Глумчі. Філіяльний організатор зо Сянока перевів ці Збори. Вибрано новий Виділ з Всч. о. С. Головідом як головою читальні. **В. П-аш.**

До чого призначений т. з. лемківський буквар

Український щоденник »Діло« в 63 числі, з дня 20. 3. ц. р. помістив осьтаку (несконфіскована) відомість:

В літі мин. року зорганізували в селі *Лопінка*, ліського повіту, публичну одноклясову народню школу з українською і польською мовою навчання. На жаль, через непорозуміння селяни не внесли до 14 днів рекурсу проти утраквізму школи, який в цьому випадку не мав ніякого законного оправдання: в селі Лопінка є 64 дітей греко-католиків, 1 жид (німецький піддання) і *ніодної дитини лат. обряду*. В селі буквально нема ніодного поляка, зате є 5 дорослих жидів. З початком 1935-36 шк. року введено науку на основі т. зв. лемківського букваря; учителем призначили молоду людину, що ні словечка не знає, ні не розуміє по українськи, так, що навіть молитву »Отче наш« мусів йому наш парох написати латинськими буквами, бо не знає навіть нашої азбуки!

В селі з чисто українським населенням навіть в утраквістичній школі повинна наука в першій клясі відбуватися в українській мові. Тому заступлення т. зв. лемківського букваря польським є для населення наглядним доказом, що лемківський буквар завели тому, щоб знеохотити людей до науки в »руськім єзику«, який опісля »на власне жондане« заміняють букварем польським.

Вирішає одно питання: Чи це відірваний випадок у школі в Лопінці? Чи може заповідь нової тактики подвижників т. зв. »лемківщини« в ліським повіті?

»Український Бескид« в.12. ч. додає: Для нас наука: Не купувати для дітей т. зв. лемківських букварів, бо цього не потреба — на це нема ніякого закона — то так собі вигадали пани, щоби туманити наш нарід.

Всі сусідні села, бачучи, як Лопінка вийшла на лемківськім букварі — не дуже будуть спішитись

Е. Гринишин

НАШІ ГОРИ

Вони стоять закутані в білу мряку, як старозавітні пророки в глибокій задумі та бережуть одвічної тайни.

Люблю гори.

Бо вони горді та неприступні, не те, що доли. Там зір лине далеко і думка буяє широко — куди хоче. Гори простір заковують і зорові пройти не дають, однак думку високо пускають. Замість повзати низько при землі — як на долах, вона, відбившись від стовбурів і врівчастих скель, лине високо до Бога.

Тому люблю гори.

Бо вони могутні та величні. Доли — ні. Там людина не має опору. Гори здержують людину, наставляють груди, порослі густим лісом, зранені глибокими дебрами, наїжені гострими скелями та не пускають.

І людина мусить боротися з ними, бо вони заздрісні за свою красу і горді своєю силою.

Серед лютої боротьби земських стихій, серед реву вод, проклонів громів з темних хмар вони видобулися з нутра землі на денне світло, поклавши трупами своїх противників — на доли. І доли нишком прилягли побіджені, в німій пошані до гір.

А гори?

Похитують кучерями смерекових верхів, шепочуть вітряними устами давню леґенду побіди і панують над просторами.

А всежтаки, хоча грізні — вони гарні. Старі гори теж гарні. Вони, правда, лисі, їх голови пожовклі від спраги соняшної, порепані дощами і покриті зморшками. Однак вони гарні.

Замість зеленю, вони прибрали свою лисину хмарами і дивляться достойно з височини на малее.

А малее?

Розкинувшись розкішними, зеленосиніми купками по землі, грається на сонці. Ці малі гори — зачесані дбайливо буйними вітрами — перекликуються між собою гомінкою луною, журчать дзвінкими потоками, співають пташині пісні та шепочуть таємно свої перекази-леґенди про лицарів, про давних героїв своїх.

І тому люблю гори.

Бо гори живуть, бо вони мають свою душу.

Бо гори співають, гори грають... а доли?

Мовчать.

—o—

На західньому промежжі

Лемківське село **Мала Ростока**, віддалене 21 км. на схід від Нового Санча, 9 км. на полудне від Лабової, ділиться на пять окремих частей: Бабяківка, Стецьківка, Шовтиство, Цьоківка, Яворінка.

Про наше село співається в піснях:

„Ростічки, Ростічки,
Невелике селечко,
Ке би не ти гори
Било би містечко".

На горах находиться камінь, та старі люди оповідають, що цей камінь ніс дітько на замок дідича в Навоєвій, одначе в Малій Ростоці запіяв когут і чортище залишив його на ростіцькій горі. Між горами пливе потічок Перевал, що з Ростоки через Складисте впадає в Матієвій до більшої річки Камениці. Цікава також на наших горах давня збуецька печера — мабуть з часів повстання Лемківщини проти самоволі шляхти, як то в Галичині появилися полки Богдана Хмельницького та якийсь Костка Наперський скликав нарід до Чорштина проти самовільників. Повстання народу не повело, тому більше бутні повстанці, що не хотіли покоритися панщизняному ярмові, утікали в ліси, закладали збуецькі ватаги та скривалися в печерах. Відси заховалося безліч цікавих передань про давні події в сандецьких землях. Мабуть тяжкий хрест несли наші люди в панщизняних часах. Одначе все минає цісарі минулися, великі пани попропадали, а Ростока була однакова й такою остане.

— Ой нема то, як в Ростоці,
Кей я сі засьпівам в лісі на толоці,
Мні полетит голос
аж до милої Ганці...

Мала Ростока належить до парохії Матієва; люди в селі чесні та свідомі. Молодь горнеться до всего, що своє, рідне українське, залюбки читає добрі українські часописи, книжки; держиться вірно й сильно нашої греко-католицької Церкви — в повній надії, що засіяє краща доля нам і всему українському народові.

Антін Заверач.

Від Редакції: Памятайте рідні наші Брати в Малій Ростоці, що одиноким нашим заборолом і нашою остоєю перед розбиттям є наша прадідня греко-католицька Церква, що еднає нас під своїм могутнім омофором. Тому горнімося всі під Її матірню опіку, а тоді по всій лемківській землі полине до Бога радісна пісня „Христос Воскрес"!

—о—

Освітньо-культурна праця чит. „Просвіта" у Вислоці

1. АДМІНІСТРАЦІЙНО-ОГАНІЗАЦІЙНА ДІЛЯНКА ПРАЦІ.

Загальні Збори. Читальня »Просвіти« відбула 5. Загальних Зборів: перші Основуючі Загальні Збори відбулися дня 11. жовтня 1931. р., 2. — Звичайні Збори відбулися 27. березня 1932. р., 3. — 24. грудня 1932. р., 4. — 21. січня 1934. р. і 5. — 9. січня 1935. р. Збори відбувалися: 1 і 3 в домі Дмитра Гузиляка, 2. — в домі Василя Галенди, 4. — в салі »Нової Школи«, а 5-ті — в салі »Старої Школи«. Перші (Основуючі) Збори скликували основники читальні, 2, 3, 4 і 5 Збори Видїла читальні. Час на всіх Зборах тривав загально 11 годин. Присутніх на Зборах було: на 1. (Основуючих) Зборах 24 осіб на 2. — 17, на 3. — 22, на 4. — 43 (35 мущин і 8 жінок-дівчат), а на 5. — 10 осіб. Загалом — 116: мущин 108, жінок 8, пересічно 25 осіб-членів. Збори відкривали: 1, 2 і 4 Дмитро Гузиляк, господар, як голова читальні »Просвіти«, а 3 і 5 — Микола Малий, рільник, перший раз, як скарбник, а другий раз, як секретар читальні »Просвіти«.

Провід Зборів. Председіником Зборів були: Гриць Соломон на перших (Основуючих) Зборах, о. Володимир Пристай на других та Теодор Блажейовський на 3, 4 і 5 Зборах. Секретарем Зборів були: Дмитро Гузиляк на перших, Степан Цуприк на других, Микола Малий на 3 і 4-их, а Іван Репенда с. Мих. на 5-их Зборах. Відпоручники на Зборах читальні »Просвіти« були: п. Петро Вен'льовський, орґанізатор-люстратор з Філії Т-ва »Просвіти« в Сяноці, на перших, т. є Основуючих Зборах, на 3-их Зборах — о. Володимир Пристай, священик у Горішнім Вислоці, з рамени Філії »Просвіти«, а на 2, 4 і 5-их Зборах відпоручників з Філії не було.

(Дальше буде).

Порятував

Сум і журба, плач і безрадність загніздилися в хаті Гриця Загонистого. Його жінка Марина, почорніла вже від того плачу. Лиш сльози й сльози, як дощ осінньої днини, мов олово падуть на пориту долівку.

— І хтоб то був на нього сподівався! — шептала Марина. — Таж він таким добрим, співчутливим прокидався — мов ягнятко. Облесні були його слова. Здавалося: справді хоче щиро помогти, хоче порятувати в нещастю, щиро простягає руку, щоби витягнути з біди. Ох діти мої, діти... Хтож вас тепер годуватиме? Нашу кормительку святу землицю, загарбав він — Лейба ненаситний. Ох!

...Це так про Лейбу Штайнгерца, шептала Марина.

Перед роком, одної весняної днини, загостив до Грицевої хати такий панисько, що то його люди називають »здекутар«. Гриць за податки винен був сорок злотих та заплатити не було звідки, то й приліз до нього грубий панисько.

...Фантувати, фантувати, але що? — Грицева хата світила пусткою. Під стіною стояв старий, хробачливий стіл зі зломаною ногою. В куті: якнебудь збите прича, а на ньому купка знищених лахів. На стіні висіло рядком кілька образів, вже так почорнілих від диму, що навіть годі було пізнати, які святі на них намальовані. На полиці стояло кілька обсмалених горців, під лавою діжа та коновка, — ось і все. Ага! На печі сиділо ще двоє дітей.

Екзекутор глипнув щераз сюди-туди, забурмотів щось незадоволено й вийшов до сіней. В сінях поглянув кругом. — Порожні були. Увійшов до стайні.

— Ага, тут корова! Добре.

Не церемонився багато, лиш записав корову. На відходне сказав, що як Гриць до чотирнацятьох днів не зложить грошей, то корову продадуть.

...Бідкав Гриць, заплакала Марина, — не було ради ніякої.

Аж тут в цю хвилину прийшов до їх хати — місцевий жидок Лейба. Поздоровкався облесно і зараз випитує:

— Ну, що таке у вас, Грицуню? Чого плачете, Марино? Яка вас тут обсіла біда? — говорить.

— Та от біда така напала нас, що най Бог боронить. Екзекутор записав корову за податки. Грошей ніяк не можемо роздобути, — так як камене вгризти.

Тут Лейба так милісенько почав говорити:

— Грошей... грошей, ну, чомуби я не мав позичити? Може я не знаю, що таке біда? Коли вже така напасть стрінула вас, то хіба я вам не поможу? Я вас добре знаю, і коли хочете, то можу вас порятувати; радо позичу грошей та як будете мати, то мені віддасьте.

— Йой, Лейбунцю золотий, пожичиш? — аж підскочила врадувана Марина.

— Ну, чому би ні? Кілько вам треба?

— Та там разом з коштами маю заплатити 50 злотих, то й тільки требаб пожичити — сказав Гриць.

І Лейба зараз пожичив Грицеві 50 злотих, а Гриць і Марина тільки підписали якийсь папірець; вексель, чи як його там зовуть. Гриць до року мав гроші віддати.

Минув рік. Лейба забирає їх землю.

Усі говорили, що Лейба сфалшував вексель, що дописав на ньому зера, але таке говорення так й зісталося пустим говоренням, бо Лейба загарбав Грицеву нивку. — Це так порятував він Гриця в нещастю.

Петро Попередний.

Коли хочете, щоб Ваші діти виростали на сильних, характерних і розумних людей — щоб вміли пошанувати свою рідну мову, пісню та були гордощами великого Українського Народу — то дайте їм у руки добру українську книжку і національний виховний часопис.

Як орати ріллю та як держати обірник у гноївні?

Від способу обрібки ріллі залежить урожайність поля. Інакше треба орати добрі ґрунти, положені на рівнині та окремо треба оброблювати горбкуваті, камянисті загони. Звичайно кажуть старі господарі, що гірське поле ореться мілко, щоб кладена скиба землі не була грубша від 10 цм., або около 4 цалі. Одначе це повідження не конче корисне, бо народня приповідка каже: „зореш плитко, посієш рідко — уродиться дідько".

Чому саме видайність ріллі тісно вяжеться зі способом орки та прикмет самого поля — на це легка відповідь. Треба знати, що рілля складається з трьох частин. Перша верхня часть землі з середущою підскибною — це найбільше родюча частина землі; тут живе багато ріжних дрібнеустроїв, потрібних до росту і життя всім ростинам, тут також нагромаджені всі поживні части — одні з обірнику, другі з розкладу приораних залишків у ріллі — що разом підкріплюють посіяні або посаджені ростини, збіжжа. Під цею землею находиться мертвиця-цілець, цебто земля, яка або взагалі, або має дуже мало поживних частин. Саме тому кожний господар повинен добре пізнати свою ріллю та орати її так, щоб якнайменше добувати цілець наверх. Сполокані, вияловлені ріллі, або такі поля, що на спаді виполікує злива, часті дощі, треба бодай що пять літ піднести навезеною землею з придорожніх ровів або деренями на зиму.

Друга ще важніша річ при господарстві, це взірцеве передержування нагромадженого обірника. Чим більша стирта обірника, тим більше хліба видає рілля. Гноївні треба будувати в затишнім місці, недалеко від стайні та конечно побіч самої гноївні поставити збірник на гноївку. В гноївці находяться найдорожчі частини природнього погною. В других культурних краях не розливається самопас гноївка по ровах, або по саді заливає травники та нищить коріння овочевих дерев і випалює траву.

До гноївні не сміє підходити вода, ані з грунту, ані з окапу. Вода виполікує всі кращі частини обірника, знову-ж надто сухий обірник спалюється. Щоби задержати відповідно обірник, треба його щотижня добре втолочувати, замішувати коровами, в горячі дні закривати мохом або дерниною. Також ніколи не треба лишати обірник розвезений на ріллі, але все треба його зараз приорати й то таки того самого дня. Розкинений обірник і зараз приораний не марнується лише задержується в ріллі ціла його справна вартість. Вкінці треба ще знати, що хто має поле тяжке, глинкувате, то інакше треба його оброблювати як легкі піскуваті грунти.

Ю. Т.

—o—

ЩОБИ ПЛАХТА НЕ ПЕРЕМАКАЛА

Хто часгіше їздить в далеку дорогу, той мусить мати неперемакальну плахту, щоби нею накривати перевожуваний крам. Таку неперемакальну плахту кожний може сам собі зробити. Робиться це так: найперше заварюється 1 літру льняного олію (уважати, щоби не запалився), до него доливається 4 великі ложки терпентинового олію (дуже дешевий і можна купити в дорерії, або там, де продають фарби, покост) і одну ложку меду. Все те підгрівати на слабім вогні й мішати. Як вже добре вимішаємо, то тоді помняти добре плахту і горячою тою сумішкою смарувати плахту. Як висохне, то не буде перепускати води. — В такий самий спосіб можна зробити собі непромакальною полотнянку чи іншу одежу.

—o—

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Анна Оляр, Америка: за гарного листа щиро дякуємо. Ваша передплата вирівняна по кінець 1936. р., Михайла Хрупика з Рінника й Теодора Длуґоша з Ванівки по кінець червня 1937. р. Пересилаємо Вам з рідних сторін братні якнайщирші поздоровлення та побажання Веселих Свят — Христос Воскрес!

Вп. Микола Тиньо (родом з Мощанця) **в Торонті:** передплату по кінець 1936. р. одержали. За щирі побажання успіхів сердечно вдячні, шлемо Вам братні поздоровлення з Христовим Воскресенням.

Вп. Андрій Рак, Канада: листа одержали і належитість на передплату. Часопис Вашому Антонові будемо посилати, за решту висилаємо книжки. Ще не всі з поданих Вами стали досі нашими передплатниками, просимо їх напімнути. На нашу думку добре буде вислати Вашого сина до Шибалинської школи, хай би там набрався знання. Шлемо Вам щирі поздоровлення з Христовим Воскресенням.

—o—

Добру ціну ва набіл

одержите, якщо будете збувати лишне молоко тільки через Районові Молочарні

Маслосоюзу

Легкий збут набілу

забезпечите собі, якщо будете улїпшувати його якість, і вести молочарську господарку по наказівкам Маслосоюзу.

ДИК вашого стулша, кваліфікований диригент хору й оркестр, управжений учитель діток, зять ст. розвідник і плятовод з машинописанням, кооператор, референт і організатор культурно-освітних ділянок, має середню освіту, прийме відповідну посаду. Зголошення до »Нашого Лемка« під »Харенко«.

Вп. Михайло Іванчак з Америки: переслав передплату по кінець березня 1937. р. для Юрка Мадося з Дашівки, Степана Шишая з Карликова, Михайла Заяця з Тудешнього сяк., Андрея Дикощака з Вислока Вел., Василя Іванчака зо Зубенська, Степана Дуди з Волі Мигової, Василя Секеля зо Зубенська і для читальні »Просвіти« в Полонині (чи »Просвіта« в Полонині має вже заплачено попередно, тому прохаємо Вашої подати нам адресу бідного, але чесного громадянина з Полонини, щоб йому пішов »Наш Лемко«), передплата добродія М. Іванчака вирівнана по кінець 1937. р. В імени нових передплатників щиро дякуємо за братню поміч та бажаємо нашому Землякові Михайлові Іванчакові щасливих Свят світлого Воскресення Христового.

Вп. Марія Декснус, Америка: 30. 3. ц. р. писали ми для Вашого Брата Михайла Д. річник »Нашого Лемка«, просимо повідомити нас, чи одержали. — Христос Воскрес.

Вп. Т. Гривнак, Едмонтон: передплату за Вир. о. Е. П. і В. Масюх у Канаді одержали. За вказівки щиро вдячні — шлемо Вам побажання Веселих Свят.

Вп. Нестор Шуллат, Бонарівка: за Вас прислав передплату Ваш брат В. Христос Воскрес.

ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ ТІЛЬКИ ПРАВДИВИХ УКРАЇНСЬКИХ

ШЕВСЬКИХ КІЛКІВ

тільки з цим знаком одинокої української фабрики

ДЕНДРА

у Львові

Добре уважайте, бо жидівський картель підшивається під наше опакування!!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. за 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР. Друк. Мадицький—Тиктор, Львів, Бляхарська 9. — Тел. 84-76. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Поштове заплачено гуртом.
Opłatę pocztową opłacono ryczałtem.

Наш Лемко

РІК III. Ч. 9 (57).

Львів, 1-го травня 1936.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріччо 1·80 зол., Чвертьріччо 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Нашим Читачам і Передплатникам.

Здавна ціла Лемківщина відчувала потребу свойого власного народнього часопису.

Назустріч цьому бажанню прийшов двотижневик „Наш Лемко", що його перед двома згорою роками став видавати гром. Іван Тиктор, власник Видавництва „Українська Преса" у Львові. Не жалів він на це коштів; під його кермою оставав „Наш Лемко" через 2 роки, а з днем 1. травня ц. р. передав його дотеперішний видавець в руки — до цього покликаної громадянськими чинниками Колегії, з громадянином Михайлом Таранъком на чолі.

Здавна вже давалася відчути недостача щиронаціонального часопису, що був би духовим лучником усіх Українців-Лемків — не тільки в старому краю, але й на заточенню, що єднав би Лемківщину під прапором одної спільної ідеї.

Треба було часопису, що повів би боротьбу проти наступу москвофільських запроданців, противставився їхньому зазіханню та посяганню на українські душі та представляв в належному світлі їхню нечесну, кертичну роботу.

Треба було врешті українського народнього часопису, що був би вірним другом і щирим приятелем кожного Лемка, що в його грудях біться ще українське серце, якого ще досі не змогли підточити ані москвофільська ані комуністична гангрена.

Довкруги „Нашого Лемка" об'єднався чималий гурт щирих, ідейних Українців з Лемківщини, яким глибоко на серці лежить добро нашого краю.

Це число (9—57) з датою 1. травня ц. р. виходить під новою адресою Видавництва: „Наш Лемко", Львів, ул. Зіморовича 3., з закликом довсіх дотеперішніх Читачів, Передплатників, Прихильників, Дописувачів, Комісентів і всіх Українців-Лемків, тих, що в краю й тих, що їх доля загнала за океан, шукати кращого хліба: Працюйте разом з нами дальше на культурно-освітньому полі, впливайте на своїх кревняків і знайомих, щоб і вони стали читачами-передплатниками „Нашого Лемка". Поширюйте „Нашого Лемка"; нехай не буде ані одної хати, ані одної родини, де не було би нашого часопису!

Врешті подаємо до відома, що склад редакційної Колегії лишається незмінений, а всі рахунки з передплат узнані та вписані в належні книги і картотеки.

Видавництво „Наш Лемко".

ВІДКРИТТЯ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТА" В БОСЬКУ.

Дня 23. II. 1936 р. відбулося в салі кооперативного дому в Боську на Грабині торжественне відкриття читальні „Просвіта". Початок цього довершив о. декан Михайло Величко, після Богослуження, водосвяття і посвячення домівки, де міститься читальня „Просвіти". Він заохотив гарячими словами всіх присутніх до праці, любови й єдности духа. На цей величавий день приїхав до Боська голова Філії „Просвіти" в Сяноці др. Василь Блавацький і адвокат Олександер Хомицький з Риманова.

З черги промовляв др. В. Блавацький, що пригадав важні слова нашого великого поета Т. Шевченка „Учітеся брати мої, думайте, читайте", відтак подрібно і точно пояснив ціль і обсяг праці читальні „Просвіта", права і обовязки членів, а наприкінці візвав присутніх до масового членства. Простора саля кооперативного дому на Грабині була битком набита; вписалося 130 членів.

Відтак громадянин Павло Шургош в імені голови читальні Андрея Лабяка, котрий по двотижневій недузі не міг промовляти, подякував усім присутнім і позаміщевим за приїзд і звеличання торжества. Відспіванням народнього гимну „Ще не вмерла Україна" закінчено цей радісний день, де потім всі присутні розійшлися спокійно до хат.

Від Редакції: Бажаємо новозаснованій читальні „Просвіта" якнайкращого успіху в її діяльности та віримо, що ідейні громадяни села Боська поведуть намічену працю в користь цілого села

Національний обовязок наказує Вам перенести обезпечення дозволеної законом 1/3 частини вартости своїх будинків з ПЗУВ до

Товариства взаїмних обезпечень
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Львівська державна наукова бібліотека
№ В

Передумови розвитку українського народу.

Виховання сильних характерів.

Виховувати — значить у деякій мірі те саме, що будувати. Під усяку будову мусимо положити насамперед добрі основи, щоби не захиталася ціла будівля. Так само, коли хочемо мати з дитини потіху, починаємо її виховувати вже змалку. Даваймо їй добрі приміри до наслідування. Коли все, будемо годувати душу дитини добрими примірами і не дамо нагод вкорінюватися злим звичкам, то душа дитини стане пізніше настільки сильна, що зможе й сама опертися лихим впливам. У той спосіб у душі дитини поволі буде назрівати, рости і кріпшати її внутрішня сила, що стане їй опорою в тяжких хвилях життя, що буде їй вказувати шлях до високих ідей і буде панцером проти всяких спокус, коротко кажучи, в дитині буде народжуватися характер. Людина без характеру, як човен без весла. Несе його вітер, куди захоче. Людина, що має характер, має постійні переконання, поступає згідно з ними, кермує сама своїми вчинками і не дається збити з доброї дороги, не дає володіти над собою лихим нахилам, пристрастям, гнівам, заздростям, тощо, словом, не дасть приступу до своєї душі всьому, що лихе, не дасть себе звести на манівці. Такий сильний характер треба рівнож уже змалку виховати, бо сам він не вродиться. Треба старанно виховувати своїх дітей, не тільки дітей, але й себе самих. Хоч як це дивним може видаватися, всежтаки, на жаль, незаперечна це правда, що частіше можна зустрінути людину, що читає книжочку про те — як підховати собі підсвинка, як ховати домашній дріб (кури, гуси...), або як виховувати зглядно виплекати добрі щепи, аніж таку, що читає про те — як виховати діти.

Неодин господар запопадливо ходить коло своєї худібки, що ночі перериває собі сон і з ліхтаркою в руках іде до стайні дивитися, чи його худібка добре спить. Той же господар нераз пильно читає ветеринарійний порадник, господарські часописи, про те, як розводити добрі раси курей і т. д., але той самий господар часто не може спромогтися ні на одне ласкаве слово для своїх власних дітей; проклинає їх, побиває й нераз жаліється на Бога, що іншим людям Бог дітей забирає, а над ним Господь Бог змилосердитися не хоче і замість відняти, ще й прибільшує дітей. Тяжко зустріти батька, щоб читав щось про виховання дітей, як з дитиною обходитися, як треба поступати, щоб дитина була мила Богу і людям і цілому народові. Рідко коли інтересуються батьки тим, як поводиться син на пасовиську, на вулиці, в школі, на забаві — і не диво, що багато наших дітей росте, так, як ростуть дички на межі або серед неужитків. Яке дерево — такий овоч, які люде — такі будуть і їх діла. Як дичці не защіплено добрих соків, то вона не видасть добрих овочів, хочби ми й як собі цього бажали; як людини не виховувано, не вщіплено змалку сильного характеру, то й не буде нікому з неї потіхи. (Далі буде).

Зачинаймо від малого — а кінчаймо на великім!

Всі знаємо, що Лемківщиною ніхто довгі літа не опікувався. Всі ділянки громадянського, господарського та суспільного життя Лемківщини, лежали сотки літ облогом.

Стан освіти, господарський добробут, певніше завтра, це все залежить виключно від самих громадян Лемківщини. Українці Лемківщини зрозуміли сьогодні вагу свойого положення. Одначе це все, що продовж соток літ занедбано, не находить ще сьогодні належного зрозуміння та основної підготовки до пляновой народньої праці.

Лемківщина вибивається на чисті води, виростають здорові кадри свідомої чесної молоді, що беруться за здобуття належних собі прав у громадській праці. Але ця праця мусить бути пляново переведена та безупинна, щоб Українці Лемківщини стали дійсними господарями на власній землі.

До того треба соток свідомої, освіченої та культурної молоді, що зуміє в найтяжчий час працювати й станути рішучо в імя прав українського народу.

Тому кожний молодий Українець і Українка Лемківщини, мають великий обовязок працювати над собою, розвивати і плекати прикмети свойого духа, вдачі, ума й тіла, набувати фахове знання й освіту, пізнавати українську землю, її минувшину й культуру, вчитися громадянських чеснот у сповнюванню належного народнього діловодства.

Не цурайтеся й найтяжчої праці! Зачинайте від малого, а кінчайте на великім!

До спільної праці кличемо всю українську молодь Лемківщини!

Тоді дійсно назвемо себе гідними синами Великого Українського Народу. Кожне наше — хочби найменше завдання — так належно сповняймо, щоб наша праця і Богові мила була і нашому народові корисна, тоді теж легко перебудемо тяжкі дні нашого життя й наша славна Лемківщина засіяє блеском відродженого і здорового життя.

ПАМЯТАЙТЕ ДЕНЬ СВЯТИЙ СВЯТИТИ.

Багато пишуть в часописах про ріжні болячки нашого національного і господарського життя та поминається мовчанкою дуже важну для нашого села справу.

Дотепер звичайно цікавило нас здебільша те, що діється по наших лемківських оселях, немов міста і місточка це жидівські мол. поль.

Чомусь то заряди міст і місточок, особливо цих положених в середовищу Лемків-Українців — легковажать собі наші свята, визначуючи торги в наші свята, та через це ширяться непошанування наших свят.

Всі знаємо, що не було ще випадків, щоби наприклад у Жмигороді, Коросні, Риманові, Буківську, Дуклі, Ясліськах і др. місточках відбувся торг в жидівське свято. Алеж борони Боже! Міг би ще котрийсь жидисько збанкрутувати (очевидно і мови про те не може бути, щоби котрийсь з жидків, хочби комуніст, а таких ціла хмара, зломив солідарність і прийшов на такий торг).

Коли „наша влада" Церковна в Риманові не має охоти нарушити жидівських радних, чи не має часу (бо думає, якби то знищити „клятих" українців) подбати про усунення цих болячок, то ми самі стараймося їх усунути.

Ми є повноправними громадянами на своїй прадідній землі і тому належиться пошана для наших національних та релігійних цінностей.

В першій мірі, ані один шануючий себе Українець-Лемко не повинен на такий торг показатися!

Хай цих кілька стрічок буде початком до уздоровлення цих нездорових відносин.

Увага! Уважайте на зміну адреси: „Наш Лемко", Львів, вул. Зіморовича 3.

До складу й прикладу.

НА КОНЦЕРТІ.

Ой, аж кортить мене, щоб Вам тее розказати, яке диво сталося на Шевченківськім Святі, у сели Барвінцях. Послухайте.

Тамтой тиждень у неділю в вечір, мов до церкви на Великдень, шнурком спішили до „Народнього Дому" усі: малі діти, молодь, батьки, діди тай бабусі.

Я теж не довго думав, хопив за шапчину і в „Народнім Домі" був за хвилину.

Повна саля людей була — аж тріщали стіни; я не тямлю ще такої радісної днини.

Як грюкіт грому з чорної хмари, як рев бурі, так линули зі сцени пісні, — грімкі й бадьорі.

Або знов, як шеліт сосон із Лемківських лісів, ніссся зі сцени, тихонький, опянюючий спів.

За хвилю знову заговорили деклямятори, а тоді всі, що у них до цієї пори —

Серця були холодні як лід, тверді як скала, стрепенулись, бо й до них чарівна іскра впала.

Затихла саля. Усе заніміло довкола, я підніс голову і глянув кругом спровола.

Бачу: декотрим людям в очах сльози стали, в інших знов — очі вогнем завзяття палали. Але, що це? — Дійсність, чи лиш так здається мені, бо ось, я бачу Гриця Паланицю на сцені. Він обтер сльози з очей, випрямився — як струна. Зашептали люди, знали, що буде новина якась, бо Гриць Паланиця разом з Ванцьом — треба Вам це знати, любив все „неділєму Расію" прославляти.

Але в цій хвилі з його очей читали всі, що щось дуже важне скоїлося в його душі.

А старий Гриць за той час підняв руку до гори і зворушливим голосом отак заговорив:

— „Вибачайте люди, що беруся говорити, але я ніяк — ніяк не можу того скрити,

Що діється мені отут. (Показав на груди). Тепер отверто признаюсь, що я досі блудив.

Я плював досі на рідну Матір Україну. Я тай тисячі мені подібних безупину,

Терня й ріжні колоди кидали їй під ноги, бо того хотіли — бажали, що нам дають батоги. Та прийшов час... Прийшла дивна — чарівна хвилина, щезла з моїх очей полуда — як та сніжина на сонці. І я благословлю оцю хвилину, бо я навчився любити рідну країну.

Замовк. А люди повільно розходитись стали, слова Гриця не одному до серця впали.

х По дорозі, як я ішов до своєї хати, то зачав собі ось таку думочку думати:

Колиб так як Гриць, зробив збаламучений Ванцьо та кожний, тоді зрадів би без міри

Петро Попередний.

„ПЛОМИК" — ЗАПЛОМИКАВСЯ.

Багато галасу наробили польські газети, а між ними „Глос Народу" ч. 74. в справі конфіскати масово поширюваного між нашими дітьми на Лемківщині „Пломика", видаваного не будь-ким, лише „Спілкою Польського Вчительства", який в конфіскованім числі „недвозначне зехвицал сен „раем большевіцкім

Тойже „Глос Народу" повідомляє, що в Келецкім родичі польських дітий протестують проти „Пломика"

Це просто неймовірне, щоб як пише „Глос Народу" письмо („Пломик") на оці шкільної влади захваляло обставини комуніст. Росії.

А ми, родичі лемківських дітей, що на це?

Е. Гринишин.

ЗА ВІТЧИНУ.

Ой там ідуть стрільці,
Січові стрільці — до бою...

Коло річки ліс, за лісом фронт. Межи річкою й лісом село. Із села стрільці виходили. Питалися квіти дерев, куда вони йдуть. Верховіття з вітрами шептали:

— Дооо бооою-ууу...

Чому плачеш стара мати? Чому тобі серце розбурхане грудь розбиває? Пощо сльози з очий твоїх так поквапно вибігли й задержалися на зморшках, краплинами двома ясніючи?

Не питай! Її двох синів вже у бою лягло. Третій — Степан, тепер пішов.

Коло хатини стояла та на тині оперлася. Сива, стара... Вялі очі прижмурювала та рукою від сонця заслонювала. Провожала стрільців. Степана теж...

Дорога порохом кучерявилася за ними. Спілі жита їм у пояс кланялися. Теж провожали.

Ти не добачуеш уже мати?

Вони вже далеко. Ще в сонці палають вістря їх багнетів. Ще хвилинка — і за гору зайшли, мов у землю запалися. Тиша...

Фронт!!!

Степан у окопах. В руках люто гаркає скорострїл і косить, косить. Свавільним сміхом заливається, аж захлистується з нестями.

Нараз!

Наступ!

То звір лютий зі сховку вискочивши зі злоби виє та на ворога налетить. Зубами кланцає і на шию кидається аж поки, оба сильно зчіпившись на землю валяться і шматуються зажерто.

Степан у бою. Багнет у нього вється мов лискавка.

Нараз! Ах! щось в груди закололо. Він бачить штик, так, вбитий штик. Із груди бухає кров. І він валиться біля дуба. Дві незабудьки здрігнувшись, боязко нахиляються і в голову його цілують.

А ліс шумить, шумить і труситься на вид крови...

— — — — — — —

Мати! Мати!

Чому біжиш стара мати? Чи тобі дали вістку про смерть сина? Вона біжить, не чує. Об гостре каміння босі ноги кривавить. Земля під нею хитається і дорога немов розходиться, то знова сходиться. Не чує, не бачить мати. Лиш біжить, біжить. Чи далеко ще? Ох! Боже! Дай сили, дай! Он вже ліс, рідний ліс. До неї вітками приязно вимахує, дорогу вказує. Де син? Син? — Отут! Тут!

Степане!

І на сина кинулася з глухим стоном.

Керваво сонце заходило...

Палило ліс і гори золотим вогнем і цілувало бліді лиця тих, що в лісі. — На тамтих зловіщо блимало.

Зажурене, раз пораз бризкало промінням, до блідих лиць заглядало неначе питалося:

— Чи добре вам? Спіть... спіть...

Борба догаряла. Знеможена мати біля сина прикучнула і буйне волосся його гладила.

Чи чуеш мати? Побіда наша. Наша!

Веселі, хоч умучені, вертаються вояки.

На хиткі ноги звелася й глянула на побоєвище.

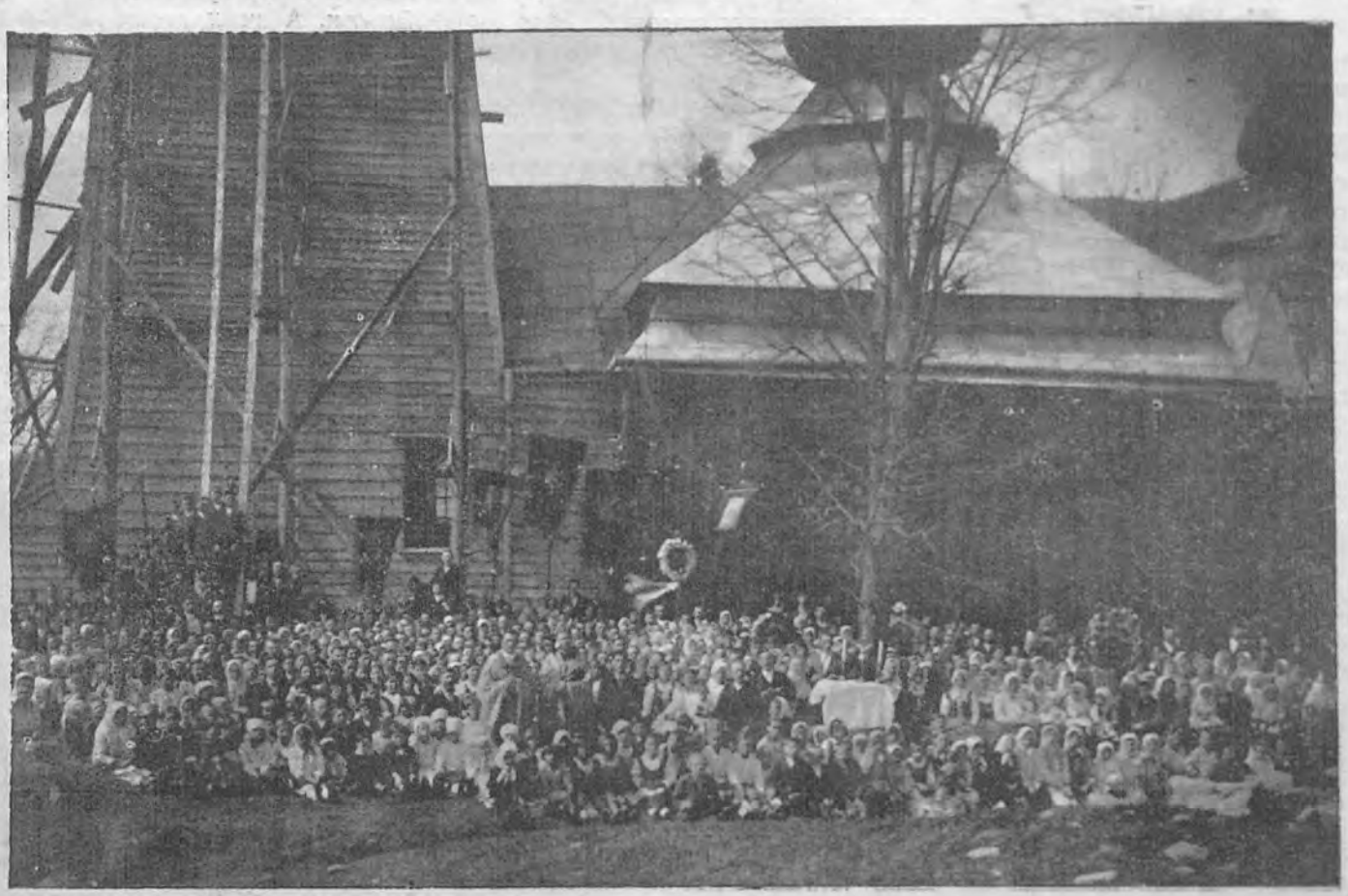
Уста її тихо шептали:

— Побіда наша, побіда наша...

Розсунулися зморшки на лиці, заблистіли з радости очі й уста усміхнулися. Вже не плакала, вже не ридала.

Забула про смерть сина. Раділа побідою.

Пращання Українського Душпастиря перед відїздом до Канади.

В парохії **Матієва,** коло Нового Санча душпастирював продовж 3½ місяця Впр. о. Іван Тилявський.

Він уродився на Лемківщині в селі Довжиця, перемиської Епархії, ліського повіту. Богословію кінчив в рим. кат. Семинарії в Пінську на Поліссю, рукоположений Преосв. еп. Чернецьким в Пінську; по висвяченні працював як ревний і загально поважаний і люблений душпастир в місцевости Городно, коло Пінська продовж 4 і пів року. З Полісся переноситься до Канади, та в міжчасі працює на Лемківщині в парохії Матієва. Відтак змушений зарядженням бл. п. о. В. Масцюха по суспендованню Впр. о. крилошанина Івана Качмара, так Високодостойного і всім відомого, що під кожним оглядом примірний душпастир Впр. о. крилошанин Іван Качмар безпідставно зістав суспендований, — обнимає парохію в Злоцькім, де перебув до 14-го квітня ц. р. У Великодній Понеділок в дні 13. квітня ц. р. в часі вечірнього Богослуження Впр. о. Іван Тилявський попращав парохіян Злоцького , а Впр. о. крилошанин Іван Качмар, парох подякував в імени парохіян за його ревну працю серед нашого пригнобленого недолею населення в тихій лемківській стороні.

На вістку, що Впр. о. І. Тилявський опускає Лемківщину та виїздить між Українців з Лемківщини до Канади, населення парохії Матієви запросило свого попереднього загально любленого та поважаного отця Івана Тилявського до себе, щоб також його попращати та побажати йому щасливої дороги й щасливого побуту в заокеанській країні та успішної праці в Канаді між нашими братами Українцями з Лемківщини.

Впр. о. Іван Тилявський щиро подякував численно згромадженим за їхню любов до нашої греко-католицької Церкви та привязання до свого українського духовенства, врешті зложив правдиве признання громадянам Лосього за їхню успішну просвітянську працю на Лемківщині.

Пращання — як с:ме бачимо на світлині, відбулося в грекокатол. церкві в Матієвій. Впр. о. Іван Тилявський стоїть по правій стороні, побіч його теперішній парох о. Василь Хробак, д льше стоїть знаний нам громадянин Лев Кобаній з Лосього в окруженні лосянського, матіевського й новосесянського хорів. Зліва стоїть місцевий дяк Іван Савчак, свідомий Укр їнець, побіч його 70-кількалітній, незвичайно чесний і поважаний старик Ілько Копильчак з Матієвої; в глибині між численно зібраними стоїть І. Гамбаль, богослов з Лосього.

На тлі видніє матіевська грекокатолицька парохіяльна церква.

УКРАЇНО МОЯ ЛЮБА!

Україно моя люба,
Славна на ввесь світ —
Віддаю Тобі, хоч я мала,
Сердеганий привіт!
Ох! скільки Ти Нене наша,
Україно мила,
Ріжного лиха й горя,
Від віків терпіла!...
Були часи: по Вкраїні
Татарва гуляла —
Й Її вірних синів, доньок
Наших дідів-прапрадідів
У ясир забирала...
Кров лилась струями
І ніся жалібний стогін
Степами, лісами...
А Ти Ненько, Україно
Тяженько ридала,
Як хоробрих синів тіла
У темний гріб складала...
Минулися тії часи:
Татари пропали,
За те інші московські
Вороги зістали...

Гануся Тупяківна.

З історії Лемківщини.

На правому березі річки Яселки, на захід від Коросна начиналася від села Свержової (тепер Руська Свіржова) й Добешина — „пильзненська округа Судомирського воєвідства". До цеї округи належали ще села: Турашівка (тепер Торошівка), Полянка, Єдличі, Потік, Воящівка й Устродна. Цілий ряд осель в долині Вислока вище Фриштака належав в середині XV. століття до родини Кам'янецьких, дідичів замку Камянця, коло Одриконя, що його звалища досі заховалися. При поділі дібр Кам'янецьких находимо такі оселі: Братківку, Велиполе (на північ від Фриштаку), Войківку, Ленки, Малинівку, Петрушову Волю, Лончки і Високу — згадані в поборовому реєстрі Судомирського воєвідства з 1508 р., дальше Красну, Низний Домараз або Лютчу, Жарнову, Конечкову й Явірник.

Міста Стришів (тепер Стрижів) і Чудець з приналежними до них селами: Бабиця, Блежанка, Вижне, Гбіська, Глінік (над Вислоком), Барич (Баричка), Годова, Заборів, Жизнів, Новий Зглобень (тепер Зглобенська Воля), Ноцкова, Неходж, Нова Весь, Спірне (тепер незнане), Тропя були вже в XV. ст. і належали до „Судомирської Землі". Знову ж села Ранишів, Раниківську Волю, Ніcько і Заосе в „Судомирській Окрузі" дав польський король Ян Ольбрахт у застав 29. січня 14494 р. українському воєводі Іванові з Пильчі за 1000 угорських злотих. У податковому реєстрі з 1508 р. згадані ще села Копки, Танва (коло Улянова), Білини, Білинець й Блинавка (Глинянка) на правому березі Сяну.

Отож вододіл рік Вислока — Вислоки — джерела річки Красної, Стобниці, відтак вододіл Вислок — Сян, теперішня полоса між Березівським і Стришівським повітами, вододільний хребет між потоком Стависька і двома іншими дальше на схід пливучими, безіменними потоками цеї ріки (теперішня межа між Стришівським і Ряшівським повітами, дальше над річкою горішнього Чорного (лівою притокою Вислока), устя ріки Осини та самої Осини — були до XVI. століття дуже мало заселені простори.

Позір Лемки в Америці! — Знижаємо передплату для всіх нових передплатників на одного доляра! Гроші посилайте все на таку адресу:

„Nash Łemko" 3 Zimorovicza Str. Lwow, Poland.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ дуже цінна і цікава книжка під заголовком **„УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ"**, з образками, на гарному папері — ціна за 1 примірник **50 гр.** Замовлення слати до Адміністрації **„Наш Лемко,** Львів, Зіморовича 3. з дописком „Українське Весілля".

Гуртуймося в здорових українських народніх товариствах.

В місточку Мушині, новосандецького повіту, дня 29. березня ц. р. о год. 8-ій вечером розпочались протижидівські маніфестації. Вибито шиби в усіх жидівських домах. При тій нагоді вибито шиби в домі Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства" і в домі п. Евстахія Миляничa. Другого дня відбувся в Мушині ярмарок. Покупців виганяли з жидівських склепів. Покупцями в Мушині є переважно наші Лемки, бож Мушина окружена навколо українськими селами. В часі ярмарку невідомі типи намовляли селян до участи в протижидівській акції.

Підчеркнути треба, що наше селянство не тільки не взяло участи у тій протижидівській акції, а пр.тивно осудило її. Симпатизували з тим рухом тільки деякі збаламучені „русскі". Нічого в тім дивного, бож кожному на Лемківщині відомо, що під покришкою „русскости" шириться комунізм.

Кожному відомо також, що комуністичний американський „Лемко" є найприємнішою лектурою поміж русскими. Кожному відомо дальше, що пани з „Лемсоюзу" агітували і вносили просьби доуряду на зізволення на еміграцію Лемків на Сибір. Агітуючи поміж Лемками за виїздом на Сибір, вихвалювали совітський рай.

Відомою річю є, що ті пани мали охоту при тім добре заробити, торгуючи хлопською скірою. Зрозуміло, що найбільшим успіхом така агітація увінчалася у селах, де ще нема національної свідомости.

Для приміру наведемо тільки село Поворозник; тут усі задурманені кацапською дурійкою, національно темні, найбільше поширений комунізм. Там голосно говорять, щоби землю ділити на рівні части поміж усіх громадян.

Тепер видно наглядно, що як раз з того села, де чит. Качковского розвиває свою діяльність, виводиться найбільше комуністів. Те саме діється і в Лабовій. Читальня Качковського витворила комуністів.

І те є зрозуміле, бо ніколи заперечують усе що українське, мусить вихвалюватись „русске", хочби навіть „під владою царя Сталіна".

Одначе найдивніше, що компетентні чинники або не визнаються або не хотять визнаватись у положенню і наче попирають якраз замаскованих комуністів (може не свідомо?). Рівнож якраз проти волі загалу в склад ґромадських і волосних рад попали самі „русскі" — самі такі, котрим американський „Лемко" припав найбільше до вподоби.

У селах, де люди національно свідомі, комуністична агітація не має успіху. У тих селах люди осудили протижидівські розруси, бо знають, що кличі **„бий і рабуй"** ведуть до руїни.

Щоб охоронити Лемківщину перед „русскобольшевицькою" агітацією, треба дати населенню можливість гуртувати ся у своїх національних товариствах.

Населення Лемківщини боронить себе перед зазіханням „большевицько - москвофільської правди", одначе ці, що повинні би помочи йому в цій народній праці, потурають чужі затії під видами ріжних Вашів, що розбивають єдність у Церкві та в суспільно громадянському житю. Це никому не принесе користи. Компетентні чинники самі повинні зрозуміти, куди веде стежка ріжних безбожників і заборонити продовжувати ріжні штучки з душею й організмом лемківського населення.

Лемко.

ЛЕМКІВСЬКА СПІВАНКА.

В зеленім гаю
древко рубают,
Аж до Дунаю, аж до Дунаю
Тріски падают. (2).
Падают велькі,
падают малі,
Ідь їх позберай,
ідь їх позберай
Дівчатко шварне. (2).

Не судім мертвих — а живих!

Бл. п. о. Василь Масцюх, що адміністрував греко-католицькою Церквою на Лемківщині, станув уже перед судом Всевишнього. Судити нам його після засад християнської етики не годиться.

Але не годиться поминути мовчанкою цього, що його найближчі, довірені, співробітники кидають тепер каменем на його могилу.

Іменно його канцлер о. Іван Полянський оправдується перед греко-катол. духовенством, що статті, які були поміщені в криничанській газеті „Лемко“ ч. 3 (87) і ч. 5 (89) не писав він, лише писав їх бл. п. о. Масцюх, а він — себто о. І. Полянський — лише їх підписував.

Для кращого вияснення подаємо точно за „Лемком“ частину цих писань:

„Про Апостольску Администрацию Лемковщины. — Як уж стало певным, што Лемкы достанут Апостольского Администратора, котрый што до власти ест ровный митрополиті (?? зам. скл.), бо подлагат безпосередно Папі Римскому, шмарили ся украинскы газеты на Апостольску Администрацию и Апостольс. Администратора лайками, клеветати, а навет за „гадючи фонди“ (??? пр. скл.) почато во Львові выдавати малу газету „Наш Лемко“ („Наш Лемко“ вийшов ще як нікому не снилося про Ап. Адм. — зам. Ред.), яка має стало гавкоти (??? пр. скл.) на Апостольского Администратора. Тому песячу роботу розмаитыма штуками подперают большевицкы ячейки (??? зам. скл.), яких на Лемковщині ест дост дуже“. (Може в самій Криниці між кандибами“ криничанського „Лемка“ — чийого теж пера „Лемковина Сибир“? зам. Ред.).

Дальше автор цього писання от клевечує свою попередню церковну зверхню власть і статтю закінчує: „Хоц ище долго-долго треба працювати, штобы на Лемковщині вернули ся давны времена, але уж днеска, по рокови тяжкой працы, видно выразный звєрот на лiпше. **о. І. Полянский** Канцлер“.

Ось тепер стає всім ясно, чому криницький „Лемко“ так „погеройськи“ провадить нагінку на українське Духовенство.

На це легка відповідь: бо ці, що бралися уздоровити лемківський боляк, ці самі люди зразу потайки, а відтак вже явно підсичували криничанських „панів“, щоб вони в криницькім „Лемку“ стало та безсоромно опльовували достойність греко-католицької Церкви й гідність нашого народу.

Вияснення, що сьогодні о. І. Полянський подав його нашому громадянству до відома на сторінках „Українського Бескиду“ (укр. їнський католицький часопис ч. 13, 14, 15, адреса: „Український Бескид“, Перемишль, Водна 10. II. Ч-скр. пошт. 145), іменно, що повище наведені і другі статті писав в кр. „Лемку“ бл. п. о. В. Масцюх, а він їх тільки підписав — цього громадянство не може прийняти до відома як оправдання й вияснення, бо о. І. Полянський повнолітня людина знає, що чинить та за що мусить відповідати!!

Тимбільше не може цього приняти як оправдання, бо о. Іоан Полянський дуже добре знав, хто редагує „Нашого Лемка“ та знав, що ціль й ідея „Нашого Лемка“ це ціль та ідея всего Українського Народу — дальше сам о. І. Полянський був його точним передплатником і мав добру нагоду пізнати лице цього часопису, тим більше, що „Наш Лемко“ завсе стояв і дальше буде стояти на сторожі добра греко-католицької Церкви і нашого Народу на Лемківщині, врешті з о. І. Полянським таки в палаті Ап. Адміністратора начальний редактор „Нашого Лемка“ точно обговорив напрямні „Нашого Лемка“ та його становище відносно греко-католицької Церкви. Одночасно сам о. І. Полянський висказав тоді свій погляд відносно криницького „Лемка“ — мовляв „на цю газету не звертаємо найменшої уваги, її Лемки не люблять, вона шкідлива“.

Сміємо твердити, що о. Іван Полянський мусів теж добре знати „ідеольогію“ криницького „Лемка“; та якщо зважимо, що людина, яка важиться дати свій підпис в газеті, що стало накликує до православної віри, оклевечує греко-католицьке Духовенство, поміщує карикатури гр. кат. Епископів — та підбурює нарід проти цього греко-католицького Духовенства на Лемківщині, що в цій порі — як він, о. І. Полянський писав — чи паче по його розумінню — підписував цю статтю — тоді це саме греко-католицьке Духовенство підлягало цій церковній власті, що й сам підписуючий о. Іван Полянський — тож ніякі плутанини тої перекручування подій або звалювання вини на другого — не переконують публичної думки, що автором статті поміщеної в ч. 5 (89) криницького „Лемка“ був сам о. Іван Полянський, а не бл. п. о. Василь Масцюх.

Вкінці, чому о. І. Полянський важився аж по смерти о. В. Масцюха виволікати такі „неймовірні“ справи на денне світло? Де тоді християнська мораль — який приклад йде на тихі лемківські села?

Спільне Свячене.

Заходом Кружка „Сільський Господар“ й Українського Спорт. Рух. Т-ва „Луг“ у Вороблику Корол., улаштовано традиційне „Свячене“, що відбулося у Томину неділю в домівці Кружка „Сільський Господар“ при участи Членів згаданих Товариств.

Посвячення доконав тимчасовий місцевий парох, після чого почетний гість о. Карло Сальо з Мшани й Ст. Вархоляк, у вступній промові побажаннями започаткували спожинання свяченого. Присутні вшанували память загально любленого основника Кружка — бл. п. о. д-ра Р. Виницького — повстанням з місць і 1-хвилинною мовчанкою.

У другій частині, передовики молоді вдатно передеклямували ряд виняткiв з поезій І. Франка, Т. Шевченка, Л. Українки, Ю. Федьковича, Л. Старицької, Ю. Шкрумеляка і др.

Зі своїх завдань вивязались вслід декламатори: Ст. Пельц, О. Тупяк, Вол. Гольовський, Гануся Тупяківна й Марія Кончаківна. Найбільший ентузіязм викликала серед приявних молоденька Г. Тупяківна, що продеклямувала свій власний вірш „З Христовим Воскресенням“, а опісля на загальне бажання ще й веселий (теж її) „Клопоти бузька“.

По довшій річевій промові о. Карла Саля врочистість закінчено відспіванням українського національного гимну та збіркою на „Рідну Школу“. **Учасник.**

Поширюйте „Нашого Лемка“, приєднуйте йому нових передплатників та голосіться на продавців-комісентів „Нашого Лемка“, Львів, вул. Зіморовича 3.

Просимо не реклямувати святочного числа „Нашого Лемка“, бо наклад вичерпаний.

НОВИНКИ.

Війна в Абісинії. Італійці посуваються в напрямі до абісинської столиці Аддіс Абеби. Недавно тривала там 3 дні кривава битва, побідили Італійці. Обі сторони мають великі страти. Італія хоче заволодіти цілою Абісинією, але Англія сильно спротивилася так, що між цими двома державами відносини тепер дуже напружені.

Бють жидів. Протижидівські авантури вибухли в Мушині коло Нового Санча. Дентист жид Яків Лямпель пробив Стефана Патка, торговельного помічника з „Кулка рільничого“ за те, що хотів розвісити на мурі відозву, яка накликувала, щоби християни купували тільки у християн. На вістку про це юрба місцевих мешканців кинулася на жидівські доми і почала бити шиби. Знищено вікна в божниці та кількадесятьох жидівських домах.

Повінь в Америці. Велика повінь навістила місцевість Ембрідж, у стейті Пенсильвенія. Майже половина міста Пітсбург опинилася під водою. Вода затопила сотки хат. Поверх 800 родин лишилося без мешкання. Найбільше потерпіли наші люди. Українська церква, в тому місті, котрої саме малювання коштувало 15 тисяч долярів, під водою. Народній Дім і другі будинки в Литдейл і Файрокс коло Ембріджу також під водою. Всі фабрики замкнені. Поїзди не ходять, місто в темноті, бо нема електрики. Українські організації в Америці збирають жертви для потерпівших від цеї страшної повені.

Хто пре найбільше до війни? Ніхто инший, лише жиди, радикали соціялісти, большевики та всі такі ліві партії, що хотіли би заволодіти світом. До війни треба грошей, отже жиди позичать. А християни мають знову послужити жидам як гарматнє мясо на війні. У попередній війні ми вже переконалися, які жиди хоробрі до войська!

Заворушення у Львові. Знову, як недавно в Кракові — безробітні у Львові — під впливом — як часописи пишуть — комуністичних агітаторів викликали галабурду і заворушення на вулицях міста Львова.

У третій день Великодніх Свят передполуднем зібрався більший гурт безробітних волокит перед Бюром Посередництва Праці у Львові, домагаючися праці. Коли представник Фонду Праці заявив безробітним, що наразі Фонд не годен дати праці більшому числу безробітних, частина зібраних пішла під магістрат, намагаючись вдертися на подвіря. Коли поліція їх туди невпустила, частина безробітних пішла на Академічну площу, де є купи каміння, бо там направляють канал.

Шість кінних поліціянтів намагалося успокоїти безробітних, але тоді кинено на них кілька брукових каменів. Відділ поліції відступив на Академічну вулицю, а один з поліціянтів у власній оборонї вистрілив з револьвера 5 разів у повітря, а шестий раз у товпу. Зпоміж демонстрантів ранено 3-ох. Один із них 23-літний безробітний В. Козак, по перевезенні до шпиталю помер, другий лекше ранений по кількох днях теж помер. Так про це каже урядовий комунікат.

В четвер, 16. квітня, підчас похорону Вл. Козака прийшло знову до зудару. Городське староство позволило робітничим союзам уладити похід на личаківський цвинтар, однак робітники завернули з трумною на янівський цвинтар і рушили через ціле місто. Поліція стала стримувати похід, а тоді з походу стали кидати каміння. Поліція вжила кілька разів білої і пальної зброї. Частина робітників, около 1.500 люда, дійшли з трумною на янівський цвинтар і тіло поховали.

Інших, около 6 тисяч люда, тимчасом старалася поліція розпорошити. При тім згинуло три особи (в тім одна жінка), а около 60 було ранених. З них пять до пятниці рано умерло в шпиталю від ран. При вулицях центру міста повибивали багато шиб і нароблено інших шкід. Біля театру перевернули два трамваєві вози. При вул. Городецькій підпалив хтось склад дерева. Вечором усе успокоїлося.

Преса подає, що число убитих дотепер виносить 15 осіб, ранених около 120. Арештовано 661 осіб, до Берези вивезено одну частину, решту розміщено в арештах.

Американські жиди прислали на допомогу жидам у Польщі в останніх кількох літах 27 мільйонів долярів. Річ ясна, що ці величезні суми призначені головно на беззворотні запомоги, або безпроцентові позички для конкуренції жидів з християнськими торговельними і промисловими підприємствами. Це виясніює нам тайну, чому з жидами так тяжко конкурувати та чому жиди так наглядно стараються поширювати безбожницькі клічі. Хто зна, скільки з цих грошей пішло на комунізуючі роботи?

Подяка.

Читальня „Просвіти“ ім. Т. Шевченка в **Боську,** сяніцького повіту, складає цею дорогою сердечну подяку за щиру жертву 30 кан. долярів на сплату довгу за музичні інструменти Добродіям: Андрієви Цеплому, Іванові Денько, Іванові Шестак і другим невідомим жертводавцям в місті Россфорд Огайо З. Д. Півн. Америки. Заряд читальні „Просвіта“ іменем усіх своїх членів засилає Братам Односельчанам за океаном щирі побажання, щоби Воскресший Христос приніс всім щастя, здоровля й піскріпив їхні сили до дальшої успішної праці в честь і славу всего українського народу. Рівнож прохає надалі не забувати про родинне село Боську.

Виділ читальні „Просвіта“.

Збірка на фонд воєнних вдів і сиріт у Сяноці. Збірка повищa перведена у дні 29. березня 1936 р. коло церкви дала загальну квоту 12 зол. 81 сот. Збірку переводила Ліда Вавричицька та студ. Вол. Брошар.

Театральні вистави. Дня 22. березня 1936 відіграв Кружок РШ. у Морохові театр. виставу драми „Безталання“ М. Приймака у Високанах і комедії „Свідки“ Курдебич (Перша театральна вистава у Високанах!). Рівнож того дня відіграла читальня „Просвіти“ у Новосілках вдруге комедію „Турецькі Старости“ та дня 5. квітня ц. р. читальня „Просвіти“ у Загутині відіграла у себе комедію „Клюб Суфражисток“.

Арештування комуністів у Пельні. Дня 2. квітня ц. р. арештовано у Пельні Івана і Віктора Вайдів, Михайла Лісьнякa, Вол. Щербу, Петра Слиша і Казимира Клоску. — всіх за комунізм.

НОВІ КНИЖКИ Й ЖУРНАЛИ.

Мґр Микола Топольницький: **Підручник нового закону про зобовязання** або як купувати - продавати, міняти, дарувати, наймати, арендувати, позичати, договорюватися про працю і діло (замовляти виконання роботи), посередничати, встановляти доживотя, загоджуватися і ручити за чужі зобовязання? Накладом Нової Бібліотеки. Львів 1935. Сторінок 400, формат мала 8°. Ціна одного примірника 4 зл. Набувати у всіх українських книгарнях у Львові.

„Просвіта“ місячник освіти виховання й культури ч. 1. за квітень 1936. Видає Т-во „Просвіта“ Львів. Ринок 10. Передплата до кінця цього року 2.50 зл. Ціна одного примірника 30 гр. — Освіта й виховання дають народові силу. Цю мету осягнеш, коли станеш членом Товариства „Просвіта“.

ЩО ДІЄТЬСЯ МІЖ ЛЕМКАМИ В КАНАДІ.

Деякі наші Лемки, що виїхали до Канади, до певної міри заслі́плені ще гнилим москвофільством. На рідній землі вони називали себе „руснаками". Але таких небагато, бо ще тоді були в старім краю свідомі Лемки, що почували себе Українцями. В Канаді наші брати найшли багато українських товариств ріжного рода, але „руснацького" товариства тут не було. Тоді ми запитували один другого, хто ми є: Українці чи „руснаки"? Одні відповідали, що ми Українці, а деякі, що „руснаки". Ті Лемки, що називали себе Українцями, все ставали членами українських товариств. Лише „руснаки" прибрали для себе дивну назву „карпаторосів". На жаль деякі збаламучені дали втягнутися в комуну, почали хвалити владу большевиків і самих комуністів. Комуністи обіцяють бідним робітникам і селянам всі природні багатства тільки тому, щоби при помочі робітників і селян взяти державну владу в свої руки, як це їм вдалося у некультурній Росії.

Комуністи потішають збаламучених цими кличами: Нас дурили і страшили, що Бог буде карати нас за наші гріхи, а тому всьому неправда, бо нема Бога". Недозіркам це сподобалося. Одним це: „Що здобудуть цілий світ та неволі позбудуться", а другим знову сподобалося те: „Що нема Бога" і не буде їх кому карати за ті їхні гріхи, котрі вони зробили будучи ще на рідній землі — Лемківщині, бо своїх дітей подусили, тіла їхні до землі позакопували, а свої дружини-товаришки життя поостав-ляли, а тут з другими знову вже по „комуністичному" товариське життя позакладали.

Лемки в критичнім положенню, з причини безробіття або через слабе здоровля удаються з проханням до допомогових урядів за матеріяльною допомогою. І ті допомогові уряди не відказуються дати поміч. Але все лихо находиться у цій „пролетарській культурі", бо іде брат на брата з підлими брехнями до тих допомогових урядів і там його оскаржує тільки тому, щоб йому і його рідні пошкодити і відобрати цю одиноку допомогу. Це все наслідки безбожницької ворожої агітації.

Українець з Лемківщини
М. Т. Канада.

ДЕ ГОСПОДАР НЕ ХОДИТЬ — ТАМ НИВА НЕ РОДИТЬ.

Біда тисне щораз гірше, а доказом цього є зріст продажі господарських тварин у краю. В порівнанню до окремих місяців з минулого року сильно зросла продажа великої рогатої худоби, теляти і свиней. Зате менше продають озець і кіз. Постійно зростає вивіз мясних перетворів, консерв і смальцю, а також мяса, живих і битих штук тварин. Особливо сильно зростає вивіз смальцю, тому нашим господарям оплатиться годувати товщеві безроги. Як бачимо, то у світі не є ще так страшно зле, як видається на перший погляд. Одначе з цього наше село в горах не має майже ніякої користи. Дехто запитає, чому? На це така відповідь: наше село мусить стати незалежне від фабричних виробів і тому мусить вернутися до домашнього промислу і вдома виробляти собі найпотрібніші речі.

Не купувати в місті того, що кожний сам собі може в хаті зробити. Наше село найбільше знищило жидівсько-панська мода, а з нею тандита і фабричні фаталашки.

На ці всі жидівські шмати село гладить свою худібку, продає забезцін свої рільні продукти і цим узалежнює себе від міських тандитярів. Село через це задовжується, бо заробітків ніде немає, а прибагідні доходи з продажі фірчини дерева, або „ложки омасти"" чи яець не можна назвати господарським доходом ані приходом.

А вже зі самого наголовка можемо догадатися, що дійсно де господар не ходить — там і нива не родить

Як це розуміти? Отож всі господарські продукти хочби найменші сільські промислові вироби, треба все збувати, не як досі одиницем, лише так як роблять жиди, гуртівники і посередники. Господар повинен назначувати ціни на свої продукти, а не той, що купує. Тоді легче буде за той „грейцар" й не буде того брудного жидівського інтересу-спекуляції. І господар стане дійсним доглядачем і повновласником свого майна.

Ю. Т.

Присилайте передплату розрахунковими переказами на адресу: „Наш Лемко", Львів, вул. Зіморовича 3.

ПОСМІЙТЕСЯ КАПКУ.

Кріза.

— Що ти їж звичайно на обід?
— Ніщо.
— А на вечерю?
— Підгріваю собі обід.

ВИЯСНЕННЯ.

В 5. числі „Нашого Лемка" під заголовком „Земля свідком минулого", де описується географічні назви села Щавне, зайшли деякі помилки в назвах, котрі треба спростувати з огляду на научну вартість.

Надруковано: До Осташки вливаються потоки: Перший, Другий, Третий і Четвертий. „Перший" це стара назва, котра і до нині не змінилася. Має бути: До Осташки вливаються потоки: Первий, Другий і т. д.

Мені розходиться про це, щоби те слово „Первий" не змінято в письмі, так як і місцеве населення тої назви не змінює. Слово „первий" це старинна назва, яку надали потокови перші українські поселенці, й воно має бути свідком нашого минулого для грядучих поколінь.

Надруковано також мильно назви мешканців села: Грицько, Грицьківка, Грицьки, Онишканичі. Має бути: Гришко, Гришківка, Онушканичі. Ніяких Грицьків в селі Щавнім нема.

Моїм бажанням є, щоби точніший опис географічних назв мого рідного села, як і сусідних сіл, подали до „Нашого Лемка" сучасні мешканці сіл, бо вони зможуть вірно і докладно описати свої оселі.

Василь Гришко.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Теодор Шевчук з Радоцини: Т. Жидяк, І. Гащин мають заплачено з Америки, тому шлемо часопис.

Вп. Михайло Мадзей син Теодора Завадранова: має вирівнану передплату від батька з Канади по кінець 1947 р.

Вп. П. Котис зі Шкляр: має заплачено по кінець червня 1937 р. від Сестри Марії з Торонта.

Вп. С. Свянтко з Рим. Завадки: має заплачено по кінець 1937 р. від добродійки Пелагії Лайкіш.

Вп. Марія Шимчак-Вислоцька в Чорній Воді к. Нового Торгу: одержала передплату по кінець 1936 р. від брата Степана Шимчака з Філядельфії. В імени Вашім щиро здоровимо за дарунок Вашого Дорогого Брата Степана та шлемо братній привіт з Рідних Карпат — нашим Братам за океаном.

Хв. Читальня „Просвіти" в Карлікові: має вирівняну передплату по кінець червня 1937 р. з Америки. На чиє конто вписати 1.50 зл. вислапих 9. IV. 1936 жовтим чеком? Може подасьте нам адресу бідного але чесного громадянина, щоб йому слати часопис? З гаразом! Поширюйте просвіту.

Вп. Лука Копка з криницьких сторін в Америці: листа писаного через „Наш Прапор" ми одержали, річна передплата за „Нашого Лемка" до Америки виносить 1 ам. доляр. Шлемо Вам братні поздоровлення.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Поштове заплачено гуртом.
Opłatę pocztową opłacono ryczałtem.

Наш Лемко

РІК III. Ч. 10 (58).

Львів, 15-го травня 1936.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріч но 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Члени Українського Церковного хору парохії Нової Веси й Лосього в Новосандеччині з Впр. о. Іваном Тилявським, зправа сидить адв. Кебуз з Нового Санча, зліва громадянин Лев Кобаній, посередині богослов І. Гамбаль.

Шість міліонів невільників.

Німецький професор др. Грейфе описав в книжечці п. з. „Примусові роботи в СССР." недолю робітників, затруднених при примусових роботах у большевицькій країні. Книжка ілюстрована 26 правдивими світлинами та документами, які вказують, як похилені та смертельно втомлені робітники ледви повзають при тяжких роботах. Один з бувших вязнів у СССР. оповідає: „так, 18 годин тривала наша праця. 18 годин на ногах в ледоватій воді, що доходила до пояса. В такий спосіб ладували ми каміння. Мусіли працювати й в ночі. Струя була так сильна, що ледви могли ми вдержатися на ногах."

Ще страшніша від долі мущин доля жінок, що своїми слабими руками мусять виконувати ту саму роботу, що й мущини. Так працюють люди в СССР. при будові каналу при Білому Морю та всі під кермою жидів-доглядачів. Чисте пекло — гірше від турецької неволі. Німецькі бюра обчислюють, що щонайменше 6 міліонів працює тепер на примусових роботах в СССР.

З сотиків зростають міліони, тому навіть найдрібніші ощадности складайте від молодих літ тільки

в Кооперативному Банку

„ДНІСТЕР".

у Львові, вул. Руська ч. 20.

ГОРИТЬ ГОСПОДАРСЬКЕ ДОБРО.

В прикордонному селі **Радоцина,** в Горличчині, вибухнув грізний пожар у хаті Теодора Ганчівського. Сильний вітер поширив вогонь на сусідні господарські забудування так, що шкоди спричинені пожежою доходять до кількох тисяч злотих.

НОВІ ЖЕРТВИ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

В селі Чорному Потоці, пов. Надвірна, Василь Тимінський, орючи в полі, зачепив плугом об гранату з часів світової війни. Граната вибухла, вбиваючи селянина на місці. Крім того ранила його сина Степана дуже тяжко. В Горішнім Майдані тогож повіту вибухла також граната й поранила двох хлопців, що знайшли її в полі.

Хоч це недіялося на Лемківщині, одначе подаємо всім до відома як пересторогу, щоб не брати в руки найдених куль або гранат та пильнувати дітей, щоб не бавилися найденими стрільнами з часів світової війни.

ОПОВІСТКА.

До відома рідні Костя Кобанього з Кривої коло Гладишова, що служив при УСС. та помер на Великій Україні, подаємо, що у Львові живе Вп. п. проф. В. Тарновецький, який був тоді на Україні та бачив як помер УСС. Кость Кобаній. За ближчими відомостями писати: Вп. проф. В. Тарновецький, Львів, ул. Унії Любельської ч. 11.

На передплату для незаможних Лемків зложили: Впр. о. Мітрат Олекса Базюк — 3 зл., часопис буде діставати: Андрій Капітула з Великої Святкової к. Жмигорода.

Др. Маркіян Дзерович.

На новий шлях.

В перше-травневому числі „Нашого Лемка“ подано до прилюдного відома, що видавництво „Наш Лемко“ перейшло з рук приватного підприємства „Українська Преса“ в руки Громадської Колегії, яка перебрала цей орган з рук дотеперішнього заслуженого основника і видавця п. І. Тиктора.

Дотеперішний напрям праці виявлявся в „Нашому Лемку“ під формою виховних, культурно-освітних та загально національних статтей та у формі обильної переписки з розлогого терену цілої Лемківщини.

Громадянська Колегія буде продовжати цей правильний шлях дотеперішньої праці і намагатиметься з незвичайною ясністю вказати **кожному українському серцю** цего нашого найтвердшого брата, та одночасно **Лемкам вияснити** їх дійсне становище до пня і материка свого великого народу. Зокрема Колегія памятатиме про це, що нещасливу й економічно бідну Лемківську землю переорала велика боротьба світоглядів і релігійних ріжниць. Кожний Лемко, що читатиме свою рідну газетку, зрозуміє, звідки пливе любов цілої нації до нього, та чому кожний Лемко любити повинен все, що його власне, що йому рідне, чим величатись повинен спільно з нами всіми та які науки витягнути може разом з нами з пережитої минувшини.

Хто знає красу Лемківської землі, хто знає ці багатства, що ними Бог наділив ті незрівнані в красі гори, хто пізнав доброту й високу ідейність наших Лемків, цей з тим більшим жалем думає про невияснені національні та релігійні відношення на цій землі. Одначе серед великих труднощів пробуджується нове покоління мешканців лемківських гір, що з цілою ясністю відчуває себе одною кров'ю й одним серцем з матірним пнем талановитого українського народу. Щораз частіше доходять до нас голоси, що Лемко прозрів велике лихо, яке скоїла релігійна боротьба, та що багато талановитих і розумних Лемків відвертається від цеї распрі, що стала пригожою почвою для безбожницьких агітаторів, які бажають на комуністичний зразок видерти з Лемківських сердець правдиву Христову віру.

Громадянський Комітет пізнав основно потреби душі наших Лемків та порішив прийти в поміч усім жаждущим правди, що й шукатимуть у кожній области релігійного, національного, просвітнього, освітнього, економічного та суспільного життя.

Громадянська Колегія не забуде про наших Братів емігрантів у Злучених Державах Півн. Америки та Канаді, які постійно линуть серцем до строго краю під родинну стріху щоб натішитися здобутками про все що рідне своє, українське.

„Наш Лемко“ стане для всіх сердечним другом, він дасть пораду, він навчить, він потішить та заспокоїть цікавість, біль і тугу.

Новий видавець п. Ред. **Михайло Таранько** наглядатиме в імені Колегії над якнайбільшим розвитком цего одинокого національного видавництва Лемківщини, а редактор Юліян Тарнович, лемківський уродженець, зробить все, щоби вмілим підходом і теплом свого слова та знанням усіх лемківських болячок наблизитися якнайкраще до своїх Земляків.

Я особисто, що знаю Лемківську землю, бажаю новому Видавництву — з помічю Всевишнього осягнути найбільший розвиток „Нашого Лемка“ та усім сучасним і майбутнім читачам винести якнайбільше життєвих наук, що поставлять населення Лемківщини в ряди глибоко віруючих і до свого народу найбільше привязаних громадян.

ОБМЕЖЕННЯ.

Контроля грошевого обороту з заграницею. Президент Польщі декретом з 27. квітня ц. р. впровадив державну контролю господарки заграничними грішми і золотом та контролю грошевих оборотів з заграницею. Посилати гроші за границю, торгувати золотом вільно лише за дозволом Банку Польського. Поручені листи заграницю можна посилати лише отворені.

Всі письма, гроші на передплату, замовлення на книжки, списки нових адрес слати на адресу: „Наш Лемко“, Львів, ул. Зіморовича 3. І. п.

Юліян Тарнович.

Шиловило.

(Лемківським говором).

Лешко гадку загадав.

— Ні, онцкно му на суміню приверглося, чом тівки роки нинач збанував. Така сибелийка марнота, што ся никус не плягуват. Сами стерніськи плінки — ани на юшку неясучой.

— Кой зас борше ник г силі не зознав, кет на ксенжім таки мякусі дульки, веле реку — чом би на газдовім не прихопилася гарда деревина?

— Такий си садок заведу, што зо сьвіта пчоли за медою юшком злїчатися будут. Лем кус, бале никус — ніт нежаль мі, ни мя не потрясує — як г сьпіванці — хто мя не виховав, тот мі розказує...

Гнюс Лешко до сін обіушній цебер, прионачав крутило камін брусатий и оба з безумом Васьком поточували лезо-топір. Лешка ся нута яла, парібоцка ищи: Ишло дзевча, ишло през глубоку воду, Глав йому віночок яж до самого споду. Сїгай дзевча, сїгай правов ручков яж до дна, а чі го достанеш, кет го будеш година. Дзевча, дзевча біла ружа, Не будеш ти мало мужа. Два лебеді на тій воді днює й ночує, Ой, небанувати веце — дівча душа сесе чує...

Пак зас, кусцьок погодивше лем пазьдзіря сипалося з дудлавих оверпрушок - пліндравок. З таком загзятістьом Лесико ряд заводив по саді. Пітретя сяги дров виклав з шитких плінок.

На сесе місце погнуряв і гарді пообсаджував зас сами щепки як молоко з кукевком.

Так Лешко ліньского року перекарваньчив внедну суяту, бо до раз му Фінка цюкала:

— Ани на юшку г великім посьці не буде на обід до бандур.

— Смотже, сикл ем губів назношав з возгричок і шиляких голубінок з пасік, а она заєдно як сомар крямкат — пажера! ни христіянка охрещена.

Бале — реку — капку дочкати — гнес цисарска загорода, сад Лесиків як малюванка. Сами таки дулї — злоти як за вікнами на попівстві. Лесик газда на цілу гамбу. А гєьой брез тоту Луцикову Євку, бо ся сьмяла з Лесика, чом до міста г доновинки запіряд біжат. Така фалечна як шиловило.

Як Москва поневолювала Україну.

(Продовження).

Дуже цінне й цікаве оповідання про Росію повинен кожний наш читач замовити собі в Адміністрації „Наш Лемко", Львів, ул. Зіморовича 3 п. з. **„Хто й як панував над московським народом"** переклад Миколи Залізняка. (Ціна за один примірник 80 гр., з пересилкою 90 грошів).

На тій, самій раді на ріці Узені, на якій Виговський зложив булаву, вибрано гетьманом вдруге Юрася Хмельниченка. Але хоровитий, слабої волі й нерішучої, хиткої вдачі Юрась у нічому не був подібний до свого великого Батька. Його недовге гетьманування принесло Україні багато шкоди.

Українська політика зновже звернулася в сторону Москви. Український уряд мусів рішитися на переговори, бо московські війська, що стояли на Лівобережжі могли легко перейти Дніпро та загрозити гетьманській столиці, а Україна обезсилена довгою домашньою війною, не в силі була би ставити опору. В Московщину вислано послів, що приймаючи в засаді березневий договір, мали домагатися в ньому зміни того, що для України виказалося некорисним. Та Москва пустилася на хитрощі. Воєвода Трубецький домагався зустрічі зі самим гетьманом. Юрась Хмельниченко довго вагався, та врешті рішився й поїхав до Переяслава на переговори. Та тут стався нечуваний досі в дипльоматичних взаємних факт. Московський воєвода арештував гетьмана й старшину, та підбуривши проти них нетямущих лівобережних полковників і чернь, змусив підписати дуже некорисний для України договір. Цей новий, принятий під московськими штиками договір у Переяславі 27. жовтня 1659. р., хоч в основі спирався на переяславських статтях Богдана Хмельницького, був фактично початком кінця української самостійности. Договір давав москалям право тримати військову залогу не лиш у Київі, але й у Переяславі. Гетьман мав обовязок скласти цареві поклін у Москві, не вільно було йому вести дипльоматичних зносин з іншими державами; Київський митрополит мав признавати зверхність московського патріярха. Гетьманові не вільно було підняти ніякого походу без дозволу царя, та мусів іти з військом на царський приказ куди йому скажуть.

Хоч договір дуже окроював автономію України та в корені підривав українську самостійність, Москва далека була від того, щоб його пошанувати. Вона поводилася на Україні, як в підбитім краю. Московські салдати грабували населення, допускалися розбоїв, насильства. Московський уряд відносився з повною ігноранцією та явним легковаженням до української влади. В Москві приймали без порозуміння з гетьманом, посольства від ріжних старшин, від міст, від духовенства та від окремих осіб; роздавали публичні маєтности, звільняли від податків і тягарів не питаючись згоди гетьмана. Про його особу московські воєводи публично висловлювалися з найвищою погордою й ніяких його бажань не сповняли.

Московське засилля кинуло Хмельниченка зновже в обійми Польщі. Проти такої політики виступило Лівобереїжа, що стояло за Москвою. Втретє прийшло на Україні до братовбійчої домашньої війни між лівобічними та правобічними полками при співучасти поляків, татар та москалів. Україна переживала найсумнішу добу своєї історії, що її історики назвали йменням Руїни. Далі буде.

Несамовите відкриття.

Вже четвертий рік видає в Кракові якийсь проф. Ступніцкі газетку для „греко-католиків поляків" (відповідальний редактор: Міхал Паславскі). Давніше ця газетка називалася „Греко-католік". З новим роком перехрещено її на „Греко-поляк".

І ось в цьому „Греко-поляку" стрічаємо деякі капітальні „відкриття" і ще капітальніші домагання.

Познайомимо з цим крамом наших читачів, бо крам цей веселий!

В статті „Греко-поляки жадають рівноправности" читаємо:

„Останній опис населення з 1931. р. виказав пів міліона поляків грецького обряду. Це число не відає справжнього стану під національним оглядом у Східній Малопольщі. До цього числа треба додати около пів міліона „билаків", тобто „русинів" з центральної Малопольщі над Сяном і в західній Малопольщі, що говорять по польськи або напівпольськи з польським „бил", а окреслили себе за „русинів" тільки на основі свого віроісповідання. Отже „русин" це окреслення релігійне, а не національне.

Бо, не дивлячись на загальну агітацію і намови священиків, населення не подало себе за українців, чим наглядно підкреслило свою польську національність.

„Греко-поляк" чорне на білому „доказує", що лемки це чистокровні поляки. Він пише:

„Лемки це якесь старе польське племя, бо: 1) мають дуже зближену до польщини говірку, змішану з церковними оловами і трохи зміненну церквою в той спосіб, що нема носівок (зуб, рука — замісць зомб, ренка).

Ця носівка осталася тільки в старинній назві „Ленко", зглядно „Лемко". Крім цих дрібних різниць нема ніяких інших, бо **р** замісць **рж** не входить тут в рахубу, бо ніде хлопи навіть чисто польські не вимовляють **рж**, як інтеліґенція. 2) Лемківська говірка має чисто польський наголос. Ця обставина безапеляційно й зовсім вірогідно свідчить, що лемки не є і ніколи не були ніякими українцями." — Як бачимо, богато маємо опікунів, та ми тримаймося того, що старі люди кажуть: все знай, але свій розум тримай!

Поручаємо повісти для читалень передовсім на Лемківщині, виховного і патріотичного змісту

І В А Н А Ф И Л И П Ч А К А:

1) Княгиня Романова іст. повість з XIII. в.	ціна	2·00
2) За Сян! історична повість з X. в.	„	1·50
3) Будівничий Держави повість з XII. в.	„	1·65
4) Іванко Берладник повість з XII. в.	„	1·50
5) Дмитро Дедько повість з XIV. в. акція в тих повістях відбувається переважно на Лемківщині.	„	0·95
6) Сила Волі, перша укр. повість з купецького життя	„	3·00
7) За вчительським хлібом	„	2·50
8) Кульчицький — Герой Відня істор. повість з XVII. в.		3·00

Набути можна в книгарні „Освіта" в Самборі, і у всіх книгарнях у Львові та в краю, або у автора в Самборі, також в Адм. „Нашого Лемка".

КУПАЛЬНІ ПІСНІ В ЛЕМКІВСЬКІЙ СТОРОНІ.

На розтоці, на потоці
Два голуби воду пили,
Пили, пили, сколотили
І взялися политіли.
Сіли собі на явора
І зачали гуторити
Кого маме граз злучити
Єст там г Демка красний Митро
А г Зозулі красна Гайниця;
Треба же їх граз злучити
И на Бога поручити!
Як на Бога, так на людий,
Най ся люблять як голуби.

(Співають на собітці в селі Тарнавка в Риманівщині).

На вигоні, на припоні —
Попасає Митро коні.
Вийди, вийди Гайницю моя,
Дарую ти свого коня.
Недалеко річка, річки,
Пішов Митро на черничкн —
Недовго ся там забавив
Свою Ганю там оставив.

В часі співу палять вогні, найрадше на роздоріжжю, перескакують через вогні; хто вище стрибне, той кращий буде мати рік. Дівчата держаться осторонь по одній стороні вогню-собітки, молоді парубки передражнюють ся з ними, кидаючи в їх сторону горіючий яловець.

На собітку спекли здохлу кітку,
Нім ся хлопці позбігали,
Дівки кітку розторгали. і т. п.

Біля півночі розходяться до своїх хат. Рано другого дня переганяють через згарища корови, вівці та вірять, що це помішне для тварин.

НОВИНКИ.

Панщина. В Большевії видали постанову, що все населення, мущини від 18—45, жінки від 18—40 років життя обовязані 6 днів на рік працювати безплатно при будові й направі доріг. Незамужні та нежонаті будуть працювати 12 днів на рік. Ось большев. рай.

Ще раз про денатур. Пишуть нам, що в Яворівщині й Городеччині суди гостро карають за пиття денатурованого спірту. Державні чинники, скоро лише довідаються, що в якомусь селі шинкують денатуром - шпіритайкою, переводять там ревізію та винних за пянство, або продажу денатуру строго карають. Дехто гадав би, що таке саме діється на Лемківщині. Егеж! Підіть до Жмигороду, Дуклі, Риманова або таки до Сянока, там стрінете як „газда" на ринку, публично „скажони" денатурат попиває та „честує" малих дітей. Або з нагоди ріжних „кермашів", весіль, хрестин, поминок випиває село — і то без огляду на обряд! — декоди поверх 100 літрів цеї отруї, та ще дуже часто в мешканнях побіч ріжних сторожівок і цього ніхто не хоче бачити.

Певно, що ніхто не бажає, щоби Богу духа винне населення карати арештами, бо в багатьох випадках може дехто і не знає, які шкоди спричинює денатурат на здоровлю людини; тому несвідомих треба навчити та курсами повести протиалькогольну працю, — найкраще засновувати протиалькогольні та протинікотинні Кружки „Відродження", а цих, що довозять до села та перепродують це ганебне пійло строго карати і заборонити продажу денатуру там, де ніхто не вживає спіртових машинок до палення.

Нещасний „абісинець". Двох селян з Пресовець, коло Зборова знайшли коло козацької могили під Зборовом ручну гранату, яка в руках одного з них почала підозріло шипіти. Той, що її підняв, півжар; том крикнув: „Тікай, бо я йду до Абісинії." Наступив вибух і розірвало „абісинця" на кусні, а другий, що втік був трохи на бік, вийшов з нещастя цілий.

Лемківський Зїзд відбудеться небаром у Філядельфії, що обговорюватиме справи Лемківщини, та виробить статут Організації Оборони Лемківщини.

Історичні мапи України найшов др. С. Демидчук в одній нюйорській антикварні, які походять з 17. століття та мають велике наукове значіння. Др. С. Демидчук є співредактором української „Свободи", що виходить в Джерзи Сіти.

З нагоди 75-ліття смерти Тараса Шевченка низка англійських часописів помістила життєпис поета з його портретом. Як бачимо, то Англійці теж цінять нашого Генія Тараса.

„Дяківський Прапор". Під таким заголовком начала Краєва Організація гр. кат. Дяків видавати часопис, присвячений дяківським справам. Річна передплата 8 зл., адреса: „Дяківський Прапор", Коломия, ул. Холоневських 38.

Роковини С. Петлюри в Берліні В 10-ті роковини трагічної смерти забитого рукою большевицько-жидівського агента Головного Отамана Петлюри влаштовує українське громадянство в Німеччині за ініціятивою другої по кількости української організації УНО та за підтримкою Української Громади в Німеччині, як також і поодиноких осіб, що з тих чи інших причин стоять поза тими організаціями, врочисте Свято з панахидою та Святочною Академією.

СЯНІЦЬКА ХРОНІКА.

Кацапська провокація в Сянічку. На цвинтарі в Сянічку є похований хорунжий УСС. Ярослав Мекелита. Перед кількома рохами обетоновано його гріб та поставлено памятник. На памятнику є вмітцена світлина хорунжого. Рік-річно на Великдень відправляється на могилі панахида, а свідомі селяни прикрашують могилу квітами. Цього року з 12. на 13. квітня — кацапи знищили смальйовану світлину хорунжого, щоб хоч у цей спосіб задемонструвати свою живучість та „культурність".

Новий інспектор. Як зачуваємо, шкільна влада перенесла до Бережан зі Сянока шкільного інспектора Шемельовского. Інсп. Шемельовскі має сповняти там чинности підінспектора. На його місце прийшов новий інспектор п. Лень.

Нові Кружки „Рідної Школи". Місцеве староство дало дозвіл на оснування Кружків „Рідної Школи" в Турянську та Прусіку. У цих селах нема ніякого культ.-освітнього товариства. Завдання, яке беруть на себе новоосновані Кружки є дуже велике, тому слід побажати їм успіхів у культ-освітній праці над піднесенням своїх сіл та освободженням їх з царства темноти.

Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" у Збоїських. По деякій перерві в освітній праці, відбулися вкінці Згальні Збори Кружка „Рідної Школи" у Збоїських, дня 7. квітня 1936. — Головою вибрано Івана Венгриняка. Старшина нововибраного Кружка повинна собі здати ясно справу зі свого завдання, що лише невтомною працею можна причинитися до культурного піднесення свого села. Час відпочинку минув уже — тепер без зневіри всі до праці!

Десять днів під землею. В копальні золота в Америці засипала земля трьох людей. 300 робітників днем і ніччю працювали над усуненням звалищ, щоб урятувати засипаних робітників. По восьми днях важкої праці вдалося получити з засипаними. Двох з них ще жило, хоч голод їх цілком обезсилив. Інженери пробили сверлами діру й крізь металеві рури доставили засипаним теплу страву. Таким чином удалося їх вратувати від жахливої голодової смерти.

Українська греко-кат. церква в Брантфорд — Канада.
(Світлину прислав Ст. Палиця родом з Одрехової).

Закінчення трикотарських курсів. Трикотарські курси, які провадив кружок „Рідної Школи" в Сяноці, а це в Боську своїм заходом та в Морохові під своїм проводом уже закінчено. Курс у Боську тривав від 3. лютня до 28. березня ц. р. Учасниць курсу було 36 осіб (з молоді та кілька старших жінок). Провідниця курсу п. Теофіля Малик абс. семінарії, вложила чимало праці, вичуючи курсанток робити рукавиці, панчохи, светери, тощо. При цьому клала велику вагу на послух, товариське поведення та чистоту.

На закінчення курсу його учасниці виставили комедію Тобілевича п. н. „Розумний і Дурень". Добра гра аматорів вказувала на те, що сцена не є їм чужа. Вони пригадували собі часи, коли кілька літ тому аматорський гурток у Боську під проводом о. М. Головача їздив з виставами не лише по дооколичних селах, але також до Сянока й Перемишля.

Трикотарський курс у **Морохові** тривав від 23. лютня до 5. квітня ц. р. Уладив цей курс місцевий кружок „Р. Ш." під організаційним проводом Пов. Кр. „Р. Ш." в Сяноці. Курс провадила п. Марія Борисівна, абс. сем. Докладали всіх старань, щоб курс випав якнайкраще. На курс вписалося 42 особи, а це: з Морохова, з Мокрого, з Завадки морохівської та 2-ох хлопців з Трепчі. Хлопців на курсі було 11, а дівчат 31. Надсподівано рання весна та роботи в полі не дозволили всім курсантам покінчити курс. Всежтаки 33 учасники (-ці) покінчили його успішно. Роботи, які принесли вони на закінчення курсу, — вказували наглядно, чого курсантки й курсанти навчилися, та скільки праці вложила провідниця курсу. Крім навчання на курсі провідниця помагала також при уладженні шевченківського концерту та 2-ох вистав, а це в Полонній та Височанах, а вкінці підготовила виставу драми Суходольського п. н. „Хмара", яку члени кружка відіграли на закінченні курсу. Добра гра аматорів залишила гарне враження в гостей, які виповнили салю по береги.

Стережіться обманців. До села Лодини, сяніцького повіту, прийшов якийсь панок, що вербував людей до Франції. Але тут ніхто не дав намовити себе на панський хліб. Одначе в Глуднім господар Микола С., що дуже боїться просвіти, а молоко своє носить до чужої молочарні, повірив облесним словам пройдисвіта, продав корову та дав своїй дочці 170 зл. на дорогу до Франції. Панок казав себе ще відвести вечером до Темешова к. Березова. В лісі обрабував дівчину і щезнув, а батько тепер бідькає, що так легко дав себе оманути. Та ще його в Мригололі висміяли, мовляв — чому не впишеться до читальні „Просвіта", щоб освідомив себе та читав часописи, як берегти себе та своє майно перед ріжними пройдисвітами.

10-ЛІТТЯ ПРАЦІ КООПЕРАТИВИ В БОСЬКУ, КОЛО СЯНОКА.

День 29. березня ц. р. в історії села Боськo, пов. Сянік, буде записаний золотими черенками не так на папері, як радше в серцях його мешканців, а то з тої причини, що в той день святкувала тутешня кооператива „Поміч" 10-ліття обновленої праці під проводом Р. С. У. К. Свято це звеличав своєю присутністю та рефератом Вп. п. посол З. Пеленський як представник Р. С. У. К. Після його більш як годинного реферату про кооперативне життя слухачі винесли постанову, щоб масово вписуватися в члени кооперативи. Давби Бог, щоб слова кинені референтом упали на урожайну почву та побажаним булоби, щоби й інші кооперативи тут на Лемківщині під патронатом Р. С. У. К. й у себе подібні торжества уладжували, щоб будити духа і зрозуміння як важною є справа кооперації, особливо під цю хвилину, коли треба нам оглядатися лиш на власні сили.

Складаємо на цім місці прилюдну подяку Дирекції Р. С. У. К., що прислала свого представника, чим причинилася до підйому духа і зрозуміння кооперативної ідеї на нашій Лемківщині. (За Г. К. Ч. ч. 17.)

ЮВИЛЕЙНИЙ ПРИВІТ.

Братам на чужину пересилають Українці з Лемківщини з нагоди Празника-Кермешу в Ню-Йорку.

Зокрема велике враження викликала відомість про великий Зїзд Українців з Лемківщини в Ню-Йорку — серед наших братів реемігрантів у Карпатах, що дочекалися цеї пори, як велика Лемківська Заокеанська Еміґрація подала собі руки та постановила зорганізовано вести працю за Океаном на пільгу Рідним Сторонам.

На руки Редакції переслав також щирі побажання нашим Братам в Америці громадянин Володимир Кашицький з Костевої та найщиріші поздоровлення з великим своїм признанням.

Бажаємо Братам в Америці якнайкращих успіхів у наміченій культурній праці. **Редакція.**

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ дуже цінна і цікава книжка під заголовком
„УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ",
з образками, на гарному папері — ціна за 1 примірник 50 гр.
Замовлення слати до Адміністрації **„Наш Лемко,** Львів, Зіморовича 3.
з дописком „Українське Весілля".

Наша минувшина.

„Хто хоче жити, мусить пізнати свою минувшину. Нарід без минувшини — мертвий.“

На південно - східньому узбіччю Сторожні, що її Аптикарською горою переназвали в Сяноці, находилася ще в 1790. році величава Церква Рождества Пресвятої Богородиці. Одначе, таки цього самого року — на приказ тодішньої австрійської влади продали цю старовинню памятку та розібрали.

Друга Церква Воздвиження Чесного Хреста, що була побудована при сяніцькому княжому замку над Сяном, теж у Сяноці, пропала ще за княжих часів. В цій церкві була чудотворна ікона розпятого Христа.

Розібрана церква в 1790. р. була деревляна, лише завівтарня стіна була з каміння. Мабуть це була найстарша церква в сяніцьких землях, що її побудували перші основники Сянока. Це, що перша церква була зразу ціла мурована з каміння ще й з того бачимо, що в міру того, як число мешканців Сянока зростало, відому частину з 1790. р. добудували вже перед 1550. р. Також з привілеїв поль. короля Ж. Августа, що дає дозвіл на будову міської церкви св. Николая, на сяніцьких землях, довідуємося про чудотворну ікону Богоматері, що мабуть тепер находиться по правій стороні престола в захристії, цю ікону віднайдено в 1876. р.

До наших часів з міської св. Миколаївської церкви, замкової й Рождества Пр. Богородиці залишилася ікона Христового Розпяття, св. Миколая, Пр. Богородиці, св. Троїці та чудотворна ікона св. Онуфрія.

За княжих часів була ще в Сяноці свято-Троїцька Церква на місці, де за пізніших часів побудовано латинський костел св. Духа. Київський літопис під 1399. р. згадує: „прийдя король й много зла сотвори християнам, а християнські церкви перетвори.“

Знову св. Онуфріївський Монастир у Сяноці знищили своїми набігами татари і турки в XVI. і XVII. століттю. Татари нападали та грабили наші землі, посягаючи далеко поза Сянік; в 1498. р. забрили вони сяніцькими високорівнями на полудне, руслом ріки Вислока загналися за добичею в гори, аж до села Суровиця, де саме починаються в лісі, що межує з селом Великий Вислік, джерела ріки Вислік. Тоді ця татарська ватага добувала оборонній замок на стрімкій мимінській горі, що її від північного заходу відмежовує стрімкими скалистими берегами Вислік, а від гір — цебто від полудневого сходу глибокий яр біля крайньої полоси села Мимоня.

Місце відпочинку татарської орди, що тоді відпочивала в час свого наскоку в гористі сторони над джерелами Вислока, це місце до сьогодні називається „Сигота“ в селі Синів (Риманівщина) по правому боці ріки Вислока, під горкою з панцизняним хрестом з 1846. р.

Про дальші напади татарів у наші гори, другими наворотами в 1504, 1524, 1548, 1575 роках находимо вістки в історичних джерелах (Віняж: Сяніцька Земля в 1463—1552. рр.); що татари добилися до Пакошівки та Ялина (Лялина), пізніше (1575. р.) спалили село Мощаницю (тепер Мощанець), що розтаборилося на рівнині під непроходимим лісом (сьогодні тут жидівський тартак виголочує буйні, карпатські смереки й ялиці!), так, що мешканці села, які захоронилися перед татарською неволею в лісах, пізніше оселилися над річкою, яка в селі Суровиця, у підніжжя села Дарів вливається до Вислока — та дали основу села Мощанець, що ще в 1749. р. було самостійною парохією, мало свого пароха й своє прохіяльне велике майно з привілеями на „вільшиці“ — даровий вируб сушини в сумежних з Яселком лісах — 2 дні кожного тижня.

В закінченню варто ще згадати, що в селі Межигороддя, біля Сянока й в Уличі (Улюч над Сяном) були також манастирі, але вони в перших початках XVIII. ст. перестали — з невідомих причин — існувати. А тому, що давні церкви та манастирі були звичайно побудовані з дерева, та всі літописні записки й книги зберігались у манастирях, що їх легко було чужинецькій ватазі спалити або ограбити, тож не дивниця, що історичні записки, відомости та памятки з нашого минулого пропадали, або переходили в чужі руки. Одначе задержана слава між нашим народом і память про пять українських Церков у Сяноці, про Манастирі, замки, городища, про плавбу кораблями Попрадом і Дунайцьом, про западений замок з церквою на полавській горі, торговлю рибою й сіллю, про різні збуецькі печери, камені — це все наводить перед наші очі нашу минувшину, коли то наші славні предки почувалися повновласниками буйних Карпат. Тоді місто Сянік було величне як і княжий Перемишль та Львів.

Ю. Бескид.

ЛЕМКІВЩИНО МИЛА.

Лемківщино наша рідна,
Ти наші — скарби світа,
Ми тут переводимо
Наші молодечі літа.

Тут для нас тепленько, гарно
Сонічко нам гріє,
Скрізь по лісах і левадах
Трава зеленіє.

Тут в наших високих горах
Вітер веселу пісню співає,
Із соснових буйних лісів
Милий запах розсилає.

Хоч в пшеницю, жита, бідні
Наші гіреські нивки,
На молоко гіреських коров
Теж не переливки. —

Та вівсяним пляцком, бриндзю
Ми задоволимось.
І ніколи також нікому
Звідси не вступимось!

Наша Лемківщино чудова!
Яка Ти нам рідна й мила —
Нас до Тебе прикувала
Божа чародійна сила!

Гануся Тупяківна з Воробликa.

За численні привіти й побажання, прислані Редакції „Нашого Лемка“ на новім господарстві, зі зміною видавництва й адреси **Всім Читачам** щиро дякує **Адміністрація й Редакція „НАШ ЛЕМКО“, Львів, ул. Зіморовича 3.**

Похвальне діло свідомих Лемків у Великій Ростоці.

Дня 3. травня ц. р. відбулися хрестини в хаті Петра Шафрана, свідомого громадянина в селі Велика Ростока, біля Криниці.

З нагоди цих хрестин зложив добровільно батько новонародженого дитяти пять (5) зл. і куми з хресними гостями також зібрали пять (5 зл.) на фонд „Рідної Школи". Гроші переслали через Адмін. „Народньої Справи" в квоті 10 злотих на Р. Ш.

Це мабуть перша збірка в цьому селі, тому треба радіти, що наші брати зрозуміли, якщо хочемо дочекатися кращого завтра, то конечно мусимо всі піддержувати наші рідні джерела освіти. Вони переживають дуже важкі хвилі та очікують помочі від народа, за це віддячуються цим, що несуть ясне світло під селянську стріху.

Слід ще згадати, що ворогуванням нічого не вдіємо для себе, лише освітою й культурою піднесемо нашу Лемківщину та докажемо, що ми гідні сини нашого народу.

Хресний.

У цьому числі висилаємо розрахункові перекази всім, що досі не відновили передплати або залягають за попередні місяці, та просимо скоро вирівнувати залеглости, щоб ми могли дальше видавати „Нашого Лемка". Цих, що мають заплачено, просимо не марнувати переказів і дати їх знакомим або сусідам, щоб і вони стали читачами-передплатниками „Нашого Лемка".

Дитячі садки.

Пригадуємо, що вже треба заснувати в кожнім селі на Лемківщині **Дитячий Садок** для маленьких дітей в **дошкільному** віці (від 3 до 6 літ.

Ось вже зачнуться тяжкі роботи в полі, мати мусить нераз піти на цілий день у поле полоти збіжжя, до ліса по траву, або на заробіток, а малі діти самі лишаються в хаті, без опіки та надзору. Тому дуже часто з невинної дитячої забави приходить нещастя, малі діти бавляться сірниками, або у війну — та можуть підпалити хату або господарські забудування. Дуже часто також з таких дитячих забав і занять діти остають калїками на ціле життя, або хоріють.

Яке значіння мають такі **Садки** для виховання — про це довідаєтеся з книжечки Іванни Блажкевичевої п. з. **„Дитячі садки на селі в часі літних робіт"** (ціна з пересилкою 1,50 зл.).

Постарайтеся конечно заснувати в своїй місцевости **Дитячий Садок.** Як засновувати садки — довідаєтеся з брошурки п. з. **„Як закладати і вести дитячі садки"** (ціна тільки 30 гр.). Ці книжечки й другі потрібні з образками для **Провідниць** таких **Садків** замовляти у Видавництві **„Світ Дитини"**, Львів, ул. Зіморовича 3.

Зголошення на заснування Садків і Провідниці слати до Філії „Рідної Школи" в Сяноці, на руки Д-ра Степана Ванчицького.

Земля свідком минулого.

Опис села Мощанець, біля чеського кордону в полудневих сторонах Риманівщини.

Назва села Мощанець, громада Ясліська, повіт Сянік. Вислічани кажуть: Мощенец (ь). Части села: Заводов, Сакарівка, Гудзівка, Коцанівка, Русинівка, Найківка. До села Вислока веда Васькова путь, деінде вигін і Путиська. В селі є коршма й двір (дворище Чарторийського). Село оведене вінками гірок: Сокира, Кичара, Лапівник, Мутне, Крілів Вирьх, Каменец, Вершок, Підягриска, Гріцелівка, Замківка, Міжстави; за селом находяться багна зв. Свинарька, Мощаньці; луки: Завершком, Задубом. Лісні назвища: Кичурки, Дроздово, Вовча Яма, Грун, Пасїки, Галівки, Зацїв Вирьх, Крілів Вирьх, Сигли, Попеляк, Ями, Верховиня. Потічок, що перепливає через село Мощанець прибирає побічні потічки Габурне Мутне, Студничний, Іванів, Богатий і Жидів потоки з Церковним. Над головним потоком, на так зв. Берегах на низині мала стояти колись Церква, що запалася — так старі люди оповідають — тепер там напроти того місця побудовані бараки тартаку. Старі господарі оповідають також, що село було давніше в горішнім кінці за панським дворищем, але при кінці минулого століття був великий голод у наших горах, не було кому платити податків і нарід утїкав на другий бік Карпат, дехто давав цілу свою ріллю сусідові, щоб дав йому хліба на дорогу, або раз поживитися. Також і ліси були в посіданню села, але двір за якісь данини присвоїв собі право до ліса, поплатив урядові податки та забрав право власности для себе; щойно в 1927. р. був у селі молодий Чарторийський та віддав господарям ліс на Сигли і парохові, що мешкає в Суровиці, „фалат" ліса на вируб і опал.

Під теперішню пору молодь села Мощанця пильно стежить за подіями в сусідніх селах, побудували вже в селі гарний громадський дім і там повинна находитись читальня „Просвіта", що понесе лучі ясного світла в лемківські хати та поможе господарям краще повести і розвинути господарку. В парі з освітою прийде й запанує в селі кращий добробут. Годі вже довше жити старинними способами та навичками. У поступі та розбудові сила народу.

М-н, Ю-к.

ЛІКАРЮ, УЗДОРОВИ СЕБЕ НАПЕРЕД.

Наші читачі дуже добре знають, що це за „пани", що за чужі гроші баламутять деяких несвідомих ще селян в криницькій та санецькій окрузі. Всі також знають, що за „славна спілка" видала „лемковські буквері" для шкільної молоді. Це криничанські пани. Вони копають гріб не лише під народом на Лемківщині, але також і під українськими Видавництвами у Львові.

В 1. числі „Світа Дитини" з 1936. р. находиться т. зв. Чорна листа — „гробокопателів" того В-цтва. І тут саме на першому „почесному" місці товстими буквами видрукований „гробокопатель" п. **Методій Трохановський,** учитель з Криниці, що побрав у В-цтві „Світ Дитини" ще 27. X. 1931. р. книжки за 60 зл. (словами шістьдесять зл.), на що прислав 10 зл., а 50 зл. до сьогодні винен, та помимо багатьох пригадок, упімнень та прохань — ні словечком не відзивається на це.

Ось наглядний примір, яка мораль серед москвофільських розбийдухів. Та ще беруться навчати, або радити. До тої справи ще при нагоді повернемо.

Передплату, дописи, замовлення на книжки присилайте на адресу: „Наш Лемко" Львів, Зіморовича 3.

Всі підемо на відпуст до Висової.

В дні 22. травня кожного року на Перенесення Мощів св. Миколая припадає торжественний відпуст в селі Висова в Горличчині. Тут щороку приходять господарі та господині з дітьми й молоддю з Ізб, Стрижівки, Великої Ростоки, Висівської Гути, Бліхнарки, Ганьчової, Гладишова, Долини, Устя Руського та других сіл. По св. Хвалі Божій в церкві процесія йде на гору Явір, поклонитися перед престол Богородиці. У каплиці на горі правиться Велика Служба Божа при величавім здвизі народа. Сотки вірних приступають до св. Сповіди та св. Причастія і з великим скупленням духа слухають слів Отців Проповідників.

Слід згадати, що завдяки ревній праці тамошнього о. Пароха це торжество щороку випадає дуже величаво та люди дуже собі хвалять заборону торгувати ріжним крамарям на св. місці.

Тож і цього року, дав Господь гарну весну, ходім всі до Висової, щоб зложити у стіп Богоматері врочисту подяку за дотеперішню її поміч та просити Господнього благословення в дальшому нашому життю.

Виплітання полукішків у селі Королів. Вороблик.

Команецький Кут.

Команьча, в окруженню українських сіл, творить прикордонню частину сяніцької округи. Цю округу заповняють села: Мигова Воля, Команьча з дочерними Чистогорбом і Должицею, Лупків зі Зубенським, Манів з Бальницею і Щербанівкою, Прелуки з Душатином, Радошиці з Ославицею, Смільник з Миковом, Туринсько з Ренедю, Щавне з Куляшним, та Явірник. Населення цих сіл почувається Українцями, а деякі ще не цілком свідомі йдуть за більшістю. Русских там немає. Вправді старі господарі вживають ще слова „русин", але не признаються до жадних москалів ані москвофілів-кацапів.

Найгіршим нещастям цих сіл є заборона засновувати правно дозволені товариства і читальні. В самій Команчі розвязали читальню „Просвіта", тепер не дали дозволу на основання Кружка „Рідної Школи". Не знати, чи відклик до воєвідства дещо поможе. Команьчанська коопертива зі своїми двома філіями в Чистогорбі та Явірнику добре розвивається. До Команчі приходить українська преса та — „Наш Лемко". Люди дуже радо витають кожну українську національну книжку, дорожать рідним словом.

Населення збільша придержується своїх цінних звичаїв та обичаїв, кріпко держиться прадідної греко-католицької Церкви, поважає своїх українських Душпастирів та змагається за краще завтра нашого народу. Треба лише подбати, щоб частіше заходив у Команецькі сторони просвітянський організатор та вказував, як вести народну роботу для добра населення й нашого народу. Некоманецький.

НОВІ КНИЖКИ.

Антін Лотоцький: РОКСОЛЯНА. — Історичне оповідання з XVI. століття. Накладом Видавництва: „Світ Дитини", Львів 1936. (Адреса: В-тва „Світ Дитини", Львів, вул. Зиморовича, 3), стор. 120, фм. 8. У цій книжечці описані цікаві події з часів 16 ст. коли то татари з турками плюндрували українські землі та підступом захопили місто Рогатин. Між полоненими найшлася мала бранка Леся, дочка рогатинського священика. Її продали турецькі купці султановій жінці, де вона виховувалася. Її здібности та бистрий ум, весела вдача помогли їй перейти скоро на визначне місце так, що молодий султан Сулейман дружиться з нею та у всіх справах своєї держави радиться Лесі — тепер султанки Роксоляни. Та коли осягнула свою мету, що її син має вільну дорогу до престола, помирюється з Богом, сповідається перед своїм рідним братом Павликом, священиком, що з України замандрував аж у Туреччину, щоб відшукати рідну сестричку. Він привозить землю з могил своїх батьків та кладе на груди Роксоляни, що хоч стала султанкою, але не виреклася Христа й України.

„Дешева Книжка" двотижневик, навчає кожного читати саме життя, допомагає національне виховання й дає кожному читачеві політичну освіту. Річно за 24 книжки лише 4 зл. Висилайте передплату на адресу: „Дешева Книжка". Львів, Скарбківська 35.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Т. Яворський з Великих Сторожів: вірші одержали, вони дещо за довгі, може пізніше по скороченню помістимо. Пишіть так, як говорите про Ваше село, тоді такі вістки дуже радо помістимо. Гаразд.

Васько з гір: Ваш цінний допис ховаємо, як історичний документ. Пишіть частіше, бо наші брати в Америці дуже дорожать вісткою з Рідних Сторін. Щиро Вас здоровимо.

Вп. Михайло Проць: вибачайте нам, але Ваше оповідання десь пропало, тому конечно старайтеся щераз його написати. Направду, це сталося не з нашої вини. Привіт.

Вп. Ярослав Б. з Кр.: Щиро дякуємо, але померщому вже й кадило не поможе. Пишіть. Щиро Вас здоровимо.

Вп. І. Челюк, Канада: висилаємо Вам по 50 прим. кожного числа, належитість по розпродажі та потручені Ваших коштів протимо кожночасно слати на нашу адресу. Щирі поздоровлення з Рідних Карпат.

Вп. Т. Гривнак, Канада: одержали та вислали (6 книжок). Чекаємо на дальші замовлення. Щиро Вас здоровимо.

Вп. М. Малий: будемо поміщувати, одначе пишіть також про громадянські справи. Гаразд.

Вп. О. Галущак, Уругвай: шлемо, пишіть про життя Українців в гарячій Америці. Привіт.

Появилась необхідна для кожного кравця книжка

„ПОВНИЙ КУРС МУЖЕСЬКОГО КРАВЕЦЬКОГО КРОЮ"

Ціна 10 зл., з почтовою пересилкою 10.50 зл. Висилаємо по одержанню повної належитости, або за післяплатою.

Видавництво **„Батьківщина"**
Львів, Чарнецького 8.

ШИРІТЬ НАШ ЧАСОПИС СЕРЕД МОЛОДІ

ПОСМІЙТЕСЯ КУЩЕНЬКА.

Пані до служниці: Чому ти витерла вікна тільки зо середини?

— А, бо то пані позерають на вулицю, а нащо має хто заглядати зо двору?

*

Авто переїхало гуску. Пан з авта скоренько платить пять злотих газдині та питається її, чи вдоволена?

— Так, каже газдиня, дуже дякую, але втікайте пане якнайскорше зо своїм автом, бо саме надходить господар, що його гуска.

Алькоголь є батьком злочину.
Українське Протиальког. Т-во „Відродження".

Видавець і відп. ред. **Михайло Таранько.** З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Поштове заплачено гуртом.
Opłatę pocztową opłacono ryczałtem.

Наш Лемко

РІК III. Ч. 11 (59).

Львів, 1-го червня 1936.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Українське весілля на Лемківщині в селі Риманівська Завадка. На світлині бачимо 4. весільних дружбів з гопірцями й заквітчаними капелюхами, молоду з молодим і своїми 4. дружками, з вінками барвінку й квіток на голові, невісти в широких фрацеликах, по середині „пан староста", сидить о. М. Жеплинський, місцевий парох; у долі коровай.

Зелені Свята.

Християнський світ обходить рікрічно три великі празники, що до них прикладає найбільшу вагу, в яких крім чисто релігійного, обрядового шукає ще іншого глибокого змісту. Ці великі рокові свята це Різдво Христове, Воскресення й Зелені Свята.

В Зелені Свята, коли ціла природа ожила новим життям, і манить нас своєю незбагнутою, невисловимою красою свіжої зелені й пахучих, розсміяних цвітів, ідуть довгими рядами, мають на вітрі святі хоругви, лунають поважні пісні. Хоровід зникає між зеленню, де вічним сном сплять ті, що на своїому прапорі виписали золотими буквами: „Перемога, або смерть".

Душа сповняється якимсь незбагнутим, могутнім почуванням, запалюється жагучим хотінням, мозок прошибає настирлива думка: Чейже і їм усміхалася колись чарівна весна, чейже їх манило своєю красою життя!

Але вони не захоплювалися нею, їх манила, чарувала інша весна, весна Волі, а молоде життя принесли вони в дарі чарівній Феї, що їй на імя Україна. І клоняться голови перед величю їхньої жертви, похилюються чола перед їхньою великою любовю, що дійшла аж до границь самозаперечення. Велика їхня жертва.

Та не сумують ті, що обступили вкриті зеленю шовкових трав та пахучим зіллям могили. Їхні лиця поважні та проте погідні. Вони знають, що кожню велику ідею можна здійснити тільки ціною жертви, ціною крови й життя. Не сумувати їм, а радіти, бо великий той нарід, що для здійснення ідеї зуміє послати на смерть тисячі своїх найкращих синів, нікчемний, хто на таку жертву здобутися не може, боїться її й уникає. Здоровий у своому корені нарід черпає із тих могил снагу до життя, до нового змагання. Кров є особлившою течю. Вона падає на землю на це, щоби дати змогу зійти новому буйному посівови, щоби скільчиться новим життям. Де є могили, там є й воскресення.

Я. Галич.

Засновуйте при читальнях „Просвіта", при кружках „Рідної Школи" і „Сільського Господаря" **Кружки Позашкільної Освіти.** Милевими кроками поступаймо вперед і ревно відроблюймо занедбане! В імя відвічної української правди організуймо нашу молодь на Лемківщині.

Пашу й збіжжя висліди Вашої цілорічної праці і засоби на життя обезпечуйте від огню тільки в одинокому українському Т-ві

Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Львівська державна наукова бібліотека

За культуру українського народу.

(У двацяту річницю смерти Івана Франка).

Сьогоднішня велика культура українського народу стоїть поруч культур других великих народів. Та цю нашу культуру збагачувало чимало світлих наших постатей; у всіх ділянках духового життя вони вкладали свій творчий дух, щоб піднести народне багацтво та поглибити вище зорганізоване життя, що творить українську націю.

Одним з поміж цих великих працівників на культурному полі українського народу був саме **Іван Франко** — син сільського коваля з Нагуєвич, дрогобицького повіту. Іван Франко уродився дня 15. VIII. 1856, помер дня 28. V. 1916 р. Вже замолоду, приглядаючись до тяжкої праці свого батька, зрозумів він, що хто хоче жити, цей мусить змагатися безнастанно на життевих шляхах та виконувати найтяжчі праці навіть тоді, коли проти него є всі, але як він бачить, що праця, яку виконує — добра й справедлива та як вона промощує каменистий шлях народу до кращого майбутнього.

Франко все своє життя присвятив праці для українського народу; нещадив себе, але з найбільшим завзяттям і витривалістю прямував все вперед.

На всіх майже ділянках духового життя він лишив свій творчий слід. Франко бачив народню недолю, знав сільську біду й знав її малювати — передати на папір; Франкові твори й поезія як духовий дорібок незвичайно піднесли та збагатили українську культуру.

З нагоди 20-ліття смерти Івана Франка (28. V.), кожна українська громада повинна вшанувати без-

* 1856 — † 1916

смертні заслуги найбільшого сина Галицької Землі.

Найкращі його твори: „Мойсей“, „Захар Беркут“, „Іван Вишенський“, „Перехресні стежки“, „Панські жарти“, „Пісня і праця“, „Семпер тіро“, „З вершин і низин“ — збірник поезій та другі.

Пізнаваймо Рідну Землю.

Географічний начерк Лемківщини.

Західні Карпати, що їх замешкує прастаре українське плем'я Лемків, прозвані також Верховинною, ділять ся на Лемківський, або Низький Бескид, що межує на сході від джерел Сяну з Високим або Бойківським Бескидом.

Низький Бескид невисокий, доходить усього до 1.125 м. і нестрімкий, прорізаний багатьома провалами й широкими долинами. Західні Карпати тягнуться від Дунаю по Попрад і Торису, зложені з пісковиків і лупаків, на сході по Сян і Ляборець на Підкарпатській Україні. Серед цеї смуги, мякої формами, розсіяні вапнякові скалиці, наїжені та гострі. Найбільше їх над Дунайцьом, над Руським Потоком, над Грайцариком і Попрадом. На полудне від Лемківського Бескиду тягнеться смуга вигаслих вулканів т. зв. Пряшівсько-Токайські Карпати (1.092 м. високі).

Для переходу Карпати не важкі, багато просмиків, провалів і природніх шляхів, тому лучба з південною стороною досить добра. Найважніші просмики, знані ще в старині — це лупківський перехід, дуклянський шлях, новіший мощанецький шлях, путь над Попрадом і Дунайцьом.

Карпатські ріки повирізьблювали продовж віків дуже глибокі яри й корита, яких спад на просторі одного кільометра доходить дуже ча-

---

Михайло Проць.

Мати-Українка.

Буря лютує, що й божого дня не видно. Валить з корінням дерева-велитні. Не щадить навіть цих стареньких хат, котрі поприсідалися у підніжжю гір, скулені, при дебрах, уживають послідних зусиль, — щоб встоятись. Вітер зриває соломяний дах з хижки на скраю села бідної вдови. — Тепер вона плаче. — Але її голос губиться... — Дарма, дарма! Бо вітер ще дужче напирає, вже й стіни валить. Лише одні гори — вони оперлися розбійникови цілою своєю повагою, з якою виступали до тепер перед чужинцями. Це дійсна краса цеї землі. — Та вітер знову в ліс вшивався, гнув деревами аж до землі, ломив та виривав з корінням. Люди позабули за всі свої справи, покинули свою денну працю і позачинялися перелякані по хатах, що в кождій хвилині може завалити їх деревляна хата і вони самі впадуть жертвою під її тягаром.

Одначе це тільки так здається, бо находиться геройська людина, що не вважає на страшну бурю, на вітер, що ломить дерева, валить хати. Вона йде поволи, але вперто вперед. Що загнало цю людину, під таку пору до того пекольного ліса? — Хто вона? Вона мати — вертає до своїх дітей.

Нараз піднима вона голову й твердий її погляд врізується в темну розбурхану глибину ліса.

Спізнилася. — Подумала вона. — Спізнилася і щож скаже тепер, ця люба княжна моя, Україна? — Скаже, лінива ти, неповоротна! Виховала дітей? Довела до розуму, навчила любити мене?

— Ні, я дітий добре виховувала. До розуму доводила і Тебе любить навчала. Нераз недужих і день і ніч доглядала, трудилася для них, нераз сама в недугу впадала, а все задля них, дітий моїх. — І виховала їх. — Мала я добрий синів. Вони любили Тебе, боролися, життя своє клали, щоб Ти вільна була. — Вони всі полягли як один за те, щоб розкути з кайдан нашу княжну Україну. — Але другі позабули на всі мої добродійства приняли собі іншу матір, а мене, рідну почали катувати. Стали служити царици, що обманює їх своїми злобними обіцянками. Позабули навіть цю мову, якою наказує нам говорити наша княжна. Зрадники! — Тепер гуляють вони, марнують, тратять все те, що я придбала, а мене закули в кайдани і пустили в світ шукати долі.

(Докінчення буде).

——o——

сто до 100 метрів. Така стрімкість надається до примінювання водної сили до витворення величезної енергії, що нею можна би гнати та порушувати найбільші машини.

Найбільша карпатська ріка Сян, прозваний „срібнолентий", бере свої потоки з Карпат на лемківсько-бойківському промежжі — а самі джерела в околицях містечка Сянок (Синки); притока Сяну ріка Вислок типово гірська з високими берегами, випливає з лісів, що межують з селом Великий Вислік при західньому клині Команецької округи, при чеському кордоні. До Вислока вливається Тарча, або Морава, що пливе побіч Риманова. До Сяну вливається побіч Загіря Ослава з Ославицею.

Другі карпатські ріки — це: Вислока, Біла, Ропа, що разом з Сяном пливуть до Балтійського Моря. На заході Лемківщину зрошує та прорізує ріка Дунаець з Попрадом, що випливає з полудневого боку Карпат. Малі річки, потоки та важніші гори і місцевости, будемо по черзі описувати.

Абрагамів, або Абрамів — це малий потічок в селі Риманівська Завадка, бере початки в горах Низького Бескиду, пливе чверть милі долиною, що над нею розтаборилось мале село Абрамова, присілок, рим. Завадки, на східньому кінці Завадки вливається до річки Завадки, притоки Яселки.

Аксамітка, гора на західньому чеському промежжі біля Спишу. На її шпилі находиться городище, свідок кривавих подій в давнині, якто вожд Гуситів Аксамітка в 15. столітю довгий час турбував і непокоїв сандецькі оселі. Там находяться також печери, сховища Гусів, підніше в них виводилися та перебували карпатські опришки.

Бахір, малий потічок в Березівщині, випливає з горбовин між селом Бахір і Лісківка, в половині села Бахір вливається до потока Золотника, званого також Шкляркою.

Бальничка, потічок в селі Бальниця, що по чверть милевім бігу в селі Манів вливається з лівої сторони до ріки Ослави, притоки Сяну.

Бахірець, невеличке село над Сяном, коло містечка Дубецька, при шляху з Перемишля до Дубецька — Динова до Коросна. Про початки та основання того села немає вісток, бо вже в 1640 р. не було при люстрації ніяких документів. В селі деревляна церква з 1760 р. Це село, хоч вже в перемиському повіті, одначе належить до т. зв. **Сяніцького Поділля** в Сяніцькій Землі. Дуже гарні тут види над Сян.

(Далі буде).

Позір Сяніччина! Спішім всі до Війського-Залужа!

В днях 19., 20. і 21. червня ц. р. випадає у нас великий Відпуст в празник Найсолодшого Серця Христового і хрестна дорога побі гословлена о. шамбеляном Гриником з Перемишля в травні 1934 р. при співучасти сусідних священників і численних вірних. Відпуст цей стягає що року дуже багато селян з жінками і дітьми з дооколичних сіл як: Загірє, Манастирець, Волоська і Сільна Тирява, Голучків, Семушова, Биківці, Вільхівці, з Руської Дубрівки, Костарівець, Сянічка, Прусіку, з Межибродя, Трепчи, Загутиня, Сторожів, Постолова. Масова участь прочан свідчить як найкраще про сильне прив'язання до свойого рідного гр. кат. обряду, рідної пісні та рідної церкви. Сама вже гірська привабна околиця притягає громадно, а ще до того в літі з пречудними зеленими вінцями гір, тисячі побожних вірних, які масово беруть участь в прекрасних триденних Богослуженнях, і в церкві і на дворі в каплиці; вислухують до сліз проймаючих, взнеслих страстних стаційних проповідей оо. проповідників місіонарів, окремо запрошених і дуже громадно приступають до святої сповіди і св. Причастя, ті покріплені на дусі в часі теперішних злиднів, з гарними споминами вертають до своїх хат. Тому користайте, дорогі прочани, з нагоди й як щороку, так і тепер спішіть всі до Залужа—Війського на це величаве свято і торжество Божої Любови і просіть у стіп Найсолодшого Серця Христового як найобильніших ласк і благословення, для себе, рідні, та цілого нашого українського народу ті дальшу терністу дорогу життя аж до побідного і світлого свойого Воскресення.

Всіх вірних у Сяніччині запрошує до численного прибуття на Відпуст о. Петро Андрейчик, парох у Війському, в червні 1936 р.

Світлина церкви буде в 12. числі.

Сяніцька хроніка.

Аматорські вистави: Дня 13. квітня ц. р. відбулася в Боську заходом місцевої Читальні „Просвіта" вдруге — театральна вистава комедії Тобілевича п. з. „Розумний і Дурень". — Дня 19. квітня ц. р. відіграв Кружок Р. Ш. з Морохова драму Суход. п. з. „Хмара" у себе та в домівці Читальні „Просвіта" у Репеді; дня 26. квітня ц. р. уладжено в Залужу — заходом місцевого спортового Товариства „Лут" — аматорську виставу комедії Ю. Шкрумеляка „Правдиве багацтво" і М. Курцеби „Свідки" — рівнож того дня відіграв новоосновний Кружок Р. Ш. у Туринську 3 комедії, а саме „Свідки" М. Курцеби, „Сатану у бочці" й „На перші гулі" Васильченка — вкінці дня 3. травня ц. р. заходом Читальні „Просвіта" у Великих Сторожах, відіграно драму Кропивницького п. з. „Невольник". Славно свідома молодіжи!

Місія у Вільхівцях. Заходом місцевого пароха о. Івана Підґарбія почала „місія" свою працю дня 3. травня ц. р. та тривала 10 днів. Місію провадили 2 Отці Редемптористи.

Святочне відкриття новоосновано го Кружка Р. Ш. у Туринську — відбулося дня 26. квітня ц. р. рефератом відпоручника Пов. Кр. Р. Ш. у Сяноці м-ра Льва Букатовича п. з. Завдання Рідної Школи з узглядненням значіння дорасту та Дитячих Садків. Оживлена дискусія присутних наглядно доказує, що громадянство інтересується громадянськими справами. Є це одиноке культурно-освітнє Товариство в селі. На закінчення цего дня відіграли аматори Кр. 3 комедійки, саме: На перші гулі, Сатана в бочці та Свідки. Прегарна гра аматорів дає поруку, що новоосноване Товариство виповнить своє завдання в цілости. Кружком занимається ревно о. Василь Середович, місцевий парох.

Розбудовуймо молочарський промисл. В половині травня ц. р. поставили в селі Добра Шляхотська, коло Мриголода, сметанкову станицю, що буде достарчати сметану до Районової Молочарні до Володжа. Завдяки заохоти місцевого о. пароха І. Гайдукевича й короткій промові громадянина Любомира Пелеха Добряни масово вписалися в члени нової станиці. Кружлівку й другі потрібні знаряди привезли з Володжі, так, що від 15. травня ц. р. новоосновано молочарська станиця розпочала працю.

Це дуже гарний обяв нашого свідомого громадянства, що дбає про поширення рідного промислу й працю для своїх людей. Так повинно діятись скрізь у лемківських сторонах, бо зорганізовано, всенародньо легше прогнати крізу з наших хат.

НОВИНКИ.

Загальні Збори Кооперативи „Надія" в Синеві відбулися при кінці квітня. На збори приїхав зо Сянока Др. Василь Блавацький та вияснив численно зібраним ціль й завдання кооперативи для українського села. Стара Управа уступила, а в склад нової вибрано Антона Ріпку й Івана Гануляка. Слід ще тут додати, що в кооперативі не треба заводити ніякої політики, бо кооперативу на це засновує село, щоб гріш не переходив в жидівські руки, лише оставав в селі та підносив добробут господарів.

В нагороду за пильність в науці одержала наша найменша співробітниця Гануся Тупяківна з Вороблика цілу історію України в 4. томиках для українських дітей, що її закупила наша Редакція у Видавництві „Світ Дитини" та переслала нашій маленькій пташці у Вороблику, що своїми молодечими устами щебече гарні віршики про нашу любу Лемківщину. Батькам молоденької Ганусі бажаємо кріпкого здоровля, щоб у людей вивели свою доню та щоб вона стала підпорою і потіхою їхньої старости — та славою Лемківщини.

Любов до рідної землі. Англійська місіонарка в Канаді в своїх проповідях дуже хвалить наших українських еміґрантів в Канаді за їх любов до рідної землі. Найбільше зворушує слухачів чужинців, як місіонарка оповідає про одну селянку з Галичини, яка привезла з Карпат грудку рідної землі, щоби на чужині бодай ту грудку поклали на її могилі, як вона помре далеко від батьківщини.

Померла столітня Лемкиня в Королів. Вороблику 1-го травня ц. р. Анастазія Гавра, що доживала сотку літ. Вона почувалася до послідніх днів бадьоро та ніколи в життю не хоріла і памятала добре й любила оповідати про тяжкі панщизняні часи. Покійна була найстаршою Українкою на Лемківщині.

Кінець Абісинії. Італійці заняли столицю Абісинії Адіс Обебу, негус виїхав з родиною й міністрами до французької пристані Джібуті, звідки поїде до Англії. Дезертири ограбили місто та спалили палату негуса і більші доми.

Оплати за ровери обнижено. Роверові карти та іспити для тих, що хочуть їздити ровером скасовано. Хто має ровер і хоче їздити має тільки викупити табличку з числом; це коштує одноразово але на все 2 зл.

Санаторія Товариства „Перемиська Єпархіяльна Поміч" у Жегестові—Живці.

Згоріла, рятуючи гроші. В Устіяновій, к. Долішних Устрик вибухла пожежа, яка знищила чотири господарства. Коли жінка господаря Мих. Чиряка пригадала собі, що в горючій хаті остало 300 зол., кинулася рятувати їх. Тоді хата завалилася і Чирячка погибла страшною смертю. На згарищі знайшли тільки останки недопаленої ноги і руки нещасної жінки і біля них 90 зл. срібною монетою.

Знову затроїлись денатуратом. В селі Либохора б. Турки н. Стр. в хаті Михайла Попивника попивали собі денатурований спірт. Та гостина ця сумно скінчилась, бо 62-літній Степан Михальський кількома чарками отруївся на смерть. Помер в страшних муках, а трьох інших гостей тяжко затроєних відвезено до лічниці.

Новий міст. У Затварниці, повіт Лісько, посвятили новий міст на ріці Сяні, що його побудували селяни власним коштом і власною працею.

За останніх 15 літ вирубали три міліони гектарів лісу. Справа лісів у Польщі, особливо лісів у Карпатах, звязана з господарською, стратеґічною і торговельною сторінкою краю. Квартальник „Господарка Водна" містить реферат інж. Ст. Крука на тому повені. Виявляється, що повінь спричинює в першій мірі винищення лісів на стоці гір Карпат.

Директор Лісового Департаменту, Ян Мікляшевскі обчисляє, що заліснена поверхня в Польщі не є більша, як 20 відсотків загальної поверхні Польщі. Під оглядом заліснення Польща займає щойно 11-те місце в ряді европейських держав.

За останніх 15 літ, себто від 1920-го року до сьогодні вирубали в Польщі 30 проц. загального простору заліснення, це є 3,000.000 гектарів сісу.

Гроші полетіли в хмари. На ярмарку у Слупцях біля Ловіча одна селянка хотіла зробити своїм дітям несподіванку й купила три ґазові бальоники. Щоби бальоники не втікли, обтяжила їх хустинкою від носа. На біду потрутив її хтось з прохожих, бальоники вирвалися їй з рук і полетіли з хустинкою вгору. Жінка счинила крик, бо в хустинку завязала була 150 зол., які дістала за продану корову. Надармо стріляв один поліцай. Гроші щезли незабаром за хмарами. З цього наука, щоб не купувати зайвих річей; чи не краще купити дитині гарну українську книжечку або молитовник?

Важне для науки релігії.

Недавно вийшла колірова карта Біблійної Палестини, призначена для вжитку при навчанні біблійної історії обох Завітів. Появу такої карти в нас треба з признанням повитати, бо віддасть вона належну прислугу як оо. катихитам, так теж і шкільній молоді, що вже вміє користуватися мапою. Ця карта хоча невелика розміром (32×22 цм.), то багата змістом, бо є на ній занесені всі важніші біблійні місцевости, границі племінних й адміністраційних областей, шляхи і т. п. Також є додані в кутах дві малі карти: плян Єрусалиму в часах Христа і карта повороту Ізраілитян з Єгипту. З огляду на незвичайно дешеву ціну, всього 30 сот., можуть її закупити собі також шкільні діти, а не тільки оо. катихити. Щоб дешевше коштувала пересилка, треба замовляти відразу бодай кільканадцять примірників. Замовлення слати до Адміністрації **„Українського Юнацтва"** Львів, вул. Петра Скарги 5.

ВИСТАВА КАТОЛИЦЬКОЇ ПРЕСИ відбулася в Римі у Ватикані, осідку Папи, в дні 12. травня ц. р. У виставі бере участь 45 держав і 53 країв з цілого світа. Тільки большевики і Німеччина не беруть участи у виставі. На тій виставі є також український відділ, де є виставлена українська католицька преса з усіх країв, де живуть Українці-католики.

Хто осмішує себе? Цей, що вірить у чари, забобони, ходить до знахорів, ворожбитів, купує льоси на ярмарках, позваляє обманювати себе рижим циганам-пройдисвітам.

Чому він це робить? Бо не читає українських книжок і не передплачує „Нашого Лемка"!

Загальні Збори Читальні „Просвіта" в Сяноці — відбулися дня 25. IV. ц. р. при найбільшій дотепер скількости членів, а саме 35 осіб. Зі звіту довідуємося, що Читальня має 98 членів та що у звітовому році прибуло нових членів 29. Уладжено 2 театр. вистави, 7 відчитів на теми: Значіння кооперації для українського народу, Настя Волошин — українська стиґматичка, Берестейський мир, Етноґрафія України, Алькоголь — руїна народу, Слідами босих ніжок — Олени Цегельської, Загальна етіольоґія. Передплачується часописи: Наш Лемко, Неділя, Життя й Знання, та Новий Час. У дні 1. листопада 1935 взяла Читальня участь у Болослуженню та уладженні могили за Героїв. Касовий звіт виказує у приходах квоту 458 зол. 25 сот. (головний дохід з місцевих членських вкладок 326 зол. 15 сот.), у розходах квоту 453 зол. 51 сот. (готівка у касі 4 зол. 74 сот.). Головні позиції у розходах, це чинш за домівку — 183 зол. 75 сот., передплата часописів 111 зол. 40 сот., закупно книжок 51 зол. 50 сот. — Бібліотека всіх чисел має 735 — вартости 1591 зол. 90 сот. — у звітовому році прибуло 47 книжок. Всі книжки гарно оправлені. Найбільше книжок перечитала п. Ольга Сіра то є 86, а найбільше читана книжка це „Мотря", Богдана Лепкого, бо перечитало її 54 членів. По уділенні абсолюторії уступаючому Виділові, вибрано новий Виділ, і надальше Головою Читальні о. Степана Венгриновича. Не дуже то оживлену діяльність Читальні треба приписати місцевим невідрадним обставинам, малому числу свідомих українських громадян, перепон зі сторони кацапів, утворенню адміністратури і т. п. Рівнож і брак відповідної домівки спинює у великій мірі працю Читальні. У широкій дискусії в наміченні праці Читальні рішено всіми силами старатися змінити домівку та впровадити голосне читання, котре головно має бути призначене для нововписаних членів-дівчат домашньої прислуги та міщанської молоді.

Не позволяють на виставу. Виділ читальні „Просвіта" в Лодині вносив прохання до Сянока на театральну виставу, другим разом на уряджения членської забави; одначе оба рази безуспішно. А другі роблять забави в школі та витупцюють цілими ночами.

Концерт у честь Тараса Шевченка відбувся у Володжі в квітню ц. р. Люди прийшли з поблизьких сіл, деякі йшли пішки близько 18 км., щоб лише бути на концерті. Ніхто не жалував трудів, бо місцевий хор під умілим проводом Л. Пелеха, відспівав кілька гарних пісень, деклямаційні точки відповідно уложені й вступне слово студента Льва Д., як також живий образ викликали в очах приявних сльози радости. Всі незвичайно вдоволені розходились до своїх хат, оповідаючи собі свої враження та призадумуючися над тим, чому то в кожнім селі на Лемківщині не має таких людей, що вели би щось таку культурно-виховну працю. При помочі таких вистав неодному отворилися би сонні очі, неодин став би гарним працівником на народній ниві. (В.П.)

Згоріла хата Михайла Балки в Улючі над Сяном з невідомих причин. Виратували тільки худобу, решта спалилася до тла. Господар з родиною остав без даху і хліба в часі передновку.

Бабський бунт, під таким заголовком відбулося гарне представлення в селі Суковате, дочерне Кальниці; аматори вивязалися на пречуд гарно зі своїх роль, проводив у представленню Микола Тхарик, дяк. Дохід призначено на школу.

Хочете, щоби „Наш Лемко" дальше виходив стало на 12 сторінках **намовте свого знакомого,** щоб вислав передплату на „Нашого Лемка", також самі подбайте, щоб й ви не залягали з передплатою.

Важний розпорядок находиться у Вістнику Станиславівської Епархії в справі часопису „Дяківський Прапор". З огляду на це, що цей часопис має протицерковний напрям — сектантсько-большевицький — звертаємо увагу всім нашим читачам, щоб оминати цю газету, як шкідливу й недоцільну. Оповістку, поміщену в попереднім числі з огляду на неточне поінформовання Редакції — просимо уважати як не важну!

Наші брати в Складистім вірять, що таки прийде час, коли відновлять у себе часово припинену діяльність читальні „Просвіта". Також свідома молодь Малої Ростоки й Складистого задумує заложити Кружок „Відродження". Щасти Боже!

Через дівчину і шпіритайку один до гробу, другий до арешту. В селі Боську посварився Микола Кушнір, Павла з іваном Драчом, через дівчину О. К. і в часі сварки І. Драч як сильніший викинув свого суперника з хати дівчини. Тоді Кушнір зачатувався з сокирою на дворі та як Драч вийшов з хати, зарубав його Кушнір в голову, так тяжко, що Драч помер до тижня в Сяноці в шпиталі, а Кушнір помандрував до криміналу. Іван Драч був сином порядних родичів і ніколи не мішався до бійки, натомість Кушнір ніколи не ходив ані до св. Сповіди ані в неділю до церкви — його ремесло бійка й мамона шпіритайка. Та ще не прогомоніла ця сумна вістка, як рознеслось по селі, що на колійовім торі між Боськом і Заршином найдено почвертоване тіло якоїсь жінки. Оказалося, що це тіло учительки С. Микулівної, яка через нервовий розстрій кинулась під поїзд. Похороненю її на цвинтарі в Боську при співучасти учительства з Боська і багатьох парохіян того села; хоронив о. декан М. Величко, місцевий душпастир. Мик.

До попереднього числа долучили ми розрахункові перекази. Якщо маєте вже вирівнану передплату, то передайте переказ своїм знайомим і намовте їх, **щоби вислали передплату на „Нашого Лемка".** Дальша судьба „Нашого Лемка" залежатиме від самих наших читачів. **Тільки завдяки масовому поширечню й постійним передплатникам „Наш Лемко" стане на твердих основах** і буде виходити на 12 сторінках. — Тому подбайте про нового передплатника „Нашому Лемкові".

„ЦЕНТРОСОЮЗ"
Львів, ул. Зіморовича ч. 20/22.
поручає **мила** власного виробу **до прання й миття** з запахом, **мило тоалєтове** (троякий формат), **мило до голення; нитки** з власній навивальні. — **Займається** експортом: яєць, беконів, фасолі заграницю. **Має на складі:** штучні погної, насіння, господарські машини і приладдя — **Всі українські Кооперативи** на Лемківщині робіть замовлення тільки в **„Центросоюзі", Львів, Зіморовича ч 20/22.**

Склад
Народної Торговлі
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

Загально-лемківська політична нарада

в Сяноці.

Дня 14. травня 1936 р. відбулася в Сяноці заходом Повітового Народнього Комітету УНДО в Сяноці велика політична нарада, в якій взяло участь 184 представників цілої Лемківщини з повітів: Сянік, Коросно, Березів, Ясло, Ряшів, Горлиці, делеґати ліського повіту, представники УПР, а саме, заступник голови УПР посол Володимир Целевич та посол др. Степан Витвицький.

Нараду отворив і нею проводив Голова Повітового Народнього Комітету УНДО в Сяноці др. Василь Блавацький, який привитав присутніх, а зокрема представників УПР, зазначуючи, що вони своєю присутністю на нараді наглядно опрокидують поширювані деякими людьми поголоски, мовляв УНДО виреклося Лемківщини. До президії нарад покликано п. Олекс. Гладишовського, голову Пов. Нар. Комітету УНДО в Ліську і селянина Михайла Черепаняка зі Семушової, а на секретарів м-ра Льва Букатовича та студ. Володимира Бровара.

Перший забрав голос пос. др. Ст. Витвицький, який виголосив довший реферат про політичне положення українського народу в межах Польщі, про теперішню українську політику й діяльність Української Парляментарної Репрезентації. Зокрема привитав Лемківщину від УПР та Національного Проводу і запевнив присутніх про постійне живе заінтересування всього українського громадянства та його Проводу справами Лемківщини.

Опісля посол В. Целевич доповнив звідомлення свойого передбесідника й обговорив політику влади на Лемківщині й всі лемківські болячки як: справу лемківського букваря, апостольськоі адміністратури й інші. Зокрема підчеркнув вагу швидких, вірних і точних інформацій про те все, що діється на Лемківщині.

Обох бесідників нагороджено грімкими оплесками, почім розвинулася жива дискусія. Забирали в ній голос: др. Степан Ванчицький, адвокат у Сяноці, Степан Варholяк з Вороблика Королівського, о. Карло Сальо з Мшаної, студ. В. Бровар зі Сянока, селянин Іван Вільха з Регетова, о. Вол. Худик з Волі Нижньої, селянин Михайло Черепаняк зі Семушової, селянин Федір Сегінь з Репеді, селянин Олекса Середницький з Улюча, селянин Петро Дембіцький з Кулашиного, о. Петро Андрейчик парох з Війського, селянин Ізидор Лайкош з Голучкова, селянин Йосиф Щітка з Яблониці руської, кооператор Йосафат Пачовський з Команчі, селянин Іван Малишак з Костарівець, столяр Антін Гоц з Дубрівки Польської, о. Василь Середович парох з Туринська, селянин Василь Качмарський з Бонарівки, о. Михайло Жеплинський парох зі Завадки риманівської, п. Олександер Гладишовський у Тисковій та др. Володимир Каранович лікар у Сяноці.

Бесідники порушували у своїх промовах цілий ряд місцевих пекучих справ і висказували подяку цілої Лемківщини Українській Парляментарній Репрезентації за її дотеперішню діяльність. Бесідники домагалися: щоби наші посли частіше відвідували Лемківщину. Дальше домагалися, щоби УПР поробила заходи в справі усунення **лемківського букваря і читанок, в справі усунення перепон при закладанні читалень „Просвіти", Кружків „Рідної Школи", „Сільського Господаря"** й інших українських організацій у західній Лемківщині, де їх влада позакривала та недозволює на оснування нових товариств. **Рівнож закликали бесідники до масового поширювання українського часопису „НАШ ЛЕМКО", котрий обеднує всіх Лемків так на західньо-українських землях як і в Америці.** Вкінці цілий ряд селян дуже гостро осуджували церковну політику о. Полянського.

На порушені бесідниками справи відповідали або лосли, або провідник зборів.

По дискусії у неприсутности духовенства ухвалено одноголосно слідуючі резолюції:

1) Загально-лемківський Зїзд у Сяноці заявляє, що Лемківщина почуває себе нерозривною частиною одного українського народу й що ніякі міри не всилі її відірвати від українського пня.

2) Загально-лемківський Зїзд уважає Українську Парляментарну Репрезентацію за представницю Лемківщини та одиноко управнену до заступництва її інтересів і висловлює їй повне довіря та признання за дотеперішню діяльність.

3) **Загально-лемківський Зїзд** засилає **синівський привіт Преосвященому Кир Йосафатові, Епископові Перемиському та стверджує, що до національного й релігійного відродження Лемківщини причинилося головно патріотичне гр.-кат. Духовенство.**

4) Загально-лемківський Зїзд домагається зліквідування Апостольської Адміністратури для Лемківщини, а коли це не сталося, обсадження її ідейним греко-католицьким священиком.

5) **Загально-лемківський Зїзд домагається української мови навчання, українських підручників та українського вчительства у лемківських школах із українською дітворою.**

6) **Загально-лемківський Зїзд підчеркує право Лемків до набування землі при парцелюванні великої посілости та домагається праці для українських робітників у місцевих промислових фабриках і заведеннях.**

7) Загально-лемківський Зїзд просить Українську Парляментарну Репрезентацію поробити заходи в цілі відновлення окружного суду у Сяноці, поширення його компетенції на повіти березівський та короснянський та прилучення його з поворотом до апеляційного суду у Львові.

8) **Загально-лемківський Зїзд взиває Лемків станути одностайно та обєднано до організування свойого життя у рямцях українських культурно-освітніх установ та в рядах і під проводом УНДО до боротьби за свої права і за своє національне існування, а цілий український нарід та лемківську еміґрацію поза границями Лемківщини просить о якнайдальше йдучу поміч для себе.**

По 5-тигодинних нарадах і зложенні подяки ПП: Послам та відспіванні національного гимну, закінчено цей перший Загально-лемківський Зїзд.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ: „ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ" й „УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ", з образками, на гарному папері.
Замовлення слати до Адміністрації „Наш Лемко, Львів, Зіморовича 3.

Поділ господарки на Лемківщині.

Як належить господарити в Карпатах.

Під географічно-господарським оглядом ділимо простір Лемківщини на слідуючі полоси: **перша Карпатсько-прикордонна смуга,** камінногориста, ялова але до обрібки легка, місцями на сподах лепкуватиця неродюча; це простір земель між долішньою Ославою, над джерелами Вислока, Вислоки, Білої та між середним Попрадом. Тут треба також зачислити **другу карпатську полосу — саме карпатські високоверхи з лісовими пасовищами, полонинами, дикими берегами,** вкритими корчами, ялівцем і низькою сосною. Цей простір земель ненадається зовсім до обрібки, такі землі у великих просторах находяться на гірських високорівнинах у прикордонній полосі на висоті поверх 400 м. до 700 м., тут навіть овес не вдається. Такі пустарі бачимо від сходу Лемківщини коло Дверника, Бересни, Радошиць, Команьчі, Великого Вислока, Мощанця, Дорова, Суровиці, Яселка, Дальової, Цергової, Гирової, Мшанки, Барвінка, Зиндранової, Грабу, Висової, Ізб, Злоцького, Жубрика, Боґуши, Руської Королевої й самого західнього клина Лемківщини з Білою-Чорною Водою, Шляхтовою й Явірками.

Ця карпатська полоса, зв. **карпатські полонини,** найкраще надається до випасу молодого ялівнику, волів та овець. На окремих місцях цеї полоси треба розводити ліс, в низинних садити ясені, явори, буки, граби, на висших смереки, ялиці, високопенні сосни.

Третий карпатський обшар — це **поля над берегами рік,** річок, потоків і гірських потічків. Тут найкраща земля, родюча, добра до обрібки, хоч у деяких околицях піскувата й камениста, пр. в Межибродді, Вільхівцях, Трепчі, Лодині, Улючі, Синеві, Боську, Бонарівці, в долішному кінці Команьчі, над річкою Блихнаркою, що в селі Ганьчовій вливається до Ропи, у **Більцаревій,** зв. житня рілля з простором поверх 1542 морґів землі; такі скравки доброї землі, прозвані на Лемківщині „грядами" находяться майже в кожнім селі, одначе в дуже малих відсотках, приміром в селі **Вижні Брунари** коло Снітниці, в Грибівщині на загальний 2025 морґовий простір землі — ледви 317 морґів надається крім лук, садів-загород на гряди; в **Цеклинській Волі** на 2268 морґів землі припадає на ліс 1257 мрґ. та заледви 76 мрґ. на добре видайне поле, цебто гряди: в **Дальовій** на 1050 мрґ. поля — луки й сади займають 144 мрґ., писовище 169 мрґ., ліс 136 мрґ., решта вівсяна рілля — на гряди можна зачислити найбільше до 27 мрґ.

Для кращого пояснення видайности й природніх прикмет лемківських земель наведемо дуже цікаве явище. Отже — в кожнім селі на Лемківщині легко перевести оцінку землі; якщо вийдемо на гору та поглянемо вділ, то бачимо: верх гори вкритий лісом — **це лісова господарка;** серед лісів полонини, пасовища-пасіки — це **годівельно-випасова господарка;** узбіччя гори яруги вижолоблені продовж віків спади вкриті кущами й листковими деревами — це найкраща полоса до штучного — цебто плянового залісування — отже **плянова лісова господарка,** дальше бачимо вузькі загінчики на ріллях, півріллях, третинах, четвертинах і вертаннях — це вже збіжева господарка — по більшій части **вівсяно-пашня господарка;** ще нижче також у загінчиках, хоч деколи вже й на кращому — ширшому клаптику ріллі засіяні другі ґатунки збіжжа як багатий овес, ячмінь, жито й пізна яра пшениця — отож **полоса збіжевої господарки;** відтак приходить **окопово-сівна господарка,** тут на найліпше справлених і виправлених ріллях садять бульбу, сіють горох, біб, фасолю, вику, сою й другі мотильковаті насіння — вкінці невеликий простір займають на рівних місцях гряди т. зв. найкраща **пшеничнянобуракова господарка,** тут сіють пшеницю, оркіш, коноплі, лен, соняшник, різні зела, садять бураки, капусту, помідори, чосник, цибулю, й другі шляхотніші городовини. Між цею полосою й окопово-сівною находяться луки-сіножати — **сіножатня господарка;** при хатах і господарських забудуваннях маємо сади, огороди, цвітні садки, пасіки — отже це буде **садівничо-пасічнича господарка.** Ще лишається — може найбільший на цілій Лемківщині — простір неужитків, неуправлених — незасадженних берегів, скравків поля при ровах, дорогах, шляхах— це **занедбана дика господарка,** одначе при відповідному догляді й використанню ця полоса занедбаних земель могла би дати великі користи кожному селові.

Такий самий поділ можна примінити до цілої Лемківщини, йдучи Карпатами від Сяну по Попрад — в напрямі північно західньої Лемківщини.

І тут побачимо найперше при кордоні здовж цілих Карпат **лісову господарку,** другу з черги **годівельно-випасову господарку,** пізніше ближче рік, над ріками й на високорівнях **вівсяно-пашню полосу,** дальше полосу **збіжевої господарки,** що повільно міняючи положення переходить в доли — або на так зване західне надсянське Поділля **пшенично-городовинної господарки.**

Цей поділ наводимо тому, щоб належно пізнати лемківську землю-ріллю, та пізнавши її — відповідно її оцінити, а практично-научна оцінка вкаже нам способи використання всіх прикмет карпатського підсоння й примінення кращих нових способів обрібки, посіву, вихіснування кожного загінчика ріллі та забезпечення нам кращих доходів, урожаїв — врешті загального добробуту.

У чергових числах будемо окремо пояснювати кожну господарську полосу враз з усіми ділянками належного вихіснування й обрібки ріллі. Наша земля не дасть нам гинути, але мусимо знати, як її використати.

Юліян Тарнович.

——o——

ПРИМІР ГІДНИЙ НАСЛІДУВАННЯ.

Дня 10 травня ц. р. відбулося весілля Гучка Петра з Євою Щудлик, свідомих громадян і членів читальні „Просвіти" в Загутині. При кінці весілля присутний гість Михайло Бедзик, господар читальні в Загутині, виголосив кілька слів про значіння „Рідної Школи" з зазивом зложити добровільний даток на „Рідну Школу". Збірку перевела Федчаківна Катерина. Зібрано 3.04 зл. Гроші зложено на руки Михайла Цапа, котрий післав їх де слід.

Це перша збірка при такій нагоді в Загутині й в його околиці, тому треба з цього похвального діла радіти, бо якщо хочемо дочекатися кращого завтра, то конечно треба піддержувати рідні установи; тільки єдність, згода, освіта виведуть нас до кращого завтра. Рівнож взиваємо братів Лемків так села Загутиня як і дооколичних сіл, щоби при всякій нагоді памятали замість на піятику по весіллях і хрестинах, зложити гріш на рідні цілі.

Новоженцям бажаємо щастя й гаразду! **Дружби.**

Зїзд представників Українських Областних Музеїв у Сяноці.

Українські обласні Музеї, розвиваючи пляново свою цінну дічльність, уладжують щороку зїзди, по черзі в осередках обласних Музеїв в цілі познакомлення себе зі здобутками річної праці та виготовлення напрямної праці на слідуючий рік. Саме цього року зїзд відбудеться у Сяноці в Музею Т-ва **„Лемківщина"**, в часі Зелених Свят, цебто 31/5 й 1/6.

На програму зїзду складаються слідуючі точки: у дні 31/5 ц. р. год. 15, привіт господарів і доловідь про Лемківщину, офіціяльне відкриття з рамени Комітету, прочитання протоколу з попереднього зїзду, звіт Комітету з загальної праці, звіти музейників з місць, намічені внески для Звязку Музеїв у Польщі, дискусія й внесення, та 2 відчити: Д-ра Я. Пастернака — „Преісторія Лемківщини" і Д-ра Ф. Коковського — „Над джерелами Ослави". **Дня 1/6 ц. р. відбудеться рано науково-дослідна поїздка до замчища в Мимоню.** Кромі представників українських обл. музеїв, беруть участь також і наші львівські музеї, цебто їх представники У склад Комітету входять: Д-р І. Свенціцький Д-р Я. Пастернак, Д-р М. Драган, Д-р В. Кобільник та проф. Лев Гец. Бажаємо Зїздові в його праці якнайкращих успіхів. Поблизьке громадянство з Боськи й Синева прохаємо помогти нашим дослідникам у праці на Мимоню.

Ревна праця все кінчається бажаним успіхом.

ВЕЛИКЕ ТОРЖЕСТВО У ВІЛЬХІВЦЯХ БІЛЯ СЯНОКА.

(Допис).

Село Вільхівці, над правим берегом Сяну заслонене від півночі й сходу мальовничим вінком зелених гір, при битому гостинці до Сянока (2 км.), уквітчане садами і гарними біленькими хатами з пречудним отвореним видом на срібнолентий Сян і Сяніж, наче східне передмістя Сяноку з шляхоцкими назвисками селян як Лісовські, Познанські, Галицькі, Скобельські, Міхновські й другі, святкувало небуденне релігійне свято — 10-дневну (від 3.—12. травня) місію, яку давали ОО. Редемптористи з Тернополя: о. Ігумен Породко і другий о. Якимович. До приходу молодого ревного й ідейного душпастиря, теперішнього пароха о. Івана Підгарбія, Вільхівці були доменою кацапства. Впливи сяніцьких кацапських вожак недобитків — які тішаться великими симпатіями — на шкоду Українцім — можних панів Сянока й які одинокі дають напрям церковній на жаль політиці експерементальній цілої нещасної Лемківщини, наробили тут богато шкоди і моральної руїни в душах деяких збаламучених, а добрих і чесних Вільхівчан малоземельних — живучих до недавна з праці у фабриці вагонів, нечинної тепер у Сяноці. Впливи фабрично-робітничого елементу і жидівства сяніцького знайшли податний ґрунт і почву на тлі безробіття і загальної нужди мешканців села задурманеного від давна кацапщиною як розкладовим і гангринуючим елементом під комунізм і сектанство (суботники). Виполоти бурян безвіря сектанства і комунізму у своїх парохіян через 4 роки свойого душпастирювання ревного, тихого, муравлиного було не під силу самому о. парохові молодому. Читальня Качковського і старий кацапсько-русофільський консерватизм старшої генерації, стало паралїжували працю церковно-народню о. Підгарбія. Але він взявся уміло і по батьківськи до праці над вихованням молодого покоління, до дітей шкільних і поволи зєднував собі симпатію у них, а через них у їх матерей; зачав робити переломи над „Переломами" в рядах і душах молодого покоління парохії і треба сказати з деяким успіхом, бо підготовив ґрунт під місію. — Решта, що дав би Бог — може зробили наші золотоусті Місіонарі своїми переконливими і зі серця і душі пливучими проповідями. Місцевий нарід як і зі сіл Биківці, Залуж, Війське, Заславє, Загіря, Залутинь, Сторожі, Дубрівка, Трепча і Межибрід масово брав участь в місії і з запертим віддихом слухав духовної науки. Масові сповіди і святі Причастя це німі але наглядні свідки навертання на правдиву Божу путь. — Вершком св. Місії це величавий похід взірцево зорґанізований ОО. Місіонарями, многотисячні маси нашого народа з хрестом вулицею Вільховець аж на болоння Сяну під мостом і назад до церкви продовж **2 км.** в неділю дня 10 травня при гарній сприяючій погоді, це справді тріюмф Христа над російським комунізмом та сектанством, 36 Христових прапорів, 8 священиків Українців сусідів, що помагали сповідати з о. дек. Цегеликом на чолі, з мельодійними церковно-народніми піснями зробили без сумніву велике вражіння так на місцевих людей як теж на глядачів зі Сянока на мості. Свята Місія мала повний успіх, а о. парох моральну нагороду за свій труд і працю, бо час Місії у Вільхівцях — це час відродження парохії до нового християнсько-католицького життя— це час пробудження народнього українського духа з часів декана і пароха Вітковича з Яворова, якого тлінні останки спочивають під камінним памятником біля гарно розмальованої його стараннєм в українськім дусі вільховецької церкви.

Цього відродження й успіху зі серця бажаємо з посвятою працюючому о. парохові, а ОО. Місіонарам — за їх чудові проповіди щире Спаси Бог. — **Учасник Місії.**

З ПРОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ.

Аматорський Гурток при Кружку „Сільського Господаря" в Воробликах кор., відіграв в квітню ц. р. дві комедії: „Турецькі Старости" і „Семе не кради".

Саля в громадськім домі була битком набита громадянами обох Воробликів і Лядина. Аматори вивязались зі своїх ролі вповні задоволяючо — оплескам не було кінця...

Обсада „Турецьких Старостів": М. Палиця (Клим), М. Копчаківна (Мотря), Марійка Копчаківна (Орися), А. Тупяківна (Уляна), Семен Олексяк (Петро), Д. Костельний (Улас), М. Копчак (Панас), Н. Варховляк (Степан), М. Войнар (Демид), І. Війтик (Терешко), Р. Романчук (Шинкар) і Ст. Копчак (Свирид).

„Семе не кради": Р. Романчак (Мотьо), С. Пельц (Сура), Вл. Кончак (мале жиденя), П. Турковський (війт), Т. Костельний (Семен), С. Олексяк (Тарас), Ст. Копчак (Таназко), П. Каршневич (Іван) і Ос. Буряк (циган).

На літо, Ам. Гурток підготовляє „Їхав стрілець на війноньку".

Чмелик.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.

Шановні Післяплатники! Взиваємо Вас скоро вирівняти свої довги за побраний часопис. Таке зволікання вплат є недопустиме, бо воно руйнує наше видавництво, що тепер якраз мусить змінцнити свою діяльність з огляду на дальший московський і большевицький наступ на нашу Церкву й наш народ.

Братам у Заморській Країні.

„Ти віддав нас на погорду сусідам нашим і на посміховисько тим, що кругом нас. Зробив нас поговіркою між народами, щоб люди хитали головами." **(Псалом XLIII).**

Ми будемо посміховищем? Люди будуть хитати головами? О, ні! Того не буде. Ти Боже ще зовсім не покинув нас. Ти дав нам нову заповідь. Заповідь любови. Вона є підвалиною наших змагань за краще завтра. Вона лучить серця усіх братів свідомих Українців. Любов, це золота ниточка, що вяже чесного чоловіка навіть на віддаль моря з Рідним Краєм, часто осолоджує йому час злиднів і спонукає думати про своїх нещасних братів. Ця любов проявляється не у пустих фразах, але у дійсних вчинках. Тож наші Брати з Америки не забули про оплакане становище односельчан Лемків з Пантної, Горлицького повіту. На заклик Пантнян вибрали вони зараз комітет. У склад комітету увійшли:

В. Лепак — голова, Михайло Тарбай — касієр, Андрій Бископ — секретар; заступники: Ст. Лепак (старший), І. Павлик і Мих. Унія. Він занявся збіркою. Жертводавці: 69. Ук. Роб. Союз 50 дол.; братство св. о. Николая 10 дол.; Михайло Унія, Кость Унія, Явкіля Бископ і Анна Шкирпан по 5 дол.; Іван Базарник 3 дол.; о. Ст. Побуцький, Андрій Бископ, Іван Павлик, Іван Лепак, Ст. Лепак (молод.) і Мих. Єжвак по 2 дол.; В. Лепак, Ю. Вольняк, А. Бископ, С. Лепак (страший), М. Тарбай, Ст. Тарбай, Юстина Ґутер, Ст. Глива, Юлія Голиборода, Антонина Тарбай, Марія Тарбай, В. Базарник, Я. Підлипчак, І. Тиханич, П. Смарж, А. Висовський, М. Клімчевич, Онуфер Баран, П. Шевчук, І. Комарницький, І. Дрончак, І. Намісняк, А. Вільчинський, Ст. Чарамянський, І. Бігуняк, Р. Мозоля, Т. Іваечко, М. Мовчан і М. Вольняк по 1 дол.; А. Герлянович, М. Семанищька, Г. Оленків, І. Марджінський, Гр. Качаняк, І. Коковський по 50 цент. і Ан. Фалат по 25 цн. Разом зібрано 127 дол. і 25 цн. До Пантної вислано 100 дол. Комітет працює дальше для загального добра.

Щиру подяку складаємо вам працівники на національній ниві, Брати односельчани. Ви линете душею не лише до наших гарних пір, чудової лемківської природи. Ви полюбили цілим серцем Велику Руїну, свою Батьківщину.

Брати! Будьте непохитні. Памятайте, що ми дочасні, а славна Україна вічна.

Пантнянці не змарнують Вашої праці. При помочі Вашої матеріяльної допомоги розсіватимуть зерно правди, ширити просвіту.

„Боже заплать" Дякуємо Вам ще раз щиро. Коли всі й завсіди будемо собі з любовю помагати не приспить нас жадне лихо, нічка недоля. Тоді: „...мати усміхнеться.

Заплакана мати!..
І оживе добра слава,
Слава України
І світ ясний невечерний
Новий засіяє..."
(„Посланіє" Шевченка).

Виділ Кооперативи в Пантній.

ПАМЯТАЮТЬ ПРО ЗАСЯНСЬКИХ БРАТІВ - УКРАЇНЦІВ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Кружок Католицької Акції Української Молоді в Церковних Бриницях, коло Вибранівки переслав через Адміністрацію „Українського Юнацтва" у Львові на допомогово-освітні цілі Лемківщини квоту 20 зол.; гроші передано до Адміністрації „Нашого Лемка".

—o—

Відчити з рамени Кружка „Рідної Школи" у Сяноці. Дня 10 травня ц. р. відбулися 2 відчити на тему: Завдання „Рідної Школи", зі спеціяльним узглядненням про значіння дитячих садків, а це у Прусіку у новоосноваиому Кружку „Р. Школи" референував Голова К. „Р. Ш." Д-р Степан Ванчицький та в Дол. Согореві референував Мр. Лев Букатович. Рішено докласти всіх старань, щоб у них селах уладити дитячі садки.

Новосільці — Кобзареві. Дня 10. травня ц. р. відбувся заходом чит. „Просвіта" у Новосільцях концерт у честь Тараса Шевченка. Прегарно виведні всі точки програми вказують на те, що багато праці в її виконанню вложив місцевий парох о. Степан Менцінський, а це в ролі голови читальні й дирігента хору. Вщерть виповнена саля, свідчила про культ. освітний позем села. На концерті було рівнож багато дооколичних гостей. Честь Вам Брати з Новосільців!

Хочете стало мати свій власний часопис — присилайте передплату!

Серед ночі.

„Гей, а мій ґазда гультай, —
Гей зорівку він все пє,
Як приде до дому —
Ой, то мя бє, то мя бє..."
(Лемківська співанка).

Ґрримм... ґрримм... ґрримм!... — демикóв Феська Ґуркачів колінáми й пястукáми дó двер, аж ся заліпи одривали зó шкін. Дýрков і проклинóв на чім сьвіт стóїт, аж му зо злости ґамба назіпак перебакярилася.

— Отверяй раз-два двирі стара холєро, бо як ні — то тя зараз на шматки розорву. Ти звапáро собáча, мерзенице якаси, то ти ся мислиш, же я маю сім годин під дверями стояти? Почкай, ти мя іщи попамяташ, як ся дістанеш ґ мої руки!

— Йой карóнько Божа! Юш мі конец приде з тим пиячиском. Вічні висіджат в ного Шідляґа і хлепче шпіритайчиско, а як прилізе домім, то такі бревериї вироблят, же мало ся не знудит. О-о, тепер ґас приліз пяний і гримцýе до двер, як — нех му пек!

То так Євка бесідувала сама до себе, як ішла двері отверяти. Одсунýла засуву, а сама в ноґі, — хотіла втікнýти на другі двері.

Еге, почкай си! Перед Феськом то не так втікнýти — як ся кому здават. Він, як ино розпýстит свої кольцаби, то на місци зʼїмат. Може Євка зробила з пят кроків, а він скочив зо два рази і юш єй має в руках. Хопив за волося, сіпнув так, аж ся завернýла і зараз: тріс, тріс, тріс, по за вуха; ино їй голова хляпкала з бока на бік.

— Йой, йой, йой!... Та за што?...

— Іщи ти нерехт? Іщи будеш до мене паю роздзявляти? То, на маєш іщи раз, іщи раз і іщи раз!

— Йой, людéнько́ве Боскі — ратуйте! Та штóм ти видна, за што мя так катýеш? У-у-у...

— А-а, маєш! Жибис памятáва, жибис знáва, як маєш ґазду шанувати. На! На!...

Докаль бив рукáми то рукáми, а потім копав, як яку звірину. Як єй натовкся тілько, што сам хотів, хтоди єй пустив.

Вилетіла на двір. Ґ вухах їй шумівo-гінчаво, а тіво пекво, якби го огнем обсипов. То од Феськових тястуків і копняків так.

Вітер розмервив їй волося, пірвав висіпаной і понос го деси межи пвоти.

— Пташки на ґніздо го позберают. — подумала си й до сусіда пішва ночувати.

Тепер Феська з бітисками зачинат „командерувати". Він свужив при воську іщи за небіщика цисаря й то не дебуд, ино аж ґ Відни. Навет дістов мидаль — з чистої міди — за файной справування і до ґнес ховат го в скрини. Він іщи єзерцирку добрий памятат і як

Шукаймо правди й краси в українській літературі.

„СЛОВО О ПОЛКУ ІГОРЯ".

Окраїнне положення нашої землі, що її доля поклала на грані двох світів, Европи й Азії, мало для неї дуже болючий наслідок. Наражена на залив диких, степових орд, що їх раз-у-раз викидала зі свойого лона Азія, Україна мусіла безнастанно кривавитися в боротьбі з ними за своє незалежне існування. По черзі приходили Авари, Хозари, Печеніги, Торки, Половці, Татари. Кожній свій крок значили згарищами людських осель, кровю й трупами міліонів українського населення. Де ще недавно цвіли сади, шуміли лани, кипіло повним розгоном життя, там після кожнього такого нападу лишалися завмерлі пустарі, на яких жирувало гайворонння.

Нічого дивного, що це відвічне лихоліття українського народу найшло свій відгук в його мистецькій творчости. Часті походи українських князів, що заганялися далеко в степи й громили кочовища степовиків, мусіли найти свій відгомін і в письменстві. Вправді до наших часів небагато доховалося памяток давної української літератури. Вони загинули за віками, бо з упадком української держави в нікого не було спеціяльного інтересу їх зберігати. (Чужинці дбали про збереження памятників своєї культури). До наших днів перехувався тільки один твір та за те мабуть найкращий, що називається:

„Слово о полку Ігоря, сина Святослава, внука Олегового".

Темою „Слова" є похід князя Ігоря на Половців. Половці, це степова орда, що прийшла на Україну з Азії в 1061 р.

Першим наскоком поконали вони князя Всеволода, а в 1068 р. побили трьох Ярославичів над рікою Альтою та страшно пограбили українські землі по обох боках Дніпра. З того часу з горою півтора століття шарпали вони раз-у-раз Україну. Українські князі повели при кінці XII. віку однозгідний виступ, ширшезакроєну протиполовецьку кампанію. Вона почалася з невдачного походу половецького хана, Кончака на Україну в 1184 р. Українські князі не то що його прогнали, але запустилися в половецькі кочовища та сильно їх попустошили. В липні того самого року пішли українські князі походом на Низ і за рікою Орелею розгромили Половців, набравши багато добичі й полону. Героєм походу був київський князь, Святослав. До неволі дістався половецький хан Кобяк, що „упав навколішки в городі у Святославовій гридниці".

Не міг подарувати такої зневаги Кончак. Весною 1185 р. рушив у друге на Переяславщину, але зновже розгромили його біля Хорола українські князі Святослав та Рюрик.

Воєнне щастя й блискуча слава, що нею нераз вкрився київський князь Святослав, спонукали інших князів пошукати й собі щастя, слави та добичі на половецькому полі.

В квітні 1185 р. чотирьох молодих українських князів: Ігор Святославич, князь новгородсіверський, Всеволод, князь трубчевський, Володимир, князь путивельський і Святослав, князь рильський, рушили проти Половців у степи. Цей саме похід ляг в основу найкращої перлини українського письменства, що дійшла до нас із княжих часів

Починається „Слово" з надхненого заспіву:

„Чи не добре булоби нам, браття,
Старосвітським ладом заспівати
Про лицарський похід, про завзяття
Князя Ігоря?".

(Переспів Б. Лепкого.)

Відтак згадує поет про великого співця віщого Бояна, що то помянувши невзгодини часів минулих, пускав десять соколів-перстів на стадо лебедине струн та співав пісню то про старого Ярослава, то про Сміливого Мстислава, то про гарного Романа Мстиславича.

Нещасний похід попереджає зловіщий знак — соняшна затьма. Та проте не злякала вона Ігоря. Гордо мовить князь до своєї дружини:

„Браття годі!
Лучше згинемо всі у поході,
Лучше зложимо голову в полі,
Ніж будемо каратись в неволі.
Відітнемож ми коні з припону
Й помчимося до синього Дону,
Щоб шеломом води там зачерти,
Або копє зломити, й умерти".

(Переспів Б. Лепкого.)

(Докінчення буде).

ино приде в ночи пяний, то зараз „командеру́є" гітисками.

І тепер ино пустив Євку, то зараз до гітисків загерде́ков:

— Авф! Буде муштра!

На таку команду, шиткі одразу позривалися: Васько, Іван й Андрій скочив з пеца, а Магда й Марина з вави. Шиткі поставали коло стова. Фесько „командеру́є" — аж ся курит: то на право, то на ліво, то пада́ти каже, або скака́ти; страх што видумує! А все му да́што недого́да.

Тоди бере до рук ремін парит і гараче шиткіх так, што аж страх позирати. Потім гет на двір виганят. Дітиска до сусідів ідут ночувати.

А на другий ден сусіди бесідували:

— Чулисте? Фесько знов „командерувов". Шибиняк!

— Ба, то шиткой тото проклята шпіритайка робит. — повіда́ли другі. **Петро Попереднй.**

Моє родинне село.

На горбочку старенька Церковця,
Коло неї дуб високий —
Тут я пізнав Бога любити,
Матінці Божій у дарі цвіти приносити.
Поміж в садочку моя —
Рідна хатина,
Вона мені люба —
Як ціла Лемківщина.
Не знаю чи, де краще —
Як тут, де я родився;
Де я бігав з школярями
По широкім вигоні.
Тут мене мати навчала
Рідний край любити;
Вона мені вказала
Шлях, щоб не смів блудити.

Теодор Яворський.

Надіслані книжки.

Володимир Лопушанський: „САДОК ВИШНЕВИЙ КОЛО ХАТИ". 1 частина драматичної трильогії — Чорна Колиска. — Видавництво „Українська Культура". Львів, ул. Домініканська 11. 1. п. Це черговий випуск театральної б'бліотеки „Української Культури" під ред. Л. Чорніти та заразом перша того рода пєса, що виводить на сцені родинне життя в кріпацькій хаті Шевченків і підсвідому туту 9-літнього Тараса за вилелеяними в своїй дитячій душі козаками-месниками, які мають повстати з могил і воскресити Волю України.

Вона ще й тим цінна що в 13. яві (стор. 14—16) старенький дідусь разом з унуками молить Господа, щоб дав силу терпіти знущання та визволив поневолену Україну з московського ярма.

Кожний Аматорський Гурток на Лемківщині повинен виставити на своїй сцені цю вартісну й освідомляючу пєсу.

Евген Гринишин: КРИВАВИЙ ЗБРУЧ. Перемишль, 1936. В-тво „Самотужки", стор. 45. 16°. Збірка 10 нарисів з сільського побуту, з війни та трагічні моменти з большевицького життя. Ціна книжечки 60 гр.

Антін Лотоцький: ІСТОРИЧНІ ОПОВІДАННЯ. Львів, 1933. В-во „Світ Дитини", стор. 64, ціна 60 гр.

Олесь Чмелик: БОГДАНЧИК-ПУСТИННИК. Львів, 1935. В-во „Світ Дитини", стор. 44, ціна 40 гр.

Замовляти в Адм. „Нашого Лемка".

Присилайте дописи і вістки, що діється у Ваших сторонах.

Правдива пригода.

Дивні, нераз дуже дивні пригоди приключаються людині, але такої пригоди як саме раз мені трапилася — ще мабуть ніхто не мав.

— Був сірий, мрячний вечір. На небі ні одної зірки не було видно. Чорним покривалом нависли хмари над землею. Всюди царила тишина, понура, непривітня.

Повільно ішов я селом, з напруженням вдивлявся у вечірню темінь. Та коли я опинився біля Семенової хати, то побачив таке диво, що хіба в кошмарних снах можна його побачити. Зі землі підвелася якась чорна великанська постать, випрямилася і простягнула здоровенні лапи.

...Чалап — чалап..

Це вона, ця чорна постать — поступила ногою раз й другий і опинилася біля мене.

Злющими вогниками горіли її погані очі, витягнула лапи; хотіла зловити мене в свої обійми.

Я подався взад, — постать, ще скорше за мною. — Ов погано! Вже досягає мене лапою. Вмить метнувся я у бік, під ногами знайшов камінь, хопив у руку, замахнувся і бах! — в самі груди поцілив чорну постать.

О диво! — Камінь наскрізь перелетів через її груди, а вона навіть не захиталася, лише з її пащі вирвався пронизливий регіт. Відтак забелькотала:

— Гов панцю! Каменем хочеш зі мною боротися? — Гі-гі-гі... така зброя — до нічого; сам бачиш, що її не боюся. Гі-гі-гі!...

...Що за диво? — Це певно буде якась столітня відьма, зі заклятого замку. — подумав я і крикнув:

— Хто ти?

А вона мені бундючно відповідає:

— **Я селянська біда!**

Еге! Трохи прояснилося мені в очах, бо вже бодай знаю, з ким маю до діла. — Зачинаю з нею по доброму балакати:

— Всевладна володарко бідо! Коли вже довело нам стрінутися разом, то позволь по щирости поговорити з тобою. Скажи — будь ласка, — що ти тут робиш у селі?

— Гі-гі-гі, що за немудре питання. — Що я тут роблю? — Хіба ж сама моя назва: „я селянська біда“ — не вистарчає тобі?

— Ну, хай там! Але чому ти так немилосерно вхопилася села? Чому не підеш собі до міста, не візьмешся там... ну, хоч би й до жидів? О-о, там чимале поле мала б ти до попису, бо в жидів кишені тугенько набиті, тай черевка в них гарні виросли.

— Ого, ти думаєш, що я сама цього не знаю? — Добре знаю! Але я жидів боюся.

— Ов аж так! Чогож?

— Еге, бачу: тягнеш ти мене за язик, але нехай! — зібралося мені на щирість, то й все тобі розкажу. Слухай. — З жидами то трудна справа; до них я ніяк не можу добратися, бо в них є така зброя, якої я боюся й перед нею утікаю.

— Щож то за зброя? — счудувався я. Та-ж перед хвилею ти казала, що камене не боїшся, то й друга зброя мабуть теж тобі не страшна.

— Є, є, така зброя, якою мене можна прогнати. Хочеш знати яка? — То спокійно слухай: Жиденя, як іще мале, то його вже вчать: читати, писати, рахувати... Як воно підросте, то знов інші науки побирає; тоді вчать його: „гешефти“ провадити, єдности триматися, свого шанувати, обстоювати за своїм, „гоїв“ дурити, шпіритайкою їм голови затуманювати...

— Ой так...

— Ну, певно, що так! Бо чи ти бачив коли пяного жида, щоби він перевертався десь під плотом у болоті? — Знаю, що напевно ні! О, вони за мудрі на те, щоб отрую жльопати; це тільки „гоїв“ хочуть тим ущасливити. — А коли б мені часом десь удалося зловити жида в свої обійми, то він наробить стільки крику — „гевалт“-у, що зараз всі почують та прийдуть йому на підмогу. А з гуртом, де єдність, де серця одним бажанням горять, де мізги одною думкою палають, що зроблю, — та? — Нічого. Тепер ти догадався яка то зброя, що я її боюся? — Це свідомість й єдність. Тут в селі, того всего немає. Тут як одного бють, то другий сміється в кулак, ще й каже: добре йому так! Тут такі люди затуркані, що можу з ними робити, що тільки схочу. Я тут правдива пані-володарка, бо люди не знають, як зі мною боротися. Аж сама дивуюся, що вони такі темні, — від дитинства не хочуть учитися. Подумай лише: у селі, то змалку такому Івасеві, Митрусеві, чи там Петрусеві кажуть: гусей пасти, пізніше телят, ще дальше — корови. Он тоді такий синок учиться таких наук: як яйце вкрасти, файку закурити, комусь каменем голову розбити, — от хоч би й ти тепер — каменем до мене бухнув. — Як такий синок вже на паубка виросте, то до грубших річей забирається. Він з комори збіжжа витягне, зі стайні курку і так дальше, щоб тільки вдалося. За те він собі горівки купить, добре впється — аж носом землю буде рити, порядно ножем когось поріже, в ночі по селі буде викрикувати, — бо він парубок! До науки не візьметься, бо деж би він собі тим голову морочив.

І так мине молодість.Івась, вже господарем Іваном зістав. Зачинає господарити, а властиво капарити, бо деж би він порядно господарити навчився.

Тут біда, ще ближче приступила до мене і аж закричала:

...Ой-га, ще мало того всего! Скільки тут ненависти, суперечок, процесів... Чи мало таких, що на своє рідне плюють, в чужих ласки забігають, ворогам до ніг падають, а рідного брата на шибеницю повели би. Які погані звичаї тут вкоріняються, та привички. Просто голови люди потратили і ріжним балямутам-киринникам дають себе за ніс водити. Нарікають: біда в нас, біда! — а самі тягнуть мене до своїх хат...

...Ага! Ще одно забула би тобі сказати. Знаєш, декуди зачинають стрічати щораз більше таких людей, що до рідних книжок і часописів заглядають та черпають звідтам знання. О-о... того то я боюся, бо як люди змудріють, — то я тоді мушу забиратися геть зі села.

...Фу-фу-фу... потягнула біда своїм носиськом і заверещала:

— Ой, та й від тебе заносить тим книжковим духом, а я дурна, так розбалакалася перед тобою!...

Сказавши це, вихром пігналася поміж темнотою окутані хати; я сам зістався серед дороги.

П. Попередний.

Моя рідна хатина.

При дорозі садочок,
Доокола огорожа,
В середині рідний дімок
Пишається наче рожа...

У хатині віконця,
Стіни гарно вибілені,
Під вікнами грядочки
Квіточок, безліч зелені.

В тій хатині я виросла,
В ній любий світ пізнала,
Й тішусь нею, як весною
Ластівочка мала.

Гануся Тупяківна.

Належитість за передплату, за книжки, збірки на культурно-освітні цілі слати все на адресу: „Наш Лемко“ — Львів, ул. Зіморовича 3.

ЯК НИЩИТИ ГУСІНЬ НА ОВОЧЕВИХ ДЕРЕВАХ.

До глиняного або з лізного посуду набрати трохи розпалених вугликів. На ці вуглики дати потім трохи смоли та дві частки сірки (кінської); від того дуже курить. Цим димом окурювати знизу овочеві дерева, нападені гусінню. Окурювання треба переводити в дуже тиху погоду. Ще краще прикріпити посуд до довгої тички, щоб краще окурити дерево. Більша часть гусені скоро падає, а та, що лишається на дереві — твердне та гине. На такі роботи не треба жалувати часу, бо це вернеться сторицею з овочами.

—o—

НЕ КУПУЙМО ЦЬОГО, ЩО САМІ МОЖЕМО СОБІ ЛЕГКО ЗРОБИТІ!

Подаємо дуже добрий та дешевий спосіб, як виробляти чорнило до чоботів, пасту до черевиків та шевський віск. Щоб одержати добре чорнило (шварц) до чоботів, до упряжи, до пасів, треба купити в складі фарб 10 дкг. англійської саджі по 40 гр., 5 дкг. терпентини (на полиск) за 8—10 гр. і 5 дкг. пчільного або земного воску.

В посудину кладемо віск, топимо його на прикритому вогні (щоб не запалився), до розтопленого воску вливаємо терпентину та разом вимішуємо. Окремо в 1 л. води заготовлюємо сажу (може бути також сажа з комина, але з м'якого дерева — липа, осика, тополя, сосна) та цю гарячу рідину зливаємо до розтопленого воску з терпентиною — вимішуємо добре та напозняємо відтак окремо до цього зладжені коробочки, тощо пуделка.

Знову на 1 кг. доброї пасти треба ½ кг. доброго машинового олію (за 30 гр.), 25 дкг. рицинового олію (за 50 гр.), 15 дкг. воску (за 15 гр.), 5—10 дкг. терпентини (за 10—15 гр.) — залежно від цього, яку хочемо одержати пасту — до білої не треба саджі, до жовтої додаємо 2 дкг. жовтого порошку (за 5 гр.), до чорної 5 дкг. англійської саджі. Це все заварене на вільнім вогню (але прикрито!), наливаємо в порожні бляшані коробки, пуделка з пасти та якщо здремо фірму на пуделках — вільно такі зужиті пуделка — тепер заповнені нашою пастою, продавати.

Шевський віск робиться зо звичайного воску — по перетопленню буде жовтий — або чорний, як до перетопленого воску докинемо дещо саджі.

Безперечно, що такі вироби будуть кращі та певніші, не буде так шкура у чоботях тріскати, пасн, упряж буде чиста, мягка, не буде вигнівати та випікати коней.

Направду шкода кожного сотика, виданого в жидівські руки.

Уживайте лише

знаменитої цикорії **„ЛУНА"**, здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ"** і солодової кави **„ЛУНА"**, виробів Української Кооп. фабрики

„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"

Львів XV., вул. Церковна 2.

ПОВЕСЕЛЬМОСЯ КАПКУ.

НАШІ ДІТИ.

— Івасю, уважай, чи нема в твоїм яблоку хробака: бо можеш його легко зїсти.

Івась: Е, най там собі хробак сам уважає, щоби я його не зїв.

—o—

— Татусю, термометер впав.

— Багато?

— Ні не багато, яких півтора метра, але розбився.

—o—

НЕВДОВОЛЕНИЙ ПАНОК.

Панок з фільварку посилав свого сина до школи, накладав на школу великі суми грошей, але син не хотів вчитися.

— Гай, гай, — кілько то корів пішло вже на того бика та годі вивести його в людей — нарікав панок перед сусідом.

—o—

КАК ТВОЯ ФАМІЛІЯ.

До адвоката в Горлицях прийшов селянин зо села в справі свого майна. Адвокат, знаний руснак питає газду: Как твоя фамілія?

Газда лише здвигнув раменами, бо не знає, що адвокат хоче.

Це озлобило гадуката, тому репетує: Как тебя на імя? Ну!

Газда; А как тобі на голову!

—o—

У Старому Санчі на Лемківщині збанкротувала велика фабрика кожухів, що затруднювала 100 робітників. І знову буде більше безробітних.

Рідношкільна нарада.

Рідношкільна нарада. Кружок Р. Ш. в Сяноці на правах Повітового Кружка, уладжує в дні 29 травня ц. р. о год. 10-ій у салі Народного Дому (біля Нар. Торговлі), рідношкільну нараду з програмою про виховання молоді, організацію „Р. Школи" та дискусею. Побажанням булоб, щоби на нараду кожне село, кожне Товариство вислало своїх відпоручників та ближче заінтересувалося рідношкільними справами.

—o—

Театральна вистава в Явірнику. Новоосновапий Кружок „Рідної Школи" в Туринську, починаючи свою працю, дав уже кромі театр. вистави у себе також і три комедійки у Явірнику, а саме „Сатану у бочці", „Свідки" та „На перші гулі". Є це перша театральна вистава у Явірнику! Сподіємося, що незвичайно добра гра аматорів туринського гуртка „Рідної Школи" заохотить також і свідомих громадян з Явірника, що вже у короткому часі оснують також у себе Кружок „Рідної Школи" Завважуємо, що мимо великих ріжних перепон, саля була виповнена по береги гостями, які з вдоволенням провели той час на приемній мірезі.

Всі письма й листи адресуйте: „Наш Лемко" Львів, Зіморовича 3.

Купуйте тільки найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 58 а.

Добру виплату за молоко можуть забезпечити Вам тільки великі Районові Молочарні,

Тому вступайте в члени Районових молочарень організуйте їх і ведіть по вказівкам

„МАСЛОСОЮЗУ"

Збувайте весь лишній набіл і купуйте потрібне молочарське приладдя т льки через

„МАСЛОСОЮЗ"

Вказівки й поради щодо організовання кооперативного молочарства і закупна приладдя уділює **„Маслосоюз"**, Львів, вул. Б. Гловацького 23.

Видавець і відп. ред. **Михайло Таранько.** З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Поштове заплачено ґуртом.
Opłatę pocztową opłacono ryczałtem

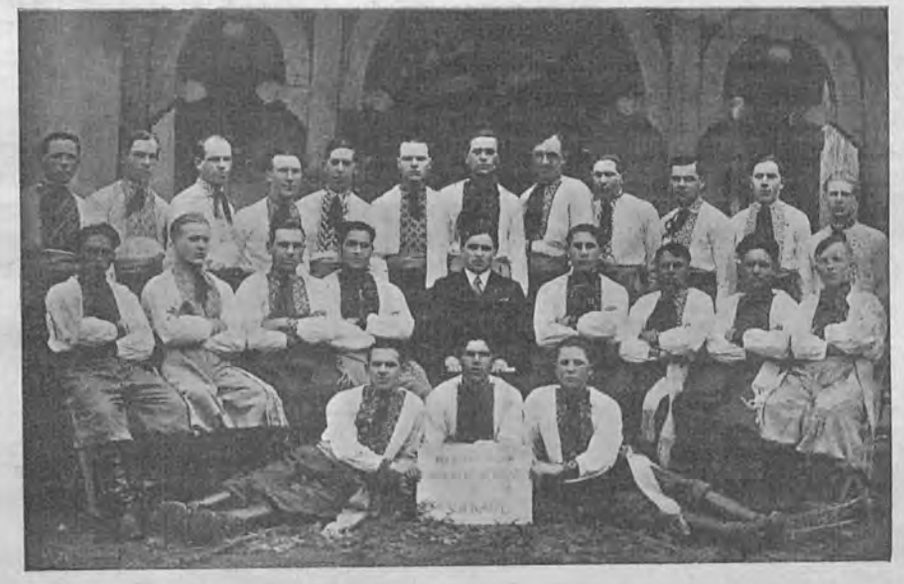
Наш Лемко

РІК III. Ч. 12 (60).

Львів, 15-го червня 1936.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

„Наша пісня, наша дума, не вмре, не загине"...

Аматорський Хор при чит. „Просвіти" в Улючі п. Сяном, з дир. Р. Солтикевичом.

Загальні Збори Кред. Кооп. „Сян" у Сяноці.

На день 3. червня 1936 год. 14 визначено загальні збори кредитової кооперативи „Сян" у Сяноці, зі звичайним денним порядком. Кооператива ця основана 8. лютня 1928 р. для сяніцького повіту — вивязувалася як слід зі свойого завдання та дійсно давала кредити й поміч своїм членам з цілого повіту. Світлий розвиток кооперативи припадав на 1931 рік, коли останній звітовий рік приніс кооперативі чистого зиску квоту 683 зол. Був це час, коли з Америки слали доляри на Лемківщину. Та від цеї пори обороти кооперативи почали маліти, а в кінці з настанням кризи, устали. Дальші ріжні пільги віддовженевих законів, хоч не відносяться вони у цілости до зареєстрованих кооператив, здезорієнтували членів кооперативи, будьтоби затягнених позичок не треба звертати, бо платність їх „розложена на рати". Мимо того Управа кооперативи старається всіми силами оживити діяльність кооперативи, вивязується корисно зі своїх зобовязань, приєднує нових членів, щоби на найблищих заг. зборах віддати провід кооперативи рухливій та енергійній Управі та закликає у свому повідомленню про річинець заг. зборів: „Дальше не сміємо бути байдужими для справ кредитової кооперації". Наше громадянство повинно заінтересуватися цею кооперативою, стати в ряди її членів та цим причинитися до дальшого розвою.

НЕДОЛЯ НАШИХ ДІВЧАТ.

У Кракові при вул. Сирокомлі 11а, 2. п. м. затроїлася підчас сну світляним ґазом 25-літня служниця Марія Кармарин. Перевезена в непритомнім стані до шпиталю померла.

Покійна була свідомою робітницею-українкою, яку як і багато наших дівчат — доля-мачуха вигнала з рідних сторін на чужину.

Подібні випадки трапляються часто. Гинуть наші дівчата, вислуговуючися чужинцям й дають своєю трагічною смертю жир для ріжного роду брукових ґазет, жадних крови й сензації.

Страйк у Кракові. В Кракові страйкувало 3 тисячі будівельних і міських робітників — домагаючись 6-годинного дня праці й підвишки платні. Таке таме обздурялося львівським робітникам, що теж завели страйк, але як управа Львова заявила, якщо в означеному річинцем дні не вернуть до праці, буде принимати нових робітників до служби, тоді дали „перепросити" себе страйкарі. Найбільше означилися трамваярі, бо їм ще дотепер мало 200—250 зол. місячної платні.

Перемиський суд засудив бувшого начальника суду в Ярославі й бувшого секретаря по кілька літ вязниці за великі ґрошеві надужиття.

Пильнуйте дітей. В Явірнику, пов. Сянік, утопився в керниці полишений без опіки 2-літній Степан Хрін.

Поширюйте наш часопис і присилайте дописи!

„Кінець -- ділу вінець“.

Під розвагу українській молоді.

Живемо серед таких складних умовин, що велика шкода кожної марно прогаяної хвилини. Час не жде, обставини міняються, тому перед нами велике завдання: **піднести культурно цілу Лемківщину.**

Цей обраний народній шлях, наша висока мета, наші ідеали вказують нам всім на Лемківщині наше національне українське „я“, нашу невідривну злуку з материним лоном та кладуть на нас цей святий обовязок найбільшого труду, хочби прийшлось життя покласти для добра народу.

І перші християни не були ані дуже вчені, ані не відзначалися якимись особливими здібностями, ні, це були собі здебільша люди прості, але зате були так переняті новими ідеями Христа, що невідреклися їх, хоч задавано їм страшні муки, хоч кидано їх диким звірям на жир. Світ давно вже забув багато людей, що вславилися ріжними великими ділами чи відкриттями, забув багато учених, та не забув і ніколи не забуде тих людей, що зуміли так глибоко взяти собі до серця ідеї Великого Учителя.

І наш народній геній, поет і мученик за народні ідеали, Тарас Шевченко все своє життя, всі свої здібности, весь свій талан, а навіть своє родинне щастя жертвував для нашого українського народу. Тяжкі переслідування й терпіння, що їх зазнав від московського уряду, не захитали і не вбили в ньому віри в народні ідеали і він всупереч усім переслідуванням писав: „Встане Україна“, світ правди засвітить і помоляться на волі невольничі діти“. А в заплату за свої муки просив не залишати його тіла на чужині, а поховати на Україні на могилі, щоб міг бодай по смерти глядіти на свій рідний край, коли вже за життя цього йому не дозволяли.

Найновіша наша історія дає нам також багато прикладів глибокої віри в ідеал народньої свободи. Одухотвореними вірою в кращу долю поневоленого народу були незчислимі герої з рядів УСС чи УГА; такими були герої зпід Крут, Базару і т. д. Вони, як перші християни вирекшися дібр цього світу і клали свої молоді голови в тій глибокій вірі, що своїм життям окуплюють кращу долю своєму народові.

Оце вказує нам, що до великих діл не треба великої учености, лише треба витривалости й сильної волі. Неодин — як кажуть — запалюється до якогось діла, щось йому дуже подобається, здається, що й життя не пожалів би. Аж ось, дивись, прийшли труднощі, довелося покоштувати перешкоди тай не сглянувся, як уже десь подівся весь запал, людина знеохотилася й завертає з пів дороги.

Навпаки сильна воля не боїться ні великий трудів, ні терпінь, ні переслідувань. Один селянин, хоч як був убогий, так твердо постановив дати своїм дітям освіту, що покинув на старі літа родину і поїхав до Америки, щоби звідтам посилати дітям поміч. Своїх дітей, котрі дійняли того, чого ботько бажав, бачити вже не міг, бо помер на чужині, залишивши по собі листа, що він уже не боїться смерти, бо сповнилася його воля.

А ось знов бідна матір, зарібниця-послугачка, що ціле життя не виходила з наймів, аби тільки дати освіту і запевнити ліпше життя своїм дітям. У наймах і померла, а діти вшанували її память і тихе геройство величавим памятником. Таких прикладів можна би навести дуже багато. Не всі люди є надзвичайні, але кожна людина може зробити якесь надзвичайне діло, якщо тільки кріпко постановить і матиме сильну волю.

Так і нам всім на Лемківщині не вільно завертати з обраного шляху, або зневірюватися, але навпаки виконати постанову, довести діло до кінця. Ми мусимо стати світськими народніми апостолами, позискувати до нашої громади щораз то нових людей, здобувати хату за хатою, навчавати та освідомлювати малих і великих. Від нас самих залежить розбудова нашого промислу, наших кооператив й інших товариств, таких як „Просвіта“, „Рідна Школа“, „Сільський Господар“ й інші.

Якщо буде кому постояти за рідну справу, буде кому поінтересуватися вищими справами нашого народу; буде кому поручити ведення кооператив, буде кому повірити ведення грошевих справ, а що найважніше найдуться тоді люди, що будуть стидатися неладу в селі та будуть усіми способами його поборювати.

Отже при помочі таких людей можна сміло будувати краще майбутнє не тільки одиниць, але й цілого народу.

Сотки літ.

Під блакитом небес
гірські верхи мерехтять —
А там доли, яри, срібні річки,
Поміж ними повні села, білих хат.
Легкий вітрець повіва —
Пісня з уст юнаків,
Бадьора стрілецька сплава.
Заздрі очі; цей народ
в рабстві не родився,
Хоч безліч гора він зазнав.
Сотки літ на четі встояв:
Віра у Велике його держить —
Ні! рабом він не стане!
Він до правди все спішить.

Т. Вархол.

Михайло Проць.

Мати-Українка.

(Докінчення).

І довго вона так блукала — закована мати. Але серце її вільне, хоч руки в оковах.

— Пішла б я до Княжни України, розповіла Її свою долю, молила помочі.

— Ні! Буря мене не спинить! Невже-ж припізнилися мої діти сини Лемківщини? Щоб разом піти честь Княжній віддати — вони зволікали би...?

Серед таких думок замандрувала мати на поляну; буря її не спинила. Та хоч ліс опянюється псівом птиць — то все таки не весело матері: Чому вони мене покинули ці безталанні діти?

— — — — — — —

Гей, заграйте гори, зашуміть діброви, приберіться ниви красно та богато, — зажурчіть потоки, заведіть розмови про святочну днину, про велике свято. Заспівайте згучно в тихім гаю птиці, гомоніть з вітрами, полевії квіти, задзвеніть дзвіночки, рожі, всі косиці, заспівайте хором, Українські діти!

— — — — — — —

Вони прийшли — молодь, старші з унуками в строях вишиваних — усміхнені, волею натхнені — білу святочну одіж матері принесли у дарі, що прибарились.

Але вони не винні, бо в горі пізно донеслась пісня свободи.

— Діти мої! — кинулася мати дітей своїх обнімати, але руки має заковані.

— Ми Тебе розкуємо! У відповідь понісся серед гір грімкий голос — це наша воля й привіти! Най Бог дасть потіхи з нас тобі діждати, Най тобі й Вкраїні служать твої діти, Будь благословенна, українська мати!

На Велике — Боже Діло!

До наших Дорогих Еміґрантів Українців в Америці, Канаді, Франції й добрих сердець у краю, на Лемківщині та до наших Українських установ: „Земельний Банк", „Карпатія", „Маслосоюз", „Дністер", „Центросоюз" і др.

Слава Ісусу Христу

Дороді Брати-Земляки!

Ми задумали Боже діло. Парохія наша Залуже й Війське, Сяніцького повіту, розуміючи добре вагу релігійно-морального виховання, а з ним і національного освідомлення свого молодого покоління, наших наймолодших дітей на будучих релігійних і свідомих Українців-католиків, взялася до великого діла, до будови Захоронки біля церкви. Це буде перша Захоронка у Сяніцькому повіті, це буде твердиня, проти православя, русофільства й денаціоналізації.

Користаючи з доброзичливости й ласкавого позволення наших духовних властий, особливого Перемиського Епископа Преосв. Кир Йосафата Коциловського, ще з 1929 року, наш о. парох продав 5 моргів парохіяльного поля під будову Захоронки — правдивого заборола католицької віри й нашої народности. Ми здаємо собі добре справу з того, що за узискані гроші з продажі цего ґрунту не зможемо не тільки вивінувати Захоронки, але навіть і побудувати еї, бо у нас поле гірське дешеве.

Ми зачали будову в 1930 р. і довели еї вже під дах бляхою критий, тай не стало грошей, бо в 1929 р. матеріял будівельний був дуже дорогий — коли ми його закупили. Нам треба ще на докінчення будови тисячу золотих, на приміщення трьох Сестер Служебниць, бо дім цей складається з чотирьох кімнат і кухні, сіней, спіжарки й салі на науку для наших діточок — де могли би під дозором і оком Сестер не тільки вчитися, але і виховуватися. — Без Вашої помочі ми не зможемо скінчити започатого діла.

Нам треба для вивінування цих Сестер і на їх прожиток побудувати окремо малу стаєнку на дріб, бодай одну коровину і порося. На найскромніше і найконечніше хатнє уладження, як два ліжка, шафки, столи, крісла до салі, треба окремо грошей. На утримання й їх прожиток о. парох обіцяв дати їм, за дозволом Епископа, часть зі свого парохіяльного поля, а ми побудуємо хату, дамо поміч в роботі, але наші гірські села бідні; на більшу суму нас не стати, бо ми і так мали видатки **на будову плєбанії, стайні, народного дому у Військім** — тож простягаємо наші руки і кличемо до Ваших добрих сердець. Ви нас, наші Браття і Сестри за морем і на еміґрації вже нераз в потребі поратували, **дали на дзвони, на іконостас 800 долярів;** ми це добре тямимо, тож думаємо, що і цим разом не відмовите нам у так великім побожнім нашім задуманім ділі. —

Їх Ексцеленція Митрополит Шептицький дали на нашу Захоронку 50 зол.

Ваші жертви не підуть на марне, бо Ваші тут кревні близькі і дальші, будуть Вам вдячні, що Ви своїми лептами дали їм змогу вчитися рідної мови, рідної молитви, рідних пісень побожних і своїм дорожити, бо тепер рідко, або і зовсім не чують їх у своїй свіцькій школі, бо там учать їх любити чуже; забувати на свій обряд, за любов до свого язика, до своєї Землі, до свого народа.

Тому наша життєва конечність змушує нас до того, щоби не дати тим нашим найменшим діточкам, тій нашій надії й гордости нашої парохії духово упасти й національно вироджуватися, тимбільше, що наші сусіди, а їх є горстка, Поляки поставили костел у Залужі, а що значить костел в українській переважно парохії — ми це добре знаємо.

Сестри Служебниці навчать в Захоронці наших діточок і рідної молитви, рідної пісні, рідної мови й рідної історії — навчать їх любити свій обряд, свою віру, свою церкву, свій нарід, навчать їх побожности, любови і пошани для своїх родичів, навчать їх вдячности для Вас, своїх жертводавців, навчать їх патріотизму.

Виховають їх на добрих будучих і побожних ґаздів і ґаздинь — навчать їх всего, що взнесле, красне, Боже. Нам і Вам на потіху, гордість і славу, а їм на безумовну користь і хосен.

Тепер часи нашого лихоліття, морального і матеріяльного — часи тяжкі неморальні, часи упадку віри й обичаїв, так, що тільки церква і добра опіка Сестер Служебниць в наших рідних Захоронках потрафить ті молоді серця невинних дітей охоронити від морального зла і винародовлення. Віримо, що Бог поблагословить добре діло — наше задумане та через Ваші жертви поможе нам здвигнути цю твердиню, де наші діти виховаються на чесних, ідейних, побожних парохіян і громадян, та добрих синів і доньок нашого українського народу, що ті наші діти в потребі гідно постоять відтак за святу віру, церкву й наш народ.

Тож Браття і Сестри за морем, на еміґрації і в краю, Ви у фабриках і на ріллі, що працюєте тяжко і гірко — навіть і в підземеллях на хліб насущний і утримання власне і Вашої родини, не жалуйте ще тої малої жертви на Боже діло. За це Всевишній стократно винагородить у Вашому здоровлю, у Вашій праці й трудах, а в серцях тих наших малих діточок заскарбите собі на все глибоку і незабуту вдячність.

Нехай наш заклик, наша відозва не відійде даром від Вашої хати, а принесе і найменшу лепту. За всіх Жертводавців відправиться торжественна Служба Божа в нашій парохіяльній церкві, а жертви Ваші будуть золотими буквами записані не тільки в наших серцях, але і в памятковій книзі нашої парохії.

Жертви проситься слати на руки гр.-кат. уряду парохіяльного Залуж — Війське, повіт Сянік.

Війське, червень 1936 р.

За комітет будови Захоронки:
о. Петро Андрейчик вр., Іван Вадяк вр., Йосиф Побережний вр., Іван Гінда вр., Іван Гірняк вр., Михайло Гец вр., Йосиф Шевчик вр., Йосиф Гец вр., Іван Гінда Вадянка вр.

Нивко моя.

Нивко моя зелененька,
Буйним збіжжям покрита!
До тебе рветься серденько
І душа тугою прибита...
Ти нас нивко золота,
Плодами прокормляєш,
І наче діточок люба мати,
Хлібом всіх обділяєш.
На тобі нивко наша,
Мій дід панщину відробляв,
А прадід з ворогами
У боях кров свою проливав!...

Не раз, не два, не десять,
Кровця лилась струями;
Не один, не сто, не тисяч впало
В боротьбі з ворогами!...

— — — — — — — —

Де травка зеленіє, там
В глибині кости спочивають;
Над могилами ворон кряче
І птички пісню співають!...
А тепер нивко наша —
Зерном тебе засіваєм
Й не віддамо тебе нікому! Та нишком
Славу нашу згадаєм...

Гануся Тупяківна.

Господарсько-Садівнича школа Т-ва „Просвіта" в Милованню.

На світлині бачимо будинок цеї школи в Милованню. Значіння й виховна ціль того культурно-освітнього осередка для українського народу, зокрема для української молоді з Лемківщини неоцінені та

незвичайно важні. Тут українська молодь набуває кромі фахового господарського знання загальну освіту; вона навчається нових способів сільської господарки, примінювання пляновой методи використання ріллі, садівництва, городництва й пасічництва.

Під теперішню пору находиться в цій школі — як довідуємося з листа Теодора Вархола, що з села Барвінка, біля Дуклі виїхав до милованської школи — 46 учеників, із Лемківщини трьох — один з Мшани, й з Риманівської Завадки. Всіх учеників — по середенині з п. директором М. Панащійом, бачимо на світлині в часі викладів в шкільці овочевих дерев. Цею школою повинна ціла Лемківщина заінтересуватися так, щоби в наступному шкільному році навчалося там не трьох, але тридцятьох молодців-юнаків Лемківщини.

Школа в Милованню.

ЖЕРТВА ТЕМНОТИ.

По лемківських селах золочаться цигани й туманять несвідомих людей.

Цікава подія сталася недавно в селі Загутині, коло Сянока. До одної хати прийшла циганка й хотіла одній дівчині поворожити, але каже, що в хаті ворожити недобре, тому казала їй піти до ліса на вказане циганкою місце, взяти найкращу суконку, блюзку, спідничку, рукавички та ще і пять золотих і там буде ворожити. Коли зійшлися в лісі, циганка взяла убрання й гроші, а дівчині казала піти до села Загіря (2 кільометри дороги). В міжчасі циганка буде ворожити над тим убранням, а як верне, то ворожба буде готова і все довідається. Дівчина вернулася, але — розуміється, по циганці й слід застиг.

Так то через свою темноту впала дівчина жертвою циганки. На ворожку гроші були, але щоби записатися до читальні, то на те грошей немає! Чи не ганьба?!

Отже з тої події наука, щоби гонити з хати всяких ворожбитів, а всі ставати в ряди освітної праці, бо коли всі будемо свідомі, то ніякі ворожки не будуть мати доступу до наших людей. **Ц. М.**

—o—

Зелені Свята у Львові.

30. травня п. р. відправив епископ Преосв. Іван Бучко в церкві св. Юра Архиерейську Службу Божу і панахиду за душі полеглих героїв. На Богослуженні був між іншими вожд Галицької Армії генерал М. Тарнавський, багато бувших старшин УГА, члени колишнього уряду ЗУНР, відпоручники українських товариств, організацій та багато громадянства. У Зеленосвяточну неділю прибули з усіх церков Львова процесії на личаківський цвинтар, де відправлено панахиду на стрілецьких могилах. Також на могилах янівського цвинтаря відправлено в понеділок Зелених Свят панахиду, але процесії не було.

ПОМЕРЛИ ЗА МОРЕМ.

Артемій Корнь, †22. II. 1936 р. в Джонкерс, Н. Дж.;

Тит Тарас, 51 літ з Руської Королевої, пов. Новий Санч, †23. II. в Бруклині, Н. Дж.

Методій Бік, з Петрушевої Волі, пов. Коросно згинув у фабриці 26. II. 1936 р. в Пеадоди, Масс;

Катерина Филипчак з Биковец, пов. Сянік, †23. II. 1936 р. в Ембрідж, Па;

Марія Лисяк, † в Порт Дже Ервис, Н. Дж. **В. І. П.**

Великий політичний процес у Львові почався дня 25. травня п. р. перед судом присяглих проти 23 українців — між ними три українські студентки. Частина обжалуваних не засуджені у варшавському процесі за співучасть у убивстві міністра Перацького.

Відвідав нашу Редакцію громадянин Олекса Середницький, голова Кружка „Сільського Господаря" в Улючі над Сяном, в часі свого побуту у Львові на курсі провідників „Сільського Господаря". Подав нам адресу своєї сестри Марії, замужньої Тхір в Америці, зі щирими поздоровленнями всім нашим Землякам за океаном.

Замовляйте й всім поручайте
„ІЛЮСТРОВАНУ ІСТОРІЮ ЛЕМКІВЩИНИ",
що має 288 сторінок друку, 3 карти та 125 ілюстрацій — в ціні три зл. за один примірник — для закордону 1 ам. доляр або рівновартість
й „УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ"
також з ілюстраціями на 68 сторінках друку — в ціні за один примірник 50 гр. — Замовлення слати до Адміністрації **„Наш Лемко,** Львів, Зіморовича 3. — На поштову оплату долучити 50 грошів.

ГЕОГРАФІЧНИЙ СЛОВНИК ЛЕМКІВЩИНИ.

(Продовження.)

При описі рідних земель та в часі наших мандрівок по Лемківщині стрічали ми дуже часто дивне явище, що люди, які живуть в Карпатах, знають вправді назвище своєї оселі, поблизького міста, але назвати річку або потік, що пливе попри село — не багатьох уміло. Саме тому подаємо цей важний до пізнання наших земель географічний словничок.

Балутянка, або Балудянка — не потік в Рим. Завадці, бере свої початки з лісистого Бескиду — побіч Дуклі — з горою **Церговою** (718 м. високою). Пливе вузькою долиною на полудне й в Завадці з правого боку лучиться з потоком **Завалкою,** що вливається до річки Ясьолки.

Балутянка — теж потік, що творить межу між селом Балутянкою та Камянкою й по пів милевому бігу вливається до річки **Табору,** званого в долішньому бігу **Моравою,** притокою Вислоки.

Баниця, потік на полях села Ізб, в Грибівщині, пливе на північ через ізбянські поля й луки до Баниці; серединою села, забираючи з лівого боку потічки та по пів милі вливається з лівого берега до **Білої,** притоки **Дунайця.**

Барбура, гірський потік, бере початки в лісистім Бескиді, в лісі зв. „Барбура"; в селі Радошиці лучиться з малим потічком по північній стороні громадської дороги, яка веде з Радошиць через просмик Бескиду (там стояла давніше коршма) до **Польоти** на Підкарпаттю. Перерізує відтак село в північно-східньому напрямі, з правого берега принимає потік „Радошицький" та по 3/4 милі переділює лупківський залізничий шлях, вливаючи свої води з лівого берега до **Ославиці,** притоки Ослави.

Барвінок, село в Дуклянщині, тут ще в 1880 р. була фабрика сірників і паровий тартак, **Барвінок потік,** званий **Обшарна Вода,** або **Острош,** випливає з під Студеного Верху; в селі Барвінок перетинає дорогу на Підкарпаття, так званий „дуклянський шлях" дуже старинній — за Барвінком прибирає потік **Широкий** та в селі Тилява вливається до **Солотвини** (по 1 милі бігу) притоки **Ясьолки.**

Бахірець, потік, або Християнова Вода, випливає у східній части села Бахірця та вже під двором вливається до Циганського (потока), притоки Сяну.

(Дальше буде).

Українська гр. кат. Церква в селі Залуж-Війське.

Мурована церква св. Косми і Дамяна в Залужі—Війське, збудована в 1804 р. відновлена в 1925 р. з проповідницею й хрестною дорогою.

Позір! Всі підемо на відпуст до Війського в дні 19. ц. м.

НОВИНКИ.

Симон Петлюра — Головний Отаман Українських Військ — під таким заголовком видала „Дешева Книжка", Львів, Скарбківська 35 — чергову (10 ч.) освідомляючу книжечку, стор. 32 — ціна 20 гр. Замовляти у видавництві.

Кілько жидів править совітською Росією? На 165½ мільйона населення є лише 1.7 процент жидів. Але мимо того жиди займають найважніші становища в державі. В Москві 150 тисяч самих жидів урядників. Також всі комісарі жиди й на чолі ГПУ стоїть жид Герман Ягода. Жиди мають у своїх руках заграничну торгозлю, торговельні палати, пресу та керму всего суспільного життя. Такі то здобутки осягнули „працюючі маси" у кровавій большевицькій революції.

Польських робітників у Франції дальше виганяють. Цими днями відїхало з Ліль 400 робітників, в 3/4-их шахтярів, у найближчих тижнях намічені чергові транспорти.

Породила семеро дітей відразу. Американські часописи подали вістку з Нікарагуї, що в окрузі Ріваc одна селянка породила сім близнят: чотири дівчинки і трьох хлопців. Хлопці зараз після народин померли, дівчинки живуть. Дехто з того призоду каже, що не буде війни, бо хлопці не хочуть ховатися, а дівчата є означою миру.

Стан безробіття в Канаді. На загальне число всіх мешканців Канади десять і пів мільйона було 1. січня 1933 р. на державній допомозі 1,533.842 робітників, дня 1. січня 1934 р. — 1,491.054 безробітних, 1. січня 1935 р. — 1,431.093, а 1. січня 1936 р. — 1.310.420 осіб. Як бачимо, через послідних чотири роки кожний девятий чоловік був на державній допомозі. Знову ці, що працюють, мусять майже половину свого заробітку віддавати державі у формі високих податків на покриття державних допомог. Числа про стан безробіття правдиві, бо їх в дні 4. квітня ц. р. проголосив у пресі канадійський міністер праці. (З листа п. Т. Гривнак).

Театральна вистава відбулась в селі Гломча, пов. Сянік, заходом місцевої читальні „Просвіта". Але через брак власної домівки аматори відіграли виставу в стодолі господаря Профіри з великим моральним і матеріяльним успіхом. По виставі відбулась ще забава з танцями, що разом з виставою дала гарний дохід. Слід би тямити при кожній такій нагоді та переводити добровільні збірки на часопис, книжку й поширення освіти серед найбідніших наших братів у Карпатах.

ПРОДАМ ДЕШЕВО ГОСПОДАРКУ
(сім моргів доброго поля на рівнині, хату з цілим інвентарем і сад) **Іван Преца, Синів, почта Риманів, к. Сянока.**

Вода не забере, огонь не спалить, ані злодій не вкраде Ваших грошей, якщо зложите їх на вкладкову книжечку
в Кооперативному Банку
„Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Поздоровлення й побажання з подорожі.

На днях одержала наша Редакція цінне письмо з Льондону, столиці Анґлії — від Впр. о. Івана Тилявського, що недавно — як ми вже писали, виїхав до Канади.

Наводимо цікавіші місця з цього листа: „Їдучи до Канади, прийшлось мені їхати через Анґлію — її столицю Льондон. Тут залишився я продовж 6 днів і зараз таки в першу чергу відвідав наше Українське Бюро. Управитель бюра п. Др. Кисілевський не жалів дорогого часу та разом звиджували ми всі льондонські культурні осередки, наукові станиці, здобутки анґлійського народу.

У самому Бюрі показав мені п. Др. Кисілевський масу наших українських видань, понад 74 ріжних українських часописів, між цим і „Нашого Лемка". Показував я також п. Д-рові Кисілевському „Ілюстровану історію Лемківщини", яка всім дуже подобається. Про цю книжку п .Др. Кисілевський напише до Вас особисто.

Це наше Українське Бюро в Льондоні має для нас Українців незвичайно велике значіння — це наче наша Амбасада. Тут також мав я нагоду стрінутися з п. Коль Мальоне-йом, послом в Льондонському Парляменті, нашим великим приятелем і заступником в українських справах. На спільній півгодинній розмові мав я щастя довідатися багато корисного, що Анґлійці пильно стежать за подіями на Українських Землях, зокрема п. Мальоне інтересується нашою долею й недолею. Це ще й тому для нас дуже важне, бо Анґлійці в Америці та Канаді вже давно оцінили нашого українського робітника та загально висказують свій погляд, що немає кращих працівників від українського народу. Велику вагу прикладають рівнож до всіх подій на Великій Україні та доказують рішучо, що Україна буде наймогутнішою державою в Европі, як лише провалиться большевицька влада.

На цьому закінчую листа з сердечним устиском долоні та бажанням Хв. Редакції якнайкращих виспідів у культурно-освітній праці для нашої дорогої Лемківщини.

З глибокою повагою

о. Іван Тилявський."

Від Редакції: Сердечно дякуємо Вам Впр. Отче Добродію за Вашого щирого листа та цінні відомости з Льондону. Від себе бажаємо Вам Дорогі Отче Добродію щасливого побуту в Канаді та якнайобильніших овочів у Вашій апостольській праці між нашими Земляками в далекій — від рідної Батьківщини — заокеанській країні.

Як треба господарити на Лемківшині.

В попередньому числі подали ми короткий поділ господарки на Лемківщині. У цьому поділі прикордонна карпатська полоса стоїть на першому місці. Земля тут легка до обробки та щонайважніше — рілля не є ще так почвертована як це побачимо щораз ближче домів.

Одначе мимо всего наші ниви не приносять нам такої користи, якої від них домагаємося.

— Як то — запитає дехто — таже овес родиться й ячмінь ненайгірше видає.

Безперечно! Але погляньмо, скільки соток моргів лежить рікрічно угорами — або як то в горах кажуть „земля спочиває" майже що другий рік.

З цим способом мусимо вже раз закінчити, бо землі не треба відпочинку, лише „справунку"; нам здається, якщо залишаємо ріллю угором, незорану на один рік, що земля від того потужіє та вже буде краще родити. Це саме явище бачимо и по наших садах.

— Не буде — мовляв — того року садовини, бо яблоні й груші зародили в минулому році багато овочів і тепер відпочивають.

— Звідки таке твердження?

Ану, використаймо тоту всю гноївку, що спливає до ріки, до придорожних ровів, або десь за вуглом — щоб „полицман на кару не записав" — тою гноївкою підливаймо в часі першої весни, або під осінь овочеві деревця — тоді побачимо — чи буде яблінь або грушка спочивати?

Певно, що не можемо також справити обірником цілого ґрунту, або купувати дорогі штучні погної, одначе поле легко справити ще іншими способами. Приміром там, де тяжко довезти обірник, найкраще до того надаються зелені погної. Ще й тепер відповідна пора висівати любін, вику, болгай, альпейську конюшину. Ці рослини збагачують ріллю в поживні складники, рілля не лежить марно облогом, не яловіє та не твердне й завмирає.

— Якто рілля може завмирати? Знову запитаєте.

— Так рілля завмирає, якщо довший час залишаємо її незрушеною, або хоч би легко підорюємо, бо саме багато — сотки мілїонів дрібних животинок, які спричинюють родючість ріллі — гине тоді, як рілля в облозі лежить толокою.

Отже ж з толоки маємо подвійну некористь: перша, що земля лежить даром, бо купочки лихої трави не можемо звати дохідністю пасовища, друга втрата — рілля залишена на толоку — дійсно затолочується, — бо тратить свою родючість.

Тут ще одне велике нещастя, що покутує між нашими гірськими господарями, саме ми признаємо, що наше поступовання й спосіб господарювання конечно треба змінити, одначе самі не маємо відваги забратися відважно та переорати на новий лад свою цілу дотеперішню господарку, занехати старі недоцільні роботи, здобуваючи хату за хатою, господаря за господарем і в організаційний пляновий спосіб вводити нові напрямки в наші господарства.

(Далі буде).

Просимо всіх, що одержали „Ілюстровану історію Лемківщини" вислати належитість розрахунковими переказами ч. 141., та одночасно подбати, щоб у кожній хаті на Лемківщині находилася ця освідомляюча книжка.

ПРИЛЮДНИЙ ЗАПИТ.

Під таким заг. щоденник „Українські Вісти" (адреса: „Укр. Вісти", Львів, вул. Чарнецького ч. 8) в 121 ч. помішує запит Українського Духовенства на Лемківщині спрямований до заступника Апост. Адміністратури на Лемківщині з осідком в Риманові Живці, що сталося з грішми в квоті **1487.80 зл.**, які ще або бл. п. др. Василь Масцюх, або заступник о. Іван Полянський побрав за купони від облігацій польської внутрішньої позички від всіх священиків на Лемківщині?

Слід згадати, що кожна облігація мала по 8 купонів, вартости кожний купон по 1.50 зл. — отже разом за 8 купонів 12 зл.

Присилайте на пресовий фонд „Нашого Лемка", за це ми подбаємо, щоб стало збільшити сторінки та подавати багато відомостей з усіх ділянок нашого життя.

Як Москва поневолювала Україну.

Українська Держава, двигнена кривавим трудом великого гетьмана, Богдана Хмельницького, почала поволі скочуватися у загибіль. Домашня незгода підточувала її з нутра, на зовні шарпали її вороги. Згідне й одноцільне дотепер запоріжське військо розбилося на два ворожі табори, що завзято себе поборювали. Суцільна українська держава розпалася на дві частини, що їх розмежовував Дніпро, на Лівобережжя й Правобережжя. Повстали два гетьманські уряди, дві орієнтації, москвофільська й польонофільська, дві політики, що взаємно себе опрокидували й виключали. На Правобережжі правив один гетьман, на Лівобережжі другий. Ідея Самостійної Української Держави занепадала щораз більше. Її місце займали братовбійчі війни поодиноких частин українського народа, які на поміч закликали до себе ворогів. Історія повторялась. На Україну вертали сумної памяти часи давніх княжих міжусобиць.

Москві такий стан на українському півдні був дуже на руку, це була вода на її млин.

Вона не гаяла часу, щоби скріпити своє засилля на Україні. Попирала серед козацтва русофільську течію, зеднувала приклонників серед метямущої черні, намагалася використати на свою користь взаїмну ненависть, що розеднувала старшин з козацтвом. Вона, як це вже сказано, нацьковувала одних на других, ставала в обороні слабших проти сильніших, щоби з усіх поробити рабів. Гетьманську булаву вона зробила предметом гидкої спекуляції, на гетьманський престіл попирала своїх приклонників, або людей про яких знала, що вони не городитимуть її займанницьким інтересам на Україні.

Завдяки московській протекції при гетьманській владі на Лівобережжі (про Правобереіжжа не говоримо, бо воно лишилося під польськими впливами) опинився того рода чоловічок, що Іван Брюховецький. Колись був „старшим слугою" на дворі Богдана Хмельницького, де набрався дещо знання та оглади. Висланий Юрасем Хмельниченком на Запоріжжя залишився тамже, та популярними, демагогічними кличами зеднав собі січове братство, що вибрало його в 1660 р. кошовим. Бувши колись гетьманським підніжком сам забажав гетьманської почести. Був людиною вимовною, говорив гарною народньою мовою, писав легким, образовим стилем та тим прихилив собі чималий гурт людей, що на так зв. „чорній раді" в Ніжині 27—28. червня 1663 р. при помочі Москви переперли його вибір на гетьмана.

(Далі буде).

—о—

Свячене в Сяноці.

Заходом місцевої читальні „Просвіти" владжено для її членів та членів Брацтва Апостольства Молитви дня 17 .травня ц. р. Спільне Свячене. За гарно прибрані і заставлені столи засіло біля 100 осіб з усіх кругів українського громадянства. Акту свячення доконав новий сотрудник о. В. Рожко. Опісля забрав голос голова читальні о. Степан Венгриновнч, вказав на ціль та значіння Свяченого, та роздаючи свячене, складав рівночасно й побажання. З черги промовляв голова Кр. „Р. Ш." у Сяноці др. Степан Ванчицький, складаючи Виділові читальні, а зокрема голові о. Ст. Венгриновичеві признання та подяку за владження Свяченого, котре в Сяноці перший раз уладжено, а на котре зійшлася така численна громада. Вказуючи на історію нашого народу та навязуючи до Христового Воскресення, побажав усім, щоб у всіх присутних з цим днем воскресла свідомість, що вони є українцями. Вкінці голова Філії „Просвіти" др. Василь Блавацький, вказуючи на значіння „Просвіти" для українського народу, закликав усіх, щоби з моментом допливу сільського елементу до міста всі горнулися до своєї організації та ставали членами „Просвіти", де здобудуть освіту та освідомлення.

Промови бесідників переплітували гості стрілецькими піснями. Відспівано теж многоліття перенесеному о. Петрові Білинському, організаторові Брацтва Апостольства Молитви. Опісля під проводом п. Степана Цара відбулися товариські забави. По кількагодинній веселій гутірці та забаві, проведеній у товаристві „своїх" гості розійшлися бадьорі та вдоволені додому.

Зокрема належиться подяка всім Паням, які не жаліли труду, щоби так гарно владити Свячене.

—о—

НОВІ КНИЖКИ.

Іван Зілинський: **Карта Українських Говорів** з поясненнями, Праці Українського Наукового Інституту, Варвава, 1933.

О. Р. Лукань, Ч. С. В. В.: **Василіянські монастирі в стан. епархії**, Львів 1935. Бібліотека Центр. Вас. Архіву, ч. 1.

Юліян Тарнович: ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ. Бібліотека Лемківщини ч. 1. Львів 1936. Накладом Видавництва „На Сторожі". Стор. 288, вел. 8", 3 карти та 125 ілюстрацій.

Оця „Історія Лемківщини" це неабиякий дар для Лемківщини, та не тільки для Лемківщини, а й для кожного свідомого Українця. Це не сама історія, так як ми це звичайно розуміємо, бо тут не тільки оповідається про минуле Лемківщини — тут подана й географія (опис землі) Лемківщини та статистику (кілько де живе лемків) й етнографію вдача, звичаї й обичаї лемків, як зодягаються, як живуть, чим занимаються, про їх мову та пісні і т. і.). Це не сама історія, а популярна (написана приступно) книжка знання про Лемківщину. Сама ж історія Лемківщини оповідається в тіснему звязку з загально-українською історією. І це дуже важне, бо хто читає цю історію Лемківщини, бачить навіч, що лемки це не якесь чуже плем'я, а таке саме українське плем'я, як кожне інше, що лемки такіж українці, як усі ті, що живуть і над Дністром і над Дніпром. І відчуває це читач від самих початків нашого минулого, аж до останніх визвольних змагань українського народу, в яких чимало лемків бере діяльну участь і чимало наложило головами за загально-українську справу. Книжка написана дуже приступно, тому читається легко й цікаво, хоч автор опирає свої висновки на строго наукових працях, яких список подає на кінці книжки і часто наводить думки українських і чужих учених. На мапках подав автор розміщення всіх лемківських сіл в Галичині й на Закарпатті. До більшого зацікавлення причиняються й численні ілюстрації, здебільша з побуту лемків. Загалом цю „Історію Лемківщини" прочитає з великою користю для себе й інтелігент і селянин і то не тільки лемко. Позавидувати можуть історії лемків інші українські племена. Справді приходить на думку, що треба б нам таких історій інших наших племен: гуцулів, бойків, подолян, волиняків і і. Тоді ясно стало б кожному, що всі ці племена разом великий український нарід, та що розлучити їх ніяк не дасться.

А. Лотоцький.

О. Р. Лукань, Ч. С. В. В.: **Василіяни — римські папи,** Львів 1936. Бібліотека Центр. Архіву, ч. 2.

О. Р. Лукань, Ч. С. В. В.: **Список книжок В-ва ЧСВВ. в Жовкві,** Жовква, 1936 р.

Було колись на Україні. Ч. III. Істор. оповідання А. Лотоцького. Бібліот. „Нашого Приятеля", Львів, 1936.

Богословія, тримісячник, видає Богословське Наук. Товариство у Львові, рік 1936, кн. I.

Ф. Коковський: **Наші Соколята,** оповідання воєнні. Львів, 1936. Вид. „Світа Дитини". Ціна 60 гр.

Автор, знаний зі своїх поезій та гумористичних оповідань, не забуває про українську молодь і обдаровує її щедро своїми творами з життя дітий. І з таким щирим серцем молодь і приймає ті прекрасні книжечки. Діти виривають собі з рук книжечку, читають по кілька разів. Опісля бачимо, що дітвора перемінилася в душі. Це такий вплив оповідань. Героїзм — це те сонце, що огріє душу й серце української дітвори. Захопить, запалить жагою кращого, ширшого, повного життя.

Бажаємо Авторови многих, щасливих літ життя, та щоби міг написати ще багато таких гарних книжечок.

Богданко.

Купуйте тільки найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 58 а.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Іван Гришко Антошка зо Щавного одержав передплату на 21 місяців з Америки від д. Василя Гришка. Щиро дякуємо Вашому Братові за дарунок у Вашому імени. Гаразд.

„Підгірний": дуже розумно пишете, тому помістимо. Ще краще буде, якщо будете старатись поширити наш часопис, щоб він находився в кожній хаті на Лемківщині — тоді напевно сповнить він свої завдання. Просимо незабувати й шлемо Вам щирий привіт.

Чмелик: щиро Вам дякуємо за знимки Луга й нашої співробітниці Ганусі. Чи одержали книжечки? Гаразд.

Степан Палиця, Брантфорт: листа з 18. травня одержали; рахунки вирівнані як слід. Нас також дуже цікавить, чому Одрехова спить... Гаразд.

Андрій Рак, Канада: книжки Антоневі вислали і часопис посилаємо. Чи думаєте вислати його до школи, чекаємо на відповідь. Щиро Вас здоровимо.

Уживайте лише

знаменитої цикорії **„ЛУНА",** здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ"** і солодової кави „ЛУНА", виробів Української Кооп. фабрики

„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"

Львів XV., вул. Церковна 2.

Появилась необхідна для кожного кравця книжка

„Повний курс мужеського кравецького крою"

ціна 10 зл., з поштовою пересилкою 10.50 зл.

Висилаємо по одержанню повної належитости, або за післяплатою.

Видавництво „БАТЬКІВЩИНА", Львів, вул. Чарненького 8.

Новий Кружок „Сільського Господаря" заложено в Улючі над Сяном, старанням місцевої читальні „Просвіта" й ревній праці громадянина Олекси Середницького. В члени вписалося 40 господарів та вибрано головою Кружка О. Середницького. І вже видно працю в Кружку; щонеділі відбуваються відчити в домівці М. Петрущака — де тимчасом приміщено Кружок (пишемо „тимчасом", бо віримо, що ідейний голова Кружка й свідома молодь Улюча доложить всіх старань, щоб під зиму в Улючі пишався серед села гарний Народній Дім, де буде зосереджуватися вся культурно-освітня праця; надіємося також, що на посвячення Вашого дому пришлете нам запрошення!); члени Кружка радо сходяться та навчаються, щоб зорґанізовано та новими способами господарити на своїх ріллях. Урядили собі також забаву з танцями та спільно з читальнею „Просвіта" закладають Дитячий Садок, щоби місцеві діти мали опіку в часі жнив і змалку навчалися шанувати рідну мову та привикали до збірного творчого життя.

Цей гарний примір свідомої молоді в Улючі повинен всім нашим братам на всій Лемківщині дати охоту до громадської праці.

Всі письма й листи адресуйте: „Наш Лемко" Львів, Зіморовича 3.

Дс чого веде така робота? Читальня „Просвіти" у Волі, коло Володжі уряджувала для своїх членів забаву. Це не подобалося деяким жидівським лизунам з Яблониці Руської, тому вдерлися на забаву й хотіли верховодити. Одначе місцевий голова читальні розвязав — цілком розумно — забаву, щоб ніхто не мав притоки до читальні.

Градова туча знищила засіви 4-ох громад в ліському повіті. В Сянічниці град знищив засіви на 50 проц., в Ольхівцях, Фаліївці та Камінному.

Як виховують діти в большевії. Самі большевицькі часописи пишуть, що з вихованням дітей у них дуже зле. Не згадуючи про те, що в них сотки тисячів дітей, яких їх батьки розвелися, а їх лишили самих на долю й недолю. Не згадуючи також про ті діти, що їх другі сотки тисячів, що породилися без супружжя. Але ціле нещастя також з дітьми в школі. Большевицький часопис „Ізвестія" описує таке: „Хлопці роблять собі кривду, курять, стріляють, часто ранять одні других — нападають безстидно на дівчата в школі; але такого звірства допускаються й вчителі." — Чисте пекло на землі.

Річниця Симона Петлюри. Українці цілого світу, які живуть поза межами СССР. урочисто обходили десяту річницю трагічної смерти Українського Національного Героя — Головного Команданта Української Армії Симона Петлюри.

Після своєї трагічної смерти Симон Петлюра став ще страшніший для ворогів України, бо його імя зробилося прапором, коло котрого гуртуються всі українські громадяни.

Під большевією Україна не може вшанувати річниці смерти свого найбільшого Сина, але за кордоном, де Українці мають можливість свобідно говорити, всюди відбулися зворушливі обходи цієї сумної річниці. Всюди, де лише живуть Українці, всюди відбулися жалібні маніфестації. У Львові також відбулася академія в честь нашого Героя Симона Петлюри у великому театрі при величавому здвизі українського громадянства Львова й околиці.

Це однодушне поступування Українців є найкращим доказом того, що Україна одностайно повстає проти московсько-большевицького панування й що вона має тверду волю добитися своєї незалежности.

„ЦЕНТРОСОЮЗ"

Львів, ул. Зіморовича ч. 20/22.

поручає **мила** власного виробу **до прання й миття** з запахом, **мило тоалетове** (троякий формат), **мило до голення; чистки** з власній навивальні. — **Занимається** експортом: яєць, беконів, фасолі заграницю. **Має на складі:** штучні погної, насіння, господарські машини і приладдя — **Всі українські Кооперативи** на Лемківщині робіть замовлення тільки в **„Центросоюзі", Львів, Зіморовича ч. 20/22.**

Видавець і відп. ред. **Михайло Таранько.** З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

Поштове заплачено гуртом.
Opłatę pocztową opłacono ryczałtem.

Наш Лемко

РІК III. Ч. 13 (61).

Львів, 1-го липня 1936.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Члени Апостольства Молитви.
Це Брацтво зреорганізував Впр. о. Іван Тилявський, по двох роках нечинности в парохії Матієва, в Новосандеччині. Сидить зправа Впр. о. Іван Тилявський, зліва Впр. о. Василь Хробак, поміж ревнительками М. Сметана, Ґамбальова та другі невісти й дівчата з Матієвої, Складистого, Ростічок і Чачова, всі ревно віддані службі Божій.

За орґанізацію жіноцтва.

Всі радіємо, що наші села на Лемківщині не устають в освітній праці. Лемківщина добуває на народньому полі щораз кращі осяги. Але ця праця й осяги не представляють такої величі, як у других українських землях. Бо на Лемківщині немає орґанізації народніх сил.

Зайдім до першого кращого Кружка Молоді, або до читальні „Просвіта" — та що тут бачимо? Читають, працюють, але самі мущини. А де наші сестри, матері й все жіноцтво? Невже-ж їх не обовязує освітня праця та орґанізаційна лучба? Тут саме джерело нашої слабосильности.

Знаємо, що мати виховує дітей, вона вщіплює в їхні душі перші перлини виховних прикмет. Мати є цілим світом для дитини. Від своєї матери дитина вчиться говорити і Богу молитись, тут вона дізнає перших втіх і болів і бере участь в родинних веселих і сумних нагодах.

Уладження дому, щоденний спосіб життя, звичаї й обичаї, чесноти родинні бувають предметом думок, почувань і бажань дитини; вони виповнюють її душу, та лишають нестертий слід на ціле життя. Домове виховання є основою цілого виховання. Воно веде до цілі, але тільки тоді, коли родичі самі добрими виховниками. Родина кладе основи всім домовим і громадським чеснотам; вона плекає почування обовязку та призвичаює до правильної діяльности і ладу.

А на чімже душа дитини може гарніше розвинутися, як не на народнім ґрунті, на любові до рідного народу й до рідньої землі — на щирій охоті жити з народом для народньої справи та її долі?

Тому саме — наше жіноцтво на Лемківщині — вже з природи річи дуже побожне, ощадне й працьовите, може принести великі користи собі й нашому народові у творчій народній діяльности. Та, щоб наші сестри, всі жінки й матері також були причетні на шляху піднесення й поведення орґанізаційної — освітньої праці — треба їх усі — поголовно згуртувати в існуючих вже читальнях „Просвіти", кружках „Рідної Школи", „Сільського Господаря". Де знову немає ще просвітньої установи або товариства, треба подбати про його основання — аж до успіху.

Щойно тоді наші сестри, матері на Лемківщині, як стануть у першу чергу членами „Просвіти", будуть самі набиратися того цінного знання, відтак зможуть навчати дітей минувшини українського народу, показати, що в тій минувшині доброго — що злого, за що треба рідний нарід любити й як його любити та до чого прямувати.

Лише в цей спосіб найдемо вмілий підхід і ліки на наше незавидне положення — та створимо дійсну народню всеукраїнську орґанізацію.

Анна Тарновичева.

ОПОВІСТКА.

З огляду на Перший Великий **Український Зїзд Лемків в Америці** та **Загальний Збір „Просвіти"** у Львові, це число виходить збільшене.

Перший Лемківський Конгрес в Америці.

В Українськім Народнім Домі, при 849. Н. Френклін, Ст., у Філядельфії відбувся в суботу, 6. червня ц. р. **Перший Конгрес Українців-Лемків в Америці.**

На цей Зїзд, важний в історії Українського Народа, зокрема для великої та чисельної Лемківської Еміграції за океаном прибули всі делегати й представники всіх Комітетів Оборони Лемківщини з ріжних міст Злучених Держав Півн. Америки.

Зїзд відкрив Голова Першого Комітету Оборони Лемківщини, громадянин Василь Левчик з Елізабет, точно в годині 10-тій рано, короткою промовою, в якій Голова Комітетів річево й змістовно зясував важність Конгресу, його ціль та завдання: провірити й передумати всі справи, що звязані з Лемківщиною, начеркнути пляни на майбутнє, як найкраще охоронити Братів Лемків в Америці й Старому Краю перед заливом чужих сил — та як рятувати їх для рідного Українського Народу. Після вибору Комісій переведено вибір Конгресової Президії, в склад якої увійшли громадяни: Дмитро Капітула як голова, Петро Ікалович і Душник, як секретарі. Гр. Капітула сам проводив цілому Конгресові.

По відчитанню протоколу, голова Конгресу передав всім Зібраним Громадянам, Відпоручникам Українських Національних Товариств та Організацій і Гостям щирі привіти письменні зі Старого Краю, між іншими від **„Просвіти“** та Редакції **„Нашого Лемка“** у Львові, телеграфічні, а також приватні представники кількох Українських Установ передали устно Зїздові привітання.

Відтак по звітах головних урядовців Комітетів, Контрольної Комісії та по дискусії над звітами, Василь Тиханич, з Філядельфії, виголосив реферат про Українців-Лемків в Америці, висказуючи погляд в намїченню шляху, яким треба ступати Українцям з Лемківщини в Америці, щоб не бути далі знаряддям у руках ріжних московських агентів, але стояти в рядах тих, що готові на всяку жертву, щоб Лемківщина була наша, та щоб Лемки держались одної великої Української Родини. Опісля Михайло Дудра, уродженець Лемківщини зо села Гладишева, коло Горлиць, представив у подробицях положення та відродження Лемківщини під сучасну пору. Найважнішим завданням цього Конгресу буде ухвалити відповідні пляни щодо зорганізування допомоги Старому Краєві, як також культурно-просвітньої та загально освідомлюючої праці тут на місці, серед лемківської еміграції. Завдання безсумнівно важне та велике. Виконати можна його тільки зорганізовано та обєднано. Лемки, як частина великого Українського Народа, не зістають позаду, але йдуть вперед, разом з ним. — Даймо доказ, що вміємо постояти за себе та за свої права, що вміємо працювати для своєї справи. Найкращою нагодою провірити наші сили — це якраз сьогоднішний Конгрес. Він ясно викаже, чи й наскільки Лемки здібні до праці над собою. Він дотичить нашої найближчої, рідної землі та найдорожчої нам справи ратувати наших найближчих братів. Ми не заведемо надій наших братів у Старім Краю!

Відтак відчитано й принято статут організації та резолюції, що мали були проголошені в пресі.

Вибрано новий уряд у складі: **Василь Левчик, голова; Дмитро Капітула, заступник голови; Петро Ікалович, фінансовий секретар; Андрій Смит, рекордовий секретар; Іван Борисевич, скарбник.**

Відспіванням національного гимну закінчено перший великий Лемківський Збір в Америці.

Від Редакції: Ближчі подробиці про деякі справи подамо в черговіх числах.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

„Нашого Лемка“ прислали: Впреосв. Кир Никита Будка, Гр. Кат. Єпископ у Львові 30 зл. як неприятий гонорар від Вп. Д-ра Маркіяна Дзеровича, Впреосв. Кир Іван Бучко як добровільна підмога 2 зл. Хто черговий?

Недокінчений дім Сестер Служебниць в Залужі-Війське.

ПРОСВІТЯНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ В ГАЛИЧИНІ.

У Львові відбувся загальний зїзд просвітянських представників з цілої Галичини. Зі звідомлень про діяльність „Просвіти“ дізнаємось, що в сучасну пору в Галичині є 82 повітові філії і 3071 читалень з 275 тисячами членів. При читальнях є 2049 театральних гуртків, 1086 співацьких гуртків, 411 самоосвітних гуртків, 124 орхестр. 1251 читалень мають власні доми, 50 читалень будує доми, а до 600 читалень приготовляються до будови. Вартість всего майна читалень і філій оцінено на 7 і пів міліона зол. При читальнях є 2915 книгозбірень, а в них 580 тисяч книжок і 6440 часописів. Працею просвітянських організацій керує 50 повітових інструкторів та інструктори при головнім Т-ві у Львові.

НЕ ХОДІТЬ ДО КОРШМИ — АЛЕ ЙДІТЬ ДО ЧИТАЛЬНІ!

ЗВИДЖУЙМО НАШІ ГОРИ.

Дня 7. VI. ц. р. свідома молодь з підяворинських сіл, з Угрина, Нової Веси, Лосього, Розтоки Великої, Ястрябика, Злоцького і Щавника урядили собі прогульку на гору Яворину (1116 м. високу).

Розвеселилось яворинське пасмо від гамону гарно виконаних народніх пісень. — Хори зі Злоцького і Лосього співали на перехрестю. Давно, давно не бачила стареньке Яворина так гарно вишиваних блюзок, сорочок, фартухів. І давно не бачила тільки молоді у такій згоді як тепер.

Весело забавлялись усі, одначе недовго, бо холодний вітер зганяв наших прогульковців у затишні місця й домів.

Весело з піснею на устах вертали прогульковці вечором домів.

Старші, почувши гомін пісні, вистоювали коло хат і згадували свої молоді літа. — Не одному старикови жаль стало минулих молодих літ.

Похвала належиться цим прогульковцям, що у так гарний спосіб використали вільний від праці час.

Лемко.

Разом заспіваймо!

Ганусі Тупяківній

Люба наша країно,
Як мати дорога, Лемківщино,
Дзвінкі пісні линуть лугами,
Ген, ген з білої хатини.

Співай Ганусю весело,
Хай Твій голосочок плине у село:
Про батьків наших, про славу —
Якщо рада й я поможу:

Разом заспіваймо про народ,
Про Україну — на честь Божу
Згадаймо наших лицарів;
Лемківщині не щадім красних слів!

Теодор Яворський.

Замовляйте й всім поручайте
„ІЛЮСТРОВАНУ ІСТОРІЮ ЛЕМКІВЩИНИ",
що має 288 сторінок друку, 3 карти та 125 ілюстрацій — в ціні три зл. за один примірник — для закордону 1 ам. доляр або рівновартість
й „УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ"
також з ілюстраціями на 68 сторінках друку — в ціні за один примірник 50 гр. — Замовлення слати до Адміністрації **„Наш Лемко"**, Львів, Зіморовича 3. — На поштову оплату долучити 50 грошів.

Україна за далекими морями.

Немає, здається, ні одної родини на Лемківщині, що не мала б когось близького, кревного в Новім Світі, в Америці, Аргентині, Уругваю, або в Канаді.

До війни між обома світами був тісний звязок. Що року багато людей виїздило з села тамтуди та не один вертав звідтам з грішми знову до рідного села. Та одні другим розказували, як живе рідне село, як живуть його односельчани по тамтой бік Океану (океан, це безмежне море, яке розділює дві частини світа: Америку й Европу). Війна перервала ці звязки. Цілі пять років не приходила ніяка вістка з рідного села до Нового Світу і навідворот. А по війні звязки трохи відновились, та не надовго. Бо Америка припинила мандрівку народів з Европи до себе та з Америки вже ніхто не мав охоти вертати. Наші брати, що виїхали за море ще перед війною ніколи не забувають про рідне село та про рідну Лемківщину.

На доказ цього наводимо частину з листа нашого передплатника Михайла Мадараша з Канади, де він у вступі витається з нами і пише, що він уродився в селі Одрехова, сяніцького повіту, а до Америки виїхав ще далеко перед війною.

„До 1905 р. я жив в Америці, а від того року переїхав на стало до Канади, де вже 30 літ живу зі своєю родиною в Брант Форд. Мені дуже мило почитати про мої рідні сторони в українській газеті „Наш Лемко", яку я вже другий рік передплачую. Та хоч тут у Канаді маємо багато українських народніх часописів, одначе я найбільше вдоволений з „Нашого Лемка". Щиро дякую „Нашому Лемкови", що ревно боронить нашу греко-католицьку Церкву перед кацапами, різними Іванами і большевиками. Та й в нас у Канаді багато такого сміття. У марті 1935 р. кацапи тутешні хотіли нам відібрати нашу греко-католицьку церкву і зробити з неї кацапську. Але ми Українці Лемки і Подоляки збудували нашу святу церковцю ще в 1916 році під кермою тодішнього нашого Дорогого греко-католицького Архипастиря **Епископа Никити Будки,** що тоді перебував у Канаді та вів богоугодну апостольську працю серед Українців-Лемків і других з Галичини. Мирно жилося нам при нашій Церкві, але в 1935 р. московські пройдисвіти вхопили ключі від нашої церкви і салі (галі) та проголосили кацапську церкву. Тоді ми Українці-Лемки з Одрехової й Синева подали до головного суду в Торонті скаргу за віддання нам нашої церкви. І дійсно канадійський суд, опираючися на справедливости (Англійці дуже точні та справедливі!) наказав кацапам віддати нам ключі й церкву. Отже в нас Українців есть віра і Церков, а в кацапів одна жінка в краю, а друга в Канаді; Лемки ходять собі до Божого Дому до церкви, а кацапи заглядають здалека. Але цим ніхто не тішиться, бо всі ми Українці бажаємо собі взаїмної згоди, тоді б ніякі чуда ані дива не могли нам пошкодити.

— Не плюй — каже пословиця — у криницю, бо часом тобі придасться з неї води напити.

Здоровлю Редакцію „Нашого Лемка" щиро М. Мадараш, Українець з Лемківщини в Канаді."

Від Редакції: Славно наші Брати, що в першій черзі горнетесь до рідної греко-католицької церковці та хоч так довго живете за морем, памятаєте про Рідні Сторони. Гордимось Вами — бо наша Батьківщина має гідних синів! Шлемо Вам Всім якнайкращі бажання. Хай наші слова кріплять дальше Ваші серця й нагадують рідні хати.

——o——

Горять в часі пожежі не тільки будинки, але й дорогі господарські знаряди, хатня обстановка і т. п., тому мусите обезпечити від огню також свій мертвий і живий інвентар **на повну вартість** в одинокому українському
Т-ві взаїмних обезпечень
„Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Географічний словник.

На загальне бажання всіх наших читачів продовжаємо сторінку „Пізнаваймо рідну землю".

Боднарка, українське село коло Липинок, у Горличчині, з церквою Покр. Пр. Богор. збудованою 1900 р., знане вже в 1595 р. (недруковані документи з 25. V. 1595 р., що вказують на Федора Микулича, який найбільше причинився до розбудови та впорядкування села). Українців у селі поверх 750. До залізниці в Лібуші 11 км., пошта в Липинках 7 км.

Белхівка, потік, бере початки з північного боку гори „Дзядів Верх" (647 м.), в селі Белхівка, пливе на північ до Збоїськ, прибираючи з правого берега **Ратнавку,** поза збоївськими болонями зв. **Модрою** (потік Модрий) пливе через село **Просік,** лучиться з правого боку з **Небещанським** потоком і по 9 км. бігу на північ, вливається з правого берега до **Сянічка** притоки Сяну, що в селі **Трепча** лучиться з Сяновими водами.

Бендюга — Бедюха, потік в селі Бахір, коло Дубецька, випливає на північному промежжі, з гори прозваної „Вороблик" (417 м.), вливається просто до Сяну.

Береска, потік у селі Горішні Береги, збирає води з кількох джерел, пливе через село **Насічну,** дочерне Царинського, відтак через Дверник, прибираючи з обох сторін короткі лісні потічки та по 2 милевім бігу вливається до Сяну з лівого берега напроти присілка Дверничка (вівсяна рілля).

Берестівка, потічок в селі Береcть — у Грибівщині — випливає з горбовин **„Пасічки"** (785 м.) на межі села Берестя, Крижівки та Новоївеси; пливе на північний схід, прибираючи з правого берега потічок **Саниківку,** вливається до **Перунки,** притоки Білої Дунаєцької.

Березів, на західній межі українських осель, засноване в 1359, стає містом в 1413 р.

Бонарівка, річка випливає з північньо-західної части села Бонарівка, на полудне від **Годівського ліса,** пливе на схід через Бонарівку, завертаючи на північ .схід до села **Жизнової** та вливається до **Стобниці,** притоки Вислока. Довжина ріки 1 миля; вона прибирає з обох берегів багато потічків, що випливають з **Горішньої Кичури** (518 м.) і з лісистих горбовин Липчанки.

Щераз просимо всі листи і гроші висилати тільки на адресу: „Наш Лемко", Львів, Зіморовича 3, гроші посилати розрахунковими переказами ч. 141.

Що нового в політиці.

У **Франції** тривають штрайки. Франція переживає тепер часи, що нагадують Росію в 1917. р.: брак харчів, безконечні віча, походи та другі революційні авантури.

Італія грозить, що виступить з Союзу Народів і заключить союз з Німеччиною. Цього найбільше боїться **Англія.** Знову **Німеччина** скоро і сильно зброїться та будує на своїй західній границі пояс кріпостей на оборону перед Францією.

В **Палестині** Араби зводять криваві бої з англійськими військами, що боронять жидів. Араби стріляють до жидів з машинових крісів. Англійські власти в Палестині впровадили кару смерти на тих, кого зловлять, що стріляє. Але Араби не зважають на те й дальше мотвошать жидів.

Большевики втяли нову штуку: їм грозить поважна небезпека перед Сходом, цебто перед Японією. Та, щоб відвернути увагу Европи від грізного положення на Сході та присмирити невдоволене й голодом та тюрмою виснажене своє населення, ухвалили нову конституцію з деякою релігійною та громадською свободою, — але тільки на папері! Бо Г. П. У. не спочиває, лише дальше заповнює московські тюрми невинними або шле їх на певну смерть на Соловки.

У **Чехословаччині** знову заговорили про автономію Закарпаття, заселеного Українцями. Столицею Українців Закарпаття мав би бути Ужгород.

В **Польщі** дальше різні комунізуючі елементи використовують страйкуючих робітників до демонстрацій. В закордонній політиці Польщі цікаве те, що польське правительство звільнило свого посла в Парижі (у Франції) та на його місце призначено польського посла в Москві.

Франції грозить вимертя. В 1935 р. в Франції більше людей вмерло, як народилося. А те все тому, що не шанується св. чистоти, що хочеться гріху, а не хочеться дітей, що не шанується наказу Божого й св. Церкви. Гріх мститься найбільшетаки на тих, що його допускаються.

СМЕРТЬ ЗА МЕЖУ.

В селі Павликома, пов. Березів посварився за межу Теодор Круль з Влад. Рудавскім. В часі суперечки, що перемінилася в бійку, Круль вдарив Рудавского ґумовою палкою так сильно по голові, що той негайно помер. Вбивника арештували.

Новинки.

Шкільний рік скінчився в суботу, 21. червня ц. р. Новий шкільний рік зачнеться 3. вересня ц. р.

Товариство взаїмних обезпечень „Дністер" у Львові відбуло свої загальні збори. Відтепер „Дністер" буде переводити обезпечення від огню головно від рухомого майна.

Одиноке українське Товариство обезпечень на життя „Карпатія" розвивається чимраз краще. Українці повинні всі обезпечуватися на життя тільки в „Карпатії" у Львові.

Кров на Академії в честь Івана Франка. В родиннім селі Франка в Нагуєвичах, повіт Дрогобич, 31. травня ц. р. місцеві недовірки запросили ріжних жидів і комуністів, які закрили червоною плахтою наш тризуб, потім відібрали український прапор від сільської молоді та кількацять з них тяжко ранили. Жидівські промовці хвалили большевію та її жидівсько-безбожницький лад. Наші господарі з Нагуєвич трималися здалека. З цеї події бачимо, що комуністичним розбивачам здорового суспільно - громадянського життя треба ставити зорганізований відпір. Недопускати ані до читальні, ані до хат затуманених жидівськими обіцянками легкодухів; не ножом ані не палкою боротися, лише організованістю. Де немає в селі читальні „Просвіта", там зараз її заснувати та вести культурно-освідомляючу працю. Якщо свідома буде наша молодь, — не лячні нам будуть жидівські червоні подвиги.

Просимо всіх прислати передплату на другий піврік і вирівнати свої залеглости.

Жидівські козаки. Молоді палестинські жидки почали старатися, аби англійська влада створила з них „жидівський легіон" — як частину збройних сил Британської Імперії. Англійська влада не погодилася на те, заявила, що жидів може приймати лише до помічної поліційної служби в самій Палестині, бо не дає довіря жидівській хоробрости. А тимчасом у большевії жиди вже стають навіть козаками, а є, як пише преса, навіть такі, що вміють орудувати шаблею!

Хто вчить наші діти? Під таким заголовком читаємо в Нар. Справі 24. ч. слідуюче: З Вороблика Корол., пов. Сянік дописують нам: „Дня 26. квітня 1936 р. наш Аматорський Гурток виставив штуки „Турецькі старости" і „Семе не кради", які дуже гарно вдалися. Та не подобалося п. Барні Стефанові, який у нас є солтисом і управителем школи (також цікаве!), що на

ДАЙЖЕ БОЖЕ!

Серед села, при дорозі
Мурована коршма стояла —
Горда, пишна з соломяних стріх
На весь рот довго собі кепкувала.

Там люди майна й чести
позбувалися,
Мов божкові низько кланялися.
Коршма кривавицею годувана;
У ній розпуста, бійки що вечора
аж до білого рана.

Але сонце золотеє продерлось
крізь хмари,
Душу селянина освітило:
Замісць чарки, бійок, сварки
У сільській хатині
Книжка, часопис і згода —
Богові у славу й людям вигода.

При дорозі читальня величава —
У ній ціле село, вся молоджава.

Дайже Боже, щоб усюди,
Де лиш наші люди, зайшла
Конечна така зміна!
Тоді теж напевно воскресне
Наша рідна, краща днина

Степан Сквіртнянський.

виставі було багато школярів і він заборонив їм ходити до „Сільського Господаря", а дозволив ходити до читальні Качковского (бо п. Барна почуває себе москалем).

Але одного хлопчину, сироту без батька й мами, Володимира Копчака, учня 4-ої кляси, який у штуці „Семе не кради" грав ролю Лейбусика, управитель школи п. Барна закликав дня 27. і 28. квітня до своєї канцелярії і бив його там по голові й по лиці та ще й грозив, що то лиш початок... Хлопець боїться тепер іти до школи."

Господарсько - кооперативна нарада в Ліську. В травні ц. р. відбулася господарсько - кооперативна нарада в Ліську. Нараду зорганізував місцевий „Сільський Господар". На нараду прибуло 318 селян з 32 сіл, 9 священиків і 2 світських інтелігентів. У повіті зростає свідомість. Кооперативна праця в повіті могла би вже йти успішно, оскільки був би на місці кооперативний організатор, що повів би організацію по селах. Після реферату посла Зиновія Пеленського відбулася оживлена дискусія, в котрій забирали голос селяни з домаганням організації кооперації на місцях. Слідно велике заінтересування молочарством.

Скільки жидів їде до Палестини? Англійська статистика виказує, що в р. 1935. до Палестини приїхало з ріжних країв 61.854 жидів, у році

1934. до Палестини прибуло 44.143 жидів, а в 1933. р. з самої Німеччини приїхало до Палестини на сталий побут 30 тисяч жидів.

Окрали церкву в селі Синеві к. Риманова невідомі злочинці; залізною штангою виважили входові двері та забрали з церкви білизну і 7.50 зл. Люди здогадуються, що це зробили якісь жидівсько-большевицькі батяри, бо далекий злодій був би закрав вартісніші річи. Цікаве, де була тоді громадська варта?

Потреба української пекарні в Сяноці. Дооколичні села домагаються, щоб у Сяноці розбудувати свою кооперативну пекарню, де находили би працю українські пекарі (знаємо, що такі є на Лемківщині — от хочби Степан Серединський з Улюча!), бо така кооперативна пекарня буде розвиватися дуже успішно в Сяноці та наші господарі й міщанство не мусіло би їсти та купувати жидівського хліба. Варто про це подумати.

Чудо з хрестом. Коло старої церкви в Улючі над Сяном, на так званім „Дубнику" поставив хтось великий хрест на памятку Українським Героям у визвольних змаганнях. Але вже другого дня Зелених Свят люди, що ішли до церкви, бачили цей хрест коло громадської канцелярії. Яким способом він там дістався, про це ніхто не знає. Зате всі знають, що поліція переводила слідство в цій справі.

З любови до могили. В містечку Волоська Тирява господиня Юлія Ясінська найшла собі дорадника, бо її муж виїхав до Франції на заробіток, щоб поліпшити свою долю. Та не довго її цей „найдений" розраджував, бо коли недавно пішли обоє разом за село на прохід, там її любовник убив. Ясінська лишила троє малих дітей, а дорадник сидить в тюрмі в Сяноці та чекає присуду.

Ще одна сметанкова відбірня на Лемківщині, заложена в червні ц. р. в селі Королівський Вороблик, під назвою „Сметанкова Станиця Сяніцької Районової Молочарні Маслосоюза". Славно Воробличани!

Українці є й над Вислою. Люди, що їхали принагідно 15. травня гостинцем в пулавськім повіті недалеко Висли, чули, як новобранці, що верталися від бранки в Пулавах до своїх сіл в околиці Висли, співали українські пісні, м. ін. „Реве та стогне", „Ой, не ходи Грицю" й інші. Це знак, що і в тих селах над Вислою живуть свідомі українці.

——o——

ЛЕМКІВСЬКЕ КІНО.

Брудершафт.

У Висовій, п. Горлиці, по перенесенню учителя Батюка під Бохню, назначено упр. школи „русского" Полошиновича Юрка. Вибір був дуже добрий, він чоловік товариський, вміє заходитися з людьми, має широкі знайомства, а з „зеленяками", навіть говорить собі так просто: „ти Юрку!" — А цо, Войтусь?"

Дводенний курс на дипльомованих лемків.

Кажуть, що Трохановський приготовляє на вакації для учительства горлицькой округи „курс єнзика лемковскего". Двудньови курс".

Минулого року на лемківських селах переважно діставали посаду такі учителі, що мали від Трохановського „дипльом" і ноту на свідоцтві з „лемковскего". А тепер такі свідоцтва вже всі дістануть. Трохановський має досвід в тих дводенних курсах (в Криниці, або Н. Санчі!), а з курсантами мало клопоту. Попросту: конь — кон, овца — овца, писклента — писклята. Точно так, як в „лемківськім букварі".

О. Полянський не тратить надії...

Справа наслідника Ап. Адміністрації ще дальше актуальна. Щось робиться.

В дні 18. червня ц. р. вечором нагло приїхав тут, до Криниці Др. Сьокало з Горлиць, а вчас рано 19. червня сам о. Полянський І. автом...

Якась справа нагла.

О. Полянський їздить, дуже їздить, навіть за дуже їздить...

Обіжник Ап. Адміністрації.

О. Полянський розіслав обіжник до урядів парохіяльних проти делегацій, депутацій до Риманова, бо не личить з гідністю священика, щоби в його справі ургували якісь гурти вірних даної парохії.

Священикови не випадає просити, кланятися...

„Русскій" адвокат.

В горлицького „русского" адвоката Д-ра В. Сьокала конципієнтом є чужинець-жид, що української мови, чи лемківського говору цілком не знає.

Не дивниця! На Лемківщині вже стільки жидів, що ще один в Д-ра Сьокала, головного філяра „Лемко-Союза" — то капля в морю, дрібниця. Що то кому шкодить?! І так останки „русских" правників практикують у чужинців (прим. мґр. Дуркот).

Склад
Народної Торговлі
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

УКРАЇНСЬКИЙ ЗЇЗД В АМЕРИЦІ

відбувся недавно в Пітсбурзі, в Злучених Державах Північної Америки. На цей зїзд української католицької молоді при участи 600 осіб прибув епископ Преосв. Константин Богачевський і виголосив гарячу промову. Зїзд приняв чотири ухвали, в яких заявив, що громадська діяльність Українців може спиратися тільки на християнських основах і засадах у тісних взаєминах і співпрацею з українською католицькою Церквою. Зїзд висловив надію, що швидко воскресне вільна незалежна Українська Держава на руїнах теперішнього большевизму.

ВЕСІЛЬНА СМІХОВИНКА.

Передрук з книжки: **„Українське Весілля на Лемківщині".**

Двох пріятелів ревних в серцю й мові — зішлися раз в ярмак сьвяточній в Бабові. А привітавши, як ся чловек з чловеком так часто не сходіт —

еден другому рече, як то по звичаю: як ся ті поводит любій пріятелю?

— Оженіл ем ся.

— То добрі, Богу хвала.

— Не добрі, бо з ней есть велька нездара.

— То зьлі.

— Та неконче зьлі, бо з довгом ся мі злекшало. Бо во вяні з ньом взял-ем пінязі немало.

— Та добрі.

— Ой ні, бо за вяно, штомі далі, накупілем увец, то мі вшиткі поздихалі.

— Та не конче зьлі, бо за скору і вовну достал ем пінязі міхіріну повну.

— То добрі.

— А де там добрі до марніка, кед ся мі інша випроваділа штука. Дім ем собі купіл, викінчів, визлотіл, перун тріс до него й обернул в попіл.

— О, то зьлі.

— Не дбам, добрі мі з тим громом, бо оген спалів жену враз з домом. (66 стор).

Загальні Збори Т-ва „Просвіта".

У четвер 11. червня ц. р. відбулися у Львові ділові Загальні Збори Товариства „Просвіта". Загальні Збори відкрив голова **проф. Іван Брик,** привитав приявних 414 відпоручників, 16 гостей, 9 представників преси, відчитав довгий спис померших членів, яких память присутні вшанували повстанням з місць.

На Збори приїхав з Лемківщини **Др. Василь Блавацький,** голова Філії „Просвіта" сяніцької округи.

Президію Загальних Зборів творять: голова **проф. І. Брик** та заступник голови **посол Василь Мудрий.** Голова покликав на секретарів: п-ю К. Мизюкову з Белза і ред. Юліяна Тарновича зі Львова.

Опісля директор **Семен Магаляс** відчитав правильник нарад, який присутні одноголосно приняли.

З черги секретар **Микола Дужий** подав доповнення до обширного звідомлення з діяльности Виділу Товариства „Просвіта" за час від 1. січня 1933 р. до 31. грудня 1935 р., що появилося окремою книжкою. На 3.071 читалень „Просвіти" основано у звітовому часі 134 читальні так, що приблизно що 8 днів основувано одну читальню. За той час перестало існувати 45 читалень і **сюди слід зачислити порозвязувані читальні на Лемківщині, головно всі читальні в окрузі Філії „Просвіти" в Новому Санчі.** На оснування 49 читалень не можна було добитися дозволу від влади. **На Лемківщині є тепер 67 читалень і ніодної на північно-західних українських землях.** У звітовому часі прибуло 50 тисяч нових членів у читальнях так, що тепер по читальнях „Просвіти" працює 275.324 активних членів (між ними 205 тисяч 981 мужчин і 65 тисяч 714 жінок), які творять 15 відсотків дорослого українського населення в Галичині.

Дальше Загальні Збори під невмовкаючі оплески ухвалили **привіт нашим братам за Збручем, які караються у важкій неволі під большевицьким ярмом і тим, які з незалежних від себе причин не могли явитися на Зборах Товариства.** Крім того на Збори надіслало привіт Українське Протиалькогольне і Протинікотинне Т-во „Відродження", який відчитано також під голосні оплесли присутніх, що на внесок самих делєгатів стрималися всі від курення на салі.

Потім **редактор Михайло Таранько** представив краснорічиво матеріяльне положення Т-ва за звітовий час, завзиваючи несовісних довжників до скорого вирівнання своїх зобовязань.

По виборі Комісії Матки вивязалася гаряча дискусія, в якій забирало голос 36 осіб. Слід підчеркнути слова **редактора Василя Гліб овицького,що в „Просвіті можна говорити лише про християнсько-національний світогляд, бо лише такої України ми хочемо!** (Голосні оплески).

Дуже важні також висновки других бесідників, щоби плекати тверді характери, уряджувати по селах концерти, яким можна будити національну свідомість у масах, щоб у просвітянських організаціях необхідно повести **протиалькогольну і протинікотинну акцію,** організувати жінок як членів „Просвіти", протиставитися комуністичним і москвофільським затіям на всіх українських землях.

Опісля Загальні Збори вибрали одноголосно **Головою Т-ва „Просвіта" професора д-ра Івана Брика.**

Вкінці по виборі 11 членів до Головного Виділу, заступників та членів Контрольної Комісії, як рівнож привітом Філії „Просвіти" у Харбіні (Азії) і на Далекому Сході, на Закарпатті, Буковині, в Америці, Канаді, Аргентині, Бразилії — та на інших землях за кордоном, де живуть наші Брати Українці — Загальні Збори закінчилися в год. 6. вечором відспіванням національного гимну.

З цього звіту бачимо, що лише „Просвіта" дає нам правдиву культуру, тому всі вписуймося в члени цього правдиво українського осередка освітньої праці. Не сміє бути ані одного Українця на Лемківщині, що не був би членом „Просвіти".

Важне для Аматорських Гуртків на Лемківщині.

Вже від довшого часу дається відчувати нашим Аматорським Гурткам дошкульний брак сценічних і театральних приборів, як: всілякі вбрання, прибори до характеризації і т. п.

Певно, що тепер тяжкі часи, та що поодинокі села не можуть собі позволити на власні прибори, а випозичання в чужих випозичальнях (укарнїських нема) коштує багато (50 сот. „від штуки").

Тому краще буде заложити в кожному осередньому селі кожної округи **спільну, кооперативну випозичальню,** де за малою оплатою для членів безплатно) можна буде позичати всілякі прибори до представлень. Такі кооперативні випозичальні треба основати при кожній Філії „Просвіта", як також у більших переїздових селах; приєднувати „Просвіті" поголовно всіх українців на Лемківщині в члени, бо чим більше буде членів „Просвіти" — тим краща буде організаційна сітка та цим самим успішна освітня робота на місцях. Цеї справи не сміємо занедбувати!

І вже пишуть нам з Риманівщини, що таку кооперативну випозичальню засновують для риманівської округи в селі Босько (це проект Михайла Проця з Боська) — тимбільше, що Босько при залізниці, а по друге, що там уже є дещо театральних приборів. Аматорський Гурток з Вороблика Кор. дає в Боську виставу „Турецьких Старостів" і „Семе не кради" з призначенням цілого чистого доходу на повищу ціль.

Також наш співробітник Степан Вархоляк з Кор. Вороблика дуже розумно радить, щоб у цій справі всі провідники, або дирігенти тощо, режісери Аматорських Гуртків присилали свої спостереження та заінтересування на місцях, бо наша трибуна „Наш Лемко" не буде жалувати за місцем, щоб такі справи всебічно насвітлювати.

ДОБРИЙ ПРИМІР.

В сиропустну неділю 23. лютня ц. р. зібралося кількох мужчин (курців) в одного господаря в Ждині та постановили не курити тютюну через цілий великий піст аж до Великодня.

Опісля в 3 тижні оповідав мені про це один з них, женатий вже чоловік, що тепер має ліпший смак до їдження, немає чого йти до жида, має багато часу, тож бере книжку чи газету й читає. Зайшов раз до склепу та жидки до його кажуть: чому ви до нас мало ходите? а чому ви не курите, воно не один так пробував та не видержав. Хотіли честувати папіроскою. Але він сказав рішучо: давай 100 золотих чи закурю, пхай ніж у горло, — також не курю. Запримітив також по собі, що чується міцніший, не несе останній грош чи яйце до жида, а жінка дуже вдоволена подасть нераз щось ліпше зїсти і тішиться своїм чоловіком.

У свята зійшлися другий раз та рішили на дальше не курити. **Т. Е.**

Черговий Зїзд представників Українських Обласних Музеїв у Сяноці.

Святочні хвилини переживало сяніцьке громадянство в днях 31. травня та 1. червня. Зїхалися там у музеї „Лемківщина" представники наших столичних та обласних музеїв, щоб представити висліди своєї праці за минулий рік та нарадитися над напрямами дальшої праці.

На зїзд прибули: **д-р Драган** (Львів), **д-р Кобільник, інж. Кордуба, проф. Орловський** (Самбір), **д-р Фільц** та **проф. Пронь** (Яворів), **м-р Бартків** (Стрий), **проф. О. Кульчицька** та **д-р Шпитковський** (Перемишль), **Савчак** (Рава Руська), та **д-р Коковський** (Бережани).

Зїзд відкрив голова сяніцького музею проф. Л. Гец, а потім представники під проводом голови Комітету Українських Обласних Музеїв д-ра Кобільника приступила до складання звітів та нарад над дальшою працею музеїв.

Із звітів, що їх складали представники поодиноких музеїв, видно, що вважаючи на ріжні перепони, праця в музеях йде, збірки збільшуються, росте зацікавлення серед громадянства. Деякі музеї влаштували вже, або влаштують в найближчих часах виставки своїх експонатів. Інші знову (Бойківщина, Лемківщина) можуть дійсно почванитися чудовими впрост експонатами церковного мистецтва, ще інші мають дуже гарно розвинені етнографічні відділи. Як головну напрямну праці поставили собі наші обласні музеї завдання: отнографію та історичні памятки, особливо недавно-минулого та опрацьовування призбираних матеріялів.

По довгих та вичерпуючих нарадах, у яких забирали слово всі делеґати, висказуючи свої цінні думки та поради, прийнято всі внесення членів, що до майбутніх напрямів праці, а ще на внесення д-ра Коковського рішено висказати прилюдну подяку всім тим, хто працює для музеїв, а особливо селянству та міщанству, що в багатьох случаях горнеться до праці в музеях.

По нарадах відчитав в салі Народнього Дому д-р Франц Коковський реферат п. н. „Над джерелами Ослави" — нарис матеріяльної культури на сумежжі Бойківщини та Лемківщини. Публика в числі приблизно 80 осіб прислухувалася з цікавістю та заінтересуванням референтові.

Перший день зїзду закінчила спільна вечеря представників музеїв та представників сяніцького громадянства.

Дня 1. червня відбули представники музеїв та деякі члени сяніцького громадянства наукову прогульку до замчища на Мимоні побіч Боська, де оглянули рештки мурів старого замчища, а для музею „Лемківщини" зібрали старовинні предмети, що походять з розкопок на терені того замчища.

Загальне вражіння дуже корисне, а для Лемківщини такі зїзди булиб побажані як найчастіше. **Фр.**

Зїзд представників українських обласних музеїв у Сяноці.
В першому ряді з долини зліва стоять: Кобринський, Гец, Кобільник, Шпитковський, Букатович; в другому ряді: Кордуба, Пронь, Коковський, Драган, Кульчицька, Фільц; в третому ряді: Бартків, Флюнт, Савчак, о. Венгринович, Бажалук, Орловський, о. Константинович.

УКРАЇНСЬКА ВЕСНА.

(поезія в прозі)

Злегка позіваючи будиться світанок. Поволі, непомітно линяє кобальтевий жупан неба, що незбагнутим шатром розіпнялось над сонною землею. Зорі визбуваються сяючого блеску, бліднуть, пропадають в безконечній далі.

Землю закутану в сірий серпанок мряки, поздоровляє з новим днем — ранок. На східній частині небосклону злегка рожевіє заграва, далі дужчає і запалюється червоною поломінню великої пожежі. Знімається блідий серпанок, уноситься угору й розпливається неспостережено в просторі. На травах роса, мов розсипані перли. На сході всміхається крайчиком жевріюче сонце. Його заблукані проміні золотять відрізок білої хмари, що її незамітно посуває по безкрайому небі примхуватий легіт. Надибують розсипану на травах росу й білі перли заміняють в рубінові коралі. На сході бліднє червона заграва, на хвилю жовкне з пересердя. Блискуче сонце виринає ізза обрію, неначе чарівна німфа з лязурових морських хвиль, обнімає землю тисячю золотистих рамен, цілує ніжно цілунками міліонів промінів. Земля горнеться до сонця неначе голодна дитина до материних грудей. Розсіяні роси виблискують сріблом; здається кожня капля замінилася якоюсь чарівною силою в маленьке сонце. І сяють міліони цих ясних сонць.

Чарівний, весняний ранок. Природа збудилася з зимового сну до нового життя. Дерева вдяглися в нові, шовкові шати, замаїлися у свіжу зелень, заквітчались квітами й пишаться своєю здавня невидяною красою, мов дівчина в дні свойого весілля та шепочуть на вітрі, якусь чарівну, незбагнуту казку-мову. Сади — скупалися в молоці, пристроїлися білим квіттям, перетикали зеленню кучеряве віття. На сірих, пухких скибах ріллі зявився працьовитий ратай, а над його похиленою головою заспівав жайворонок. На зеленому лузі повагом ступав довгоногий бузьок. У воздусі переливається пісня розрадованих пташин.

Ціла природа осяяна золотими промінями життедайного сонця, повна пташиного щебетання така приманчива, така захоплююча своєю красою, своєю непорочною свіжістю, Очам любо, душа радіє, наповнятся щастям. Людина відживає в парі з природою. Окрилюється думка, кріпшають мязи, сталиться завзяття.

Вона, українська весна. Здається, в жадному слові не закуто стільки чару, стільки краси, що в тому одному. —

Весна.

Привіт для „Нашого Лемка".

На світлині бачимо нашу найменшу співробітницю **Ганусю Тупаківну**, що з вдячности за пересланні книжечки пересилає нам враз з Степаном Вархоляком щирі поздоровлення з наших зелених Карпат.

З культурно-освітнього життя.

(Критичні завваги).

Кожне українське Товариство на Лемківщині влаштувало продовж зими кілька разів у тиждень проби, спільне читання, дискусійні вечорі, відчити, тощо.

Але з приходом літа поволи починаємо відзвичаюватись від частіших сходин у читальні „Просвіти", Кружку „Сільського Господаря", кооперативі, вимавляючися браком часу, перевтомою по праці, короткими вечорами...

Правда, трудно вимагати, щоби кілька разів тижнево пересиджувати деколи — геть поза північ на спільному читанню.

Одначе не можна відкладати в нескінченість засідання Управи Товариства, щоб обговорити плян праці наперед.

Таксамо не слід байдужіти, або переривати чергових недільних рефератів.

Також деколи лише частина визначених аматорів приходить на пробу, так, що дуже часто треба стягати „помучених" силоміць з ліжок і доставляти на місце, до читальні...

Так робити молодь не сміє! Молодь обох полів повинна бути зразком і приміром гідним до наслідування; відхилень тут робити не вільно!

Мусимо найти час на все; перевтомились фізичною працею в полі, не пошкодить вечором присвятити бодай годинки, дві умовій праці. Навпаки, ці вечірні хвилини культурної праці покріплять наш ум і загартують тіло до фізичної праці на слідуючий день!

Тож кличемо всіх: Киньмо літню байдужність, берімся з запалом до праці для майбутнього добра українського народа!

Ст. Вархоляк.

НАШІ БРАТИ НА ЗАХОДІ ВШАНУВАЛИ ШЕВЧЕНКА.

Дня 1. VI. ц. р. у Злоцькім, заходом Комітету молодіжи і старших під проводом п. Петра Трускавецького відсвятковано урочисто 75-літню річницю смерти Т. Шевченка.

У гарно прибраній зеленню стодолі Полікарпа Милянича зібрані вислухали реферату про життя і творчість Тараса Шевченка. Віддеклямовано „Розрита Могила", „Мені тринайцятий минав" і „Поклін Тобі Тарасе". Мішаний хор відспівав назначені у програмі пісні. Свято закінчено відспіванням національного гимну. На свято окрім злотчан, прийшли щавничане, ястрабчане, миличане і лелюхівяне. — Булоб приявних ще більше, але не всі люди знали про це свято. — Комітет не мав часу повідомити як слід сусідних сіл, бо зізволення отримав щойно 30. 5. вечором. — Треба додати, що це перше зізволення для Українців у Злоцькім від пятьох років.

Лемко.

ОСНОВУЙТЕ ДИТЯЧІ САДКИ!

ВИСТЕРІГАЙТЕСЯ ПРОЙДИСВІТІВ.

Пишуть нам з Лабівщини, що деякі наші господарі в селі Лосе беруть до ріжних робіт при поправках хати, долівки, печі, або комінів дурисвітів з Навойової. Ці напрявячі дуже часто обдурюють нашого селянина, кажуть собі за роботу солено платити та вкінці висміюють ще господарів — мовляв — глупі русін, бо сам не умі зробити собі підлогу.

Всі знаємо, що в кожнім селі є свої мулярі, або майстри будівничі, тому їх треба кликати до праці, а не ріжних мантіїв, що хоч дати йому хліба, то він за пазухою камінь тримає та лише жде, щоби ним вдарити.

Не забуваймо, що наші батьки все жили в згоді між собою, взаїмно себе піддержували, помагали собі та тільки це було сильним заборолом проти чужої сіти. **П. Г. С.**

Відновлюйте передплату — Брати в Америці й Канаді поширюйте наш часопис і шліть датки на пресові потреби „Нашому Лемкові".

Хто нам рідний?

Всім нам рідна наша
Мати Україна;
Це на світі найдорожча
Чудова країна!

Здавня кровю зрошена,
У кайдани закута;
Вона нераз зазнала лиха
Від чужого кнута!...

Тут татарва ще гуляла
По Русі-Україні,
І лишила край наш милий
Розбитий, у руїні!...

Лютий ворог в її землях
Кровю умивався;
Козак вільний у татарській
Неволі карався!

— — — — — — —

Як же-ж Тебе Україно
Щиро не любити? —
Коли в Твоїх меж просторах
Найлюбіше жити!

Гануся Тупяківна.

„ЦЕНТРОСОЮЗ"

Львів, ул. Зіморовича ч. 20/22.

поручає **мила** власного виробу **до прання й миття** з запахом, **мило тоалєтове** (троякий формат), **мило до голення; нитки** з власній навивальні. — **Занимаєтьця** експортом: яєць, беконів, фасолі заграницю. **Має на складі:** штучні погної, насіння, господарські машини і приладдя — **Всі українські Кооперативи** на Лемківщині робіть замовлення тільки в **„Центросоюзі", Львів, Зіморовича ч. 20/22.**

Ґенерали без війська.

ЯК КРИНИЧАКИ ЇЗДИЛИ ДО ЯСТРЯБИКА.

Пани з Лем-Союзу тратять уже щораз більше ґрунт під ногами і довіря у Лемків. Доказом того, що в Криниці викинено їх з кооперативи. Не маючи що робити в Криниці панки вибираються тепер на село людей дурити.

Таке робили і сяніцькі „ребята", як прогайнували народне майно „Бескид", а тепер помагають докінчувати народне надбане в „Народнім Домі" у Львові.

Тому дня 7. 6. вибралися вони до сусіднього села Ястрябика, закладати читальню ім. М. Качковського.

До цеї паради приготовлялись довший час. — Батюшка Бартко, теперішний завідатель православя в Злоцькім з проповідниці **відчитав** вірним, що буде отворення чит. ім. Качковського. — У Криниці збирався штаб. У неділю дня 7. 6. мешканці Ястрябика мали гарне видовище. Бачили ґенералів без війська. — Приїхали господинове — Трохановский, Дуркот, Новіцкий, Ґромосяк війт Криницької волости, Миланик війт мушинської волости, якісь пані, а між ними пані „вуйцїна" — писарі громадські, лавники, а між ними і „красавець" з Криниці, пан на сміттю.

Одні їхали повозками, другі звичайними фірами, а треті йшли пішки. Це все їхало та йшло зі сходу до села, знову-ж зі заходу на поміч штабови ішли на підмогу різні наганячі. Найбільше було Міляничів зі Щавника — (здається занюхали ковбасу!), бо то ніби фамілія війта.

У всіх настрій бадьорий, тим більше, що бачили, як Слота Іван цілу фіру бохонців привіз, а до того ще й мішанини, — звичайно як для панів...

Горішний вітер заніс запах ковбаси аж на цвинтар під ніс о. Бартькові, котрий як це занюхав, то так поспішав, що заки одна жінка відмовила псальми (Помилуй мя Боже) то **він аж 5 (пять) панахид відспівав.** Боявся сердега, щоб хапатня без його не відбулась.

Цілий той штаб з війтом у проводі заїхав до Гриця Тиліщака, що колись був лісничим, а тепер стався „нічим".

Всі бадьорі, усі веселі, чекають коли то ястрябчани зачнуть сходитись. — Для принади циганська музика вигравае щосили. Деякі наганячі ходили з пугариком (келішком, чаркою) у руці, а пляшкою у кишені, поміж молодь і запрошували до середини. Дійсно кількох цікавих увійшло до хати і хотіло послухати промов тих панів. Та коли почули, що накидуються на Українців, коли почули, що „краще читати книжку польську, як українську", що добре булоб їхати на Сибір, а „трезвостъ" пропагується чаркою, тоді й тих кількох цікавих вийшло з хати.

Вожаки спостереглись, що у хаті самі чужі, а Ястрябчан нема. — Бідолахи вийшли з хати і стали просити тих, що оглядали „параду", щоб увійшли і дались вписати. Не помогло і те, що сам війт людей просив. Але Ястрябчан не зловити вже на московську вудку. Як кажуть, то найшли аж **шістьох** (6) членів з Ястрябика.

Сумно вертав штаб з Ястрябика. Покинув і ковбасу і питльований хліб, а вертав ще за видна зі села.

Ястрябчани своєю відсутністю показали, що они уже зрозуміли що чит. Качковского не веде до добра і до відродження.

Слава Ястрябській молоді, що не далась заманити москвофільсько-большевицьким наймитам.

Як тим панам так дуже подобається московський рай, най їдуть, ніхто їх не тримає, на Соловках ще багато вільних посад! Лемківщина без таких опікунів жити буде; нікому й не сниться жалувати за московськими дурманами, що цілу свою роботу обмежували до чарки та ковбаси.

Лемко.

Музейна праця у Сяноці.

З приводу Загальних Зборів музейного Т-ва „Лемківщина" в Сяноці.

Пяті з черги Загальні Збори музейного Товариства „ЛЕМКІВЩИНА" в Сяноці, основаного на початку 1931 року, відбулися дня 5-го травня ц. р. в домівці музею.

Зі звіту Голови музею арт. мал. Льва Ґеца довідуемося, що праця у звітовому році мимо ріжних перепон була досить оживлена.

Досліджено дальше 10 сіл, у цім замчище у Мимоні біля Риманова, де найдено черепки з посудин, стрілу та цвяхи, які походять мабуть, ще з 13 ст., разом отже досліджено досі 77 сіл, та придбано нових експонатів 1261, у цім 290 дуплікатів. Книгозбірня збільшилася о 86 чисел, тепер є 497, різні о 61 тепер є 241, збір ікон о 20, тепер є 138, збір документів УНР о 125 — тепер є 232, архів різних документів о 346 — тепер є 2178, у відділі нумісматики є 400 чисел, відділ медалів о 4 числа, тепер є 39. — Повищі відділи зінвентаризовані та мають гарно упорядковані книги. Кромі цего у відділі писанок є 140 чисел, у відділі вишивок прибуло 84 ч., українських банкнотів 18 чисел, світлин прибуло 167 чисел та різних карток 50 чисел. — Дуплікатів прибуло з відділу українських банкнотів 90 чисел, тепер є 190, з відділу нумісматики 200 чисел, тепер є 1000, та банкнотів різних держав 1000. — Всіх експонатів є 6.521, з цего дуплікатів 2.190.

Така велика скількість експонатів приміщена в одній лише салі. Брак просторої, щонайменше 3-комнатної домівки на таку скількість експонатів — не дає Виділові спромоги показати відвідувачам всіх експонатів. Музей міститься дальше у парохіяльнім домі, в комнаті, яку місцевий парох о. кан. О. Константинович відступив безкорисно для музею. Кромі цего має музей і музейну обстановку, як 3-бібліотечні шафи, 2-габльотки, і др. Відвідувачів у звітовому році було 230 осіб.

Заходом Т-ва видруковано перший випуск Лемківщини п. н. **„Історія культурного руху на Лемківщині" — праці письменника і знатока Лемківщини Д-ра Франца Коковського.** Виділ музею, на одному зі своїх 7-ми засідань іменував свого основника Д-ра Ф. Коковського почесним членом Т-ва за його невсипущу працю біля світлого розвою музею, а це з тої нагоди, що покинув він Лемківщину. Каса виказує у приходах 289 зол. 83 сот., а у розходах 229 зм. 30 сот., а готівка в касі квоту 60 зол. 53 сот. Головний дохід — це членські вкладки та різні пожертви, а видатки — це кошти поїздок.

По уділенні уступаючому Виділові абсолюторії — вибрано новий Виділ, на чолі з арт. малярем Львом Ґецом, як Головою Товариства.

У дискусії порушувано справи приєднування нових членів, пояснювано, що належить збирати до музею та обговорювано справу домівки.

Українське громадянство на Лемківщині, признаючи вагу і значіння праці музею, як одинокої музейної станиці на Лемківщині — повинно дальше піти назустріч розвиткові Товариства та складати всі старинні цінності до музею.

За таку культурну працю належиться попередньому Виділові Музею признання.

Горами і долами українських земель.

ПОСВЯЧЕННЯ УГОЛЬНОГО КАМЕННЯ.

В дні 31. травня ц. р. пополудні посвячено в селі Коростенці-Красна угольний камінь під будову великого Українського Народнього Дому (20×14 метрів) при співучасти Впр. о. совітника О. Прислопського, пароха в Красній, о. декана І. Клюфаса, пароха в Бонарівці та о. пароха з Чорнорік, що виголосив гарну промову про значіння культурно-освітньої праці для добра нашої Церкви й нашого українського народу. Місцевий хор, під проводом о. М. Гайдука відспівав пісню „Ми хочем Бога", „Боже великий, единий", як також світську „Ой засіяло сонце", та на закінчення — на загальне бажання, як подяку відспівано „многоліттєвіє" всім фундаторам, працівникам і присутнім. Др. Юліян Налисник, меценас з Дуклі, враз з дружиною звеличав своєю присутністю цей день та як делегати сусідніх сіл були з Бонарівки громадяни Василь Качмарський, Кость Завійський і п. Ярослава Клюфач.

Свідомим громадянам, що започаткували таке величаве діло, бажаємо витривалости і згоди при викінченню нового осідку української культури на Лемківщині.

Концерт у честь Тараса Шевченка й Свободи в Бонарівці уладила читальня „Просвіта" в дні 21. травня ц. р. з великим моральним і матеріяльним успіхом. На вступі читальняний хор відспівав „Заповіт" Тараса Шевченка, відтак інспектор Ревізійного Союзу Українських Кооператив, громадянин А. Гаврилко виголосив дуже гарну та будуючу промову. Потім мішаний хор відспівав слідуючі пісні: „Ой пряду, пряду", „Ой сяду я в понеділок", „Ой умер старий батько", мужеський хор: „Шурокий Луг", „Чом тужиш, плачеш", „Засіяло сонце золоте"; мішаний хор: „Ой гри шляхи широкії", „Сонце заходить" та „Птичий спів". Гарно випали також між окремими точками хорів деклямації з творів Шевченка. На закінчення відспівано „Боже великий". Хором проводив Кость Лисько, що виказав велике вміння, при чому всі хористи виступали в народніх строях. Дохід призначено на культурні потреби читальні.

Знову в дні 31. травня ц. р. **Аматорський Гурток при Кружку „Сільський Господар"** у Вороблику відвідав читальню „Просвіта" в Бонарівці та відіграв під умілим проводом Степана Вархоляка з Вороблика „Турецьких Старостів" і „Семе не кради". Дуже добре відіграв свою ролю старий Клим.

Зібрані на виставі мали нагоду вислухати три гарні деклямації віршів про Україну, що їх віддеклямувала наша співробітниця Гануся з Вороблика при загальному подиві та численних оплесках. Два свої віршики виголосила сама Гануся, а третій її молода товаришка.

Такі поїздки треба уряджувати у всі села на Лемківщині, зокрема там, де не було ще української вистави, щоб у цей спосіб заохочувати всю українську молодь до освітньої праці. І то без огляду — чи буде матеріяльна користь, бо гріш є й немає — а здорове національне започатковане діло сторицею виплатиться у народі.

Деревляна церква в **Морохівській Завадці**, збудована в 1870 р. — повіт Сянік.

Дещо про лемківське село Лелюхів.

Село Лелюхів лежить при чехословацькому кордоні, в новосанчівському повіті.

Колись село було несвідоме, люди тяжко тут працювали на хліб насущний. Часописи і книжки читали тільки деякі одиниці, а прочі йшли слідами своїх дідів та прадідів, та нічо не читали.

Тепер завдяки добрим провідникам, так зпоміж інтеліґенції, як і селян, село приходить до щораз більшої свідомости! Вправді читальні „Просвіти" тут немає, бо староство у Новім Санчі не хоче дати позволення, але зате не бракує тут українського друкованого слова. Донедавна всі люди звали себе Русначами, але тепер цю стару назву затрачують, а сміло кожний називає себе Українцем.

Се одно з лемківських сіл, яке твердо боронить свою гр.-кат. віру й своїх українських священиків. Нема тут т. зв. батюшки і часовні, як по других лемківських селах, бо люди не допустили до того, щоби в так малім селі були аж дві релігії.

Назагал село бідне і мале, бо заледви числить 80 чисел. З причини лихого матеріяльного положення багато людей ще перед війною виемігрувало до Америки за заробітком.

На одне люди дуже обурені, а саме, що від часу, коли повстала Апостольська Адміністрація на Лемківщині, перенесено їм за старанням бувшого дяка Василя Пірога двох українських священиків, що причинилися немало до освідомлення села. Мимо старань і гарячих прохань цілого села, крім Василя Пірога, о. І. Полянський не узглядянив домагання цілого села, але послухав безбожника Василя Пірога. Василь Пірог прибув до Лелюхова з Поворозника і тут оженився. По смерти дяка Якова Пиди, прийнято його за дяка та цю службу сповняв він понад 10 літ. Вкінці задумав він завести в селі православіє, але люди не допустили і боролися з його думкою через довший час. З причини того і багатьох інших релігійних справ, скинено його з дяківської служби і він від того часу перестав зовсім ходити до церкви. Щоби знову стати дяком, старався, щоб Апостольський Адміністратор перейніс священика о. Йосифа Хиляка, бо вірив, що як прийде другий, то дальше буде дякувати. Одначе не сталося так, як він хотів. Коли прийшов другий священик о. Маріян Швед, рівнож не приняв його за дяка і за те знову о. Іван Полянський переносить о. Маріяна Шведа, що недавно тут прибув, в інше село.

Аж ганьба, що цей „самозванець" своїм „розпорядками" наробив замішання по лемківських селах. Але й на такого прийде своя черга, нічо не вічне. **Лелюхівець.**

Поширюйте наш часопис і присилайте дописи!

Лемки — наші брати протирають очі...

Бурхливі наради „Русской Селяньской Організації" в Устю Руськім коло Горлиць.

В Устю Руськім відбувся в неділю 14. червня ц. р. зїзд Р. С. О. горлицької округи. Хід нарад дуже знаменний. Приїхав також Др. Сьокало з Горлиць; як відпоручник „Лемко-Союзу", але настрій лемків проти його особи і політики був так крайно ворожий, що він сейчас завернув до Горлиць.

Лемки протирають очі!

На нараді пристрасно пятнували те все, що водиться скрізь по Лемківщині за почином панів Гнатишаків, Трохановських, Сьокалів і других музикантів.

Здоровий осудок лемківського села добився голосу...

Селянин з Квятоні в довшій промові гремів на адресу „Лемко-Союзу":

„Ви нас відірвали — а де нас провадите! Ви позабирали нам учителів, бо були Українці — а що тепер?! Они, **хоц були Українці —** але наші люде, руснаки. І єгомосців для нас вчите, де?!"

Другі промовці — селяни в подібний спосіб пятнували „лемківський буквар", газетку „Лемко" („така шмата! таке оне!") — та інші „блага" — при загальнім, одногіднім признанню зборів.

Відгомін тої наради чути широко по околичніх селах. Стрічається гурти лемків, поважніших газдів, що розважують, міркують подробиці недільної дискусії:

— „реку, правда!"

— Гей, гей!

— Де вони задумали нас повести?!

Слід зазначити, що Р. С. О. вже давніше домагалася від „Лемко-Союза" чогось позитивного, якоїсь акції користної для селянства, а не „політики", страхів українських й грушок на вербі.

Правда — Трохановський дістав посаду, Роніцький також, Ядловський зістав війтом, потім ще там якась посада, але лемківське село нічо.

А оно бідне, занедбане — аж страх. Передовсім в Горличчині. Релігійно посварене, розбите (і дальше розбиване), нашпіковане жидами, задовжене по вуха — йому потрібно помочі.

І Лемко-Союз „помагав":

перенесено учительство кудись... (ціла біда від Українців!). Створено Ап. Адміністрацію (бо знова Українці в церкві). Потім „Буквар" Трохановського, газетка „Лемко". — Все для нашого Лемка. Аж так багато?!!!

Вже на останніх Заг. Зборах „Р. С. О." у Львові, делеґат з Лемківщини остерігав: „Ви, панове, лем сваритеся, а нас хлопів біда дусить, чи він руснак, чи Українець — однако".

Потім, в грудні м. р. відбувся Зїзд „Лемко-Союзу" в Горлицях, при участи о. Полянського, Гнатишака, Трохановського, Сьокали. Там селяни опрокинули „учительську дійсність" в найновіших часах, впало кілька сліз жалю за тими, що вже були під Вадовицями, Кельцами. Пан Гнатишак крутився, розкладав руками — бо ликав ґіркі пігули. Врешті селяни поставили домагання поперти акцію еміґрації на Сибір, яку пропаґує Дуркот (свояк Трохановського!); а коли „головачі" „Л.-Союза" відмовилися — всі селяни демонстраційно зажадали звороту уділів і салю зборів покинули (крім одного з Лося і Климківки).

Фантастичні пляни Дуркота смішні, неповажні, дитинні. Але популярність їх між лемками наглядно вказує, що тепер Лемко потребує якоїсь Америки, він пішов би край світа, бо він дуситься в хижі, бо в нього крайня біда, як ніколи давніше; Лемко потребує опіки і праці над собою — **через раціоналізацію цілої господарки, відпливом до ремесла, торговлі, купецтва, відживлення лемківського села** — взагалі чогось позитивного, а не „буйди", страхів про Українців, чи хрестів „русской культури".

Але Трохановський кінчив свою віллю в Криниці, а Сьокало свою чиншову каменицю в Горлицях. Не було часу. Думали, що Лемко „пойціви", слухає „господинів" і читає „Лемка".

І тому з Устя Руського Др. Сьокало мусів дати ногам знати. Його слідом підуть всі, що нищать лемківське село, бо лише правдою можна вести народ!!!

П. Жебис.

Просимо всіх, що одержали **„Ілюстровану історію Лемківщини" та „Українське Весілля на Лемківщині"** вислати належитість розрахунковими переказами ч. 141., та одночасно подбати, щоб у кожній хаті на Лемківщині находилася ця освідомляюча книжка.

Оба пішли.

Радісний, усміхнений — мов весняне сонце, жвавий — наче вивірка прибіг Грицько до хати й зараз від порога крикнув:

— Мамо й я піду!

— Що кажеж? Куди підеш? — запитала мати Олена й бистро глянула Грицькові в очі.

— На війну! — зазвучала тверда й рішуча відповідь з Грицькових уст, а очі засіяли чарівним, повним енергії блеском.

— Де-де?! — трівожним голосом крикнула мати і з остовпіння випустила з рук віж, яким теребила бульбу.

Грицько приступив близче, втягнув повні груди воздуха та швидко, запальчиво зачав говорити:

— На війну йду мамо! Тай не тільки я сам, а з цілого села збираються хлопці. Вони вже ідуть. Там Максимів Степан, Кирилишин Федько, Михайло Зазуляк, Андрій Шестаченко, Микола Пилипчук і всі, всі, всі... Багато їх. Добровільно й охотно всі йдуть, бо підемо боротися, за своє рідне... за волю.

— За во-лю... дивним, протяжним голосом відозвалася Олена та вмить втихла.

Обоє стояли тихо.

За хвилю мати розсіяно заговорила:

— Та нехай там інші йдуть. Але ти... та де тобі до війни. Ти ще молодий, тобі щойно вісімнацятий рік. От ліпше сиди собі спокійно в хаті та кинь навіть думати про це, щоб ти пішов на війну.

Зрештою, людей всюди повно, то нехай вони воюють, нехай здобувають волю, а ти один і так багато не поможеж; без тебе обійдуться.

— Ні, мамо ні! — розгарячився Грицько. Я мушу іти. Сидіти в хаті в той час, коли інші рвуть віковічні пута, скидають ярмо неволі — це ганьба і злочин. Тай не молодий вже я. О ні! Я чую силу в руках, в грудях дух завзяття й бажання волі. Ви подумайте, що тоді було б, якщо один скаже: я не піду, бо я ще замолодий, — нехай старші йдуть. Старший, знов інший викрут знайшов би, як ось: я не піду, бо вже старий, чимало молодих — то хай вони підуть. На викрути, тепер не може бути місця, бо час такий, що кожна одиниця придається. Мене ніщо не здержить; я вже йду. Там на вулиці жде мене гурт молодців. Я лише на хвильку забіг, щоб попрощатися. Прощайте...

— Та чекай! Хоч батька покличу! — перебила мати і чим скорше з хати вибігла.

— Старий! Гей старий! Іване ходи сюди! — лунав її голос по подвірю.

Зі стодоли вихилилася кремезна постать її чоловіка — Івана.

— Га, що там? — відізвався.

— Ходи, тут, але скоро!

За хвилю, вже всі були в хаті.

Олена показуючи на Грицька, швидко говорила до Івана:

— Чуеш, Грицько йде на війну. Каже: за волю піде боротися. Зі села багато хлопців іде, і він зараз в цій хвилі хоче іти. Ти, що на це?

— Як? Грицько іде?... — Ага!

Ну гаразд! Я не буду його зупиняти; хай його Бо гіровадить. — Або... — зачав щось Іван і раптом урвав.

Тінь вагання пробігла по його обличчю. Мовчки роздумував про щось. Але це тривало лише коротку хвилину, а відтак Іван підняв в гору чоло, поступив вперед — крок зо два, ніжно поклав

свою руку на рамя Олени та ласкаво, але вперто заговорив:

— Ти може думаєш собі, що я зістануся тут? Пощо? Щоби люди сказали: сіна вирядив, а сам зістав вилігуватися на печі. Не буде цего! Я рівнож іду з Грицьком. Може й я там на щось придамся. Нехай знає Рідна Земля, що тут в далеких Карпатах, живе такий Іван Лученко, що хоч старість і недоля зігнули йому спину, то не охолодили його серця, яке гарячою любовю бється до Неї. Нехай знає Рідна Земля, що має ще вірних синів, які готові за Неї свої голови зложити в бою з москалями. Блискучі сльози — як перли покотилися з очей Олени.

— Ти підеш... Оба підете, — а хто буде управляти нивку, хто господарку догляне?... — голосила.

— Ой нерозумна ще ти. Невже-ж не знаєш, що землю треба не тільки обробляювати — але й боронити її. І не тільки потом треба її скроплювати, але у важкій хвилині — не вагаючись — треба й кров за неї пролляти. Тихо Олено! Годі в хаті сидіти безжурно, коли золотим степом, розлогими рівнинами та рідними-блакитними горами котиться гомін волі. Чуеш? Он там на вулиці гомонить бадьора пісня. Це вони вже йдуть. І для нас найвища пора. — Бувай здорова Олено — — — — і Ви мамо пращайте! Швидко попращалися і вийшли з хати.

Вулицею ішов співаючи гурт молоді. На небосхилі сонце довкруги кидало золоті лучі, а вони ці лучі гралися-пестили синьо-жовтим прапорцем, що лопотав над головами добровольців. Гриць і Іван пристали до гурту. Кілька разів, кивнули ще головами на прощання. Вже були просто Юркової хати, як кинули останній погляд на матір — Олену, на рідну хату та пішли...

Лише пісня завзята, нестримна, гомоніла між їхніми рядами, кружляла понад голови, стелилася вулицею, вдиралася до хат і будила незрячих братів. Вона струшувала памороку з їх очей і рвала-кликала:

...„Кому обридли кайдани —
Нехай зараз іде з нами.
Гей!..." **П. Попередний.**

НОГИ У ЧОБОТЯХ ЗАВИВАЄ.

Стрінув кацап Українця
Та його питає:
— Чи не знате господин,
Де мешкає Гарасим,
Що „Лемека" читає?
— Іди немудрий кацапе —
Українець відказав —
— Гарасим „Лемека" не читає,
Лише ним ноги у чоботях завиває.
А Маринa, його жена мила
Молоко ним накриває,
Щоб борони Боже —
Муха до молока не впала.

Іван Нещасний.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Лука Копка, Америка: передплату одержали. Гаразд.

Вп. Іван Урбан, Америка: прийшла належитість за всіх наших передплатників в Ваттервліед. Щиро здоровимо.

Вп. Іван Шафран: Про садки вже було, присилайте з господарської ділянки, піде. Привіт.

Вп. Іван Гоць з Снітниці: одержав передплату по кінець 1936 р. від А. Малиняка, ст. богосл. в Перемишлі. Привіт.

НОВІ КНИЖКИ.

Іван Бугера: УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ. Бібліотека Лемківщини. Львів 1936. Накладом Видавництва „На Сторожі".

Видавництво „На Сторожі" випустило по „Ілюстрованій Історії Лемківщини" другу дуже важну книжку як ч. 2. Бібліотеки Лемківщини, це книжка під поданим на початку наголовком. Кажу, дуже важну, бо така книжка саме тепер дуже потрібна. Старі пісні, старі звичаї тепер забуваються, а на їх місце заводять нові, чужі й то те з чужого, що там є гіршого. Так воно є й із найважнішими в житті селянина звичаями. І ці старинні весільні звичаї заступає тепер усе більше й більше, а на їх місце заводять міські та чужі звичаї, нераз навіть шкідливі. І так навіть на Лемківщині, що з усіх українських племен може найтвердше придержується старини. Книжка Івана Бугери написана приступно й цікаво, стане в великій пригоді передусім лемківській молоді, що вже багато, багато старинних звичаїв не знає. З цієї книжечки й научиться молодь давніх весільних пісень, звичаїв, весільних промов і пізнає красу цих звичаїв. Очевидна річ, що пізнавши їх, зрозуміє також і що злого є в цих звичаях, ось як приміром ця спадщина ще по панщині: **палюнка.** Як виходить із опису на Лемківщині вона на весіллі на почесному місці. А її конче треба закинути і при зальотах і при самому весіллі. Колись за панщини дідич накидав її насилу, то люди пили, а тепер нема силування, то не треба палюнки ні на весіллях ні при інших нагодах, бо палюнка шкодить і на кишеню, а ще більше на здоровля.

Важна ця книжка ще й тим, що з неї виразно пізнати, що весільні звичаї такі самі як скрізь має їх український нарід, а відмінні від московських і польських.

А. Лотоцький.

—o—

Всі письма й листи адресуйте: „Наш Лемко" Львів, Зіморовича 3.

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
Д Е Н Д Р А
фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 58 а.

Передплачуйте та поручайте всім знайомим, що мають дітей
„С В І Т Д И Т И Н И"
ілюстрований журналик, який виходить щомісяця в обємі 2 аркушів друку, книжкового формату, під редакцією **Михайла Таранька.**
Цілорічна передплата в краю 5 зл.
Для Америки і Канади 1 дол. річно.
Звертаємо увагу всім нашим Братам в Америці, щоб присилали кожночасно збірки на дитячі бібліотеки для Лемківщини.
Адреса: **„СВІТ ДИТИНИ",**
Львів, вул. Зіморовича 3.

ГОСПОДАРСЬКІ ПРИГАДКИ.

Пильнувати порядку в господарстві.

Щоби обірник не вивітрював, в оборах, треба цілу поверхню прикривати що тижня городовою землею. Покропити перед тим розрідженим вапном; винищується яєчка мух, які хмарами виводяться й вигрівають на гноях.

Хто не має долівки в стодолі, бойску, хай вирівняє землю, втоло чить, — відтак помалює розрідженим водою коровячим відпадом. Земля долівки засохне, та не буде здиратися, рапавіти.

В городах винищувати земледухів-медведиків. Вибрати різці на о дин „штих" лопати коло грядок-загонів. Земледух жере ночами, підідає корінцята городовин, а також молодих овочевих деревцят. Рано забивати!

Уважати при збиранню грибів. Хто не визнається на грибах, краще хай не ходить до ліса й не носить псюрок.

Ладити на зиму соки з борівок, сушити лісні ягоди. Сушені борівки помагають на недомагання, нестравність, шлункові недуги й кишок.

Збирати цвіт дикого бозу. Аптеки платять за 10 дк. сушеного цвіту на сонці 1 зол.

—o—

ПОСМІЙМОСЯ ДАКУС.

В податковім уряді.

— Я хочу заплатити тут свій податок.
— Будь ласка, сідайте, ласкавий пане. Ви цього року перший...
— Перший, що свій податок платить?
— Ні, але перший, що його „хоче" платити.

Уживайте лише знаменитої цикорії **„ЛУНА",** здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ"** і солодової кави „ЛУНА", виробів Української Кооп. фабрики
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"
Львів XV., вул. Церковна 2.

Видавець і відп. ред. **Михайло Таранько.** З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Поштове заплачено гуртом.
Opłatę pocztową opłacono ryczałtem.

Наш Лемко

РІК III. Ч. 14 (62).

Львів, 15-го липня 1936.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Назустріч кращій майбутності.

Кружок Господарського Т-ва „Сільський Господар" у Королівському Вороблику. По середині Др. К. Цеплий і Тома Копчак, голова Кружка. У долі сидить Степан Вархоляк і Гануся Тупяківна.

ПОСВЯЧЕННЯ УГОЛЬНОГО КАМЕНЯ ПІД НОВУ ШКОЛУ У ВОЛІ НИЖНІЙ.

Дня 1. липня ц. р. відбулося посвячення угольного каменя під нову школу у Волі Нижній коло Ясиськ. Посвячення доконав голова Комітету будови школи о. Володимир Худик. Школа ця, крім шкільної салі буде мати ще рекреаційну салю. Це дуже мудро подумане, щоби діти, особливо в зимі, не чекали під школою, але мали де розібратися й огрітися, поки другі діти скінчать науку. Кошти будови покривають самі громадяни. Хотяй тепер такий скрутний час, одначе ніхто не жаліє праці й грошей, бо всі добре знають, що без науки тепер людям тяжко й неможливо жити. Було вправді кілька противників, одначе й вони тепер переконалися й перші поспішили з роботою, чи то цеглу возити, чи з ліса дерево. Щасти Боже докінчити добре зачате діло.

ГРАНИЧНИЙ ПОЯС.

Усім відомо, що у прикордонній смузі був виїмковий режім і адміністраційна влада мала право видавати спеціяльні зарядження, які звязували свобідне життя громадян. Це обовязувало на терені 2 або 6 кільометрів від кордону. Тепер цю прикордонну смугу поширено на 30 км. і надано законом адміністраційній владі право надавати ріжні обмеження у відношенні до мешканців цього простору.

Цей пояс обіймає на Лемківщині повіти: ліський, сяніцький, коросняньский, ясельський, горлицький, грибівський і новосандецький.

Вже на основі дотеперішніх законів і розпорядків повітові старости заборонюють доступу до граничної смуги освітнім і кооперативним українським діячам, і тимсамим утруднюють діяльність тим українським організаціям. Ті факти загально відомі. Повітова влада виселює вже тепер деяких громадян української народности з надграничної смуги з оглядів політичних, які не мають нічого спільного ні з безпекою, ні з охороною границь.

Львівська [illegible]
№ [illegible]

Юліян Тарнович.

Правдиве багацтво життя.

Які наші обовязки.

Всі люди нарікають на тепершні тяжкі часи. Дехто навіть каже, що тепер дуже злі часи. Одначе само поняття часу не може бути ані добре ані зле, лише ми люди робимо час добрим або злим. Кожна людина є ковалем свого щастя. Тому також половина вини за злі часи паде на нас самих. З одного боку мститься на нас занедбання наших національних справ нашими минулими, з другого боку ми самі якслід не дбаємо про належне поліпшення нашої долі.

— Як то не дбаємо — скаже дехто, — таж оремо, сіємо, боремося за кусок хліба...

— Безперечно, одначе теперішні часи кличуть нас ще до іншої праці. До праці над піднесенням культури не лише в управі нашої ріллі, саду, огороду, але в першій черзі сучасна пора вимагає від кожного з нас здвоєного зусилля над оздоровленням себе самого, своєї рідні, своєї хати.

Як це розуміти? Людині до життя треба не лише хліба й води, але й другого багацтва, важнішого корму — ідеї.

Ніхто не сміє казати: „моя хата з краю — хай другі борються — я тут нічого не вдію, або вдіяти не можу. Бо мені байдуже, що з другими станеться, коби тільки мені спокійно дали жити...“

Оця саме народня жертвенність, праця всіх для одного ідеалу, народній підйом духа до спільної мети — це з неволі нужди загибелі виводить народи.

Людські серця, що зціпились з сірою землею, не хочуть себе піднести, бо серед пороху й глини сподіються найти в своїх почуваннях і в своїм дочасному буттю найбільше вдовілля або щастя.

Такі люди не розуміють правдивого багацтва життя. Через таких **запоганюється** наше село та всі інші, що рвуться до ідейної, шляхотної роботи, стрічають колоди на народньому шляху — та їхні стремління подати помічну руку братам — якщо не розбиваються на впертости таких, що не бажають народові світла — то слабшають; тоді припиняється освітня праця в гуртках молоді, в читальнях — люди в селі западають в сон національної темряви.

Ба, коли ще до цього постороннї доливають своєї води, тоді повстає в селі чисте пекло. Батько клене сина, син викидає з хати матері святі образи, горішний кінець села ладиться на середину чи пак на долішнян, щоб по своїому розправитись з ними за несвої рахунки.

Такі відносини панують всевладно в селі, де немає національної карности, послуху, пошанування чужої власности й майна — у парі з цим затрачується віра й загнивають обичаї.

Ніхто врешті не вимагає від кожного надлюдської посвяти й безмежної пожертви — але за це домагаємося від кожної матері, щоб похристіянськи виховувала своїх дітей в любові до Бога й рідного народу, від батьків, щоб твердо берегли своєї землі, від молоді, щоб наслідувала у всьому доброму наших прадідів і батьків, що гідно захищували наші рідні сторони, та щоб молодь пізнавала історію нашого народу й брала собі гарний примір з українського культурного дорібку!

Тоді легко перебудемо ці тяжкі часи та дочекаємося нашої рідної хати. Дорібок наших батьків переберімо на наші міцніші плечі, з повною відповідальністю за наші чини, але так, щоб нічого не загубити з надбаного — а навпаки побільшити й полюбити правду, бо лише правда нас висвободить.

До відома Українській Парляментарній Репрезентації.

З давен-давна була в селі **Явірках**, повіт Новий Торг, вселюдна школа з українською (руською — як там дехто зве) викладовою мовою. Вчили наших дітей українці-вчителі.

Одначе вже від 3 літ, як пішов наступ на Лемківщину, не минули чотирьох українських сіл під Щавницею, — це Біла Вода, Чорна Вода, Шляхтова й Явірки. Забрали всіх українських учителів, та на їх місце краківська кураторія призначила таких учителів, що не мають поняття про українську мову, та навіть не хотіли вчити з „лемківського букваря“. Тому завели від 1 року в школах польську мову навчання, хоч ані одної польської дитини немає в школі.

Тільки священик викладав на годині призначеній на релігію в матірній українській мові.

Але наші господарі-Лемки сьмі пізнати, що така школа винародовлює їхніх дітей, тому почали різними способами домагатися належної української мови навчання в школі. Були делегації в Кураторії, але нічого не помагало.

Останніми часами в селі Явірках, учителька (полька) зажадала, щоби шкільні діти при відході зі школи прощались з нею словами „до відзеня пані“. З цього приводу прийшло до розятрення відносин між школою й дітворою, бо діти ніяк, а ніяк не годні вимовити такого поздоровлення. За це — бувало учителька побивала дітей, лишала за кару — по науці, щоб у цей спосіб примусити дітей здоровити її цим новим поздоровленням.

Одна учениця 2-ої кляси Марія Бурчак, мимо побоїв і зіставлювань по науці не хотіла цього говорити, тільки здоровила своїх шкільних товаришок і научительку по християнськи словами: „Слава Ісусу Христу“. З цього приводу керовник школи в Явірках візвав матір тої дитини Анну Бурчак до школи та вимагав, щоб вона присилувала свою дитину говорити при виході зі школи „до відзеня пані“.

Мати цеї школярки заявила, що в часі, як вона ходила до школи, то християнський привіт „Слава Ісусу Христу“ вповні вистарчав. Тому вона не годиться на це, щоб її дитина інакше віталась. Крім цього поденервована мати обстоюючи в обороні прав своєї дитини, сказала до дітей, щоб й вони тільки християнським привітом здоровили себе й старших.

Ця справа опинилася в городському суді в Коростенку над Дунайцем, де Анну Бурчак засуджено на 3 (три) тижні арешту.

Цій історії не кінець, бо ще остав окружний суд.

Тому Хвальна Українська Парляментарна Репрезентаціе — до Вас кличемо, зверніть більше уваги на наші західні окраїни, цю подію запишіть у Вашому альбомі як одну з квіток — як причинок до студій над нормалізацією.

Українське населення на Лемківщині твердо вірить, що Ви Панове представники Української Парляментарної Репрезентації почините всі можливі старання, щоб у першу чергу забрали собі цей „лемківський“ буквар“, щоб українській дитині дали українських учителів та цим учільнили невинних дітей перед самоволею та шиканами чужих научителів. Ми батьки української дітвори на Лемківщині ніколи та за ніщо не відречемося нашої кровної звязи з матірним українським пнем.

Франц Коковський.

Культурний рух на Лемківщині.

Щоб не було непорозумінь, мушу на самому початку зазначити, що під назвою „Лемківщина" розумію не тільки чистий терен Лемківщини так, як його означують мовознавці, чи етнографи. Цим іменням обійняв я не тільки суто лемківську країну від Ослави аж по Попрад, але й суміжну полосу між Бойківщиною та Лемківщиною, починаючи з лінії містечок Устеріки та Літовища.

Пробудитель Новосандеччини **Василь Яворський**. (Світлив Др. М. Дзерович).

Роблю це тому, що культурний розвиток цих обох полос , їхні визвольні змагання та теперішнє культурне життя вяжеться з собою, випливаючи зі спільних прямувань та взаємних відносин.

Оця територія займає простори повітів: Ліського, Сяніцького, частину Березівського, Кросненського, Ясельського, давнього Грибівського, Горлицького та Новосандецького. У 1914 році жило на цій території 245—250 тисяч українського населення, що мешкало в 400 селах та присілках, в 10 містах та кількадцятьох містечках. Іще донедавна не знали ми про культурний та матеріяльний стан цієї полоси нашої землі нічого, або майже нічого, бо вся наша увага була звернена на східньо-галицькі повіти.

За австрійських часів довідувалися ми тільки деколи з часописів, що когось з урядовців Українців, може дуже палкого („діяльного") перевела влада на захід, за Сян. Ми жаліли цих „заточенців", співчували їм і — на цьому кінчилося. Ми не цікавилися, що ті „заточенці" там роблять, як живуть, який їх стосунок до населення, чи та як вони далі там працюють.

Часами тільки появилася в часописах якась коротенька вістка, що одна, чи друга ідейна людина робить на Лемківщині якусь культурну роботу, згадували прізвища радника **Василя Яворського,** Маритчака, о. Кисільовського, проф. Залозецького (у звязку з виборами до австрійського парляменту), кількох священиків та ще кількох народних учителів, між ними Осипа Яворського з Горличчини.

Потім, у звязку з виборами до галицького сойму, виринуло було прізвище **Антона Старуха,** що жив у селі Бережниці, ліського повіту — і тільки.

Праці над освідомлюванням мас, над їх культурним розвитком майже не було.

Якіж цьому причини? Щоб докладно зясувати причини цього стану, треба вернутися багато-багато літ назад. (Продовження буде).

Ст. Вархоляк.

Корчинські камені...

Зпоміж хмар висоти
Споглядають сумно в низ,
в лучах сонця вершки тонуть;
Зеленіє кругом хмиз.

Чужим морем обілляті,
імлою дужих слів
сповиті... нагадують нам
давню славу рідніх снів!..

Як Романова Княгиня
утікала в далеч-вирій;
Гребінь свій кинула,
що каменями став як-стій...

Сьогодні, люди без чуття
на шматки тіло їх рвуть;
камінь жорняний, брусики
точать й у місто пруть.

Верхом ліса вітерець шумить,
круто доріжка вється;
Імла щезне, туча враз,
скеля вершком в небо пнеться —
зглянеться Бог ще й на вас!..

Корчина, під Каменями, в червні 1936.

ГЕОГРАФІЧНИЙ СЛОВНИК.

Біла Дунайцева, ріка плине з полудня на північ через села: Баницю, Снітницю, Вижні і Нижні Брунари, Фльоринку, Вижні й Нижні Сторожі, Вовчиська, Грімник, Дубрівку, попри місто Тарнів і під селом Біла вливається до ріки Дунайця. Прибирає гірські потоки: Чертижнянку, Чорну, Острушу, Ріпеник, Любашову, Бобівку; з лівого берега: Баницю, Чирнянку, Перунку, Більцарівку та багато коротких лісових потічків. Біла ріка довга 12 миль, береги скалисті, води рвучі, як у Вислока.

Біличка, малий гірський потічок, що вливається до Чорної.

Білична, потік випливає з лісистого Бескиду на кордоні з Закарпаттям. Зі села Білична пливе на північний захід до Ізб, за цим селом прибирає Виснярку, та обі вливаються до Білої.

Білка, потік вливається до Рияка притоки Вислока.

Більцарівка, річка, що випливає у східній стороні села Більцаревої, пливе поміж луками та по 5 кілометровому бігу вливається з лівого берега до Дунайцевої Білої.

Біч (Беч) містечко, зване в 16 століттю „малим Краковом". В 1614 р. страчено тут 120 опришків, що нападстували й грабили лемківські окрайнні оселі. В тому часі також тамошні люди збирали з річки Ропи, що там пливе — сіль і сірку.

Білянка, потік на східній межі села Білянки й Рихвальду, випливає зпід гори **Минчева** (673 м.). плине серединою Білянки, в Шимбарку вливається до річки Гвізниці, притоки Вислока.

Блихнарка, гірський потік, на кордоні Галичини й Закарпаття, бере початок з кількох джерел і нижче села Блихнарки плине попри дорогу, що веде з села Ганьчової, перепливає Висову та по 11 км. вливається до Ропи. (Далі буде. **Ю. Т.**)

Прегарні кольорові
образи до християнських хат.
Розмір образів 42×30 цм.
1. **Ісус-Цар,** 2. **Ісус-Пастир,** 3. **Ісус між українськими селянами.**
4. **Перше святе Причастя.**
Ціна всіх 4-ох образів разом з почтовою оплатою 2.40 зл., 24 образів 12 зол. разом з почтовою оплатою.
Замовляти:
ВИДАВНИЦТВО „КРИНИЦЯ"
Перемишль, вул. Водна ч. 10.

Новинки.

За свободу вчити релігії. В українськім „Місіонарі" 7. ч. пишуть, що в Польщі оживають щораз більше старання, щоб у школах священики мали свободу вчити релігії так, як дає їм право на те умова (конкордат) з Апостольською Столицею. В деяких школах зменшено години релігії, а в багатьох школах навіть не дозволювано священикам у школах учити релігії. Так, що багато дітей літами в школі без науки релігії.

Про це треба знати й нам всім на Лемківщині доложити живої праці до того, щоб усі наші українські діти по наших школах на Лемківщині мали своїх отців для навчання релігії.

В Америці радієві стації надають католицькі слухання. Такі виховуючі католицькі слухання надає тепер в Америці 57 радієвих стацій.

Буря з громами перейшла над ліським повітом. Біля Лупкова забив перун в лісі у шопі 17 овець та поразив пастухів, що їх у грізному стані відвезли до шпиталя в Сяноці.

Вільно носити шапки мазепинки. Недавно зборівське староство покарало арештом на 3 дні й гривною 10 зл. кількох хлопців із Красної, пов. Зборів за те, що вони носили шапки з робітні Українських Інвалідів у Львові. Але окружний суд у Золочеві увільнив засуджених від вини й кари.

Тож шапки вільно носити. Кому сконфіскують і староство на донос поліції наложать кару, той повинен усе відкликуватись до окружного суду, а суд напевно звільнить.

Мабуть догадались. Староство в Горлицях заборонило сходини „Русской Селянской Організації" в Снітниці, що мали відбутися в неділю 22. VI. ц. р. як чергові сходини згаданої організації (по Устю Руським).

Самогубство касієра. В Тшцяне пов. Ряшів, отруївся касієр місцевої каси Стефчика, 63-літній Станислав Пипель. Причиною самогубства був брак у касі 400 золотих, виявлених підчас контролі касових книг.

Доляри в молитвенниках. До Гдині прибув недавно один американський корабель, з якого вивантажили більший транспорт жидівських молитвенників. Молитвенники мали дуже грубі обгортки й цим звернули на себе увагу митної сторожі. Коли роздерто обгортку одного молитвенника, найдено в нім доляри й чеки. Цілий транспорт, що був адресований до жидівської фірми в Варшаві, сконфісковано.

Взиваємо всіх, що одержали „Ілюстровану Історію Лемківщини" та „Українське весілля на Лемківщині", щоби якнайскоріше старалися вислати належитість за ці книжки та не примушували нас слати окремі пригадки або упімнення.

Гаєвий стріляє до дітей. В лісі біля Немирова гаєвий зранив тяжко малого хлопця Михайла С., що збирав суниці. Раненого в тяжкім стані відвезли до лічниці.

Політичний процес у Львові, що почався дня 25. травня ц. р. перед судом присяглих проти 23 українців — між ними три українські студентки — за співучасть у вбивстві мін. Перацького, закінчився в суботу 27. червня ц. р. Суд засудив: Степана Бандеру на досмертну вязницю, інж. Б. Підгайного на 15 літ, Р. Мигаля на досмертну вязницю, Е. Качмарського на 15 літ, Р. Сенькова на 15 літ, Ст. Мащака на 15 літ, Івана Малюцу на 15 літ, Яр. Спольського на 7 літ (по приміненню амнестії на 4 р. 8 міс.), Яр. Макарушку на 6 літ (4 р.), К. Зарицьку, І. Яроша, В. Івасика, Ос. Феника, Ол. Пашкевика, В. Янова, Яр. Стецька й Ів. Равлика на 5 літ (по приміненню амнестії на 2 і пів роки), С. Рачуна на 6 місяців (дарували на підставі амнестії). Федаківну й Свенціцьку увільнили.

Добре урядувала. В Калинові к. Самбора дістала посаду на почті Гелена Кубракевіч, 24-літня панна, укінчена семинаристка. По кількох днях урядування забрала з каси 650 зл. і втікла з любчиком Е. Гуралем, що приїхав до неї з Сянока. Гроші пропили в Кракові й тоді Гураль застрілився, а Гелена не мала відваги й зголосилася на поліції. Її арештували. Легко дістала посаду — і легко втратила. А скільки то наших чесних дівчат без посади...

Селянські заворушення були в Острові Тулиголовськім, коло Рудок. Місцеві селяни домагалися звільнення чужих робітників. Селяни наступили на фільварок, знищили машини й будинки. Поліція застрілила 7-х селян і ранила кількох.

Як відбувся відпуст у Залужі-Війське.

На цьогорічнім відпусті у Військім прибуло понад пять тисяч людей з дооколичніх сіл. Прийшли також процесії з Манастирця й Волоської Тиряви; священиків було 18, висповідалось до півтора тисяча прочан.

Цей відпуст був ще й цим дуже величавий, що получений одночасно з ювілеєм 30-літньої священичої праці місцевого отця каноніка Петра Андрейчика.

Високодостойному Ювілятові прислали свої привіти: філія „Просвіти" й філія „Сільського Господаря" в Сяноці як своїому бувшому голові, „Районова Молочарня", „Лемківський Союз" та Повітовий Народній Комітет УНДО в Сяноці.

Найкращою заплатою за ревні душпастирські та громадянські праці Ювілята було привітання Його з процесією на приходстві в дні 20. червня ц. р. о годині 3. рано, коли саме місцеві громадяни та прочани з дооколичних сіл прийшли поклонитись своєму дорогому отцю Ювілятові.

Бо гідно провадить о. Ювілят поручених Йому вірних, бо правда розумом виплекана, сумлінням викупана — це шлях, що по йому місцевий о. душпастир веде й навчає вірних Христової праведности.

Ці короткі стрічки хай будуть рівнож нашою від Редакції заплатою Високодостойному Отцю Ювілятові за його християнські праці та культурну поміч для наших братів.

В закінченні слід ще згадати, що село Залуж-Війське не належить вже до Лемківщини, а населення почувається українцями. Це подаємо, як коротке вияснення, бо й Лемки почуваються Українцями, а саме назвище „Лемко" відноситься більше до території та говірки.

Ніхто не знає, що йому принесе будучність, тому повинен щадити на чорну годину, складаючи свої ощадности тільки

в Т-ві взаїмних обезпечень

„Дністер"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

НОВИЙ АПОСТОЛЬСЬКИЙ АДМІНІСТРАТОР ЛЕМКІВЩИНИ.

РИМ. 9. 7. ПАТ. Папа заіменував Апостольським Адміністратором Лемківщини станиславського архидіякона о. Якова Медвецького.

„Язик Наумовича" в Горличчині.

Знова „дарунок" для Лемків. Це має бути відшкодування за банкрутство „лемковскего".

Лемки вириваються з рук „господинам", поволеньки приходять до своєї голови по розум і „русским" баламутам з „Лемко-Союзу" роблять направду судний день з їх „єнзикєм", „народем", „букваром", з цілою їх розбишацькою роботою — забирайтеся до біса!

Але на їх місце таки зараз здається вирине нова імпреза в Горличчині. Якась протитроханівська фірма пускає бомби з „язиком Наумовича", для наших дітей, для школи. Наумовича може тому витягають, бо Лемко вже комубудь не дасться вхопити за чуба, бунтується на всяку язикову „роботу" (Устя Руське!).

Тому Лемка осторожно, делікатно зацитькують. Тому власне пробують йому вимахувати попід ніс аж Наумовичівським кадилом. Чарують.

А праця „русских" на західній Лемківщині йде дальше: „господини" будують каменици, віллі, а бідному Лемкові систематично мурують вавилонську вежу. Вже нині у нас така мішанина язиків, що на спеціяльне замішання чекати не треба.

У нас „язиків" кілько хто хоче: „русский", карпаторусский, угрорусский, малорусский, лемківський, „язики" закарпатських епископів, а тепер ще „язик Наумовича"?! Одним словом — хай живе „единство русского народа".

Мається враження, що між „русскими" інтерес з язиками поплачується перша кляса!

І може тому тепер на відміну Наумович — а не Трохановський чи Сьокало.

Зміна декорацій. Дочекався чести о. Наумович, а Трохановський наслідника.

Законспірованими хресними батьками нового „язика" є пани: Войтович — солтис з Устя Руського, та Юрковський — учит. зі Сквіртного.

І нащо ця спроба нового баламуцтва?

Коли москвофільства не могли піднести на силах „лемківські" застрики Трохановського, о. Масцюх, учительські спусти крови — то щож вдіє о. Наумович?

Хіба дасть останні намащення конаючим москвофілам. Тим більше, що думки „русских на Лемківщині вже блукають, лишень кудись коло хрестів... талергофських, „русской культури"...

Видко з ними кепсько. Кажи: Вічная память.

Тут від літ не бачиться жадної позитивної акції, навіть спроби в тому напрямі. Читальні Качковського, кооперативи — паперові, або ледви волочать ногами, животіють.

Десь часом „талергофське свято", але воно стало несмачною, протиукраїнською гецою. Великих слів велика сила, соломяний вогонь — а потім кляпа. Сон. Сплять дуже солодко.

Час був би „господинам" вже раз зрозуміти, що Лемка шкода малювати на Москаля. Що його лемківський говір, це говір української мови, що йому ніякої Троханівщини, чи Наумовичів непотрібно до щастя.

Що тутешня „русска" робота, це ганебне підривання сил Лемка в часі, коли зі всіх кутів всяка біда пхається на нього, простягає лапу по його душу...

Час також зрозуміти, що не пора придумувати Лемкови „язиків", коли в нього економічна нужда, політична неграмотність й сусідські експерименти.

Тепер якраз найкраща пора, кінець шкільного року, тож на порозі нового шкільного року, повинні всі батьки на Лемківщині протиставитися й подбати, щоб їх дітей навчали в школі з українських книжок.

П. Жебис.

—o—

Замовляйте й всім поручайте

„ІЛЮСТРОВАНУ ІСТОРІЮ ЛЕМКІВЩИНИ",

що має 288 сторінок друку, 3 карти та 125 ілюстрацій — **в ціні три зл. за один примірник** — для закордону 1 ам. доляр або рівновартість

й „УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ"

також з ілюстраціями на 68 сторінках друку — **в ціні за один примірник 50 гр.** — Замовлення слати до Адміністрації **„Наш Лемко", Львів, Зіморовича 3. — На поштову оплату долучити 50 грошів.**

ЖНИВА.

Миготять серпи, збіжжа хилиться;
Зі снопів військо росте.
Весела пісня женців загреміла,
Гомін лугами йде...
Хвала Тобі Боже за дар великий,
Що ним обділив Ти нас.
Лине подяка ген під небеса
З усіх грудей раз-ураз.

Теодор Яворський

Збирають і возять річний дорібок. Солотвина, коло Криниці.

ПО КОСІ Й СЕРПІ — ПЛУГ.

Збіжжа найкраще косимо. Полукіпки укладаємо по один бік поля і зараз, не гаючи ні одного дня, стерню мілко заорюємо (спокладаємо, підкидаємо). По звезенню збіжжа решту докінчуємо. Поступовий і дбайливий господар мусить тямити: **По косі, чи серпі — плуг!** Це дуже важне правило хліборобської праці.

Грунт збитий, злеглий. Тоді часточки землі до себе міцно прилягають. Знаємо, що вода кружляє у землі, спливає вділ при опадах, збирається в нижніх верствах грунтів і знову підступає в гору. Доки грунт укритий рістнею, доти він ще якотако хоронений перед сонцем і висушуючими вітрами. По зборі грунт опорожнюється і через те дуже скоро і глибоко висихає. Щоб цьому запобігти, то грунт заорюємо; тоді верства грунту буде розбита, спущена і спідна вода не зможе так легко і скоро випаровувати, подержить у собі природну вогкість.

Крім того, що не даємо висушуватися грунтові, через заорювання післяжнивне, винищуємо буряни, всяких шкідників і їх яєчка та кукли. Допомагаємо викільчити насіння бурянів, які по сході винищуємо боронами.

ТУГА ЗА РІДНИМ КРАЄМ.

У тьмавій далечині —
Там за тими верхами
Там я вродився, жив
На рідній Лемківщині.
Мене доля за море загнала.
Кеть вечірня зоря зійде
Над лячними „майнами"
Моє серце тужить за рідними
Лемківськими сторонами.

Америка: **Петро Банковський.**

Відпуст в Чорнім відслонив мені пропасть!

(Чому я покинув православія?)

В день св. Юрія православний відпуст в Чорнім і там має бути зїзд батюшків з цілого округа. Очевидно спішу там разом з іншими вірними, щоб утвердитись в православній вірі, щоб разом з іншими братами занести молитви до побідоносця Юрія. Та якеж розчарування стрінуло мене, яка зневіра, а рівночасно ненависть до замаскованих, московських агентів, до тих розсівачів лиха, які для гроша готові й кілька разів змінити свою віру. Я перший раз мав нагоду почути і побачити їх разом зібраних. Тепер я дякую своїому провидінню, котре запровадило мене там. Я тепер пізнав свій блуд, вернув на правильну дорогу.

Як це сталось? Знаю, що неодин з моїх попередніх однодумців поставив би мені таке питання, тому сам хочу на це відповісти.

Входжу до часовні, пропихаюсьч скрізь народ вперід, щоб все докладно бачити. Та вже на початку вражає мене сам зовнішний вигляд цих „різноманітних московських апостолів". Якіж вони чужі для нас, який контраст становлять перед тими згромадженими Лемками. Батюшки! Наші душі далекі від ваших!

Перше моє вражіння збільшується, коли чую, що вони відправляють богослуженя в чужій для нас мові, коли бачу, як кождий наставляє вуха, щоб почути ці чудернацькі звуки й справді — замість набожного піднесення, оглядаю на устах слухачів іронічні усмішки, бо це дійсно для них шопка, кіно, а не святиня, де їх душі мають підноситися до Всевишнього.

Та на цьому ще не скінчилось, бо те, що я пізніше почув, зворушило мене до глибини, вивело мене з рівноваги. В часі проповіди, очевидно в московській мові, чую, як мала дитина звертається до свого батька: „Няню, а по якому тот батюшка бісідує, я нич не розуміо!" Цього вже було для мене забагато. Жаль стиснув за серце, в очах потемніло, батюшки видались мені якимись злими духами, я мусів вийти в часі богослуження.

Холодний вітер дещо відсвіжив мене, я поволи успоївся й почав спокійно роздумувати. Щойно тепер мені відчинились очі, щойно тепер я відродився, повеселішав, бо в мені зродилась незломна постанова вернутись на правильну дорогу, яка виразно стелилась перед моїми думками. Так, я постановив вирватись з рук тих облудників, повернути до католицької віри і в правдивій святині, в рідній мові слати молитви до Бога за кращу будучність. Я був православний, я підписував друки тоді, коли і Ви, Брати-Лемки, але тепер я є ворогом цих зайдів-батюшків, які хотять вщіпити в наші душі чужі овочі, які зневажають нашу рідну мову. Щира молитва може бути тільки в рідній мові, в якій мати вчила нас молитися.

„Бо хто мову забуває, того Бог карає". Слухайте, це до Вас відноситься Сквіртиняни, що співали в хорі, в Чорнім. Чи „Гаспаді памілуй", чи „святий крепкий" ви повторяли діточими устами за своїми матеріями, коли вони казали Вам клякати перед образом і молитись? Ні. З певністю ніхто з Вас так не навчився від своє матері. А чому тепер крутите язиками? Ви може тут невинні, але винен той, з цапиною борідкою, Ваш провідник, котрий старається вкрасти у Ваші душі, вдертися до Ваших сердець, а все це робить для марної наживи. Ви може несвідомі того, який злочин поповняєте, Вас може це не вражає, бо все це хвалить Вам провідник, але я вірю, що коли ці мої рядки дістануться у Ваші руки, подумаєте над тим. Я не хочу Вас переконувати, але хочу, як Ваш брат, щиро поділитись з Вами своїми вражіннями. Ідіть самі до православної часовні й до греко-католицької церкви, послухайте тут і там, а самі переконаєтеся, що московська мова не для нас, не до наших церков. Не почуєте її в греко-катол. церкві, бо там відчуєте рідног духа, бо там священик промовить до Вас в рідній мові, в такій, яку Ви виссали з материнської груди.

Батьки Лемки! Ті Ваші діти, які тепер не розуміють, що говориться в церкві, ті діти, які тепер звертаються до Вас з питанням: „що батюшка бісідує", ті діти будуть Вас колись проклинати. Вони не можуть знайти в тій часовні, де відправляється в чужій мові, того, за чим спішить до святині кождий вірний! Вірте мені — часовня буде для них наче театром, де можна посміятися „як то батюшка ріже по обще-понятном язикє", забудуть свою молитву, а вина впаде на Вас, бо не хочете їх ратувати, коли чуєте від них такі питання. Застановіться над питанням тої невинної дитини, бо вона чує, що так не повинно бути. Лишень Ти, батьку можеш її добре виховати, Ти мусиш нею кермувати, бо вона не має доброго опікуна ані в школі, ані в часовні. Запровади її до правдивої церкви, де свій душпастир пригорне її душу, бо воно зрозуміє його слова.

Ще раз звертаюсь до Вас, Брати Лемки. Подумайте над своїм положенням і положенням Ваших дітей. Знаю, що ті, яких тепер ненавиджу, назвуть мої слова агітацією, будуть старатися це все висміяти. Але вірте, мені на цьому не залежить, бо тепер чуюся вдоволений. Мені ходить про те, щоб Ви дістали ці рядки в руки, перечитали й осудили, де є краще, де є правда, а коли її знайдете, знайдете заспокоення душі. Діти будуть Вам вдячні.

Тут хочу звернутись ще до Братів зі Зиндранової і Барвінка. Схаменіться. Не впроваджуйте православія під свої греко-кат. стріхи, не спроваджуйте батюшків, щоб святили паски, як це було цього року. Що вони приносять зі собою, читайте вище. Розумію Ваш жаль до тих, що ненобачні, що за Ваші труди і старання, щоб залишили Вам улюбленого Вами священика, залишили лише зневіру і недовіря до людей. Але час зготь рани. Покликав Бог до Себе першого адміністратора, прийде час і на Адміністратуру. Заподіяна Вам кривда хай витворить у Вас гарт духа, щоб сміло Ви могли ставити опір перешкодам. Тільки не треба зневірюватися, не спроваджувати собі лиха, бо все мине, а останеться на небі Бог, що все бачить!...

Бувший православний.

ВІДКЛИКАНЕ.

„Неправдою і клеветою є кинене очернене через дописувача „Нашого Лемка" в статті п. н. „Генерали без війська" з дня 1. VII. 1936 р. відносно особи о. Бартка, що о. Бартко є завідателем православія в Злоцькім, бо о. Бартко є гр.-кат. священиком і до парохії Злоцьке зістав призначений гр.-кат. Духовною Властю і свої обовязки належно сповняє, не маючи нічо спільного з православієм і ані такого не захвалює, ані не підпирає. Противно о. Бартко яко примірний гр. кат. священик стоїть твердо на сторожі гр. кат. віри, дібр гр. кат. Церкви і руского народа і готов житє своє для тої святої справи положити. Отець Бартко є певний того, що ніякого православія за час єго сповнюваня душпастирских обовязків в парохії Злоцьке — ніколи не буде.

підписаний

о. Василій Бартко гр. кат. зав. парохії Злоцьке".

Без змін надіслане, поміщено.

БУРСА „РУССКА" В ГОРЛИЦЯХ.

Оцінка при кінці року для питомців тої бурси випала дуже зле. Там повинна бути така дисципліна, як в іншій бурсі, де всі хлопці перейшли до вищих кляс.

Ученикови також треба дати час до науки біжучого матеріялу — а того всього не може зрозуміти настоятель бурси п. Максимович.

Наука чужих мов це річ похвальна, але для учнів сильних. А в Горлицях на точці „русского літературного язика" й взагалі російщини нема компромісу.

В голови наших дітей помпують годинами, на акорд Лермонтових, розпалюють до білого „русский" патріотизм, хотілиб малого Лемка хемічно перетопити на москвофільського яничара.

А в школі за те недостаточно.

Пан Максимович, це навернений на „русску віру" бувший українець, тому зрозуміла його „русска" пристрасть.

Але не є розуміла байдужість виділу бурси до того рода експеримен-тів „господьна" настоятеля. Чей же хтось мусить відповідати за те, що бідним батькам марно пропадає кервавиця? В нинішніх часах наражувати Лемка на надаремні цілорічні оплати за бурсу і оплати в гімназії — це крайна безличність Непростимий злочин.

Де ваша совість „господине"?

Як Москва поневолювала український нарід.

Брюховецький це одна з найсумніших постатей на гетьманському престолі. Від малого вихований в атмосфері рабства не міг в ніякий спосіб зжитися з поглядами таких самостійників як Виговський і Дорошенко, не міг в ніякий спосіб уявити собі й зрозуміти, що Україна може жити незалежним життям. Існування України він уявляв собі тільки під пануванням одної з сусідних держав. Польщі не любив і був її рішучим ворогом, тому звернувся до московського царя, якого уважав одиноким правним володарем і дідичем України.

Він перший рішився на гидкий, негідний чести українського володаря, крок поїхати в Москву „побачити пресвітлі очі государя" та вдарити перед ним по рабськи чолом. До Москви приїхав він у вересні 1665 р. і був тут чотири місяці. Обіди, прийоми й почести, що їх йому не щадили хитрі Москалі, осліпили й приголомшили непривичного до розкошів колишнього гетьманського лякея. Царське піддянство зробилося йому дуже солодке, московське ярмо не давило.

Не диво, що Москалі легко добули його згоду заключити новий договір. Його підписано в Москві 1. листопада 1665 р. Гетьман зрікався на користь царя усіх податків, які платили міщани і селяни та дозволив поширити на Україні горівчаний монополь. Вибір гетьмана мав відбуватися при царському делегаті, а вибраний гетьман мав приїздити на поклін до царя. Московські залоги в числі 11.600 людей мали бути в Києві, Чернигові, Ніжині, Новгороді, Полтаві, Кременчуці і при гетьмані в Гадячі, по можности також у Каневі, Острі, Мотовилівці й на Запоріжжі. Гетьман згодився не вести зносин з іншими державами без волі царя. На київську митрополію мав прийти російський епископ з Москви.

Цей московський договір Брюховецького був страшним ударом для української державности. Всі права, що за них боролися попередні гетьмани, що за них пролито стільки крови, й виросло стільки могил — гетьман-карієрович легкодушно запропастив.

Наслідки договору були для України тяжкі. Моковські залоги увійшли до всіх важніших українських городів, а це зводило українську самостійність до дуже малого чинника. Українське населення мусіло давати Москалям харчі та платити нечувану досі висоти податки, які московські заушники здирали з невідомою досі безоглядністю. Московські салдати безнастанно обиджали і дратували українських селян і міщан,

(Далі буде).

Ліс плаче.

Старий Гарасим поганяв гацятами з міста. Продав дирва жидови тай вертав до хиж.

І жий любий чоловіче! Фура дров ледви штири злоти, дві милі тягай, через цілу ніч не спи, а тота зараза дає тобі 2 злоти тай сварит, што зігниле, но й як ту жити?

Купив два хлібці, півтора міркі ярцу, тай по пінязех, а дома пять гамб до їди, а я шестий. — Го! го били то часи за небіжки; якоси человік дихав тай ліпше ся мав. Роботи било по вуха, кликали до ліса сяги колоти, на контракт до дворів тай на Вайгри до жнива. Робив тяжко то и піняз бив тай ліпше зїв і сила била до праці. А неська раз в рік трудно зїсти добре омащене, а часами й недосолене. Дочекались люди часів.

— Юш недалеко ліса, що чорнівся на горі, а оподалік нього зруб нагадував: і ту був ліс, але жидівська рука положила му кінець! Ту дігнав старого Гарасима сусід Іван і збудив його з задуми.

— А геле ге?

— Гарасиме, продалисьте дирва?

— Та продав, але як туньо. Штири злот.

— Продав я ті дирва, завіз жидови на подвіря тай валяю — а жидок може сім літний заедно крутився коло воза й тирпає коня.

— Ідеш ти, пся жидове!

— І знаєте, што мі то паршеня одрекло — гварит: Го, го, жидам никто нич не зробит, бо в наших руках гандель , капітал оборовий без жидів не одбуде ся торг.

— Як би мене хто горячев водов обляв, як не зловлю то жиденя за задок, як не всаджу кілька бічиськ і пігнав гацятами.

Вїзджали до лісу.

— Гарасиме, Гарасиме! Чи не знаєте, що та друга висока гора, де тепер лисіється, то був найбільший і найгустіший ліс наших газдів тай мойого й вашго батька?

— Та чом бим не памятав. Та же ту збирали ми в лісі малини, черешні, губи.

— Отже видите — колись приїхав в нашу Полонину жид Шльома. Заложив в селі коршму, давав горівку на борг, аж цілий ліс прийшов в його руки. День в день стукали сокири в лісі, вирубували ялиці й терли тартакові пили. І за пять літ позістала гора, а жид Шльома сидить у Варшаві і пінязикі си рахує.

— Гварят люди: в ночи як туди хто переїздить, то страшить. Як вітер задує, то чути наче штось плаче. протяжливо йой... йой.. То ліс так плаче, бо така сама доля його чекає, гірка.

Сонце клонилось ку заходові, як Гарасим й Іван приїхали на свої подвіря.

— Гарасиме, знаєте що, я завтра посилаю передлату на газету „Наш Лемко", бо вона боронить наших прав і провадить борбу з темнотою. Може й ви хочете післати? Може до спілки вишлемо? Пристаєте?

Не противився Гарасим Іванови, виняв злотого й вручив до рук Іванови, бо знав, що без газети як без очей.

Денис Ільчишин.

БІДА З ЛЕМКАМИ...

На Лемківщині закінчили третій, „лемковскі" шкільний рік.

Наші найменші дістали свідоцтва батькам на радість і науку...

З польським лемковскім єнзикем научаня.

— А чому не з руським коли вже не з українським? — питає лемко.

(На ділі — то школа тепер навіть і не з „лемківським язиком", але точно з державним).

По селах негодування.

(Доперва по трьох роках бачимо, на яку стежечку завели славні наші „господини".)

Підготовляються депутації до інспекторів, збирають ті знамєнні смідоцтва — хочуть протестувати. Чи буде успіх?

Заводові провідники від ріжних депутацій від „лемковскего табору" пани: Гнатишак, Сьокало, Трохановський — сидять тихо. В такій „делікатній" справі не цікаво переступати панські пороги...

Зрештою Трохановський робить „курс єнзика лемковскего" в Горлицях для учителів, що пишуть свідоцтва. Пишуть — як їх вчать.

Вони скажуть, що це „політика" й лишать лемка самого.

„ЦЕНТРОСОЮЗ"

Львів, ул. Зіморовича ч. 20/22.

поручає **мила** власного виробу **до прання й миття** з запахом, **мило тоалєтове** (троякий формат), **мило до голення; нитки** з власній навивальні. — **Занимається** експортом: яєць, беконів, фасолі загранцю. **Має на складі:** штучні погної, насіння, господарські машини і приладдя — **Всі українські Кооперативи** на Лемківщині робіть замовлення тільки в **„Центросоюзі", Львів, Зіморовича ч 20/22.**

НАЙНОВІШІ УЧИТЕЛІ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

В селі Ставиша, пов. Горлиці, учитель-чужинець 12 літній ученицї обтяв цілком волосся.

Може дитина не дуже гладенько причесалася, може не снідала навіть, спішилася... тільки роботи тепер у полі... доперва корови пригнала з пасовиська...

Що це обходить пана научителя? Така в нас тверда школа гігієни! Але нас обходять сльози й сором бідної дівчинки!

Мама її внесла скаргу до інспекторату. Скарга ця не повинна впасти до канцелярійного коша...

Бо на ній сльози невинної дитини...

Купуйте тільки найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові — вул. Потоцького ч. 58 а.

Пізналися на них добре!

КОТЮЗІ ПО ЗАСЛУЗІ!

Дійшло до нашого відома, що селяни, члени кооперативи „Прогрес" в Криниці-Живці виключили з кооперативи слідуючих членів: **Дуркота** — знаного приклонника червоного раю й пропаґатора лемківської еміґрації на Сибір, **Методія Трохановського** — знаного автора так званого „Лемківського Букваря" й писаку криницького „Лемка", його дружину **Трохановську. Новіцкого,** люстратора читалень ім. М. Качковского.

Здається, що в цей самий спосіб позбудуться й других опікунів.

Подвижники дістали гідну відправу від свідомих Криничан, котрі пізнались уже на їх облудній і продажній роботі.

Мали баламутів досить. — У Криниці Живці є кооператива для торговлі пашею. Оснували її дорожкарі (фіякри), селяни з Криниці й Солотвин. — У члени запросили інтеліґентів Українців та ані одного „русского".

Ось так помаленьки народ відпхне всіх запроданців від себе, а тоді зникне у нас москвофільський дурман. **Лемко.**

ДЕ НЕМАЄ УКРАЇНЦІВ?

При асентерунковій комісії в Горлицях питають наших хлопців:

— Поляк, лемко, чи русін?

— Українець! — відповідає один молодець з Регетова.

— Ту нема жадних українцуф!

— То я один буду — паде відповідь.

Уживайте лише

знаменитої цикорії **„ЛУНА"**, здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ"** і солодової кави **„ЛУНА"**, виробів Української Кооп. фабрики

„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"

Львів XV., вул. Церковна 2.

Поширюйте наш часопис і присилайте дописи!

НОВІ КНИЖКИ.

Франц Коковський: **ЗА УКРАЇНУ.** Оповідання з недавнього минулого. Накладом видавництва „Світ Дитини" 1934. Дяча бібліотека. Книжечка: 152. Стор. 64. Ціна 80 сот.

Збірка оповідань Франца Коковського, відомого українського письменника, невтомного лемківського діяча, містить 10 невеличких розміром оповідань з часів визвольних змагань української нації. Перед читачем пересувається десять геройських постатей українських дітей, які у захваті боронити рідну землю складають своє молоде життя на жертвеннику Батьківщини. Все одно, чи перечитаємо перше оповідання „Остапкова жертва", чи „За Україну", всюди добачимо малі зображені постаті героїв, яких душа переповнена любовю принести рідному народові своє буйне життя в пожертву. Десять малих, гарною мовою написаних оповідань промовить до кожного малого читача своєю живою акцією. Кожне з них вискаже читачеві шляхотні діла українських дітей, кожне подасть приклад як любити рідний край. З виховного боку оповідання Коковського це тривалий вклад в українську діточу літературу.

Підчеркнути треба цінні ілюстрації артиста маляра Михайла Фартуха, які підносять вартість самої збірки. **О. Т-ч.**

ПОДЯКА.

За надіслані, численні щирі бажання в дні мойого Ангела висказую Всім Дорогим Братам на Лемківщині щире Боже заплать. **Юліян Тарнович.**

ЛИСТУВАННЯ.

Хв. Читальня „Просвіти" Лежайськ: Має заплачено з Горлиць по кінець серпня 1937. р.

Вп. Володимир П.: Короткі оголошення про нову українську роботню, науку, вільні місця в праці та все, що звязане з культурним та економічним піднесенням нашого життя — такі оголошення будемо поміщувати **безплатно** всім нашим точним передплатникам. Від непередплатників жадаємо за одне слово 10 грошів. Часопис шлемо на всі подані адреси. Працюйте в гаразді з Христовим привітом.

Вп. Гриць Коляр з Мохначки: Має заплачено по кінець ц. р. з Америки. Щиро здоровимо.

ПОСМІЙМОСЯ КУСЬОК.

— Чому риби не говорять?

— А ти говорив би, якби мав повні уста води?

В реставрації.

Двох панків сидить при одному столі, а пес одного панка коло ніг другого.

— Заберіть собі свойого пса! Я чую що мені блохи скачуть по ногах.

Пан (до пса): Ходи сюди, Босий, бо той пан має **блохи.**

Відвага.

— Ваш пес покусав вчора мою тещу.

— О так, це дуже відважний пес!

— Чи ви вмієте їздити на ровері?

— На жаль ні.

— Но то повважайте кілька хвилин на мій ровер.

Видавець і відп. ред. **Михайло Таранько.** З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

Поштове заплачено гуртом.
Opłatę pocztową opłacono ryczałtem.

Наш Лемко

РІК III. Ч. 15 (63).

Львів, 1-го серпня 1936.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріччо 1·80 зол., Чвертьріччо 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

До американських і краєвих прихильників Лемківщини сердечне прохання.

Як уже була про це згадка в українських часописах, відбулося недавно в одній дуже гарній закутині нашої забутої Лемківщини незвичайно важне церковно-національне свято. А саме дня 31. травня ц. р. в селі **Красна,** що лежить на самій границі короснянського й ряшівського повіту, посвячено угольний камінь під будову одноповерхового **„Українського Народнього Дому“,** в якім крім театральної салі на 500 осіб знайдуть приміщення ріжні місцеві культурно-освітні та економічні установи.

Протягом червня поступила праця коло будови швидко вперед. За гроші, що їх зібрали й прислали досі місцевому будівельному комітетові свідомі національно односельчани в Америці, здреновано й осушено будівельну площу, положену в сусідстві гарної, мурованої церкви та виведено мури будинку вже під дах.

З огляду на те, що на викінчення цієї національної твердині, ціллю якої є піднести культурно, освітно та економічно не тільки місцеве населення, але й сусідні українські села, потреба ще кількa тисяч золотих, місцевий будівельний Комітет звертається з гарячим проханням до усіх дорогих земляків в Америці й в краю допомогти йому негайно грошевими жертвами в цьому так важному ділі. Хай кожний, кому лежить на серці двигнення з занепаду нашої

При будові Українського Народнього Дому.

загроженої Лемківщини, доложить свою цеглку до будови нашого Народнього Дому, а імена всіх жертводавців запишуться золотими буквами не тільки в памятковій книзі, але й у вдячних серцях теперішнього населення і грядучих поколінь наших західніх окраїн.

Складаючи щиру подяку всім дотеперішнім жертводавцям, просимо дальші пожертви слати на адресу: **о. Михайло Гайдук, Красна, повіт Кросно, почта Венглювка.**

Красна, в липни 1936 року.

За місцевий будівельний Комітет:

о. Михайло **Гайдук** вр., др. Юліян **Налисник** вр., др. Іван **Зілинський** вр.

Просимо всі українські краєві та американські часописи передкрукувати ласкаво цю відозву.

В Перемишлі перенесено тлінні останки 44 наших людей, переважно селян, арештованих за мниме москвофільство, зарубаних Мадярами 15. IX. 1914 р. на вулицях Перемишля, до спільної гробниці, поруч гробівця перемиської Капітули.

Статистика виказує, що найбільше крадежей і вломів буває саме в часі жнив і ферій, тому обезпечіть негайно своє майно від крадежі з вломом в

в Т-ві взаїмних обезпечень
„Дністер“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Культурний і господарський вплив кооп-тив на село.

Багато біди та горя витерпів український нарід, караючись у довговічній неволі. З упадком української держави, покинули рідний нарід його провідні верстви — інтеліґенція, що йдучи по лінії найменшого опору, пішли служити у ворожий табор. Міщанство, обмежене й покривджене у своїх правах засклепилося в міських мурах, і змагалося як могло за свою кращу долю. Тягар національного і соціяльного поневолення впав перш за все на українське село. Темна, безпросвітна селянська маса, підчинена необмеженій панській сваволі, привязана нерозривно до ріллі, в кривавому поті обрабляла панський лан, нагинаючи від ранньої зорі до пізної ночі хребет під свист гайдуцького канчука. Український селянин зійшов до ролі скотини, якого „вельможне панство" не звало інакше, як „бидло"; його вартість оцінювано як оцінюється вартість коня, чи корови, себто по його фізичній спроможности та працездатности. На українські села ненажерливою сараною злетіла жидова, росли мов гриби по дощі, коршми, в яких запивав своє горе обездолений, нещасний, нелюдськи визискуваний мужик.

Та часи змінялися. Вісімнацяте століття принесло зі собою нові кличі, нові доткрини, що призвели цілковитий переворот в соціяльній структурі світа та видвигнули соціяльне питання як найважніше з усіх життевих питань.

Зявились люди, що вийшли з народньої гущі, переживши ціле народнє горе, старалися віддати труд цілого свого життя, щоб піднести простолюддя з його тяжкого положення, вивести його на кращий шлях, полегшити його тяжку долю. Серед них зродилася ідея кооперації, як засобу, що двигнув би нарід з руїни. Гасло кінене мешканцями англійського містечка Рогдель, найшло належний відгомін, не тільки серед населення власного краю, але далеко поза його границями.

Та український нарід, погружений у безпросвітній темноті довгі роки стояв позаду того визвольного ходу інших народів. Щойно знесення панщини й кріпацтва та стихійне національне відродження принесло помітну поправу на краще. До світової війни наш край покрився густою сіткою культурно-освітних товариств та кооператив. Коли прийшли гарячі 1917—1920 роки, український нарід відчував у собі вже досить сили й снаги, щоби братися за здійснювання свого найвищого національно-державного ідеалу, братися за закріплювання за собою права володіти своєю прадідною землею. Та замало було у нього тієї сили, щоб спростати такому великому завданні. Покований на болі бою, насилу втиснений в чужий державний організм, не зневірився у свої сили ні в остаточну перемогу правди, і взявся мирним шляхом розбудовувати, поглибляти й поширювати своє життя. Побідним ходом вперід пішла **„Просвіта"**, „Рідна Школа", позаду них не осталась й кооперація. Перед тією останньою було широке поле до попису, бо переліг лежав досі облогом і треба було впертої й жертвенної праці, щоби на ньому посіяти пригоже зерно. Під сьогоднішну пору ми є наявними свідками великого небувалого зросту нашої кооперації. Це наглядно стверджують останні загальні збори Центросоюзу, Ревізійного Союзу Українських Кооператив і прочих. Кооперація охоплює ціле наше життя, вона створює своєрідний кооперативний гін, творить новий тип людини, що більше нову епоху.

Який же вплив кооперації на село? Кооперація впливає на село в двох напрямах: культурнім і господарськім. Кооперація вчить і виховує. Тисячі книжок і багато журналів, що їх висилають кооперативні централі на село підносять його інтелектуальний рівень, будять у ньому інтерес і замилування до читання, роздумування, застанови. Впарі з тим цілий штаб інструкторів дає належний вишкіл. Кооперація вчить село національної свідомости й дисципліни, а також національної солідарности. Вона вчить ставити інтерес загалу понад інтерес одиниці. Вона плекає серед мас ідеалізм, безкорисність, викорінює матеріялізм і жадобу наживи. Важний також її вплив на пробуджування підприємчивости людей, впертости у стремліннях і послідовности.

Чималий також господарський вплив кооперації на село. Вона видерла село з жидівських обіймів, привела його до рівноваги, поставила на ноги. Тяжко запрацьований гріш українського селянина не наповнює вже жидівських кишень, а лишається між своїми, які обертають його для народньої користи. Що більше, кооперація дає селу змогу збувати його продукти, отже не лиш бере у його, але також і дає йому. Це у свою чергу має цей радісний наслідок, що село береться за управу таких продуктів, яких досі не маючи збуту, нікому навіть управляти не снилося, або ще не виплачувалося продукувати. Це знова впливає на піднесення рільної культури, яка у нас незвичайно занедбана, щоби через кращу управу, випродукувати як найбільше. Приплив гроша на село, передусім під сьогоднішну хвилю великої господарської скрути, причиняється до піднесення загального маєткового стану, а вслід за тим і життевої стопи. Отже вплив кооперації на село є незвичайно додатний і тому кожний свідомий українець повинен уважати своїм обовязком і вимогою своєї чести як найбільше причинятися до її розвою. А поле до праці перед нею незвичайно широке й багато вона ще мусить зробити.

——o——

Присилайте допомогу українській дитині.

Українська промислово-торговельна установа **„Центросоюз"** у Львові переслала Кружкові Рідної Школи в Сяноці допомогу в квоті 30 злотих на дитячі садки на Лемківщині.

Старшина Кружка Рідної Школи в Сяноці складає цією дорогою за щедрий дар „Центросоюзові" сердечну подяку.

Так гарне діло, започатковане „Центросоюзом", повинні піддержати всі українські установи й товариства, зокрема „Дністер", „Карпатія", „Маслосоюз", „Народна Торговля", як також українські Громадяни Львова, які бажають добра українській дитині на Лемківщині. Врешті, ніколи ще не заходила така потреба допомоги, як у цім році, бо Кружок не має майже ніяких фондів на утримання садків, а веде їх цього року вісім у сяніцькім і кореснянськім повіті.

——o——

Взиваємо всіх, що одержали „Ілюстровану Історію Лемківщини" та „Українське весілля на Лемківщині", щоби якнайскоріше старалися вислати належитість за ці книжки та не примушували нас слати окремі пригадки або упімнення.

Франц Коковський.

Культурний рух на Лемківщині.

Лемківщина давним-давно втратила свій дійсний звязок із найближчою суцільною українською етнографічною територією, Східною Галичиною, — ще під кінець XIV-го століття. Підчас коли в Східній Галичині та на Волині були бодай сяті-такі проблиски державного самостійницького життя, коли Перемищину обороняв ще Детко, а Белзьке князівство воєвода Дрозд, Лемківщина, а саме її західня частина, за Сяном, була вже під постійною польською владою. Під цією владою лишалася вона аж до розбору Польщі, а річ ясна, що ця влада навіть не старалася освідомити населення Лемківщини під національним оглядом, бо цеж булоб проти її державницьких та національних інтересів.

По переході Західньої Галичини під австрійську владу, не було кому зайнятися Лемківщиною. Наша шляхта, бояри, а навіть міщани, поперехо-дили в чужий табор. В самому Сяноці начислив я понад 30 українських міщанських родин, що продовж XVIII. ст. покинули свою національність і стали завзятими поляками. Нижче духовенство — це в переважній частині такі самі панщизняки, як і селяни, а ще багато цього духовенства бувало зі спольщеної зубожілої шляхти, що шукала прожитку для себе й своїх родин у тому „фаху", тож не дивниця, що перші не могли нічого вдіяти, другі не чували на собі ніякого обовязку в тому напрямі. Доходило до того, що перемиські епископи, що до їхньої діецезії належала й Лемківщина, публично виписували догани підлеглому духовенству, що воно не вміє навіть порозумітися з тими селянами, що їх має просвічувати та вдержувати в Христовій вірі. Значна частина духовенства та їх діти не володіли навіть українською мовою.

Народне шкільництво на Лемківщині так якби не існувало, хоча австрійський уряд, а з ним і вища церковна влада настоювала на те, щоб оснувати школи та ширити просвіту між населенням.

Ці зусилля йшли намарне. Брак поміщень, а ще більше — великий брак учителів, та ще нерозуміння потреби освіти серед самого населення та нижчого духовенства, доводять до того, що на Лемківщині не існують майже школи, а де вони навіть є, там вислід праці майже ніякий. Учителі — це звичайно дяки, що й самі ледве вміли читати та писати. Коли до цього пригадаємо ще, що цими народніми школами майже ніхто не турбувався, що місцеві „доміній" (двори) воліли мати в селі коршму, аніж школу або церкву, що саме населення, дуже вбоге, не могло оплачувати навіть дяка, що мав би вчити в селі, тоді зрозуміємо та зможемо пояснити собі цей страшний занепад усякого культурного життя на Лемківщині. (Д. буде).

—o—

НОВИЙ АПОСТ. АДМІНІСТРАТОР.

О. др. Яків Медвецький, ур. 7. 1. 1880 в Цвітовій, пов. Бучач, в багатій селянській родині. Один брат був парохом Білої коло Чорткова, другий є адвокатом. До гімназії ходив в Бучачі і Станиславові. Богословські студії кінчив у Львові і Відні. Висвячений на священика 7. 4. 1905 в Станиславові Преосв. Кир Григорієм Хомишином. Промований на дра св. Богословія 6. 7. 1910 р. у Відні. Від 1. 9. 1910 р. дотепер був професором Старого Завіту, археольогії та мов старославянської і єврейської в Науково-богословськім Заведенню в Станиславові. 7. 6. 1925 р. став соборним крилошанином при Епископській Капітулі в Станиславові, 7. 7. 1927 р. крилошанином кустосом, 25. 11. 1935 р. домовим пралатом Його Святости Пія XI, а 25. 12. 1935 р. архидіяконом Еп. Капітули.

—o—

ЯК ЗА ПАНЩИНИ.

На фільварку бють селян.

На фільварку в Пядиках, пов. Коломия, діялися жахливі речі. Як за панщини гнали там наставники працюючих селян до роботи колами.

Цього панщизняного хліба, чи тих „панських жартів" люди вже так натерпілися, що вкінці 18 дівчат і 9 мужчин кинули працю та пішли до старосва в Коломиї зі скаргою. На фільварку годували робітників гнилою фасолею. Лікар ствердив на плечах і раменах селян сліди побоїв. В одної дівчини були поранені плечі, в другої вискочила кість у лікті.

Зі Станиславова виїхав до Пядик інспектор праці, щоб на місці перевести слідство.

—o—

Всі письма й листи адресуйте: „Наш Лемко" Львів, Зіморовича 3.

ЯК У НАС ШАНУЮТЬ ДОБРОГО СВЯЩЕНИКА.

В дні 3. липня ц. р. Горожанна Велика прощала свойого душпастиря Впр. о. Крилошанина Івана Качмара Недовго душпастирював о. Качмар в Горожанні, бо всего нецілі два місяці, але за цей короткий час вспів здобути собі любов і привязання з боку всіх парохіян без виїмку. В суботу 3. липня зійшлася до церкви буквально ціла парохія і тут відправив о. Весоловський Службу Божу на інтенцію о. Крилошанина. Опісля попращали Його на приходстві представники місцевих установ, молодь і шкільна дітвора. Супроводжали свойого дорогого пароха мало що не всі вірні ген далеко за село, віз, на котрому відїздив, прибрали гарно квітами, а сотки вірних з кінною бандерією відпровадили відїзджаючого аж до залізничої стації в Щирці.

Ще краще пращання зготовила о. Качмареві Лемківщина, де він трудився понад 20 літ. В неділю 10. травня урядили парохіяни Злоцького і сусідніх сіл пращальну академію в приходськім саді в Злоцькім при участи численних мас вірних. Прибули люди зі Щавника, Ястрябика, Верхомлі, Лелюхова, Лося, Ростоки, Нової Веси, Лабової, Криниці, Повозника і Милика. На академію зложилися пращальні бесіди і пісні, що їх відспівали хори поодиноких сіл. Слідуючого дня о. Крилошанин Качмар відїздив зі стації в Мушині. Полудні зібралося на стації понад 600 людей з поблизьких лемківських сіл і кінна бандерія в числі кількадесять їздців. Хор співав „многая літа", а молодь закинула відїзджаючого квітами. Таку любов і признання здобув собі о. Крил. Качмар за свою ревну і чесну працю для Церкви і народу серед наших братів лемків. Зовсім іншими почуваннями дарять лемки тих, що кинулися жирувати на їх організмі, хоч на зверх хочуть уходити за їх провідників. **Чужий.**

За „Українським Бескидом" ч. 27.

Прегарні кольорові образи до християнських хат.

Розмір образів 42×30 цм.

1. **Ісус-Цар,** 2. **Ісус-Пастир,** 3. **Ісус між українськими селянами.** 4. **Перше святе Причастя.**

Ціна всіх 4-ох образів разом з почтовою оплатою 2.40 зл., 24 образів 12 зол. разом з почтовою оплатою.

Замовляти:

ВИДАВНИЦТВО „КРИНИЦЯ"

Перемишль, вул. Водна ч. 10.

Дитячий Садок у Володжі, коло Динсва. Сидить п. М. Терефенко, провідниця Садка й Впр. о. Теодор Марків, місцевий душпастир.

Новинки.

Польські жиди втікають з Палестини. Через пограничну стацію Снятин — Залуче приїхав чорний транспорт жидів з Польщі до Палестини, в скількости 310 осіб. Але одночасно вернуло до Польщі 200 жидів з Палестини. Видно там не так легко жити.

Пять українських гімназій на Закарпатті. З початком нового шкільного року мають відкрити на Закарпатській Україні пяту державну українську гімназію. Так отже 400 тисяч закарпатських українців буде мати більше державних гімназій як сім міліонів українців у Польщі, яким по закриттю тернопільської гімназії остались лише 4 державні гімназії.

Біблія в циганській мові. Ректор англійської мови в університеті ім. Томи Масарика в Моравському Берні переклав біблію на циганську мову. Незабаром появиться ця рідка книжка на книжковім ринку.

Дари з Америки вільні від мита Польський уряд видав розпорядок, що дари посилані зі Зединених Держав Півн. Америки для незаможних свояків у Польщі, вільні від оплати мита. Це відноситься до одягів, білля й конфекції (кращі річи як светери, краватки, шаліки і т. п.), навіть зі штучного шовку й обуви. Кожний, що одержить дарову посилку з Америки, повинен виказатися свідоцтвом незаможности перед скарбовою владою. Звільнені від мита річи не вільно продовж 2 років відпродувати. (За „Українським Еміґрантом").

Реклямації запропащеного багажу. Бувають деколи випадки, що багаж еміґранта (куфри, валізки й другі пакунки) пропадає в часі вигладовування в пристані. Коли такий випадок зайде, пошкодований еміґрант повинен негайно внести реклямацію в тій корабельній компанії, яка еміґранта перевозила. У реклямації треба описати запропащений багаж. Найкраще реклямацію вносити за посередництвом Консуляту Р. П. Проволока навіть кількох днів утруднює переведення розшуку. (За „Українським Еміґрантом").

Осторога. У варшавських дневниках появилося оголошення якогось товариства з Сао Павльо в Бразилії, що воно уділює точних інформацій в справі еміґрації до Бразилії за надісланням 7 злотих поштовим переказом. Перед цим остерігаємо кожного, що інтересується виїздом до Бразилії. Найкраще не кидати рідної землі! Одначе, як Вас змушують обставини до виїзду, тоді обовязково звертайтеся за радою до свого Товариства Опіки над Еміґрантом у Львові, Вишневецьких 4, II. пов.

Наслідки жидівських кличів. У Крешовичах, біля Переворська, поліція придержала кількох типів, що намовляли людей до штрайку. Селяни хотіли відбити арештованих, та внаслідок того повстало таке, що на місці подій остало 4 убитих і 27 ранених. Так то жидівсько-комуністична агітація мститься на невинних селянах.

В селі Висова, пов. Горлиці, запалився від іскри пекарської печи ткацький варстат Евфимії Москаль. Огонь розширився на сусідні доми, та завдяки зусиллям пожежної сторожі та місцевого населення пожежу спинено. Всетаки згоріли три господарства.

Страшні спеки в Америці. У Зединених Державах уже від кількох тижнів панують великі спеки, що спричинили величезні шкоди. В самім Нюйорку досі згинуло від соняшного удару 500 осіб. В місті брак води до пиття. Звільняють сотки тисяч державних урядовців на час, щоби забезпечити їх перед соняшними ударами. Спеки спричинюють пожежі лісів, що горять майже в цілім краю, гине цілими стадами худоба. Страшенно потерпіли також і хлібороби, сотки тисяч фармерів очунилося в скрутнім положенню. Температура доходить до 40 ступнів Цельзія.

Помер за морем Степан Шурко, 63 літ, з Доброї п. Сянік, дня 7. травня 1936 р. в Чікаго. В. Й. П.

Страй молочарів у Дукляншині. Мешканці дооколичніх сіл біля Дукли перестали доношувати до міста молоко, бо їх страшенно жиди використовували. От хочби взяти під увагу, що жиди за 1 л. молока платили селянам 3 до 4 гроші. Отже з цього наука, що не страйк, але організація перед визиском може забезпечити наше село перед жидівською лихвою й викорстовуванням.

Спожиття хліба. Як виказують статистичні обчислення, найбільше споживає хліба Бельгія, а найменше Швайцарія. В Швайцарії припадає на одного чоловіка пересічно 130 кг. хліба на рік, а в Бельгії 275 кг. Спожиття хліба в Німеччині виносить 158 кг. у Франції 250 кг, в Австрії і Італії по 175 кг, в Англії 170 кг та в Зединених Державах П. А. 165 кг.

В яких державних лісах можна пасти худобу? Влада видала недавно розпорядок про пашення худоби в державних лісах. Не можна пасти в молодих лісах нище 20 літ і в старих на 5 літ перед вирубом. Не можна також пасти на дуже стрімких узбіччах і на чисто піскових грунтах. В низових лісах не вільно пасти кіз і овець, а в гірських лісах заборонено пасти лише кози. Перед 1. травня і по 30. жовтня не можна пасти. За випас треба заплатити визначену через управу лісів оплату.

Українець секретарем американського міста. З Америки повідомляють, що Юрій Жаткович став секретарем міста Пітсбурга, яке має п'втора міліона мешканців. Походить, як відомо, із Закарпатської України, і є в Пітсбурзі відомим адвокатом та громадським дїячем. Після війни був два роки губернатором Закарпатської України. Увесь час був у дружних взаєминах з українцями в Америці.

Через організацію до добробуту. Лише в організації сила народу.

Величаве торжество в Бонарівці.

У неділю на св. Петра й Павла обходило українське Товариство „Луг" у Бонарівці, повіт Ряшів, величаве торжество пятьліття існування свойого товариства.

Першою точкою в тім здвизі був похід Луговиків і Луговичок з читальні „Просвіта" на лугову площу. Відтак голова Лугу П. Солтисік у своїй промові сказав про основання й життя в Лузі та заохотив до дальшої праці. По цій промові Впр. о. декан Іван Клюфас, місцевий парох відправив молебен.

Потім слідували чотири вправи Луговиків палицями та чотири вправи мішані Луговичок і Луговиків; до вправ приграваля своя орхестра. Відтак чотири вправи самих Луговичок хустинами й ритмічні вправи Луговичок до пісні: „Боже Великий. Єдиний". Дуже гарно випали дві вежі під командою, ставлені більшими й малими Луговиками.

Також танці „Запорожець" і „Козак" привітали численні учасники того торжества бурею оплесків. Пізніше п. посол Троян виголосив високопатріотичну й до глибини зворушливу промову про Луг і Січ з перед чотириста літ — та про теперішне значіння й потребу Лугів, коротко зясував про українські визвольні змагання та хоч „встоятись було годі" — одначе не пропала стрілецька слава та вона ніколи не пропаде, коли тут на окраїнах бачимо такий підйом духа. Свою промову п. посол закінчив заохотою та закликом до дальшої культурної праці.

По промові відспівали луговий гимн: „Ой у лузі червона калина". По співі — дефіляда Луговичок і Луговиків перед представниками та похід до читальні.

У читальні друга частина торжества — академія. Тут під проводом Костя Лиска співав місцевий мужеський та мішаний хор.

Академію відкрив п. Василь Качмарський привітом учасників, згадав про минуле й теперішне наше життя та згадав, що хоч всі тішимося таким великим поступом вперед і сьогоднішним здвигом, одначе треба тямити, що небагато нас тут — наче в оазі — на острівци, серед чужого моря, що в першу чергу треба нам всім єдности, згоди, любови, ми повинні себе взаїмно шанувати як ока в голові та стояти під одним стягом, відкинути розбіжність думок і поглядів та йти до цілі одним суцільним нерозривним шляхом. Свою палку та гарно обдуману промову закінчив п. Василь Качмарський словами церковної пісні: „Боже, вислухай благання. В єдности сила народу, Боже єдність нам подай..."

На академії забирав голос делеґат з королівського Вороблика п. Степан Вархоляк, що передав Бонарівчанам привіт від Воробличан і від „Нашого Лемка".

Вкінці в читальні „Просвіта" відбулося спільне приняття всіх гостей і делеґатів, з рамени Лугу, місцевого жіноцтва та п. Ярослави Клюфас. В часі вечорі, що дуже весело кілька годин продовжувалася, два рази говорив п. посол та п. Качмарський. В міжчасі співано ріжні пісні та час сходив весело серед дружньої балачки.

Слід згадати, що о. декан І. Клюфас заохотив зібраних до добровільної збірки на вдови й сироти по УСС, на що зібрано понад 16 зол. Вкінці голова Лугу п. Солтисік подякував всім за поміч при улаштуванню торжества — в першу чергу Впр. о. деканові І. Клюфасові та його Вп. дружині, яким відспівано многоліття.

З околиці були як гості, або делеґати: з рамени Української Парламентарної Репрезентації п. посол Троян, з Красної п. др. проф. Іван Зілинський, Впр. о. М. Гайдук і пп. інж. Газдайко та Іван Левко — з Сянока делеґат з рамени філії „Просвіти" п. Петро Венґльовський, зі Стрижева п-ство Білинські, з Опарівки Впр. о. кат. П. Осолінський, з Ванівки Впр. о. А. Цолта, п. Кардашенкова та промадяни з Чорнорік і п. Маркович, з Яблониці Впр. о. М. Горошко, п. Бенько; делеґат з Вороблика п. Степан Вархоляк, з Комборні п. В. Ярош, врешті пп. Стецик Гопей М. і Микола Осідач з ріднею.

Учасник.

...Гей, долиною гей, широкою...

ПИСЬМО З АМЕРИКИ.

Передруковуємо без змін цінного листа від Вп. Добродійки Юлії Кучерової, дружини гр.-кат. Отця пароха в Кернедж Па.

„Хвальна Редакціе „Нашого Лемка"! Попало мені до рук пару чисел Вашого часопису „Наш Лемко". По перше — це дуже гарна назва тої газетки, по друге — якщо ця газетка булаб виходила не доперва третий рік, а трийцятий, то Лемків ніхто не перевисшив би в їх національній свідомости. А так то вони людьми забуті, — Богом ні, бо одинокі Лемки ту в Америці, що своєю працею побудували багато церков та при них численно держаться.

„Якщо до того малиб вони цю національну свідомість, якою їх кормить тепер „Наш Лемко", то вони були би найкращими синами Українського Народу. Не даром п. Михайло Дудра сказав на одному зі своїх відчитів, „що Лемко раз освідомлений, ніяка сила його не поборе".

„Та хоч я Подолянка, бажаю „Нашому Лемкові", щоб заходив до лемківської хати й отвиряв незрячим очі, але також нехай зайде до всіх Українців та познакомить їх ближче з Лемківщиною, що найдальше висунена на захід.

„Тому, що й в Кернеджі живуть Лемки-Українці, я заохотила та приєднала кількох передплатників для „Нашого Лемка".

„Вкінці бажаю Редакції якнайкращого успіху та шлю поздоровлення з Америки

Ю. Кучерова".

Від Редакції: За ввічливу поміч і поширення нашого часопису складаємо цією дорогою Високоповажаній Добродійці Юлії Кучеровій щиру подяку; хай цей шляхотний примір заохочує других до пильного наслідування, зокрема цих, що з Лемківщини, тоді дійсно Лемківщина стане ться найкращою закутиною українських земель.

——o——

ГЕОГРАФІЧНИЙ СЛОВНИК.

Буркат, потік випливає в Корчині в лісі, з лівого берега прибирає струмок **Ольшинку** та вливається до **Смердючки,** притоки Вислока.

Бистра, річка бере початки з села Шальсвої та Бистрої, довга на 1 милю; вливається до Ропи при **Оленій Горі** (686 м.).

Ерунари — Вижні, Нижні — села в Грибівщині, серед високих гір, вівсяна рілля, в долі легка, урожайна. Цілий простір села 2.025 моргів.

Вапник, гірський потік, довгий 4 км., притока **Лімниці** (доріччя Попраду), бере початки у стіп гори Порховатки (1005 м.), вливається до Лімниці на поземі 750 м.

Вапнянка, джерельний потік, плине похиленою долиною на північний захід з висоти 600 м. та по 4 км. бігу на висоті 383 м. (який великий спад — чудесний до використання водної сили!), понижче Великої Мацини вливається до **Лібушанки,** що з правого берега лучиться з Ропою.

Вара, дочерне село Глудна, в Березівщині, з деревляною церквою Воздв. Ч. Хр., зб. 1889 р., положене на лівім березі Сяну, на північ від села Ніздрець, при устю потока **Іздебки** до Сяну. Через село веде мурована дорога до Динова (7.5 км.). В лісах копальні ропи. Вара межує від півночі з Невісткою, Іздебками, від заходу з Глудним, а на полудні з Ніздрецьом.

Варадка, українське село на Закарпатті, з грекокат. церквою в шаришській окрузі.

Великий Крачівник, гірський верх (718 м.) в селі Лелюхів (біля Мушини), над потічком Смереком.

Відранська Вода, ліва притока Лаборця, плине з **Викової долини,** від межі Галичини, що становить просмик між долиною **Бистрого Потока,** лівобічної притоки Ославиці. Від північного сходу окружає узгіря **Магури** та біля Межилаборців переходить у широку котловину та впадає до ріки Лаборця.

(Продовження буде).

СОНЦЕ ВЖЕ СХОДИТЬ.

Сонце вже сходить, роса зчинула;
У лугах трава доспіла.
Коні булані іржуться...
Станьмо всі, як один муж —
Сідлаймо коні, шаблю в руки —
Прапор золото-блакитний;
В ряд ставаймо дружньо.
Шаблі з іржі час обтерти —
У степі широкім погуляти,
Не даймо братам у московських кайдах умерти.
Вперед з прапором за волю!

Степан Савчишин.

ЗА 26-ТИЙ СНІП.

Ганебний вчинок!

Українські часописи подають, що власник двора в Будинині (Белзька округа), Райсс, спровадив на час жнив 42 селян, жінок і мужчин, зі **села Смільник,** повіт Лісько. Законтрактовано їх до праці на таких умовах:

Праця від досвіта до пізного вечора за 26-тий сніп! Дорогу платить двір, **але... за те кожний робітник має скосити два морги даром!** Той, що заключив умову з власником в імені заробітчан, бере від них по 3 (три) злот.

Дальше через Белз переїздила партія селян (38 людей) на час жнив до села Угринова, повіт Сокаль, з **села Ославиці,** повіт Сянік. Умови праці: **косять за 25-ий сніп! На рахунок коштів подорожі кожний має скосити по півтора морга. Провідник бере по 2 зол. від особи.**

Чи гірше було за панщини?!

Хто тоді, як не самі двори, підготовляють пригожий грунт комунізмові?!

Нове „посланіє“. В Риманові Живцю видав о. Полянський своє посланіє, писане до українських священиків чудернацькою етимологією та перепечатане відтак вже фонетикою. З цікавим змістом того „язичія“ поділимось з нашими читачами в черговім числі. Покищо зачуваємо, що о. Полянський робить нагінку на священиків Українців. У риманівському деканаті скинув зі становища декана тепер Українця Впр. о. М. Величку, а установив кацапа. Егеж! — о. Полянський дійсний член ради для береження чистоти віри й обичаїв (масцюхівський титул!).

Пожар у селі Синів. Кажуть люди, що з пімсти хтось підпалив у долішньому кінці Синева одну хату. Вогонь поширився скоро на сусідні господарські будинки та жертвою цього нещастя впав наш свідомий передплатник Олекса Кіляр, що ледви з рідпею постиг втечи з вогню, бо пожар нагло захопив його хату та ще до того була пізна ніч. Знаємо, що громадянин Олекса Кіляр має в Америці рідню, тому цею дорогою в його імені кличемо — поможіть у нещастю брати в Америці (Василь Прокопик, Арнолд, Па.).

Згоріло господарське добро. Дня 8. м. м. коло години 10-тої вечором загорілась з невідомих причин стодока Андрія Дубяка в селі Дубне, мушинської волости, новосандецького повіту. Пожар знищив сім господарств — хати, стайні й стодоли, худобу врятували. До гашення пожару приїхали сикавки з українських сіл Чехословаччини, саме з Руської Волі, Обручного і Ленартова. Шкоди дуже великі. У минулому році в Дубнім град знищив усі плоди, а цього року сім господарів остало без даху над головою.

Дві великі афери викрили тепер у Польщі: сестра пок. міністра Перацького, Ванда Паралєвіч, жінка президента окружного суду в Кракові, поповнила низку надужить. Вона брала хабарі за аванс та ріжні судові справи. Знов у Львові в Центральній Ремісничій Касі Шпінетер і тесть його презес Паммер поповнили великі зловживання.

У Франції вибухли нові страйки. Загальчо страйкує ще 200 тисяч робітників.

Світ божеволіє, культура запоганюється. У большевії статистика виказує, що в 1934 р. в містах було 573.593 уроджень і 374.935 штучних усунень плоду у вагітних жінок. Знову на селах було 242 тисячі уроджень і 324 тисячі штучних усунень плоду. У самій Москві 1934 р. вродилося 57 тисяч дітей, а 154 тисячів жінок штучно усунули плід. Нема що, гарні порядки; та це все наслідки жидівського панування й безбожництва.

Жиди їдуть до Палестини. В місяці червні ц. р. виїхало з Польщі до Палестини 795 осіб. Як бачимо, то арабські заворушення не відстрашують жидівських еміґрантів.

КОГО БОГ ХОЧЕ ПОКАРТИ, ТОМУ РОЗУМ ВІДБЕРЕ.

До грекокат. церкви в селі Крещів, біля Волоської Туряви, належать ще присілки: Воля Крецівська, Ляхава й Пили. Та від віків тут звичайно так діялося, що люди себе поважали, шанували свої переконання та разом сходилися в домі Божім на Богослуження. Також дбали про належні прикраси й оздоби церковних образів та придержували взірцевий лад і порядок в Домі Божім.

Щойно цього року не подобалося солтисові Б. (хоч він подає себе за дуже розумного), що наші дівчата прибрали образи цвітами й золото-блакитними лентами — то ж „пан“ солтис сказав, щоб собі такі образи сховали до хліва, а сам припняв собі до спини жовто-блакитну кокарду та ходив довкола церкви та гукав некультурні слова. Ех, пане Б., вашій глупоті не дивуємося, але таки час бодай на старість піти до голови по розум! Та не робитися з себе страхопуда.

КУЛЬТУРНО - ОСВІТНЯ ПРАЦЯ В УКРАЇНСЬКИХ СЕЛАХ.

В селі Негрибці та Волі, березівського повіту, урядила місцева читальня „Просвіта" концерт у 20-ліття смерти Івана Франка. Вступне слово про цього Великого Сина України виголосив Володимир Бак та в рефераті зясував діяльність Франка на службі ідеї. Простору салю читальні заповнили самі члени, та по концерті всі вдоволені й піднесені на дусі розходились до своїх хат, щоби бодай в дечому наслідувати цього Великого Сина Народу в ідейній творчій праці для добра нації.

Незадовго по концерті приїхав до Негрибка др. Ільницький, голова філії „Просвіта" в Бірці та заохотив зібраних у читальні „Просвіта" місцевих громадян, щоб узялися до будови власного Народнього Дому. У своїй річевій промові др. Ільницький вказав зібраним, яке значіння Народнього Дому в селі, твердині просвітньої праці, пояснюючи це значіння ще й тим, що на просторі діяльности філії „Просвіта" в Бірчі, побудовано цього року читальняний дім у Пятковій, Котові та Маляві.

Дай Боже, щоб й в нашій Лемківщині будували в кожнім селі Народні Доми та щоб якнайбільше находилось таких ідейних громадян, як др. Ільницький, що не лише не лякався їхати поверх 18 км. серед такої спеки, але також заявив, що допоможе при будові Народнього Дому й морально й матеріяльно. Памятаймо отже, що лише в своїй хаті — своя правда.

В. Присташ.

—o—

Відкриття діяльности читальні „Просвіта" в Семушовій.

Вже рік минув від часу, як у селі Семушова запечатало сяніцьке староство читальню „Просвіта". Волосний війт з Мригорода опечатав все майно читальні й „Народний Дім". По році пішов голова читальні Михайло Черпиняк до староства в Сяноці, та по вказівкам референта вніс прохання на відчинення дому й передання майна читальні до дальшого покористування. На прохання внесене 3. червня ц. р., староство видало вже 9. VI. ц. р. наказ волосному війтові в Мригороді, щоб зняв печатку з „Народнього Дому" та передав ціле майно місцевій читальні „Просвіта" до дальшої діяльности. Слід згадати, що читальня „Просвіта" в Семушовій це перша культурно-освітня клітина в тутешній окрузі та, що нарід дуже скучав за освітньою працею, яку тепер свідома молодь і старші поведуть зі здвоєною енергією. Вкінці годиться також додати, що в члени читальні треба принимати все лише таких, що дійсно мають на меті освітню чесну працю; тоді ніхто не буде мати притоки до припинювання або опечатання діяльности читальні. — **(В. П.)**.

РАБСЬКА ПАНЩИЗНЯНА КРОВ НЕ ПРОВЕЛАСЯ.

У селі Гути, коло Поруб, тамошні жидки винаймили собі льокаль в домі читальні „Просвіта"" на танці за 10 золотих. Але тому, що це насіння все хитрує, спросили деяких менше освідомлених хлопців і дівчат на забаву з танцями, щоби запрошені за білетами покрили видаток на салю. Але цьому дуже не дивуємося, бо кінь на чотирьох ногах, а деколи шпотяється, — тож і гаряча кров танцюристів загнала їх на жидівську забаву (дехто сміється в селі та каже — не знати, чи такий „танцівник" їв дещо більше на сніданок крім печеної бульби, а на танці гроші мусять бути, хочби з під каменя!) — одначе, що шукав на цій жидівській забаві місцевий крамар і дві пані інтелігентки (впрочім дуже діяльні!). Гей, гей — просвітяни — чи Ви не чуєте, як наші Брати танцюють на жидівських забавах під большевиками, де міліони вмирають з голоду, або під такі жидівські скрипки манджають другі міліони в большевицькі тюрми й на Соловки, звідки немає повороту? Не чуєте цього? Чи рабська душа ще не проснулась у Вас? А хто чищать наші родини таки тут? Кому треба міських фаталашків, чи це не жидівська жадібна рука? Хто держить у темноті наші села та в неволі економічної нужди? Ви цього не бачите та братаєтеся з жидами?

Ще одна замітка для пана голови читальні. Знаємо, що кожній читальні треба грошей, одначе не розуміємо, чому якраз у цей спосіб пан голова рятує положення читальні. Чи не краще таки на власну руку улаштувати вечір з танцями, або биставу, концерт, чи пак забаву, та зібрані гроші призначити на дохід читальні. Врешті, як виглядає Ваш протокол панове Виділові — там виразно написане, що нікому не будете випускати салі, — а що діється?

Памятайте та на кожному кроці пригадуйте собі, що на нас другі дивляться, тому не приносім ганьби собі та на будуче вистерігаймося таких потягнень, що не приносять нам чести. — **(Просвітянин)**.

Поширюйте наш часопис і присилайте дописи!

ПРИВІТ І ПОЗДОРОВЛЕННЯ З КАНАДИ.

Щиро-сердечне поздоровлення та гарячі побажання усього найкращого з далекого заокеанського краю — Качади шле Високопреподобному й Всесвітлійшому Отцю Візитаторови, крилош. Іванови Качмареви, Впреп. о. кано. Василеви Смолинському, Впреп. о. декан. Степанови Корнові, Впреп. о. Шумилови, Впреп. о. кан. Федорякови Антонови, Впреп. о. декан. Евстахієви Харчалісови, Всеч. о. Вас. Хробакови, Впреп. о. канон. Петрови Хоминови (ред. „Ниви"), Вп. Панові Юліянови Тарновичеви, редакторови „Нашого Лемка", Високоповажаним панству Филиповичам в Новім Санчи, пп. Іванови Савчакови, Л. Кобанійови, П. Трускавецькому, Костеви Барновському, Ів. Грабови, паннам Емілії та Олі Миляничі (в Злоцькім) та дорогим і ніколи незабутим бувшим парохіянам в Матієвій, Складистім, Ростічках і Чачові та бувшим парохіянам в Злоцькім, Щавнику і Ястрабику, молодіжи в Злоцькім, Матієвій, Лосім і Новій Веси, а в особлившій мірі сердечно благословить і желає премногих ласк Божих шкільній дітворі в парохіях Матієва й Злоцьке, яку так дуже любив

о. Іван Тилявський.

Від Редакції: На днях одержали ми обширного листа з Канади від Впр. о. Івана Тилявського, що обняв по приїзді до Канади греко-кат. парохію в Реджайні — столичному місті провінції Саскачевану. З належною щедрістю помішуємо надіслані привіти та поздоровлення, та за них в імени Всіх Впр. Отців і других щиро Впр. о. І. Тилявському дякуємо, та просимо ніколи про нас не забувати.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Андрій Качуряк, син Михайла з Суров. Полянах, має заплачену передплату з Америки по кінець 1940. р.

Вп. Іван Савчак, дяк в Матієвій: має заплачену передплату від Впр. о. І. Тилявського з Канади. Боже заплать.

Вп. Андрій Бобер, Канада: Передплату одержали. Щиро Вас здоровимо

НОВІ КНИЖКИ.

Др. Фр. Коковський: **КУЛЬТУРНА ПРАЦЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ.** 1936 р. з 6-ма знимками. Ціна 50 гр. Видання Музею **„Лемківщина"** у Сяноці ч. І. сторінок 15.

Петро Параїин: **ДАЙТЕ ДІТЯМ ХАРАКТЕР.** (Що значить мати характер). Львів 1936. Ціна 10 гр., ст. 15

Аркадій Животко: **УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ В ПОГЛЯДАХ РОСІЙСЬКОЇ ДУМКИ.** 1936. Відбитка з „Нашої Культури" 1935—1936 рр.

ПЕРЕВОДІМ ЗБІРКИ НА НАРОДНІ ЦІЛИ.

Дня 23. червня ц. р. відбулося в Кракові весілля Онуфрія Мальгів'ського з Софією Ковалівною, свідомих громадян і членів філії „Відродження" та філії „Проовіта" в Кракові. Весілля відбулося без алькоголю, серед веселого та милого настрою. При кінці весілля присутний гість Михайло Сквіртнянський, скарбник філії „Відродження" в Кракові, звернувся до весільних гостей з закликом зложити добровільний даток на пресовий фонд „Відродження". Зібрані з великою охотою зложили на його руки 6.80 зл., які М. Сквіртнянський переслав до одинокого Українського Товариства „Відродження" у Львові.

Це перша збірка при такій нагоді в Кракові, тому треба з цього похвального діла радіти, бо шлях до кращого нашого майбутнього веде через рідні установи. Тож взиваємо всіх Відродженців і всіх свідомих громадян на Лемківщині, щоб при кожній нагоді памятали про рідні установи та збирали гріш на народні цілі, зокрема на піддержку одинокого Українського Протиальког. Т-ва „Відродження" у Львові, що взяло на себе тяжкий та відповідальний обовязок двигнути Українських Нарід з вікової неволі алькоголю й нікотини.

Відродженець.

„ЦЕНТРОСОЮЗ"
Львів, ул. Зіморовича ч. 20/22.
поручає **мила** власного виробу **до прання й миття** з запахом, **мило тоалєтозе** (троякий формат), **мило до голення**; **питки** з власній павивальні. — **Занимається** експортом: яєць, беконів, фасолі заграницю. **Має на складі:** штучні погної, насіння, господарські машини і приладдя. — **Всі українські Кооперативи** на Лемківщині робіть замовдення тільки в **„Центросоюзі", Львів, Зіморовича ч 20/22.**

Уживайте лише
знаменитої цикорії **„ЛУНА"**, здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ"**
і солодової кави „ЛУНА", вироб в Української Кооп. фабрики
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"
Львів XV., вул. Церковна 2.

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
Д Е Н Д Р А
фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 58 а.

Замовляйте й всім поручайте
„ІЛЮСТРОВАНУ ІСТОРІЮ ЛЕМКІВЩИНИ",
що має 288 сторінок друку, 3 карти та 125 ілюстрацій — **в ціні три зл. за один примірник** — для закордону 1 ам. доляр або рівновартість
й „УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ"
також з ілюстраціями на 68 сторінках друку — **в ціні за один примірник 50 гр.** — Замовдення слати до Адміністрації **„Наш Лемко", Львів, Зіморовича 3. — На поштову оплату долучити 50 грошів.**

ДЛЯ НАУКИ Й РОЗВАГИ.

Здибалися на дорозі Іван і Данило.

— Що нового? Що нового? Як там ваше діло?

Бачить Іван у Данила пляшка визирає.

— Що несете у плящинці? — Данила питає.

—Та от трохи шпіритайки, горло закропити. Ото час тепер настав вже — що й не говорити!

— Щож то, куме, лихі й такі сердиті? Чи не тою ногою з ліжка стали — чи жінкою биті? Чи це сон лихий приснився, чи може що злого — Вам притрапилося сьогодні? Розкажіть, небого.

Плюнув раз Данило, другий і рече сердито:

— Чи хтось таке чув то давно, чи слухав нібито, щоб такі порядки стали на хрещеним світі, щоб за гроші шпіритайки продати не хотіли? От приходжу я вам зрана в ту кооперативу, кажу: „вляйте шпіритайки, най випю щасливо".

— А де там мені якийсь шмарок з землі підірвався, мені газді поважному, в очі засміявся: „Не продаєм шпіритайки — нема тої трутки. Все дістанете, та того не продаєм тутки. У нас мило, шварц і коси, книжку дістати можна, товарів — нівроку досить, хата не порожня. Якби мали — не продалиб це нещастя кляте, що з людей свиней потворить, жебраків з багатих. Не продали би й за гроші, хочби солені. Киньте лєпше у кут пляшку, що держите в жмені. Та соромтесь всього люду пити шпіритайку.

— І давай шораз гостріше, а далі за лайку. А я йому: „Як за гроші, за мої криваві, шпіритайки не продасьте? От люди лукаві! Не буду я вас просити; я до Ицка піду. Не буде тут, у вас мого вже ніколи сліду. Іцко добрий, поспитає — чого тобі треба, і без грошей поборгує, як нема їх в тебе.

— Тріснув я дверима щосили, пішов селом долі. От вам пляшка шпіритайки, є пити доволі.

І вдоволений по пляшчині вдарив він рукою.

— От, вам, куме, жить не можу без того напою. Гей, минули тії часи, що то були давно, як то люди запивались — й явно й славно. І ніхто тобі, бувало, і слова не скаже. Пий, скільки душа бажає. Хоч топися вражe!А тепер не тії стали, прийшли часи марні. І за гроші дати не хочуть. Хай то перун шарне! Чорт би взяв такі порядки, що тепер настали. Бодай були не родились, що їх нагадали. Вигадали якусь школу й якусь Просвіту. Пощо людям того дива? Пощо того світу? — Але тепер прощавайте, бо вже мушу в хату. Зайдіть колись, поговоримо при чарці багато.

Поволікся. Іван стояв на дорозі хвилю, щось кивав головою й сплюнув на милю. А я стояв коло грушки, у саді за плотом, слухав, що вони говорять й подумав потім: що не буде гаразду в нас, ні щастя не буде, доки у нас не минуться ще такі ось люди. Доки пропивати будуть кривавицю свою — свиту — гуньча лишати за ту чарку дітьчого напою. О коби вже їх не стало на нашій землиці, то щасливий тоді був би Ваш Юрко з Клопітниці.

—o—

ДРІБНІ ВІСТИ.

Злучені Держави. Нюйорський відділ Комітету Оборони Лемківщини відбув збори, на яких рішено м. ін. посилити заснування таких відділів по всіх громадах. — 19. квітня джерзиситська громада влаштувала святочене для 400 гостей в салях місцевого Народнього Дому; між приявними були оо. духовники з околиць і провідники організацій; на ВШ в Стемфорді зібрано 35 дол. — В громаді Рочестер, Н. Й. о. М. Марків ЧСВВ мав 8-дневну місію, яка кожного вечора стягала масу людей навіть з околиць.

—o—

ПОСМІЙМОСЯ КАПКУ.

— Чи ти спиш по обіді?
— Рідко...
— Чому рідко?
— Бо я рідко їм обід.

У готелі.

— Як вам спалося? — питається властитель готелю гостя.
— Зле. Я спав на забитій блосі.
— Ну, то всетаки спокійно.
— Але-ж ні, бо на похорон небіжки, прийшло зі сто інших блох.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Поштове заплачено гуртом.
Opłatę pocztową opłacono ryczałtem.

Наш Лемко

РІК III. Ч. 16 (64).

Львів, 15-го серпня 1936.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Слава не поляже;
Не поляже, а розкаже,
Що діялось в світі,
Чия правда, чия кривда
І чиї ми діти...

Мішаний Хор при Читальні „Просвіта" в Глумчі, повіт Сянік, заснований в 1935 р.

Сидять: Впр. о. Степан Головід з дружиною й донечкою — зправа п. Володимир Масняк, дириґент хору.

ПОСВЯЧЕННЯ УГОЛЬНОГО КАМЕНЯ.

Дня 5. липня ц. р. посвячено угольні камені під будову нової школи в Улючі над Сяном. Похід зложений з 300 громадян у супроводі трьох сусідніх Отців Парохів враз з процесією вийшов з місцевої Церкви на площу, де буде стояти нова школа, й тут відбулося посвячення. Школу будує само село своїм коштом; будівельні матеріяли, як камінь, дерево, свої, а сама будова буде коштувати около 12 тисяч. Люди в Улючі дуже вдоволені, що будуть мати нову школу, одначе в селі негодування, що багато місцевих порядних і розумних майстрів шукає праці поза своїм селом і там мусить заробляти на кусок хліба деколи за 50 гр. денно, — а до будови школи в своїм селі законтрактовано чужих майстрів — не по волі населення. Вважаємо, що не якісь побічні люди мають рішати, хто буде працювати при будові школи, лише всі місцеві громадяни повинні зійтися та врадити, що за громадські — цебто гроші зложені або призначені самим місцевим населенням на будову школи, повинні в першу чергу дістати працю свої робітники й майстри. Так водиться з цілім світі. І так повинно статись в Улючі!

ПЕРЕСТОРОГА ДЛЯ ТИХ, ЩО ВЕРТАЮТЬ З ФРАНЦІЇ

В половині липня ц. р. вернув Максим Станчак з Франції, де перебував продовж 3 літ на заробітках, до рідного села Бонарівки, біля Стрижева. Він оповідає та заразом перестерігає всіх, що будуть вертати з Франції, що по переїзді кордону митна сторожа забрала йому дорогу матерію, що він купив собі на одіння у Франції (1 м. 100 фр.), зглядно ця сторожа наложила так високе мито за перевіз цеї матерії, що він радше віддав свою матерію, бо не міг заплатити назначеного мита.

Тому, хто вертає до краю, хай перевідається наперед у відповіднім уряді, які речі підлягають митній оплаті, щоб не поносити непотрібних видатків або втрати.

МОЛІТЕСЯ ДІТИ.

Молітеся діти за Україну,
Просіть для Неї світла добра.
Неволить Україну большевицька юрба.
Кругом холод, темінь, все те, що
Полошить щастя, сни молоді, (нищить,
Моліться, ворог загибіль ладить,
Молитви чисті гень за ті хмари
До Творця на вижини шліть,
Моліться діти: заки огорне сумнів,
Надія щезне, минуться сни.
Молитва щира — це наш скарб;
І в днях проб цей скарб найдеш у душі —
Колись сам спогад молінь дитячих
Знов верне міць, дасть силу тобі.

Олександер Левко
з Бонарівки.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Лемківщина кличе!

Перед нами бізліч неполагоджених наших справ. Одною із них це наша Лемківщина. Усім нам гаразд відомі всі ті намагання певних чинників, що переводять на наших західних окраїнах ріжні шкідливі експерименти у виді православія, чи таки москзофільства. Від ряду літ йде посилений залив шкідливої фили на те з ґрунту добре й національно малосвідоме населення, що живе в отаких повітах, як Лісько, Сянік, Коросно, Горлиці та Новий Санч.

Всі давніші й новіші заходи ріжного регіоналізму не принесли бажаного й сподіваного хісна ні Трохановським, ані їх можновладцям. Це добре бачуть сьогодні ґенерали без війська в Риманові, де пишається сторожко бережений „палац", ні в Криниці, де з такою ревністю виготовлювано „букваря" для „братов лемков" і це бачуть ще й далі — там, де сходяться, чи пак, звідкіля виходять щораз то нові пляни для ширення „культури на земі лемковскій". Показалося, чи пак досвід виявив, що не під силу вбити душі народа, хочаб як довго тривав наступ чужих чинників.

Автор цих рядків мав повну, безсторонню змогу прослідити на місцях, що межа заливу стоїть на місці. Що більше, є всі дані на те, що саме вже тепер спільними зусиллями можна б ту межу відсунути ген-ген аж за Дуклю й Горлиці й видобути таки на місці тривку силу для оборони наших прадідівських земель перед розєднуючими силами. Бо чиж не гідний уваги такий факт у **короснянському повіті,** як це, що старша лемкиня, запитана чужинцем (німцем) в приявности американки, українця й поляка, хто вона: „полька, руска, лемкиня, чи українка" — без вагання відповіла: **„Ніт — я не пілька, не руска, я не лемкиня, а українка".**

Або недалеко резиденції о. Полянського, 67-літній старик із якою-сь притаєною тугою, питає автора цих стрічок: „Скажіть мені, ви зі Львова: **Чі хутко буде Україна? Бо ми — старі руснаки, але я маю 6-еро дітей й вони всі вже українці.** Вони нам читають з українських часописів, що ми таки українці, а не руснаки, цебто не „кацапи". — Це щиросердечні міркування безграмотнього сивого лемка, а скільки в його словах сили й віри в неподільність і вічність національної душі. А хіба ж не треба з великою радістю повитати такий гарний почин селян у Королівському Воробликy, як основання Дитячого Садка без спонуки якого будь інтеліґента, бож у селі немає ні одного.

Тим ніяк не хочемо сказати, що загроза минула.

Лемківщина кличе до нас братнім голосом дати їй освітних і кооперативних працівників. Не сміємо отже бути глухі на голос Лемківщини.

(„Наш Прапор" з 1. VII. д. р. В. К.).

В путах визискувачів.

ПРО ОРҐАНІЗАЦІЮ ЛІСОВИХ РОБІТНИКІВ.

Мешканці Підкарпаття Лемки Гуцули й Бойки, майже виключно малоземельні й безземельні селяни, які живуть із праці рук і творять величезну армію лісових робітників. Коли б хвилево не стало праці в лісі — то не погорджують також й іншою працею, як при будові доріг, направі мостів й ін. Однак, на жаль, між цим робітництвом брак підприємчивих людей і звідси виходить таке, що між кожною деревною фірмою й лісовим робітником-українцем посередник — жид. Число таких посередників залежне від величини фірми і її оборотів (пять, десять і т. д.). Жид підприємець, даючи працю кільком десяткам робітників, використовує за безцін його робучу силу, ще й так його тримає в карбах, що годі йому відірватися від одного, а піти до другого до праці. Нераз буває так, що робітник працює по кілька тижнів із обіцяною платнею (від 1.50—2.30 зл.), що її однак не може відібрати готівкою тільки в продуктах, або яких інших товарах, як взуття чи убрання в інших жидів на картки. Жид підприємець знає, що часами гріш отриманий від нього міг би піти у нежидівські руки, тому за всяку ціну старається не випустити готівки зі своїх рук. Знаю багато таких випадків, в деяких сам був свідком.

Для прикладу наведу один факт. В одного такого підприємця працювало кілька молодих українських робітників по кілька тижнів і належалося їм троха грошей. Жид, який мав їм виплатити їхню належитість, не хотів виплачувати готівкою тільки в продуктах пібраних у його власнім склепі. Коли я вмішався в цю справу й загрозив йому, що на випадок не виплачення належитости, скривджені внесуть позов до суду — він виплатив їм половину, а другу половину зобовязався виплатити в найближчім часі.

В цей спосіб жиди опанували всі центри, міста й містечка на Підкарпаттю й збагатіли працею українських робітників і селян. А селянство замінилося в той спосіб у певного рода кріпаків, що тягнуть непосильне ярмо. Тягнуть, бо не хотять умерти голодовою смертю. Таким ярмом є життя серед так трудних обставин, серед яких живе населення на Підкарпаттю.

Такий стан створює податливу почву для поширювання агітації різної масти соціялістам і комуністам.

Український націоналізм мусить за всяку ціну допомогти українському робітникові й визискуваному бідному українському селянинові зорганізуватися в українській національній спільноті, щоб могти боронитись перед визиском різних лихварських пявок. За приклад, як це зробити, може нам послужити сучасна Італія й Німеччина, де праця робітника є у великім пошанівку, а назва „робітник" це почесна назва.

П. Розвадовський.

ПЕРЕКОНАЛИСЯ.

До війни було богато кацапів у Лемківщині, але коли деякі з них побули на землях бувшої росіської Імперії й побачили, що там живуть також Українці та як з ними поводилися „властьімущі", то по повороті в рідну сторону вміру своїх сил стали працювати й інших закликають до праці на рідній ниві. Одначе не всіх ще таке справало, бо як дістатися до рідного села та вибрали їх на якесь становище в громадській господарській установі, то вони на рахунок громадських грошей почали спроваджувати „Русский Голос" та ріжні кацапські зела, а для замилення очей „Новий Час". Так було в Бонарівці. Та помилилися, як думали, що народ не запримітить їхнього повороту до старого й народ таких хитрунів прогнав. Слава Бонарівчанам! Та бажати би, щоби й громадяни в інших громадах вміли так придивлятися й з облудами так само поступати.

„ЦЕНТРОСОЮЗ"
Львів, ул. Зіморовича ч. 20/22.
поручає **мила** власного виробу **до прання й миття** з запахом, **мило тоалетове** (троякий формат), **мило до голення; нитки** з власній навивальні. — **Занимається** експортом: яєць, беконів, фасолі заграницю. **Має на складі:** штучні погної, насіння, господарські машини і приладдя — **Всі українські Кооперативи** на Лемківщині робіть замовлення тільки в **„Центросоюзі", Львів, Зіморовича ч 20/22.**

Перлини українського письменства.

(Продовження).

По дорозі стрічає Ігор свого брата Буйтура-Всеволода. Славна й хоробра дружина в цього князя.

„Все під трубами сповите —
Під шеломами пещене
Й годоване конець копя.
Всі дороги перебули;
Напружені у них луки,
Отворені у них тули,
Скачуть сірими вовками
В чистім полі без обави,
Щоб собі добути чести,
А князеві своєму слави."

(Переспів В. Щурата).

До першого бою прийшло в п'ятницю рано. Ця перша зустріч принесла українським військам перемогу.

„Потоптали всіх поганців,
стрілами пішли по полю,
красних бранок, Половчанок
занимаючи в неволю.
Брали злото, паволоки,
дорогії оксаміти.
Опанчами, кожухами
почали мости мостити". —

(Переспів В. Щурата).

Та половці, розбігшися при першому ударі, змобілізували всі свої сили й другого дня вранці заступили шлях українським військам. Прийшло до завзятого кривавого бою на березі ріки Каяли.

„Сперед світа до вечора,
А з вечора до досвіта
Летять стріли каленії,
Брязчать шаблі о шеломи,
Тріщать списи гартовані
В степу в незнаємому полі,
Серед землі половецької"...
Земля чорна, копитами,
Поорана, поритая;
Кістьми земля засіяна
А кровію политая...
І бились день,
І другий бились,
Та коло полудня на третій
Поникли Ігореві стязі.
Оттак на березі Каяли
Брати різнились, бо нестало
Кровивина! Допирували
Хоробрі Русичі той пир —
Сватів упоїли
Й самі простяглися
За землю українськую".

(Переспів Т. Шевченка).

Українські війська лягли головами на полі слави. Недобитки попали в половецький полон, між ними князь Ігор. В неволі перебув він більш року. Потім удалось йому втечи при помочі конюшого Овлура.

Сумна вістка про погром українських військ понеслась по всій Україні. Збірався київський Святослав відімстити кров і рани українських дружинників, закликав князів у похід. Але голос його пролунав без відгуку.

Невдача Ігоря отворила половцям дорогу на Україну. Кинулись вони на неї двома загонами, один під проводом Кончака пішов на Переяславщину, другий під Гзою залив Посеме. Поросся й Черниговщину оборонили князі, вийшовши Половцям на зустріч.

Д. б.

Франц Коковський.

Культурний рух на Лемківщині.

Були ще й інші причини. Одна з них — наша нехіть до важкої, невдячної праці. До війни було в нас багато кандидатів на „героїв" чи „народніх оборонців", якщо цих почестей можна було добитися легким способом. Ясна річ, що праця в Східній Галичині була на сто відсотків лекша, ані ж праця на Лемківщині. Тут треба було здобувати терен, прилбати довіря населення, там у Східній Галичині, було населення сяк-так підготоване. А ще треба мати на увазі те, що населення Лемківщини ще й тепер ставиться недовірчиво до всіх „чужих", а „чужим" уважає воно кожного, кого ближче не знає, хто не з „його села". Ця недовірчивість ще й тепер припиняє значно всяку працю по селах, а що гірше, вона — при нинішних обставинах — може й... оправдана. Лемко переконався нераз на власній шкурі, що годі бути отвертим, тому з однаковим недовірям дивиться на приятеля чи ворога.

Тому, що праця на Лемківщині була важка, кожний старався оминати цю нещасну країну, де треба було добре напрацюватися й — найчастіше — не почути за це навіть доброго слова, коли за таку саму працю в Східній Галичині можна було нажитися почестей, стати як не „славним", то бодай „відомим" громадянином. А ще народ на Лемківщині куди бідніший, ані ж у Східній Галичині. Тут трба було за марний гріш напрацюватися, там цей гріш плив легко.

Еміграція та американські долярі, що ними щедро підпомагали емігранти-лемки своїх рідних у „старому краї", появилися значно-значно пізніше, коли Лемківщину захопили були в свої руки русофіли.

Грунт під русофільство підготовила на Лемківщині мадярська революція та похід російських військ на поміч австрійському цісарві в 1849. р., щоб оцю революцію здавити. Мадярські „революційні війська" напакостили чимало Лемкам по цей і той бік Карпат. Грабунки та знущання не вгавали, аж війська „русского" царя здавили революцію та дали змогу Лемкам відітхнути.

Згадка про це та оповідання про могучість „русского царя", та його армії лишилася потім довгі роки в памяті лемка.

Далі прийшли роки абсолютного режіму в Австрії, що попхнули більшість нашої інтлігенції в обійми русофільської ідеї, а знову слід зазначити, що інтелігенція під ті часи на Лемківщині — це духовенство та вчительство.

Склалося ще й так, що передостанній перемиський епископ, що йому підлягала Лемківщина, як і його попередники, схилялися скорій до партії „староруської". У пок. епископа Чеховича, що став перемиським епископом повдовівши, було чимало рідних та свояків теж „староруської" партії. Багато з них опинилося на парохіях у Лемківщині.

Опинившися там, почали вони в тому напрямі освідомлювати населення, вияснювати та ширити серед нього ідею „единої неділимої".

Кожний, хто знає передвоєнні часи, пригадує собі, який великий вплив мало на наш народ духовенство.

ДО БРАТІВ-ЛЕМКІВ.

Проснись Брате Лемку зі сну неволі,
Лиха година на Тебе йде —
Неволять Тебе, таки самі свої —
На злу дорогу ведуть Тебе.

Ця зла дорога — то підла робота
Господинів русских-лизунів рабів
Не слухай їх! Невір; бо це все голота
Прислужники-невільники царів.

Це ті, що вносять роздор у народі —
Це ті, що продали віру й честь;
Це ті, що сіють нещастя в незгоді
Вони гірш ворогів, гони їх геть!

Г. О.

Якщо хочете, щоб „Наш Лемко" виходив у збільшеному обємі, самі вирівнайте передплату та приєднайте нових передплатників!

Перша просвітно-кооперативна нарада в Сяноці.

За ініціятивою п. інсп. А. Гаврилка, ревізора Р. С. У. К., відбулася дня 17. червня 1936 р. обласна кооперативно - просвітна - анкета, скликана Лемківським Союзом Кооператив і Філією Т-ва „Просвіта" в Сяноці.

Присутних було 72 делегатів з сяніцького, ліського, березівського, кросненського та ряшівського повітів, а саме: 40 відпоручників від 26 кооператив, 32 відпоручників від 25-ти читалень та представники повітових установ зі Сянока, як також запрошені сяніцькі гості.

Нараду відкрив др. Блавацький від „Л. С. К." і Філії „Просвіти" короткою промовою, почім обняв провід о. декан Іван Цегелик.

Виголошено кооперативні й один освітний реферати. Перший реферат виголосив інсп. Антін Гаврилко на тему: „Висліди доброго впливу кооперації району продовж 10 літ". Опісля на тему: „Просвіта" матір кооперації й співпраця кооперації з „Просвітою" відчитав реферат Петро Венгльовський. Делегат „Маслосоюзу" інсп. Денисюк Осип говорив про молочарський стан у кооперації на полудневому заході й порівнання його зі східними повітами та вкінці прокооперативні курси, намічені „Лемківським Союзом Кооператив" у Сяноці й районів у біжучому зрефероував Ю.Крайчик.

У висліді нарад ухвалено одноголосно резолюції, відчитані п. Василем Полубинським із деякими поправками зі сторони присутних, слідуючого змісту:

1) Нарада стверджує, що „Просвіта", „Рідна Школа" і „Сільський Господар" це установи, які несуть свідомість і знання в найширші маси українського народу, а й кооперація для нашої людности в селі та місті одинокою і нічим незаступимою школою в справах господарської організації взагалі та зокрема у всіх родах організованого купна споживчих товарів і знаряддя господарських та у справах продажі хліборобських продуктів і виробів.

2) Нарада взиває широкі маси полудньово-західних повітів більше як дотепер обєднатися в „Просвіті" і Кооперації та всюди вести ті „Просвіти" так, щоби світло науки, знання та національної свідомости доходило до найтемніших закутин та обхоплювало найширші маси українського народу; Кооперативи всюди вести так, щоби в них справді всі вчились господарського патріотизму, порядку, чистоти, найточнішого виповнювання обовязків, найвищої солідности в завідуванні дорученых фондів, найліпшої обслуги супроти своїх і супроти чужих.

3) Нарада взиває Читальні й Кооперативи на місцях тісно співпрацювати зі собою, між іншим через вибирання визначніших громадян до органів одного й другого роду організацій, та вимагає, щоб кожна кооператива була членом „Просвіти", „Сільського Господаря" й „Рідної Школи", точно там платила вкладки та крім того відповідну частину щорічних зисків все призначувала як даток на культурно-освітні цілі. При приниманню продавців, чи інших урядовців кооператив давати першенство заслуженим працівникам освітного руху, так, щоби дальше поширювати свою книжку й обговорювати при кожній нагоді прочитану літературу й могти без упину стояти на службі розвитку рідної культури.

4) При кожній кооперативі повинна бути хочби невелика підручна бібліотека господарських видавництв і кожна кооператива повинна передплачувати та поширювати між своїх членів „Кооперативну Родину" та другі національні будуючі часописи. Фінансові засоби на культурні потреби є в кожній кооперативі, що в ній Управа і службовики не зловживають повіреним їм майном, та в якій організація не нидіє, а щораз удосконалюється, притягаючи до себе всі закупи консументів і концентруючи збут сільських продуктів.

5) Нарада висказує погорду тим громадянам, що оминають свої господарські й освітні організації і взиває, щоби таких без огляду на суспільне становище, не брати в рахубу як повновартісних членів суспільства, бо на попертя загалу заслугують тільки **релігійні, активні, солідні, обовязкові і в цей тяжкий час до найвищого ступня жертвенні одиниці о безсумнівних національних переконаннях,** — а не лінюхи, чи легкодухи, або ці, що зловживають наділеним довірям, чи йдуть дикими шляхами, як негідники, без чести і громадської амбіції. Якщо такі одиниці темні й неграмотні, то треба їх сильно, витревало й пляново освідомлювати, якщо ж вони о-свічні — чи ніби освічені — шкідники та непотріби, то їм треба відплачувати їх власними засобами цебто їх всюди оминати, стоючи вдячно і з любовю тільки при повновартісних під суспільним оглядом громадянах: працьовитих, чесних, творчих і для громади жертвенних.

Учасники Просвітянсько - кооперативної наради в Сяноці, на площі Українського Народнього Дому. По середині Впр. о. декан І. Цегелик зправа ВП. п. інспектор Антін Гаврилко, зліва Др. Василь Блавацький, Впр. о. каноник Петро Андрейчик і другі учасники. У долі сидить п. Петро Тимець зо Синева.

6) Потреби українського населення на Лемківщині взагалі, а молочарської організації, цебто правильного й всебічного її охоплення, та розвитку, зокрема вимагають безумовно основання самостійного відділу „Маслосоюзу" в Сяноці, тому нарада прохає Управу Централі цього Союзу такий відділ, без зайвої проволоки, у Сяноці урухомити

На цім закінчено нараду, яка протягнулась понад чотири години, відспіванням національного гимну.

По нараді відбулася спільна знимка всіх учасників наради на площі Українського Народнього Дому в Сяноці.

Всі письма й листи адресуйте: „Наш Лемко" Львів, Зіморовича 3

Новинки.

Грім запалив нафтовий шиб. У Биткові вдарив грім у нафтовий шиб фірми „Полянка". Шиб згорів за кільканацять хвилин.

Домовини з Волині для англійців. Не всім відомо, що англійці признають лише домовини (трумни) з дощок, що не мають суків. Це використав тартак у Смизі на Волині та витинає дошки без суків, щоб висилати їх до Англії; там роблять з них домовини. Таким чином бодай по смерти мають англійці „тісний" контакт з українськими землями.

Перший український нафтовий шиб у Михнівці. Недавно посвячено в селі Михнівці (Бойківщина), біля Лютовиськ, перший український нафтовий шиб іменем великого українського „Короля Данила", що вже почав пробне верчення.

Згорів багатий млин у першій половині липня ц. р. в селі Вижне біля Чудця.

Польсько-французьку умову підписали в Парижі Польща й Франція. На підставі умови обі сторони запевняють собі більшу взаїмну вимін рільничих продуктів, зниженку мита та додаткових зобовязань й улогіднень.

Збірка на памятник Маркіянові Шашкевичеві в парку УВШколи в Стемфорд, Конн. виносила 1. квітня 753 доляри. — Про історичні факти України й Московщини говорив др. С. Демидчук 3. травня в Народнім Домі в Ню Йорку. З учасників 200 було багато чужинців, які захоплювалися нашою справою. — В Єлизабет, Н. Дж. зібрали українці нашим землякам, що потерпіли від пожежі 152.45 доляри. акція помочі йде живо всіми організаціями і пресою.

Недавно появилася драма О. Лугового, що її ставлять по всіх кольоніях з ентузіязмом. — Н. Шуль і І. Кващишин відбули в Злучених Державах спеціяльні курси (в державних школах) повітреплавства (бальонів й літаків). — 17-літній Микола Дудик, безробітний, хотів скочити на тягаровий потяг в Гондо, Алта., але скочив так нещасливо, що впав під колеса і згинув на місці. — Українська кооператива в Сулбурах береться цього року до будови власного будинку; в тій цілі заснований Комітет поробив вже усі заходи. Боже помагай!

Гр.-кат. громада у Бруклині (Злучені Держави), закупила від православних, які вибралися, церкву. Побільшення і реставрація потягне до осені.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

Памятають за Лемківщину.

Дня 6. квітня ц. р. відбувся в Мейзвил, Па. відчит п. Михайла Дудри, відпоручника старокраєвої „Просвіти".

Відчит відбувся в парохіяльній залі, хоч був будний день. Окремого оголошення ніде не було, тільки парох Впр. о. Е. Миляннч заохотив у церкві парохіян, щоби прийшли послухати про Лемківщину. Голос цей знайшов відгомін, бо заля, що містить тільки 250 людей, була заповнена.

Відчит відкрив Впр. о. Миляннч, обясниви присутнім його ціль. Делегата Дудру всі привитали грімкими оплесками. Всі слухали з запертим віддихом оповідання про те, що тепер діється на нашій Лемківщині.

Бесідник пояснив присутнім, чому ми маємо називатись Українцями, а не інакше, та що це значить слово „руський" і „русский". Був також на цю тему запити, на які п. Дудра на задоволення всіх відповідав докладно й ясно. Лекція та була дуже інтересна, бо всім дуже подобалась. Багато присутніх говорили, що таких лекцій треба нам більше й частіше.

Потім Впр. о. Миляннч заохотив усіх, щоб вибрати комітет, який далі працював би для допомоги нашим братам у старім краю.

Вибрано комітет у такім складі: Йосиф Терефенко, предсідник; Іван Онушканич, секретар; Теодор Яворський, касієр.

Вибраний комітет взявся до праці, а в неділю, 2. серпня, уладив на дохід Лемківщини пікнік, на котрий запросив всіх українців з околиць. Цей пікнік відбувся в Ню Корк Тавн Парк, між Мейзвил і Маганой Плейн.

Іван Онишкевич, секретар.

Кооперативне Товариство

„РИЗНИЦЯ"

в Самборі

поручає свій багато засоблений склад воїх церковних предметів. Направляє старі фелони по найдешевшій ціні. Приймає замовлення на іконостаси, престоли, проповідниці, золочення іконостасів та **малювання церков по цінах найнижчих за повною гарантією.**

Лемківська хата.

ХТО ПОЇДЕ „ТРОХАНІВСЬКИМ ШЛЯХОМ З ГОРЛИЧЧИНИ?

Криницький „Лемко-Союз" розпочав свою ганебну роботу від денунціяцій учителів українців, а вслід за тим прийшли масові переноси і деяких одиниць у корінну Польщу.

Цей стан тріває по нинішний день. На місце виселенців приходять поляки. Вони тепер вчать лемка „лемківської" мови, бо вислухли курсу „єнзика лемковскего" від самого пана Трохановського.

Нині нова каравана учителів відходить з Горличчини. Довголітня учителька з Квятоня п. Ліщотова мандрує кудись на захід.

З Ліщин відходить п. Богачиків на, донька учителя лемка, також десь на чужину.

Учителя Жидяка з Лося переносять на емеритуру.

То були майже останки наших учителів в горлицькому повіті. Кінець.

Тепер вже не буде кого висилати на „трохановський шлях". На Лемківщині лишиться сам п. Трохановський (він учитель!), трохановські курсанти, та його славні адюганти в Горличчині: Полошинович, Вислоцький, Юрковський. Самі „русскі". Але і їх не багато. Як пальців на одній руці. Пани з „Лемко-Союзу" зробили своє: українців учителів не буде в нашому повіті.

Але друга штука господинам Сьокалам вже не вдасться. Лемко не позволить себе запродати. Своєї мови, релігії, та національної приналежности до 40-міліонового українського народу не зможуть „лемківські" гешефти п. Трохановського завести під чужу стріху.

Горличчина довго спала причарована москвофільським зіллям. Нині скрізь будиться до національного життя, набирає розгону українська стихія, по селах ростуть кадри свідомої української молоді.

Тому ті учительські експерименти не захитають духа нової відродженої Лемківщини.

ТЕАТРАЛЬНА ВИСТАВА.

Аматорський Гурток при читальні „Просвіта" у Володжі, біля Мриголода (Сяніччина) відограв виставу „Дай серцю волю, заведе в неволю". Аматори вивязались зі своїх завдань якнайкраще під умілою кермою та завдяки праці студ. Любомира Пелеха. Дивне лише, що не надто багато було присутних на салі, але це може треба пояснити горячими жнивами. Всі знаємо, що Володжани дуже люблять культурну працю й це хай буде запорукою для молоді, щоб не знеохочувалася та дальше працювала над піднесенням освіти в своїм селі. Життя й ідейна праця вимагає деколи ложертви — про це повинні тямити всі, що бажають народові кращого завтра. Чим більші невдачі попереджують наші змагання, — тим гривкіше буде побудоване діло. Лише слабі або ледащі знеохочуються. У міцного невдача гартує духа, — а нам усім якнайбільше гарту треба!

Слід також згадати, що свідома молодь Володжі під проводом управителя „Районової Молочарні" п. Л. Пелеха вшанувала гарно уложеною академією 10. роковини смерти Головного Отамана Українських Військ бл. п. Симона Петлюри.

„ХИТРИЙ МАЛОРОС" — АБО Т. ЗВ. КАВОВІ САДКИ.

Деякі покінчені семинаристки — розуміється — неукраїнки, щоб приподобатись (догадайтеся самі — комv), та в цей спосіб заслужити собі на посаду, приманюють бідну, голодну (відомо, бо тепер передновок!) українську дітвору до себе та булками й кавою гуртують їх в садках. Тут учать дітей співати чудернацькі пісні, дивних звичок, як також чужої для нашого українсько-католицького обряду молитви. Діти ходять щодня з горнятками до того „кавового" садку, як по свячену воду. Таке діється в Лодині, Шляхоцькій Добрі, Семушевій та в других селах.

Щож, годі дивуватися малим дітям, що вони біжуть там, де дають горнець „солодженої кави" та ще білу булку, — одначе не хочеться вірити, щоб ця тепер солодка кава не зґіркнула скоро батькам тої дітвори. Поживем — побачимо.

Уживайте лише
знаменитої цикорії **„ЛУНА"**, здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ"** і солодової кави „ЛУНА", виробів Української Кооп. фабрики
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"
Львів XV., вул. Церковна 2.

ЗЇЗД „РУССКОЙ СЕЛЯНСКОЙ ОРГАНІЗАЦІЇ".

відбувся в Сяноці в дні 21. червня ц. р. Предсідником зїзду був адвокат Мокрицкі зі Сянока. Він, у звіті з діяльности повітової (на папері!) Р. С. Оцїї сказав (дуже влучно!), що ціла діяльність продвож останніх пятьох літ цієї організації не принесла жадної користи та не увінчалась бажаними успіхами; організатори (які? пр. скл.) нічого не робили з виїмком того, що сам „господин" Мокрицкі був раз у читальні Качковського у Вороблику, а другий раз — сам не памятає — де був. З великим жалем — каже — треба признатися, що нічого не робиться — що ми (цебто Р. С. О.) є зеро — або нижче зера та всю вину звалює на „Лемко Союз", бо він шкодить Р. С. О. в її політичній роботі. (Трвонити народнє добро — це „политическа" робота? — зам. склад.). Слід підчеркнути, що п. Мокрицький настільки характерна людина, що не закриває правди в бавовну — як це інші чинять, але щиро признається. Це не подобалося Переломам, що стали боронити „Лемко Союз" — мовляв — тут вина не по стороні Лемко Союза, але брак фінансової інституції спричинює застій в роботі. На думку дра Перелома — треба конечно заложити „Лемковський банк" (а кого вибрати директором? зам. скл.), треба конче зорганізувати селян в тій інституції та змусити їх до вплати уділів (нема що — дуже гарна думка! аж мило послухати... зам. доп.).

Дальше каже Перелом, що „Маслосоюз" розсідається в твердині „русского" народа й дуже добре розвивається на шкоду „русского" народа (господинам з Сянока все ще сниться Москва та її рублі! пр. скл.).

Голос зі салі:

—„Маслосоюз" точно й ревно платить, тому розвивається!

Врешті зібрані почали сваритися над „Бескидом" (народній дім у Сяноці задовжений на пів мільона золотих!), обвинюючи себе взаїмно. Порушували також справу „лемковского букваря", щоби на його місце „издати старогалицкой або кирилицею писаний учебник". (Теж не зла думка — сам раз гідна Переломів!).

Обіцювали також взятися більше до освітньої праці на селах, приїздити з чимось (може з центрифугами? — запит на салі), щоб рятувати ще останки (чого? зам. склад.), бо тут в „колишній русскій твердині" повстають українські інституції, а ми (себто Переломи, „смичок" й другі свати — пояснення авт.), що дня нижче падемо — ратунку — селяни поможіть створити банк (тоді ще стане на кілька літ наживи! — зам. зо салі).

Окремих пояснень не будемо до цього зїзду додавати, бо кожний легко доспіває собі цю пісоньку.

Присутній.

ЗАБОРОНА ДИТЯЧОГО САДКУ.

Повітовий Кружок „Рідної Школи" в Сяноці вніс до староства в Березові прохання в справі дозволу на дитячий садок в Улючу. Довший час не було жадної відповіди, вкінці березівське староство доручило рішення такого змісту — (подаємо за „Ділом" ч. 162):

„Starostwo Powiatowe Brzozowskie.
L. Poł. 6/51/36. Brzozów, dnia 8. lipca 1936 r.
na ręce przew. Zarządu Dr. Wańczyckiego
w Sanoku.

Na wniesioną prosbę w sprawie zezwolenia na urządzenie ogródka dziecięcego w Uluczu odmawiam pozwolenia na urządzenie tegoż, ponieważ w Uluczu jest już urządzona i czynna półkolonja letnia dla wszystkich dzieci.

Kolonja ta jest urządzona przez Towarzystwo Szkoły Ludowej i uczestnikami kolonji są również dzieci ruskie, przeto nie zachodzi konieczność urządzenia ogródka przez P. T. Towarzystwo.

Od tej decyzji przysługuje prawo wniesienia odwołania do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie przez tut. Starostwo w ciągu dni 14-tu, licząc od dnia następnego po doręczeniu niniejszej decyzji.

Za Starostę powiatowego **Maritczak** Wicestar."

Повітовий Кружок „Рідної Школи" в Сяноці вніс проти повищого рішення своєчасно рекурс до Львівського Воєвідського Уряду. Як цю справу вирішать, покищо невідомо.

ВІДКРИТТЯ НОВОЇ ЧИТАЛЬНІ.

Громадяни присілка Пили, що належить до села Семушева одержали дозвіл заложити читальню „Просвіта" ім. Маркіяна Шашкевича. Та вже на перших основуючих Зборах вписалося 30 членів, з того пять дівчат, до новозаснованої читальні.

Бажаємо гарного розвитку новозаснованій культурній установі, а Всім Членам витривалости в праці.

Склад
Народної Торговлі
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

В УСТЮ РУСЬКІМ ЩЕ ОДНА НАРАДА.

Добра рада ліпша від грошей. Добре, коли на нараді слухають доброї ради.

В Устю Руськім 16. липня ц. р. була знову цікава нарада. Приїхав пан віце-староста з Горлиць на т. зв. „роки" послухати урядово прохань громадян. Пан віце-староста володіє українською мовою дуже добре, тому не штука було йому мотати на вуса того всього, що каменем звалилося Лемкові на серце, що болить його.

Нині в Лемка найболючішим місцем — школа. Тому не дивниця, що селяни з дооколичніх сіл категорично домагалися від урядових осіб первісного стану на терені школи: учителів українців, українських книжок, української мови.

Спеціяльно громада Квятонь домагалася повороту учит. Ліщотової, котру власне перенесено під Краків.

І добре, що тепер відбулася така нарада. Вона може принести багато користи для села, а пан староста пізнає знову настрої Лемків, їх духа, погляд. Можна чути голос народу, а голос народу — це голос Божий.

Лемко має свою вдачу: мало говорить. Та коли вже заговорить, — то ніколи на вітер, ніколи без причини.

Школа була одною з найбільших потреб дня, котру присутні постаралися пану старості представити ясно й докладно.

Лемки хочуть своєї, української школи, бо життя дало їм добру „школу", неодного навчила їх доля тут на Лемківщині і там, в Америці.

І з тої науки має досвід, що тільки в своїй школі своя правда.

Щоби на Лемківщині до школи вже давніше поставили більше уваги, не було би баламуцтва, не було би москвофільської зарази, бо Лемко скоро переконався би, що „русскі" пророки, це елеганцко оплачувані з „погодінських" пособій" карієровичі.

Тоді також панів Трохановських —Сьокалів зліквідувалиб на Лемківщині сейчас, а не доперва по 3 роках ганебної роботи тих лемківських „расів гуксів".

Пан староста відїхав до Горлиць, а Лемки чекають на вислід полагодження їх потреб дня і міркують хлопським розумом, чому пані Ліщотова має вчити краковяків біля „смочої ями", а знову дітей з Квятоня якийсь „фацецік" зі Старого Санча „єнзика лемковскего", або взагалі не вчити навіть того „лемковскего".

Добре було би, щоб і другі громади при нагоді зустрічі з особами від урядів у подібний, річевий спосіб представляли устно або письменно свої побажання, потреби, жалі, як це мало місце в Устю Руськім.

Бо голос народа — це голос Бога.

П. Жебис.

НОВІ КНИЖКИ.

Франц Коковський: **ЗА ЗЕМЛЮ — лемківська повість** з передмовою Богдана Лепкого. — Львів 1936. „Українська Бібліотека" ч. 42., стор. 128.

Лемківська землице — яка ти інша від других українських земель та заразом хоч твій хлібець дуже твердий — одначе як любо у твоїх сторонах жити, бо ти вчиш своїх дітей цеї жаркої молитви, що вони тебе цілою душею кохають і тому стережуть своїх загінчиків як ока в голові.

Так ми, лемки кохаємо наші гори, наші рідні клаптики ріллі — наше відвічне багацтво! І про це п. Др. Ф. Коковський, у часі свойого побуту на Лемківщині, мав змогу перконатися та як суддя, батьківським оком бачив цю безмежну любов сина лемківських гір до землі.

Та найважніше, що він найшов підхід до душі Лемка, що не так легко перед першим кращим її відчиняє.

— Е, пан — не пан... Надягнув міські лахи — і зараз пан! Най лем приїде, най посмотрит на святу землицю, на наші верхи, на зелений, зараз паньство з него відпаде. Скиче панські лахи, надіне сорочку, холошні, скірні та юж по його паньстві.

— І я так реку! — мовить війт, старий дідусь, що прислухувався балачці. Я тіжек бив г місті, ба і не г такім, як Фецьо, в гамерицькім! І што? Покля там бив, гварив, што я пан. А приїхав гев, дораз мені паньство омерзіло. Кед повіяв вітер із грунь, кед я посмотрив на наші нивки, на вузесенькі, дораз мене паньство минуло...

— Правда, правденна правда! — притакували інші. (ст. 25).

— — — — — — — —

З цілої повісти Коковського пробивається щире серце людини, що полюбило наших засянських братів; кожний уступ, кожна стрічка вказує, що п. радник Коковський зжився з лемківською землею, бо лише уродженець Лемківщини відчує, коли Лемко справді сміється, а коли цей сміх крізь сльози проходить та рве наболілу душу.

У цій повісти бачимо наших братів — Українців на Лемківщині таких, як їх Бог створив, без фалшу, без облуди, але завзятущих. Найкраще зображений у повісті старенький війт Семань, що своєю статочністю ряд веде в селі. Побіч його молодий газда Лешко, що заве рабоженькався" не відступити батьківського поля, — бо коли його присідає стриєчний брат Фецьо, що замолоду в місті бував та хоче відобрати ниву, — Лешко каже: Хижу спалю, а грунту не дам...

Працував г місті. Знаме ми тоту працу, знаме. Може бити, што він працував. Лем чи тота праця така, як наша? Працував! А чи він їв коли груляний левеш, чи чорний вуголь з адзимки скреготав му коли між зубами?...

У повісті чудові розмови лемківським говором, дуже влучно вміщено наше питоме лемківське **„лем"**. Одно, що нас Лемків разить, саме ми вживаємо при вході до хат та при працанню християнського поздоровлення „Слава Ісусу Христу", а ніколи „Слава Богу".

Про повість п. р. Коковського — дехто скаже, що це черговий дарунок Лемківщині, одначе ми скажемо отверто, що не дарунок — бо дарунків ми не хочемо... й так занадто багато „ріжних дарів" нам насилають — це належність від братів, що постановили свято відробити занедбане та від постанови ніколи не відступлять.

А п. Радникові Коковському за його культурну працю в імени всіх Українців Лемків складаємо щире лемківське Боже заплать і помагай.

Юліян Тарнович.

Замовляйте й всім поручайте

„ІЛЮСТРОВАНУ ІСТОРІЮ ЛЕМКІВЩИНИ",

що має 288 сторінок друку, 3 карти та 125 ілюстрацій — **в ціні три зл. за один примірник** — для закордону 1 ам. доляр або рівновартість

й „УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ"

також з ілюстраціями на 68 сторінках друку — **в ціні за один примірник 50 гр.** — Замовлення слати до Адміністрації **„Наш Лемко", Львів, Зіморовича 3. — На поштову оплату долучити 50 грошів.**

ВАЖНА РАДА ПАСІЧНИКАМ.

Пасічник знає, що хочби мала — але за це гідно та розумно ведена пасіка з сильними пнями, приносить більшу користь, дає більше меду, як цілі ряди пнів, зле держаних, вогких — або до вітру поставлених.

Не всі пасічники розуміють, що дуже важна також зимівля пчіл та вимагає належної підготовки. Коли заліплюють улиї роблені з дощок, (шпари і дверця) глиною, дехто папкою й кітом, тріскає ця заліпа в часі великих морозів, лізе крізь шпари зимно, непокоїть пчіл, які будяться та зїдають мід; говорить потім пасічник — жили пчілки до Йордану, а потім чомусь, пропали. А не догадується, що або забило їх зимно, або залишив пчолам обмаль меду. Часом неспокоять також пчіл деякі жовнидіятелі і бушують миші по вулиях. На Підкарпатті доволі дивний звичай, там пасічники забивають всі слабі рої, а лишають на зиму кілька найкращих пнів, які опісля розмножуються штучно, або через переставку — до схочу. Тому ведуть взірцеві пасіки, а не як ті, що докладають вічно. Подаю тому добрий, дешевий та незвичайно догідний спосіб обстановки, — зокрема зимівки пнів. Побудувати в затишнім саді-огороді, довгий — не високий дімок, павільонник — (залежно, скільки задумується держати пнів); цебто забити до землі чотири здорові стовбці — передні вищі на пів м. від задніх, так що получення верхове простолежних стовбців дасть скісний дах-верх, кришу, яку покриє кожний, чим хоче та чим стати його (головне, щоби дощ не міг перетікати); стовбці обити дошками, або оплести лозою, ліщиною-драницями, гонтами (добре є помазити, або припалити на вільному вогні кінці стовбців, не будуть загнивати скоро!).З боку лишити отвір на вхід — двері а то й вікно. В середині поставити довгий стілець або набити до землі коликів **(вживати конечно до ставлення лібелі** зв. васервагою, **бо пчоли не люблять, коли не рівно висять рамці,** кидають часто вулий, або обліплюють вощиною стіни вулия замість самі рамці; словаки кажуть, що лібеля є для них правою рукою та здоровим оком при заводженню пасіки!); на ці палички чи пак на стілець ставиться рядом вулиї ,звернені очком до світла; це творить заразом передню-фронтову стіну павільону. Там може передержувати пасічник все пасічниче приладдя, медарку, злишні рамці, тощо; в кінці — коли поробиться ще задні — шкляні стінки, дверця пнів — цебто зі шибками, можна буде слідкувати за кожним рухом працівниць-пчіл. Такі приміщення — як скорше названо павільончики, захоронюватимуть вулиї від дощів в часі слоти, від спеки в літі, від студени і вітрів в часі зими. Не дозволять також деяким темним людцям (які ще нажаль живуть по наших селах, та витягають лакомі ручиська по чуже!) — бушувати в пасіці та нищити забездурно вулиї.

Ю. Т.

Господарські знаряди, пшениця й святочна одіж — це велике майно кожного господаря, тому безумовно треба обезпечити його від огню й від крадежі з вломом

в Т-ві взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Деревляна Церква Рожд. Пр. Богородиці, зб. 1743 р. в **Лодині**, біля Мриголода.

Купуйте тільки найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

ДВА БРАТИ!

В темних горах — при окопах — у болоті,
Там зійшлися два вояки на роботі,
Не зійшлися, лишень спали при дорозі,
Поранені, сей у плечі, той у ноги.
Один стогне: Тату милий! Мамо рідна!
Другий плаче: Діти любі! Жінко бідна!
Подивився сей на того довго тихо —
Здивувала рідна мова, спільне лихо.
Поможіть мені замляче, рідний брате —
Неповолі загнався я у Карпати.
— Я поможу, милий гостю з України,
Чей поволі не бажав ти нам руїни.
Бють гармати на добраніч, стогнуть гори,
Звір лісами утікає в темні бори.
Два вояки завивають свої рани,
Споминають і родину й кайдани.
От звела нас люта доля раз докупи,
Не у гостях, лишень в полі там, де трупи.
Виріс я брате далеко у Полтаві,
Та загину у Карпатах — на муравї.
Другий каже: горе брате нам нещасним
Нашим людям, нашим нивам, горам (красним,
Та найтяща наша гора-люта сила,
Що з нас братів вороженьків поробила
Та не плачмо, бо віджити ми ще годні,
Вилікуємо свої рани й народні!
Кров пролита не пропаде зродить нива —
Буде, буде Україна ще щаслива.

Прегарні кольорові образи до християнських хат.

Розмір образів 42×30 цм.

1. **Ісус-Цар,** 2. **Ісус-Пастир,** 3. **Ісус між українськими селянами.** 4. **Перше святе Причастя.**

Ціна всіх 4-ох образів разом з почтовою оплатою 2,40 зл., 24 образів 12 зол. разом з почтовою оплатою.

Замовляти:

ВИДАВНИЦТВО „КРИНИЦЯ“

Перемишль, вул. Водна ч. 10.

ПОСМІЙТЕСЯ КУСЬЦЬОК.

Старий жид Абрум сидить з дітьми за столом. Приходить якийсь гандляр зі старим залізом і хоче продати Абрумови якусь штабу.

— На що ми того? Що з того можна зробити? — питає Абрум.

— Можна зробити клящі, ігли, горшок, пістолет.

— Пістолет? Діти відсунітеся!

ПОСЛІДНЯ РАТА.

— Прошу, це послідня рата за дитячий візок, що я його купив у вас.

— А як мається дитина?

— Дякую, завтра виходить замуж.

ДОВГО НЕ БУВ У СУДІ.

Суддя: Кілько вже часу минуло, як ви були послідній раз у суді?

— Підсудний: 20 літ.

— А де ви за той час мешкали?

— В арешті, прошу Світлого Суду.

СЛУШНЕ ОБУРЕННЯ.

Крамар: — Панчохи? А яке число дати, прошу пані?

Пані (обурена): Та розуміється, що дві! Хіба я стонога?

В ТРАМВАЮ.

Грубий пан з трудом втискається до переповненого трамваю. Один з їдучих невдоволено бурмоче:

— Трамвай не для слонів.

— Добродію — відтявся грубий — трамвай то як Ноїв ковчег, в ньому дмістяться всі звірята, від слона до осла включно.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло“ Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Поштове заплачено гуртом.
Opłatę pocztową opłacono ryczałtem.

Наш Лемко

РІК III. Ч. 17 (65)

Львів, 1-го вересня 1936.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

ПРОСВІТА — НАША МАТИ!

Члени Українського Товариства „Просвіта“ в Улючі, повіт Березів.

Історичне посланіє Митр. Шептицького.

Андрей Шептицький Божою Милістю і Благословенням Св. Апост. Престолу Митрополит Галицький, Архієпископ Львівський, Епископ Камянця Подільського проголосив всему Духовенству і вірним своє чергове посланіє в справі комуністичного наступу на нашу землю в останніх часах:

„Небезпека теперішньої хвилі каже мені звернутися до Тебе, дорогий Народе, з оцими словами остороги: Хто помагає комуністам в їх роботі, навіть чисто політичній, зраджує Церкву. Треба ту правду пригадувати всім вірним й цілій українській суспільности тим усильніше в наших часах, коли комуністи, щоб збаламутити й здурити вірних християн, удають віруючих людей і святотатсько приступають до св. Тайн, — діставши такі прикази з Москви“. — Дальше зі слів Митрополита бачимо, що комуністи вдають перед світом інших та інше в себе роблять, як пропагують закордоном гасла, за які в себе розстрілюють і як жахливо вони знищили селян і робітництво, тих самих, в чиїх іменні виконують ніби владу.

Посланіє прочитають у всіх церквах, щоб перестерегти наш народ перед большевицькою облудою та так званими „людовими фронтами“.

КВІТКА ДО НОРМАЛІЗАЦІЇ.

Повітове староство в Ліську заборонило оснувати читальні в Луковім і Середнім Великім, мовляв, з огляду на можливість забурення публичного спокою, бо в селі живуть крім українців і русини, що з хвилиною оснування читальні, виступалиб проти неї...

КЛИЧ „СВІЙ ДО СВОГО“ В ПРАКТИЦІ.

В Устриках Долішніх трапився випадок, що лікар-жид д-р Купфер своїй пацієнтці Марії Зінкевич з Устіянова, дня 25. липня ц. р., замість хорого зуба вирвав здоровий, й це не безпосередньо першого по хорім, тільки аж третього! На маргінесі цього випадку годиться зазначити, що в Устриках Долішніх є й український лікар д-р Теодозій Сеньківський, бувший лікар заграничних клінік і загального шпиталю у Львові, знаменитий фаховець у своїому званні. Та ми всетаки волимо користати з послуг чужинців. Нас все чомусь тягне до жида.

Українські священики на Лемківщині повинні подбати й перечитати своїм вірним слова цього посланія — тим більше, що й на Лемківщині бушують вороги нашої Св. Церкви.

(Хто не може набути окремої книжечки, ціле посланіє найде в **„Українськім Бескиді“ ч.** 31. з 16. серпня ц. р.).

Трудися й щади, а не зазнаєш біди! Вчить українська пословиця, тому складай свої ощадности постійно

в Кооперативному Банку „Дністер“ у Львові, ул. Руська ч. 20.

Вороги кооперативи.

(Під розвагу та осторогу українським кооператорам на Лемківщині).

Буйний розвиток української кооперації є сіллю в очах тих, по чиїх інтересах вона вдаряє, в першій мірі жидів, що думають наче до торговлі покликані тільки вони. Жиди вважають, що торгівля це їхній виключний привілей, а український селянин, той затурканий „гой“, як вони його називають, уродився на те, щоби на них працювати та набивати їхні кишені своїм кривавим потом. Здоровий гін українського народу: вирватися зпід їхнього визиску, вони уважають за вдирання в їхні права. В українській кооперації, що визволює село з жидівських лабетів, бачуть вони найгіршого ворога й намагаються всюди всіми можливими й неможливими способами городити їй в її розвою, підірвати до неї довіря широких мас, ослабити її як лиш можна, щоби врешті привести її до упадку.

Дехто запитає: — Як жиди підкопують наші кооперативи?

Жиди мають на це богато способів. Де нарід несвідомий, темний, нечитає часопису, ні книжок, там жид береться перемовляти наших людей, що, мовляв, кооператива в селі це зайва річ; що до торговлі треба голови, змислу, треба відповідного чоловіка, а такого нема; що інтерес не виплатиться, бо тепер тяжкі часи і він сам за малим не йде з торбами; що кооператива довго не потягне, бо збанкротує; що її обкрадуть, або спалять. За переконливими словами жида йдуть інші, більше реальні аргументи, що мають на меті підірвати всяку віру, що справа вдасться. Жид просить несвідомих людей до себе на балачку, ставить на столі чарку „пекучої“ шпіритайки і в цей спосіб трапляє людям до переконання. А коли врешті в селі знайдеться кількох ідейних людей, що не зважаючи на Іцкові виводи, заложать кооперативу, то й тоді жид не дає за виграну. Він, де може, шкодить їй, ширить про неї всякі наклепи: що товар в кооперативі недобрий, що в нього кращий, що ціна низька, нижча, як у кооперативі, ну й вага ретельна, справедлива. Але український селянин надто добре пізнався на тій жидівській „ретельности“ й не так легко дається збаламутити. Добре знані є українському селянинові всякі жидівські „махльойки“ як мішання соли з піском, підливання оцту водою і т. п. Не промовляє йому навіть це, що в жида деякі товарі може дещо й дешевші, бо знає, що звичайна жидівська калькуляція, що жид продає їх без власного зарібку, щоби заманити селянина до себе, а за це на іншому товарі відібе собі страту подвійно. Продасть на гроша дешевше товар, що має малий оборот, а добе цього гроша або десять на товарі першої потреби, що розходиться в великій скількости. Тому вже дуже мало таких несвідомих людей, що дались би легковірно зловити на цю жидівську вудку. Ще хіба жид заманить до себе селянина тим, що в нього можна дістати на борг, а кооператива на борг не дає, а продає тільки за готові гроші. Але тим жид не робить селянинові ніякої прислуги, а тільки шкоду, бо селянин, маючи відчинений кредит, не обчислюється, як робив би це беручи за готівку, а набирає мов віл на роги й задовжується по вуха, бо взяти легко, але віддати тяжко. А жид не дарує ні одного сотика. За що дану на борг шпіритайку, за це мізерне кільо соли чи літру нафти, він відтак останню худобину з хати вижене. Скільки вже наших людей пішло з торбами через оцю жидівську „ласку“, що позволяла брати їм на борг. Тому те, що в жида можна боргувати не повинно заманювати село купувати в нього, але треба удаватися хочби по найменші закупи тільки до своєї кооперативи. Де такої немає, треба зараз заложити.

В останньому часі доволі часто стрічаємось з новою формою боротьби жидівства проти української кооперації. Ця боротьба має навіть усі познаки продуманої, веденої, по згори уложеному пляну акції й саме тією продуманістю вона є для нас грізна й ми остерігаємо перед нею наші кооперативи на Лемківщині. Жиди, бачучи, що відтягання людей від кооперації не дає наслідків, бо нарід з кожним днем мудрішає й освідомлюється, забираються до самих же кооператив. Приходить собі такий жидок до кооперативи й заявляє, що він може продати їй товарі по дешевшій ціні, як у Союзі. Цукор у нього дешевший, сіль дешевша, мука дешвша, гузики також, нитки теж. Коли крамар менше освідомлений, менше вироблений, то йому всміхається більший зарібок, передусім, коли він працює за процент. Він купує в жида товарі й вдоволений, що добре пішов інтерес. Та він не бачить змісту самої справи, він не розуміє, чому жид продав йому товарі дешевше, як Союз. Чи є можливе, щоби жид міг продати товарі по дешевшій ціні, як Союз, нетратячи на такому інтересі? Відразу скажемо, що ні. Чому? Бо Союз замовляє товарі в кооперативній Централі „Центросоюзі“, який бере товарі безпосередно від продуцентів (фабрикантів) по цінах найтанших, а що певне, ніколи не дорожчих, якби їх купував у цього продуцента той же жид. Фабрикант мусить з Центросоюзом числитися, бо Ц. С. бере у нього велику скількість товару, отже мусить йому дати товарі по найдешевшій ціні. Повітовий Союз, що бере товарі в Ц. С., не може так укладати ціни, щоби товар був у кооперативі дорожчий, чим у жидівській крамниці, бо тоді кооператива не встоялася би, бо кожний пішов би там, де таніше, отже до жида. Тому в Союзі ціна мусить бути в найгіршому випадку така сама, як у жида, а звичайно з конкуренційних оглядів є нижча. Жид, що приходить до кооперативи й оферує їй товар по нижчій ціні, може тільки тратити, а ніколи заробити, коли не приймаємо, що це товар гірший. Коли ж він тратить і то свідомо тратить, то мусить мати до цього причину. Яку? Отже жидам йде про це, щоби підірвати довіря кооперативи до своєї Централі, до Союзу, щоби порвати їхні звязки. В той спосіб вони намагаються знищити кооперативні осередки. Вони знають, що як небуде Централі, не буде проводу, то й кооперативи упадуть, а тоді жид, що сьогодні свідомо тратить, напевно завтра кількакратно заробить. Не буде Союзів, не буде цього регулятора цін, яким вони є, жиди диктуватимуть ціни по своїй волі й визискувати наш нарід. Тому, бачучи перші обяви тієї жидівської акції, вдаряємо на сполох, закликаємо всіх Лемків-кооператорів, що їм лежить добро українського народу на серці, не йти за намовами жидів і не лакомитися на дещо більший зарібок. Українська кооперація побудована на карності й дисципліні. Ця карність мусить бути збережена все й на кожному кроці. Бо тільки тоді наша кооперація стоятиме на твердому фундаменті й ніякі заіхлання ворогів нічого їй не пошкодять. Вона зможе виконати якслід своє завдання, це є — вирвати український нарід з жидівських лабетів.

Я. Галич.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Франц Коковський.

Над джерелами Ослави.

(Нарис матеріяльної культури із сумежжя Бойківщини та Лемківщини).[1])

Село Манів лежить над рікою Ославою, що має свій початок у недалекому селі Бальниці. На полудні від села йде дорога з Лубкова (урядово Лупків) до Тісної (урядово Цісна). За дорогою два вершки Бескиду — „Мотрагуна" та „Кичера", на північ від села верх „Кругла", на схід „Патрія".

Село розпадається на поодинокі части, що мають осібні назви, а саме: 1. від моста через Ославу по парохіяльний дім — „Княньство", 2. горішний кінець села — „Горішняньство", що ділиться на такі частини: а) „Шкапяківци", б) „Федеришівци", в) „Косяківци", г) „Гондарівци, д) „Горішняни" (5 хат під лісом; 3. на полудневому боці дороги, під верхом Кичера — „Підкичéри".

„Княньство" — це первісне село, що з бігом часу розбудовалося, поширювалося на північ і захід. Манів поруч із Щербанівкою, Бальницею, Сосинкою, Миговою Волею, Лубковом і Смільником був оселею, основаною на волоському праві.[2])

Вслід актам люстрації із 1765 р., що на них покликується згаданий автор, були це напочатку тільки війтівства, надані волоським попам і від них беруть назву „Князьство", що згодом переходить у „Княньство".

Назви від а) до г) частини званої „Горішняньство" беруть початок від мешканців перших осель у цьому куті села. У парохіяльних метриках, що існують починаючи з 1784. р. стрічаються такі прізвища: Шкапяк, Косяк, Гондар, Красневич (у пізніших роках є згадка при Красневичах, що їх зовуть також Федеришівцями).

Подані понижче за алфавітом прізвища показують нам, що населення Манева переважно чисто українське. Ось ці прізвища з кінця XVIII. століття: Бесага, Беца, Бубенків, Васів, Василенко, Галушканич, Голий, Голик, Горешканич, Гремняний, Гондар, Дрочак, Дзедзик, Данчік, Дунда, Ільків, Козляк, Костів, Котик, Котищак, Коциван, Красневич, Куртяк, Куртянич, Лаврів, Лазоришин, Лисиганич, Опавка, Павлів, Павлюш, Попович, Попюк, Соломон, Сопяк, Сулак, Ульчак, Шкапяк, Шелемей, Фецич, Юрочко, Ясенів. Ці прізвища показують, що чужого елементу було в Маневі дуже мало.

Крім цих прізвищ стрічаємо ще в давних метриках прізвища, що вказують на походження мешканців, а саме: Команецький (із Команьчі), Смільницький (зо Смільника), Опарівський (із Опарівки).

Тепер живуть у селі такі роди: Беца, Васів, Головач, Грубяк, Гонця, Данчів, Добрянський, Дрочак, Іваненко, Костів, Красневич, Кулинич, Лазоришак, Лисиганич, Мацинський, Мента, Опавка, Пелеш, Петрик, Петрушевич, Семан, Скалош, Сопяк, Стець, Станко, Шешерига, Фецич, Фундак, Ющак.

Із них Пелеші походять від дяковчителя Пелеша, що напочатку XIX. ст. жив довгий час у селі, а населення його — видно — любило, бо з метрик виходить, що часто запрошували його в куми.

Гонци прийшли зо Щербанівки, Семани з Зубенська, Менти з Ліщної, Кулиничі з Волі, Шешериби зо Солинки, Мацинські — це давні Гондарі (так призивають їх ще нині в селі, а прийшли вони мабуть із Мацини — з Горличчини). Головачі походять зо Смільника, Станки — це нащадки зайшлого мельника Станка; Петрики та Петрушевичі — це присташі до Козляків. Їх іще нині в селі дразнять Козляками. Ющаки — це колишні Трухняки. Добрянські зайшли мабуть із Доброї, про походження Грубяків годі було розвідатися. (Далі буде).

Ой, під гаєм зелененьким
Брала дівка лен дрібненький...

Українська красуня з села Манів, збирає лен.

[1]) Реферат, читаний на Зїзді представників обласних музеїв у Сяноці дня 31. травня 1936 р.

[2]) А. Стадніцкі: О всях так званих волоскіх на пулноцним стоку Карпат. Львів 1848.

ГЕОГРАФІЧНИЙ СЛІВНИК.

Винна Гора, безлісне узгіря (345 м.) в селі Головенка — між потоками Любатівкою та Польщинами.

Вирова, ліва притока Лаборця, плине через село Вирову, межею Білої Збурської, Вилягу й Збурського, Збройного та Гуменного, Рокитову, через Словацьку Яблонну, Кошиківці та в Ганківцях вливається до Лаборця. Своїми берегами розділює два пасма гір Магури з верхом Черепини (672 м.) від Білої Гори (366 м.).

Вислок, найкраща західньо-карпатська ріка; бере початки в лісах Великого Вислока на межі пасма гір між Великим Вислоком — Команьчою — Даровом і Мощанцьом, на висоті 800 м., а вливається до Сяну на поземі 183 м. Отже загальний спад Вислокової води сягає 617 м. у діл. Вислок зразу пливе на межі села Дарова й Суровиці, через Вернеївку, попід Буковицю-Завої, оминає колїном долішний кінець Полав, Тарнавки, лишає по правому боці Гамри, по лівому Риманівську Рудавку, відтак на переміну Пасвиська (присілок Одреховой), Синів, Мимінь, перерізує Босько, плине до Бзянки, Гачова, Вижнього — Нижнього Коростенка, Коросна, Білоберегів, через Туряшівку, Одрикінь, Фришгак, Стрижів, Ряшів.

Притоки Вислока з лівого берега: Мощаньчик, Поляньчик, Полявська Вода, Річки, Вислічок, Полсник, Глибічок, Мимінчик, Морава з Табором і Компаха, Любатівка з Вільшинами, Стависька, Стара Ріка, Глиник, Ступина, Городиско, Пстругова, Воля, Лісова, Могильниця, Зглобенський Потік, Рияк, Прибишівка понижче Ряшева, Чорна з Василівкою й Мурайка, Свірковець з Голубкою, Млинівка, Золотинський Потік;

з правого берега: Ізвар з Ославицею, Манівка, Кальничка, Пельничка з потічком Селиська, Смердячка, Мартинка, Глибокий, Берська, Ріпничок, Висока з Чорним Потоком, Бережанка зі Стобницею та Бонарівкою, Стобиця з Болотним, Грудна й Мала Красна. Вислок вливається з лівого берега до Сяну на межі Глогівця й Дубна. (Д. б.).

ЗАВМЕРЛЕ МІСТЕЧКО.

Ним є містечко Фришток, коронянського повіту, де панує тепер епідемія (пошесть) черевного тифу. На підставі осуду лікарів адміністраційна влада заборонила улаштовувати у Фриштаку ярмарки, зібрання, ввозити і вивозити харчі. Також заборонили мешканцям виходити з міста й замкнули доступ до нього.

Новинки.

Масові арештування комуністів. У Варшаві арештували 127 комуністів. Між ними є 55 осіб, які вже були карані чи суджені за комунізм. При вулиці Слізкій, в домі жида Ерліха, викрили тайну комуністичну друкарню. Арештували 4 жидів-коністів.

Буря з громами в Горличчині. Українські села: Квятонь, Сквіртне, Устя Руське й Климківку навістила страшна буря. Ріка Ждиня знищила у всіх тих селах тартаки; вода забрала поверх тисячу метрів дерева й дощок, що лежали на березі. Вода в річці Ропі піднеслася понад 3 м. В часі бурі перун запалив стодолу Івана Костя в Квятоні. Шкоди в долині річки Ропи дуже великі.

Не купуй краденого. В Улючі, пов. Березів, сталася така подія: Один дотепний господарський син хотів покарати місцевого жида за те, що жид скуповував крадене збіжжа. Закликав жида в ночі на подвіря і показав у шопі повний міх з пшеницею. Жид злакомився та заплатив, бо розходилося про посміх, щоб „тато не побачив". Наложили збіжжа на віз і відвезли до жида. За пів години прийшов жид з міхом і звертає, бо в ньому була полова. Але парубок, що продав збіжжа, грошей не звернув та ще сміється з жида: — не купуй кота в міху, — а жид не може скаржити, бо купував крадене. Може вже більше не буде лакомитися на крадене і так перестане деморалізувати село.

Гітлер іменував Папена, посла в Австрії, надзвичайним своїм висланником (амбасадором) за великі заслуги, бо він довів до порозуміння Австрії з Німеччиною.

На Сибірі створили большевики жидівську республику. З Польщі виїде там чотири тисячі жидів. (Може б краще чотири рази по чотири?) Коби так з Лемківщини всі жидки туди забралися, то булоб гарно.

Коло Березова якісь темні людці збудували поперек дороги барикади і так спинили авто директора копальні нафти. Шофера застрілили, а директора тяжко ранили.

В ЗДОРОВОМУ ТІЛІ — ЗДОРОВА ДУША...

Українське Спортове Товариство „Луг" в Королівському Воробликy робить вправи. Командант вишколу: Степан Вархолик.

Важне для тих, що вибираються до Канади. Канадійська влада заборонила переселенцям до Канади перевозити свої річи зашиті в мішках або в яке полотно. Річи мусять бути зложені в скринках. Хто буде везти зашиті в полотно, тому на границі скажуть клунки покинути, або перебрати до куфрів.

Жебрачка вкрала дитину. Коло Тарнова нанялась якась жебрачка за наймичку в одної господині. Але на службі побула всего два дні. Тоді взяла дитину господині, ніби бавити її та пішла з нею по ягоди й більше не вернула. Аж у місяць пізніше, як часописи про це написали, в Кринці люди звернули увагу на одну жебрачку, що жебраючи мала при собі 2-літню дитину. Тоді її придержали і вона призналася, що дійсно вкрала дитину, щоб її люди давали більшу милостиню. Треба тому дуже вважати на жебраків і волокитів. Вони часто викрадають дітей та ще страшенно їх окалічують, щоби так зворушувати добросердних людей.

Жидівські обманці. У Львові магістратські контрольори сконфіскували пів тисячки бохонців хліба, що їм бракувало до ваги 1 кг. майже 20 дека. В одній тільки жидівській пекарні „Зярно" забрали 236 хлібів. З того бачимо наглядно, в який спосіб жиди дорабляються маєтків.

Новий поштовий уряд відкрили в Затварниці, повіт Лісько. Належать до нього громади: Затварниця, Хміль, Руське Гійське, Кривча, Творильна й Студениця.

Брати в Америці присилайте переплату та памятайте про своїх рідних у старому краю.

Страйк пекарів у Сяноці закінчився по двох днях угодою між власниками пекарень у Сяноці та робітниками підписанням угоди обох сторін.

Фестин, улаштований в Тяряві волоській, відбувся з повним успіхом; дохід призначено на піддержку Дитячого Садка. Повне признання та похвала за працю при переведенню фестину належиться провідниці Дитячого Садка п. Марійці Борисівній з Залужа.

Наша Редакція прохає Земляків з Мокрого та Морохова, що перебувають тепер в Америці, донести нам, де й коли помер **Михайло Дубик,** родом з Мокрого, пов. Сянік, що працював перед своєю смертю в Нев-Бретайн, у фабриці заліза.

На пресовий фонд „Нашого Лемка" прислали читачі з Лосього, коло Ропи 1.05 зл., читальня „Просвіти" і „Народний Дім" у Семушевій по 50 гр. Боже заплать! Хто черговий?

ОПОВІСТКА.

Товариство „Український Народній Дім" у Красній повідомляє, що звичайні загальні збори статутового Т-ва „Український Народній Дім" у Красній відбудуться в дні 30 серпня ц. р. в 1. год. пополудні з такою програмою: 1) Відчитання протоколу з попередніх загальних зборів, 2) звідомлення про дотеперішню діяльність Виділу, 3) касовий звіт, 4) вибір нового Виділу, 5) внески.

За Виділ: др. Ю. Налисник голова, о. М. Гайдук зест. голови.

Ловити риби в каламутній воді

це не апостольське ремесло.

Здається, що останіми часами о. Іван Полянський почув ґрунт під ногами, бо почав показувати, хто в Здрою гуляє (Риманів-Здрій).

Не будемо говорити про його часті поїздки автом до ріжних міст у ріжних „місіях", бо кожному вільно їздити та ще до того „панським" автом, одначе ціле населення Лемківщини жахається того подвижника - самозванчого та його починів. По перше: він переганяє українськими священниками так, як йому пани з Криниці й „другі" вказують. Дійшло вже до того, що сьогодні кине українським священником зпід Горлиць аж під Сянік або навпаки й то без найменшої причини або вияснення. Ці „гоненія" фатально пімстяться колись, бо й так вже всіми щілинами безбожність, ріжні секти, комуна розсідається навіть у здорових досі під релігійним оглядом українських селах у Лемківщині та коли ще народ хрещений наявно бачить і приглядається, як українські отці душпастирі піхотою манджають — наче втікаючи перед переслідуванням у поганських часах — з одного закутка Лемківщини в другий, бо так хочеться оо. Полянському й Ядловському (про цього останнього люди кажуть, що сповнюються слова Шевченка: „Доборолась Україна до самого краю, гірше врага, свої діти її розпинають"!) — похитують головами та кажуть — „чиста Содома й Гомора — або Господь хоче когось важко покарати, що втілив у людську природу чорта, щоб у цей спосіб вказати, які люди нікчемні та подлі у своїй гордости та зарозумілости".

На добавок закидає ця славна спілка (оо. Полянський та Ядловський!) цілу Лемківщину ріжними „посланіями", де дійсно треба бути „зумашедшим", щоб поручати українському священникові читати своїм вірним такі „изданія", як саме недавно появилось наперед етимольогією (біс знає в якому „язичію" — не то кацапщина не то якась дика погань, азійська тарабанщина), а відтак фонетикою.

Ось уривок того „місійного посланія" (слова о. Полянського): „Демони партійної ненависти, (у Криниці — правда? зап. скл.), шовинизму, братної незгоди, щоби понижити Ап. Адм., а на її руинахъ хотівби вонъ посадити не якесь добро, не якусь чисту вольну вдъ поганьскихъ домѣшокъ идею (ех ідейнику, ідейнику прославлений з тими 30 серебренниками: — завв. скл.), але поставити свого власного божка-идола, що естъ знакомъ загальной (і тих подвигів у Смільнику! — прим. скл.) у нас слабости нынышнихъ часовъ — а имя ему „украинский шовинизм"... Оце москвофільська жовч виливає свою гадючу лють на це все, що для неї недавно ще святе було. Так роблять все яничари, що запродають чорту свою чорну душу, та воюють у такий ганебний спосіб, що аж лячно подумати, до чого світ докотився.

Українська суспільність Лемківщини добре затямить собі ці слова о. Полянського. **П. Ж.**

ВИБРИКИ КАЦАПСЬКОГО НАГАНЯЧА В СЕЛІ ЗАВАДКА к. ДУКЛІ.

В українському селі Завадка риманівська в сяніцькому повіті учитель і управитель школи п. Фучила, зажертий кацап, що брав участь у боях під Львовом проти українців і дослужився відзначення „Віртуті Мілітарі", впровадив звичай у селі, що пошта, яка приходить до села, переходить через його руки. Таким способом він поінформований, які часописи приходять до села і терорізує селян, щоб відмовляли українські часописи, або на власну руку дописує на газеті: „Зврот, адресат не пшиймує" та відсилає газету з поворотом. Такий випадок трапився був давніше з газетою „Наш Лемко" і „Батьківщиною". Селяни мусіли грозити скаргами, як про це довідались.

Останніми днями трапився такий випадок: Селянин Ратко передплатив собі „Місіонаря". Управитель, що не може стравити слова „українець" і „український" на вид цієї релігійної газети розлютився і прикликав до себе сел. Ратка і давай „виганяти йому з голови Україну" грозьбами, поліцією і тюрмою.

Ст. Вархоляк.

З таких люди бувають.

Тимкові минув з весною двайцятий рік.

Недавно ще був хлопятем, пас гусей на вигоні, згодом вівці, барани, корови, ходив до сільської шкілки й не оглянувся, як вже парубком став...

Го, го! І то статочним. Ще змалку цікавила його книжка, а газету то вже більше як 5 років передплачує. У кашу то й самому цісареві не дав би собі даром плювати.

Покликали Тимка до війська, бо недаром їв гірський хліб-вівсяник. Тимко здавна полюбив військове життя, з гарних описів стрілецьких споминів, лише безмірний жаль тиснув мрійливе серце Тимка, що...

В осені поїхав у рекрути. Яке відмінне тут життя, від того вимрійного, чуже...

Перше непорозуміння при вступних запитах:

— Ваше імя й назвиско?

— Тимко Чесний.

— Релігія?

— Греко-католик.

— Значить, русин!

— Ні! — українець!

— Ага! Но, но...

Так на початок; дальше пішло як з мішка. Потім з друкованим словом. Тимко написав про зміну адреси, щоб газету дальше посилали. Очевидно — рапорт, заборона.

Тут почалася „перерібка" душі молодого Лемка, котрий вперто тримається свойого, рідного... Раз закликали Тимка до канцелярії.

— В дома, кажете, не маєте багато поля; зістанете при війську, будете мати хліб до смерти...

— Не маю охоти!

— Чому? Ми постараємось, щоб ви були вдоволені.

— Голошу слухняно, що я так не можу зробити; не маю замилування до війська!

— Но, но... Робіть як до вподоби, але...

„Пака" з того часу стала модною, за нечисті чоботи, брудний кріс, коби тільки не за властиву причину...

— — — — — — —

Вже в дні іспиту прийшов приказ, що Тимка Чесного пересувається до звичайної сотні.

Тимко помандрував до найгіршої сотні, затиснув зуби і чекав... кінця служби...

Радісно вдягав своє вбрання та ще з більшою радістю повитав рідне село...

Там пізнав добре, де йому дорога, та зі солодким завзяттям взявся до праці. Усі почали Тимка шанувати за його стійкість, чесність і віддання праці на народній ниві. Та як у селі заложили „Просвіту", всі члени вибрали одноголосно Тимка головою. Тимко не одцурався того слова, що його мати співала...

Як писати листа до рідні в Америці.

Перший взір. Так пишуть наші люди: — Перши слова мого листу, Слава Ісусу Христу. І тими словами ся з Вами витаме й посиламе Вам барз красне й сердечне поздоровління й доносиме Вам, што ми Богу дякувати здорови, такого самого здоровля Вам жичиме й поздоровляме Вас ищи раз барз красні й сердечні й Ганка Судикова Вас барз красні поздоровлять і Петро Пухирів і Ваньо лісного й Митро Безаків і Штефан Мотилів і Параска Гуцуликова й Васьо Хомиків постократ раз до милого побачіння ся з Вами. В нас в селі нич нового, лем кущеньки нее дойджу, жнива ся уж зачали, ніт трази де пасти худобинку. На Петра зме мали гусьці, але пак дойч падав і т. п. та знову поздоровлення.

Другий взір. Так треба писати листа.

На чистому листовому папері зліва, вгорі пишемо:

Слава Ісусу Христу.

Найдорожчі Стрийку!

Вашого гарного листа, писаного в Ню-Йорку 15. червня ц. р. ми одержали з належною до Вас подякою. Дуже нам мило довідатись, що Ваші сини, а наші брати ходять в Америці до української школи та навчаються найкращого у світі українського рідного слова. Також наші Дорогі Батьки тішаться, що Ви Любі Стрийку (може бути Вуйку — Брате, Сестро, Тату — залежно до кого будемо писати листа), належите до української орґанізації, бо тоді як наші Татуньо були в Америці не було ще такої корисної української установи, що зєднювала би наших українських робітників у рідніх, помічних товариствах.

Знаєте яке було у нас життя, які гаразди Ви оставили в Рідних Сторонах, одначе ці найтяжчі часи вже безповоротно минули. Наша українська молодь на Лемківщині горнеться до рідного слова. Маємо в нашому селі читальню „Просвіта". Старші господарі й наші Батьки засновали ще кромі того Кружок „Сільського Господаря".

Що неділі наш Аматорський Гурток уряджує гарні вистави. Тоді бачимо, як то наші козаки воювали з татарами та проганяли їх з наших гір, або чуємо гарні українські пісні, що линуть між нашими садами. З такого представлення вертаємо кожночасно наче новонароджені, повні сил і завзяття й наша тяжка праця в горах стає нам мила, свята. До того ще маємо в нашому селі ідейного Отця Пароха, що кожну вільну хвилину присвячує народній, освітній праці, та старається боронити нас перед ріжними забігами посторонніх людей.

Які Ви Стрийку читаєте часописи? Чи „Нашого Лемка" точно одержуєте, бо до нас тепер вже стало доходить, а скорше годі було його допитатись. Чи Ви здорові та як Вам працюється? Маємо в Бозі надію, що добре. Просимо про нас не забувати та нагадувати Вашим синам, щоб шанували українське імя, що хоч між чужими людьми хай памятають за українську мову й Україну. Шлемо Вам щирі українські привіти з наших зелених Карпат.

(Тут слідує підпис того, що пише листа).

Шукаймо правди й краси в українській літературі.

„Слово о полку Ігоря".

(Докінчення).

Хто був автором цього невмірущого „Слова" не знаємо. Був ним напевно сучасник, а по всій правдоподібності княжий дружинник, учасник походу. „Слово" повстало не пізніще 1187. р., коли то Ігор вернувся з половецької неволі, а в Галичині княжив іще Ярослав Осьмомисл. Автор „Слова" був людиною незвичайно талановитою, а в парі з тим щирий патріот і громадянин, якому глибоко на серці лежало добро української нації. Попри свою наскрізь мистецьку форму й глубокий зміст для нас „Слово" цінне перш усього отим щирим патріотизмом, що ним дихає воно з кожної своєї стрічки. Через те воно таке близьке нашому серцю. Пересякнуте національною творчою ідеєю, воно не постарілося, не спопеліло від часу, а залишилось і на будуче залишиться свіжим і приманчивим, на якому виховуватисямуть довгі ряди майбутніх поколінь. Бо якоюж свіжою й гострою є ще сьогодні проблема, що її порушив автор „Слова". В обличчі наїзду азійських орд, що несли зі собою загибель і руїну всякої культури, українські князі кривавилися за скравки своїх уділів, не бачучи, що за тією боротьбою запропащують самостійність Української Держави. Стративши погляд на ціліть національної справи, вони мали на оці тільки власне добро, власні достатки, власні почести. Якже актуальний ще сьогодні цей удар на сполох, цей могутній крик трівоги автора „Слова": **Отямтеся! Азія на вас іде!** Кинъте свари й крамоли, ставайте однозгідно проти наступаючого ворога, що несе вам загладу, всі українські князі, чи то ти, Ярославе Осьмомисле, що сидиш на галицькім золотокованім престолі, чи ви у Володимирі, Київі, Переяславі й по всій Україні, бо всі ви є синами цеї самої батьківщини, належите до цього самого народу. Всі ви повинні творити одну державу й знати, що ваша спільна доля рішається отам на берегах Дніпра, Дону й Чорного Моря. Якже актуальне це все в обличчі нового наїзду азійської горди, цим разом: червоної большевицької навали.

„Слово о полку" віднайдено зовсім припадково. Віднайшов його граф Мусин-Пушкин, великий любитель давнини. Купив він від одного архимандрита стару книгу, хронограф, і в тій книзі між ріжними цінними рукописами був і рукопис „Слова". Кілька літ працював Мусин-Пушкин над відчитанням тексту. Перше видання поеми появилося в Москві в 1800. р.

„Слово о полку Ігоревім" це наскрізь українська поема, близька до княжих билин і козацьких дум, до літописів і народніх вірувань, твір ґеніяльної одиниці, яка тісно була звязана з тим, що творить загад, — архитвір ґеніяльного образованого поета, що заслуханий був у пісню народу, як колись ґень пізніще заслухається Шевченка". (Богдан Лепкий).

Трьох найбільших поетів Славянщини: Шевченко, Мішкевич і Пушкін перекладали цей твір. На українську мову крім Шевченка перекладали „Слово": М. Максимович, П. Мирний, Ст. Руданський, Б. Лепкий і В. Щурат.

Український нарід може гордіти, що він є власником тієї напричуд гарної поеми. Подібного твору не має нїодин нарід світа.

Я. Галич.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

„Нашого Лемка" прислав громадянин Михайло Мадораш з Канади 5.50 зл. Читальня „Просвіти" в Семушовій 1 зл. Щиро дякуємо. Хто черговий?

ПОДЯКА.

Полини, соколе, ген, ген понад гори,
А зупинившись в славнім Львові,
Зложиш Редакції подяку щиреньку
І пану Редакторові —
За отсі гарненькі, чудові книжечки,
Які я дістала на память;
За їх щире, добре й шляхотне серце,
За це, що про мене все тямлять...
За оцей культури цінний даруночок
Вдячне, подяку щиренько
Складає, маленьке, щире, з Лемківщини
Вкраїнське скромне серденько...
Хоч серденько мале й щойно підростає, —
Сни про Батьківщину вже снить...
З любови, Україні у вінку терновім
Головку низько клонить!..

Гануся Тупяківна.

ЯК МОСКВА ПОНЕВОЛЮВАЛА УКРАЇНУ.

Між воєводами та українськими полковниками почалися острі спори.

Та найбільше схвилював українську опінію мир Московщини з Польщею, підписаний в Андрусові, на Білій Русі, в січні 1667 р. Поминувши оцю велику зневагу, що українських послів не допущено до переговорів, Москва заперечила своїм поступованням всяку незалежність України. Без порозуміння з українським народом вона рядилася, мов сіра гуска, українськими землями, як своїми, ділила їх по своїй вподобі та зреклась їхньої частини на користь Польщі, включно з прастарою столицею України — Київом, що довгі літа був символом незалежности української держави, де було стільки святинь і памяток колишньої слави. Двацятьлітню кризаву боротьбу нашого народу Москва нівечила одним почерком пера, одним актом зводила внівець довголітний тяжкий труд. Це обурило докраю всіх, хто ще хоч трохи почувався Українцем, кого не пережерла московська пропаганда та не купили московські рублі. Стрепенувся навіть сам Брюховецький, що своєю запроданістю спричинив усе це лихо. Рішився на війну з Москвою. Та було запізно. Загал був схвильований докраю. Полковники віднеслися до правобічного гетьмана Дорошенка, щоби прийшов до них гетьманувати. Дорошенко перейшов Дніпро і під Опішною на Полтавщині зустрілися оба гетьмани. Та в той мент в таборі Брюховецького прийшло до розрухів. Козаки схопили Брюховецького й убили.

Ледачому — ледача смерть.

Я. Г.

Український театр у лемківській стороні.

Український театр ім. Садовського загостив на днях до Королівського Вороблика та дав тут дві вистави: „Швейка" й „Румунське весілля".

Українці з Вороблика мали нагоду ближче запізнатися з нашими братами зі сходу.

Українська літературна мова, чарівна українська пісня й танок, виведені в часі вистав, поривали глядачів, а ввічлива поведінка артистів полишили по собі в душах Воробличан дуже милий і трівкий слід.

З Вороблика поїхав український театр до Ясениці, відтак до Домаразу, Березова та Грабівниці.

(В. Ст.)

З КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ЖИТТЯ.

Старанням мґ-ра Лева Букатовича, в тісному порозумінню з Радою Кружка „Сільський Господар" у Вороблику корол., пов. Коросно, з початком липня ц. р. заложено Дитячий Садок. Мимо поширюваних брехливих вісток зі сторони тих, що їм на заваді всякий прояв культурно-освітньої праці серед українського громадянства Воробликів, заінтесування Дитячим Садком помітно зростало. Вписалось понад 40 дітей у дошкільному віці. Діточки почуваються добре, є понятливі в науці та задоволені, привязані до провідниці і тимбільше, що провідницею є п. Марійка Клішівна зі Сянока, незвичайно здібна учителька і терпелива організаторка.

Опікуном Дитячого Садка є п. Тома Кончак; члени опіки над Дитячим Садком: Степан Вархоляк, Михайло Палиця, Степан Кончак і Теодор Вархоляк і лікарська опіка — др. Кость Цеплий з Риманова. Садок триватиме 2 місяці. На закінчення Садку п. Клішівна ладить дитячу виставу „В дитячому садку" Курпіти та попис дорослу і дітей зі співами і танками. Крім цего помагає вести місцевий Аматорський Гурток.

В неділю 19. липня ц. р. влаштовано фестин і вечером забаву. Чистий дохід призначено частинно на закупно ліків до „Домової аптички", частинно на дрібні видатки для Дитячого Садка.

З Богом до праці брати Воробличане, на славу українського народу!

Чмелик.

Якщо хочете, щоб „Наш Лемко" виходив у збільшеному обємі, самі вирівнайте передплату та приєднайте нових передплатників!

Всі письма й листи адресуйте „Наш Лемко" Львів, Зіморовича 3.

ДЛЯ НАУКИ І РОЗВАГИ.

Як я ходив до кума Гната в гостину.

Встав я рано у неділю
в досвітній годині
Та й гадаю: що робити,
куди іти нині?

Вже давно не був я в кума
Гната з Гнилобоків.
Ще якось, як на хрестинах
Тому зо три роки.

— Треба піти, подивитись —
Так собі гадаю —
Як там живуть, як бідують
У тім нашім „раю".

Як задумав, так і роблю.
Кличу жінку з сіней.
Кажу — злагодь мені дещо,
бо піду в гостину.

— Та куди? — питає жінка.
— Не питай небого —
кажу їй, а лагодь скорше
харчі на дорогу.

— Піду кума з Гнилобоків
відвідати трохи.
Вже давно не були разом,
буде зо три роки.

Завязала жінка сира
і хліба черствого,
я взяв палицю у руки
тай гайда в дорогу.

Сонце якраз вирinало
ізза гір високих,
— На полудне — я гадаю —
буду в Гнилобоках.

— Чи іти гостинцем? — мислю.
— Ні, піду стежками,
бо дорога близча й краще
йти полонинами.

Вийшов на одну гору я,
на другу високу.
Звідси вже мов на долоні
видно Гнилобоки.

Заки зайшов сонце було
на самім полудні.
Думаю: — застати в хаті
буде Гната трудно.

— Краще піду я під церкву,
він у церкві певно.
Пішов Богу поклонитись,
помолитись ревно.

Якраз в церкві в ту хвилину
скінчилась відправа.
Став я й дивлюсь, як виходить
людей густа лава.

(Далі буде).

СИЛА БАНДУРИ.

День минає як сон-мара,
Тихий вечір настає,
Женці змучені йдуть з поля,
Неня їсти подає.

Дід бандуру натягає...
Втяв весело козачка,
Женці пішли на присюди,
Аж загула хата вся.

Теодор Яворський.

СВИНЯ.

Як почула раз свиня,
що є в рилі сила,
то куди лише ішла,
рила всьо тай рила.

По подвірю всьо кругом
поперевертала,
аж в сусідський раз город,
риючи попала.

А сусід сердитий був,
взяв здорову палу
і набив дурну свиню,
де лише попало.

Та на тім ще не кінець!
Він ще став кричати:
„Гей, сусіде! як же тут
мож свиню пускати?!“

„Та у неї **рило є,**
що не суди Боже!
вона браму розвалить,
як рило підложить!“

„Я з сусідами всегда
люблю в згоді жити,
но за шкоду, любий мій,
мусиш заплатити!“

Сусід шкоду заплатив,
хлопців запрашає,
і до хлопців молодих
ось що промовляє:

„В мене, хлопці, є свиня,
не дає вже жити,
поможіть мені її
в рило дріт вкрутити!“

Хлопці радо помогли,
свиню положили,
не зважаючи на квік,
дрота закрутили.

А теперечки свиня
хрунькає крикливо,
кождому розповіда:
„Ой, як болить рило!“

„Гарно, каже, булоб тут
в світі нашім жити,
та щоб можна було так
хочби трошки рити!“

*

Є і люди, но Біг-ме,
встидно говорити,
але можна би і їм
дротик причепити.

Микита Магир.

Не приневолюйте нас, щоб ми мусіли висилати Вам окремі упімнення за вислані книжки. Присилайте належність, — бо так і честь наказує зробити.

Нові книжки.

Антін Лотоцький: **ТРИ ПОБРАТИМИ.** Історичне оповідання з початків Козаччини. Діточа Бібліотека Книжка 154. Львів. Накладом Видавництва **„Світ Дитини“**, стор. 64. Ціна 60 гр

В першому розділі автор залізнає нас з героями свойого оповідання. Переносить нас у тяжкі для українського хлібороба часи панщини. В селі Золота Слобода, яку на глум названо, живе родина Івана Білоуса. Від старого лірника Луця дізнається Іван про славні врожайні околиці на широкій Україні, про напади татар, про завязок майбутнього Запорожа та канівського і черкаського намісника Остапа Дашковича, який перший почав гуртувати вільних козаків до оборони перед татарами. Скоро Іван рішається виїхати у світ. В мандрівці заїздже до Переяслава, де по стрічі з кушнірем Петренком починає господарити на його хуторі. На Переяслав напали татари. Оборона в хуторі. Поміч козаків. Малий Яць притомністю ума вирятовує О. Дашковича та приводить полонених татар. Три побратими це Яць Білоус, Карпо Масло з Черкас й Андрушко з Брацлава. Їхні славні походи на татар принесли славу Україні, а про хороброго Яцка Білоуса з Переяслава кобзарі склали думу в його честь:

„Гей рано, рано-пораненько,
Вирушив отаман козацький, молоденький
Яцко Білоус Переяславець,
І козацтвом бісурмена воювати,
Бранців християнських
Із бісурменської неволі,
Із каторги визволяти,
Слави лицарської добувати.“

Це прегарне історичне оповідання Лотоцького вяжеться з часами, про які оповідається в книжечці „Роксоляна“, а продовженням „Трьох побратимів“ буде книжечка „Козак Байда“, історичне оповідання про основника Запорізької Січи написане теж А. Лотоцьким.

Кличемо всіх Отців Парохів на Лемківщині, щоб якнайскоріше придбали ці вартісні книжечки до парохіяльних бібліотек для української дітвори Лемківщини.

О. Т—ч.

Кілько людей у Вашому селі читає наш часопис? Приєднуйте нам нових передплатників!

Уживайте лише
знаменитої цикорії **„ЛУНА“,** здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ“** і солодової кави „ЛУНА“, виробів Української Кооп. фабрики
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“
Львів XV., вул. Церковна 2.

Прегарні колірові
образи до християнських хат.
Розмір образів 42×30 цм.
1. Ісус-Цар, 2. Ісус-Пастир, 3. Ісус між українськими селянами.
4. Перше святе Причастя.
Ціна всіх 4-ох образів разом з почтовою оплатою 2.40 зл., 24 образів 12 зол. разом з почтовою оплатою.
Замовляти:
ВИДАВНИЦТВО „КРИНИЦЯ“
Перемишль, ул. Водна ч. 10.

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
Д Е Н Д Р А
фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Кооперативне Товариство
„Р И З Н И Ц Я“
в Самборі
поручає свій багато засоблений склад всіх церковних предметів. Направляє старі фелони по найдешевшій ціні. Приймає замовлення на іконостаси, престоли, проповідниці, золочення іконостасів та малювання церков по цінах найнижчих за повною гарантією.

„ЦЕНТРОСОЮЗ“
Львів, ул. Зіморовича ч. 20/22.
поручає мила власного виробу до прання й миття з запахом, мило тоалєтове (троякий формат), мило до голення; нитки з власній навивальні. — Занимається експортом: яєць, беконів, фасолі заграницю. Має на складі: штуяні погоні, насіння, господарські машини і приладдя — Всі українські Кооперативи на Лемківщині робіть замовлення тільки в „Центросоюзі“, Львів, Зіморовича ч. 20/22.

Замовляйте й всім поручайте
„ІЛЮСТРОВАНУ ІСТОРІЮ ЛЕМКІВЩИНИ“,
що має 288 сторінок друку, 3 карти та 125 ілюстрацій — в ціні три зл. за один примірник — для закордону 1 ам. доляр або рівновартість
й „УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ“
також з ілюстраціями на 68 сторінках друку — в ціні за один примірник 50 гр. — Замовлення слати до Адміністрації **„Наш Лемко“,** Львів, Зіморовича 3. — На поштову оплату долучити 50 грошів.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло“ Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

Поштове заплачено гуртом.
Opłatę pocztową opłacono ryczałtem.

Наш Лемко

РІК III. Ч. 18 (66)

Львів, 15-го вересня 1936.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Перше св. Причастя українських дітей на пресв. Евхаристії, уряджене в селі Чорнорічки коло Корчини. По середині дині місцевий парох, о. Дамян Даяма.

ПОХОРОНИ ІДЕЙНОГО МОЛОДЦЯ.

В дні 19. серпня ц. р. пращало село Улюч та проводило на вічний спочинок ідейного члена місцевої читальні „Просвіта“ бл. п. Михайла Солецького, сина Захарія. Він помер з причини нещасливого випадку при праці в тартаку.

Похорони відбулися при величавому здвизі народа. Місцеві дівчата несли домовину, оповиту гарними вінками. Пращальні слова від рідні виголосив місцевий парох о. Орест Солтикевич та від читальні „Просвіти“, „Сільського Господаря“ й кооперативи, в яких був покійний Михайло членом, змістовну та річеву пращальну промову виголосив п. Роман Солтикевич. По зложенню на могилі вінків хор відспівав жалібну пісню „Видиш, брате мій, товаришу мій“... В. Й. П.

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ ДО ФАХОВИХ ШКІЛ!

Тепер найліпші вигляди на прожиток мають ті, що покінчили торговельні школи. Для праці в торговлі добру підготовку дають українські торговельні школи: у Львові при вул. Хшанівської 9, трирічня для тих, що скінчили народню школу й однорічня для тих, що скінчили середню школу; в Яворові при вул. Міцкевича 26 **однорічня вищого типу для тих, що скінчили 6 кляс середньої школи, й однорічня нижчого типу для тих, що скінчили народню школу.** Батькам української молоді з Лемківщини поручаємо найкраще яворівську торговельну школу.

Кілько людей у Вашому селі читає наш часопис? Приєднуйте нам нових передплатників!

Поручаємо найдешевший та заразом найцікавіший
КАЛЄНДАР
„МІСІОНАРЯ“
на 1937 рік
видання ОО. Василіян у Жовкві. Ціна за календар 75 гр. (без порта). Цей календар повинен находитись у кожній українській католицькій хаті на Лемківщині.
Замовлення приймає: **В-тво ОО. Василіян, Жовква,** або Адм. „Н. Л.“ Львів, Зіморовича 3.

Новий український часопис „Фронтом“ появився у Львові з датою 10. вересня ц. р. Це орган, що поставив собі за мету боротьбу з комунізмом, марксизмом і матеріялізмом. Буде виходити тричі в місяць, поодинока число 10 сот

В пограничному поясі горлицького повіту напали на шайку, що викрадала по цілій Лемківщині кілей коров та продавали їх у Чехословаччині за добрі гроші. Польська поліція порозумілася з чеською та на ярмарках у Словаччині зайшли кілька коней, украдених у Сяніччині.

Культурний розвиток українців у Канаді. Шкільний інспектор у Канаді Т. Гаврилюк видав книжку про культурний розвиток у Канаді. Із тієї книжки довідуємося, що в 3 провінціях Канади є 727 українських учителів, а в університетах студіює 160 українських студентів, знов-же зорганізованої шкільної у канїської молоді є 2.500. У провінції Манітоба 60 відсотків українських учителів вчить дітей по українськи, а в Саскачевані аж 71 відсот. Такі в далекій Канаді, а в нас на Лемківщині?!

Сільський промисл і значіння реклями.

Кажуть люди, що „біда вчить шилом кашу їсти“. І справді цю прикавку можна з цілою послідовністю приноровити до Лемківщини. Господарський стан лемківського села не був давніше й тепер ще не світлий. Звичайно дрібні клаптики гірського поля не вистарчають на прожиток і тому треба шукати додаткових засобів прожитку. Це власне змушує людей займатися промислом, цебто виробництвом різних річей.

Це здорове й дуже похвальне явище.

На Лемківщині — загально беручи — є здібні і підзорливі люди; вони потрафлять майстерно виконати неодну річ, або як в нас говориться „што очи здрят, то рукі зроблят“. Тому й не диво, що по лемківських селах, дрібний хатній промисл обхоплює не тільки такі ділянки як ось: ткацтво, кошикарство, каменярство чи різьбарство, — але частотусто можна побачити по наших селах виріб таких річей, які входять в обсяг фабричного виробництва.

Тут можна зачислити виріб: млинків до чищення збіжжа, коловороток, медарок, шевських копит і чимало інших річей.

При тому слід завважити, що такі річи є першорядно та бездоганно виконані, нераз солідніше від фабричних, а за те — дешевші, деколи більше як на половину від фабричних.

Такі галузи промилу як різьбарство чи каменярство, рівнож можуть похвалитися знаменитими здобутками — з технічного боку. Лемки-різьбарі потрафлять справді по мистецьки виконати свої праці. Вони виробляють: різні фігурки, звірята, касетки, таци та чимало інших помислових річей.

Каменярі крім виробу оселок та брусків до гостреня, здобуваються теж і на виріб: хрестів, нагробників, памятників, тощо.

— Отже все гаразд — міг би дехто сказати, — бо сільський промисл на Лемківщині обхоплює різнородні ділянки.

На жаль, так всьо ще не є! Хоч у нас багато галузей промислу, то за те, ні одна з них не є як слід розвинена. Кожна галузь нашого сільського промислу ледви животіє.

Якаж цьому причина?

Відповідь на цей запит не трудно знайти.

Найголовнішою причиною, яка не дає розвинутися і набрати розмаху нашому сільському промислові, це є: **брак реклями.**

Ми вміємо й потрафимо добре виконати неодну річ, але не вміємо — чи не хочемо — дати знати ширшим масам людей, про те, що в нас знаходиться відповідна річ до продажі. Наслідком цього ніхто не знає про наші вироби та через це немає на них попиту, ну а вслід за цим йде те, що нема для кого виробляти.

Що так дійсно є — це мусить кожний признати.

Один малоземельний господар, який потрафить зробити добрий млинок до чищення збіжжа, на запит: чому стало не займається цим виробництвом, відповів:

— А для кого буду виробляти? Для людей у своїм селі, я вже наробив немало млинків, а з інших сіл ніхто не замовляє.

— Не замовляє — кажу, — бо ніхто не знає, що ви виробляєте млинки треба людям оголосити про це.

— Як то? — каже господар з обуренням. — То я маю ходити від села до села, від хати до хати і кричати, що в мене є млинки до продажі? О-о, та я Богу дякувати ще не вдурів, щоб на таке пускатися.

І справді в словах цього господаря було дещо правди. Бо таке ходження по хатах, булоб утруднене, а може й недоцільне.

Але ж від чого часописи? Чиж ті люди, що виробляють млинки, медарки, коловороткі чи що іншого, не могли б помістити оголошення про свої вироби, на сторінках часопису? Таж часопис іде у світ, заходить в кожну закутину, його читають тисячі. А між тими тисячами людей все знайдуться такі люди, котрим якраз окажеться потрібна ця чи інша річ і вони її замовлять та куплять. Користь з цього може бути для обох сторін велика. Для продавця та, що він знайде цілий ряд покупців і може знаменито розвинути інтерес. Для купуючого та, що він по цінї значно дешевшій від фабричної, може набути солідно виконаний предмет й від своїх людей.

Рівнож для різьбарства, каменярства, кошикарства, та взагалі для кожної ділянки нашого сільського промислу — а навіть для звичайного ремісництва, господарства, садівництва чи огородництва — рекляма може віддати величезні услуги. Вона познакомить широкі други людей з нашими виробами й продуктами. Вона знайде покупців і місця збуту для плодів наших рук й землі.

Тому не забуваймо, що власне рекляма може стати цим чинником, який піднесе наш сільський промисл на вищий щебель розвитку та може зменшити голод на землю та розвязати пекуче питання перенаселення.

П. П.

Замітка від Редакції: Всі бажаємо піднести наш сільський промисл, ремісництво та господарство. Зокрема наша Редакція проголосила в 14. ч. „Нашого Лемка“, а тепер ще раз підчеркує, **що для точних передплатників буде безплатно поміщувати всякі оголошення, що причиняться до розвитку нашого рідного промислу та торговлі на Лемківщині.** Інші Редакції побирають за це високі оплати. Тому всі точні передплатники „Нашого Лемка“ повинні мати це на увазі та для власного добра покористуватись цими удогідненнями. А непередплатники стали передплатниками.

НЕ ПХАЙСЯ, ДЕ ТЕБЕ НЕ ТРЕБА.

Дня 30. серпня ц. р. хор зі села Андреївка приїхав до Мушинки і мав давати концерт у шкільній салі. Здається, що це мав бути виступ для самих поляків і жидів, бо афіші були тільки по польськи писані. Та і це не помогло, бо ніхто не прийшов, — літники розїхались, а міщани — видно — не дуже мали охоту слухати андреївських співаків.

Чи не краще було не виставляти себе на сміх. І добре, що так сталося, бо деякі кажуть, що хор не вишколений і був би тільки нашу пісню осмішив перед чужими.

КОНЦЕРТ У ЧЕСТЬ ШЕВЧЕНКА.

Дня 28. VIII. ц. р. в селі Лосе, новосандецького повіту, стараннем місцевого комітету відбувся концерт у честь Тараса Шевченка. Вступне слово виголосив студент Іван Гамбаль. Хор під управою п. Льва Кобанього виконав бездоганно усі точки. — Бурею оплесків нагороджено найменших декляматорів — дошкільних діточок. Національним гимном закінчено свято.

Так Лосяне як і гості з подальших сіл розходилися вдоволені домів з тим, що мали змогу явно вшанувати память народнього Генія.

ЩО НОВОГО В СВІТІ.

Еспанія, полуднева країна положена над Середземним Морем, на південь від Франції, кровавиться братовбийчою війною. Війна дуже жорстока та нагадує большевицьку революцію в Росії. Франція й большевики дбають щоб червоні виграли, Італія та Німеччина, щоби повстанці не програли. Одні й другі доставляють Еспанцям за добрі гроші літаки й зброю, якою вони вистрілюються, бо в полон одні других не беруть. У руках повстанців більшість фльоти й летунства, хоч у руках червоних — еспанських большевиків ще більшість краю та промислових центрів враз зі столицею Мадридом. Війна ще мабуть довго потягне, але більше як певне, що повстанці переможуть, бо їм присвічує ідея визволити свою батьківщину від дикого большевизму.

У **Москві** розстріляли товаришів Леніна — Зіновева, Каменева й 14 інших проводирів большевицьких, обжалованих за те, що хотіли скинути Сталіна та втягнути большевію у війну. Розстріляно також стрийчного брата Сталіна, що знову хотів ніби відірвати Грузію від „большевицького раю".

У кривавому большевицькому царстві антихриста кипить. На совітській Україна селяни не хочуть давати себе обдирати зі всего збіжжа та виступають проти чекістів. Військо не хоче стріляти до селян. На Україні арештували багато комендантів полків та урядовців. Після розстрілу 16 большевицьких головачів, у цілім большевицькім „раю" увязнено кільканацять тисяч комуністів. Це знак, що їх кінець недалекий, бо себе вже взаїмно винищують.

Всі письма й листи адресуйте „Наш Лемко" Львів, Зіморовича 3.

Франц Коковський.

Від Сянока по Динів.

(Мандрівка півн.-східними межами Лемківщини).

Сянік! Скільки приман, скільки краси довкола! Скільки гарних споминів тиснеться до мене, коли згадаю, про це наше княже місто! На високому горбі, оповите до сходу срібляною лентою Сяну, що ніби вуж вється долиною під містом. Його шумливі хвилі ненастанно пливуть, просковзуються по камяному руслі ріки, шепчуть якусь ніби забуту казку про давно-минуле... Зелений вільховецький ліс, що поростає горби на схід від Сянока, криє у своїйому нутрі дві памятки нашої старовини: Вірлині Скелі, де колись княжі сторожі — наче гострозорі вірли стерегли доступу лісовими просмиками над сяновий брід та останки руїн якогось старого замчища. Чие воно, хто його будував, хто та чому там жив — годі розпитатися. Може колись — колись химерна доля дозволить комусь із наших учених поробити там потрібні розшуки, може тайна темного лісу розкриється перед нами...

Сянік! Наше княже місто з останками валів, перебудованим незугарно княжим замком, Владичою горою, що тепер назвали її парком А. Міцкевича... Сянік — центр українського життя на Лемківщині. Знаменито розвивається тут кружок Рідної Школи (голова — ентузіяст рідношкільних справ — др. Степан Ванчицький), працює філія „Просвіти" (голова — др. Василь Блавацький), на дуже високому рівені стоїть музей „Лемківщина", розвиваються по змозі кооператива „Сян", Лемківський Союз, Український Народний Дім, Молочарня, Народня Торговля. Дуже велику роботу робить читальня „Просвіти" добірною своєю бібліотекою та частими рефератами.

Коли доля заведе вас до Сянока, не забудьте навідатися до місцевого старенького пароха, о. Омеляна Константиновича. Найстарший громадянин-українець у місті, а ще уроженець Лемківщини. Помимо своїх літ (ур. 1864 р.) бадьорий, жвавий, память у него знаменита. Один із піонірів українського руху на переломі вісімдесятих років минулого століття, майже сучасник Івана Франка, про якого розкаже вам чимало цікавого. Член-основник та діяльний член старшини кожнього українського товариства, не щадив ніколи ні труду ні грошей для народніх цілей.

Коли ж уже будете в парохіяльному домі, не забудьте попрохати, щоб завели вас до музею „Лемківщина", що там міститься. Там побачите дуже цікаві старинні образи, дуже гарної роботи, — працю наших мистців малярів із XV., XVI., XVII. століття. Найбільше зацікавлять вас певно такі образи: „Розпяття" з Рихвалду в Горличчині, „Матір Божа з Христом на руках" та „св. Микола" із Довгого в Сяніччині, „Воскресення" із церкви в Ютрилові, „Ісус" образ з Бортного, „св. Михайло" образ із Хревти в Ліщині. Стрінете також образи з Доброї Шляхотської з XVIII. ст., багатий збір рукописних книг, документи, починаючи з XVI. ст., деревляні, скляні та цинові чаші, народні одяги, писанки, вишивки, документи Української Народньої Республики.

Добре буде, як стрінете там голову музею, мистця Льва Геца. Він вам усе покаже, пояснить, а закоханий такий у „своїйому музееві", що не їв би, не пив, а все говорив би про нього. Пишу: „у своїйому музееві", бо ж отверто треба сказати, що музей „Лемківщина" — це укохана дитина Геца, що в неї вложив він 5 літ важкої праці. Коли б не стрінули професора Геца в музеї, зайдіть до його до хати. Варто потрудитися. Усе найдете там щось цікаве, нове. Чи його власні образи, чи „Стрілецьку Антольогію", чи збірку боєвих, стрілецьких відзнак, чи — хочби тільки шпиру — сердечну гутірку.

Оглянувши музей, не забудьте навідатися до читальні „Просвіти", що має домівку недалеко церкви. Ще краще, як потрудитеся на „Шкляну Гору", до власної домівки голови читальні о. Степана Венгриновича. Такі щирі серця, таке сердечне принятя, як у пп. Соні та Степана Венгриновичів, стрінете рідко. Три маленькі приютні кімнатки, ясний, щирий усміх добрячої „тети Соні", отверті, щирі слова о. Степана, чого-ж вам більше треба? Ах, правда, людина живе не тільки духом, але про те не журіться. У доброї „тети Соні" найдеться все щось, чим міг би покріпитися дорогий гість, а в них усі гості — дорогі. Це вже в них така щира старо-українська вдача та гостинність старих священичих родів. Довідаетеся там багато цікавого про нашу шкільну молодь, бо о. Степан тепер катехит на всі школи в Сяноці, а є їх з десяток. Іще недавно був особний катехит у гімназії, а о. Степан учив тільки по „нижчих університетах", тепер звалили на него все й ще кажуть, треба звивати катехитуру, бо — мало (!?) учнів... Не один волос на голові о. Степана побілила ця справа...

(Продовження буде).

Іван Филипчак.

Де поділися Лемки за 100 літ?

Статистика вчить нас, що кожний народ на світі розмножується, але не кожний однаково. Є такі народи, що за сто літ прибуде їх кілька раз'в більше, як перед сто роками було. І так: Нашого українського народу за останніх 90 літ прибуло три рази більше як було. Німців за 60 літ прибуло два рази стільки, а Французів за той час не прибуло ані раз стільки.

З цього бачимо, що є народи в цілій повноті животних сил, розмножуються правидно після законів природи, інші розмножуються слабше, а деякі гинуть, вимирають, бо не множаться.

Наука статистика вчить нас також, що деякі народи легко асимілюються, то значить, приноровлюються до других сусідніх народів, або силою, або з приводу своєї нижчої культури, або слабого характеру. Вони покидають наперед свою мову, свій національний одяг, потім свої звичаї й обичаї, а вкінці свою мову, відтак віру і поволеньки принимають чуже за своє рідне. Таким способом нарід поволеньки переобразовується з одного народу в другий.

До таких народів, що легко часться заманити чужинцям до себе, належить також наш український нарід. Перед 600 роками дав собі видерти велику і добре заго-сподаровану державу, о вищій культурі, як чужинецькі держави тоді були. Відтак стратили ми народню верхівку, князів-боярів-магнатів, що попереходили на поляків і москалів, а при нашій вірі лишилися прості хлопи і попи. Через тих 600 літ народ наш напустив до нашого краю масу всіляких чужинців, напустив жидів, що вирівали нам в рук торгівлю і ремесло, а розпили нарід горівкою, забрали йому грунта і поробилися дідичами.

А чому так сталося?

Тому, що наш нарід за добрий, за мяткий! „Най там!" „Всьо бери, мене лиши!" Хто тримається такої засади: „най там!" — мусить сам гинути, — бо не було твердого пястука!

Через наше „най там" ми потратили масу народу на наших природних західних, північних і південних границях, а тим самим і з тих земель мусіли уступитися, бо ми там винародовилися. наш народ приторовився до других народів, перейшов на чужинців, бо поволеньки через сотки літ принимав чужі звичаї, обичаї, потім мову і віру, — бо говорить „най там!"

(Докінчення буде).

До Української Парляментарної Репрезентації.

Прохання й заклик українського громадянства Лемківщини.

Ославлений „Лемко-Союз" з Криниці подбав, що з українських сіл на Лемківщині перенесено українців учителів у чужі села, усунено зі школи українську книжку, відібрано дитині можність навчання матірної української мови — натомісць уведено навчання в українських школах чудернацького говору з т. зв. лемківських букварів.

Вже три роки страждає так Лемківщина! Вже три роки Лемко-Українець чекає — коли скінчиться гандель його душею.

На добавок переноси українців учителів цього року знову мали масовий характер.

Тому поновляємо наше гаряче прохання до Хвальної Української Парляментарної Репрезентації.

До Краківської Шкільної Кураторії вислали поодинокі громади горлицького повіту своє зажалення. І так писали села: Квятонь, Ліщина, Лосе (111 підписів найповажніших господарів) та Усте Руське. У цих письмах вказано на дійсний, фактичний стан у лемківській школі (розумій — в українській школі на Лемківщині), на нехтування української мови, на роблення з Лемків (розумій з Українців на Лемківщині) окремого народу. В зажаленнях просить українське громадянство Лемківщини позитивно, належно полагодити їхні домагання, шоб не наражувати бідного матеріяльно селянина на кошти **приватного навчання.** поза сучасною школою на Лемківщині, бо тота школа не відповідає дійсним потребам нашого життя. Вона чужа духом, мовою для української дитини на Лемківщині.

Провідники з Криниці, Гнатишак, Трохановський, з Горлиць Сьокало — тепер поховалися та взагалі не виходять зі своїх каменниць у народ. Не хочуть денервувати, гнівити тих, яким вмовляли, що „лемко почціви або глупі", та не догадується кому Сьокало вигортає печені каштани з лемківського „припечка". Хіба лише потайки дорадживать так „від серця" сидіти тихо та до такої „політики" не мішатися.

Але наші діти ростуть без знання матірної української мови! Цеж XX. століття!

Тож прохаємо Вас, Панове, — поможіть нам. Візьміть собі до серця журбу своїх братів з Лемківщини! Погляньте. хто в Кракові читає наші жалоби, чи взагалі читає. Визволіть нас з татарських кігтів „Лемко-союз"-них.

Бо Українець-Лемко на жадні штуки не піде, свойого Українського Народа не виречеться, матірної української мови не може забути й ніколи не забуде.

Батьки української шкільної молоді.

Новинки.

Недавно відбувся в Сяноці т. зв. гірський зїзд. Досі ці зїзди чи пак „Сьвента гур" відбувалися в Закопаному, але цього року чомусь то вибрали під це „свято" — наш Сянік. Одні кажуть, що Закопаному вже надокучило платити довги по тих „сьвентах", другі кажуть, що цей зїзд це новий спосіб розєднування українців, яких бущімто на Лемківщині нема, щось як на Гуцульщині (?!). Саме „свято" випало дуже блїдо і назагал не вдалося, бо не приїхала навіть десята частина подаваної наперед кількости учасників. В місті можна було зустріти поперебираних інтелігентів, які вдавали „гуралів".

Селяни проганяють жидів з відпустів. В часі відпусту на свято Спаса в селі Рогіжна коло Самбора прогнали місцеві селяни жидівських крамарів, які приїздять на відпуст зі своїм дрантивим крамом, щоб зробити з відпусту жидівський ярмарок.

Перший виступ нового ап. адміністратора. о. др. Медвецького відбувся у Сяноці, де він відправив Службу Божу з нагоди „свента гур". Потім пішов на приняття до замку, а після того складав він із відомим кацапом о. Полянським візити усім місцевим москвофілам.

(„Батьківщина").

Ревізійний Союз Українських Кооператив тинявся досі по чужих домах і платити мусів за це високі чинші. Було це невигідно та об-

разливо, що наша майбутня кооперативна централя не мала власного дому. На зазив РСУК кооперативи вложили відповідні датки й Дирекція РСУК закупила вже у Львові одноповерхову камяницю, де примістять бюра РСУК.

Що робити в справі шкід підчас військових вправ? Коли військові відділи спричинять шкоду на полі, або деінде, треба по думці розпорядку міністра військових справ з 3-го вересня 1934-го р. (Денник У. П. ч. 85/34, 767) внести подання — якщо шкода не є більша, як 250 зл. — *по змозі якнайскорше, до команданта того відділу, що спричинив шкоду, або в якому є той, хто спричинив шкоду, а це для угодових переговорів з пошкодованими та для полагоди справи винагороди шкід полюбовним шляхом. Якщо шкода є понад 250 зл., або якщо безпосередні угодові переговори з військовими властями не довели до висліду, або якщо до військових властей не можна було чомусь звернутися, треба в справі відшкодування внести подання до властивої повітової адміністраційної влади не пізніше, як 14 днів від дня шкоди, або від дня покінчення угодових, безуспішних переговорів з військом, а це для розгляду шкід мішаною комісією, скликаною управою загальної адміністрації повітової влади.*

Горить господарське добро. У селі Улоч над Сяном згоріла хата Михайла Дзюби. Вратували тільки худобу, а мертвий інвентар і цьогорічні збори спалилися. Дуже потерпіла дівчина того господаря, все волосся на голові її спалилося; в тяжкому стані відвезли нещасливу дівчину до шпиталю до Сянока (В. Пр.).

Примірні читальняники. В селі Теребча заодно пропадали господарям ланцюги, подушки та інші речі. Щойно недавно попали на слід „махерів", бо найшли подушку, що її хтось украв у господаря Д. Лисенка в Межиброді. Цей „хтось" — то голова читальні Качковського та його 4 компанів, теж членів читальні Качквоського; він зоветься Ілько Драбік. Нема що, гарна культура йде з московських читалень, мають бути чого горді кацапи. До цієї справи ще повернемо. (Віма).

Язва гусільниць ширяться в повітах горлицькім ясельськім, що винищила досі 15% землеплодів. Санітарна влада в Яслі й Горлицях уживає відповідних засобів, щоби знищити це лихо.

Москвофіли на Лемківщині будують косцюлки...

Ксьондз Лісовські, епископ з Тарнова відкрив Лемківщину і з ревністю св. Войтіха веде місійну роботу на тій обітованій землі. Наперед косцюлки в лемківських селах: Лабовій, Висовій, Устю Руськім, Ждині. Разом чотири. Такий плян. Вірних для тих косцюлків потім підшукає. І робота взяла темпо. В Лабовій вже стоїть косцюлок.

Натомість у Висовій (п. Горлиці) доперва фундаменти покладені і посвячені, але будують, мурують — як на дріжджах.

— На хвалу Божу! Це кожний розуміє... й польський епископ розуміє...

Але чи розуміє хтось, чому цей косцюлок будує „русский" учитель з Висової — Юрко Полошинович? Чому будує його стандардовий муж горлицького москвофільства, „русский" лемко? І то нєбияк. Він член комітету — але аж „сціслейшего"!

„Благодітель святаго храма сего". Бо розуміється, його імя запишуть золотими буквами. І на стіні повісять в косцюлку Юрка „косцельніка". А може ще хтось запише...

Це одна сторона „русскої" медалі на Лемківщині.

Але з другої сторони — це відай москвофільського і багна. Гниль, погань! Люди без хребта — як гадюки окручують панські лидки, плазують.

Треба однак зрозуміти, що на божевільні москвофільські скандалі можна дивитися з заложеними руками до часу. Можна їм навіть поблажати брехню, лизунство, доношництво, лайдацьке марнотравство майна „Народнього Дому" — але поличника завданого цілому народові дарувати не вільно!

Цього скандалу не можна трактувати, як приватну справу москвофільської калабані. Бо над біонуватим Юрком якийсь москвофільський Ванцьо відшепче „русскі" екзорцизми — ще примістять в теплому чистилищі — і кінець. Він мусить знайтися поза скобками українського народу, хотяй тепер він сидить в твердині москвофільства, тій нашій Авгієвій стайні.

Цього домагається честь нації. Вже раз український народ мусить показати нашим москвофілам китайський мур — і ані кроку далше!

Придбали собі москвофіли ще одну славну „історичну" перзону. Як старинні греки Геростратa. Тільки, що Герострат руйнував святині, а Юрко будує.

Це є „конструктивна" праця „русских" по наших селах. Не руйнувати — але будувати.

І москвофіли будують. Передовсім тут, на Лемківщині. Трохановський будує в Криниці свою віллю, Сьокало чиншову камяницю в Горлицях, а Полошинович косцюлек у Висовій!

„Медведі" на Лемківщині.

Збирають тепер по селах в Горличчині таких, що будуть їх возити від міста до міста — як медведів.

Задармо — колей, задармо — корито! Жадне фізико. Комфорт, вигода!

Точно як гуцулів.

Недавно в той спосіб возили гуцулів.

Наганячом став „господин" Ядловський, війт з Гладишова. Таких лемківських медведів в Смерековці назбирав щось аж 10, а в Устю Руськім навіть 20.

Як на початок — то добре. Нині тяжкі часи. Отже поїдуть. Щаслива дорога!

Але певно вже покажуть їм якісь нові грушки на вербі, бо Лемко таки не гуцул.

Гуцул бачив Гдиню, „смочу ями", „мисю вежу", дивився, на нього дивилися, щось клали до голови, щось до зубів, фотографували, гласкали.

— А, ди! Як нас пани шанують! А, ди!

Але Гуцулів вже мають досить. Великий клопіт, — а користь мала. Невдячні, хитрі.

Може Лемко буде ліпший...

Гуцул вернув до хат, зняв онучі, закурив люльку, відсапнув, а потім собі гукнув:

„А я люблю дівчат сорок,
А молодиць триста.
Маю в Бозі надію, —
Моя душа чиста!"

І дійсно в нього душа чиста. Гуцул не фундував — тому Гуцул не платить.

А нині, як хтось не хоче платити — то такий інтерес „до люфту!"

Цікаво — чи прогулька з Лемками вдасться? **П. Жебис.**

——o——

Франц Коковський.

Над джерелами Ослави.

Будівництво. Мешканці Манева живуть у хатах, що їх зовуть „хижами“. Хати будовані з дерева, криті соломою. Побіч властивої хижі містяться під одним дахом ще такі нутра: „хижка“ (комора), бойще, стайня, а з боку будинку дочіплені „кучки“. Здовж задньої, а часами й бічної стіни будинку построєна з дощок „загата“, що її криє „окап“. В тій загаті складають сіно, солому, та деяке приладдя. В селі є ще кілька курних хат.

Хати построєні так: Під спід у чотирох углах дають велике каміння, на каміння йде „трам“, на „трам“ дають „протеси“, а остання з них під дахом зоветься „платов“. Трам, протеси та платов прикріплені до „стовбів“. До платви запускають кролі (крокви), на кролі йдуть „лати“, а лати крають соломяними „кичками“ (сніпками). Верх даху покривають „гребінем“. Гребінь буває з ґонтів, чи дощок, або зо соломи. Коли гребінь із соломи, тоді його прикріплюють „кізлинами“, цебто патиками збитими навхрест у виді букви „Х“. Поздовжні части в даху зовуть „стріха“, півперечні „щит“. Курні хати мають в даху отвір, щоб випускати дим, а зоветься він „вузниця“.

Вікна та двері містяться у „варцабах“, що їх творять менші отвори. Повалу запускають у платву. Долівка в хаті переважно з убитої землі, по стайнях буває долівка з дощок („окрайків“). Хати будують місцеві майстри, будівельний матеріял беруть зо своїх лісів, або купують в чужих. Куплене дерево ріжуть вдома „пилою“, а роблять це в той спосіб: Дерево до різання приміщують на двох кізлинах, що заввижки більше чоловіка та ріжуть його поздовж широкою пилою в цей спосіб, що один робітник стоїть на землі, другий на руштованні, приміщенім на кізлині.

При будові хижі придержуються таких звичаїв. Місце, де мають будувати хату, випробовують напочатку, чи воно добре. В тій цілі кладуть в чотирох углах цього місця на ніч хліб. Коли хліб на другий день ранком лежить на місці, то воно добре, колиж ні, вибирають інше місце. Вибране місце заорюють, на спід кладуть каміння, а на них трам. —Потім кличуть священика, щоб „замолитвав місце“. На кожньому вуглі на трамі роблять хрестик, а у вижолоблену в трамі діру вкладають чверть срібного гроша, листя з барвінку, „вуждерево“ (корч подібний до полину), „клекічку“ (ростина подібна до сливки, росте під Кальварією), листя з верби, що росте самітно, просфору, все на те, щоб „лихе“ не мало приступу до хижі та скляний хрусталь („штоб люди в хижі били здорови“).

Із господарських будинків будують окремо „сипанець“ (шпіхлір), під ним є звичайно „склеп“ (пивниця). На переховування „бандурки“ мають окремі „ями“, покриті зверху стрішкою.

Зовнішні стіни хат побілені червоною глиною, а ті місця, де протеси пристають до себе, побілені білою глиною, або вапном. Денеде видніють на хатах над дверми намальовані прикраси у виді примітивної „кошиці“ (стилізована галузка ялиці), або „колічка“ (колісцяти — примітивне зображення сонця). Так само прикрашені та побілені „сипанці“.

Нутро хати уряджене дуже вбого. При вході, звичайно з правого боку, стоїть „ліжко“. Це тапчан, збитий з гебльованих дощок, на ньому трохи „стрямбів“ (різного рода ганчірок та лахміття) та подушок. Попід трьома стінами хати лави, в куті на скіс від „пеца“ (печі) стоїть стіл, що складається зо „стола“ (верх) та „столини“. Столина це рід скрині, де ховають хліб, молоко, та іншу поживу. На стіні побіч печі є „шафа“ (мисник), а далі висить „лижник“, сільниця, при печі стоїть, або висить „дійник“ (скопець на молоко) та „масельничка“. Масельничка складається з „добенці“, „наверхника“ та „колотовки“.

В одному вуглі хати при вході стоїть „пец“ (піч). Лава при ньому зоветься „припеце“, отворі у печі „челюсти“, склепіння „підпібя“.

Важною річчю в кожній хаті є 2—4 „грядки“ або „гряди“. Це бальки, що находяться під повалою. На них вішають господарі своє вбрання („лахи“), на грядах приміщують різне майстерське знаряддя та врешті й скипки, щоби були сухі до підпалу. Гряди потрібні також для придержування знарядів до виробу олію, про що пишемо нижче.

(Далі буде).

Українська молодь у народніх строях із села Манева.

Найцікавіший та найдешевший

КАЛЄНДАР

„Батьківщина“

на 1937 рік

вже вийшов з друку.

Ціна за один примірник тільки 1 зл.; для закордону 1.60зл. з портом.

Кооперативи й Читальні „Просвіти“ на Лемківщині повинні брати цей виховний календар до розпродажі за опустом 25%.

Хто замовляє один календар, хай вишле гроші згори (1 зл. і 25 гр. запорто). Без надіслання готівки поодиноких календарів не висилаємо.

Замовлення слати: Видавництво „Батьківщина“, Львів, вул. Чарнецького 8.

Москвофільські гієни під талєргофським хрестом.

На маргінесі „талергофських свят" у Горличчині.

Доморослі москвофіли віддавня шукають наживи на кістяках талєргофських мучеників. При тій нагоді ведрами розливають свою жовч, шкірять злобно зуби, гавкають на українців та головно безупинно брешуть — як звичайно ті проводирі „русскі" в Горличчині.

Тепер спеціяльно чіпилися Талєргофу й каламутять тишу воєнних кладовищ, збещещують-профанують спокій 1717 мучеників фестинами, танцями (Бортне, Лосе, Чорне), бо тут на Лемківщині на талєргофських могилах посідали собі вигідно москвофільські фарисеї та верескливо грають брудними картами, завзято молотять „русскую патріотичну" солому.

Жалібна академія — (потоки крокодилячих сліз!) і фестин, панахида й танці, хрест і стовп з ковбасою — це все називається в русских свято!

Це має бути талєргофське свято, згадка трагічного моменту нашої історії, спомин болючої жертви, що її прийшлось Українському Народові покласти життям своїх синів.

Та на такі „свята" заманюють корифеї москвофільства людей в ошуканчий спосіб: — Поихоліть на відпуст — (жінок з Рихвалду).

І на такім „відпусті" прочани замість почути Божі слова проповіді, чують лайку; якийсь дурень плете про „врагів українців", про „русскую" ідею. А ця ідея? За міщок сої дисць він за лемківським букварем, завтра проти, вчора баптист, сьогодні католик, завтра православний. Куди добрий вітер віє!!

Між такими „русскими ідейниками" на жаль крутяться тепер молоді хлопці в гімназійних шапочках. Це горлицькі бурсаки. „Господин" Максимович накормив їх „істінно русскою саламахою", що їх погляд на світ не може дальше вийти, як поза дірявий бурсацький пліт.

Бо такий бурсак — замість поступати в чеснотах, у науці, вчиться брехати на „врагів українців". Замість переходити з кляси до кляси — переходить у наймі Сьокалам... Замість будувати собі здорову майбутність — „будує Росію" — на Лемківщині?!

Батько такого вигортає послідний гріш — тяжко запрацьований кровю й потом та сльозами матері, всього собі відмовляє, їсть несолену страву, але платить, накладає, а коханий синок... будує Росію! Бо він політик: — Смаркатий політик.

Максимовичеві такої „політики" потрібно — може якраз буде посада! — Сьокалові також — каменицяя, ласки, протекції! А збаламучений, спантеличений хлопчина блукає та лишається на бездоріжжю. Без виходу! Бо Сьокали скоро забудуть таких бурсаків — нових посади не роздобудуть. Врешті, щоби бути бодай війтом в Усю Руською або Гладишові — треба матури.

Талєргофське свято — це одна з нагод для кацапів до підлої й брудної брехні в сторону Українців. Багато злоби та вже найбільше дешевенької, ярмарочної демагогії.

Одначе не всилі ті московські наймити-раби оплюгавити доброго імени українського народу Талєргофом.

Тим Талєргофом, що в ньому каралися цілі сотні Українців, навіть з Лемківщини (професор Смарж з Бориничів та другі).

Розуміється, що найзлобніші тут типи з „Лемкосоюза", ті всякі Гнатишаки, Юрковські, Барни, Байки, Фучили, Трохановські, Гайди та другі різні Іоани, що їх доноси від кількох літ не замикаються шляхи учительських переносів з Лемківщини, — а в недавніх часах переноси ідейних українських Священиків!

Це згідно зі старою, випробуваною системою: знищити, щоб ані сліду не було... І нищать так українців по нинішний день.

Чи „господини Сьокали" не чують тих жертв на своїй совісти, а Полянські вситилися вже пімстою?! Чи не бачать нових Талєргофів? Бо лемки вже добре бачать ті віллі в Криниці, чи в Горлицях каменищі за юдині серебренники та лякероване авто... й червоні колпаки в Полянах.

А спитаймо: Хто має якісь сумніви, де опинилися би наші учителі, наші душпастирі, якщо „Лемкосоюз" і всякі Ванці та Трохановські провадили би „ідейну роботу русску" в час воєнної хуртовини, а не сьогодні?

Хто дасть відповідь: Яка ріжниця в „діяльности" тих людей — провідників „русскої Лемковщини", „кринницкої трійці", опікунів „православія" — а „працею" австрійського жандарма, чи мадярського драгона? Скажіть — яка ріжниця?!

(Дальше буде).

ПЕРЕВЕЛИСЯ.

Дня 16. серпня 1936 р. відбувся день „Русской культури" в с. Поворознику, мушинської волости. Довший час перед тим пани з „Лем-Союзу" разом зі своїми наганячами вели агітацію за участю в тім торжестві. Та в день „культури" виявилось, що селяни Лемки пізнались на вовках у баранячій шкурі, тому на свято „Русской культури" не пішли масово як давніше. Було кількох місцевих, більше з цікавости яка буде парада, і штаб зі своїми наганячами.

Свою відсутність на днях „Русской культури" виказують Лемки, що пізнались на роботі панів проводирів з „Лем-Союзу". Лемки пізнали вже, що на уряджуваних днях „Русской культури" нема ніколи згадки ані словом про культуру, але зате є повно лайки на Українців і все, що українське. Такі лайки виказують брак культури у панів з „Лем-Союзу", тому не дивно, що ніхто не хоче їх уже слухати.

ПРИМІРНИЙ ДОРАДНИК.

В селі Ястрябику основали недавно читальню ім. Качковського. Не багато було основників, „лем" 6-ьох і то збаламучених. Між ними і церковник Стефан Носаль. Цей мав багато клопоту, бо його дружина зі сльозами в очах просила, щоби не писувався до цеї читальні. Але не помогло, не послухав дружини, що з немовлятем на руках, плачучи ще перед самим читальняним домом благала, щоби не пхався між кацапів. Не зважав і на це, що брат солтиса вдарив його жену за це, що плачем старалась відвернути свого чоловіка від кацапської компанії. Таки вписався.

Та любляча жінка і дальше намагала й благала його то просьбою, то грозьбою, щоб виступив з читальні Качковського. Аж морений совістю Носаль поскаржився завідателеві парохії Злоцьке, що недавно ще (гляди 14. ч. 6 ст.) намагався „життя своє покласти для справи". Та мудрий дорадник не найшов ніякої ради, тільки сказав: „вашу жінку треба би трохи побити".

Правда, людоньки, що добра рада від священика кацапа, що забуває, що радити до гріха це теж тяжкий непростимий гріх.

Парохіянин.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Дитячі Садки в Українських Карпатах.

Височани. Наше село таке „щасивле", що досі не має ні одної національної установи. Проте завдяки Кружкові Рідної Школи з Сяноцка був у нас Дитячий Садок, в котрому було 25 українських діточок. Дня 19. серпня ц. р. провідниця Садка п. А. Чабанівна підготовила дитячий попис, на якому діти вивели дуже вдатно ріжні забави, танці та деклямації. — Нещастям нашого села є жидівська пропінація, де продається шпіритайку; на великий жаль, дехто, навіть з церковної прислуги, щедро користає з тої отрути. Є також людці, що і молодь хочуть до такої піятики затягнути, але все свідоме в селі відвертається від такої грязі, бо хоче вірно служити Церкві та Україні.

Володж. Провідниця п. Геня Сорочаківна, української дітвори 30. Слід згадати, що тут щороку триває Дитячий Садок.

Тирява Волоська. Дитячий Садок тривав від 5. VII. до 28. VIII. ц. р. Провідниця п. Марійка Борисівна, дітей 27. (Світлина буде в наступнім числі), в домівці чит. „Просвіти". На закінчення Садка малі українські діточки відограли надсподівано виставку. Найбільше інтересувався Садком Впр. о. Зенон Крупський та голова чит. „Просвіти" громадянин Михайло Іванечко. Честь освітникам!

Улюч над Сяном. Відчинення садка було 31. серпня ц. р., провідниця п. Олена Бандрівчаківна з Новосілець, дітей около 60. Воєвідське зізволення на рекурс прийшло 15. серпня ц. р.

Дитячий Садок у Височанах, від 5/7—20/8 ц. р. — Провідниця: Анна Чабанівна.

КОРОЛІВСЄКИЙ ВОРОБЛИК.

В неділю 30. серпня ц. р. в пополудневих годинах майже все населення обох Воробликів і Лядина облягало скромну домівку Кружка „Сільський Господар" у Вороблику корол. Погода була пречудова, причиною приявности стільки людей, було устроєння дитячого попису на вільній площі перед домівкою. Це перша в історії Воробликів імпреза того роду, що заслугу за її влаштування поносить не хто інший, лише українське товариство! Зразу був проєкт, а навіть дозвіл Староства на відбуття дитячого попису в салі Громадського Дому в дні 28. VIII., в день т. зв. кермашу" та „милостивий господин" Барна солтис і ще до того учитель і „його ексцеленція" о. Іван Полянський не звеліли винайняти салі „проклятим Українцям". — Казала Феся — обійдеться! Меткі громадяни подбали про дозвіл на попис під вільним небом, приладили сцену, тай ще „як на злість" — Бог дав прекрасну погоду (по довготривалих дощах) і попис удався надсподівано, так морально, як і матеріяльно.

„Русскіе" стояли здалека (щоби борони Боже, не заплатти „копійки"), і зазрісно приглядалися, як точка за точкою, під умілим проводом п. Марійки Кліщівної, дошкільні діточки вдатно виконували деклямації, співи, танки, тощо. Були також зворушливі сцени, де родичі попросту плакали зі щастя, як їхні діточки гарно деклямували. Не було, здається, людини, щоби не оцінила великої виховної вартости Дитячих Садків (не вчисляємо, очевидно, тих, що перейшли на чужий „жолд" та стали засадничими ворогами освіти взагалі, але таких можна почислити на пальцях одної руки); тому маємо надію, — а навіть певність, що на слідуючий рік впишеться подвійне число дошкільної дітвори! Зновже ті, що сиплють доносами (очевидно фальшивими), поволи відходять там „де Максим телятиська пасе"... **Чмелик.**

СВЯТОЧНИЙ ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ МАТЕРИ.

„Дитячий Садок" при Читальні „Просвіта" в Дубрівці Руській уладштував дня 9. VIII. ц. р. в домівці Читальні „Просвіти" святочний „День Матери". Реферат про значіння цього свята виголосила п. Ольга Галик. В ньому підчеркнула вона значіння української матери для української родини й для українського народу, бо яка мати така й родина, яка родина такий і нарід. Мати повинна свої дітки виховувати в любови до свого рідного краю, бо від добрих і національно вихованих дітей залежить краща доля нашого народу. По рефераті слідували деклямації, співи маленьких діточок. Зі своїх завдань вивязались якнайкраще: Звірик Володимир, Подубинський Володимир, Вовк Володимир і Подубинська Зеня, яких ціла саля нагородила бурею оплесків. Вправи хлопців топірцями під орудою отамана Володимира Підсосного і вправи дівчат серпами, зробили велике враження на присутних. Саля була виповнена гістьми побереги. На це свято приїхав зі Сяноцка на Дубрівку п. Горсцко, п. др. Ст. Вавринський, голова Кружка Рідної Школи в Сяноці й багато інших гостей. Відтак п. Василь Подубинський в імені читальні „Просвіти" і всіх зібраних подякував п. учительці Теофілі Малик за її великий труд, що не жаліла праці для того молодого цвіту й уміла наших діточок так гарно приготовити на цей радісний день. Признання й подяка також п. до. Степанові Вавринському, що не забуває за Дубрівку, а все її відвідує. — Відспіванням національного гимну „Ще не вмерла Україна" закінчено цей великий „День Української Матери". Потім всі присутні розійшлися до своїх хат весело і бадьоро, покріплені на дусі. **Свій.**

ЯК ТО Є В РИХВАЛДІ?

Слава вам, Рихвалдяни, що зберігаєте окремішність і не змішуетеся з чужою кровю, що не женитеся з чужинками та чужого жениха женете геть від себе, коли такий хотів би женитися у вашому селі. Що торгуете вівцями й іншим скотом. Що, як не має з вас хтось досить грошей, щоби купити корову, то складаетеся двох, трьох, але таки купите самі. Що держите торговищо у своїх руках, бо в інших селах без жида обійтися не можуть. Що маєте навіть свою різню.

Слава вам, що ви зорганізували кооперативу у власній домівці.

Але вже цілком зле, що ту кооперативу лишаєте в довгах. Кажете, що кооператива належить до членів кооперативи й вам до цього ніч. Та воно так про кооперативу в першу чергу мають старатися члени кооперативи; але коли вона у вашому селі, то вона є й ваша. Є добром громадським. То за добро громадське треба дбати цілій громаді.

Неможна відмовлятися від помочі направі домівки, коли її гриб нищить. Зокрема тим не можна, що винні кількадесять злотих за побрані товари, чи що...

Кажете, щоби вам кооператива заплатила за роботу, що задармо не будете робити. Гаразд, заплатіть кооперативі, а кооператива заплатить вам. Не можете, то хоч відробіть, чи деревом заплатіть.

Не чекайте, аж прийде контроля. Держіться статуту. Надзірна Рада має 4 рази (що три місяці) в році, збиратися й приглядатися, як іде робота в кооперативі. Чи додержується постанови Загальних Зборів? Загальні Збори відбуваються шороку найменше раз. І на Загальних Зборах вибирається сімчленну Надзірну Раду, тричленну — чи як статут каже — Управу. До Надзірної Ради вибирається таких, щоби контролювали, а не щоби вибрані були.

Ті знову, що громадян виховують до господарсько-економічного й купецького життя, мають робити це так, щоби, коли їх не стане, громадяни могли самі вести започате діло.

Треба робити не для слави, а для роботи. Впрочім, більша слава буде вам, коли започаткована робота піде довше та успішніше, аніж так, як це часто буває: вас не стало й роботи вже немає. Так ніколи не повинно діятися! Цим собі гріб копаємо! **Мандрівний.**

—o—

Українська хата в Улючі.

ПОСТУПАЄМО ВПЕРЕД.

Часто читаємо в часописах, що в українських селах на сході люди працюють, засновують українські установи, та здавалося би, що на заході або немає українського громадянства, або луч. національного освідомлення не продерлися ще крізь тьму кацапського дурману. Але так — славити Господа — не діється.

В українськім селі Крива, в Горличчині, члени парохіяльної читальні виставили з великим моральним і матеріяльним успіхом „Тимка капрала“ при заповненій салі місцевим громадянством.

Чистий дохід з вистави призначено на побільшення читальняної бібліотеки, яка скоро буде мати поверх 200 добрих національних виховуючих книжок. З радістю також треба згадати, що й місцеві українські діти не дармують, доказом на це чудово відіграна дитяча вистава „Червона Шапочка“.

Громадяни в Кривій не дармують завдяки пробудженій культурно освітній праці місцевого о. пароха В. Гайдукевича та його Високодостойній Дружині, що разом з донечкою невпинно трудиться біля українських діточок села Кривої. Так то зерно національного освідомлення видає багаті овочі та виводить наших братів навіть у найдальших закутинах українських земель з неволі москвофільської сплячки.

Честь проводові й громадянам у селі Крива!

—o—

Не приневолюйте нас, щоб ми мусіли висилати Вам окремі упімнення за вислані книжки. Присилайте належність, — бо так і честь наказує зробити.

ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ!..

Кажуть, що по Горличчині пішов страх — як голін. Що в „русских“ душа завмирає.

Бо хтось в Горлицях сильно луп нув кулаком об стіл.

— Пожондек мусі быць!

З Горлиць поїхали мотоциклі у терен, а до Горлиць повтікалися провідники „рускої“ Лемківщини на реколекції.

— „Помилуй нас Боже! Ми невинні!“

Недавно також „господин“ Сьокало в покаянній волосянниці з білою лелією вибрався до Горлиць, щоби заявити на час, що він не має нічого спільного зі шкільною акцією по лемківських селах і за неї не відповідає.

Його [illegible] краю — ніхто не знає.

Кажуть також, що тепер щось дуже захиталися крісла в деяких „урядах громадських“, що декотрим „русским“ попсулася мина, що щось їм не на руку ані не рад кипіню.

Якби жив Амвроз, заспівав би собі:

„Настане страшний суд
Ангели будуть трубіти“.

Бо горлицькі „русскі“ вже тремтять.

—o—

ТРАДИЦІЙНЕ ТОРЖЕСТВО В БРУНАРАХ.

На величавий празник в Брунарах, біля Святниці, що відбувся 19. серпня н. р., приїхало одинадцять українських греко-катол. душпастирів з місцевим о. деканом А. Погорецьким. І так з Гладишова приїхав Впр. о. А. Злупко, з Вирової о. Дуда, з Фльоринки о. Денещук, з Більцаревої о. Костишин, з Руської Королевої о. Височанський, з Чирної, Лосі та других українських сіл західньої Лемківщини. Святочні та богослужебні відправи відбулися при тисячному здвиві українського народу. Хор доповнений українськими студентами Духов. Семинарії в Перемишлі та Львові причинився своїм виступом до звеличення цього традиційного торжества.

Прочани були в гарних українських вишивках; настрій скрізь святочний, лише жидівські крамарі з каруселями та московськими прапорами затемновали дещо це торжество. **Принагідний.**

—o—

ВИКАЗ ДОТЕПЕРІШНІХ ЖЕРТВ НА БУДОВУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО ДОМУ В КРАСНІЙ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

По 10 зол. зложили: Ексцеленція Митрополит Андрей Шептицький, та Епископ Іван Бучко, Др. Іван Гижа, Інж. М. Деревянко з Києва, Народна Торговля у Львові.

По 5 зол. зложили: сен. Р. Лободич, Др. Ст. Федак адвокат, лікар Др. В. Карпанович зі Сянока, Фірма „Керосс" зі Львова, о. Грицай з Новиці, Др. Куцик Василь з Лопатина, Микола Худоба в Красній.

По 4 зол. зложили: адвокат Др. Ст. Ванчицький зі Сянока та о. Приєлонський А. з Красної.

По 3 зол. зложили: о. А. Дзидович з Грабу, о. Василь Середович з Туринська, о. Е. Усцкий з Близянки, адвокат Др. В. Здебський з Миколаєва, адвокат Др. Осип Галущак з Яворова, Др. І. Левицький, о. Йосафат Кабарівський зі Святкової, о. Василь Бень з Тихані, о. М. Білик з Полян.

По 2 зол. зложили: лікар Др. Іван Козій з Бірчи, адвокат Др. З. Нижанківський з Дрогобича, п. Е. Кипакевич з Лежайська та о. Др. Й. Сліпий зі Львова.

12 зол. 80 гр. збірка в Лежайську отцем Гайдуком переведена.

150 зол. зложив Проф. ун-ів. в Кракові Др. Зілинський.

130 зол. зложив адвокат Др. Юліян Налисник в Дукли.

53 зол. 90 гр. зложив о. М. Гайдук з Вороблика.

З огляду на те, що дотеперішнього місцеголову Товариства о. М. Гайдука переселено з Красної до Вороблика — проситься дальші пожертви слати на адресу: Михайло Цепко, Красна ц. Бескі, головка.

Будівельний Комітет Українського Народнього Дому в Красній, пв. Кросно на Лемківщині:

Др. Юліян Налисник, голова Товариства.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Микола Пилип зі Синева зле заплачено по кінець 193 р. Належність передав п. М. Н. — Гараздо.

Вп. Михайло Зошак з Дубрівки: Щиро Вас витаємо й просимо про нас не забувати. Привіт.

Вп. Олекса Середницький: на подані адреси всім часописи висилаємо. У вашому й Вашому імені дякуємо щиро Сестрі Марії в Америці за праведників нових передплатників та шлемо їй щирі братні поздоровлення.

Вп. Теодор Скірник Чікаго: Листа й належність одержали, часописи шлемо точно. За бажання щиро дякуємо. Гараздо.

УВАГА! **Прохання.** УВАГА!

ДО ГРОМАДЯН В КАНАДІ

звертаємося з ощим проханням, щоб ласково зложили свої жертви й переслати на руки нашого представника в **Торонті**, громадянина **В. І. Челюка**, уповажненого до збирання добровільних датків і переділат на „Нашого Лемка". Зокрема прохаємо Всіх, що адекларували свої зобовязання.

Адміністрація й Редакція.

Кооперативне Товариство
„Р И З Н И Ц Я"
в Самборі
поручає свій багато засобленний склад всіх церковних предметів. Направляє старі фелони по найдешевшій ціні. Приймає замовлення на іконостаси, престоли, проповідниці, золочення іконостасів та малювання церков по цінах найнижчих за повною гарантією.

„ЦЕНТРОСОЮЗ"
Львів, ул. Зіморовича ч. 20 .2,
поручає мила власного виробу до прання й митця з запахом, мило тоалетове (троякий формат), мило до голення; нитки з власній навивальні. — Занимається експортом: вець, бекоців, фасолі заграницю. Має на складі: штучні погної, насіння, господарські машини і приладдя — Всі українські Кооперативи на Лемківщині робіть замовлення тільки в „Центросоюзі", Львів, Зіморовича ч 20/22.

Склад
Народної Торговлі
в С я н о ц і
поручає
членам, кооперативам і приватним купцям споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

Уживайте лише
знаменитої цикорії **„ЛУНА"**, здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ"** і солодової кави „ЛУНА", виробів Української Кооп. фабрики
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"
Львів XV., вул. Церковна 2.

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
Д Е Н Д Р А
фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Батьку! Не жалій одноразового видатку 5 золотих для добра дитини!
Запренумеруй для свого синка, чи доньки
„С В І Т Д И Т И Н И"
який стане для неї справжнім приятелем і любимцем! — Пиши на адресу:
Львів, ул. Зіморовича ч. 3.
Числа оказові висилається безплатно!

Ч и ви вже маєте
„І Л Ю С Т Р О В А Н У І С Т О Р І Ю Л Е М К І В Щ И Н И",
та „У К Р А Ї Н С Ь К Е В Е С І Л Л Я Н А Л Е М К І В Щ И Н І"
якщо ні, то замовте ще нині.
Ціна обох книжок разом з поштовою оплатою 4 зл.
ЗАМОВЛЯТИ в Адміністрації „НАШ ЛЕМКО, Львів, Зіморовича 3.

Прегарні колірові
образи до християнських хат.
Розмір образів 42×30 цм.
1. Ісус-Цар, 2. Ісус-Пастир, 3. Ісус між українськими селянами.
4. Перше святе Причастя.
Ціна всіх 4-ох образів разом з почтовою оплатою 2.40 зл., 24 образів 12 зол. разом з почтовою оплатою.
Замовляти:
ВИДАВНИЦТВО „КРИНИЦЯ"
Перемишль, ул. Водна ч. 10.

Товариство Взаїмних Обезпечень
„Д н і с т е р", Львів, вул. Руська 20.
приймає до обезпечення:
ВІД ОГНЮ: хатні й господавські рухомости, худобу, пашу, збіжжя, товарі, як теж будинки вільні від примусу обезпечення.
ВІД КРАДЕЖІ З ВЛОМОМ: домашне урядження, товарі в крамницях і складах, готівку, векслі, вартісні папери, урядження церков, канцелярій і бюр, машини до писання й рахування й т. п.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Поштове заплачено гуртом.
Opłatę pocztową opłacono ryczałtem.

Наш Лемко

РІК III. Ч. 19 (67)

Львів, 1-го жовтня 1936.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

ОСІНЬ У КАРПАТАХ.

На Лемківщині копають бандурки. На світлині бачимо, як люди в Дуклянщині — село Гирова — помагають своєму українському священикові викопати бульбу.

ЗБІРКА У ДУБРІВЦІ РУСЬКІЙ.

На основі дозволу Повітового Староства в Сяноці, з дня 18. VIII. 1936 Ч. Pol. 10/c/59/36. переведено у Дубрівці Руській в дні від 20—31. серпня ц. р. збірку до замкнених пушок, яка у своїому висліді дала квоту 18 зол. 24 сот.

Квоту цю зужито в цілости на покриття видатків, звязаних з веденням Дитячого Садка у Дубрівці Руській.

Старшина Кружка Рідної Школи у Сяноці

ЗАПОЧАТКУВАЛИ ХОСЕННЕ ДІЛО.

При Кружку „Сільського Господаря" у Вороблику корол. започаткували в порозумінні з „Район. Молочарнею" в Сяноці т. зв. **асекураційний відділ від випадків на худобину"**. Річна вкладка асекуруючого худобину виноситиме 2% від вартости даної (дотичної) штуки. Оцінку вартости худобини буде переводити оціночна комісія, з фахівцем на чолі. Всі повинні поцікавитися тим хосенним ділом.

Чи ви вже маєте
„ІЛЮСТРОВАНУ ІСТОРІЮ ЛЕМКІВЩИНИ",
та „УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ"
якщо ні, то замовте ще нині.
Ціна обох книжок разом з поштовою оплатою 4 зл.
ЗАМОВЛЯТИ в Адміністрації „НАШ ЛЕМКО, Львів, Зіморовича 3.

Прегарні колірові образи до християнських хат.
Розмір образів 42×30 цм.
1. **Ісус-Цар,** 2. **Ісус-Пастир,** 3. **Ісус між українськими селянами.**
4. **Перше святе Причастя.**
Ціна всіх 4-ох образів разом з почтовою оплатою 2.40 зл., 24 образів 12 зол. разом з почтовою оплатою.
Замовляти:
ВИДАВНИЦТВО „КРИНИЦЯ"
Перемишль, ул. Водна ч. 10.

ХРЕСТ.

В широкому полі,
Ген на роздоріжжі,
Де літом квіття
Ховалося в збіжжі, —
Стоїть хрест похилий,
Із дерева збитий...
А на нім Ісус наш,
Сам Ісус прибитий...
В зимі, як снігом
У полі завіє,
Бродяга шляху
Шукать не вміє...
То Ісус покаже,
Виведе, поможе...
Ой, бо добре, добре
Є то Серце Боже...
Літом знов засів,
Осенею плоди
Господь зберігає
Від бур і негоди —
Хоронить від злого
Всю земленьку бідну,
Благословть мовчки
Україну рідну...

Іванка Трешневська.

До наших Передплатників!
З цим числом розсилаємо **розрахункові перекази** і просимо вислати залеглости та передплату.

Не даймося!

Багато є справ, які конечно належить якнайдокладніше обговорити, над ними призадуматися й знайти для них правильну та розумну розвязку.

Які саме ці справи? Наші внутрішні.

Напевно, неодин, що перечитає ці слова, буде дивуватися. Якто — запитає — про наші внутрішні справи мало говориться? Адже маємо стільки газет, читалень, ріжних установ та здається, що лише про наші справи безнастанно тут говоримо.

Почасти правда. Багато пишеться в нас про ріжні прояви нашого життя; але це справи радше зовнішні, а саму суть внутрішнього життя ховаємо — чомусь — під покришкою. Любимо говорити й критикувати других, чужих людей; у них бачимо все, добрі й злі прикмети. Але найкраще видимо ті злі, що навіть собі з них часто покпиваємо; одначе своїх похибок і гріхів не хочемо бачити, що гірше — про них говорити, бо „правда в очі коле".

Одним з нагрізніших проявів нашого народнього життя, який бачимо на наших землях, зокрема на Лемківщині — тій найдальше на захід висунений закутині — це брак взаїмної згоди, суспільного вироблення, карности, єдности, якою ще не так давно гордились наші діди й прадіди. Тою єдністю Лемківщина сотки літ стояла твердо, непохитно, поборювала всі бурії, що валились на неї, тою також єдністю й солідарністю будували ми не одні народні установи — не лиш у себе дома, але й на далекій еміґрації, в Америці.

А сьогодні? Скажім собі правду. Чи можлива в нас така подиву гідна єдність, що хочби до війни панувала в наших селах? Сусіди завидували нам нашого народнього вироблення, бо не находився ані один Лемко, що виломлювався би зпід тої дисципліни. Сьогодні — ми розбиті на — чорт зна — скільки партій. Українець ненавидить русина, русин утопив би в ложці води українця, православний не терпить греко-католика, цей баптисту, знов-же той відказує на якогось бейбельника; заведено якийсь язик, творять з нас новий нарід — одним словом січка та полова!

І це має бути дійсний стан нашого народнього внутрішнього, сучасного життя Лемківщини. На такому возі не заїдемо далеко! Якщо зараз негайно не завернемо, то ця кріпка твердиня — наша дорога Лемківщина пропаде — на превеликий стид і ганьбу, головно нам всім, що це бачать, а не хочуть про це говорити

Дехто з тих, що творять сепаратизм, нові язики та нові народности, каже, що й в других народів багато партій, та що такі партії свідчать про життєздатність народу. Так! У всіх народів, хочби в наших сусідів бачимо ріжні партії, але ці народи — то державні народи, у них ріжні кляси й стани, то-ж нічого дивного, що й ріжні партії. А ми що маємо? Одного бідного селянина та і йому ріжні приходимці кажуть боротися брат з братом.

Невже-ж у цій братобійчій боротьбі щось зискаємо, чогось добемося?! Хіба кожний совісний член нашого народу, зокрема нашої Лемківщини бачить вже, що тут мусимо виповісти рішучу, безпощадну боротьбу всему тому, що розбиває нас і готовить нам повну руїну. З другої сторони всі мусимо найти назад той цемент, що нас обединить і дасть нам сили до будови і кріпшання нашого народнього життя.

Довгі віки цементом тим, що всіх нас лучив, була наша Церква. Вона була не лише Божим домом, але й народним; в ній чули наші батьки слово Боже та одночасно рідне слово. З часом крім церков станули на наших землях Читальні, Кооперативи, Народні Доми, що теж рука в руку з Церквою кріпили та додавали сили народові. Всіми тими добутками тішились наші батьки. І все те дістали ми в спадщині по наших батьках; то-ж святий наш обовязок наказує нам: цю спадщину — як свого ока берегти! Їх заповідь, що нам у тестаменті переказали: Держіть і боронїть св. Церкви, читалень, Народніх Домів і всіх народніх установ нарівні з рідною землею кріпко та солідарно, до послідних сил! Тоді ніхто не всилі вас розбити, усі біди та бурі проминуть, будете сильні, а всі чужі народи будуть вас шанувати й поважати".

Заповідь наших батьків — це заповідь нашої історії — зовсім вона проста й зрозуміла. Не треба нам шукати чужих пророків і чужих правд, бо маємо свою. А тому, що вона наша, своя, рідна, правда — повинна бути для нас найдорожча та й мусимо свято зберегти.

Ця наша рідна, рідненька правда повинна відчинити наші очі в тій сьогоднішній метушні, завести нас на спільну дорогу та обеднати нас у спільній праці над будовою кращої долі.

Юліян Тарнович.

Зачинаймо від наших дітей.

Не будемо писати окремої статті про здоровля наших передшкільних, шкільних та позашкільних дітей. Не будемо теж ще раз згадувати про значіння доброї книжки у вихованні дітвори. Це знані справи. Але для приміру гідного наслідування передруковуємо слідуючого листа з Америки.

„Високоповажана Редакціє „Нашого Лемка", у Львові при вул. Зіморовича 3.

На Вашу просьбу, щоб я занялася збіркою на **„Дитячу Бібліотеку"** для українських діточок у Лемківщині, смію поділитись з Вами вісткою, що негайно по одержанні Вашого листа, приступила я до праці. Одначе, з огляду на те, що в нашій місцевости не багато живе Українців, просила я позаміс цевих громадян, щоб вони піддержали в себе мною започатковану акцію.

Тож на прохання Лемківщини, щоб я занялася збіркою на книжки для бідних дітей на Лемківщині, що я з охотою приняла та зараз взялася до праці, повідомляю, що на цю благородну ціль зложили добровільні датки: по 1 дол.:

Вир. о. Каськів, п. Анна Олійр, п. М. Шура, п. Т. Яскілка, п. Скрабощі, п. Н. Давискиба, п. Гродзінський, п. М. Мельник, — по 50 цн.: п. В. Хомкович, п. С. Сухецький, п. Г. Костецький, п. А. Давискиба, п. З. Рак, п. В. Рекрут, п. Кінаш, п. Стойко, п. Ю. Ходоровський, п. П. Банковський, п. И. Витаж, п. М. Витаж, п. Рабій 35 ц., п. Сорочко 80 ц., по 25 ц. п. Тітик, п. М. Бабій, п. С. Карпо, п. Костишин, п. М. Прус, п. Хоптовий, п. Колан, п. Рекрут, п. Буковський, п. Стахів, п. С. Тітик, п. І. Кузма, п. Мовчан, п. Семчукова, п. Н. Житарук, п. А. Околіта, п. М. Вецал, п. А. Швець, п. Чопек, п. Волощукова, п. Н. Дзюбанюк, п. Лешкович, п. К. Вишнівський, п. І. Водощук, п. Кудрик, п. Морозова, п. С. Войко, п. Берблицька, п. Пизюра, п. Шаранова, п.

Стойкова, по 50 ц. п. Н. Барна, п. К. Оліяр і п. І. Градик 20 ц. **Разом 25 ам. долярів, призначених у цілості на українські книжечки для бідної української молоді Лемківщини.**

Дуже дякую від себе всім Жертводавцям, що не відмовилися поспішити з поміччю нашій дорогій Лемківщині. Наш обовязок свідомих Українців на американській землі наказує нам не забувати про Рідний Край і допомогти нашим Сестрам і Братам у просвітянській праці. Не одиниці, але всі як один, свідомі Українці ставайте до помочі Рідній Країні. Рятуйте — ще раз кличу: рятуйте українську шкільну молодь Лемківщини!

Вірю, що започатковане діло найде якнайширший відгомін у всіх кругах Українського Громадянства в Америці й Канаді, тою вірою кріплюся з Вами та позістаю з якнайкращими бажаннями успіхів у праці для добра Лемківщини та глибокою пошаною для Редакції **Анна Оліяр.**

Українські часописи в Америці просимо передрукувати це звідомлення. — Редакція „Н. Л."

Іван Филипчак.

Де поділися Лемки за 100 літ?

(Докінчення).

На західній границі бувшої нашої Галицько-Волинської Держави, зіткнувся наш нарід з двома сусідними народами, з поляками і словаками, що тиснули його на схід. Ті оба народи виперли продовж тих кілька сот літ наш нарід з урожайних земель — рівнин, а лишили йому неурожайні гори, де їм самим не оплачувалося осідати. Вони шукали ліпших земель, урожайних, а нашому українському племени Лемкам, оставили вузонький клин у горах, майже під самі Татри.

І в тих горах, не жив наш нарід спокійно, бо не зростав після природних прав, бо його не прибуло, а убуло. Як подивимося на наші писані урядові документи з перед сто літ, бачимо, що деякі наші Лемки, жителі тих бідних гір, цілком не розмножилися, їх не прибуло, а убуло! Насувається тепер питання, де вони поділися, бо не віримо в це, щоби вони не розмножилися бодай в два, три рази, як множився через той час цілий український нарід.

Для приміру беремо два шематизми перемиської епархії за сто літ, а то з 1830 року і 1934 року, які маємо під рукою. Тут ясно бачимо, що в селах:

1. Андреївка (Новий Санч)	380	362
2. Андрушківці (Сянік)	48	8
3. Баниця (Горлиці)	511	131
4. Барновець (Новий Санч)	165	56
5. Бахірець (Перемишль)	290	140
6. Біла Вода (Нов. Торг)	740	544
7. Близянка (Ряшів)	246	155
8. Бліхнарка (Горлиці)	596	412
9. Бодаки (Горлиці)	118	37
10 Бортне (Горлиці)	767	251
11. Березова (Ясло)	285	243
12. Брунари Вижні (Ясло)	368	360
13 Буківсько (Сянік)	36	33
14. Вернеївка (Сянік)	108	107
15. Вишоватка (Ясло)	245	40
16. Вільшня (Коросно)	197	12
17. Вірхня (Горлиці)	251	172
18. Вірхомля мала (Н Санч)	360	342
19. Волковия (Лісько)	422	367
20. Волтушова (Сянік)	152	130
21. Воля цеклинська (Ясло)	415	373
22. Галбів (Ясло)	108	66
23. Ганчова (Горлиці)	963	756
24. Гирова (Коросно)	649	201
25. Гладишів (Горлиці)	687	538
26. Дидня (Березів)	29	2
27. Динів (Березів)	142	73
28. Дошниця (Ясло)	439	170
29. Дубне (Новий Санч)	345	284
30. Дуброва (Березів	83	4
31. Дубецько (Перемишль)	180	86
32. Жидівське Коросно)	504	296
33. Завадка Сянік)	1041	1011
34. Задвіря (Лісько)	257	239
35. Зубенсько (Лісько)	369	368
36. Квятонь (Горлиці)	300	62
37. Климківка (Горлиці)	516	500
38. Клопітниия (Ясло)	162	145
39. Конечна (Горлиці)	474	349
40. Королик Волоський (Сянік)	364	264
41. Королик Польський (Сянік)	345	325
42. Котань (Ясло)	346	139
43. Крампна (Ясло)	637	521
44. Кремяна (Березів)	210	202
45. Криве (Березів)	107	57
46. Луг (Лісько)	305	190
47. Ляджин (Коросно)	153	151
48. Мисцова (Коросно)	1460	1279
49 Мощанець (Сянік)	520	495
50. Мохначка ниж. (Нов. Санч)	782	761
51. Мриголод (Сянік)	102	57
52. Надізд (Горлиці)	61	3
53. Нагоряни (Сянік)	49	28
54. Невістка (Березів)	113	95
55. Небіцько (Березів)	126	18
56. Ожанна (Ясло)	469	312
57. Перунка (Новий Санч)	497	171
58 Петруша Воля (Коросно)	872	839
59. Побідно (Сянік)	84	4
60. Прегонина (Горлиці)	311	225
61. Рачкова (Коросно)	105	63
62. Регетів (Горлиці)	884	749
63. Ропенка (Коросно)	165	98
64. Ростоки (Лісько)	152	119
65. Ждиня (Горлиці)	781	531
66. Смерековець (Горлиці)	1001	697
67. Снітниця (Горлиці)	719	341
68. Сільниця (Березів)	75	4
69. Темешів (Берзів)	29	2
70. Прелуки (Сянік)	503	412
71. Тернава гірн. (Лісько)	224	194
72. Усте Руське (Новий Санч)	812	305
73. Чачів (Новий Санч)	45	66
74. Чорна Вода (Новий Торг)	375	343
75. Чирна (Нов. Санч)	621	412
76. Чорноріки (Коросно)	487	357
77. Шклярки (Сянік)	166	3
78. Шляхтова (Нов. Торг)	969	690
79. Щербанівка (Лісько)	149	139
80. Юрівці	61	59
81. Яворе (Ясло)	192	21
82. Ясюнка (Горлиці)	343	268
83 Яшкова (Горлиці)	339	44

Назви в скобках ( ) означають повіт. Перші числа вказують скількість Лемків в 1830 році, другі в 1934 р.

З повищого зіставлення бачимо, що за послідних сто літ населення наше на Лемківщині у 88 громадах поменшилося, замість подвоїтися або потроїтися.

Над тим страшним явищем треба нашим компетентним чинникам добре застановитися, з якої то причини так сталося. Треба прослідити справу на місцях. Де ця людність поділася, чи вимігрувала продовж цілого століття з біди в інші краї, чи змінила обряд і перейшла в інші села, в що не хочемо вірити.

Крім того в деяких місцевостях нашої Лемківської людности через тих сто літ рівнож дуже мало прибуло. В місті Ліську за сто літ не прибуло ані не убуло одної особи (318 осіб).

В деяких місцевостях прибуло по двоє, троє, або по кількоро осіб. Найбільше таких місцевостей, де продовж 100 літ прибуло по кільканайцять осіб, менше по кількадесять осіб, що зачислюємо до нашої всенародньої втрати.

Третина людности прибула: в Мацині Вел., Пакошівці, Репеді, Розділлю, Согорові Гор., Суковатім, Тарнавці, Тиличу, Теребчі, Угрині, Щавнім. **Половина** людности прибула: в Білянці, Боську, Вислоку ниж., Вірхомлі Вел., Дарові, Манастирці, Морохові, Новосільці-Гневош, Ославиці, Ольхівцях, Прусіку, Ропиці Русь, Смереку, Суковатім, Чистогорбі, Яблониці Руськ., Яселі. **Два рази** людности прибуло: в Балигороді, Бережниці виж., Боберці, Зиндрановій, Криниці, Лазах, Мо-Вислоці ниж., Військім, Волі гор., Вільховій, Волі кор., Вороблику корол., Глудні, Голучкові, Гоєчві, Дзюрдьові, Добрій шлях., Дубрівці руськ., Загутиню, Залужі, Ізбебках, Карликові, Кінськім, Костарівцях, Красній, Лодині, Лубній, Мхаві, Обертині, Ольшаниці, Опарівці, Павликомі, Перепримці, Полянах суров., Пулавах, Чудовичі, Семушові, Сеньковій Волі, Середнім Селі, Согорові доль., Солотвинях, Стежниці, Токарні, Царинськім. Три рази побільшилася людність в селах: Воля, Постолова, Долинах, Жерденці,

Жерденці вижн., Жерденці нижн., Завадці морох., Загірю, Загочевю, Заславію, Затварниці, Збоїських, Марківцях, Селиських. **Чотири рази** побільшилася людність в: Волосатім, Посаді яслиській. **Пять разів:** в Бережках, а майже **шість разів** в Порубах.

Причину убутку і слабого розвою нашої людности на Лемківщині повинні збадати компетентні наші установи і старатися в першій мірі заснувати захоронки для дітей, якої в таких місцевостях, як Сяніч до нинішнього дня не маємо.

—o—

ХТО ДБАЄ ПРО ЛЕМКІВЩИНУ?

Кружок „Рідної Школи" в Сяноці одержав — титулом підмоги на Дитячі Садки на Лемківщині — квоти: від „Центросоюзу" 50 зол. і від „Маслосоюзу" 50 зол.

За цей дар та за виявлене ним зрозуміння для потреби поширення культурно-освітньої праці на Лемківщині — складає сердечну подяку

Старшина Кружка.

Новинки.

Плян зажидівлення. Провідники одної жидівської організації уложили плян зажидівлення Палестини. Згідно з цим пляном виїде продовж 10 років з Европи до Палестини півтора міліона жидів. Дотепер виїхало 107 тисяч жидів, з чого майже третина за минулий рік.

Військова парада у Львові. У понеділок 14. IX. ц. р. відбулась у Львові велика військова парада. Вулицями міста пройшло до 50 тисяч війська всякого роду. Походові війська приглядались найвищі військові достойники й цивільні. Над містом літало понад сто літаків ріжної величини та скорости. Найкраще виглядали змоторизовані відділи.

В Горлицях заложено англійську фірму скупу дерева. Ціна на дерево піднеслась, але хитрі жиди не дають про це знати господарям. Добре було б навязати торговельні умовини з самою фірмою та позбутися жидівських посередників.

Зачинають на ново. У селі Святкова будують міст на шляху Кути, Святкова, Ростайне. Одначе побудовані філяри — якісь неслухняні — крутяться, тому роботу начнуть знову від початку.

Не відібрав своєї землі старенький господар Федір Хомяк у Дошниці, що по 50-літньому побуті приїхав до рідного села відшукати права до своєї батьківської землі. Недавно помер, а його сини в Америці дістануть ренту по смерти свого батька.

Для кого видано розпорядок? Учителька Зембова в Полянах новосандецького повіту, стягала зі шкільних дітей по 50 гр. — хоч недавно вийшов розпорядок, що забороняє якінебудь збірки переводити в школах. Як тоді погодити розпорядок з акцією научительки?!

Прохання. Наших передплатників у Франції прохаємо донести нам, де подівається Іван Купина, родом з Полав, коло Новотанця, що працював у копальні Мінес де Саінт Ельое. Хто знає про його побут, або що з ним сталося, ввічливо повідомить про це нашу Редакцію.

Кооперативне Товариство

„РИЗНИЦЯ"

в Самборі

поручає свій багато засоблений склад всіх церковних предметів. Направляє старі фелони по найдешевшій ціні. Приймає замовлення на іконостаси, престоли, проповідниці, золочення іконостасів та **малювання церков по цінах найнижчих за повною гарантією.**

„Наш Лемко" до своїх читачів.

Хто пильно слідив за національним розвитком життя на Лемківщині та за успіхами „Нашого Лемка", цей міг переконатися, яку корисну працю повела наша Редакція за останні три роки.

„Наш Лемко" почав виходити з власних сил, опертий лише на передплатах і завдяки ідейній праці одиниць, щирих до свого Українського Народу, що безкорисно працюють, щоб наше народне діло й наші Брати Українці на Лемківщині пішли вперед по щасливіших дорогах.

„Наш Лемко" ніколи не просив милостині, тільки те, що йому належиться — передплату!

Передплата за „Нашого Лемка" на рік виносить лише 3 злот., отже суму, яку кожний, навіть менше заможніший господар може заплатити.

Ми переконані, що наші читачі не тому зволікають з висилкою передплати, що вона зависока, або що не мають звідки її заплатити, вони не платять тому, що не всі свідомі того, що за український часопис, за українське друковане слово, треба платити.

Кожний нарід має таку пресу, на яку собі заслуговує, яку піддержує, а мірилом культурного рівня кожного народу та дзеркалом його життя — це його друковане слово. Якщо хочемо бути культурним народом, в якому володіє суспільна карність, то кожний член нашого народу, повинен свою українську пресу піддержувати, читати та розповсюднювати.

Стоїмо на порозі великих подій. Під благородним посівом національного освідомлення, щезає з нашої Лемківщини московська темрява, а вслід за цим виростають нові кадри української ідейної молоді, що цілою душею й серцем бажають нашій Лемківщині кращого завтра. Ми Сини української Лемківщини беремо керму нашою долею у свої руки. А це буде для нас не лише культурний поступ, але й наше краще життя, наша майбутність. Одначе кування кращої долі, вимагання належних нам прав, не може обійтися без українського друкованого слова!

„Наш Лемко" від самих початків боровся й бореться за спільні інтереси нашого українського народу на Лемківщині; він має історичне завдання зединити Лемківщину з матірним українським пнем.

Тому всі вірні сини великого Українського Народу у нашій славній Лемківщині ставайте в ряди читачів - передплатників „Нашого Лемка"! Спішіть допомогти культурній праці!

Самі присилайте переплату, намовляйте своїх, сусідів, знайомих до висилки передплати. За це „Наш Лемко" зможе побільшуватися та писати багато про загальносвітові події, про корисну управу ріллі, подавати господарські, ветеринарійні ради, вказівки, поміщувати цікаві та веселі оповідання, спомини з війни, історичні начерки та багато кращих статтей, що причиняться до піднесення освіти, культури та поступу в кожній ділянці громадянського, народнього життя Лемківщини.

Редакція „Нашого Лемка".

Всі письма й листи адресуйте „Наш Лемко" Львів, Зіморовича 3.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Дитячий Садок у Волоській Тиряві — 5.7—28.8 1936. Провідниця п. Маруся Борисівна. Побіч Впр. о. Зенон Крупський, парох.

У ГРОМАДІ СИЛА.

Клясова громада дівочої школи ім. Шевченка у Львові вела продовж цілого шкільного 1935/36 року шкільну кооперативну крамницю та складала що тижня збірні ощадности на книжечку в „Дністрі". З цеї заощадженої квоти призначено 25 зл. на закупленння в **„Світі Дитини"** бібліотеки, яку вислано через „Просвіту" українським дітям у Полянах мисц. на Лемківщині.

Ученицям української школи ім. Шевченка складають українські шкільні діти з Полян щире лемківське Боже заплать і просять дальше про них тямити.

Замітка: Цей гарний примір, започаткований малими школярками у Львові, повинні в першу чергу наслідувати всі ті, що їм лежить на серці добро Лемківщини. З окрема звертаємося до наших Братів за Океаном, щоби пішли за цим гарним приміром та присалли пожертви на творення таких бібліотек для бідних лемківських дітей. — Виказ жертводавців будемо точно поміщувати на сторінках „Нашого Лемка". — **Редакція.**

—o—

ПЕРШІ ВІСТУНИ КРАЩОГО ЗАВТРА.

У вівторок 15. IX. ц. р. приняв Апостольський Адміністратор о. др. Яків Медвецький у Римановій-Живці, на авдієнції українських священиків, дуклянського деканату.

З Його інтересних питань про стан релігійно-морального життя в українських селах — Дуклянської округи, виявляється, що справа Лемківщини лежить Йому дуже на серці.

Теплі, батьківські слова Ексц. Кир Якова не тільки свідчать про Його благородне серце й найкращу волю, але кажуть надіятися, що так вірні, як і священики цілої Лемківщини найдуть у Ньому правдивого опікуна та Архиєрея по чину Мелхиседека.

—o—

НАША ДОЛЯ.

До складу й прикладу.

Як вечір став надходити у минулу неділю, тоді зайшов я до Панька Кусого на хвилю. Входжу в хату, здоровкаюсь, дивлюся сюди-туди, бачу: сидить Панько та ще якісь чужі люди.

В хаті було досить темно, я не міг пізнати, що то за люди зійшлись до Панькової хати.

Іду ближче. Витаюся зі всіми. — А до лиха! — сміюся й кажу ось так сам до себе зтиха.

Таж це самі свої люди, сусіди Панькові; зійшлись тут, щоб провести час на спільній розмові.

Тутки сидить: Андрій Ріпчак, Федько Шестаченко, Іван Дужий, Петро Шевчук ще й Василь Кравченко.

Всі засіли коло стола — наче адвокати й мене теж просять, щоб разом з ними сідати.

Я сів кінець стола. Всі зараз загомоніли, а Іван Дужий, го таки закричав щосили.

— Я все кажу — кричить Іван — що доля химерна, що вона лиха й нема в ній правди ні зерна!

Чи чув хто, щоб доля нас колинебудь пестила? Або — щоби була для нас ласкава та мила?

Ні! Вона все нас наділяла лихом та горем, всякі лиха нам зсилала, багатьох аж за море.

Вона кидала нами всюди, мов вітер солому; жалітись на неї, не маємо де й кому. Інші десь... живуть у гаразді, у багацтвах плавають, у них і воля, вони свої держави мають.

А ми? — Ех, бодай то.. краще того не казати, бо ще можна собі яке лихо напитати.

Зітхнув. А може він щось сказати хотів, та в тім покотився по хаті гомін нових слів.

Це Паньків син Степанко, шіснацятьлітний юнак, що досі тихо сидів, тепер промовив ось так:

— Нарікаєте на долю? Ех шкода ваших слів! Нарікання і сльозами ніхто долі не впросив.

Нам треба геть отрястись зі стонів і квиління, бож ми прецінь люди, а не якісь бездушні сотворіння.

Ми повинні бути не такі, як стебелелина, але тверді й незломні — мов крицева пружина.

Та її чим більше й сильніше стануть натискати, тоді, вона кращий відпір буде давати.

Як хочемо, щоб доля усміхнулася до нас, то покиньмо плачі-стони, — до діла берімся враз!

Якщо всі враз, щиро візьмемося до діла, тоді доля стане для нас краща та мила!

Степанко перестав та всі мовчки потакнули головами. Тоді я відізвався до нього осьтими словами: — Славно юначе! Славно Степанку! Славно ти сказав! Колиб всі так думали, тоді б кращий час настав.

Й я вірю, що прийде краща доля, ліпший час, бо вже тверді духом юнаки, живуть серед нас.

Прийде час, що кращої долі діждеться кожний, а враз зі всіми діждеться її

Петро Попередний.

—o—

Склад
Народної Торговлі
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам і приватним купцям споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

Батьку! **Не жалій одноразового видатку 5 золотих для добра дитини!**
Запронумеруй для свого синка, чи донечки
„СВІТ ДИТИНИ"
який стане для неї справжнім приятелем і любимцем! — Пиши на адресу:
Львів, ул. Зіморовича ч. 3.
Числа оказові висилається безплатно!

Ще про талєрговські поминки.

З галицьких „русских" можемо посміятися навіть тоді, як беруться до поважної роботи.

Приміром: у Лосю (Горличчина) поставили талєргофський хрест. Під хрестом ріжні „політики" — голосніше один від другого — викрикували, що „жертви Талєргофу", це жертви „за єдинство русскаво народа", за Россію.

Та в тім самім Лосю, недалеко від талєргофського хреста, забутий всіма воєнний цвинтар, з могилами руских солдатів, трираменний залізний хрест з табличкою „Русс".

Таких могил по Лемківщині тисячі!

А думаєте, що якийсь „русскій" хоч раз оком кине в тамту сторону? Від двайцять літ попри ті могили ходять ріжні „русскі" Сьокали, малі й великі, чи хоч раз відправили там панахиду, випростували хоч один похилений хрест?! Від двайцять років... І до Лося на „талєргофське свято" позїздилися ріжні „патріоти", навіть Цебринський зі Львова; співали, кричали „Россія — русскій — єдінство" — але від тамтих могил здалека! Плечима відвернулися. Навіть талєргофський хрест плечима поставили до русских воєнних могил. — Таже ті солдати поклали свої молодечі голови у могилу — таки за Росію. Це-ж були авангардисти — перші стежі російського заборчого імперіялізму! Чому тепер „патріоти" загнівалися на них?

Може тому, що шапками-папахами не покрили Галичини?

Може — якщоб не катастрофа під Горлицями — ті руські вояки „присоєдинили би Лемковщизну разом з господином Трохановскім і Сьокалом до матушки Россії?"

Що-ж „кой" не вдалося салдатам. Одначе признати їм треба, що крісом і баґнетом здійснювали „єдінство русскаво народа", що за те життя своє дали...

Але що це обходить горлицьких „русских"?! Солдатів уже „нет", даже „нет копейки"!

Чи так шануеться своїх героїв? Українські Воєнні Могили — це Пантеон — це святиня слави Українського Народу. Бо кожний культурний нарід такі могили найбільше святить. Перед „могилою незнаного вояка" у всіх столицях світа, найчільніші державні мужі клонять голови з пошаною.

Лише наші „русскі" відвертаються плечима до могил дійсних русских вояків!

Це вже видко якась окрема, оригінальна „істінно русска льогіка, даже політическая реч".

П. Жебис.

—o—

ДИТЯЧИЙ САДОК.

Стараннем Повітового Кружка Рідно Школи в Сяноці відбувся двомісячний (серпень — вересень 1936) курс Дитячого Садка в селі Єгорів долішний під проводом П. Сірівної, учительки зі Сянока.

Дітей сходилося 21 в дошкільному віці до хати господаря Капаловського, що радо й жертвенно віддав свою світлицю під Садок.

Дня 30. VIII. ц. р. відбувся попис дітей з нагоди закінчення Садка. Зійшлось багато людей зі свого та чужих сіл, аж серце радувалось, як діточки гарно вбрані в народні строї, співали й деклямували у своїй рідній мові та національному дусі.

Миле враження на присутних оставили вправи з українськими прапорцями.

Слід додати, що багато сил і енергії вложила для виховання Садка панна Сірівна. За це належиться їй щира подяка і признання. Це справді ідейна людина. **О. Г.**

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
Д Е Н Д Р А

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Юліян Тарнович.

ПО ЗАҐІНЧИКУ.

Присвячую Д-рові П. Б.

— Якиси дев задзіґнувся на нім ґаздівскім причівку. Найстаршого Штефана — веле — та Яцкового сина — пропийници закарваньчили, Евка ся скопилила, Дзян з бомсами міскима пайташами ся поглюк. Ищи бив загалюканий витріщок, букарт Фицьо. Сого нивірници жиди колачом до ся припаюдили — звичні — варґалят, слинавих жидят приколишати.

Сила недуже, лем тівко сьої фамилиї. Не рахувати кермашниці Улькы зо своїм цареством й неясучим фалатком запецка.

Як нон Николай ґварит: шилячина — реку — суята, прикісна холяра, што бис ани кірцьом додна недосудив, ани байсиґльом незатаракав. Пропав хованец до віруятного суду...

— Няй си ґнес вовци виют по ній Яцковій піпарачині, бо си лем заєдно догаджав — ништивіра... Паліночка, горка вода, кет я зумру, вельґа чкода... фраса, не чкода! Так ся фалечняк кадивальси шторцував, од дідне дніського, — меркуете.

— Не знаєте? Ба, та сес Ульчин ґавґан Яцко — ци як там на мено. Тот, што полечко за палюнку й дуганец, вітцівский загін по загінчику виторочив, аж до кретесу.

Пок ищи нибіщики, родич жили, никлоза, запазухов ганебского лялюшив, поношався, галюкав по обистю, як даки просатар. А кет ищи Улька мачянки з ґливами, ци сосняками набовтала — вобшивя нияк ся незощібнуло, бо му цюцюрайки пекельникови за звід повибалушало.

Лем си пак пипчя — веле деска русаль — огником приквітчав. Звичні, ги ґазда. Аж му на кермешу Марька зпід Ґудівок, з муциками павянима обертака прифаяла. Фурт і ґтяж до ней го перло. Ани ярчаних круп, ани каштафирів, ци яфири, лем за нов королівков банування неясуче. — Сила ся набоженькала його ґаздиня Улька, ажи си нови фарбітчата пристрямбала. — Бривітер — хімлю верже під поріг, по ґатіш до причівка і вадиться заволока Яцко. За нон час ватра вигаряла, а ґад жидівский завивався — стужка по стужці, трам за трамом, од першого прута, аж по нозґричку — полечко заторочував. По фалаті, по загоні, до кінце, аж пок Яцко під лавом не сконав. Ограцаний ганебско, пропийник.

Біжала борейцко Улька з псалтире одчитувати до Рабади — пак до босарки — де там! Одишов на віченьки.

Самісіцка без дистаминку на людской покаяня край села зохаблена, без загінчика пропитого... — Хтож ми кости буде простувати? Нач ес мя лишив сиґелику купчий? Цим ти паліночку сперала?... Тримтит кісойка тримтит; чогож она ся боїт — же ся на ню смертайка строїт? Не чубай смерте кудівча, бо го болит головча...

Величавий концерт українських пісень.

У неділю, дня 20. IX. ц. р. загостив до Вороблика королівського з концертом українських пісень хор з Бонарівки, пов. Ряшів.

Свідомі та діяльні члени Т-ва „Сільський Господар" у Вороблику, побудували на вільній площі під домівкою Кружка „Сіль. Господаря" сцену, де відбувся концерт, бо солтис заборонив давати концерт у салі Народнього Дому.

Маси народу обох сіл прислухувалися зі всіх боків (так зв. незалежні і другі стояли з далека і дивилися, як вовк до бабиного городу), як дзвінко плинула українська пісня під умілим проводом п. Костя Лиска. Хор відспівав слідуючі пісні: 1) Заповіт, 2) У дві пари, 3) Сонце низенько, 4) Реве та стогне, 5) Їхав козак дорогою, 6) Широкий луг, 7) Чом тужиш, плачеш, 8) Засяло сонце золоте, 9) Журавлі, 10) Ой іза гори та буйний вітер, 11) Закувала та сива зазуля, 12) Боже Великий. Хор мішаний: 1) Ой пряду, пряду, 2) Ой сяду я в понеділок, 3) Ой три шляхи, Їхав козак за Дунай, 4) Сонце заходить, 5) Ой ізза гори, і 6) Птичій спів.

На бажання місцевих луговиків луговички з Бонарівки виконали Лугову Молитву до вправ, а ціла публика вислухала її з запертим віддихом, стоячи.

По концерті, вечером влаштовано приняття для Бонарівчан, на котрім Василь Качмарський від Бонарівчин, а Степан Вархоляк від Воробличан — склали собі взаїмну подяку і побажання; одночасно прирекли собі взаїмну постійну співпрацю обох Громад на полі піднесення культурного рівня й української Ідеї. Пізніше понеслися по домівці веселі спільні пісні, веселі мельодії гармонії та жива гутірка Луговичок і Луговиків обох побратаних сіл. Молодь згаданих громад, мимо кількох десяток розділяючих її кільометрів доказала практично, як повинна шануватися свідома українська молодь Лемківщини і взагалі цілого Українського Народа!

Пізно в ніч, по зворушаючім пращанні і спільному відспіванні Українського Національного Гимну відїхали Бонарівчани домів, полишаючи милий, незатертий спомин, по культурному переведенні спільних хвилин.

Слід побажати започаткованому співжитті на культурно-освітньому полі, як найкращого розвитку на славу нашої Батьківщини! Честь такій Молоді! **Чмелик.**

Українські жінки і господарі в селі Воловець, к. Незнайової. По середині Впр. о. В. Гайдукевич зі своєю донечкою.

Відповіди та запити.

Петро З. з Полян пише, що його кінь часто нездужає на кольку. як на це помогти: Кольку дістає кінь від шкідливого корму: гороховиння, гречанки, полови, грису, соломи, або і від оброку, конюшини, трави та зеленини, як зараз по їді женеться коня до роботи. Також від ячменю, жита, бобу, від бульб, спліснілого сіна і конюшини, як голодному коневі дати того забагато на раз. Тоді кінь западає на хоробу жолудка, пріє, качається з болю й нераз гине, бо не може випорожнитися. Хорого коня вивести зі стайні, щоб не побився. Розтирати віхтями живіт і боки, щоб розігріти. Заливати відваром з румянку, додаючи 3 ложці ґлявберської соли на 1 літру води. Як це не помагає, то встромити добре наоливлену руку до відходової кишки та випорожнити її, а глибоко в кишку вложити ґалку мила, посипану сіллю. Це скоро поможе коневі, тоді його вкрити, щоб не перестудився.

Збірна відповідь: Як переховути бараболю. Місце, де зсипується картоплю на зиму, посипати верствою грубо товченого деревного вугля. Картопля на такій підстілці буде аж до весни свіжа, смачна та не скільчиться.

Боротьба зі шкідниками.

Як винищувати мишей, щурів і блощиці.

Забезпечитись проти мишей дуже легко. Обкопайте стіжки і обороги, навіть стодолу, глибоким вузьким рівцем з прикрими боками. На дно рівця вкопайте дренажні рурки, так, щоби їх горішний кінець був рівний з дном рівця. Як не маєте дренажних рурок, то зробіть собі подібні бляшані трубки зі старої бляхи, або закопайте старі горшки, наповнені водою. Але ще раз кажемо: так, щоби були рівно закопані з дном рова.

В ночі миши виходять зі стога або стодоли пити росу. Падуть до рівця і шукають вигідного виходу. Бігаючи по дні рівця, падуть до дренажної рурки і не можуть звідтам вискочити, або падають до горшка з водою і топляться. Що ночі можна так ловити по кількадесять мишей. Вони за добу зїдять пару кґ. зерна.

Знов-же один щур зїдає річно 37 кґ. хліба, а пара щурів може дати річно 860 потомків, це страшне.

Тому щурів треба бистро винищувати.

Найліпше так: До кожної діри налити по кілька ложок дьогтю. Щурі вилізаючи смарують собі ноги, а потім вичищуючи лапки, цей дьоготь мимоволі облизують.

Від цього багато їх гине, а решта повтікає, бо дьогтю щурі страшно ненавидять.

Щурі є не лише великими шкідниками, але вони розносять й багато хоріб, бо нема брудніщого сотворіння як щурі і миші. Тому треба їх всілякими засобами нищити.

Добре також порозкидати печеної мятки, а щурі повтікають. Або потовчи шлка, помішати з грубою мукою, дати олію, спекти пляцки та порозставляти це в тих місцях, де є щурі. Щур лакомо зїсть і згине.

Блощиці вигубити легко: кільо чорної соли розпустити в 2 літрах кипячої води й цею водою позаливати всі шпари або витерти щіткощ моченою в цій воді. Від соленої води блощиці гинуть.

„ЦЕНТРОСОЮЗ"

Львів, ул. Зіморовича ч. 20/22.

поручає мила власного виробу **до прання й миття** з запахом, **мило тоалєтове** (троякий формат), **мило до голення; нитки** з власній навивальні. — **Занимається** експортом: яєць, беконів, фасолі заграницю. **Має на складі:** штучні погної, насіння, господарські машини і приладдя — **Всі українські Кооперативи** на Лемківщині робіть замовлення тільки в **„Центросоюзі", Львів, Зіморовича ч 20/22.**

Франц Коковський.

Від Сянока по Динів.

(Мандрівка півн.-східними межами Лемківщини).

Хочете розвідатися, як працює „Рідна Школа"? Загляньте в домівку д-ра Степана Ванчицького, поговоріть із ним, або секретарем кружка м-ром Левком Букатовичем. Довідаєтеся багато про працю Кружка, різні перепони, про все. І багато научитеся, дуже багато. Лемківське товариство „Український Народний Дім" у Сяноці не має ще власної домівки. Але мало свойого першого голову о. Константиновича, що придбав для нього гарну площу в середмісті, має тепер молодого, рухливого голову, д-ра Володимира Карановича, що поставив собі за ціль призбирати фонди, потрібні на будову цеї домівки.

Про діяльність Філії „Просвіти", що сягає до Горличчини, Ясельщини, Березівщини, довідаєтеся в д-ра В. Блавацького та невтомного організатора Філії, Петра Венгльовського. Коли-ж схочете побачити чудові вишивки, загляньте до нової домівки п. Ірини Добрянської. Потреба вам якої нової української книжки, найдете їх певно в домах проф. Ф. чи радн. Б., а ще стрінетеся там з сердечним, гостинним приняттям, щирим, сердечним словом обох хазяйок...

Я особисто не міг би розпращатися з Сяноком, не навідавшися до мойого знайомого ще з чернівських часів, д-ра М. Бажалука, відомого автора популярних праць, друкованих осібними книжечками, або у виданнях „Просвіти". Заризикую сміло твердження, що це наш найкращий популяризатор природничих наук, повний знання, досвіду, що вміє промовити простим словом, та гарною українською мовою. Якщо я знав би, що це не буде нельояльність з моєї сторони, зрадив би вам іще, що в його гарний талан до веселих, троха насмішливих оповідань. Але тому, що не знаю, як він буде на цю „зраду" задивлятися, мовчу.

Іще кілька цікавих дат і фактів зо старовини Сянока на закінчення. Брак джерельних, архівальних матеріялів не дає нам змоги провірити початків міста Сянока. Можна тільки з усякою правдоподібністю припускати, що продовж XI. і XII. століття повстала за тодішних княжих часів сяніцька твердиня. В кожньому разі Сянік існував вже з початком XII. століття в часі розгрому Половців (1103 р.) за княження Святополка Ізяславича й Володимира Мономаха. Промовляє за цим наперед близькість оселі званої „Половцями", що повстала з поселення коло княжої кріпости Сянік полонених Половців та ще та обставина, що до XVI. століття стояла на замковій площі в Сяноці церква, а замкові церкви будували в старині для князів навіть в місцях їх часового перебування.

Першу джерельну історичну згадку про Сянік містить в собі Галицько-Волинський Літопис під 1150 р. Літописець оповідає там про похід угорського короля Гейзи проти Галицького князя Володимира. Ця записка звучить: „Володимир же в то время стояще у Белза и ту услишав король уже вшел у город, поверга вози свои, и сам гна с дружиною своєю к Перемишлю. Король же прешед гору и взя Сянок город и посадника его Яця, и села у Перемишля много вся." Щоб розвинутися в город (місто), мусів уже Сянік давно перед тим існувати.

Згадку про княжий Сянік містить ще згаданий літопис під 1202 р., відтак під 1206 р., коли то вдова по князю Романі, втікаючи з Галича зо своїми синами, Данилом і Васильком, перед київським князем Рюриком, стрінулася тут з угорським королем Гейзою. Вкінці під 1231. р. згадується у цьому літопису про Сянік, як про город сусідуючий з так званими „угорськими воротами". В 1340 р. за польського короля Казимира переходить Сянік враз із іншими княжими городами під панування Польщі. В 1377. р. навідується зі своєю дружиною до Сянока король Людвик Угорський.

Населення Сянока було за княжих часів наскрізь українське та ще й за польських часів задержало довго свою народність. Кромі цього поселювалися в Сяноці також чужинці, що приходили тут із сусідних країв Угорщини й Польщі.

Із княжою бувальщиною Сянока звязані теж його церкви. Історично певний факт, що вже за княжих часів стояла на замковій площі в Сяноці поставлена около 1250. р. деревляна церква св. Димитрія. У ній була чудотворна ікона Розпятого Христа. Церква була свідком упадку давної княжої держави та проіснувала до 1550. р. Тоді її розібрали.

Про те, що сталося далі маємо в парохіяльній хроніці записане таке: „Сяніцькі міщани, що їм забрала влада церкву на замку, маючи приказ від тодішнього правительства, щоб продовж трьох днів побудувати церкву на визначеній їм площі на валах, бо інакше не буде їм вільно в місті будувати церкви, наскорі закупили деревляну церкву в містечку Ясениці, а спровадивши дерево, побудували церкву в Сяноці, що проіснувала до 1789. р." На місці згаданої деревляної церкви збудували в Сяноці в 1784—1789. рр. за тодішнього пароха, о. Івана Куневича, за зібрані добровільні жертви — нову мурована церкву, що стоїть по нинішний день.

На сяніцькім „пред-градю" (передмістю) стояла від непамятних часів друга деревляна церква, що її львівський губерніяльний уряд приказом ч. 27453 — на злобний і фальшивий донос із Сянока, що вона згоріла — приказав в 1790 р. розібрати. Останнім парохом сяніцького „пред-градя" був о. Іван Вайцович.

У XVI. і XVII. столітті був Сянік живим, релігійним і культурно-національним осередком для значної части Лемківщини. Уже в 1551. р. існувала тут школа, з неї виходили рукописні, церковні книги, приміром „Апостол" в 1551. р. Були тут два добре зорганізовані брацтва. Звідси вийшов син сяніцького священика Михайло Василевич, що на припоручення княжни Гольшанської переклав Євангелію з болгарської на українську мову.

В часах берестейської церковної унії придержувався Сянік разом із околицею давньої прадідньої віри. Тут шукав по утраті перемиського владичого престола охорони й попертя епископ Антін Винницький та перебував тут приблизно в 1668—1675 рр.

(Продовження буде).

Довгі й темні осінні ночі, це найкращі жнива для вломників, тому бережіться перед злодіями та обезпечіть негайно від крадежі з вломом своє майно в Товарисві взаїмних обезпечень „Дністер" у Львові, вул. Руська ч. 20.

Франц Коковський.

Над джерелами Ослави.

Управа ріллі. Ниви в Макові такі: „За погарів“, „Кошарниця“, „Дільці“, „Павлят вирх“, „Крапянки“, „Ославиця“, „Піжі“ (шмат поля між Ославицею та хатами), „Кошнірка“, „Глинець“ (на тому полі жовта глина), „Лаз“, „Над загороди“, „Тіснина“. Сіножати коло хат називаються „сигла“, „груник коло церкви „Лазки“. Поле „пасічать“ (корчують ліс під поле) ще й тепер. Високо в горах положені пасовиська („груники“) пасічать що другий рік на толоку.

Господарять у той спосіб, що на поли садять перший рік „бандурку“ (картоплю), в „бандурчаниці“ сіють пшеницю, або жито (деколи по житі конюшину), та на третий рік овес. По вівсі навозять гноєм і сіють озиме жито, або „на яри“ ячмінь, оркіш. Озимини сіють звичайно більше, як ярого.

Обірника (гною) вживають звіринного, а гноять лише ниви, що не лежать над рікою. Ниви над рікою намулює весною вода, що виливає з ріки, а цей намул має таку вартість, як звіринні погної. На цих нивах сіють звичайно овес.

Землю обрабляють плугом та бороною. Складові части плуга такі: чепіги, граділь, до́чка, ле́міш, „стрила“ (полоз), чере́сло (переднє залізо). Скріплення леміша називають „рак“. Гряділь лежить на „плужнятах“ (плужних колесах), що їх лучить із гряділем залізна обручка. До вісей коліс прикріплюють ланцюжком „сво́рінь“, а на ньому зачіплений ожов“ (гужов). „До́шка“, що прикріплена на оси, лучиться з четвернею при помочі „чокотова“. Коли ще орали волами, почіпляли ярмо на „ключику“, що приміщений на „четверні“.

Борона має 6 „бил“, на кожному „билі“ по 6 зубів (залізних). Била получені поперечками (ла́тка). Із переду борони находиться поперечка (що її зовуть „побігачка“), на неї закладають залізне вогниво з ланюгом (зовуть його заборінник“). До ланцюга причіпляють орчик.

Дуже цікаві звичаї при сіянні ярого збіжжа, а саме вівса, бо його стараються сіяти перш усего. У цей день не слід ніщо позичати з хати, не слід теж вигортати гною зпід худоби. Ці закази є в звязку з віруванням, якщо хто видає з господарства будь яку річ, що має вартість, може тим самим спричинити втрату майна. У день, коли мають сіяти овес, ладять скоро їду та поснідавши, кладуть на віз усе потрібне знаряддя. Коли вже все готове, найстарша жінка в хаті вбирає на себе кожух, обернений волосом на верх („волохатий“), виходить на двір та обходить тричі за сонцем віз, що до него запряжені вже коні. Під лівою пахою тримає хліб, у лівій руці посудину з водою, а правою рукою кропить віз і коні. Коли вже тричі обійшла та покропила, виливає решту води перед коні, а потім кладе перед коні, хліб, що його держала під пахою. Господар христить перед кіньми батогом (бичом) і коні з возом переходять через хліб.

Вистерігаються, щоб тому, хто їде в поле, не перейшла дороги яка жінка (велике нещастя — як вагітна жінка).

На поле господар бере „табіжку“ (торбину) з хлібом і сирим яйцем, а ще й хліб, що його вдома клали перед коні. Як починає орати, тоді загін „збирає“, не розорює, та коли вже витяг першу борозду й вертається в другу сторону, кладе в борозду яйце із „табіжки“, відтак бере землі („глини“) з борозди та потирає нею коні по хребті, щоб здорові і сильні були та щоб худібка в оборі здорова велася.

Звертає при тому увагу на те, яка птаха перша сяде на полі: як ворона, то буде добрий рік, коли плиска, то будуть у році лискавки. Коли при оранні побачить мущину, тоді певне буде урожайний рік, колиж знову жінку, рік буде поганий („дзюравий“).

До першого сіяння приготовляють „сівальницу“. Це новий мішок, що в ньому сівач носить збіжжа. До сівальниці зашивають в один ріг потроха всякого насіння, кавальчик або цілу просфору,

„Хижа“ в Маневі.

гроші. Мішок повинен бути новий, невживаний, навіть мотузок при ньому має бути також невживаний.

Збіжжа жнуть зубковатим серпом („сирп“), фабричної роботи. Складається він з „ручки“ та „сирпа“. Траву, овес і конюшину косять косою. Складається вона з вістря („коси“), прикріпленого до „кісяти“ (ручки) „обрічками“, а щоб вони туго трималися, закріпляють їх клинцем. Гострять косу брусиком („ду́рбак“ або „осевка“), що його тримають у „кужівці“. Клепають коси на „бабці“ — „молотком“. Вигладжують залізним прутом („витирач-прут“). Сінокоси бувають у липні та серпні.

Коли викосять овес, приносять косарі до хати вінець із вівса на косі. Коли знов-же привозять перше збіжжа додому, тоді слід поробити такі заходи, щоб миши не їли збіжжа: На полі при накладанні першої фіри не слід робітникам ні слова промовити до себе, доки не наберуть повної фіри. Коли вже збіжжа привезуть додому, один бере залізо (звичайно „бабку“ від клепання коси) в зуби та з цим обходить фіру, потім на місце, де має складати збіжжа, сіє дрібний камінь або пісок знад ріки. Колиж беруть уже останню фіру, лишають у полі трохи мерви, та промовляють: „што забрали — то нам, а решту вам“. На останньому лані вяжуть „кріля“ (два снопи поздовж).

Збіжжа молотять ціпом, що складається з держака („ціпивно“) та „биленя“. На ціпивні є „каблучок“, на „билені“ — „капиця“. „Каблучок“ із „капицею“ лучить „зв'язка“ (шкуряний шнурок).

(Далі буде).

В здоровім тілі — здорова душа.

Недавно урядила собі українська молодь з мушинських сторін прогульку на Яворину. Була це друга прогулька в тому році. Погода гарна, тепло — тому багато багато хлопців, дівчат, господарів і господинь вийшло на Яворину оглянути свої поляни, назбирати яфин, — з сусідами поговорити, відпочати та свобідно подивляти красу й велич своїх дорогих гір.

Весело стало на Яворині — залунала пісня — співає молодь зі Злоцького — співають усі разом. Співають питомі лемківські пісні й загально-українські. Знакомляться блище. — Пісня одних прикликала других, так, що по якімсь часі кілька прогульок зійшлось разом на шпилі Яворини. Найшовсь і аматор фотоґраф і зробив знимку. Малий апарат не обхопив усіх присутніх, а було їх разом понад тисячу.

Усі веселі, гамірно як в улику — а усім так мило,так любо поговорити разом, пожартувати. — Та щоби то сонечко на небозводі на місци стояло! Воно котиться щораз дальше і вказує, що вже час збиратись домів, бо декотрим дорога далека, а завтра треба вийти на Яворину, не зі збаночком на яфирі, але з доброю косою, бо кустриця вже чекає косарів. Верхи яворинські залунають знова не тільки піснею, але й бренькотом кіс. Дівчата винесуть полуденок і возьмуться до грабання. Зачнеться щоденна тяжка праця, щоби лише погода була.

Кожний з прогульковців глядить з тугою за ховаючимся сонцем, збирається до свого гурту і з піснею вертає до свого села.

Ось так веселої гарно зачинає використовувати вільний час від праці українська молодь Лемківщини. Як перша так і друга прогулька молоді на Яворину, не подобалась „генералам" з „Лем-Союза". Пани з „Лем-Союза" і їхні прихвостні аж пінились зі злости, що населення Лемківщини, а головно молодь зачинає гуртуватись і культурно переводити вільний час. Писаки з „Землі і Волі" і криницького „Лемка" у своїй глупоті зачали виписувати ріжні нісенітниці, бажаючи осмішити прогульковців — а осмішили самі себе! Кожний знає, що запроданці ласі на дурничку, тому і лемківським запроданцям жаль стало, що і їм не капла дака окрушина з **меринді.** Бідаки ходили аж по склепах і розвідували скільки хто хлібів купив. Облизувались дуже, як дізнались, що прогульковці і питльований хліб їли. А як дізнались, що прогульковці і сир мали, то нашим запроданцям аж слина з **гамби** текла, так їм дурничка пахла.

Зі злости і злоби прогульку на Яворину назвали, українськими маневрами. А тишком нишком посипались якісь доноси, бо тепер поліція з Лабової, Криниці, Мушини й Північної, переслухує поодиноких прогульковців — за чим ходили на Яворину, хто організував тоту прогульку і т. п.

Що хтось щось доносив, можна догадуватись з того, що в часі прогульки був на Яворині постерунковий Скоконь (у цивільній одежі) але не найшов причини до якоїсь інтервенії.

З того виходить, що панове Хаптишаки, Трохихлопські, Мявканичі і компанія зі злоби аж політику бачать у прогульці. Вони бортаки не видять, скільки то людей зі світа день у день їздить і ходить на прогульку на Яворину. То як пан їде на Яворину, то прогулька, а як хлоп, то „мандбри"! Видно з того, що тим панам з Криниці в голові щось уже колотиться. Коби ще ліпше їх обортачило, але так, аби і найменше дзецко тото пізнало — тоді буде едність на Лемківщині. **Лемко.**

ґамба = уста (рот).
дзецко = дитина.

УВАГА! Прохання. УВАГА!

ДО ГРОМАДЯН В КАНАДІ

звертаємося з оцим проханням, щоб якнайскорше зложили свої жертви й передали ти на руки нашого представника в **Торонті,** громадянина **В. І. Челюка,** уповноваженого до збирання добровільних датків і передплат на „Нашого Лемка". Зокрема прохаємо Всіх, що здекларували свої зобовязання.

Адміністрація й Редакція.

Перший раз на сцені.

Мені тоді десятий рік минав. А від того часу, знов більше десятьох літ минуло. Десять літ... скоро й незамітно полинуло у вічність, мов хвилі бистрої річки, що невпинно котяться вперед та вперед...

Я був тоді хлопцем-школярем. Одного разу, по науці релігії, підходить до мене з карткою в руці — о. катехит та з усмішкою каже:

— Маеш тут Михасю гарного вірша, навчися його добре на-память і будеш деклямувати на сцені перед представленням.

А-а... як деклямувати, то деклямувати! Що мені там... це так само, якби хтось підійшов до мене з булкою чи обарінком в руці, та при цьому сказав:

— Маеш тут синку булку та зїдж її.

Я взяв картку, рівно записану кількома стрічками, а в голові, аж загуділо мені:

— Го-го! — буду деклямувати на сцені.

На другий день, я вже навчився на память; віршик коротенький був.

А тут так довго треба ждати, бо представлення аж за два тижні. Ой головонько моя! Та я хотів би, щоб воно вже завтра було. Але трудно, як треба ждати, — то треба, що зробити?

Якось з бідою минули ці два тижні, а мені здавалося, що вони тягнулися цілий рік.

Врешті надійшов вижиданий день, а за ним і вечір приволікся. Шкільна саля, що в ній мало відбутися представлення, була прикрашена зеленню. Сцена була удекорована яличками та всіляким зіллям. Під стелею, немилосерно коптіло дві чи три лямпи, з високо підкрученими кнотами.

...Скрип-скрип, скрипу-скрипу, чути було разураз під ногами; це дошки наспидко збудованої сцени, вгиналися під вагою прохожих аматорів і видавали ось такі звуки.

Задзеленькав дзвінок.
Ось я вже на сцені.

Піднялася завіса. — Ох мамусенько моя рідна! На салі стільки голов, що й почислити годі. Кількасот очей звернуло свій погляд на мене, а це в першій хвилині, викликало таке 'враження, мовби в мене мурашки пробігли за спиною. Я зачав деклямувати:

— „Весна. Усе скрізь зеленіє,
Пташки співають в небесах,
А ген під лісом видніє,
Могила в зелених кущах..."

Спершу тихо і придавлено гомоніли мої слова, а дальше твердо і самопевно зазвучали:

.....І тільки вітри наче дзвони,
На панахиду загудуть,
А лози тихо бють поклони
І честь борцеві віддають"...

Це була деклямація, про могилу Січового Стрільця; про цего Борця-героя, що життя віддав — за Україну.

Я скінчив й миттю опинився за сценою, а в голові мені, ще довго-довго — мов настирливе гудіння чмеля, звучали слова деклямації: ....„лози тихо бють поклони і честь борцеві віддають"...

— Як? То лози бють поклони і віддають честь борцеві. — а деж люди? Де друзі і молодші брати оцих борців?

Невжеж забули?

— Ні-ні! — відказує якийсь таємний голос. — Хіба ти не бачив, як на саму згадку, про покійних Борців-героїв, в багатьох похилилися голови, стискалися завзято або судорожно дрожали уста, а очі палали дивним вогнем та пронизували когось сердито — мов лискавки нічну темінь.

— Ні-ні, борці за волю, Ваші могили не будуть забуті. Вони постійно нагадуватимуть братам — про цю ідею, за яку Ви впали.

Таємна сила розпирала груди і хотілося тоді гукнути на весь світ:

— Благословенні будьте Герої і спіть спокійно в землі, бо ростуть нові лави, стануть нові ряди, і вони дійдуть до цеї цілі, до якої Вам не судилося дійти.

П. Попередний.

—o—

Історично-побутовий начерк про село Фолюш.

Фолюш, це лемківське село в ясельському повіті, коло Жмигорода. Від сходу, полудня й заходу окружене горами і лісами, а від півночі відкрите, притикає до „цісарського" гостинця, що веде зі Жмигорода до Горлиць. Гори, які з трьох сторін мов серпаном окружають Фолюш, називаються: Діл-ник, Кобила, Косм (а), Спаліська, Чертеж й Явщ. Через село пливе річка Клопітниця. Само село ділиться на три части: Потаж, Середина й Цапівка. Долішня часть зветься Цапівка, бо там живуть господарі, що мають назвище „Цап". Горішний кінець села, названий „Потаж", бо там у давнині була фабрика ,що вироблювала потаж, а зараз у сусідньому присілку Гути (що належать до Перегримки) вироблювано шкло.

Фолюш ділиться на 14 ріль: Бавунівка, Гоцівка, Гуделівка, Кальчугівка, Кічерівка (Горуцівка), Кирпанівка, Крілівка, Павлякозка, Потаж, Смаржівка, Стецівка, Уранівка, Цапівка, Шахівка. Кожна рілля дає на підставі контракту з 27. лютого 1798 року священикові у Волі Цеклинській по 2 горці вівса в зерні що разом виносить 8 корців і 14 і пів горця, яко скіпщини, чи менше. До того додають у великодньому часі ще хліб й яйця на писанки.

Фолюш не має ані церкви ані цвинтаря, ані парохіяльного поля, належить до парохії Воля Цеклинська. З того виходить певно, що Фолюш, хоч більший від Волі Цеклинської, одначе повстав пізніше від неї, отже в 17 столітю треба шукати його початку. Документів про повстання, чи основання Фолюша нема. Своє заложення завдячує багатирям Мнишкам з Самокляськ, де вони мали в лісі замок, в якім Юрій Мнишок, сандомирський воєвода, гостив Дмитра Самозванця.

Сама назва села „Фолюш" вказує, що тут колись були водні варстати, в яких ступами фолювали вигнітали сукно. Фолюш в давних документах має теж назву Клопітниця зовсім інше село., від Фолежить до пірохії Перегримка. Кло-ви 'ифлэчочки з энэгетця 'втоп пітниця (як це було в 47 ч. „Нашого Лемка", з 1. XII. 1935 р. стр. 10.) багато старше село та має знаний початок. Можливо, що Фолюш повстав пізніше від Клопітниці як його кольонія та в своїх початках звався Клопітниця, одначе пізніше через фолювання сукна, самі мабуть Клопітчани назвали його Фолюшем.

Давні властителі Мнишки потребували людей до панщизняної роботи, тому радо позволювали людям поселюватись. Зовсім певне повстання горішнього кінця села, так званого Потаж. Тут вироблювано потаж у фабриці й ту часть села замешкували заняті робітники поляки: Блонярі, Коники, Кицілінські, Фундалевичі. З часом вони змішалися з нашими так, що тепер у Потажі остала лише одна рим.-католицька родина, але й вона не говорить по польськи, лише лемківським говором.

У початках кожний осельник занимав стільки гористого ліса й грунту, скільки дав раду обробити. Про фабрику поташу є лише згадка, але ніхто з найстарших людей не памятає, як виглядала сама фабрика, а на місці, де вона стояла, ще сьогодні находиться чорна випалена земля. На долішньому кінці села остав до днесь мурований будинок „поташня", в якому колись мешкали двірські люди, що ходили мабуть у фабрику. Фолюш числить тепер около 100 хат з приблизно 600 українськими душами Земля дуже бідна, страшно камениста, та й тої дуже мало, тому селяни шукали прожитку в Америці, а в хаті до сьогодні рятуються й дорабляють на життя каменярським промислом. Вироблюють жорна (млинці), точила, дурбаки до гострення кіс і памятники на гроби (деколи навіть жидівські).

Найбільше назвищ у селі Гоців, Крілів і Раків. Господарі мають 705 гектарів і 28 м. квадратових землі. Двірський обшар має 468 га 51 а і 88 м². На ліси припадає 482 га 18 а 66 м². З того на громадський ліс 19 га 89 а 99 м², бо решта двірське.

Фолюш завдячує своє повстання Мнишкам, від яких перейшов до Стадницьких, а відтак переходив через багато рук, аж в 1893 році купили тутешні ліси закінниці з Кракова, Норбертанки. За панщини з Фолюша ходили на роботу до двора аж на четверте село, до Самокляськ, де їх страшно при роботах побивали й то дуже часто неслушно. Про ту кривду людей на панщині — як переказ голосить — довідався аж цісар у Відні; переодягнувся в жебрака й прийшов до двора в Самокляських, де наймився за погонича. Біля полудня став цісар допоминатися, щоб панські гайдучи позволили робітникам спочивати, бо сонце вже високо підійшло на небі. За це гайдуки дуже його нагаями покарали так, що ледви показав цісарську одіж зпід жебрацьких лахманів — мусів утікати, щоб його дальше не били. Успів лише сказати: „Панщина була, але вже її кінець." І дійсно від тоді скасовано ганебну панщину. Годиться ще згадати, якщо за панщини женився селянин, то мусів мати від пана дозвіл. А як брав дівчину з другого села то мусів мати позволення від другого пана. Про такі позволення є згадка при кожнім шлюбі в метриках тут на Лемківщині. (Докінчення буде).

На маргінесі лемківських подій.

Всі знаємо, що діється під сучасну пору на Лемківщині, зокрема під релігійним оглядом. Длятого приємно нам ствердити, що вістки, поміщені в 17. ч. 5 стор. п. з. „Ловити риби і т. д." про о. Степана Ядловського, не є аж такі може страшні, бо при добрій волі можна наладнати справу якнайкорисніше для обох сторін. Зокрема о., Степан Ядловський не давав до того часу причин до підозрінь про якесь ренеґацтво, або шкоду національній справі.

Навпаки — дотепер свідомо признається, **що він щирий Українець та до „Лемко-Союзу" не вписався а заняття й достоїнства в Курії Ап. Адміністрації Лемківщини приняв лише з ідеї.**

Подається також до загального відома, що неслушно посудив о. Іван Полянський та безпідставно шиканування Впр. о. Михайла Жеплинського за мниме авторство згаданої статті в 17. ч. „Нашого Лемка", бо Впр. о. Михайло Жеплинський, український душпастир у Риманівській Завадці **не був автором** цієї статті. Вкінці Редакція слушно вважає і правильно, що не лише один совітник Апост. Адміністрації Лемківщини має бути Українець, але всі повинні бути Українцями, як також сам Апостольський Адміністратор.

Непрошені гості.

Село Милик, в Новосандеччині, належить до свідоміших сіл на Лемківщині. Тут передплачують 2 прим. „Українського Бескиду“, 6 „Нашого Лемка“, 2 „Місіонаря“ та 4 господарів „Народню Справу“. Крім того люди читають багато книжок з приватних бібліотек. На тім то Милику кількох москвофільських комуністів задумало на спілку з такими самими комуністами зі Щавника устроїти „день русской культури“. На цей „день“ зійшлося трохи наших людей, бо думали, що дійсно почують щось мудрого й культурного. І почули! Але на той день не прийшов ніхто з „Лемкосоюза“, лише самі „промовці“ зі Щавника. І треба позавидувати Щавничанам, звідки там такі „мудри“ люди взялись? Бо подумайте! Щавничани попереміновалися з полатайкерців на великих „промовців“ та неабияких поетів і такі „красні“ поеми пишуть до „Лемка“ в Криниці, що ті то промовці“ говорили ось як: „Українці хваляться, же їх є 40 міліонів, а ми можеме похвалитися, же нас є (розуміється, комуністів з Лейбом Троцьким і з тими, що їх тепер вистріляли в Москві) 170 міліонів на цілім світі“. Говорили, яка то висока „русска“ культура (що руйнує церкви й міліони людей гине з голоду й нужди). Говорили, бутьтоби Українці видавали русских до Талєргофу і що вони не вірять, щоб о. Іван Качмар вибавив русских у Милику від Талєргофу і т. п.

На це все дістали щавницькі „промовці“ добру відправу від Миличанів, а тут. господар М. Жегестовський, котрого о. І. Качмар вибавив від Талєргофу перед всіми освідчив, що дійсно о. І. Качмар б. парох з Милика вибавив їх від Талєргофу, а ніхто другий.

Тому наша рада з Милика для вас щавничани така: Не приходіть більше з тими промовами до Милика, бо ви замість принести „русску культуру“, приносите „русску незгоду“, а замісць тих „промов“, де ваші промовці заїкуються і треба їм підповідати, лише ті промови дайте на плити, купіть грамофони, поставте собі на стіл і нехай вам тиркоче на нуту „бодайся когут знудив“, або „Ех яблочко — куди котишся“. Нашим людям, як ви самі бачили, сприкрилося вже таке слухати, тому в часі ваших „промов“ порозходилися по своїх хатах. **Той самий.**

Звіт з „Дитячого Садка“ в Загутині.

Заходом „Батьківського Комітету“, Кружка Р. Ш. в Сяноці, отворено „Діточий Садок“ в Загутині, який тривав від 5. VII. — 28. VIII. ц.р. Слід зазначити, що родичі скоро зрозуміли значіння „Дитячого Садка“, бо — минулого року було в „Садку“ лише 35 дітей, сего року ходило майже в друге стільки, бо 65 дітей.

На прохання Батьківського Комітету Кружок Р. Ш. в Сяноці призначив на провідницю п. учительку Ольгу Цегеликівну, дочку місцевого священика о. Дек. І. Цегелика, що дуже радо заопікувалася „Садком“ та при помочи Кружка Р. Школи в Сяноці, вела акцію доживлювання дітей в Садку. Дня 28. VII. відбулося закінчення „Садка“ враз з пописами дітей. Програма, що складалася з деклямацій, співу з вправами і діточими виставами помимо сего, що зістала майже на половину зчеркнена — вийшла дуже гарно, про що свідчать бурі оплесків зі салі, яка по береги була виповнена своїми і зі сусідних сіл гістьми.

Найгарніше вивязалися зі своїх завдань Бедзик Марія, Чех Зофія й Цап Ярослав.

По вичерпаній програмі гості відспівали національний гимн і розійшлись в бадьорому настрої домів

Годі уявити собі кілько праці понесла п. провідниця Садка, бо нераз мати не може собі ради дати з троїма діточками, а тут п. провідниця 65 дітей зуміла доглянути, та ще і так багато навчити.

Крім сего вечорами п. провідниця вела лекції Самоосвітнього Гуртка при читальні „Просвіти“. За сей труд і самопосвяту Батьківський Комітет, а рівнож і провід Самоосвітного Гуртка складає пані провідниці Садка щиру подяку і просить на дальше вести освітню працю в читальні і в Самоосвітнім Гуртку.

Окрему подяку складає Батьківський Комітет Кружкові Рідної Школи в Сяноці за доживлювання Д. Садка. Честь Вам ідейні Громадяни — честь п. Провідниці!

Уживайте лише

знаменитої цикорії **„ЛУНА“**, здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ“** і солодової кави **„ЛУНА“**, виробів Української Кооп. фабрики

„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“

Львів XV., вул. Церковна 2.

Почтова скринка.

10808: вицен лише 3·50 зд. за книжки; передплата заплачена по кінець 1936 р. Якщо гарний і виховуючий допис, піде частинами. — Гаразд.

Вп. Константик М., Чорноріки: висдали ще перед 15. п. м. певно пропадо в дорозі. Ще раз посилаємо. — Привіт.

Вп. Марія Демчар, Луг: одержала півторарічну передплату зі Скрантону, вислану добродійкою Евдокією Калякука. Гаразд.

Вп. М. А. (Б. 13): щиро дякуємо за листа. Часописи висилаємо, до січня зачекаємо. Просимо не забувати. Щирий привіт.

Вп. Тома Коляр Те. Ко.: за Йосифа Вітика одержали. Поздоровлення з рідних сторін.

Передплатників у Верховні Малій просимо переказати Степанові Гірка, щоб так не гороїжився, бо не таких ще „копривяних лицарів“ світ бачив...

Лемко: письма з карними ореченнями передали п. Сенаторові Павликовському до полагодження. Допис поміщуємо, знимка темна, шкода робити кліщу. — Привіт.

Вп. Теодозія Гривнак, Едмонтон: Ваша передплата заплачена по кінець 1938 р. (два роки вперед). Рівнож додаткові числа (10) заплачені за червень, липень і серпень. Щиро здоровимо.

Вп. П. Жебис: За пізно одержали повідомлення. Коміс здержали. Пишіть. Привіт для Вас і Др-а О.

Віма: світлину з Липівця прохаємо нам позичити. Привіт.

П. П.: самі напишіть. Подання передали. Статут „С. Г.“ вислали. Гаразд.

Лемківська Хата.

ПОСМІЙТЕСЯ КУСЦЬОК.

Добра пасіка: Як вам іде з вашими пчолами?

— Дуже добре!

— Так багато дають меду?

— Ні. Але вже два рази добре покусали мою тещу Євку.

—

Мусить злісти. — Іване — каже мама — іди принеси мені дров.

— Ой, коли мене так ноги болять.

— Іване, ходи їсти!

— Та вже якось мушу злісти...

—

Побожний. Хвалилася сусідка сусідці: О, мій чоловік дуже побожний. Ще не трапилося ніколи ,щоб мене коли в неділю бив.

Пригадуємо, що вже найвищий час вирівняти залеглости за передплату кінець 1936 року.

Видавець і відп. ред. **Михайло Таранько.** З друкарні Вид. Спілки „Діло“ Львів, Ринок — **РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.**

Поштове заплачено гуртом.
Opłatę pocztową opłacono ryczałtem.

Наш Лемко

РІК III. Ч. 20 (68)

Львів, 15-го жовтня 1936.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 3. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 3.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріччо 1·80 зол., Чвертьріччо 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

У „ПРОСВІТІ" НАША БУДУЧНІСТЬ!

Аматорський Кружок при читальні „Просвіта" в Грабі, коло Жмигорода. По середині Впр. о. А. Давидович, місцевий парох, як режісер.

До відома Українського Вчительства.

Тих учителів (-льок), що в наслідок перенесення розділені в подружому житті, прохаємо негайно подати свої адреси і дати перенесень на руки посла Дмитра Великановича, Варшава, Сойм.

Президія Української Парляментарної Репрезентації.

НОВИНКИ.

Іван Сорокатий повідомляє своїх Знайомих і незнайомих, що вийшла перша книжечка його нових, ще ніде не друкованих відшів п. н.: **„До складу й прикладу".** Ціна тільки 40 ґр. Замовляйте чеком ПКО ч. **506.944,** або переказом на адресу: **Юра Шкрумеляк, Львів,** ул. Гофмана 18. Хто замовляє відразу 5 книжечок, дістає 6-ту даром.

Сама собі зробила суд. Львівські злодії найбільше набирають розмаху, коли побачуть перед собою якогось гостя з села. Один такий злодій притулився недавно у Львові в припадковій глоті до одної селянки й витягнув їй гроші. Але селянка завважила злодія та зловила його за руку. Гроші відобрала й побила злодія по карку й голові, аж той зачав кричати рятунку. Ледве видерся з рук селянки, яка потім пішла собі спокійно далі. Добрий буде матеріял на тещу...

Підручною книгою кожного господаря на Лемківщині є

велнкий господарський календар

„Золотий Колос"
на 1937 рік.

Ціна за 1 пр. 1·20 зл. — Замовлятн:
„Золотий Колос", Львів, Руська 18.

Новий транспорт жидів в скількости 650 осіб відїхав з Польщі до Палестини.

Засуд 15 комунарів у Сяноці. В Сяноці засуджено 15 комуністів на кари від 1—5 років тюрми та втрати прав від 5—10 літ. Частина засуджених рекрутується зі села, а більша часть самі жиди.

Де решта грошей? До села Лодина, коло Мриголода, загостив на днях коминяр зі Сянока та переглянув комини. За це громадський уряд признав йому по 10 ґрошів від хати. Але теперішний солтис з коминярем зібрали 10.50 зл. за роботу коминяра, а люди дивуються та питаються солтиса, що він зробив з надвижкою, цебто половиною грошей, бо коминяреві належиться лише 5 зл. 20 ґр.? А де друга половина?

Церковна статистика Москви. Варшавське „Слово" подає, що в днї 1. 4. ц. р. було в Москві 98 православних церков, 2 католицькі, 1 лютеранська й 2 божниці. Перед революцією було в Москві 1624 церков, каплиць і монастирів. Отже бачимо, де жиди большевики шукають розвязки свого раю.

Летунська катастрофа. Біля села Безміхової Вижньої, повіт Лісько, зударилися на висоті 300 метрів два літаки і впали на землю. Оба пільоти погибли на місці.

Партійництво й роздори на Лемківщині.

З оповідань наших батьків знаємо, що в передвоєнних ще часах ходили на відпусти до Лежайська, Тарнівця, Старої Веси та там вони чули, як польські священики на проповідях згадували крім релігійних потреб про любов батьківщини словами: „наша укохана Польська, наша ойчизна свента, крульова корони польскей“ і т. п., щоб у цей спосіб кріпити своїх братів та підбадьорювати їх у недалеке воскресення. І це вони вповні здійснили, бо дочекались вивзолення зпід австрійської та московської тюрми народів.

А що в нас тоді діялось? Наш народ на Лемківщині був спокійний, сильний у своїй вірі до св. греко-катол. Церкви, мав Бога у серці, плекав свої народні звичаї та обичаї, зборігав свою народню ношу, до того ще веселий, щасливий і гостинний справляв у себе кермеші для свояків і гостей з сусідних сіл — привязаний кріпко до свого великого українського народу, до його історії — до князя Данила, св. Володимира Великого, багато передань про світлу минувшину жило в народі, про подвиги козаків; та якщо появився свій часопис, тоді народ горнувся здалека, щоб почути про своїх братів на Сході, за Сяном, про його життя, про події. Але мало було таких, що інтересувалися та дбали про засянських братів. Лемківщину ніхто не освідомлював, як тепер багато працюється над її культурою, тому вона оставала на ласці чужих або самих лемків, тобто українців на Лемківщині. Якщо дехто зі священиків наводив дещо на проповідях в патріотичному дусі з історії про бувальщину нашого народу, то вірні аж липнули до його, на руках носили би такого, але на жаль, таких „білих круків“ на пальцях одної руки можна почислити.

Можливо, що наші брати за Сяном не втратили би нічого з їх цінної культури, але наймити Москви робили своє діло. Вони постепенно підготовляли грунт під православіє, москвофільство та користаючи з доброзичливости населення та несвідомости, підбурювали населення Лемківщини, щоб варувалися всього того, що не їх пророки голосять; мовляв, українські священики, їх робота — це на спольщення Лемківщини — на її загладу. Нечувані дива витворювали ці вороги Лемківщини — слуги царя й батюшків на найрідніших братів — для населення Карпат — на засянських українців.

Дійшло аж до того, що приміром у селі Бонарівка, коло Стрижева над Сяном, як бл. п. о. Василь Опарівський хотів заснувати читальню „Просвіти“, то мусів перед збаламученими москвофілями хреститися тричі на доказ, що читальня „Просвіта“ не є видумкою поляків, лише братня, своя національна установа.

Оповідав теж бл. п. о. Мерена, короснянський декан і парох Ріпника, що в цій парохії найскорше оснували читальню „Просвіта“, та лише за те, що Товариство „Просвіта“ відкинуло з азбуки „йори й яті“, зліквідовано читальню.

Врешті треба би писати окрему книжку, щоб навести самі такі події, що вказують, як наш брат лемко горнувся до братів на сході, а ріжні лжепророки зводили його на круті стежки, віддалювали його від дійсної української правди.

Також саме москвофільство не було би страшне та небезпечне для нашої нації, бо його приклонники держалися св. Церкви, вірили в Бога та не давали себе винародовлювати, одначе це москвофільство створило шлях до комунізму та сьогодні ця комуністично-жидівська зараза стала для нас страшна й грізна.

Цьому лихові не могла зарадити Апостольська Адміністрація Лемківщини, бо вона не солідаризувалася з цілим Галицьким Українським Єпископатом, полатоджуючи всякі справи на місці односторонно, з думкою знищити все, що українське, найцінніше для народу, та попираючи самих „русских“, які власне найменше дбали і не причинювалися до культурного розквіту лемківського села. — Маємо на думці й релігійне й суспільне життя Лемківщини. — Не перечимо теж, що на цьому „третий“ користав і за це щедро нагородив своїх слуг, але нарід про це добре знає. Знає він рівнож, за що перекидали Українськими Священиками, та де подівається українське учительство. Що більше, дуже добре орієнтуються в лемківському положенні та його обставинах жидокомуністичні агенти, що тайком повзають у лемківську душу, щоб лемка в першу чергу відтягнути від Бога й Церкви, знівечити його національні почування, зробити його большевиком, безбожником, ані українцем, ані русином, ані як дехто бажає — поляком — лише жидівсько - московською куклою.

Підносити нагінку на українських греко-католицьких священиків за те, що вони згідно з волею народу працювали над його долею — і то зі сторони таких, що під їх прапором мали ці ідейні працівники находити опіку — самозрозуміло — таке поступавання могло зродити в народі велику уразу до самої Апостольської Адміністратури — поминаючи тих, що їх викликали, спричинили переноси ідейних учителів, замкення майже всіх клітин „Просвіт“ і т. д. і т. д.

Тому в Бозі надія, що теперішній Апостольский Адміністратор Їх Ексц. Кир Яків зрозуміє добре всі обставини на Лемківщині та не піде слідами своїх необачних попередників, але так, як цього вимагає добро св Церкви, добро Лемківщини й цілого українського народу. — Що благослови та допоможи Боже! Бо волі народу не слід нехтувати. (В. К.)

—o—

ПОЗІР ЛЕМКІВЩИНА!

Клич: ДІТИ — НАША „БУДУЧНІСТЬ“ зреалізуємо тоді, як у кожній хаті, у кожній установі на Лемківщині буде находитися „ДІТОЧА БІБЛІОТЕКА“!

„ДІТОЧА БІБЛІОТЕКА“ виходить щомісячними книжечками в дорозі передплати, яка на цілий рік виносить 5 зл., а на пів року 3 зл. — Для Америки і Канади річно 1·50 доляра. — На рік виходить 12 книжечок прегарного змісту.

Замовлення посилайте на таку адресу:

Видавництво „ДІТОЧА БІБЛІОТЕКА“.

Львів. ул. Зіморовича ч. 2.

Франц Коковський.

Від Сянока по Динів.

(Мандрівка півн.-східними межами Лемківщини).

Важко пращатися зо Сяноком, але ж треба вибиратися далі. Там на півночі, за Сяноком на високому горбку серед зелені пишається церква в Межиброді. Перепливаємо човном Сян під присілком **Біла Гора,** потім два кільометри дороги оболонням попри старе русло Сяну, під лісом, стежка в гору й ми вже побіч межибрідської церкви. **Межибрід,** маленьке сільце, в ньому малощо більше понад чотири сотні українців, а з пів дюжина латинників. А скільки шуму воно робило в останніх роках, скільки крови напсувалося нашим доморослим „русским". До війни — їхня твердиня, де й слова про українців не слід було сказати — сьогодні, бодай половина мешканців, молодих, активних громадян, гордиться тим, що вони українці. Яких способів, хитрощів не хваталися домашні та сяніцькі „русскі", щоб тільки знищити українців! Непристойні бійки під церквою та в церкві, забирання церковних прикрас — рушників, тому, що вони вишивані, нищення штучних квіток у церкві тільки тому, що вони мали краску жовту та блакитну — це все дрібнички. Були й поганіші річи. „Хтось" підкинув одному діяльному громадянинові рушницю (в його домі містилася читальня „Просвіти"), „хтось" зробив донос на бідного, але дуже здібного та свідомого учня сяніцької гімназії, бідняга мусів опинитися в березівській школі. „Хтось" раз-у-раз робить доноси до поліції, гміни, староства, а до відповідальности потягають — тільки самих українців. „Хтось" так довго воював та доносив проти завідателя парохії, о. Дмитра Кузьмінського (бувшого старшину У. Г. А.), поки його не кинули на сотрудника до Глудна. „Хтось" робить вічно доноси до інспектора на вчительку — українку, словом цих „хтось" і не злічити.

Крайна ворожнеча в селі. Із перенесенням о. Кузьмінського, українці перестали ходити до межибрідської церкви, новонастановлений сотрудник о. В. Бартко („русский") також не міг довго видержати зо „своїми", постарався скоро з ними розправщатися...

Про історію села небагато можна сказати. Основане воно мабуть у XVIII стол. й з цього часу існує грамота польського короля Августа III., що нею надав він першим поселенцям Межибріддя право свобідно рибалкувати на Сяні, виробляти на домашні потреби пиво, рубати на свої потреби королівський ліс. Нині з цих усіх привілеїв нічо не лишилося. Мешканці села живуть із праці на своїх нивках (мабуть немає там господаря, щоб мав би 10 моргів поля), з рибалкування, заробітків у місті. Багато зарабляють дівчата вишивками. І ніде правди діти, межибрідські вишивки вийшли вже поза сяніцький повіт. Забрили у Східню Галичину, знають їх уже навіть у Познані та Варшаві. Ціла велика заслуга вивчення межибрідських дівчат вишивати припадає місцевій учительці, п. Ірині Добрянській. У виконанні робіт, доборі красок, розміщенні взірців слід її тихої мистецької вдачі, досвід та замилування до цеї праці.

Але вернімося до історії села. Першу деревляну церковцю в Межибродді збудував в 1784 році парох о. Іван Вайцович, межибрідський уроженець. Протривала вона аж до 1901 р., коли саме другий межибрідянець, лікар Олекса Вайцович, побудував своїм коштом теперішню церкву. Чуда-дива творилися з цим Олексою Вайцовичем. Батьки його були вільні від панщини. Він самий (як багато-багато наших) почував себе поляком, опинився навіть у польському повстанні, а потім у Росії, де довгий час лікарював. Але — видно якийсь внутрішній голос не давав йому спокою, щось тягнуло його до покинутої, забутої батьківщини, він вертається не тільки до рідного села, але й до прадідівської віри та рідного народу — та щоби хоч у части спокутувати своє забуття, він власним коштом будує греко-католицьку церкву.

Важкі тепер відносини в Межибродді, прикро слухати й дивитися, як брат на брата малощо з ножем не йде. Але саме постать Олекси Вайцовича родить у наших серцях сподівання, що й нинішні блудні сини спамятаються, що якийсь внутрішній голос каже їм вернутися з манівців. (Продовження буде).

Франц Коковський.

Над джерелами Ослави.

Ловецтво — відбувається потайки, бо право ловецтва виорендовують постороннї люди. Влада не дає дозволу селянам, а ще на самому промежжі з Чехословаччиною мати та носити збрую, — тож ті, хто потайки займається ловецтвом, уживають рушниць, що їх по війні залишилося багато по наших селах.

Дикі звірі трапляються в Маневі такі: дики, олені, серни, зайці, лишки (лиси), куниці, видри, тхорі, лисички (ласиці), вивірки, вовки, часами заблукається („слідню") ведмідь. Із дикої птиці знають селяни: вірли, яструби, пугачі, сови, ворони, дикі голуби, горобці, жайворонки, плиски, а решта — це все „пташки".

Звірів та птицю стріляють, рідко ловлять у сильця або куповані заліза. Окремих приладів немає.

Рибальство. В Ославиці, що за Маневом розливається у ширше корито, буває така риба: пструги, марени, яльці, слижі (бабці). Іншу, дрібну рибу називають „маленькі рибчата".

Рибу ловлять **руками,** між камінням або під берегом **саком** (часами зовуть його **„шуфата")** та **„гвіздкою".** Шуфата це сітка на двох дрючках, „на шторц". Широка вона на один до півтора метра. Сподом сітки йде **„підлога",** цебто дальша частина сітки зігнута та зошита краями. На краях приміщені та примоцьовані тягарці, що тримають підлогу на дні ріки. Рибалка йде з шуфагою проти бігу ріки, а другий перед ним бє дрючком об воду („бовтає") та заганяє рибу до шуфати.

„Гвіздок" — це рід залізних вилок із гострими зубами. Вилка прикріплені на деревляному держаку. На гвіздок ловлять рибу в ночі при помочі світла в цей спосіб, що в зроблений з дроту каганець накладають сухих, смолячих скипок, запалюють їх, один рибалка йде берегом, а той водою та освічує дно, де риба спочиває, а другий „гвіздкою" бє рибу та викидає її на беріг.

Малі хлопці ловлять рибу **вудками,** що їх роблять зо шнурка (нитки) та на його кінці причіпають гачок або куповний, або роблений з твердого дроту.

Також і право рибалкування виорендоване державою, тому селяни рибалкують потайки.

Лемківським Патріотам під совісну розвагу.

Останні роки принесли Лемківщині багато несподіванок. До них зачислити слід: „Лемківський Буквар", вилучення частини Лемківщини зпід впливів Апеляційного суду у Львові, вилучення Лемківщини в цілости від мовних законів, признаних українському народові в Польщі, вилучення Лемківщини зпід впливу Ревізійних Союзів національної кооперації, припинення діяльности майже усіх клітин „Просвіти", та Апостольську Адміністрацію для девяти лемківських деканатів з осідком у Риманові. Населення Лемківщини заскочене тими явищами, не могло відразу похопитися в тім усім, та не було всилі оцінити якслід практичного боку наведених подій, бо недобитки москвофільства дальше баламутили в питомий собі спосіб населення й усипляли його увагу, щоб воно не побачило заскоро, куди ведуть Лемків „руснаків" національні Ефіяльти (зрадники) і Валуєви зпід прапору „Лемкосоюза" й криницького „Лемка".

Дуже малими кроками промощувала собі у свідоміших одиницях Лемківщини право горожанства ця правда, що джерело всіх тих явищ є одно й те саме, що тут ходить про заволодіння душею Лемків з боку третих осіб, яким залежить на цілковитій ізоляції (відокремленню) Лемківщини від матірного пня великої Української Нації.

Не помогли ніякі засоби міродайних кругів, не помогла нічого поміч, з якою прийшли москвофільські недобитки повітовим староствам, **бо Лемки в глибині душі почувалися й почуваються та назавжди будуть почуватися одною кровю й одним тілом з суцільним організмом Українського Народу!**

Ця проста й ясна правда, що живе у серці кожного Лемка, болить й непокоїть деяких наших сусідів; та що це правда, доводить наявно стаття в „Іль. Курієрі Цодзенним" з дня 3/X. б. р. пера відомого польського письменника Яна Віктора, під заголовком: „Zagrożona Łemkowszczyzna. Jak zdobyć ją z powrotem dla Polski".

Кожний Лемко, зокрема москвофільські запроданці з „Лемкосоюза" й криницького „Лемка", повинні запізнатися точно з цею статтею, щоби раз на все пізнати, про що йде не тільки „Курієрови", але й тим усім, що до нього дописують. Тоді напевно не стане Лемків, що погоджувались би з гадкою, що вони є тільки збаламученими поляками, а рівночасно пропав би раз на все тип москвофільських зрадників!

Щоби дати змогу населенню Лемківщини пізнати цю статтю, подаємо тут її головні гадки: „На лемківських землях за часів польської влади змінилися колись прихильні настрої населення на ворожі супроти Польщі. Винуваті в тому ті, що занедбали посвятити цілу працю на Лемківщині для польської рації стану. Тепер треба подумати про засоби здобути Лемківщину на ново для Польщі". Згадується далі про небуденні здібности Лемків й робить натяк, щоби не поповнити цю саму похибку, що супроти Гуцулів, в яких „культура викривлює й нищить усі цінности душі. Вона відходить й зіставляє жебрака прибраного в міжнародне лахміття, з розбудженою й ніколи ненасиченою жадобою наживи".

Далі пишеться в тій статті про те, що тільки польське учительство, і польські літники покликані працювати над зміною лемківської душі. Лемко виглядає в зеркалі статті як **„пяниця за американські доляри".**

Про „Українську Акцію" пише автор, що вона дуже сильна й знаменито зорганізована, бо використовує для своїх цілей живу в Лемків память про панщину за давних польских часів. Тут ще грубим друком подане до прилюдного відома (але хіба для неуків й тих, що не мають ніякого поняття про ті речі), що населення Лемківщини зовсім інше та що його мова зовсім відмінна від української! Тут й згадується, що українська справа є властиво економічною справою! Що біда робить з Лемків українців, бо ті організують кооперативи й всілякі союзи для піднесення добробуту серед Братів-Лемків. При кінці статті є мрячна замітка про православіє, якого клир (молоде духовенство православне) стоїть вже сильно при ідеї польської державности, та немає згадки, чи цей клир приняв на себе ролю вести денаціоналізаційну роботу супроти нашого лемківського брата. (Треба памятати, що признання влади ніколи й ніде не є й не може бути рівнозначне з засобами деяких чинників, що признають доперва тоді повну льояльність, коли дана одиниця, чи нація зденаціоналізується й стає польською!).

Статтю кінчить сумна картина про голодову смерть лемківської дитини, якої батько несе домовину до церкви та думку думає: чи західний сусід, чи східний Брат поможе в біді і хто заспокоїть голод в дорогих його серцю дружини й діточок? Відповідь автора тут ясна: „Післанництво Польщі. Польща сильна, справедлива, плекаюча й оживотворююча ідеї правди й добра, що усуває кривду, така Польща переможе й полонить усіх!"

З наведеного треба витягнути практичні висновки кожному чесному Лемкові на найближчу й дальшу майбутність.

Перше: просити кожного подібного Янові Вікторові залишити в супокою Лемків і не робити з них того, чим вони не були, не є й ніколи не стануться, та не журитися тим, чи Лемки говорять мовою такою, чи іншою, та не пролумувати над засобами асиміляції, яка так не вдасться ніколи, як не вдалася німцям у Познанщині супроти поляків, бо годі полонити цілком живі серця тисячів, навіть тоді, коли працюють над тим не Божим ділом десятками років, люди, що могли б своїй нації віддати більше користи на інших постах. Та праця, про яку кличе п. Віктор не зробить нічого більше, як лише віддалить Лемка щораз дальше не тільки від поляків як сусідів, але навіть — не хочемо бавитись у пророків...

Лемко був й останеться „Русиаком", себто — Українцем зістанеться навіть тоді, коли москвофільські недобитки робитимуть ще дальші заходи коло ширення баламутства в рядах Лемків.

Друге прохання: позволити дійсно відчути Лемкам, що Держава Польська правдиво **справедлива**, що однаково відноситься до кожного громадянина, без огляду на його національну приналежність і віроісповідання.

Третє: бажати треба, щоби Лемки на Собі відчули, що вони живуть у Християнській Державі, що правду й добро після вислову п. Віктора виконує не тільки Держава, але п. Віктор та йому подібні, після найкращих зразків Христової Науки, а не після закону сильнішого!!

Четверте бажання Лемків, щоб вони направду відчули, що Держава та її суспільність усуне наглядні кривди, заподіяні дотепер ішними практиками всіх можливих „покровителів" цего бідного населення, яке хоче жити й розвиватися після Божого закону, що дав змогу кожній нації без кривди для другої рости й розвиватися та плекати свої природні таланти

Коли сповняться ті умовини й прикмети польського сусіда, як це бажає п. Ян Віктор, тоді напевно не буде нікому причини нарікати, — бо кожна нація й Українська з Лемківським Братом, й Польська віддихнуть повною груддю загально-людських ідеалів, до яких стремить душа автора „Заґрожоней Лемковщизни", яку не треба буде добувати для Польщі.

ЗА ПРАЦЮ ДЛЯ СВОЇОГО НАРОДУ.

„Побілені гроби" (як пише св. Євангеліє) вже самі не знають, що творять. „Його ексцеленцію" Іоана Полянського вже так розпирала „любов ближнього", що кидав священиками на всі боки, таки по кілька-тижневім побуті на парохії. Подібний випадок стрінув о. Михайла Гайдука; за безкорисну працю для добра своїх парохіян в Красній (будова Українського Народнього Дому), зістав перенесений до Вороблика яко сотрудник о. Іоана. Коли оця „проклята українська жилка" (як кажуть „рускіє") зьвеліла о. М. Гайдукові піти подивитися на попис дитячого Садка під домівкою Кружка „Сільського Господаря" і поговорити зі свідомими Воробличанами, тоді розлючений о. Йоан переніс його до забитого від світа села Ольховець. Щойно на основі посвідки від дра Карановича зі Сянока й по особистій інтервенції в Риманові, позволено о. Гайдукові перепровадитися з днем 19. IX ц. р. до села Глудно, пов. Березів.

Делеґація Воробличан до Риманова, з домаганням не забирати зі села о. М. Гайдука — не принесла бажаних наслідків, через що Воробличани (котрі за о. М. Гайдука почали наново заповнювати церкву) перестали цікавитися церквою. А так не повинно бути, бо Церква не завинила.

Кажуть, що Воробликами дуже заінтересувалися православні батюшки з подальших православних сіл; чи не захотять тільки спечи своєї печені при Воробличькому вогні?

Честь Вам Українські Скитальці!

У французькій місцевости Ромбас Мосей працюють у фабриці заліза наші Брати. Поза працею живуть вони дружнім життям; доля їх обеднує. Недаром кажуть люди, що в громаді сила. Впрочім інакше не годиться; так усі культурні люди поступають. Але вони не забувають і про нас. Недавно зійшлися разом, щоб побажати нашому Братові Миронові Тарновичеві всего найкращого в дні його імянин. При цій нагоді зложили добровільні датки на пресовий фонд „Нашого Лемка". І так громадянин Андрій Бек зложив 15 фр., Степан Грицько 5 фр., Анастазія й Іван Дзяма 15 фр., Іван Гуль

10 фр., Іван Пятка 10 фр., Степан Сидор 15 фр., Мирон Тарнович 20 фр., разом 90 фр. (Усіх бачимо на світлині).

Оцею дорогою персилаємо Вам Дорогі Браття щире українське Боже заплать!

Редакція „Нашого Лемка".

Дещо зі статистики. Більшість українців на сході думає, що за Сяном нема вже українців. Але так сумно не є, бо крім лемківських гір багато українців живе в Березівщині, Динівщині, та к. Ланцута. Статистика начисляє тут 2.900 осіб, хоч каже, що українською мовою говорить лише 880 осіб. Це нестійне, бо в самій Бонарівці понад 1.100 осіб говорить українською мовою. Не помогли ані скарги ані ходження по урядах і терміни. Але треба обстоювати за свої права та присилати викази стану населення, щоб незрячим відчинилися очі.

Сніг на верхах гір. В околиці Мушини, Криниці й Жеґестова впав на верхах понад 800 метрів над поземом моря сніг. Він лежить до нині. Літники зі згаданих місцевостей виїздять масово. Господарі затривожені, бо бараболя ще не викопана. Слота, що триває вже другий тиждень, припинила працю в полі. Одначе тому, що так вчасно впав сніг, слід сподіватися ще гарної погоди.

Новий Апостольський Адміністратор Лемківщини, о. др. Якїв Медвецький, перейняв уряд 3. ц. м. Урочисте богослужения відбулося в Риманові, в якім кромі тарнівського біскупа кс. д-ра Франца Лісовського, брало участь кількадесять пралатів і священиків. Явилися теж представники москвофільства. Після Служби Божої відбулося приняття в палаті ґрафа Яна Потоцького.

Показують „висшу" культуру. Недавно робила молодь в Одрехові забаву. На цю забаву прийшли „хоробрі" Заршиняки й так бавилися, що аж ножі пішли в рух, а трьох „відважних" заршиняків почало на дворі стріляти з револьверів. Вислід такий, що один гуляка затовчений на смерть, а другий від ножів догаряє. Найгірше, що заршиняки мстяться тепер на Одрехівчанах і побивають їх, як хто з Одрехової зайде до Заршина. А ціла вина по стороні заршиняків, бо їх ніхто не просив до Одрехової. Щоби запобігти і забезпечити Одрехівчан перед напастями, сяніцькі власти видали розпорядок, що кожний заршиняк — якщо буде нападати на мешканців з Одрехови, буде караний 2-літньою тюрмою. Це повинні Одрехівчани знати, та на майбутнє вистерігатися заршинських большевиків-гуляк. Хіба мало в селі своєї молоді?

Гідна постава в оборонi релiгiйно-національної традиції.

Дня 23. м. м. відбулася апеляційна розправа перед окружним судом у Новім Санчі проти селянки **Анни Бурчак** з **Явірок,** яку засудив городський суд у Коростенку над Дунайцем на кару 3-тижневого безоглядного арешту. (Гляди „Н. Л." ч. 14). Обі розправи є відгомоном змагань наших братів лемків за здобуття рідної школи і пошани їх традиції та релігійного обряду. Явірки є одним із 4-ох найдалі висунених сіл на наших західніх окраїнах новосандецького повіту.

В цьому селі учитель наказав, щоби шкільні діти поздоровляли його окликом „до відзеня" замість дотеперішнього християнського поздоровлення „Слава Ісусу Христу". З весною ц. р. шкільні діти II. кл. під проводом Марусі Бурчак, 8-літньої дівчинки перестали поздоровляти учителя окликами „до відзеня" і вживали далі поздоровлення „Слава Ісусу Христу". Щоб зломити поставу дітей, учитель карав раз-по-раз Марусю Бурчак, замикаючи її по науці. Вкінці вїзвав матір Марусі Анну Бурчак і зажадав, щоб вона не намовляла доньки не здоровити окликом „до відзеня". Одначе мама рішуче відмовила і заявила, що не лише свою дитину, але і на батьків інших дітей буде впливати, щоб усі діти здоровили учителя словами: „Слава Ісусу Христу".

Тоді учитель забрав її доньку на годину до 4-ої кляси, щоб замкнути її знову по науці. Розжалоблена мати ввійшла за учителем до кляси і візвала свою доньку, щоб ішла з нею до хати. Учитель силоміць усунув з кляси Анну Бурчак, яка при свому відході звернулася до всіх дітей зі словами: І ви діти ніколи не кажіть „до відзеня", лиш „Слава Ісусу Христу". На основі донесення учителя городський суд у Коростенку засудив Анну Бурчак на 3 тижні арешту до ч. кг. 376/36 за „непшизвоїте заховане сєн вобец владзи".

Засуджена зробила відклик до окружного суду в Новому Санчі, який по розправі 23. м. м. **увільнив Анну Бучак від вини і кари.** Розправою проводив заступник президента окружного суду др. Делінґер, обвинувачував прок. др. Денкевіч. **Підсудну боронив м-р Осип Кебуз, український адвокат в Новому Санчі.**

При цій нагоді слід підчеркнути, що гідна постава Анни Бурчак в обороні своєї релігійно - національної традиції довела до того, що **шкільний інспектор з Нового Торгу відхилив розпорядок учителя, залишаючи надалі поздоровлення „Слава Ісусу Христу".**

(„Діло" 223. ч.)

—o—

При будові української греко-кат. церкви в Гладишові. На світлині бачимо, як поступає будова під наглядом Впр. о. Андрія Злупка, що у великій мірі причинився до розвитку національного життя в Римзівщині, в часі свого душпастирювання в парохії Тарнавка.

За долю наших дітей.

У попередньому числі подали ми до загального відома про культурну поміч нашої Землячки **Анни Оліяр** з Америки, що на наш заклик перевела збірку добровільних датків на українську книжку для нашої шкільної молоді у Лемківщині.

Про те, що тепер діється на Лемківщині, всі знаємо. Зокрема знаємо, хто виховує наші діти. Також знаємо, що тамошнім учителям у голові!

Хтож тоді має виховати наших дітей? Чи може „буквар лемківський" — чи „буквар Наумовича", що його задумали „опікуни" видати для нашої молоді?!

Щож діяти? Одинока рада тут: треба засновувати свої народні українські дитячі бібліотеки. Можна при читальнях — правда. А що тоді, як у селі нема читальні, або як є, та в невідповідних руках?

Лишається одинокою народньою школою для дитини український дім, українська родина, а в ній одиноким заборолом те, що було в давніх віках — Церква.

Добре виховання молоді є не лише в інтересі народу, але й в інтересі Церкви. Як виховаємо наші діти, така буде будуччина нашого народу! Коли виховаємо їх у любові до Церкви, до рідної землі, до рідного народу, то й виростуть вони на свідомих громадян і тоді краща доля народу запевнена! — Даймо дитині книжку! Але добру, виховну книжку, яка збереже наших дітей від ріжних лихих впливів. Дальше так не сміє бути! Або ми є культурний народ, або ми дикуни, яким не треба нічого поза заспокоєнням голоду тіла, а голоду духа не відчуваємо.

Треба нам негайно закладати парохіяльні дитячі бібліотеки. Не багато така бібліотека завдасть труду, коли раз чи двічі в тижні посвятити годинку для дітей.

Що такі бібліотеки дуже пожиточні, знаємо з досвіду там, де вже находяться такі бібліотеки! Як радо дітвора наша горнеться там до них, як жадібно читає книжечки. Сторицею оплачується труд і видатки на цю бібліотеку.

А маємо — Богові дякувати — гарні дитячі книжки, маємо теж кілька українських дитячих часописів: „Світ Дитини", „Наш Приятель", „Дзвіночок" або „Віночок" (додаток до „Правди" — український тижневик, річна передплата тільки 5 зл. з додатком. Адреса: „Правда", Львів, вул. Гродзіцьких 2. І. пов.). Тому наші Впр. Отці повинні гарячо взяти собі цю справу до серця та засновувати парохіяльні дитячі бібліотеки.

Знов же наші свідомі Брати за океаном повинні піти за культурним почином громадянки Анни Оліяр та переводити збірки на закупно зразкових дитячих бібліотек, які ми вишлемо згідно з їх порученням у вказані місцевості. Виказ жертводавців будемо точно помищувати на сторінках нашого часопису.

Редакція.

Кооперативне Товариство
„Р И З Н И Ц Я"
в Самборі
поручає свій багато засоблений склад всіх церковних предметів. Направляє старі фелони по найдешевшій ціні. Приймає замовлення на іконостаси, престоли, проповідниці, золочення іконостасів та **малювання церков по цінах найнижчих за повною гарантією.**

Історично-побутовий начерк про село Фолюш.

Гуцильщина мала свого Довбуша, що боронив прав селян і зі своїми розбійниками мотвошив багачів і жидів. Лемківщина теж мала багато ватажків, що мстилися за кривди народа, нападали на двори, млини й жидівські корчми. Таким був славний силач „Сипко" (звався Осип), що про його ще сьогодні оповідають старі люди у Фолюші. Він походив зі сусідного села Боднарки. (Е. Аноним, у своїм оповіданні „Сипкова Поляна" каже, що він походив з Великої Мащини, де його мати жила в малій „хижечці" на кінці села). Сипко наймився зразу пасти вівці та був дуже слабий, тому всі його побивали. Одного разу вислали його пастухи далеко в лісі по вогонь. Там стрінув він старенького дідуся, що на скаргу пастушка, казав йому потрясти дубом. За першим разом посипалось з дуба листя, а за другим вже й гилля падало з дуба. Тоді дідусь велів Сипкові вертати між людей, бо ніхто вже йому нічого злого не зробить. Від того часу став Сипко пострахом для всіх, збійники вибрали його ватажком, що разом проживали та боронили слабих, найбільше при угорському промежжі. Він мав меч чародійної сили. В часі утечі перед військом з Ясла, Ситко рано нахилився над студенкою, щоб умитися, тоді один жовнір відрубав йому голову. До сьогодні ця студенка зветься „Сипковою". Зновже другий переказ оповідає, що Сипко втікав перед своїми ворогами-шляхтою в селі Бортне та в лісі званім „Козел" запався в багнищі по шию. Тоді чародійний меч утратив свою силу та жовнір, що надлетів, відрубав Сипкові голову; цю поляну та трясовиння назвали люди „Сипкова поляна". (Про лемківських розбійників та їх ватажків напишемо окремо).

У 1873 році, літом померло у Фолюші багато людей на холеру, що лютувала по цілій Лемківщині. (У селі Тарнавка, коло Риманова, ще сьогодні бачимо на горі над „Фейдівкою" великі могили присипані камінням, де хоронили померших на холеру; зновже село Мощанець, біля кордону вимерло тоді до тла, так, що теперішнє село зовсім на іншому місці побудоване; теж у селі Вислочок, на т. зв. „Закуттю за Ділом" є могили з тих часів).

З кінцем другої половини минулого століття багато фолюшан виїхало до Америки, де тяжко працювали по всяких „майнах" та заробіток слали домів, щоб помогти залишеній рідні.

Світову війну пережив Фолюш без важніших змін. Велика та тяжка зима в 1929 р. як також повінь в 1934. році не дуже шкоди наробила в селі. В часі війни багато господарів на своїй шкірі переконалося, як тяжко жити неписьменному, тому в 1932. році вибудовано у Фолюші велику мурована школу, першу від початків світа в тому селі. Перший, пропамятний день науки в тій школі був 2. березня 1932 р. Школу будовано три роки за 13 і пів тисяча злотих, крім безплатної помочі самих господарів. Земляки з Америки прислали на ту ціль 140 долярів. Будовою заряджував тодішній війт Іван Заяць, а будівничим був п. Щурко з Ясла. Перший священик, що почав вчити релігії в цій школі є парох з Цеклинської Волі, о. Михайло Горечко, ідейний український душпастир.

Дальше цікаве, що в 1930 році рибацьке товариство з Ясла заложило на Фолюші штучні стави для годівлі риб, та побудувало окремий будинок т. зв. рибарню, де штучно розмножують пстругів і лососів. Тому теж тут на Фолюші, літом приїздять ріжні прогульки, зновже в зимі на високі гори та грубі сніги лещетарі (з польська „нарцяжі"). Тутешні гори дуже гарні та позначені для прогульковців ріжними знаками. Найвища гора Ваткова (847 м.), найближча для прогульковців з Ясла (20 км.). Крім цього є ще тут гарна чортівська „скала"", за селом, у лісі, про яку подають цікавий переказ: Десь дуже давно, тому ще пару сот літ — котили цю скалу погнівані чорти з гір, щоб нею загородити дорогу. Тоді якраз Мати Божа втікала з Угелю на Мадярщині, бо там були дуже великі грішники. (Які мадяри великі грішники, це знаємо зі світової війни, коли вони вішали наших невинних селян на придорожніх деревах). Мати Божа йшла до Тарнівця, де тепер її чудотворна постать. В лісі перед Фолюшем стрінула Вона цих нечистих духів, що несли скалу та збила собі палець об скалу. Тоді скала зробилася дуже тяжка, тому чортяки залишили її на тому місці, де вона тепер. Так переказ каже.

Але таки видно, що опіка Матері Божої захоронює Фолюш, бо в селі ніодин чоловік не змінив своєї віри ані народности — дотепер, а доокола або „баштарі"-сектярі, або православіє-шизма.

Крім школи село має свою кооперативу з власним домом. Є теж в селі два тартаки, один господаря, що багато кращу дає роботу від панського. В одному місці находиться мінеральне джерело, але чомусь не використане.

До села приходить 8 добрих українських часописів за гроші (в тому 6 чисел „Нашого Лемка") і 5 злих газет задармо. Якщо школа була би ще зперед війни, а не щойно 5-ий рік, то й люди більше читали би, бо вміли би читати, а так лише малі діти читають часописи своїм батькам.

Про село Фолюш писав перед війною о. М. Вербицький в „Місійній Книжечці" (8. ч. з 1901 р.) пак кс. Сарна в книжечці про ясельський повіт. По війні писав найбільше про Фолюш „Наш Лемко" — дещо „Народня Справа" та чужі газети. Нинішня стаття про Фолюш найдовша та найдокладніша дотепер. Вона повинна бути взором і для інших сіл, як треба пізнавати та любити свою рідну землю, своє рідне село. С.

—o—

„ЦЕНТРОСОЮЗ"
Львів, ул. Зіморовича ч. 20/22.

поручає **мила** власного виробу **до прання й миття** з запахом, **мило тоалетове** (троякий формат), **мило до голення; нитки** з власній навивальні. — **Занимається** експортом: яєць, бекопів, фасолі заграницю. **Має на складі:** штучні погної, насіння, господарські машини і приладдя — **Всі українські Кооперативи** на Лемківщині робіть замовлення тільки в **„Центросоюзі", Львів, Зіморовича ч. 20/22.**

Жахливий плян большевиків. Преса повідомляє, що у Франції викрили большевицько-жидівський заговір, який мав висадити динамітом печеру Матері Божої в Люрдах, знану на весь світ з чудесних уздоровлень. Засліплені ненавистю до всього, що християнське, большевики-жиди, прочуваючи свій недалекий кінець, хочуть знищити все, що найдорожче для християн та затопити світ у крови.

—o—

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

ІСТОРІЯ БІБЛІЙНА В ОБРАЗКАХ.

сторін 64, біблійних ілюстрацій 56 + титулова ілюстрація. Накінці поміщені щоденні молитви. — **Даймо кожній шкільній дитині цю книжечку.** Ціна з почтовою пересилкою 25. грошів. Замовляти найменше по 6 примірників у Видавництві **„Криниця“, Перемишль, вул. Водна 10. поч. 145.**

ПОШТОВА СКРИТКА.

Вп. Іван Прокіпчак з Р. В.: Часопис посилаємо Вам якнайточніше, хто його забирає та нищить? Від тепер будемо Вам посилати в опакованні, може так дійде. До нас не майте жалю, бо ми тут цілком невинні; таке діється й в інших селах. Гаразд.

Впр. о. М. Дуду у Висовій просимо, вислати нам посвідку за переслані книжки з фонду Вп. Теодозії Гривнак.

Хв. Українська Бурса св. Н. в П.: передплата заплачена по кінець вересня 1937 р. Гаразд.

Всіх, що одержали „Історію та Весілля“ просимо вислати належитість та не примушувати нас, щоб ми посилали окремі пригадки. Проволока руйнує нас, ми не видали теж книжок з обчисленням на заробіток. Впрочім ладимо нові книжки до друку.

Вп. Андрій Рак, Канада: листа й 1 дол. одержали, щиро дякуємо за память. У справі Антона пишемо до Вас листа. Привіт.

Всч. Гр. Кат. Уряд Парох. у Фльоринці: квоту 4.50 зл. одержали, 4 зл. зачисляємо за книжки, 50 гр. на передплату. С. І. Хр.

Вп. Степан Смий: заплачено по кінець 1936 р. Подайте нам вістки з там. сторін. Щиро Вас поздоровляємо.

Впр. о. Роман С.: Спасибіг за листа. Громозводи в ціні від 40—60 зл. у Михайла Стефанівського, Львів, Варстатова 10. Привіт.

Вп. Іван Урбан, Америка: п. Л. Завійському шлемо всі числа від 9—18, адресу справили. Щирі побажання кращої долі.

Вп. Степан Шимчак. Філядельфія: виструнчить до кінець червня 1937 р. Дониз помістимо. Дякуємо за поширювання нашого часопису. Привіт.

Вп. В. І. Челюк, Торонто: посилаємо часописи на Підкарп. Україну. Окремо листом. Гаразд.

Вп. Володимир Присташ: Уповажнення до продажі календарів, книжок і портретів вислали Вам з Адміп. Нар. Справ.

Родичі бл. п. М. С, повинні заскаржити заряд тартаку та жадати відшкодування, бо кожний робітник повинен бути обезпечений від загальних випадків, тим більше на тартаку. Процес виграють, бо Суспільна Обезпечальня буде потягати до відповідальности заряд тартаку. Якщо бл. п. М. С. не був обезпечений, то за його фірма буде платити відшкодування й кару до Сусп. Обезп. Щиро Вас поздоровляємо.

Відповідь. Управ. школи п. Фучилі Тимофееві з Рим. Завадки подається до відома, що стаття, поміщена в 1. числі „Нашого Лемка“ на 5 стор. передрукована з журналістичного обовязку з щоденних українських часописів у Львові. Тож згідно з пресовим законом зі спростуванням треба задатись до джерела а не до передруку. Врешті, управ. школи п. Т. Фучилі може завважатися, що вчить в „русскім“ селі, одначе весь культурний світ знає, що село **Завадка** від своїх початків було українське, є та й таким **завсіди буде**.

—o—

Всі письма й листи адресуйте „Наш Лемко“ Львів, Зіморовича 3.

Довгі й темні осінні ночі, це найкращі жнива для зломників, тому бережіться перед злодіями та обезпечіть негайно від крадежі з зломом своє майно в **Товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ у Львові, вул. Руська ч. 20.**

На пресовий фонд „Нашого Лемка“ переслав наш земляк в Америці, громадянин Діоніз Голод з Порт Джервіс зл. 5.25, Добровільна збірка на Святі Молоді в Жогатині 4. зл., Свідомі в Улючі 3 зл., Чит. Просвіти в Гломові 1 зл., Др. В. Вавшацький мецинат у Свиці 1 зл., Дир. Нар. Торговлі В. Мрихи 0.50 зл., Др. мед. В. Карановіч 0.50 зл. Щиро українське Боже заплать! Хто черговий?

—o—

ПОСМІЙМЕСЯ КУСЦЬОК.

Відважний жид: Сміявся господар з жида, що він дуже великий боягуз. Жид відповідає: — Я знаєте, серце маю відважне, лише тоті лайдаки ноги, як почують небезпеку, то тікають разом зі серцем.

Навчив розуму. Їхав газда волами та до нього присівся якийсь панок.

— А ви чим займаєтесь пане? — питає його газда.

— Політикою! — хвалиться панок. — Це дуже трудне заняття, треба знати, що коли сказати, треба добре визнаватися в політиці цілого світа. Це не те, що гречку сіяти, або волами поганяти!...

— Добре, паночку, — каже господар, — а чи ви знаєте, що значить „гіпса“, а що „ча“? — Не знаю.

— Видите! А віл знає! — відгукся селянин.

З попередним числом вислали ми розрахункові перекази. Якщо Ваша передплата вирівнана, не нищіть переказів, лише подайте сусідові, щоби він вписався у нашу громаду.

Юліян Тарнович.

Помирилися.

(Лемківським говором).

— Штирнадцет раз бисіда била о тім, што кой соловій в лісі реве, то недвід щебече.

— Бале, нач тота приповідка? Хочете зознати, то послухайте: Зразіцька по яри наперся Грициків Юрко женити свого Андрия гин за лавов з Секелишином Матроном. Бо гин й дівичок й саґаня як скело, нияка рянда ани дзірґа не роздзірґана, а фалатів ґрунту од хиж непідлих аж до ксенжой задубиня. Бо челядняти пари треба. Брезто Марька крижиста, міх висіву лем стрелит, а она юж на піпарачині. Ищи тукша од нанашкової Фенни, што то гев никус недалечко коло Козяря хижу як гавз вигородила. Але няй ей там Панбіг мат!

Кой Андрий ся спіперечив. —

— Таки-сте мі добрий ненько? З копивком кажете ми ся світ вязати? Ніт, не діжданя еї и вашой! Нинач така рада. Пропав адамаш і Даньковой помайбі. Дос того кетиньства.

— Ид ти, фрасе фрасівский, яка з тя нерозсуда, велебний Даню.

Лем ся заискрило, як Андрий над Баньчи до міста погнав, ани вітцизнини не доздрит.

Боженькав, суятився Юрчиско, але сина не привернув. Парунацет років зишло, як бачиском зачімхав. Юрко заєдно за сином очі визерав, прикісна каронько. Бо й руки немолоди охляпли та ніт на кого одказати. Вічні з наємскима , — од самісіцької яри яж по ґідний піст — наймуй і наганяй і так фурт.

А Андрий вам, як Андрий; зразу му било онцкно за хижом і таціком, але пак в роботі дозвик. А што міц хлопиця, то й сариньчя не ґірша. Ґрайцар до ґрайцаре стуляв, бо си приобіцував під зиму рідний поріг. Лем ищи мав доскладати няньови на даку крайку й чизму, а собі на годинку. Хоц часом си нераз розґваряв — нач таку сибелию задіяв.

— Бо моглися не вадити й не здзівати за женячком...

І зато едного и другого біда навчила, то ся помирили, як ґраз карваньчити, а не кадикотрой.

Співавши вертав Андрий зо світа: Штирі воли нич не значат — й зас з кінце — любши наши два позори, як багацькі штирі воли, штирі воли нич не значат, як тот ґрайцар, што ся качат... до рідного няня... повертавши.

—o—

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло“ Львів, Ринок ... РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Наш Лемко

РІК III. Ч. 21 (69)

Львів, 1-го листопада 1936.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

СВОЮ УКРАЇНУ ЛЮБІТЬ, ЛЮБІТЬ ЇЇ ВО ВРЕМЯ ЛЮТЕ!
В ОСТАТНЮ СКОРБНУЮ МІНУТУ ЗА НЕЇ ДУШУ ПОЛОЖІТЬ! **Т. Шевченко.**

ОПОВІСТКА.

Загальні Збори Кружка „Р. Ш." у Сяноці відбудуться в понеділок, дня 2. листопада 1936 р. о год. 10-тій у домівці Читальні Т-ва „Просвіта" в Сяноці (коло Церкви).

Порядок нарад:

1) Відчитання протоколу з попер. Заг. Зборів.
2) Звіт уступаючої Старшини.
3) Звіт Контрольної Комісії.
4) Дискусія над звітом.
5) Уділення абсолюторії.
6) Вибір нової Старшини.
7) Вибір 3 делеґатів на Заг. Збори „Р. Ш." у Львові.
8) Внесення.

Др. Ст. Ванчицький, вр.
Голова.

Др. В. Каранович, вр.
Секретар.

Мішаний хор при читальні „Просвіти" у Володжі, березівського повіту. Сидять посередині зліва Любомир Пелех, управитель Районової Молочарні, Ґеня Сорочаківна з Явірника, провідниця місцевого Дитячого Садка й Лев Дівик, студ прав.

Політична нарада в Сяноці.

В дні 30. вересня ц. р. відбулася політична нарада в Сяноці, на якій явилися представники сяніцької округи, а до того делеґати деяких громад коросненського повіту. Зборами проводив: о. Іван Гайдукевич з Доброї Шляхотської та Андрій Лабяк з Боська, секретарював м-р Самотовка.

Реферат про політичне положення разом з посольським звітом виголосив посол д-р Степан Витвицький, виясняючи при тому зібраним справу обсади становища лемківського церковного адміністратора. В дискусії, яка розвинулась після того, забирали голос переважно представники лемківського села.

Дискусія поверталась головно довкола двох справ: церковної справи на Лемківщині і так званої лемківської церковної адміністратури та справи будови Народнього Дому в Сяноці. Промовці підносили, що **несприятливі відносини на церковнім полі не припинюють зросту української національної свідомости та що згадані відносини не виходять на добро греко-кат. Церкві.** Між іншим один з промовців звернув увагу, що в Костарівцях місцевий священик подає дітям у школі науку релігії в російській мові. Дискутанти домагались скасування лемківського букваря, якого ані діти, ані учителі не розуміють. Щодо будови Народнього Дому, то збори заявились за приспішенням тої справи. Народній Дім набув уже на власність у першорядним місці в Сяноці гарну площу і має дещо готівки, але, не зважаючи на найкращу волю проводу тої установи, діло не може дальше рушити з місця наслідком хибної орґанізації. Збори рішили звернутися із зазивом до Проводу Народнього Дому, щоб зацікавив будовою Народнього Дому ширший загал та скликав у цій справі відповідну анкету. Треба сподіватися, що ця справа піде тепер скоршим кроком вперед.

Крім того промовці порушували справи, що торкались місцевого адміністраційного режиму Вкінці поставлено на зборах загальне домагання, щоб українські провідні чинники займались живіше і дальшими лемківськими областями.

На наших Західніх Землях.

До нашої редакції загостив один громадянин, що в останніх двох місяцях перебував на найдальше висунених на захід українських землях в Західній Галичині, ген далеко поза Перемишлем, коло міст Ланьцут, Ряшів, Коросно. Це околиці, які ми звикли уважати за чисто польські. А тимчасом там живе ще дуже багато українців. Є там цілі українські села і то такі, що поляка в нім на лік не найдеш. Але дивні це українці. Можете перейти цілі села і не почуєте ні слова по українськи. Забули рідню мову. Але станьте з ними балакати і спитайте хто вони, то кожний там скаже вам, розуміється, по польськи: „мисьми українци". І не думайте, що вони лихі, слабі українці. Де там. Дай Боже нам всюди таких українців. Дома крешуть по польськи, але душа і серце українське. Закладають українські читальні, кооперативи, домагаються українських шкіл. Сльози радости тиснулись до очей, як бачилось перед пару роками їх боротьбу за українську мову в школах. Старенькі дідусі і бабусі їхали тоді на возах, щоби підписати декларацію за українською мовою навчання.

— Ану, говоріть по українськи, глузував тоді неодин представник влади з тих завзятих українців.

— Я не вмію, але хочу, щоби мої внуки і правнуки знову навчилися тої мови, якою балакали наші батьки — відповідали завзяті селяни — розуміється по польськи, бо інакше не вміли. І тепер вже їх діти вчаться по українськи. Треба бачити радість батьків і матерей, як чують, що їх діти вже зачинають по українськи балакати і читати. Або зайдіть до читальні „Просвіти" в неділю. Всі балакають по польськи. Але вечером усе змінюється. Дають виставу. Виступають хлопці і дівчата у вишиванках, а хлопці ще в козацьких шараварах. Трохи дивно виглядає в їх устах українська вимова, але це найкраща школа для цілого села. По такій виставі неодно українське слово прийметься в селі і люди поволеньки наново приучуються балакати по свому. Треба бачити, як підчас вистави горіють їх очі, як вони ловлять кожне слово, щоби його собі затямити. А найуважніше слухають ті найменші і ті найстарші. Не одному старенькому сплинуть сльози з очей, як чує слова, які колись чув ще від свого діда, але пізніше забув.

Колись було на тих наших західних межах далеко більше українців. Старі люди ще тямлять, як польських сіл там майже не було, тільки самі українці. Попольщились вони через мішані подружжа. Котрий українець оженився з полькою, або українка вийшла за поляка, то вже пропали. Дітей таких мішаних родин завжди хрестили в костелах — про це польські священики добре дбають — і так поволеньки попольщили цілі села. Ідучи сьогодні через чисто польські вже села, люди показують вам місце і кажуть: тут ще недавно стояла „руска церков". В кожнім селі була. Тай тепер ще багато наших українців польщиться через мішані подружжа, але вже менше, бо щораз менше таких подруж буває.

В останньому часі велике баламуцтво ширять по тамошних селах „Вітосівці" — польські „людовці". Вони звернули усю свою увагу переважно на українські села. Тут влаштовують віча, походи, посвячують зелені прапори. І обіцюють українським селянам грушки на вербах. Їхні промовці балакають таке: „Як настане „хлопська влада", то всю дідичівську землю розділимо між вас". „Дами вам „руске школи і рускон команден ве войску". І багато українців вірить в їх обіцянки. Але в дійсности то вони булиб гірші від польських ендеків. Ось недавно відбулось таке „хлопське" віче в однім українськім селі, де є читальня і кооператива. Прийшли мазурі під кооперативний дім тай зачали викрикувати „розваліць тен будинек". „Що ту ма робіць руска кооператива?" Це були їх щирі слова і думки з глибини серця. Це буде їх перша робота, як прийдуть до влади. Так буде в дійсности виглядати те „хлопське" братерство, яким вони тепер стараються баламутити українських селян. Аби лише ми допомогли їм дохрапатись до влади, а тоді вони вже нам покажуть. Тому треба українським селянам здалека держатись від тих вовків в овечій шкірі. Бо від явних ворогів легко оборонитись, але від таких захованих тяжко. (Н. С. 41.)

—o—

Вчинок гідний наслідування

В цікавий і гідний спосіб вшановує 60-ліття нашого Епископа Їх Ексцел. Кир Йосафата Кониловського, о. Михайло Горечко, парох у Цеклинській Волі. Він пересилає з тої нагоди Рідній Школі свою облігацію державної позички на сто (100) зл. Таким визначним одноразовим даром дає цей священик з одного боку прилюдний доказ своєї пошани до нашого українського Епископа, з другого боку — допомогою Рідної Школи при помочі облігації державної позички скріплює матеріяльне становище Рідної Школи у Львові, що на основі своїх управнень може ними вирівнювати деякі свої докучливі зобовязання мати тимсамим свобідніші руки для дальшої діяльности. Цей гарний примір та шляхотна праця громадянок: Анни Оляр і Теодозі Гривнак з Америки, що занялися збіркою між нашими земляками за океаном на книжечки для української дітвори — повинні пильно наслідувати всі ідейні Громадяни так у старому краї, як теж всі наші Дорогі Брати в Америці та Канаді, бо здорова, національно вихована наша молодь буде запорукою нашої кращої майбутности.

Переслідують священиків.

Переслідування релігії в Совітах не устає. Навпаки, в останнім часі воно навіть збільшилося. Недавно большевицькі власти увязнили православного епископа Антонія з Ярославля та 15-тьох священиків з його дієцезії за те, що вони діставали з заграниці пачки з харчами. В Москві увязнено понад 80 православних священиків, в Ленінграді 110, в Києві 95. З наказу большевицьких властей замкнено в Одесі й Саратові ті церкви, що ще якимсь чудом дотепер удержалися. Православну катедру в Саратові збурено.

Присилайте переплату розрахунковим переказом 141, не треба окремої доплати. Американські передплатники не забувайте за Своїх Рідних.

—o—

Гляньмо правді в очі.

(Трибуна самокритики).

Вже третій рік минає, як наша українська, лемківська трибуна „Наш Лемко" побачив денне світло. Три роки, це довгий шмат часу. З того часу точно що два тижні появляється „Наш Лемко", щоб розпливатись скрізь по забутій всіми Лемківщині від хижі до хижі, заглядати навіть під курну стріху й нести жмуток світла й знання... Ба, він мандрує далеко за океани, до Америки, Канади й Аргентини, щоб і там, спрагненим вісток Землякам — занести слова потіхи та вісти з Рідних Сторін; зблизити їх духово з тими, що їх доля чи недоля так їм близька.

Багато змінилося від часу появи першого числа „Нашого Лемка". Заінтересування Лемківщиною зросло аж до пересади, почали з'являтися ріжні й непрошені „опікуни" щоб калічити тверду, чесну душу Лемка... Та нікуди правди діти „Наш Лемко" зробив велику культурно-організаційну працю, збудив дрімаючі села. З того часу число українських установ (мимо ріжних перепон) відсотково прибуло та освітньо-культурний рух значно посилився.

Одначе нажаль у нас покутує одна хиба: якщо нас перестане хтось товчком підганяти — ми згодом наново задрімаємо.

Заложили українську установу, покрутилися сюди туди, дали деякі вистави, почитали трохи книжок — тай на тім кінець.

Де вже освітньо-культурна праця почалася, там не сміє ні на хвилину перериватися. Ми звикли подавати до загального відома здебільша додатні сторінки нашого життя і мусимо освітлювати час до часу і відворотну сторінку медалі.

Попросту треба створити в „Нашому Лемкові" куток самокритики, де здорово, але безпощадно будемо задріманих підганяти до дальшої видатнішої праці.

Кожний, хто за свою неактивність попаде на таку сторінку, буде старатися (попросту зі своєї амбіції) доложити всіх зусиль, щоб не заслужити більше на догану; без огляду чи це буде одиниця або установа (взглядно управа дотичної установи).

В першу чергу всі Читачі й Передплатники повинні:

подивитися критично на власні зобов'язання супроти власної газети і таки тепер, негайно після зібрання плодів цілорічної праці, вислати належну післяплату і дальшу передплату!

Це буде великим покажчиком і мірилом нашої культури, головне, що поможемо нашій газеті видистатися зі скрутного матеріяльного положення, поплатити зобов'язання в друкарні, клішарні і т. п. та побільшити число сторінок. Тоді у газеті поміститься більше вісток, а тимсамим стане значно цікавіша.

Далі, всі Читачі повинні бачно стежити за проявами життя й кожний прояв культурного розвитку описувати в дописах, знов у випадку, коли не все гаразд діється — прослідити причину і подати до сторінки критика. В цьому випадку розумно і завсіди старатися не бути голословним, але подати правдиві події, факти та старатися показати властивий напрям доброї праці. Здорова критика родить добробут! В той спосіб поступаючи, закріпимо свої позиції та станемо примірним племенем великої Української Нації.

Пращай, рідна Лемківщино!

Брати, Воробличани пращайте!
Кріпіться духом українським,
„Нашого Лемка" все читайте,
Що добре, лиш приймайте!
Сільський Господар, Лул, Просвіта,
Хай царить все і всюди;
Затямте чесні люди!
З „Нашим Лемком" не пращаюсь,
Дальше будем дружити;
Братам і любій Україні служити!

Гануся Тупяківна.

Дописка: Ділимось з нашими любими Читачами радісною вісткою, що наша маленька співробітниця Гануся здала іспит до міської школи та перебуває тепер в Перемишлі, де ходить до української школи св. Николая. Помагай Боже її в науці.

БУЛО КОЛИСЬ...

Зі споминів учасниці.

Вже вісімнайцятий рік минає, коли я, як молоде дівчатко спішила до школи, до латинського монастиря, де мало відбутися шкільне богослуження. Переглядаючи недавно записки з того часу, знайшла я картку з дневника з 1. XI. 1918 року у Львові. Бо ми учениці мали звичку писати свої дневники.

— — — — — — — — —

Поглянула я на ратуші на годинник, чи вспію ще начас прийти й своїм очам не вірю: оце на всіх чотирьох сторонах золото-блакитні прапори, а пятий на самій щоглі маєстатично повіває. Я не могла зрозуміти, що сталося; бачу всюди багато стрільців і старшин уоружених, на їхніх грудях ясніє жовто-блакитна стяжечка. Стрічаю хор. К., і від нього довідуюсь, що „31. жовтня зібралася Українська Національна Рада й постановила дня 1. XI. в годині 4-ій рано заняти державні будинки й тим самим владу у Східній Галичині перенятн в українські руки і т. д."

Вертаю до хати, щоб поділитись вісткою. У ріжних сторонах міста чути крісову пальбу. Коло год. 10.30 виходимо з товаришкою до міста, щоб дещо більше довідатись. Ми вже на площі св. Юра. Чуємо, як дзвони дзвонять на Волоській церкві. „Кирило" дзвонить! Він співає — співає пісню Свободи по шістьсотлітній неволі! І сьогодні він вільний — свобідний — заносить мольби до Всевишнього за Тих, що перші здобулися на відвагу й розірвали кайдани, які держали наш нарід у неволі через стільки довгих літ. Австрія — тюрма народів — розсипалась...

Дзвонить! Я чую, як з кожним ударом серця „Кирила" в мені перетворюється зміна! Я освідомлюю собі, що в моїому серці пливе більше української крови чим інакшої, я чую, що сьогоднішній день — це Великий Святий День, який заважить і на моїй будуччині! Я вирвалась на чисті хвилі...

— — — — — — — — —

Вісімнайцять літ минуло від цієї радісної пори. Доля занесла мене у лемківське село. Мала, опущена церковця порожня — бо вірні її сини перед девятьома роками покинули рідну віру й перейшли на православіе.

Нас трое лише коло престола. Просимо Господа про супокій для усопших душ і кращу долю для наших дітей. А дзвін на дзвініці, діткнений рукою священика-воїна голосить: „Було колись на Україні ревіли гармати..." Сорок тисяч нас лягло... На зелених степах посхиляли молодечі голови — цвіт нашого народу!

А буйний осінний вітер несе ці болючі та заразом веселі слова по лемківських горах, щоб молоді сини Лемківщини також зложили руки до молитви за братів, що боролися за соняшні дні для нашої Батьківщини.

-а -ська.

Вписи до Господарсько-садівничої Школи в Милованню.

Дня 20. січня 1937 р. зачинається новий **11-місячний сільсько-господарський курс,** який буде тривати до дня 20-го грудня 1937 року.

Наука в школі відбувається на основі програми навчання, затвердженої Міністерством Освіти, яка обовязує в державних сільсько-господарських школах.

Навчання в школі є теоретичне і практичне, обіймає всі ділянки сільського господарства та підготовляє учеників не лише до праці на власному господарстві, але також до праці в хліборобських і кооперативних організаціях (контрольорів молочности, кооперативних діловодчиків і т. п.).

При Школі є зародова обора молочної худоби, зразкові курники, шкілки овочевих дерев, продукція насінь, пасіка, все це пристосоване до практичного навчання на курсах.

Школа має ремісничі варстати, в яких ученики мають нагоду навчитися робити ті прилади потрібні для господарства, які кожний господар може сам собі зробити.

В школі працює 3 фахівці учителі-спеціялісти та інструктори для практичного навчання.

1. На курс приймається мущин у віці 15—24 літ, що покінчили найменше народню школу.

2. Кожний принятий ученик мусить мати два одяги (в тому один до праці при виконуванню практичних вправ в шкільному господарстві). Крім одягу має мати кожний ученик 4 пари біля, 4 ручники, 2 простирала, подушку, покровець, сінник та начиння до їдження (тарілку, мисочку, пів-літрове поливане горня, ложку, вилки і ніж).

3. Ученики платять одноразово при зголошенню на курс 10 зол. вписового.

Крім вписового платять ученики місячно 3 зол. за науку, а 4 зол. за приміщення в приюті, опал і світло.

Ученики харчуються в кооперативній харчівні, яку самі ведуть, а прохарчування одного ученика в кооперативній харчівні виносить 18 зол. місячно.

В часі курсу ученики користають з 50% знижки при переїзді залізницею.

4. До зголошення на курс треба долучити:

а) Шкільне свідоцтво,

б) Посвідку родичів, потверджену парохіяльним або громадським Урядом, якою родичі зобовязуються правильно платити кожного місяця належну оплату за ученика в Школі.

Коли ученик має підмогу від установи, тоді треба до зголошення на курс долучити заяву від установи, що буде правильно кожного місяця платити оплати за свойого кандидата.

в) Почтовий значок на квоту 55 сот. на відповідь.

г) Вислати почтовим переказом вписове 10 золотих.

5. Про приняття і день приїзду до Школи повідомить Управа Школи по 1. грудня 1936 р. Непринятим до Школи повернеться документи і вписове.

6. Зголошення приймає Управа Школи до дня 1. XII. 1936 р.

Школа впродовж 25 літ свойого істнування положила великі заслуги в ширенні сільсько - господарської культури. Це найкращий дожаз того, що збільшення числа молоді саме під цю пору тимбільше вказане.

7. Зголошення слати на адресу: **Господарська Школа Т-ва „Просвіта" в Милованню, почта Стриганьці над Дністром.**

—o—

Парцеляція — але на папері.

Земський уряд у Львові має перевести на сході більші парцеляції й там осадити кольоністів по яких 200—300 родин, бо менше казалося непрактично, з повітів головно Ряшів, Кольбушова, Мелец і дати їм ріжні полекші й поміч, та щоби їх на схід як найбільше заохотити, організують групи людей, дають їм великі залізниці знижки в цілі оглядин. На такий виїзд у вересні 1936 р. до повіту Сокаль зголосився з Бонарівки пов. Ряшів, Іван Голодинський і в Ряшеві на стації питається делегата зі староства, чи всі горожани можуть набути землю, на це він відповів, що лишень „поляци, а русіні не", а той відповідає, „но то вам дякую за все, а я не їду, бо я українець". Але делегат якось задумався і каже: „Нех пан едзе, може цо од нас зостане, то пан достане". Тоді знову п. Голодинський каже, що вже знає такі обіцянки: „Так поїду дармо, як під Заліщики їздив, де винайшли ріжні причини і таки землі не дали".

Такі то гаразди наших селян. „Русскі" з Криниці організуються на Сибір!

—o—

Наступ большевицького безбожництва.

Віденський кардинал др. Ініцер виступив вдруге гостро проти большевицької пропаганди та заявив, що червоний большевицький терор в Еспанії до глибини ображує католицькі почування. Большевизм почав тепер наступ безбожництва. Минулого року вислала Москва до Европи 77 міліонів безбожницьких книжок, видрукованих у шістьох европейських мовах.

Мається враження, немов Европа сліпа й не бачить грядучої небезпеки. Денебудь появиться большевицька „зірка", там негайно пливе кров й розгоряється вогонь пожеж і ненависти. Кардинал Ініцер гостро напятнував при тім тих католицьких працедавців, що угнітають робітників.

Пригадуємо теж всім наших Читачам історичне посланіе нашого українського Митрополита Шептицького в справі комуністичного наступу на нашу землю в останніх часах. Про цю небезпеку не вільно забувати, ані її легковажити.

—o—

За підбивання цін — Береза!

Премієр Складковський як міністер внутрішніх справ видав до воєводів, президентів міст і старостів обіжник, в якому заявив, що уряд приступає до енергійної боротьби з дорожнею і закликає до помочі все громадянство. Егоїстичних спекулянтів і визискувачів широких мас народу слід карати безпощадно. Компетентні органи мають щодень контролювати ціни предметів загального вжитку, а винуватців, що не держаться встановлених цін, тягнути до строгої відповідальности. До 26. жовтня ц. р. воєводи мали предложити премієрові спис кандидатів до Берези. Таким чином буде населення забезпечене перед жидівською спекуляцією.

—o—

НОВИНКИ.

Іван Сорокатий повідомляє своїх приятелів, знайомих і незнайомих, що вийшла перша книжка його нових веселих віршів, ще ніде не надрукованих, п. н.: **„До складу й прикладу“.** Ціна тільки 40 гр. Просить замовляти чеком П.К.О. ч. **506.944,** або переказом на адресу: Юра Шкрумеляк, Львів, вул. Гофмана 18. Хто замовляє відразу 5 книжечок, дістає 6-ту даром.

Гарний примір сільських громадян. Весільні гості Агафії й Василя Галанів у Потеличі, коло Рави Руської, зложили на Рідну Школу 4 зол. 10 гр. Цей гарний примір повинні всі громадяни по наших селах пильно наслідувати й на весіллях памятати про українські установи.

Кишеневий календарчик „Відродження“ на 1937 рік гарний, з мистецькими образками, двохкольоровим друком та твердою обгорткою; містить у собі крім звичайної календарної частини короткі статті й кличі з обсягу діяльности Т-ва „Відродження“. Ціна 10 гр. Набувати у всіх складах „Народньої Торговлі“, або у „Відродженні“ Львів, Чарнецького 26.

Напад на плебанію. До мешкання латинського ксьондза в Тарноборжу, пов. Новий Санч, добулося вечором двох бандитів з револьверами в руках і почорненими лицями. Стероризували револьверами домівників і пароха кс. Фр. Стжалка та забрали понад 700 зл. і щадничу книжечку на 2 тисячі зл. Здогадуються, що грабунку допустився видалений недавно послугач, дібравши собі спільника.

Нові кооперативи принято дня 14. вересня ц. р. в члени Р. С. У. К. (Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові) „Районову Молочарню“ в Сяноці, кооперативу „Згода“ в Синеві, „Українську Райфайзенку“ в Ряшеві.

Дитина утопилася в бочці. В Загірях (Познанщина) 4-літня дівчинка впала до бочки з водою і тому, що не було нікого зі старших, хто бувби поміг дитині, вона втопилась. З тої нагоди може вже сотний раз пригадуємо: не лишайте дітей без нагляду старших.

Жидівські палії. Перемиський суд судив оноді двох жидів з Ярослава: Шавера і Фаєрзецера та Дмитра Пісоцького. Жиди високо заасекурували свої збіжжа і будинки, наняли Пісоцького і він їм усе попідпалював. Але справа виявилась і всіх арештували. Виявилося ще, що жиди перед пожежою дому усі вартісніші річи спакували до скринь і вивезли до Львова, де заявили асекураційним товариствам, що усе згоріло. — Так то жиди хочуть легким способом дораблятися майна.

Лемківська молодь — читачі українських дитячих книжечок і часописів, у селі Мшанна, коло Дуклі, перед греко-католицьким приходством.

Коби більше їхало. Транспорт жидівських еміґрантів числом 200 осіб переїхав крізь граничну стацію Снятин-Залуче до Палестини. Одночасно приїхав з Палестини транспорт реемігрантів числом 70 осіб.

В Ряшеві ніччю з пятниці на суботу мин. тижня якийсь вломник дістався при помочі витриха до божниці, де порозбивав замки вогнетривалої каси, відки забрав срібні ліхтарні та інші предмети, належні до релігійного обряду, загальної вартости 5.000 зл.

Пють алькоголь, бо легко його дістати. Спиртний монополь Польщі ввів цими днями розпродажу горілки й спирту малими пляшечками по 1/10 літри. Це спричинило велике збільшення пиянства між населенням. Надмірне споживання алькоголю, викликало затривоження провідних кругів громадянства. Поляки також протестують. Повітова Рада в Новому Торзі рішила одноголосно звернутися до компетентних властей з проханням, щоб на просторі Підгалля заборонили продавати вироби спиртного монополю в менших начинях, як по пів літри. Найкраще булоб взагалі не продавати...

Ціна збіжжа йде в гору. В Польщі ціна збіжжа йде вгору. В хліборобських кругах надіються, що коли так дальше піде, то ростинна продукція зачне виплачуватися. Поплатність управи жита зачнеться тоді, як воно осягне ціну 20 зл. за 100 кг. На великоміських ринках правдоподібно жито незабаром осягне ту ціну. Таксамо на маломістечкових ринках ціни звишкують і вже недалеко від границі поплатности. Щоби прискорити підвишку ціни збіжжа, господарі повинні здержатися з його продажжю. Якщо хлібороби були би краще зорґанізовані, то овочі їх праці далеко скорше осягнутиб належну ціну в порівнанні з промисловими продуктами.

Ксьондз побив у школі українського священника.

Дня 1. жовтня в Конюхові пов. Бережани впав до 5-ої кляси місцевої школи підчас науки греко-католицької релігії через о. Совяка римо-кат. ксьондз Мальовани і зачав домагатись, щоби о. Совяк видав йому одного ученика, бо мовляв, це римокатолик. Коли о. Совяк заявив, що того ученика не випустить, бо він хрещений в греко-катол. обряді, тоді ксьондз зачав лаяти о. Совяка та хотів силою випровадити ученика. Колиж о. Совяк приказав ученикови лишитись в клясі, ксьондз зачав о. Совякові **грозити палицею, а далі вдарив його кулаком в груди.** Ця поведінка, що нагадує часи Хмельниччини, викликала велике обурення в цілій околиці. Люди ніяк не можуть зрозуміти, як священик, що сам проповідує любов ближнього, міг підняти руку та ще в школі на священика тої самої віри.

Всі письма й листи адресуйте **„Наш Лемко“ Львів, Зіморовича 2.**

Франц Коковський.

Від Сянока по Динів.

(Мандрівка півн.-східними межами Лемківщини).

На тому боці Сяну, два кільометри на захід від Межибріддя лежить на горбку село, що урядово називається „Трепча". Ця назва невластива, бо в дійсности це село зоветься **Теребча.** Народне повіря, записане в церковній хроніці каже, що ця назва походить з того, що там були оселені рибалки, що рибалкували на Сяні та в ставах, де тепер сільце Заболотці, теребили рибу в тому місці, де річка Сянічок вливається до Сяну, чистили її та відвозили на королівський двір до Кракова.

Але-ж коли зважимо, що Теребча існувала ще нім король Казимир прилучив Лемківщину до польської держави, мусимо пошукати іншого пояснення **назви.** Мені здається, що назва села пішла від того, що в тому місці, де закладали оселю, витеребили (викорчували) ліс, а відси „Теребча". Назов сіл, що повстали в цей спосіб у Сяніччині багато: Чертіж, Просік, Кустарівці, Ялин і ін.

У Теребчі на 821 українців є аж — 18 латинників (вчисляючи в тому дідича, його сина, його дружину та дітей). Проте школа там утраквістична, а ніякої культурної, чи просвітної установи нема. Були давніше старання заснувати читальню „Просвіти", але син власника двора, Мецьо Волінські, волів мати в себе радше читальню ім. Качковського, бо він — „працює теж у політиці". Нині нема там ніякої.

Село бідне, безпросвітне, колись, іще в 1928. р., чванилося бодай тим, що в селі ніхто не був караний за крадіж, чи бійки. Нині й те змінилося.

Нещодавно проверчені нафтові шиби не здійснили сподівань власників, ледве животіють, а нафтової ропи дають стільки, що навіть продукція не оплачується.

Церковця в селі перероблена зо старої соціянської мурованої каплиці, що її дарував на церкву цісар Йосиф.

Гостинцем, що вється по лівому боці Сяну їдемо далі. Добре їхати холодком, бо з правого боку повіває легіт холодного вітру від Сяну, а з лівого несеться пошум дерев із Копача. Недалеко верху, що зветься Іловатий, минаємо закрут Сяну. А там на сході, якесь сільце втулилося в яр над потічком. Звертаємо очі.

— Що це за село?

— **Лішня.**

Неначе соромлячися за себе, ховається це сільце в ярку за вільховецьким лісом. Колишнє чисто українське село, село, що з него вийшов наш письменник Іван Филипчак, нині спольщилося майже цілком. Найновіший шематизм виказує там 48 душ греко-католиків, але й з них не багато вміє говорити рідною мовою.

Лішня соромиться, хоч... соромитися треба не їй одній. Що роблять Страхотина, Ясениця, Кремяна, Дидня, Гумниська, Небоцько та багато інших сіл?

На боці лишаємо польське сало Дембну (колись Дубно), хвилину здержуємося при **Туринім потоці.** Маленький потічок, випливає зпід верху (530 м.), що також так зоветься. Манюсенький потічок, в літні, гарячі дні, не побачите в ньому води. Але за те як багато він вам говорить, які спогади з давнини наводить на думку!

Тур — княжий звір, князь наших лісів. Багато-багато їх було колись на нашій Лемківщині. Свідчать про те назви: Туриний потік, Турине поле, Туринсько, Турашівка (тепер Топорівка к. Коросна)! Нині — ледве зайці блукаються в перетереблених лісах, а коли появиться сернюк, або дик, зараз ціла юрба панків із Сянока увихається по лісах за ними!

Новий закрут Сяну, з лівої стрімкий беріг гори, з правої в низу шумлять хвилі. Вид такий чудовий, що може сміло мірятися з найкращими заграничними. Тільки використати його нема кому, наші мандрівники ніколи туди не заглядають. І нема кому його людям прихвалити. Бо в нас усе так буває! Їздимо навіть по ріжних заграницях, описуємо Швайцарію, Італію, але якось ніхто з цих мандрівників не здобувся на те, щоб раз провідати докладно нашу Лемківщину. Правда — вигод може не знайшов би таких, як у чужинецьких кораблях, але мав би свідомість та самопевність, що пізнав забуту всіми нашу західню окраїну.

За закрутом з правої сторони видніє **Сільна Тирява.** Про Сільну Тиряву довідаєтеся багато з праці професора Івана Филипчака, відомого письменника та щирого, невтомного робітника над історією та культурним рухом Лемківщини. Ця праця п. н. „Історія Сільної Тирави" вже друкується.

Напроти Тирави на заході мале жидівсько-польське містечко: Мриголод. Українців у ньому ледви 56 душ. Мають свою церковцю, побудовану в 1901. р. Колись була це княжа оселя, потім, з переходом влади на польських королів мало містечко своєї світлі хвилини та звалося Королівська Тирява, у відріжненні від Сільної та Волоської, але знищене кількакратно впродовж XV. до XVII. століття нападами татар, утратило своє значення, збіднію, населення мерло з голоду й звідсі назва „Мриголод". Мешканці так до цеї назви привикли, що, коли в 1934. р. пропонували їм зміну назви на „Королівська Тирява", відмовилися.

Півтора кільометра дальше на північ лежить село **Гломча,** а ще два кільометри далі **Лодина.** Оба села старі (в Лодині є ще церковця з 1743. р.), мають разом із Мриголодом понад 1200 душ українців у протиставленні до 700 латинників та 250—300 жидів. В обох селах розвиваються гарно читальні „Просвіти" під проводом місцевого пароха о. Степана Головода при діяльній співучасти його дружини. Наука хорального співу, курс вишивання, аматорські вистави — це все їхня праця.

У парохіяльних актах у Гломчі є документ з 1664. р. та в нім власник Тиряви, Дембної та Лодини, Войтіх Коц, оповідає про спустошення церкви в Лодині. Нову церкву побудував власним коштом тодішний парох о. Лука Коцовський. Його нащадки, також сини українського священика, потонули в чужих морях.

Школа в Гломчі — утраквістична, в Лодині (341 українців) та Мриголоді — з польською мовою навчання.

„Просвітителям" в альбом.

„Całe dwie szpalty".

Так хвалиться п. Зигмунт Вавщак, учитель у Полянах, короснянського повіту, що в жидівській ґазеті „Ілюстр. Курієр Щодзєнни" (з дня 3. X.) помістив свою чудернацьку розмову п. н. „Загрожона Лемковщизна".

Ви, Шановні Читачі, може не знаєте того пана? Це той, що рік тому казав, що Лемки від баранів навчилися танцювати — від баранів училися культури. А тепер? Читаємо і очам своїм годі повірити, що той бідолаха винайшов. Тепер Лемка вихвалив під небо. „Такіх песьні і такіх мельодії юж нігдзе не можна споткаць". Чи ви, панцю часом не бавитеся в лиса? Мовляв: „Вороно! Був я в ріжних сторонах і бачив, що найкращий ти на світі птах." Перед роком Лемко свою культуру мав завдячувати баранові, а за рік Лемко, найздібніший, найвартісніший, а стрій подібний напевне ще до праславян — може часом прародич Адам так убирався, ви не тямите, панцю?

Ви, здається, багато памятаєте! Як 300 літ тому жінки носили їдження до коршми, а чи може забули, як то в часі війни наші жінки носили масло до ц. к. пана комісаржа, як хотіли старатися про запомогу за мужів, і масло пропало і подання від пана комісаржа ніде не ходили! Гей! так було, чи ні?

Нарікаєте, панцю, що через 30 літ працюєте між лемками і здираєте „плуца", вчите своєї культури, а ту бо лемки ніяк не хочуть вашої культури вчитися. Я думаю, якщо перестали би бавитися в „просвітителя", та ліпше доглядали свого звання і своїх обовязків, то ті лемки були би ще гарніші. Замісць посилати дітей до городу, ліпше вчити, а то ви, панцю, наших дітей аж так навчили, що як ідуть зі школи, то ні одно перед старшим шапки не здійме і не поздоровить словами „Слава Ісусу Христу!" Це ваша наука! Ви не соромитесь того?

Чи наші діти мають чистити долівку? Чи їм за це платите? А деж шкільний буджет? Наші діти, це селянські діти, що, як кажете, живуть у „примітивних варунках", а де ваша опіка?! Ви босу й нагу дитину до городу посилаєте. Ви, здається, також християнин, а коли ви ним є, то загляньте до Св. Письма, де написано: „Лікарю, уздорови впереду себе самого." Хочете ще тепер дістати марку на „спеца" від лемківських справ?!!

Кричите, що доляри люди пропили і того вихваленого Лемка знову поганите, робите Лемків піяками, але чи давали вам жиди рахунки до перегляду?

Кажете безстидно, що Лемки є ворогами поляків, що лемки так ворожо настроєні до Польщі і взагалі до всего що польське, бо думаєте щось заробити на тому, але це зайве. Ви знайте, що Лемки є членами 40-міліонового народу, що в народі жие дух, що духа вдусити не можна. Лемки-Українці є тепер горожанами Польської Держави так як і ви і передовсім повинні бути рівні в правах, тому не загострюйте відносин своїм 100 про. патріотизмом, бо ви дійсно ним не є.

На ваших штучках ми добре знаємося, ви плачете над Лемками, бо вам, видно, хочеться свого сина нам у спадщині лишити за „просвітителя"; але це вам не удасться, бо ви самі казали, що він між Лемками не хоче бути, а Лемки (коб здорові) кажуть, що вашого сина теж не хочуть.

Пишете, панцю, що Лемки керуються інстинктом, до того, що добре. І знову ті вислалені Лемки через вас порівнані з твариною. — То

Юліян Тарнович.

Історичні памятки в західніх Карпатах.

З давніх-давен словянські племена, а між ними й наші українські, жили осібно, не густими хуторами, бо простору було тоді доволі. Для своєї оборони та захисту будували вони городи. Само слово город вказує, що це було огорожене, безпечне місце, де племена в небезпечну годину ховали своє добро й себе самого.

Часом такий город був для цілого гурту сіл, а часом і поодинокі села мали свої невеликі городки. І справді, на українській землі, особливо в більш засиженій частині, північній — бачимо велику силу „городищ" — останків цих городів. Тому то чужі люди прозивали Словянщину „краєм городів".

Городища ті не еднакові; одні круглі, часом на рівнині, обсипані валом, а часом і ровом — це звичайно найдавніші, прості городи; другі на високих, крутих шпилях, в кутку між річками та яругами, обсипані з того боку, де можна ввійти, кількома валами один поза другим. Це звичайно „городища" пізніше — князівсько-дружинних часів. Окрім валів, город часто боронили деревляні стіни. А коли сам город не міг змістити всіх осадників, то „передгороддя" обводили деревляними палісадами — частоколом (звалося це „острог").

По передісторичних городах позістали лише „городища", цебто недоступні місця обведені валами й ровами. І так над Висовою, на кінці Ганчівського пасма гір лежить „Городок" зі слідами камінних валів. Недалеко верх „побойовище" Яворина.

Гори над Щавницею мали теж правдоподібно свій „городок" на Ярмуті та урочисько під горою, де ще в 1840. р. находжено бронзові топірці, примітивні прикраси та попільниці.

Над Шляхтовою, обік Щавниці було друге „урочисько" зі спіжевими долотами, топірцями й черепками палених посудин.

Повижче Старого Санча, в старім наддунаецькім городищі найдено круглу мисочку зі спижевого прута, звинену на спосіб соломяної крайки при плетенні капелюхів. Багато було городищ і городків здовж стародавньої живецької дороги, що вела долиною річки Соли, через Яблінку в долину Нового Торга, над Дунайцьом, Попрадом і Рабою.

Сама дунайцева долина була добре забезпечена городками та укріплена; їх назвища: Яновицька Гирова, Сторожня, Рожнів, Чхів, Чорштин, Мельштин і другі. Над Попрадом: Мушина, Ритро, Любовня, Подолинець, Леміш та Спижські Сторожі. Над Білою: Бобівська Сторожня, Городок при Грибові з двома Сторожнями й Войнаровою.

Над Вислокою: Підгороддя, Сторожі коло Пильзна та Жмигород.

Над Ропою, що вливається до Вислока: Горлицька Сторожівка, Біч, Ропський Холм, Вжівський Городок і Шимбарт.

Над Сяном: пограничні українські городи: Переворськ, Ярослав, Перемишль, Сянік, Ліcько.

може ви керуєтеся інстинктом — щось подібне, бо такі ваші слова напроваджують льогічного чоловіка до задуми і переконують, що таке міг написати тільки піванальфабет, котрий не розуміє, що то інстинкт, а що розум.

Ви певно кревні з Лем-Союзом, бо програма ваша одна — от собі кумпанія — коби грошики були...

Але знайте, що „хто сіє вітер, той збирає бурю“.

Гриць Палиця.

—o—

З американських гараздів.

Наш передплатник, Степан Шимчак, бувший член Українського Поступового Клюбу в Філядельфії, пише нам, як то українське майно пропадає через брак відповідної організації та ідейного проводу. Саме в 1918 р. українські робітники односельчани у Філядельфії заложили собі клюб, що мав їх об'єднювати та стояти на сторожі їх прав. Треба згадати, що до того клюбу вписалися скоро всі емігранти з села Явірок, Білої та Чорної Води й Шляхтової, окрайніх українських сіл на Лемківщині. Це не була мертва організація, бо вона спиралася на масових вкладках, а майно її доходило до кілька сот долярів. Одначе по настанні кризи деякі члени перестали платити вкладки, а предсідник і касієр приняли ріжних православних та автокефальних членів, засновуючи без відома старих членів нове якесь товариство. Найгірше, що пропали з цим всі вкладки, бо без загального відома майно перейшло в чужі руки. А так не сміє бути, бо управа не мала права без відома членів товариства на власну руку заряджувати громадським добром, тут майном організації. Тому вважаємо, що треба скликати збори давніх членів, провірити справу та потягнути до правної відповідальности тих, що в цьому випадку самовільно поступили.

—o—

Католицький, чи православний дух.

ніколи не мали щастя до Священників українців. Давніше, як дочерна церква Чертежа була так, як і сама парохія під завзятим і твердим пок. о. Сембратовичем і опісля аж до відлучення у самостійну парохію під о. Полянським, теперішним консультором риманівської капітули. За тих парохів помальована церква в Костарівцях давно перед війною (ще, як на Лемківщині не віяло московським православієм по католицьких приходствах, а службу Богу священики ставили понад московську політику й службу червочій Москві; (про останне читайте „Землю і Волю“ та відозви за виїздом на большевицьку Сибір, обі видавані москалями) побудовано кивот і відмальовано іконостас. Це все було добре дотепер, а властиво до приїзду на пароха о. Венгриновича Вол., дотеперішнього пароха з Равщини. Цьому парохові не подобався надто католицький вигляд престола, тому казав зняти з кивота хрест і вложити великий тираменний такий, як по православних часовнях. (Розуміється, щоб не було жадної різниці, бо москвофіли тепер воліють православіє — замітка склад.).

Дотепер побожне село зачинає помалу відвикати від ходження до церкви, де не Божі, а людські справи на першому місці, а по останній „модернізації“ престола, то ще тяжче буде зайти і привикати до православія. Дивна лише річ, що тут жадна сила не помагає. У Риманові вистарчить скарга 2—3-ох комунарів на українського священика — хочби і неправдива, до перенесення чи канонічної нагани, а костарівчани аж до Риму скаржать тай нічого не помагає? Бідний Лемко зі всіх сил держиться своєї віри, а „пастухи“ женуть стрімголов у православну кошару.

Віма.

ІСТОРІЯ БІБЛІЙНА В ОБРАЗКАХ.

сторін 64, біблійних ілюстрацій 56 + титулова ілюстрація. Наприкінці поміщені щоденні молитви. — **Даймо кожній шкільній дитині цю книжечку.** Ціна з почтовою пересилкою 25. грошів. Замовляти найменше по 6 примірників у Видавництві **„Криниця“ Перемишль, вул. Водна 10. Скр. поч. 145.**

Над Вислоком: Городисько, Фриштацька твердиня, Добрехівське Городище та окремо Дукля.

У самій Сандеччині находиться лише одно заховане „городище“ — над Дунайцьом 3/4 милі вижче Старого Санча, у Ношовицях між Підгороддям і Кадчею — напроти Голькович. Це городище обведене подвійним передгороддям, відділених валом. Головну оборону становив вал від заходу й півночі та береги потічка Вільшанки з крутим западлищем, що веде до сторожні. Ціле городище займає кількасот моргів посередині з великими заглибленнями, де колись добували сіль. Над берегом цього заглиблення торчають дві великі могили; горішня має довкола 100 кроків обводу та дуже висока. Долішня могила дещо менша. Можливо, що в цих могилах похоронено померших, або теж по нападі татарів, або аж у часі шведських воєн. Якби воно не було, ці могили дуже цікаві, хочби й цим, що вони могли бути пограничними кіпцями двох народностей, чи держав.

Місцеве населення чуда-дива оповідає про ці могили. В кожному разі — це одно з найстарших „городищ“ у Сандеччині ще й тому, що там найдогідніше місце під такі городи.

(Продовження буде).

Франц Коковський.

Над джерелами Ослави.

Годівля звірят. Перед війною давав селянам великий прибуток випас волів. Переважно випасали воли червоно-білі, краєвої раси. Випас цей відбувався в той спосіб, що кожний заможніший господар купував дві чи три пари волів „на яри“, випасав їх упродовж літа та під осінь продавав із заробітком. Тепер цим у селі майже не займаються, тому, що брак гроша, та ще тому, що годівля не поплачується. Давніше випасали селяни також і вівці. Звичайно два-три господарі купували до спілки 50—100 овець, пасли їх у лісі, в ночі придержували в кошарі, що її ставили на своїому полі, під лісом. Тепер випас овець також зменшився, випасають більше для власної потреби, для вовни та молока, з якого роблять сир („гру́дки“). Село має 4 громадські пасовиська, кожне для окремої частини села. Худобу пасуть пастухи. На св. Петра уладжують усі пастухи з усіх 4 пасовиськ спільний празник на якійсь полонині й там гостяться ковбасою, яєшницею, давніше пили навіть „зорівку“. (Дальше буде).

Як Москва поневолювала Україну.

Московське засилля могутнішало з кожним роком. Московські царі здійснювали послідовно свою великодержавну політику, що казала їм скасувати всяку відрубність України від Москви. Зискавши безпосередний і виключний вплив на вибір гетьмана, а тим самим на ціле політичне життя України, вони стреміли тепер до цього, щоби підчинити своїй владі й прочі ділянки українського життя. На перший плян висувалася справа відірвання української церкви з під влади царгородського патріярха та підчинення її московському, що у всьому виконував би волю царя. Москва добре розуміла, яку велику вагу й значіння має для українського народу церков. Вона знала, що владу над країною має той, хто володіє душами її населення. Ця влада була в руках незалежного від Москви українського, київського митрополита, тому в інтересі москалів було мати на київському митроличому престолі людину, що залежна від Москви, діяла би згідно з волею царів та помагала би накладати ярмо на український нарід. Це московське стремління увінчалося успіхом за гетьманування Івана Самійловича. Винесений московською протекцією на гетьманський престіл, Самійлович, щоб не стратити ласки царя, покорився царській волі й погодився на підчинення української церкви зверхній владі московського митрополита. Цього акту доконано зновже в насильний спосіб, проти виразної волі чималої більшости українського вищого й нижчого духовенства.

Дня 29. червня 1685 р. зааранжовано в Києві вибори митрополита, що на них перепер Самійловий кандидатуру луцького владики князя Гедеона Четвертинського, а в осені того року московський патріярх Йоаким висвятив номіната. Соболі, червінці й наказ турецького везира примусили патріярха в Царгороді погодитися з доконаним фактом. Москва доконала свого. В її руках найшлися тепер ще одні поводи українського життя, що їх вона стягала з кожним роком сильніше, щоби цілковито загнуздати всякі сепаратистичні стремління українського народу.

Цей акт був вступом до послідовної заміни на церковних становищах українців москалями, що згодом перетворилася в цілковите обмосковщення української церкви, яка від тепер стала знаряддям в руках царів, орудником їхньої імперіялістичної, займанницької політики та заборолом їхнього володіння на Україні.

Мурована дзвінниця біля церкви в **Радошицях**, коло Команьчі.

А з Гетьманом, що вислугуючись Москві дав свою згоду на цей ганебний акт сталося це, що звичайно діється з кожнім, що вислугується панській ласці. Одного дня ця панська ласка кінчиться, слугу копняком викидається за двері, як викидається на смітник непотрібну річ. Так сталось і зі Самійловичем. Після невдалого походу на Крим, що відбувся літом 1687 р., під проводом московського князя Голіцина, його посуджено про зраду.

Дня 22. липня 1687 р. в таборі над Колошаком Самійловича арештували й вислали в кайданах до Москви, а відсіля, без слідства й суду, заслали разом зі сином Яковом на Сибір. Неповинного в нічому другого сина гетьмана — Григорія, арештували, вивезли в Сівськ і тут серед страшних тортур замучили.

Апостольський Адміністратор Лемківщини не признає „Відродження".

Ілюстрований журнал Українського Проти алькогольного й Протинікотинного Руху у Львові помішує в 10. числі осьтаку неймовірну вістку:

„Усім відомо, що бл. п. Апост. Адмін. Лемківщини о. Масцюх звернув нашому Т-ву посилку книжок та на письмо, в якому Головна Рада просила за співпрацю лемківського духовества в намірі поборювання алькоголізму й нікотинізму на Лемківщині, відповів, що радо доручить усьому підчиненому собі духовенству співділати з Т-вом, коли в своїй діяльности йтиме по напрямним Общества ім. Качковського, а назву „українське", „український" замінить на „руске", „рускій"... Оце настала зміна: Дня 19. вересня канцелярія вислала на адресу Апостольського Адміністратора о. Якова Медвецького нового листа з проханням за співпрацю та знову залучила деякі книжки для розпорядимости Адміністратури в намірі їхнього поширення поміж духовенсвом і лемками. Посилка вернулась до Т-ва з допискою „одмувіоно пшиенця". На листа досі не маємо відповіди й мабуть і не скоро її одержимо, хіба що новий Адміністратор знов захоче „рускога язичія". Подаємо цей характеристичний випадок до відома всього громадянства".

РОДИЧІ!

Чи знаєте, що найкращою газеткою для дітвори є безперечно

„СВІТ ДИТИНИ"

яка істнує 18 літ і своїм змістом виховала вже одно покоління. Спробуйте запренумерувати „СВІТ ДИТИНИ" для своїх діточок, а побачите скільки радости справите їм через те.

Річна передплата 5 золотих.

Для заграниці 1 дол. ам.

Кожне число має 32 сторін друку, а в тексті багато образків. На зміст газетки складаються: байки, казки, історичні оповідання, описи подорожей і з життя звірят, забави, ігри, деклямації та загадки.

Напишіть по **оказове** число на адресу: **„СВІТ ДИТИНИ", Львів, ул. Зіморовича 3.**

Велике національне торжество.

У селі Лосе, новосандецького повіту, відбулося величаве торжество з нагоди 75-ліття смерти Тараса Шевченка.

Розпочалося воно відспіванням „Заповіту" хором Лосян і Нововесян. Вступне слово виголосив Іван Гамбаль, богослов, „Золоті думки Тараса Шевченка" Гриць Сташак, син Анни та Романа, 6-літній хлопчина, „Ставайте, кайдани порвіте", „Учітеся брати мої" , „Встане Україна" Ірочка, 4-літня доня Кобанього та Любомир Піх, 5-літній син Меланії й Івана, „Батьку наш" хор, „Розрита могила" Степанія Гамбаль, дружина Михайла, „Гей, ти тату, тату наш" — хор, „Шевченкові Роковини" Галюся Марко, внучка Впр. о. кан. Смолинського, „Поклін Кобзареві" Мирослав Кобаній, син Меланії й Льва. Хором проводив громадянин Лев Кобаній.

На це велике торжество прибули гості з дооколичних сіл і міст, з Криниці, Солотвини; з Нового Санча приїхав о. Р. Шумило в товаристві багатьох громадян; з Лабової, о. Корнова, з Матієвої, о. В. Хробак, з Берестя о. Весоловський, з Нової Веси о. кан. Смолинський зі сином, що в Криниці ординує як купелевий лікар, з Великої Ростоки о. А. Пакош та багато світської інтеліґенції. Та хоч погода була дуже непривітна, у торжестві взяло участь поверх 250 учасників.

Усі точки програми виконані так нашим найменшим українським цвітом, як також хором, випали під кожним оглядом без найменшої догани, понадсподівано та викликали якнайкраще враження на присутніх.

Торжество закінчив Впр. о. В. Смолинський подякою всім, що зорґанізували та звеличали це велике перше того роду торжество в західніх українських оселях.

Андрій Волошин.

Геоґрафічно-побутовий начерк.

Про село Руську Дубрівку.

На захід від Сянока, у гарній гірській околиці лежить село Руська Дубрівка. Про село переказують що давно в тій місцевости, росли великі дуби, і від того пішла назва Дубрівка. Простягається воно здовж залізничого шляху й головного гостинця, що веде зі Сянока до Риманова.

По середині села на горбочку стоїть мурована, з одною банею церковця, під покровом св. Димитрія. Наша релиґійна твердиня. До недавня ще росли коло церкви величезні старі дуби, котрі обнималися в горі своїми могучими гиляками, гейби браття. Німі сторожі св. церкви і Дубрівки. Як би вони так уміли говорити, то неодно нам розказали би; скільки то наших братів і сестер відійшло на вічний відпочинок. Вони там не одного й неодну оплакували, як переходив сумний похоронний похід під їх могучими конарами. Побіч церковці стоїть школа. Село має поверх 120 нумерів. Хати збільша криті дахівкою. Таки коло кожньої хати знаходиться маленький огородець з цвітами.

Найбільше назвищ у селі Пошиваків і Задорожних. Було в нас давно дві цегольні, одна на захід від церкви, там, де тепер стоїть кузня Загачевського, а друга під Глиницями. Дубрівку з півночі заслонюють висші узгіря, звані „Глиницями", зі заходу відмежовує від Заболотець річка Сянічок. До річки впливає маленький потічок „Стависька", що пливе між двома високими берегами. Поодинокі частини піль у нас називають як: Вовчу гору, Залуг, Млиницю, Переворотня, Грушиська, Доріжку, Солену воду, Верховину, Підмазури, Під гору, Під острий верх, Загуминки, Діброва, Насело, Лаз, Зрубань, Над Груші, в Дубрівчату, Закутинь, Велика долина, Долина, Мала долина, Границі, На Піддубках, на Ставку, Поповой, на Ружу. — Вигін, Місткой. Луки мають назви: Пастивник, Клин, Косівка. Худобу в нас не пасуть як по інших селах на пасовиськах, лише по межах і городах. Давно було велике пасовисько на „Притоках", але наші прадіди лакомі на горівку і ковбасу продали пасовисько дідичеві. Мабуть з цих часів залишилася пісня:

Червона ружа трояка,
Мала я мужа пияка.
Пішов до коршми, тай ся впив,
Прийшов до дому, тай ня бив.

А я о то не дбаю,
Іду до сусіда, гуляю.
А в сусіда гарний син —
Сподобав мі ся Гарасим...

Молоко носять до Сянока, з котрого мають ще таки найкращий зарібок. Є у селі 3 склепи, 2 українські і один жидівський, до котрого ще нерозумні ходять купувати. Час вам вже отямитись, не спомагати жида, а купувати у своїх. Стоїть ще коршма, давня твердиня замість „Просвіти". Але тепер вже трохи нарід зрозумів і вже так не витирає жидівських стін. Читальня „Просвіти" міститься в громадськім домі, бо ще не маємо власної домівки. Але дасть Бог дочекати, то добємося власної хати. І піде праця повним ходом. Головою читальні є громадянин Антін Зошак. Читальня передплачує часописи: „Наш Лемко", „Неділя", „Жіноча Доля", „Жіноча Воля", „Наш Прапор". Тепер закуплено книжок за сто злотих. Три рази в тижні відбуваються сходини членів на голосне читання газет і книжок.

До пізної ночі блимає світло, де присутні знаходять правдиву розраду по цілоденній тяжкій праці.

Не загинемо, коли маємо таких Сестер і Братів.

Наш заклик „Даймо дітям книжку!" находить щораз більше зінтересування. Наші Дорогі Читачі розуміють пекучу потребу поширення української книжечки між нашою молоддю на Лемківщині.

Нам не ходить про те, щоб купувати дорогі книжки, у вибагливих оправах із золоченим написом. Ні! Ми хочемо дати нашим дітям книжку добірну змістом, що запишеться золотими буквами в їх малих серденьках, а прочитане утривалиться навсе у її памяти. У звязку з тим одержали ми знову цінний дарунок від нашої громадянки **Високодостойної Добродійки Теодозії Гривнак з Едмонтону, що пересилає з власної пожертви шість долярів на закупно зразкової Дитячої Бібліотеки** для українських діточок у Висовій біля Горлиць. За так щедрий дар шлемо Вам Дорога Землячко якнайщиріше українське „Боже заплать" — водночас запитуємо: хто черговий?

Що робити в листопаді.

В першу чергу заохотити молодь користати з ріжних фахових курсів і хоч одного юнака післати до господарсько-садівничої школи „Просвіти" в Милованню.

Поширювати просвітні видання.

Списати всіх неписьменних від 15—30 року життя та заохотити їх до науки письма; зорґанізувати для них навчання на курсах, гуртками й одинцем; вивчення за цю зиму бодай одного-двох неписьменних — уважати будемо за найкращий учинок кожного письменного; таким учинком повинен виказатися кожний член українських установ і наш передплатник-читач. Для письменних орґанізувати загально-освітні й національно-виховні курси, себто плянові виклади й читання з якоїсь ділянки знання. Довідатися як найбільше про рідну землю, історію та письменство — це найкращий шлях до національної свідомости й виховання.

Вшанувати 1. Листопад — утворення Західньої Области Української Народ. Республики; присвятити згадки про похід Української Армії на большевиків і незабутній Базар (21. XI. 1921), де 350 Героїв — із піснею „Ще не вмерла Україна" — віддали своє життя за волю України.

Дитячі садки в Березівщині.

Цього літа зорґанізовано в 3-ох українських селах Березівщини дитячі садки: в Селиськах — провідниця Ольга Сімко, у Володжі — пров. Евгенія Сорочак і в Гуті — пров. Степанія Бак. Користи великі, І діти мали опіку, коли старші йшли в поле до праці, а чого навчилися в садках через два місяці, побачили батьки на „пописах", що відбулися: 23. серпня в Гуті, 28. серпня в Селиськах, та 29. серпня у Володжі. Зі сльозами в очах дивилися мами й батьки, як їх малі аматори поводяться на сцені, виголошують віршики, роблять вправи під такі музики й співають пісоньки.

Також громадяни Улюча старалися про позволення на заложення дитячого садка, але березівське староство відмовило, кажучи, що там вже існує півкольонія Т. Ш. Л., що має таке саме завдання, отже садок являється бездоцільним. Але пізніше таки позволення дало й садок зачався щойно першого вересня ц. р.

Булоб побажаним, що на другий рік зорґанізовано подібні садки також в інших селах Березівщини, як Іздебки, Глудно, Лубна й Павлокома, що мають і відповідне приміщення й моглиб цілком легко дати утримання провідницям.

Передплатник.

—o—

Повчення, як писати вірші.

З книжечки Івана Сорокатого п. н. „До складу й прикладу" ст. 20. (гляди: Новинки).

Пише письмо Іван Милий: „Брате Сорокатий! Я також хотів би вірші до складу складати. І помисли всякі маю і перо й чорнило, і паперу накупив я, — та щось загатило! Тільки сяду, зачну слово, а далі ні кроку, хіба би хто нашіптував слово в слово збоку. І так нераз сиджу й добу, втомлюся, зіпрію, та нічого не виходить, брате заведію. Вже гадав я, що перо те недобре тримаю, й нераз писаря в ґміні добре підглядаю. Так, що він раз обурився й став мене ганьбити, що я злії очі маю, можу наврочити. Думав я, що папір винен, та не винен братку, бо як мав я заплатити за пса кари пятку, То з староства прийшла картка на такім папері, дуже добре там виходять усякі нумери; — Ну, й чорнило має добре, бо я, Іван Милий, підписався тим чорнилом — пятку приймили! Отже яка на те рада, щоб вірші вдалися? Прошу Тебе, побратиме, порадь, обізвися. Та знай, що найгірший клопіт, як прийде до складу, щоб оба рядки кінчились однако до ладу!

„От наприклад слово „свічка", — а як доскладати? Ліпше „свічка", чи „волічка", щоб до ладу втяти?

Про писаря і про війта хотів я писати, та чи до них можна в віршах щось пристосувати?... Порадь, друже Сорокатий, за це обіцяю, що за тиждень я картоплі корець присилаю."

Я Милому відписую: „Оба ми Івани, тож мусимо спомагатись, поки сили стане. Тяжкі, Йване, твої труди, нема що казати, видно, правда, що поети мусять бідувати. Й сам не знаю, чи потраплю дати тобі раду, хіба трохи слів тут спряжу до складу і прикладу. От, наприклад, як хтось „січку" ріже серед ночі, то допасуй січці „свічку", щоб бачили очі. А як дівча ріже січку, або молодиця, то вже радше тут „волічка", до складу годиться. Одна біда: свічка може січку запалити, а волічку можна в січці легко загубити. То може ліпше січку на „річку" покласти, та вважати, щоб у воду з січкою не впасти. Або таке гарне слово (й гарна праця!): „писар"! До нього хіба пристане одиноке: „цісар"! Ну, а „війт" — то ще трудніше, йому догодити, хіба „кіт", та так би легко когось образити. Даваби „мід" — то знов від когось можна би почути: Ви гадаєте, це з медом, нині війтом бути?

То, як бачиш, поет має не легку роботу, тільки легко набавитись всякого клопоту. Особливо, коли війта й писаря чіпає, або поетичне око на січку звертає.

Покищо хай буде й того тобі нині досить, та Іван ще дасть пораду, як Іван попросить.

Лиш бульбою, чи чим іншим прошу не платити, бо концесій не маю, — не вільно приймити.

А натомість таке раджу: як і далі тяжко буде тобі віршувати, то послухай, пташко: Маєш ти так, мучитися і нічку не спати, кращеб тобі ту картоплю на Боже віддати, — щоб до віршів уже в тебе пропала охота, бо без талану охота — то чортівська псота.

Й ручу тобі, що як пічне при віршах впрівати, то покине віршувати й

Іван Сорокатий.

Кооперативне Товариство

„РИЗНИЦЯ"

в Самборі

поручає свій багато засоблений склад всіх церковних предметів. Направляє старі фелони по найдешевшій ціні. Приймає замовлення на іконостаси, престоли, проповідниці, золочення іконостасів та **малювання церков по цінах найнижчих за повною ґарантією.**

Що нового в політиці.

В Еспанії повстанці побіджають на всіх фронтах і постійно зближаються до Мадриду. Червоні большевицькі війська ставлять дуже малий опір. Успіхами постанчих військ затривожилися большевики. Вони за всяку ціну хотіли би не допустити до побіди повстанців в Еспанії, бо це причинилося би до упадку большевизму в Европі. Совіти висилають до Еспанії харчі, зброю, літаки та навіть своїх офіцирів. Але це їм мало помагає, бо світ вже вситився большевицького раю. Большевизм, як відомо, цілою парою суне на загладу Европи, її культурних цінностей і цивілізаційних здобутків. І саме з уваги на те всі держави Европи зеднюються проти червоної загрози Москви. Це сліпа ненависть хлопа. Нехай село робить, що бажалаб поширити еспанську війну на цілу Европу.

Врешті бачимо, до чого жидівство разом з большевиками стремить. Для приміру наводимо один уступ з жидівської жаргонової ґазети „Гайнт": „Жиди не хочуть в місті хлопа. Нехай село робить, що хоче. Нехай роздрібнюється. Нехай поглотить у себе всі землі понад 50 гектарів, нехай дальше роздрібнюється, нехай продукує ще дешевше. До міста нехай не входить, бо то не для них! Страгану нехай не займає, хлоп призначений до плуга. Звернення селян до міст це грабіж й анархія!"

Тож після жидівсько-большевицького пляну — хлоп має гинути, коби лише жидова розживалася. І ще потому дивуються жиди, що проти них росте филя ненависти...

ЦЕНТРОСОЮЗ

Львів, ул. Зіморовича ч. 20/22.

поручає **мила** власного виробу **до прання й миття** з запахом, **мило тоалетове** (троякий формат), **мило до голення**; **нитки** з власній навивальні. — **Занимається** експортом: яєць, беконів, фасолі заграницю. **Має на складі:** штучні погної, насіння, господарські машини і приладдя. — **Всі українські Кооперативи** на Лемківщині робіть замовлення тільки в **„Центросоюзі", Львів, Зіморовича ч 20/22.**

Дивуються люди:

Якто воно таке можливе? Такий тяжкий час, такий великий календар, а такий дешевий?

Який календар?

КАЛЄНДАР МІСІОНАРЯ НА 1937 РІК

Один календар тільки 75 гр. Замовляти: ОО. Василіяни, Жовква.

Практичні відомости і поради.

Плями від нафти й олію: натирати зимною водою з милом, бо від теплої води товста пляма ніколи не пустить.

Мокрі чоботи не скорчаться, якщо скинете їх з ніг на насипаєте в них вівса. Овес втягне вогкість і напучнявіє, а чобіт висхне та затримає свою форму й не потріскає.

Груду в коней вилікуємо приміюючи теплі купелі з відвару румянку, шалшії, або дубової кори; опісля добре витерти, а потім посмарувати льняним олієм на пів з вапняною водою. По кожнім моченню ніг добре їх витерти.

Хемічні (атраментові) олівці дуже трійливі, тому ховати їх перед дітьми і не давати дітям таких олівців.

Шваби (каралухи) в кухні не будуть триматися, коли порозкладаємо галузки сухого або зеленого хмелю. Гострий запах їх виганяє.

Народна Торговля в Сяноці

поручає

членам, кооперативам і приватним купцям поживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

ВАЖНЕ!

Пасічнича Секція при кружку „С. Господаря" у Вороблику корол. подає до загального відома, що в слічуючому (1937) році організує **Централю скупу грибів** на Лемківщині. Науку та підготовку до цього важного завдання вестимуть зимовою порою. Найвисший час перестати годувати жидівських посередників у Риманові, Дуклі, Коросні, Березові, Стрижеві, Яслі й др. містечках Лемківщини. За ближчими інформаціями писати на адресу: **„Сільський Господар" — Пасічнича Секція,** Вороблик Королів., почта **Врублік Шляхецкі,** скр. почт. № 1.

На відповідь залучити значок за 25 сот.

Увага! Повищу новинку витяти й заховати, щоб не забути цього!

Вчіть своїх дітей ощаджувати і постарайтеся для них пушку й книжечку ощадности

Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20

ПОСМІЙМЕСЯ КУЩЕНЬКА.

Ішов селянин через кладку з файкою в зубах. А парубки за ним гукають:

— Гей, дядьку, файка вам впаде у воду.

— Ні! — каже селянин — а файка бабевх у воду.

Яка ріжниця.

— Яка є ріжниця між верблюдом і пятницею?

— Не знаю.

— Верблюд може працювати два дні не пивши води, а пятниця може два дні пити не працюючи.

На селі.

Вчений: У вас, господарю, стайня забизько хати, — це дуже нездорово.

Селянин: Ій, або то правда? Аво в мене ще ні одна худобинка не згинула.

Чи ви вже маєте

„ІЛЮСТРОВАНУ ІСТОРІЮ ЛЕМКІЩИНИ",

та „УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ"

якщо ні, то замовте ще нині.

Ціна обох книжок разом з поштовою оплатою 4 зл.

ЗАМОВЛЯТИ в Адміністрації „НАШ ЛЕМКО, Львів, Зіморовича 3.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Наш Лемко

РІК III. Ч. 22 (70)

Львів, 15-го листопада 1936.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

У садочку дітвора гуляє...

Дитячий Садок у Доліш. Согорові, від 5. VII. до 30. VIII. 1935. Провідниця: п. Анна Сірівна.

Дитячий Садок у Новосільцях, від 12. VII. до 19. VIII. 1936. Провідниця: п. Ольга Бандрівчак.

В боротьбі за право до життя.

По тамтому боці зеленої смужки.

Пряшівщина, це найдальше на захід висунена частина української землі. Заселена вона переважно малоземельними, незаможними українцями-лемками. В них знаходимо ще багато суто українські своєрідности. Адміністративно ця частина цілковито віддалена від Підкарпатської України й належить до нинішньої Словаччини. Цю сепарацію перевела чесько-словацька влада без згоди місцевого населення, подібно, якто відділено галицьку Лемківщину від її материка. Цим чином закарпатські українці лемки опинилися в незавидному положенні. Бо ціла місцева адміністрація находиться в словацьких руках. А словаки, одно з найменших словянських племен, визначаються напасливим шовінізмом, і під оглядом національної терпимости ніяк не можна їх порівнювати з чехами. Словацькі зазіхання на шкільництво й церковне життя закарпатських українців тягнуться безупинно майже від самого перевороту в 1918 році.

Але загартовані та щиро привязані до своєї віри й народности українці-лемки не подаються словакам. Навпаки, іноді вже й відбивають собі перед тим втрачені національні позиції. Багато лемківських округ, де дотепер були здебільшого словацькі школи, вело боротьбу за навчання в рідній мові й в минулому році чесько-словацька влада перемінила 56 зловакізованих шкіл на українські.

Цей шкільний рік приніс для Пряшівщини успішний вислід боротьби за власну ґімназію. Її брак давався дуже відчувати. Проте краєва словацька влада не хотіла заснувати ані державної ґімназії, ані не давала дозволу на приватну. Щойно празьке міністерство шкільництва дозволило відкрити приватну греко-католицьку ґімназію в Пряшеві, що повстала заходами самого громадянства.

Пряшівщина має велике зрозуміння для власного українського шкільництва. Недавно на засіданні комітету вибраних представників громадянства в проводі з Епископом П. Гойдичом, голова пряшівської філії „Просвіти“ о. канонік Дралай сказав:

— Як наші брати в Галичині можуть удержати власними силами стільки шкіл, чому-ж і ми не могли б піти їх слідами!

У новіших часах зачинають закарпатські українці-лемки також політично самостійно організуватися та визволятися зпід впливів словацьких партій. Отже й в тому напрямі могло б усе йти якслід, якщоб не злощасне старе „рутенство“. А то вперта й непродумана орієнтація на фантазійну „рускость“, що покутує ще в кругах тамошньої інтеліґенції, спричинює зайвий хаос і бороздить, зупинює національне відродження Пряшівщини.

Голос нашого села.

Економічна біда, що розпосілася над Лемківщиною, всім дуже добре відома. Знані також причини, які викликали цю нужду. Ми ще не забули, як повінь в 1934 році забрала цілий наш дорібок, відтак у 1935 році град винищив дорешти наші засіви, зновже цього року припізнені жнива й велика слота, получена з вчасними приморозками, позбавила нас останньої надії на який такий прожиток, у часі довгої лютої зими в наших Карпатах. Ми вже змалку так звикли до цих наших гараздів, що ворожимо себе від голодової смерти бандурочкою й вівсом та нам здається, що немає для нас кращого прожитку.

Тяжкий фізичний голод, голод тіла, але без порівнання сто разів тяжчий голод душі. А цей голод домагається корму, і то так настирливо, що з розпуки повинен би вийти чоловік на найбільшу гору та кричати на цілий світ: рятуйте, рятуйте!

Щоб чули українські серця, як їх брат загибає без української книжки.

Наші рідні читальні „Просвіти" позакривані, бо так хотілося ріжним „батюшкам" Дуркотам, Вахнянинам, Хилякам, та „опікунам" Колдрам, Бендалюкам, Барнам, щоб наші села поглочувала московсько-большевицька темрява, щоб наш селянин жив без освіти, бо тоді його легче лупити, дерти з нього шкуру, забирати йому січкарні, подавати його до суду та розживатися коштом національної несвідомости.

Згідно з задушевним бажанням цих аґентів московсько-большевицької темноти, що недавно палили пр. у Дошні шкільні декларації за навчанням української мови в школі, ширили та викликали шизму і відступство від греко-католицької Церкви, манили працьовите населення Лемківщини сибірською еміґрацією, забрали українських учителів з Лемківщини, тероризують українських священиків та вводять страшну анархію й безголовія в кожній ділянці суспільно-національного життя в українських західніх окраїнах — ця дика азійсько-московська лють хоче дальше ломати здорову молодь Лемківщини та затроювати її большевицькою заразою.

Кожний такий, що сьогодні розятрює народній боляк, викликує фермент у селі, уводить баламуцтво в культурно-економічне життя виснаженої Лемківщини — такого ніхто інакше не зове, лиш большевиком-зрадником. Ці московські мамути, що пропили в Сяноці народне майно „Бескид", розтрвонили в Ліську, Горлицях, Яслі та других містечках на Лемківщині громадські гроші, продумують сьогодні над оподаткуванням ерекціональних ґрунтів, щоб зискати фонди на видавання московсько-большевицької газети в цілі дальшого розбивання національного життя й національної думки кожного ґромадянина Лемківщини — ці вовки в людській постаті творять спілку, щоб змести з лиця землі на бажання чужих чинників український нарід у Лемківщині. Таких часів як сьогоднішні, світ не памятає!

Але нас не повинні лякати ці большевицько-розбійницькі наміри, навпаки — вони повинні всім разна-все відчинити очі, щоб кожний пізнав це багно московської кирині та висвободив себе з оковів доморослих-московських павуків і гієн. Всенародньою організацією, одним народнім спільним фронтом — в імя свобідного національного життя — протиставимося ворожим за-

Дідове оповідання.

Сірою мрякою дихала сумовита осінь; клубилася по полях, залягала шляхи, непроглядною занавісою заслонювала гори, ліси, яруги.

Тихо кругом, як у могилі, лише на полавській Кичері чути що-хвилини тоненькі голюси дзвінків, або глухе калатання бляшаних тиркавок, з камінчиками в середині. Там між корчами зеленого ялівцю скубали вівці жмутки привялої, пожовклої трави. На самім вершку гори тринацятьлітний хлопчина Микола Гоцкович та його сивенький дідусь Василь, оба пасуть овець. Окутані мрякою виглядали вони на високій горі — наче казкові постаті. Василь дрожачою рукою вказував кудись далеко-далеко... Правої руки в нього не було; він інвалід...

— І тоді був такий день, — мрячний, понурий... — говорив зворушливим голосом Василь. Наша сотня, вже більше тижня лежала в окопах. А були це самі молоді — це самі молоді хлопці, ярі мов вогонь, яких одинокою ціллю було: здобути волю, або вмерти.

— Як? То й смерти не лякалися вони, такої страшної, зубатої? — запитав здивовано Микола.

— Ні! Бо вони знали, що краще вмерти, ніж до віку каратися у ворожім ярмі. Воля манила нас усіх. Ми присяглися багнетами і власною кровю боронити рідної землі, любої України. Але, ти слухай.

— Слухаю, діду!

Микола розкрив широко очі, цікаво дивився на діда та слухав-слухав...

А дід тягнув:

Тут мряка й там була мряка. Лише тут є гори, долини, дебри і скелі, а там і — і він замахнув рукою ,мов пташка крильцем — всюди рівнина і рівнина, бо то на Поділлю було. Ми рішили використати той мрячний день. Тихо виповзли ми з окопів і пустилися в сторону ворога. Але ворог теж не дрімав. Видно він був приготований на напад. Як уже ми доходили до його окопів, тоді безчисленні рої куль та ручних гранат сипнулися між наші ряди. Дехто впав. але другі побігли дальше вперед. І ось нараз, серед страшного гуку, я почув у руці нестерпний біль і зараз без тямки повалився до землі. Тоді пропала моя рука, пропала на все...

— А жаль вам її дуже, діду?

— І жаль — і ні. Жаль, коли погляну на порожній рукав, що теліпається при боці й подумаю: Ого, вже ніколи не буде чим розторощити ворожих черепів. То знову нежаль, але втіха і гордість розпирають мої груди, як подумаю, що я віддав її за те, щоб волю здобути для рідної землі. Колиб так треба було, то я й другої не пожалів би. Зрештою, може й вона колись на щось придасться. Не забудь цього ніколи!

— Добре, діду, буду тямити!

Горою зачинав повівати вітерець, розганяв мряки та злегка порушив корчами ялівцю, а хлопцеві здавалося, що вони — ці корчі до нього тихо шепотіли.

П. Попередний.

тіям! **У збірній організації по всіх селах і закутинах нашої української Лемківщини — криється безмежна сила, потужний народній капітал, що його слід якнайскорше у формі здорової енергії та зриву збудити до життя — визволити, впорядкувати та виступити до послідовної, але безпощадної борні з національними пасожитами. Даймо доказ нашої готовости до великих чинів.**

Коронний декан Лемківщини.

(Або ковальський міх риманівсько-живецької кузні проти Українців на Лемківщині).

Відколи нашу українську Лемківщину узнано за терен найдивачніших „місійних“ можливостей і московсько - русотяпських експериментів, а в карпатських, гористих лісах, „на устроню“, „здаля“ від українського життя наших Лемків, зачала „дійствувати“ риманівсько-криницька Адміністрація, тоді широка й голосна „русская“ слава загомоніла також і над Оншодом[1]). Тут, недалеко від яструбячого гнізда партійної експозитури „Лемко-Союзу“, осівся чорний, драпежний крук, щоби своїм гострим, закривленим дзюбом клювати і діравити безпощадно й немилосердно здорове, живе тіло українсько-католицького Духовенства, та ссати теплу кров з українського, національного організму на Лемківщині. Тут, між нашими тихими й спокійними, оншодянськими, українськими горами зачаївся вовчий опікун і тато риманівського пискляти - новорідка, що то серед тяжких болів марно й безславно загибаючої, „русской“ мами, при світлі темної звізди найріжнороднійших інтриг і кирині, прийшов на світ, щоби гамувати й паралїжувати спокійний, природний розвиток української національної свідомости, освіти й культури та українського життя на Лемківщині.

А тимчасом недобрі й непритяті, людські язики впевняють і кажуть, що „істінно-русскій“ єрей Никита — то головний і найтеплїший сповивач і огрівач живецько-„русскаго“ гнізда, то оживчий дух його праці, то мотор усіх „милостивих“, протиукраїнських проєктів, потягнень і плянів його льокаторів, що це шеф його слідчого департаменту проти українських священників, що це генеральний оберпрокуратор „русской Администраціи“, що це вкінці незрівнана слава Оншоду, Коронний „Дзекан“ Лемківщини!... Але даймо спокій тим назвам і титулятурам!... Для влучного й повного означення цієї „русской“, багряно-чорної птиці треба би вжити пребогатого змістом лєксикону, „русского“ словара казьонної, московсько-монґольської півночі, а ми скромні Українці-Лемки його не вчилися й його не знаємо!.. Бо ми, дякувати Богові, не Москалі-русотяпи, ми до московсько-азійських посіпак не належимо, ні не декана Лемківщини...

Лучше буде, як пригадаємо собі хоч трохи дещо з тих безчисленних і безконечних слідств, інтриґ, клевет, протоколів і доносів, зверненних із такою ревністю, розгоном і намащенням проти „мазепінскіх ксендзов“, що буцімто не дають жити рачкуючому уже „русскому“ новородкові, чи покидкові на „устроню“, та заколочують, — ах ті зухвальці! — мирний, „обединительний“, голубий сон Коронного Декана Лемківщини...

Явні, „рабочіи“ подвиги, (бо тайних і скритих ніхто й не счислив би), проти українських страдальців на Лемківщині розпочав цей вовчий приятель і тато від слідства й доносів проти свойого найближчого сусіда й його родини. Здавалося, що вже таки конче вигризе його з парохії... Відтак свій вовчий зір й апетит звернув він жарлочно на Босько. Двері українського, приходського дому перед ним тут майже не замикались!.. Кожуть люди, що він прямо хотів злупити всю шкіру зі зненавидженого „мазепинця“ в Боську, бо щось аж 5, чи 6 слідств з довжезними, смачно списаними протоколами перевів проти нього! Здавалося в один час, так у Боську, як і в околиці, що вже впрост земля западеться від тих слідств і доходжень, що їх перепровадив шеф слідчого департаменту оншодянсько-живецької кузні „на устроню“ проти „мазепинського бунтівника й ворохобника“ в Боську. Але якось той „Мазепінец“, хоч який мягкий, давав собі досить раду з оншодянським вовком в овечій шкурі і не позволив себе ані морально зломити, ані пожерти вовчим клам „русско“-московського підпризача українських духовників на Лемківщині. Видерто йому лише — і то проти волі й опінії цілого, українського загалу — деканський уряд, а укороновано ним „достойную, русскую главу“ в Оншоді, доки не виплекається й не вигодується в Кракові якийсь ще лучший „русскій“ шкуролуп для українських духовників і вірних на Лемківщині. Одначе, як кажуть люди, котрі якось про всьо люблять знати й говорити, коронація ця **відбулася безправно й нелєґально, бо не було на неї дозволу Апостольської Нунціятури у Варшаві.** Але щож, коли „русским“ усьо вільно, тай годі!... В Бозі однак надія, що колись прийде Апостольська Візитація приглянутися тим „русским“ безпорядкам у „здрою“...

З хвилею, коли через далековидні, хоч темні, „русскі“ окуляри спостережено, що ті протиукраїнські операції не вдаються, (бо якжеж козача натура українського Лемка піддалася би собачим лабетам Азіята-москаля?!...), тоді незрівнаний спец від „цісарського прорізу“ (секцію цезареа) на українських священиках зачав безпощадно переводити свою заводову хірургію на інших душпастирях української Риманівщини. Цілий ряд місцевостей цілої цеї околиці досвідчило на собі „русских“ прорізів від операційного ножа цього хірурга для мнимої, української „неблагонадьожности“ в Ап. Адміністрації. А це: Одрехова, Тарнавка, Босько (на ново), Шкляри, Риманівська Завадка. А коли цього було йому ще за мало, тоді розлилась знову лявіна строгих „деканських“ візитацій — так на ці самі місцевости, як рівнож опісля на: Дальову, Липовець, Волю Нижну й Вижну, Яселко, Суровицю, Королик Волоський, Яблоницю і т. д. Здавалося, що вже земля западеться від „подвигів“ і ріжних, конфіденціональних „сочиненій“ о. Никити, цього невичерпаного мозгу прокураторсько-слідчої, „русскої“ помислови сти й розуму проти зненавиджених „мазепинцев“ на Лемківщині... Або Читальня „Просвіти“ в Шклярах, кому-то після звісної візитації й слідства в справі виразу „православний“ — завдячує своє фактичне зліквідування, згл. припинення, чи не йому?!...

Тільки тих двох, у мягоньке пір'я поросших соловейків, що то на зелених соснах під Каменем і Камаркою „благальное пініе“ щебечуть, не було й нема кому прослідити, вияснити і звізитувати... А тимчасом ріжні люди ріжно пле-

[1]) Оншод — ом, читай взаду.

туть і говорять... А шкода, бо це придалось би, щоби „русская" слава в тих околицях не призабулася, не погасла й не пропала!...

Або хочби таке! Тоді, прим., як Тилява занялася й горіла русофільсько - схизматицьким вогнем, що його підложили й роздули такі самі „католики", як і він, то — чуєш, Фецю, слухай, що сталося!... — то він не поспішив тоді цей вогонь вгасити (мовляв, добре Українцям так!), лише глумливо, з кпинами сказав: **„В Перемишли не такі суть головачі!..."** А тепер, коли голодній, здихаючій, сліпій „русскій" курці трапилося під кінець її мізерного, нужденного життя, що під її здеревілий дзьобик затряслося зерно, то цей хитрий лис мститься на українських народніх працівниках і страдальцях, денунціюючи їх, та закидаючи їм „нельояльність" для т. зв. адміністрації... Фарисею сліпий!... Лицеміре!... Ти чуєш, що каже до тебе в Євангелії Христос: „Вийми перш' бервно з твойого ока, а тоді побачиш, як виняти скалку з ока брата твого"!... А тоді доперва, як це поліно з твойого власного ока виймеш, будеш візитувати, наставляти, протоколи списувати, доносити, оскаржувати й слідства проти українських священиків та їх родин провадити!... А до цього часу сховай хвіст далеко під себе й мовчи, та не сідай по „горних сідалищах", бо ти ще не Ординарій, ані навіть не декан після закону!... Тобі, Никито, радше в подертім плащі й кашкеті на торговицю до Риманова пацята возити, як українським священикам деканувати.

Зрештою українська суспільність Лемківщини не має що журитися твоїми подвигами, ані боятися тебе, хочби ти, не знати, як гороїжився, надував онщодянський міх риманівсько-живецькой кузні, дер й квичав... Бо як минулася й пропала татарва з наших земель, як минулися московсько-царські полчища, що в 1914—1915 рр. заливали наші гори й цілий наш край, так минеться теж й язва ріжних, коронних деканів, та воронячих гнізд на „устроню", а наша з правіку українська, а не московсько-монгольська, Лемківщина заживе чистим, спокійним і здоровим, УКРАЇНСЬКИМ, та щирим і правдивим, працьовитим КАТОЛИЦЬКИМ життям!...

ДАНЬКО ОНШОДЯК.

Не буде безробіття!

Вписуймося на тримісячний ткацький курс, що відбудеться в Бонарівці, коло Стрижева, від дня 1. грудня 1936 р. під проводом ткацького техніка п. Нагніта з Корчини. Крім того в Бонарівці буде окремо основана ткацька кооператива, що буде заниматися купном і перерібкою пряжі та волоконних сирівців, як лен, коноплі і вовна.

Оплата за науку місячно 10 зл., харч і приміщення після умови з господарем.

Подання й гроші за 1 місяць висилати найдальше до 30. листопада ц. р. на адресу: **Василь Качмарський, Бонарівка** п. Стржижуф н. Вислоком.

Звертаємо увагу всій безробітній молоді на Лемківщині, щоби користала з нагоди, вчилася ремесла й перебирала промисл у свої руки. В цей спосіб легко розвяжемо питання безробіття та перенаселення наших сіл, як також одну з найважніших справ — голоду на землю. Тому кожне село повинно вислати на цей ткацький курс бодай одного здібного та підприємчивого молодця, щоб у кожному селі були свої ткацькі варстати.

Знову забороняють христіянське поздоровлення!

Ще добре не прогомоніла справа заборони християнського поздоровлення в селі Явірки, коло Нового Торга, а вже довідуємося, що учителі кажуть шкільним дітям у селі **Щавне і Лубків** у Сяніччині вживати, замість дотеперішнього християнського поздоровлення, при вході й виході зі школи поздоровлення: „Дзень добри пану" й „До відзеня пану". Свідомі громадяни побоюються — зрештою цілком слушно — за своїх дітей, бо вони дуже добре знають, до чого таке веде! Цікаві також, чий це розпорядок?

Що ще гірше: **в Лубкові** учителька полька змушує українські шкільні діти **молитись по польськи!** Чи знає про це шкільний інспекторат у Сяноці?

(Діло 246).

НОВИНКИ.

Добрий спосіб на „гоїв". В кількох містах середньої Польщі польські націоналісти причіпляють купуючим по жидівських крамницях ззаду на плащі картки з написом: „Ця свиня купує у жида!"

Крадуть як круки. Недавно застрілився в Городку один урядник магістрату. Слідство виказало, що в часі його урядування в магістрацькій касі пропало „лем" 42 тисячі злотих.

Вийшов з тюрми в Новім Санчі Іван Думик зі села Потутори, пов. Бережани, гімназійний абсольвент. Його засудили були на 5 літ тюрми за те, що по селах виголошував промови і реферати.

Годі дочекатися. Ще в квітні 1935 року уневажнено вибори до волости в селі Щавне, коло Буківська, у Сяніччині та вибрано нову раду, але виборів війта годі дочекатися. Досі ще урядує Юрій Киверчук, що — як то люди кажуть — продав усе за „тютюн і люльку", щоб лише вдержатися на тім становищі.

Присуд на комуністки. Перед судом присяглих у Ряшеві відбулася розправа проти комуністичних діячок Рухлі Ґранас і Малці Корнбліт, що були членами місцевого комуністичного комітету. Обі комуністки засудежно на 7 літ вязниці.

Чим ще славний Ряшів? Вісім смертних присудів виконано в Ряшеві від часу незалежности нової польської держави. Є це найбільша скількість смертних присудів, виконаних в одному місці.

Зударилися два поїзди. На двірці в Тячеві, на Закарпаттю, зударився моторовий поїзд з вантажним. Три особи згинули на місці, а 23 були ранені, з чого 5 тяжко. Катастрофу спричинив машиніст моторівки. Ґазові випари нафтового мотору ще старого типу заморочили його і він зомлів. Тимчасом поїзд з повною скорістю наїхав на вантажний поїзд і розбився.

Корова впилася. Жандарм, що йшов через якесь село у північній Швеції, побачив корову, що йдучи дорогою, заточувалась від плота до плота. Нарешті впала. Жандарм при помочі селян підніс корову і завів до обори власника. Тут стверділи, що власник корови провадив потайки горальню. Апарати були заінстальовані в оборі. Припадок хотів, що алькоголь виллявся до

жолоба. Корова напилась горілки і впилася. Жандарми арештували власника.

Випадки не ходять по лісі. У члена Ради Кружка Сільського Господаря в Королів. Вороблику, свідомого громадянина Михайла Тупяка — сталася велика шкода. Його кінь, вартости 250 зол. зломив собі таки в стайні ногу й то так нещасливо, що стався непригожий до дальшої праці. З огляду на часті випадки в годівлі домашніх тварин слід би засновувати в кожнім селі Кружок Сільського Господаря, що він би одночасно т. зв. обезпеченевий членський відділ та рятував своїх членів у непередбачених нещастях.

Рабують та ще бють. Недавно у присілку Солотвин, коло Криниці, на Копчовій незнані злодюги вкрали бідній жінці останню корову. Корову найшли аж у Лабовій. — Зновже в Новій Веси вкрали також якісь невисліджені злодії чотири найкращі коні. А в ночі з 23. на 24. м. м. напали розбишаки на хату Дмитра Олесневича в Крижівці, біля Криниці, побили його, жінку і дитину молотами та зрабували коло 200 зл. і серед темної ночі повтікали. Під замітом грабунку арештовано циганів, що мали розмінювати в жида гроші, які пропали в Крижівці.

Покаране богохульство. Коло Струмілової Камінки прийшов до своєї сестри чоловік, що звався Гладишовський. В розмові заявив він, що не вірить в Бога, казав поскидати „богомази" зі стін, сміявся, що „хлопи такі дурні, що скидають шапки перед хрестом" і т. д. Кепкував, що хоч не має Бога в серці, але за те має гроші в кишені, врешті на доказ своєї безбожности сказав, що звалить хрест. І справді скинув один хрест при дорозі. Та в годину пізніше той безбожник не знати з якої причини застрілився в лісі коло Ясениці. При нім найшли 50 зл. Цей випадок викликав серед тамошнього населення велике вражіння. Хрест вже відновлено.

Вивезли до Берези, як пише польська преса, інж. Сергія Дуркота, комуністичного діяча. Він мав свого часу бути в Совітах, але його там так радо витали, що аж вивезли на Ураль. По кількох роках свого побуту в большевицькім раю, утік він назад до Польщі та тут мав пропаґувати большевицькі ідеї на Лемківщині. Він теж мав написати брошуру п. н. „Лемковина — Сибір", в якій радив їхати лемківській молоді на Сибір.

Тайну горальню викрили в селі Вижня Мощаниця, новосандецького повіту — в одного господаря в пивниці. Від довшого часу виробляв той „фабрикант" самогон і затроював ним населення, яке хоч які тяжкі часи й біда, але шпіритаю та самогон попиває...

Так господарив, аж задовжив село на 5 тисяч. Громадяни села Туринська, коло Команьчі, тішилися, що мають так мудрого земляка, яким себе робив Степан Макух. Але його мудрість скінчилася аж його війтуванням і то так „щасливо", що громада мусіла платити по три рази податки. На добавок у хаті того „громадянина" вчилася молодь села ріжних штук, пр. як вибивати шиби, робити шкоду в полі, красти та ще дещо, про що не годиться писати. До спілки „пана" Макуха належав ще жид Горнік, Андрій Сопінка з Репеді і Дмитро Ващишин. Вони так „ревно" працювали в селі, що тепер будуть відповідати за свою „науку" перед судом. А люди мають нагоду переконатися, до чого веде злий примір і чим кінчиться.

Палять історію України. Не думайте, що в большевії, лише в селі Поляни, коло Горлиць. Саме ще в 1935 році Антонія Трохановська дістала на св. Николая першу частину історії України, видання „Світа Дитини". Це не подобалося місцевій учительці Зембовій, яка забрала від дитини книжечку й спалила. Відав ця „пані" не знає, що такі книжечки перейшли належну цензуру.

Великі політики. По українських селах у Новосандеччині крутилися ріжні підозрілі типи, які аґітували між селянами, щоб всі господарі вписувалися до „вітосівської" організації. Це дурманення й аґітка скінчилася тим, що деякі аґітатори попали за решітку і там будуть мати нагоду роздумувати над своєю дурнуватою роботою..

Ті, що пють денатурований спірт. В окружнім суді в Перемишлі відбувається сумний процес, якого історія така: Перед кількома місяцями в домі Василя Маньори та Миколи Ваньчури зі села Шкла в Яворівщині відбулось весілля. Бідні селяни хотіли погостити чимсь гостей і подали на стіл — денатурований спірт, приправлений ягодами. Гості підпили собі добре, потанцювали, а другого дня один з гостей, Михайло Свобода помер від затроєння спіртом. Крім того, молоді, гарні хлопці, Андрій Козак і Ілько Мотиль осліпли зовсім від денатурованого спірту. І ось на днях в Перемишлі на судову розправу покликали і тих двох нещасливих парубків, які на весіллю бавились, гуляли, потім пили денатур і — зовсім отемніли на очі. І суддям й оборонцеві і публиці рвалося серце із болю, коли ці два парубки, молоді, здорові, вродливі, зізнавали про те, як то весілля стало для них початком траґедії.

Контрактують терени під нафту. Недавно їздили якісь два пани з сяніцьким нотарем і робили контракти на господарські ґрунта в селі Крехівська Воля, Семушева, Глумча й Лодина. Деяким господарям подавали вже завдатки по 15 зл. від морґа. Але ціле контрактування якось дивно виглядає, тому добре булоб наперед провірити, яка фірма має намір вертіти за ропою та щойно тоді приступати до угоди.

Продавав місця до раю, або скільки то ще живе несвідомих людей. В Кишиневі арештували православного черця Антона, що використовував темноту селян і продавав їм „місця в раю". Він нарисував навіть плян раю і продавав місця відповідно до їх „якости" по ціні від 2 до 10 тисяч левів (румунські гроші). Жертвою ошуканця стало багато мешканців в Басарабії.

Листопад — місяць українських інвалідів. Не сміємо забути наших інвалідів! Дохід з листопадових днів жертвуйте на допомогу українським інвалідам. Збірки пересилайте на адресу: **Українське Товариство Допомоги Інвалідам, Львів, вул. Потоцького ч. 48.**

Вже й в Канаді бють жидів. В східній Канаді в місті Монтреаль канадійські французи вже два рази повитовкували вікна в тамошних жидівських крамницях. З того, що поліція арештувала аж 500 осіб виходить, що там протижидівські галабурди були дуже великі.

Історія біблійна в образках

сторін 64, біблійних ілюстрацій 56 + титулова ілюстрація. Накінці поміщені щоденні молитви. — **Даймо кожній шкільній дитині цю книжечку.** Ціна з почтовою пересилкою 25. грошів. Замовляти найменше по 6 примірників у Видавництві **„Криниця" Перемишль, вул. Водна 10. Скр. поч. 145.**

Старі шляхи нового апостольського адміністратора Лемківщини.

Найбільший клопіт о. д-ра Я. Медвецького: перенести осідок курії з Риманова до Сянока. — Москвофільська дурійка треває далі.

Апостольський адміністратор Лемківщини, о. др. Яків Медвецький розіслав підчиненим собі священикам до підпису дві рівнозвучні петиції, щоби перенести осідок адміністрації з Риманова-Живця до Сянока, — а то: одну в латинській мові до Апост. Нунціятури у Варшаві, та другу в польській мові до міністерства віроісповідань й освіти у Варшаві. У петиціях тих кажеться, що комунікаційний звязок клиру і вірних Лемківщини з Апост. Адміністрацією є утруднений, тому, що осідок Ап. адміністратора в Римановій-Живці, положенім серед лісів, у горах, є віддалений від залізниці на 9 км. лихої возової дороги, яку осінню та зимою через сніжні заспи неможливо перебути. Крім того, як підчеркується у петиціях, у Римановій-Живці нема готелів і ресторанів.

Як ті петиції полагодять компетентні церковні й світські чинники у Варшаві, та чи і скільки проєктоване перенесення осідку апост. адміністратора з Риманова-Живця до Сянока булоб доцільне й пожиточне, — у подрібній розгляд цієї справи тепер не входимо. Це зрештою для т. зв. ап. адміністрації, яка на підставі заключеної в 1934 р. та обовязуючої на час 10 літ конвенції має істнувати лише до 1944. року (хіба, що ніодин з контрагентів не виповість її після того часу — тоді вона автоматично на такий сам період буде продовжена), — лише річ другорядної ваги. Бо першорядна річ для ап. адміністрації це — на нашу думку — здоровий реалізм, справедливість та жертвенна праця її керманичів і її політичного апарату.

Апост. адміністрація мусить в управі Лемківщиною твердо станути на реальному ґрунті, а саме мусить признати й респектувати факт, що **Лемківщина була, є і буде та мусить бути українська.** Українська національна стихія на Лемківщині є вже тепер непереможна. Наш український лемко вже тепер добре знає, розуміє і відчуває, що він не москаль, ані поляк, чи член якогонебудь іншого народу, а українець, що його серце бється для української справи, а не для Москви. Тому **усяке штучне ґальванізування завміраючого москвофільства на Лемківщині вважаємо не тільки за безвиглядне й недоцільне, але і для самої апост. адміністрації та для добра катол. Церкви на Лемківщині за небезпечне й надзвичайно шкідливе.** Бо таке штучне підтримування апост. адміністрацією москвофільства на Лемківщині може хіба тільки викликати протицерковні та протирелігійні настрої серед українців Лемківщини, заганяючи палкіші та менш зрівноважені елементи до безбожницького й комуністичного табору. Тому такий подвиг римановської курії як уведення етимології в листуванні з українсько-католицьким духовенством на Лемківщині вважаємо не тільки проявом нісенітного та смішного анахронізму, але просто крайнім нетактом та образою загалу українського духовенства й українсько-католицьких вірних Лемківщини. Ця новозаведена канцелярійна правописна практика риманівської курії є новим експериментом, який наближує лемків до православія, замість їх від того віддалювати. Або дальше: чому то риманівська курія досі **не оголосила знаного пастирського листа Митрополита Андрея проти комунізму, що його оголошено в інших наших епархіях, та який стрінувся з загальним признанням католицьких кругів і відбився широким відгомоном не тільки у нас, але й далеко поза границями краю?!...** Чи може тому, що Лемківщині не загрожує комунізм?! Або чи може в Римановій-Живці аж такі бідні, що вже не мають за що цього листа видрукувати, або чи таки може бояться вжитих у ньому термінів і згадок про Україну та про український нарід?!...

Апост. адміністрація мусить бути також справедлива. Тимчасом зовсім не годиться з поняттям християнської справедливости придумувати в риманівській курії найпоганіші проєкти, якби то винищити й ліквідувати українське духовенство на Лемківщині. Нам відомо, що ті проєкти виготовлює і проводить один з найближчих сусідів і дорадників апост. адміністрації, „істінно-русскій деятель“. Яка сліпа ненависть до українців розпирає того „русского“ можновладця ап. адміністрації, видно це з того, що він переводив щось аж 5 (пять) слідств проти одного з найдіяльніших українських священиків Лемківщини. Про численні переведені ним слідства проти інших українських священиків вже тут не говоримо. А все це робиться виключно на те, щоби такого священика-українця знищити, морально зломити та зліквідувати.

До цієї системи належить обсаджувати найкращі парохії на Лемківщині напливовим, під душпастирським оглядом маловартним **москвофільським** елементом, підчас коли першорядні душпастирські українські сили на Лемківщині мусять нидіти й безвинно покутувати по ріжних Чорних, Святковах, Радоцинах та інших здеправованих москвофілами „карних“ гірських оселях, а до того ще серед ріжних шикан вичікувати тієї хвилини, коли то з напливом вихованків із Кракова вони будуть остаточно зліквідовані.

Або: як назвати таку справедливість, як одному з „істінно-руских“ духовникові призначують по 200 зол. місячно (відсотки з уложених фондів парофії) і то поза місячною дотацією, підчас коли на зненавиджених „мазепінських ксендзов“ накладають непосильні чиншові тягарі за аренду приходських темпоралій — і то тоді, коли ті здогадні і уроєні „неблагонадьожники“ не мають навіть часом чим листа оплатити?!...

Отже з цього виходить, що хоч змінилася вправді персональна обсада адміністрації, змінилася також дещо і тактика, то проте полишилася і надалі **та сама система, та сама засаднича протиукраїнська лінія риманівських правителів на Лемківщині!** Або наприм. недавно минуле, просто епідемічне перекидування українських священиків з місця на місце, — чи не було це моральне ломання й матеріяльне нищення ненависних „мазепінців“, підчас коли „русскіе“ сиділи собі преспокійно в багатих та інтратних парохіях і в кулак сміялися з невинних, українських скитальців. А наш український лемко все це добре бачить, пильно прислухується та знаменито розуміє у чому річ!

Присилайте дописи з Ваших сіл.

Український віруючий загал на Лемківщині ожидає й домагається також від апост. адміністратора цієї щирої та жертвенної праці для добра катол. Церкви та українського народу на Лемківщині і дуже сумно та дивно, що світські люди мусить пригадувати апост. адміністраторові його обовязки супроти Церкви і вірних. Ось наприм. греко-катол. вірні-лемки раді би пізнати й побачити нового апост. адміністратора, бажалиб почути його відправи, послухати його науки, предложити йому на місці свої домагання, жалі й потреби та оглядати конкретні успіхи його праці й трудів, які він обовязаний нести. Його безпосередній звязок з вірними конечний в часі, коли комуністична пропаганда намагається ослабити й розсаджувати наші парохії. Бо де вівцям грозить небезпека, там повинен спішити й пастир, а не критися поза стіни деревляної „палати“, або втікати перед ними аж до Сянока!... Тимчасом — на жаль — досі новий ап. адміністратор ніякого безпосереднього звязку з парохіями не встановив, ніяких парохій ще не візитував і — як видно з практики — більшу вагу кладе на звіти своїх прибічників, ніж на безпосередні інформації інтересованих. Людей щирої ідейности, пожертви й праці хоче віруючий загал Лемківщини бачити в курії та біля курії, а не людей жадних матеріяльного зиску й пустої каріери, експериментаторів на українських священиках та пропаґаторів політичного москвофільства. Віруючий загал Лемківщини хоче, щоб його духовні провідники рахувалися з його опінією, прислухувались до неї і не ображували її.

Отже не перенесення куріяльного осідку до Сянока це найголовніше, актуальне завдання апост. адміністрації, але передовсім строга, на моральних принципах та на католицькім церковнім праві, — а не на критеріях партійного москвофільського ключа — оперта справедливість і безсторонність в управі всіми церковними справами й українським духовенством Лемківщини. Далі: на Лемківщині потрібна щира, ідейна, ревна й жертвенна праця в курії та поза нею, котру можуть виконати, як слід, тільки ідейні й жертвенні, українсько-католицькі священики, а не скомпромітовані епігони завмираючого москвофільського руху. І тому новий апост. адміністратор краще зробив би, колиб спирався на живих силах народу, ніж на таких імпортованих зі Львова москвофілах-прибічниках, як ославлений п. Ц., над „утратою“ якого плакав „Русскій Голос“!

Коли апост. адміністратор не братиме під увагу тих конечних, життевих постулятів Лемківщини, то хоч би нещасну апост. адміністрацію перенесено не то до Сянока, але навіть і на місяць (для більшої вигоди: готелів, ресторанів і покоїв) — то все те скінчиться остаточно фіяском і компромітацією не тільки апост. адміністрації, але й престіжу греко-католицької єрархії. І вийде лише з цього користь для большевизації або латинізації краю. (Діло, ч. 250).

——o——

Листопадові роковини.

Осіння неділя 1. листопада 1936. — неділя, що в сірий, сповитий холодною мрякою сумовитий день розпалила у серцях українців радісні спомини Великого Дня. Спомини, що гей на світляному екрані мигнули перед очима у такий самий осінній ранок... Ранок, що в ньому дужі руки українського вояка двигнули розгонове колесо нашої історії, щоб трунути його заворотним гоном уперед.

І хоч довгих вісімнадцять літ, довгих, як вічність, важких як горе і буденно-сірих, як ті сірі осінні дні, проминуло від листопада 1918 року — память про них не згасла, як не згасне сонце.

Всі ті, що брали участь у святкуванні Листопадових Роковин, відчували це в неділю у кожнім приспішенім живчику свого серця, що хвилювалось на могутній спомин про Тих, що хоч уже від нас відійшли, Невмірущу Надію і Віру як заповіт нам залишили.

З приводу всенароднього 1. листопадового свята у Львові відправив Впреосв. Кир Іван Бучко в катедральному храмі св. Юра архиєрейську Службу Божу в окруженні діяконів та численної асисти. Святочну проповідь виголосив о. пралат Куницький. Церква була виповнена вщерть. Почесні місця займали представники українських центральних установ, ґенерал Мирон Тарнавський і бувші члени уряду Західньої Української Народньої Республики.

Як довідуємося з українських часописів — Великі Листопадові Роковини святкували всі міста, де живуть українці.

ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД У КРАКОВІ

Річницю Великого дня відсвяткував Краків Панахидою за Полеглих Героїв. Панахиду відправив о. Павло Хрущ. По панахиді в салі місцевої філії Просвіти відбулася Святочна Академія з рефератом Лапичака Томи, відограванням „Великого Дня“ — Р. Купчинського, деклямацією Богдана Умриша: вибрані сонети Кравціва. Мужеський хор співав „Ми йдемо в бій“. Саля була переповнена місцевим громадянством. Академію закінчено Національним Гимном.

Хто спомагає комуну.

У Польщі є чотири головні причини, що спричинюють зріст безбожництва й в парі з ним комуну. Перша причина — це жиди, які найбільше поширюють безбожництво і деморалізацію; всі огидні, безсоромні та протихристиянські книжки, брошури, картки і т. д. виключно жидівського походження й видання. З цею язвою треба якнайбільше боротись й уникати всего, що жидівське.

Друга причина це безробітна молодь, яка слухає ворожих підшептів жидівських пророків, що їй обіцюють рай на землі (подібний як у большевії, де міліони людей гине з голоду — прим. складача!).

Третя причина й розкладова сила, то ріжні партії як соціялісти, радикали, тісно споріднені та звязані з комуністами, бо вони теж нападають на священиків, Церкву й єдність народу — їхня робота: ловити рибу в мутній воді.

Остання причина це кількамільонова армія тих, що не мають ніякої власности. Тому саме між ними хитрі жиди, використовуючи дуже скрутне положення, викликане внаслідок тяжкої світової кризи, поширюють ворожі кличі, щоб підпалити світ і побудувати царство діявола на землі.

——o——

Всі письма й листи адресуйте „Наш Лемко“ Львів, Зіморовича 2.

Український Музей в Америці.

В американському місті Стемфорд, Ко., де живе багато наших Земляків, відчинили недавно Український Музей. Музеями називаємо домн, де зберігається наша старовина, памяткові цінні образи, одяги, книжки, зброя, посуда та другі вартісні річи, що звязані з українським національним життям.

У старому краю маємо такий музей „Лемківщина“ в Сяноці, великий Національний Музей у Львові, при вул. Мохнацького 12, Музей Богословської Академії при вул. Коперника 36, та дуже цінний Музей Наукового Т-ва імени Шевченка, при вулиці Чарнецького 24, у Львові. Маємо також українські музеї в других містах, як Самбір, Бережани, Перемишль і т. д., але основання Українського Музею в Америці треба привитати, зокрема ще й тому, що в цьому музеї будуть зберігатися всі памятки з еміграційного життя українців, у першу чергу наших Земляків Українців з Лемківщини, що перші створили велику українську організацію на вільній землі Вашингтона. Почин до основання музею дав Впр. о. Чапельський, бувший наш катехит у Сяноці. Адреса музею: Ukrainian Museum and Library, Glenbrook Road, Stamford, Conn. U. S. A. Там прохаємо всіх висилати памяткові річи, знимки з поясненнями і підписом і т. д.

Важне для втікачів від війська.

Всім нашим людям, що втекли від війська в Польщі і скриваються в краю, або перебувають за границею, треба пригадати, що можуть користати з амнестійного закона, якщо зголосяться до дня 3. січня 1937 р. у приналежних староствах, магістратах або повітових командах. Проти кого є вже донесення за дезерцію, той може зголоситися також у приналежній військовій прокураторії. **В тій ціли треба приїхати до краю, бо зголошення в польськім конзуляті за границею не вистарчає до того, щоб одержати амнестію.**

Тому всі, що мають рідню та хотіли б колинебудь бачитися з нею, а не можуть вернути в рідні сторони — повинні скористати з амнестійного закона та особисто зголоситись у відповідному уряді.

Що нового в політиці.

В Еспанії залізний перстень повстаньчих військ довкола Мадриту затискається, повстанці бомбардують місто вже з гармат. Совети прислали червоним 40 танків і 100 літаків, обороною столиці кермує большевицький генерал Горев, що боронив Царицина.

Большевики ще донедавна безлично заперечували перед усім світом, що вони не мачають пальців в еспанській справі — тепер уже з цим не криються. Вони посилають там багато зброї та муніції, українські чорноморські пристані Миколаїв й Одеса забарикадовані тими транспортами.

Зновже тісний союз **Німеччини з Італією затривожив найбільше** большевиків; преса большевицька аж захлистається від люті, що цей союз — довершене діло.

У Польщі дальше ведуть боротьбу з жидівською спекуляцією; у звязку з тим кілька тисяч жидів-купців покарано гривнами.

Присилайте належність за книжки і передплату!

Франц Коковський.

Від Сянока по Динів.

(Мандрівка півн.-східними межами Лемківщини).

Щоб не відбитися далеко, перепливаємо поромом Сян та опинюємося в **Добрій Шляхотській.** Це старе село, основане в 1402. р. Польський король Володислав Ягайло надав у цьому році за якісь заслуги трьом братам із Улюча: Іванові, Дмитрові та Ванькові поле зване „добра“ враз із численними привілеями. За надане поле та привілеї мали вони наказане спішити в три коні на кожну війну, чи потребу короля.

Мешканці Доброї, що пізніше прибрали прізвища Добрянських, це вже в XV. столітті осібчий стан населення. Стоять вони посередині між „кметем“ і „шляхтичем“, не є нічиї піддані, сидять на батьківських наділах землі, розпоряджають ними довільно. У 1467. р. купує сяніцький міщанин Іван Кочан одну третю Доброї за 50 гривен. На тодішні часи це великий гріш. Поселенці Доброї були українці й до цеї пори вдержалися при вірі та народності батьків. На 1700 українців є в селі не більше 150 зайшлих латинників. Проте школа там — утраквістична. Українці мають свої установи „Самопоміч“ та „Український Народний Дім“. Є в селі також каса Стефчика.

Наданих собі привілеїв пильнували мешканці Доброї. У кожного польського короля вміли вони постояти за їх потвердження. І так потвердив ці привілеї король Жигмонт Август, потім знову Володислав IV. у 1634. р. В Добрій існує ще досі цікава памятка нашого давнього будівництва. Це стара дзвіниця у виді оборонної вежі.

За горою Магорою (507 м. понад позем моря) розложилася **Добра рустикальна,** що властиво творить одну цілість з Доброю шляхотською. Але тому, що вона повстала значно пізніше від Доброї шляхотської та ще тому, що в ній поселили людей, що не мали привілеїв, а навпаки мусіли платити чинші, а потім ще відробляти панщину, назвали її рустикальною (ніби по нашому: хлопською).

Досить можливою дорогою доїзджаємо до **Улюча.** Це попри Селиська, Володж та Павлокому може найсвідоміше село в березівському повіті. Числить майже 1200 українців, 160 латинників та аж 180 жидів. Цим останнім зачинає бути трохи круто в селі, особливо з того часу, коли в селі почала свою діяльність наша кооператива „Єдність“. Почалися ріжні скарги та доноси, наші люди пересиділись і по тюрмах і в Березі, але робота робиться, жидам починає бути тісно в селі. Дуже гарно розвивається читальня „Просвіти“. У Сяніччині відомий зо своїх виступів прегарно ведений, здисциплінований хор під орудою Романа Солтикевича, сина місцевого пароха. У селі велика солідарність, велике зрозуміння національної справи та чести.

Читальня загрожує публичній безпеці.

В селі Межиброді коло Сянока заснували селяни читальню „Просвіти", яка дуже добре розвивалася. Це не подобалося сяніцьким москвофілам і вони так довго ходили до цього села та підбурювали своїх прихильників в чит. Качковського, аж вони напали в ночі в зимі 1934 р. на хату селянина, в якого приміщувалась читальня „Просвіти" і побили його тяжко разом з дружиною. Після того поліція зробила донос до сяніцького староства й воно покарало ще нападеного, бо в стрісі хати найшла поліція кріс. Зате виновників нападу поліція не викрила. Після того воєвідство розвязало чит. „Просвіти" в Межиброді, а міністерство вн. спр. затвердило цю постанову. В мотивах свого рішення міністерство вн. спр. подало, що 1) до читальні приходила шкільна молодь і 2) що читальню опанували особи, які викликували фермент між мешканцями Межиброду, що мають ріжні політичні й національні переконання. Тому кількома наворотами дійшло до бійки між населенням і до нападів на спокійних громадян. У таких умовинах дальше існування читальні загрожувало безпеці, спокоєві й публичному ладові.

Осьтак москвофіли осягнули свою ціль і нині в Межиброді читальня Качковського не має вже конкурента. Читальню „Просвіти" стрінула там така сама доля, як багато інших читалень „Просвіти" на Лемківщині: їх влада позамикала, бо вони новигідні для „реґіональної політики" на Лемківщині.

—o—

ЦЕНТРОСОЮЗ

Львів, ул. Зіморовича ч. 20/22.

поручає мила власного виробу **до прання й миття** з запахом, **мило тоалєтове** (троякий формат), **мило до голення; нитки** з власній навивальні. — **Займається** експортом: яєць, беконів, фасолі заграницю. **Має на складі:** штучні погної, насіння, господарські машини і приладдя — **Всі українські Кооперативи на Лемківщині** робіть замовлення тільки в **„Центросоюзі", Львів, Зіморовича ч. 20/22.**

З українського життя в Кракові.

Дня 25. X. ц. р. відбулися в салі „Просвіти" II. Загальні Збори Самоосвітної Секції Робітників і Ремісників у Кракові. Секція гуртує українських робітників і робітниць, що їх доля кинула шукати хліба на еміґрації. Мимо короткого існування, бо ледви півтора року, Секція може почванитися великими надбаннями, коли зважити який не вироблений орґанізаційно матеріял існував в Кракові між ремісництвом ще тому рік. Секція мала цього року 97 членів. Управа улаштувала для членів бухгальтерійні курси, що їх вів студ. Матчишин і Лаба. Улаштовано теж 5 ширших сходин, на яких самі робітники деклямували і читали реферати, кольпортовано ґазети, улаштовано курс танців, перепроваджено акцію ощадности, якою займався п. радн. Пацкань. Акція ця ослабла по виїзді п. Пацканя з Кракова Нововибраний голова Секції п. Голей Юрко дає запоруку, що праця в Секції буде ще кращою, бо мимо великої праці дотеперішньої Управи завдання Секції ще не всі закінчені, а деякі ще не початі.

В дискусії забирали голос теж студенти, що прирекли свою поміч Секції, але на загал студентів було мало. Збори закінчено Національним Гимном.

Коли два роки тому влада поарештувала була на жидівські доноси декого з тамошніх молодих, ідейних громадян (до речі кажучи, їх по слідстві повипускали на волю, а слідство припинили), молодь із цілого села щиро підпомагала в праці батькам приарештованих, щоб хазяйства не потерпіли.

Улюч (в актах стрічаємо теж назву Улич, або Юлич), стара оселя, що своїми початками сягає старо-українських, княжих часів. Із пізніших часів задержалася в Улючі стара церковця, побудована в 1510. р. Вона для нас така цінна памятка, що не можу здержатися, щоб не сказати про неї хочби кілька слів.

Сама церква збудована з грубого дерева (була крита ґонтами, а від 1906. року бляхою) з одною вежою посередині й двома хрестами, один над входом, другий над престолом. Ціла церква, з виїмком престольної, оперезана на бойківський лад піддашшям. Церква ділиться властиво на дві частині, перша від входових дверей, 5 м. задовжки та 5 і пів м. ширини, має стелю нижчу; друга задовжки 7і пів м., 9 і пів м. ширини, має склепіння банясте з хорами. Престольна частина 4 і пів м. довга, 6 і пів м. широка, творить неправильний шестикутник. Захристії в церкві немає, є тільки по обох боках головного престолу заглиблення 2 м. довге й широке, що творять неначе дві захристії.

В церкві бачимо три престоли: головний і два бічні, але це престоли нові. Головний престол поставили в 1906. році. Старий зате іконостас: напис на ньому свідчить, що поставили його в 1682, або 1683. році. Посередині іконостасу царські врата, широкі 1 м. та високі 2 м. На них намальовано 4 евангелистів та образ Благовіщення й Вознесення, на правому боці образ Христа, а на лівому Матери Божої. По правому боці діяконських дверей є храмовий образ Вознесення, а по лівому боці Собор св. Івана Хрестителя. Над цими образами видно по правому боці образи з подіями з Нового Завіту, та над ними 12 апостолів. Іконостас і церкву малював Степан Дзеґалевич, підпис його видно на іконостасі по лівому боці образів. Побіч цього підпису є ще нечиткий підпис „М. Виники" (або щось подібне). Над бічними престолами видно образи, що походять мабуть ще зо старшого іконостасу. Всі образи мальовані на дереві, оливними фарбами, а один із них, що представляє св. Йосифа з Ісусом, має ще й деревляні рами. Церковця, хоч мала, побудована на високому горбку, що зветься Дубник, робить дуже гарне й миле враження, а старі дерева довкола неї свідчать про її довгий вік. Але це не була перша церква в Улючі. Перша згадка про церкву в Улючі появляється вже в 1443. р., а священиками при ній були Яцко та Іван. Церковця з 1510. р. — це стара повасиліянська церква. При ній був манастир, що його скасував австрійський цісар Йосип II. Із відписів ріжних привілеїв, що заховалися в Улючі, видно, що манастир та церква служили за охорону населенню в часі татарських нападів, бо в цих

Боротьба з неграмотністю на Лемківщині.

Над стрімким берегом безіменного, гірського потічка, що вливається до ріки Вислока, розгаборилося невеличке лемківське село Завої. Тихе, між гори заховане село, віддалене від повітового міста Сянік 40 км. та від залізниці 20 км.

Про його минувшину небагато скажемо; хіба стільки, що в селі ще від його основання не було школи. Тамошні господарі Галі, Земляни, Маценьки, Медаки, Поповичі, Рогачі, Смолеї, Шкалибяки, Югаси, Ярецькі жили своєрідним життям; нікому теж і не снилося про якусь книжку, або науку. — Боже святий — орати, сіяти не така велика штука ,щоб аж у книжках за нею шукати; кожний у горах знає орати, ще малим погоничем цеї штуки навчився. І крайку на капелюх виплете, й хату сам побудує, ба й ліс викорчує, та ще й худібку догляне. У горах люди приходять на світ з талаком. А треба на Різдво купити свічку, або фарбку до писанок, до Риманова кожний знає дорогу стежками. Прийде лист з Америки, або з війська — Андрій Медаків або Петро Галь перечитає та відпише. Молитву („пацір") старенька бабуня з памяти навчає своїх діточок; пісні при роботі почуєш, усі співають, ще на своїх христинах наслухаєшся їх доволі — ціле Боже літо — й зимою при жорнах, або прядки переспівали б не знати які пісні впродовж довженької зими.

Правда, далеко ще до світової війни заходило кількох завійчаників до старенького дякоучителя в Тарнавиці, Миколи Хомяка, один навіть з них Іван Ярецький став священником, інші виїхали за хлібом до Америки, але це не мало більшого значіння, бо до Америки кожний міг їхати, коби лише здоровий, — та що неграмотний — кому це шкодить?

Над цим самим берегом, у низькій хатині проживав малий Дмитруньо Смолей.

— Годі, браття, не будемо дальше так загибати, що з нас сусіди насміхаються та прозивають. Я вже сам азбуку складаю. Будемо разом.

І так почалася тиха, мозольна праця; але яка вдячна. Вже в 1931 році кипить у селі. До Дмитруневої хати вечірками сходиться молодь. Рахунку не вчаться, бо рахунок сам приходить, лише писати, писати й читати. Охотників щораз більшає. Скоро не буде між молоддю в Завоях ані одного неграмотного. Навчання ведеться девятковою системою; один другого вдома навчає.

Водночас старші газди раду врадили: свою школу побудуємо. Дерево й майстрів маємо своїх, назначимо ще збірку, дещо брати за океаном поможуть і наша школа стане побіч церкви на горбочку. Ще цеї осені. Так було в 1932. році. Але шкільна влада в Сяноці не узнала шкільного будинку як відповідного для приміщення шкільної дитини та окремо для вчителя.

Завійчани щераз їдуть до Сянока, але вже зі старанням про рідношкільного учителя у Філії Р. Ш. в Сяноці. Одначе теж безуспішно, бо Філія немає відповідних фондів.

Не лишається нічо інше, як лише поширити й піднести шкільний будинок. Біля школи гарячкова праця, хоч у полі жнива, бо комісія прийде.

Дійсно приїхала та знову наказала будинок цілковито переробити.

— Га, треба, немає ради. Завійчани продають школу, розбирають аж до фундаментів і на основі взірцевого пляну росте, як здоровий гриб на дощі, великий, просторий, повний сонця шк. будинок.

Стрінете сьогодні кого зі Завоїв, радо буде Вам оповідати — три рази ми будували й бурили школу, але врешті добилися свого. Не буде наша дитина без очей погибати. Бо й Митруня няньо (батько) пропав пропав десь в Америці тому, що не мав відчинених очей і без язика пішов за кращим хлібом... Та хоч досі ще немає учителя, але наука йде.

Юліян Тарнович.

привілеях згадується про те, що манастиреві надається нові землі за те, що вразі ворожого нападу мешканці Улюча могтимуть схоронитися в манастирі.

Коли на якомусь святі, чи торжестві співаєте наш національний гимн „Ще не вмерла Україна", вам може навіть і на думки не прийде, що мелодію під цей гимн уложив улюцький уроженець, наш славний композитор о. МИХАЙЛО ВЕРБИЦЬКИЙ. Той самий, що написав музику (кантату) під Шевченковий „Заповіт", уступи до Служби Божої на мішаний хор та мужеський хор, та багато-багато музичних творів. Колись славилися широко по всій Галичині його співогри „Підгіряни" та „Сільські пленіпотенти". Лемківщина, а з нею Улюч, можуть бути горді, що дали Україні першого національного галицько-українського композитора в XIX. ст., бо Вербицький уродився в 1815 р. (помер у Млинах, в Яворівщині).

Іще одна цікава та характеристична річ: в Улючі немає сліду старих вишивок. Є тільки новітні, привезені до села зо сходу. Зате є там своєрідний виріб коронок — прикрас жіночого одягу, а їх зразки найдете в сяніцькому музеї „Лемківщина".

(Далі буде).

Церква в Теребчі.

Культурний рух нашого села.

НА СТІЙЦІ.

Селиська, невеличке село над Сяном, 8 км. віддалене від Динова. Населення Селиськ ще з початком 19. століття в більшості українське, але вже впродовж 19. ст. сильно спольонізувалося. Так, що коли, близько 40 літ тому, прийшов до Селиськ новий парох о. Теодор Савойка, в селі ніхто вже по українськи не говорив і не було навіть з ким братися до праці. Цей стан, що в нім тоді були Селиська найліпше схарактеризує подія, що, коли новий парох в якийсь час по своїому приїзді хотів оснувати касу Стефчика, то на основні збори майже ніхто не прийшов і щоб мати вимагане законом число членів, мусів „позичити“ собі їх аж з Володжа, де потрафив вже людей дещо освідомити.

Але й в Селиськах свідомість зачала поволи підноситися. В 1906 році засновано читальню Просвіти, що містилася в хаті селянина Михайла Сича, а дещо пізніше приступлено до будови Народнього Дому.

Праця о. Савойки не подобалася ворожим чинникам і в памятнім 1914 році він опинився разом з двома синами в Талергофі, а в селі почалася агітація за переходом на латинство.

Перервану війною працю відновлено по війні. Заложено кооперативу й відновлено чит. Просвіти (1925 р.) але на село прийшла язва сельробізму, а з цим і розбиття й боротьба за впливи в читальні й кооперативі. Смерть Хвильового, Скрипника й Стронського не пройшла й в нас без сліду й нині національні сили в селі сконцентровані; сельробізм сильно захитаний мовчить. Це дало можливість підсилити працю в кооперативі та ще більше в читальні. Прибуло багато нових членів, так, що дотеперішня читальняна домівка показалася затісна й на ширших сходинах членів рішено добудувати до Нар. Дому ще одну комнату. Працю розпочато ще на весну 1933 р. і комната стала б вже давно, якби не перепони зо сторони чужих. Справа була кілька разів аж у воєвідстві, приїздили комісії з волости й зо староства, аж вкінці, в липні цього року, коли мури майже вже стояли, комісія, що приїхала з Березова, дала приказ до 8 днів мур розібрати. Між українцями повстало велике занепокоєння й нарікання, але парох о. Савойка як голова Будівельного Комітету поїхав негайно до Львова й воєвідство не тільки, що казало староству відкликати приказ розваляти мур, але навіть позволило будову продовжати. Тепер саля майже готова.

В останніх роках праця в читальні досить оживлена; на 120 можливих 84 вписаних в члени читальні. Але це завжди так бувало. Були часи, коли теперішний містоголова Володимир Бак ходив по селі й наганяв членів до читальні, що воліли стояти на дорозі й говорити нісенітниці, замісць чогось доброго послухати в читальні.

До читальні приходять такі часописи й журнали: Батьківщина, Просвіта, Жіноча Доля, Жіноча Воля, Українська Бібліотека, Наш Прапор. Крім цього приходять до села: Наш Лемко, Українські Вісті, Дзвіночок, Місіонар і Народня Справа.

Відчувається в селі брак українки-інтеліґентки, що могла б занятися працею серед жіноцтва. Зорганізовано вправді на весну 1934 р. „жіночу секцію“ при читальні й багато жінок тоді записалося в члени, але ця секція існує більше на папері й спеціяльної праці, крім загально читальняної для жіноцтва ніхто не веде.

Через останні 3 роки йшли також змагання, щоб побільшити читальняну бібліотеку. Багато в цій справі помогли нам пп. Стецики, що занялися збіркою на цю ціль серед наших братів-еміґрантів в Америці. За зібрані в цей спосіб гроші закуплено біля двісті книжок, так, що читальняна бібліотека має тепер понад 420 книжок.

При читальні працює вже від кількох літ Аматорський Гурток, що дає вистави в своїому й в сусідніх селах. І треба признати, що аматори вже досить вироблені. А селянин Михайло Нагірний може сміло в режісерії й в характеризованню заступити інтеліґента. В останніх часах відіграно вистави: „Чортеня“ й „Мати“.

Хор зорганізований також при читальні числить 16—20 осіб. Найгірше з тим, що дівчата, які вийдуть заміж і хлопці, що оженяться відпливають з хору, а доплив дорасту малий, бо багато дівчат виїзджає на службу до міст. Другою недостачою хору є часта зміна диріґентів. Від березня цього року провадить хор і аматорський гурток п. Стецик Данило, першорядний диріґент і дуже здібний режісер.

До цих, що працювали на терені селиської читальні належить зачислити крім вище згаданих о. Савойки й Д. Стецика, — ще Р. Поливку й О. Сірко.

У Визвольній Війні тільки двох селищан, синів пароха брало участь; один з них згинув 1919 р. під Калинівкою на Великій Україні й на його памятку вмуровано в стіну місцевої церкви мармурову таблицю, перед якою кожного року на празник Успення Пресв. Богородиці відправляється панахиду.

Гідним зазначення є відродження української мови в селі. Ще перед кількома роками майже ціле село говорило по польськи. А тепер, докладніше від яких 4 років люди знову щораз більше говорять по українськи. Перед у цьому веде молодь, та й старі, що через ціле своє життя по польськи говорили, також наломлюються. До відродження української мови причинилася крім вічних накликувань провідник в ще й українська книжка, газета й українська пісня. Селищани знають багато гарних пісень. І якби хтось переїздив в неділю через Селиська, то думавби, що це чисто українське село, бо молодь ходить у вишивках, а українська пісня лунає як не в читальні, то дорогою молодь ідучи, гуртом співає.

Школа в Селиськах польська. Української мови вчать одну годину тижнево. Нічого не поміг і плебісцит за українською мовою навчання. На терені школи також ідуть тертя, бо в дітей конечно хочуть вмовити, що вони Русини а не Українці.

Мимо спротиву дітей і батьків перекручується чисто україн-

Кооперативне Товариство
„РИЗНИЦЯ“
в Самборі
поручає свій багато засоблений склад всіх церковних предметів. Направляє старі фелони по найдешевшій ціні. Приймає замовлення на іконостаси, престоли, проповідниці, золочення іконостасів та **малювання церков по цінах найнижчих за повною гарантією.**

ські імена на польські (пр. Олена на Гелена, Анізія на Анастазія).

І ця власне опозиція вже наших найменших, це ціла наша радість і надія, що вони колись ліпше як ми зуміють постояти за своє.

І взагалі наставлення поляків до українців є в Селиськах дуже вороже. Всюда й у всім хочуть нам перешкаджати й дуже тішаться з наших невдач. Яскравим доказом цього було хочби те, що коли комісія з Березова дала приказ до 8 днів розібрати мур, то поляки цим дуже тішились і цілими громадами ходили по дорозі й сміялись на голос. Цього року на весну й вони зачали будувати свій дім людовий, а що був це власне час, коли нам знова заборонили продовжати будову, то вони розпочали агітацію за цим, щоб будувати разом, кажучи: вам там все буде вільно. Так само була агітація за тим, щоб українці не організували осібного дитячого садка, як це робили до цього часу, але щоби посилали діти до польського, що його перший раз цього року поляки зорганізували, здається навмисне на те, щоб зашахувати українців, бо як казали, нічого вас не буде коштувати. Натурально українці ані на перше ані на друге не згодилися, бо знають вже з історії, що жадна ще українсько-польська спілка, українцям на добре не вийшла.

Так представляється життя в Селиськах. Селищани здають собі добре справу зо свойого положення, що вони — тама, яка має спинити дальший хід польонізаційної филі, що залягла вже цілковито сусідне село Дуброву, де ще в першій половині 19. ст. була українська церква, а останніх 14 українських родин перейшло на латинство щойно в часі світової війни.

Селищани! Ви мусите своє завдання сповнити. Щоб вже ані один українець не зрадив рідних прапорів і не пішов служити чужим богам.

Є й багато тіней в життю Селищан. Одною з них те, що в останніх часах селиська молодь заглядає щораз більше до чарки. Селиська молоді! Покинь горівку, бо з цього ані тобі ані народові немає добра, а навпаки велика шкода.

О. Селиський.

Лемківські настрої, або що село думає.

Наш один дуже добрий знайомий пише нам, що перед кількома тижнями бував аж у Сандеччині та перейшов майже всі українські села тамошнього повіту, щоб наочно переконатися лемківській дійсності.

— Бувало — пише він — зайду до хати, поздоровкаюсь з господарем і вдаю, що втомлений дорогою, відпочиваю. Вміжчасі виймаю польський часопис і переглядаю, що цікавого в світі.

У деяких хатах — навмисне прокидаюсь чужим.

— А што там чути в світі? — питає господар. Чи теж буде скоро війна?

— Хочете війни?

— Хочу, не хочу, але оно щос такой буде, бо то не перед добрим ся діє. Юж не лем на землі, але й на небі знаки не на добре вказують — каже газда.

По хвилині ховаю сусідську газету й тягну криницьку та знову читаю. Газда, зацікавлений питає, чи я знаю по руськи читати.

— Повертаюсь між усяких людей, то придається всё знати, — відповідаю йому й питаю, що то за газета.

— Е, каже — то нич не варт, то така газета, што за дармо приходить.

В часі балачки винурюється мені з запазухи рідний часопис. Газда стає ще більше зацікавлений і приглянувшись часописові, повідає: Українську газету, то хоц варто почитати — а відтак — а чи тиж буде тота Україна?

— Хотіли б Ви Україну — питаю його поважно.

— Е, не тягайте мя за язик, бо-м готів правду виречи — але бо то не перед добрим ся діє...

По короткім відпочинку лишаю українську газету господареві та сам манджаю дальше.

— Ага діждийте — паночку, а коли то буде зас так, як то недавніс'цько там во Львові било — бо маю двох синів, як смереки — шкода, якби ся нинач звели?! Може даяк дасте знати, щоб знов не було за дармо...

Ярема.

ХТО ЩЕ НЕ МАЄ **ІЛЮСТРОВАНОЇ ІСТОРІЇ ЛЕМКІВЩИНИ Й УКРАЇНСЬКОГО ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ — повинен негайно замовити,** бо наклад вже на вичерпанні.

Замовлення слати: Адміністрація **„Наш Лемко"**, Львів, Зіморовича 2.

Еміґрація до Бразилії.

З Бразилії напливає щораз більше т. зв. хамад, це є віз-закликів, що їх присилають свояки для еміґрантів - рільників. Еміґраційний Синдикат звертає увагу, що такі завізвання присилають в значній мірі до осіб, які живуть у міських середовищах, а це суперечить виразному приписові, який каже: Бразилійським властям треба дати докази, що еміґрант займається справді рільництвом. Посідачів хамад, що не займаються поправді рільництвом, задержують часто портові власти. Бразилійські власти зарядили, щоб усіх еміґрантів, які прибувають до Бразилії з рільничими завізваннями, передавати в руки спеціяльних конвоентів, які відставлять їх до місця праці. Згідно з бразилійським правом еміґранта, який не буде виконувати наложених на нього обовязків і покине місце праці, можуть відставити до краю, звідки він прибув.

ЛИСТУВАННЯ.

ВП. Ярема: не одержали, присилайте багато, але коротких новинок, дуже радо помістимо; але до кожного числа. Гаразд.

ВП. Петро Банковський, Америка: календар вислано. Передплата заплачена по кінець 1937 р. Сердечні поздоровлення з Рідних Сторін.

ВП. Василь Вархол з Абрамової: одержав від Сестри Анастазії Барна з Нью-Йорку передплату по кінець червня 1938 р. Сердешний привіт.

ВП. Осип З—к, Зар.—к. Пад: 30. XII. 1935 р. одержали ми через Н. Прапор 1.50 зл., на пів року — 1. VIII. ц. р. 2 зл. на Весілля — з чого лишилося на передпл. 1.35 зл., а 5. XI. знову 2 зл. Отже заплачено по 1. X. 1937 р. Привіт.

РІЗДВО НЕ ЗА ГОРАМИ!

Тому замовляйте такі книжечки Юри Шкрумеляка: 1) **Вертеп „Три князі в Вифлеємі"** (князь Володимир, гетьман Мазепа й отаман Петлюра та інші особи), ціна 60 гр. — 2) **Веселий Вертеп „Біда в мішку"** — ціна 40 гр. — 3) **Вертеп „Гості з Вифлеєму"** — ціна 40 гр. — 4) **Найновіший Колядник,** з старими й новими колядами, з веселими колядами Івана Сорокатого і дитячими колядами, ціна 80 гр. —. Книжки висилається по отриманні належитости. Хто замовляє відразу 5 книжечок (і присилає належність), дістає 6-ту даром. Адреса: **Юра Шкрумеляк, Львів, ул. Гофмана 18,** (переказом, або чеком ч. к. 506.944).

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Наш Лемко

РІК III. Ч. 23 (71)

Львів, 1-го грудня 1936.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Його Ексцелєнція Кир Йосафат **Коциловський,**
Епископ Перемиський, Самбірський і Сяніцький,

урод. 3. III. 1876 в Пакошівці коло Сянока; рукопол. 6. X. 1907 р., іменов. Епископом 28. XI. 1916 р., прекон. 29. I. 1917, посв. в Епископа й інтронізований 23-го IX. 1917 року.

Великому Синові Лемківщини, Пробудителеві Лемківської Землі, найбільше заслуженому Піонірові очищування цієї вітки Українського Народу від московської плісні й Покровителеві повного духового обєднання з цілим Українським Народом — Його Ексцелєнції Кир Йосафатові Коциловському, Перемиському, Самбірському і Сяніцькому Єпископові, в дні Його Ангела найщиріші бажання всього добра і здійснення мрій для добра нашої тіснішої Лемківської батьківщини складає

РЕДАКЦІЯ „НАШОГО ЛЕМКА".

ЯКИМ ПРАВОМ?!

З нашої Лемківщини приходять цілі ленти неймовірних — прямо татарських вістей.

Для прикладу подаємо всему Українському Громадянству одну таку ластівку. Саме на днях переслала канцелярія апост. адміністрації в Риманові-Живці завідателеві парохії в Чорноріках біля Корчини, короснянського повіту готовий документ (акт) даровизни недавно побудованого парохіяльного дому в Чорноріках — на річ москвофільському Обществу ім. Качковського. Цей документ, на бажання апост. адміністрації мав би згаданий завідатель парохії підписати від імени парохії, як правного власника церковного майна. Іншими словами має це означати ніби то священик-парох , у тому випадку завідатель і вся парохія **хочуть добровільно** дарувати своє майно Обществу Качковського, — ба! що більше! навіть **просять** (бо в дійности правно і формально муситься просити дозволу дієцезіяльної влади на кожний дарунок церковного майна) — про це апост. адміністрацію. Ні більше, ані менше такий був би сенс цієї комедії.

Одначе для повного зрозуміння справи представимо її докладно, подрібно та від початку. Село Чорноріки з церквою під покровом св. Великомученика Димитрія, збудов. в 1921 році в доброму стані, при числі греко-катол. 364 (з того 20 поза парохією) — латинників 325, з двома 2-клясовими школами з польською мовою навчання по 1 силі, з кооп. „Наш Труд" підчиненій Р. С. У. К.; отже пересічне лемківське село, де немає ані читальні, ані іншого громадського просвітнього дому. Так було до приходу до парохії о. Якима Грицая. Цей ревний український священик відразу взявся до національної роботи; заохотив, порадив побудувати дім, що мав би служити духовому, культурному життю села. Створено до цього окремий комітет будови. Парохіяни добровільно і радо складали свої жертви — грошеві й в натурі, а тому, що не було іншої громадської площі, побудовано дім на церковній площі. Табулярним власником цього дому є Церква. Священики, о. Яким Грицай, о. Мирослав Сенета й о. Даміян Дзяма щирі національні робітники кермували і в повній згоді підпорядкували церковні та національні інтереси села, які скупчувалися в цьому домі.

Аж — оце грім з ясного неба! Дім, збудований власними грішми і трудами парохіян, хоче подарувати апостольська адміністрація москвофільському Обществу ім. Качковського.

На цю наругу голосно кличемо: яким правом? На якій правній та ще більше моральній підставі? А дальше, — хто і що хоче тим осягнути? Яка ціль, яка мета? Врешті ще одно: де є в цій роботі здоровий розум і розсудок?

Ця прецікава справа має дві сторінки — правну і моральну. Пошукаймо перше розвязки правної сторінки цієї справи. Дім побудований на церковному ґрунті є церковним, є власністю Церкви. Так! Але все церковне право від найдавніших до найновіших часів строго заказувало позбуватися свого майна — взагалі якимнебудь титулом — а тимбільше — задармо! Це становище Церкви було таке засадниче, невідкличне, консеквентне — послідовне, що ріжні держави в ріжних часах мусіли видавати спеціяльні (окремі) закони амортизаційні, щоб ту засаду зрушити. Ці справи дуже добре відомі кожному священикові та взагалі кожному правникові. Новий кодекс церковного права **ані словечком** не згадав взагалі про допустимість даровизни, що найбільше дозволяє на продажу церковного майна — і то цілим муром клявзуль обгороджує таку евентуальність (титул XXIX, кн. III.), щоби — борони Боже! — **Церква не потерпіла втрати.** Також дуже велику вагу привязує Церква до добрій адміністрацій церковного майна. Декрет „Максіма Кура"" за лиху господарку церковним майном велить навіть усунути ненарушимого пароха. Так одже — понад всякий сумнів — дарування церковного майна, ще й без суттєвих причин, не є законне.

Дальше, чи є згідне з правом моральне змушування священика до підпису такого акту даровизни — не беремося цього розвязувати, можемо лише відкликуватися до совісти кожного католицького Епископа — хай Вони це розсудять.

По нашій думці воно є зовсім незаконне та що більше — неморальне. Сторінка моральна тої справи взагалі має ще більшу вагу, чим правна. Що дім є власністю Церкви, це лише наслідок приписів австрійського цивільного закону.

Знехтувати цей факт, **що дім ставили парохіяни своїм коштом, не внаслідок правних приписів про конкурецію, як це мається річ з парохіяльними будинками, ані в цій інтенції, лише в інтенції, щоб дім служив їхнім духовим потребам** — байдуже — що в тому випадку парохіяни Чорнорік будували свій дім, щоб там поміщувати або школу, або мати хату на культурні сходини та вистави **під покровом їх Церкви, щоб до їхньої духовокультурної праці ніколи ніякі ліві — чи теж комуністичні елементи не мали доступу** — одним словом **— що парохіяни Чорнорік біля Корчини хотіли мати свій Католицький Дім** — цього факту знехтувати ніяк не можна. Використування цього — так сказати б — недотягнення правних приписів — це хіба не можна назвати моральним. Це є лише — використовування. Нічим іншим не є теж поручення священикові підписати такий акт, коли здається, що священика з його духовною владою вяже не лише право (якого якраз тут виразно немає!), але також канонічний послух, або ще більше свого рода „пієтас" — побожність. — До цієї справи ще повернемо, тим більше, що парохіяни Чорнорік огірчені таким потягненням теперішньої духовної влади та навчені досвідом, вже голосно зачинають говорити, що готовий ще прийти наказ наділити парохіяльним ґрунтом недобитків з „Народнього Дому" у Львові — або що ще гірше.

Нові народні школи посвячено недавно в селі Нижня Мохначка, коло Криниці й в селі Перунка біля Снітниці. Обі школи побудували своїм коштом селяни; цікаво тепер, яких дістануть учителів, бо населення обох сіл чисто українське.

Вчіть своїх дітей ощаджувати і постарайтеся для них пушку і книжечку ощадности Кооперативного Банку „ДНІСТЕР" Львів, ул. Руська ч. 20.

Лемки Українці перед окр. судом у Новому Санчі.

(Зі судової салі).

В окружному суді в Новому Санчі відбулася у вівторок 10 листопада ц. р. карно-адміністраційна розправа проти трьох молодих лемків зі Щавника біля Мушини, новосанчівського повіту, обвинувачених за проступок зі статті 7. закону про збори з 11. березня 1932 р. — себто за недозволені владою збори під отвертим небом.

На лаві підсудних засіли:

1) **Семен Барновський,** літ 39, дяк і крамар української кооперативи; 2) **Семен Дзюрбель,** літ 25, столяр; 3) **Михайло Романяк,** літ 22, уроджений в Пасайку в Злучених Державах Північної Америки, робітник, усі три письменні і свідомі та діяльні українці. Прокуратор притягнув їх до відповідальности за те, що в дні 7. червня ц. р. зорганізували на горі Яворині, біля Криниці збори під голим небом, у яких взяло участь понад двіста лемківських хлопців і дівчат з ріжних сіл новосанчівського і горлицького повітів, на яких — як донесла поліція — (і криницький „Лемко"!!) — співали українські пісні, між ними і „Ще не вмерла Україна" та танцювали українські танці. Характер цих зборів під отвертим небом — як донесла станиця держ. поліції в Мушині з 12. червня ц. р. — був маніфестаційно український, бо всі учасники тих зборів є завзятими українцями і симпатиками українського руху. А ці свої симпатії хотіли виявити вони і назовні згаданими маніфестаційними зборами і заохотити таким чином до дальшої праці в українському національному руху.

На основі цього поліційного донесення повітове староство в Новому Санчі покарало учасників цих зборів (були там виключно самі селянські хлопці і дівчата з багатьох сіл західньої Лемківщини) на основі 25. статті згаданого вище закону про збори, грошевою гривною у ріжній висоті до 50 злотих зі заміною на арешт до 14 днів. Число покараних, на яких донесла поліція, доходить щось до 100 осіб. Карно-адміністраційні рішення приходили партіями у ріжних відступах часу, бо крім зборів на Яворині, дня 7. червня ц. р. були ще подібні недозволені збори селянської лемківської молоді також на горі Яворина ще 19. липня ц. р. з такою самою національно - українською програмою й метою.

Повітове староство в Новому Санчі покарало карними ореченнями з 4. вересня ц. р. як перших підсудних Семена Барновського, Семена Дзюрбеля і Михайла Романяка за недозволені збори під отвертим небом на горі Яворина 7. червня ц. р. Вони відкликалися до окружного суду в Новому Санчі, де проти них відбулася розправа в дні 10. листопада ц. р. Підсудні явилися особисто, а їх оборону обняв безкорисно **посол д-р Степан Баран,** адвокат з Тернополя, що приїхав на цю розправу. **Підсудні заявили, що до вини не почуваються, організаторами ні керманичами зборів на Яворині 7. червня ц. р. не були і не знають, хто ці збори селянської лемківської молоді зорганізував. Була це властиво прогулька, яких у горах літом є безлік і на яких нераз є забави та співи, на що ніхто нестарається про окремий дозвіл влади. Самі знайшлися там припадково ,маючи недалеко свої поля і сіножати.**

На розправі відчитано теж цікавий документ (виясьнене) станиці поліції в Мушині з 14. серпня ц. р. до староства в Новому Санчі, яке зажадало подати імена і прізвища конфідентів, на зізнаннях яких спиралося поліційне донесення. У відповіді на це домагання староства станиця поліції повідомляє, що цього не може зробити з огляду на втрату конфідентів, які потрібні станиці ще й на майбутнє. Виявлення таких інформаторів, які мешкають в одній громаді з підозрілими, могло би їх наразити на неприємности з боку **українських симпатиків, які переважають у кожній громаді.** Найважніше у наведеному поліційному документі є те, що поліція з уряду стверджує **українську перевагу у кожній західньо-лемківській громаді — отже, що українське відродження Лемківщини має вже там нині стихійний характер.**

На внесок д-ра Степана Барана, щоб суд відложив розправу і перевів докази з переслухання свідків, — за згодою прокуратора, окружний суд відложив розправу. Свідків буде слухати городський суд у Мушині, обороною займеться д-р Степан Хиляк, адвокат у Мушині.

Передплатники зі Злуч. Держав Півн. Америки і Канади вже присилайте передплату на 1937 рік.

Потомки українських бояр, скажіть своє слово!

Польський письменник, Ян Віктор помістив у 274. ч. „І. К. Ц." статтю п. н. „Скарби, ктуре марнуємы...". У цій статті, написаній під вражінням „сьвента гур" у Сяноці та свого побуту в селі Шляхотська Добра, повіт Сянік, порушив він справу **„польскей шляхти грецкокатоліцкей...",** що — мовляв — загибає для польщини. У розмові, на місці мав він чути нарікання... Mój syn niedawnym czasem przyniósł metrykę, DOBRIANSKIJ. Zgniewałem się i mówię: idź ciśnij mu, niech napisze tak, jak dawniej pisali. Z dziada pradziada tak bywało i tak dalej ma być, ja ojców się nie zaprę. MUSIAŁ ZMIENIĆ. Ale nie wszyscy tak postępują. Coraz więcej zmieniają nazwisko." . . . . „Na wieść o naszym przybyciu zbiegli się sąsiedzi. Przyczłapali starzy, wpadali młodzi, obsiedli ławy, stołki, stawali pod ścianą, — Rozpoczęła się gawenda o wszystkiem, a nie skamlali, a nie płakali, a nie mówili o krzywdach, ale słowa ich błyskały jak migot miecza w rękach wojownika, walczącego w słońcu. Słuchamy opowieści przechodzących z pokolenia na pokolenie, legend okrywających szkarłatem ich ród, — Myśmy SZLACHTA POLSKA WYZNANIA GRECKO — KATOLICKIEGO, myśmy ramieniem i mieczem Rzeczypospolitej ongiś byli-a dzisiaj.... młody wykrzyknął i uciekł jakby zawstydzony, czy zgaszony milczeniem innych."

...„Odprowadzili nas ku granicom wsi. — Myśmy DOBRZAŃSCY herbu LELIWA, ród starożytny a szlachetny..."

Українська Шляхто з Доброї, чи знаєш, що пишуть про Тебе? Потомки українських **бояр,** скажіть своє слово! Відповіджте масовим членством у **„Просвіті",** у кооперативі та подвоєною працею над освідомленням цілого села.

Добряни, адже Ваш односельчанин **Горський** зложив на жертівнику Батьківщини своє молоде життя. Чи тямите горді дні у 1918. році, чи тямите соняшний, прекрасний **листопад?** Скажіть, що Ви не жертва **„рускего ксендза",** але Ви свідомі **Українці,** потомки гордих українських бояр! Українське громадянство жде від Вас відповіді панові Янові Вікторові. Відізвіться, ми з радістю послухаємо!

О. Улюцький.

НОВИНКИ.

Польський міністер Бек відбув у Льондоні низку важних нарад, між іншими темою розмов була справа еміґрації жидів з Польщі до Палестини.

Кровавi розрухи на Україні. Турецький часопис „Стампа" подає сенсаційні вісти про кровавi розрухи в совітській Україні. Майже щодня доходить там до гострих сутичок між місцевим населенням і міліцією та представниками ГПУ. На залізничій стації Балта населення напало на поїзд з харчами вбиваючи військову екскорту. В Богуславі вбито кількох міліціянтів й аґентів чеки. В околиці Кірова селяни вбили членів трибуналу, що в останнім часі були засудили кількадесять протикомуністів на тяжкі кари. В Бугайовицях дійшло до завзятої боротьби між населенням і військом. В часі боротьби частина жовнірів перейшла на сторону збунтованих. Ті самі жовніри застрілили комісаря політичних справ Рублева. В кількох місцевостях висаджено залізничі мости, причім один з поїздів з військом упав у пропасть. Кільканадцять жовнірів померло на місці. — В Люблинську робітники висадили у воздух фабрику муніції і зброї. В деяких провінціях дійшло до таких поважних розрухів, що комісар війни Ворошилов був змушений вислати туди кілька дивізій війська.

Помер за морем Теодор Челяк, 44 л. з Рим. Завадки, пов. Сянік, ґмя 30. IX. 1936 р. в Джерзи Сіти. Б. Й. П.

Замісць корови безвартісні перстені. Селянин Іван Плахта з Красної пішов з жінкою на ярмарок до Ряшева, щоби купити корову. В Ряшеві приступив до нього якийсь чоловік і сказав, що має добру корову на продаж та просив Плахту, щоби пішов з ним оглянути корову, яка стоїть в стайні недалеко. Селянин згодився і йшов з незнаним господарем подивитись на корову. В дорозі приступив до них якийсь чоловік і сказав, що має золоті перстені на продаж. Оглянули перстені і той чоловік, що провадив Плахту подивитись на корову, сказав, що радо купить золоті перстені, але ще корови не продав і грошей не має. А коли властитель перстенів сказав, що не має часу чекати, властитель корови просив Плахту, щоби купив золоті перстені, а він то золото возьме за корову. Плахта купив за 110 зл. перстені і пішов до стайні з власником корови. Колиж прийшли під стайню, то власник корови казав Плахті зачекати, бо мусить піти по ключ від стайні. Як пішов по ключ, то вже не вернув. Селянин аж на поліції, куди прийшов зі скаргою, довідався, що ошуканці видурили від него грошi, бо позолочені перстені представляють вартість грошів. — Це ошуканство нехай буде пересторогою для селян.

Привіт лемківської дитини нашому Владиці.

Цих кілька слів прийми, Владико;
Тебе я прагну звеличати
Й Тобі дитячим щирим серцем
Здоровля й щастя побажати.

Тобі бажаєм, наш Владико,
Добра і сил і многих літ,
Прийми від серденят лемківських
Поклін і щирий цей привіт.

Благослови, Владико любий,
Святої Церкви вірні діти,
Щоб Рідній Церкві й Батьківщичі
Могли ми щиро послужити!

Гануся Тупяківна
з Вороблика.

Жидівська нахабність. До чого доходить безличність Жидів, свідчить про те уступ з одної статті, поміщеної у львівській жаргоновій газеті „Дер нойер Морґен". Автор статті закидає Українцям, що вони далися пірвати филі протижидівства, й каже: „Угоди з антисемітизмом Українцям не забудемо; колись прийде ще час порахунку"... Як бачимо, Жиди не то що не вдоволяються тим, що живуть на нашій землі і з нашого селянина останні соки тягнуть, а ще й погрожують Українцям за те, що „сміють" перед їх лихвою боронитися!

Яка користь з горілки. Недавно йшов один газда з Пантної з ярмарку з Горлиць. По дорозі роззувся, щоб легче було йти, звязав „боканчі" з іншими клунками та перевісив собі через плечі. А що переходив попри коршму — треба загрітися — подумав газда й зайшов до жида. Випив одну сивуху, другу шпіритайку, закурив „дзиґаря" і попрощався зо „знайомим" жидом. Щойно по 5 кільометрах здогадався, де його клунки й черевики. Тому вертає назад до коршми, але по черевиках і слід пропав. Славний газда ходить тепер у позичених черевиках, бо грошей не має на нові, та міркує собі, чого його голова така нерозумна і завела його до „кудлая" на розраду. А в селі люди сміються — мають сто потіх з пропийника, що його жид сивухою частував і обцибушив...

Помер український вчений. У Празі помер в 87-ім році життя професор Федір Щербина. Походив він з Кубані та займався дослідуванням розвитку господарства й народів; належав до тих українців, котрі своїм знанням були знані в цілому науковому світі. Останніми часами професор Щербина був професором статистики на Українськім Університеті в Празі і ректором Господарської Академії в Подебрадах.

Користи з волостей. Люди на Лемківщині щораз більше убожіють. Заробітків немає, не приходить теж ніяка поміч з Америки, бо й в Америці тепер біда. У наших селах завели волосні уряди, та з цим впали великі тягарі на бідних наших господарів. Пишуть нам люди, що, приміром в селі Мокре прийде лист за рецепісом, або грошi, тоді господар мусить іти 15 км. до війта в Щавнім, де по заплаченню за підбиття печатки, (за таке підбиття жадають нераз злотого або три злот.) господар тою самою дорогою мусить вертати до села та щойно тоді з Мокрого, йти ще 11 км. до Загіря на пошту. За найменшу дрібничку кажуть собі солено платити в уряді. Та ще вирівнавчі податки витягають останню корову зо стайні, або ріжні драчки непокоять людей і кожний каже, що тих кар так вже множиться, що ніяким способом не можна їх повиплачувати.

Навіть дикуни того не робили. До кошари господаря Михайла Родя в Репеді закрався вночі якийсь драбуга й повиколював усім вівцям очі. Люди не знають, що то за дикар і дивуються, що якась звіряча рука зачинає в цей спосіб мститися та показувати московсько-комуністичну культуру...

Як назвати таке поступування. Солтис громади Лодина бавиться в цензора і всі часописи, що приходять до села, сам читає наперед і щойно по перечитанню віддає адресатам. Це гарно, що „пан"

солтис освідомляє себе, але ще краще буде, як солтис навчиться шанувати чужу власність і сейчас по приході з почти віддавати часописи тим, що за них платять. Покористовуватися чужою власністю — це вже не по солтисівськи. Рівнож запитують люди з Лодини пана солтиса, чи передав гроші зі збірки на шпиталь у Сяноці, бо селяни з останнього стягали, але на таку важну ціль давали жертви. А шкода, щоб з тої збірки шпиталь не користав. Врешті ще одна ластівка. Саме недавно буря наробила багато шкоди в громадському лісі села Лодини. Деякі селяни, що в минулому році погоріли, дістали по дві штуки зломаних сосен, а решту оціночна комісія призначила продати за 60 злотих. Але солтис — як деякі люди пояснюють собі — мав дістати від жида лапівку — тому продав йому ці сосни не за 60 зл. лише за 38 зл. Жид побудував собі з тих сосен господарські забудування, та продав ще за 10 зл. одному газді — а селяни хотіли би знати, чи в Сяноці цікавляться такою господаркою громадського майна? Може б декого вислали провіряти уржендоване пана солтиса.

Побирав собі відсотки в кооперативі. Громада Селиська вибудувала собі гарний Народній Дім. Але тепер показалося, що в тому домі за тісно, тому прибудували ще театральну салю. У всіх культурних селах, так і в Селиськах у Народн. Домі примістили кооперативу. При будові, цебто пошируванню дому працював теж між іншими Петро Турчик. Йому дуже солодко сходила праця, бо в часі роботи заїдав цукорки. Це власне навело деяких чесних громадян прослідити, чи не урядує він часом в кооперативі, як всі підуть обідати до своїх хат. І дійсно Петруся переловили, як заліз до кооперативи і побирав собі з ляди гроші; сердега певно думав, що то лише побирає відсотки, та забув, що за крадіж прийдеться „солодко“ посидіти в тюрмі. Справа пішла до суду за крадіж кооперативного майна.

Вовки на Лемківщині появились у більшій кількости й по селах роблять великі шкоди в селянських загородах. Вони прийшли з тамтого боку Карпат.

Присилайте належність за книжки і передплату!

РИДЗ-СЬМІҐЛИ — МАРШАЛОМ ПОЛЬЩІ.

11. листопада підчас державного свята польської республики — президент держави Мосціцкі надав ґенеральному інспекторові польської армії Ридз-Сміґлому титул маршала Польщі. Вручення маршалківської булави відбулося серед дуже урочистої церемонії. Перед новоіменованим маршалом передефілювали всі роди зброї. У цілій Польщі відбулися з цього приводу великі торжества.

ВЕЛИЧЕЗНА ПРОТИКОМУНІСТИЧНА ДЕМОНСТРАЦІЯ.

Стотисяч католиків французів і канадійців у Чемп де Марс в Монтреалі вирішили поборювати комунізм безпощадно, стоючи непохитно біля засад християнської віри.

Ота демонстрація є найбільшою, яку Канада й Монтреаль переживали. В ній приймали участь всі без винятку стани, робітники, фармери й інтеліґенти.

Пісня Лемків до Кальварійської Матері Божої.

(Підслухана на Кальварії — співана на нуту: „О Мати Божа, до Серця Твого“).

Глянь на нас, Лемків, о Мати Божа,
Бо нас руйнує сила ворожа.
2. О Кальварійська Божая Маги,
Не дай в роздорі нам загибати!
Ми жили в згоді в одній Родині —
Тепер ми бідні в страшній руїні.
2. О Кальварійська . . . . . .
Ми все держались єдности Стада,
Тепер в нас вдерлась грізна зависть (гладь.
2. О Кальварійська . . . . . .
Ми все тримались правої віри —
Тепер в нас усяких блудів без міри.
2. О Кальварійська . . . . . .
Один є пастир в Христовім Стаді,
Та ясній правді враги нераді!
2. О Кальварійська . . . . . .
Лиш католицька віра правдива,
А всяка інша віра зрадлива!
2. О Кальварійська . . . . . .
Ми на Кальварію все прибігаєм,
Тебе, о Мати, в сльозах благаєм:
2. О Кальварійська . . . . . .
Всенепорочну Тебе витаєм,
До Тебе щиро кличем, взиваєм:
2. О Кальварійська . . . . . .
Зглянься на нашу тяжку недолю,
Най кинуть браття блудів неволю.
2. О Кальварійська . . . . . .
Зволь нас до Себе всіх запросити:
Тут найдем силу зло побідити.
2. О Кальварійська . . . . . .
Тут всіх з'еднає любов Марії,
Тут Божа Правда нам загоріє.
2. О Кальварійська . . . . . .
Прийдіть, прийдіть же всі браття рідні,
Божої ласки тут станем гідні.
2. О Кальварійська Божая Мати,
Зволь в одно Стадо всіх знов зібрати.

Ваньові Грабові зо Злоцького на памятку списав **М. Д.**

—o—

Чи Ви вже купили собі книжку **Лемківської Бібліотеки?**
1. ч. Юліян Тарнович: **Ілюстрована історія Лемківщини,**
2. ч. Іван Бугера: **Українське весілля на Лемківщині.**
Обі книжки з поштовою пересилкою 4 злоті.
Друкується 3. ч. Франц Коковський: **Східніми межами Лемківщини.**
Замовляти в Адміністрації **„Наш Лемко“**, Львів, ул. Зіморовича 2.

Розвязали Кружок Союзу Українок.

Львівським організаторкам під розвагу

Староство в Ряшеві розвязало на внесок воєвідського уряду **Кружок Союзу Українок у Бонарівці**, коло Стрижева над Сяном, за неприняття зміни статуту Матірного Товариства у Львові. Вина в цьому Виділу Союза Українок і наших-організаторок у Львові, що — відав не читають відписів протоколів Загальних Зборів Кружків. Вони саме занедбали справу та не звернули уваги Кружкові в Бонарівці. Сільським жінкам не дивуємося, бо вони щойно навчаються організаційного життя — одначе львівським Панам краще було би — замісць заводити безпотрібні колотнечі, перезутися в „керпці“ взяти „фацелича“ на голову та бодай раз у рік заглянути в село; і тут показати свій організаційний хист, яким Союз Українок так славиться в нашому Громадянстві. Наші Матері й Сестри радо Вас привітають у Лемківщині.

Риманівська камариля волочиться по судах.

(Або, який то четвертий гріх, що взиває о месть до неба?).

По всіх католицьких Куріях й консисторіях світу, у всіх народів є принятий й практикований звичай, що вони точно і після заключеної умови виплачують своїм службовикам належне їм винагородженя. Це зрештою випливає із засадничого, християнського поняття справедливости, яка за винаняту й солідно виконану службову працю наказує пропорціонально, після слушної умови платити. А церковно-духовні інституції повинні бути взором у виконанню цього морально-суспільного обовязку.

Тимчасом в Риманові-Живці, де функціонує знана нам „русская курія", що то поставила собі за ціль — збудувати Москву на українській Лемківщині, обовязують відай інші правила й засади. Найкращим доказом цього є факт відтяганнся риманівських можновладців від мирного й полюбовного полагодження справи вирівнання належної, службової платні п. Марії Стецишин, котра довше як один рік (від січня 1935 р. до квітня 1936 р. виконувала обовязки канцелярійної, помічничої сили в риманівській „курії". Працювала вона там іменно над писанням всіх урядових письм і актів т. зв. апостольської адміністрації на машині — і то за весь час урядування бл. п. о. Д-ра Масцюха, (котрий лишив по собі около 300.000 зол. в ріжних касах і банках), а відтак також і на початку провізоричного правління о. Івана Полянського. А треба знати, що Марія Стецишин є свідомою й щирою українкою.

Колиж після цьогорічніх Великодніх Свят зголосилася вона до „курії" в Риманові-Живці для дальшого справування своїх службових, канцелярійних обовязків, тоді сказано їй тут, що вона не може вже бути принята до канцелярійних занять, — і Марія Стецишин, позбавлена несподівано свойого варстату праці, мусіла покинути Риманів. На її місце спроваджено негайно зі Львова, та імпортовано до „курії" іншу, канцелярійну силу до писання на машині, тим разом вже одиницю „русскіх убіжденій". Отже з цього слідує, що насильне усунення першої канцелістки - Українки з „курії" т. зв. апост. адміністрації було довершене з політично-партійних, русофільських зглядів, а не з річево-службових причин. І не дивниця, бо риманівські правителі є взагалі неспосібні й нерозположені до мирної, щирої й льояльної співпраці з Українцями!...

Тоді Марія Стецишин зажадала через свойого повновласника від риманівських можновладців вирівнання своїх рахунків, та виплаченя собі своєї службової платні — враз з приналежностями — в квоті около 1,000 (тисяч) злотих. Одначе московсько-азійська етика риманівських правителів відказалася від мирного виконання цього такого простого, а заразом такого тяжкого обовязку, та не зважаючи на духовну повагу уділеної їм церковної власти, заризикувала спрямування цілої цієї справи до цивільного суду.

І мимоволі насувається тепер питання, звідки то так вірні, як і іновірці, так свої, як і чужі мають брати собі приклад та черпати спонуку й заохоту — і то так до справедливого й совісного трактування квестії наємничої, службової-заплати, як також до мирного, та полюбовного полагоджування непорозумінь і спорів з другими особами?!... Чи таке поступування риманівської курії є в стані будуючо й позитивно впливати на нарід?!... Чи не є це доказом, що люди, що тепер розложилися широко в Риманові, та хотять „реформувати" нашу українську Лемківщину, далеко, далеко не доросли до своїх гідностей, та до своїх важких, відповідальних обовязків?!... Бо не вирівнати неправильно й неслушно звільненій, канцелярійній силі її службової належитости, та допускати свідомо й з розмислом до того, щоби цією справою занимався цивільний суд, отже світські особи, це справді шкандал, до котрого хіба тільки „русская" етика й совість спосібні є допустити!...

Навіть звичайні, цивільні, світські особи мали й мають більшу пошану для духовного стану й високого уряду риманівських можновладців, як вони самі, бо розправу в повищій справі визначено на день 7. листопада 1936 р. в Риманові, отже на суботу, себто на час, коли нема майже ніякого руху, та такої фреквенції ріжних інтересантів в суді... Що риманівські правителі, котрі, предвиджуючи в суді свою наявну програну, пішли вже по неволі з повновласником покривдженої сторони на угоду, таким своїм поступованням і волоченнямся по судах, до решти компромітуються, то нас це зівсім не болить, ані нам це цілком не пошкодить... Просимо тільки наших людей, щоби взагалі ріжними, скандальними вчинками цього недоладного, риманівського видовища не гіршилися, але щоби держалися сильно своєї українсько-католицької Церкви, котра — дасть Бог — визволиться таки скоро на Лемківщині з під кацапсько-московської неволі, та буде спокійно й свобідно віддихати й розвиватися. Бо як минулося в давнині неодно вже лихо для нашого українського народу, так минеться, та щезне без сліду і ця осоружна, риманівська камариля!... Гартуймо, та удосконалюймо тільки наші моральні й духові сили у витревалости, постійности й боротьбі за наші релігійно-церковні й національні права, а ніякі чужі „адміністрації", хочби їх було навіть і сто, не будуть для нас Українців страшні й небезпечні!....

Риманівським знова можновладцям з поза дротяної „огради" пригадаємо при цій нагоді одну правду з катехизму для всегдашнього запамятання й примінення, а саме, що задержання наємничої заплати є гріхом, взиваючим о месть до неба... Радимо їм вистерігатися цього гріха, коли мають претенсію бути „учителями" народу!...

Юрко Бенкович.

—o—

ПРОТИКОМУНІСТИЧНІ ВІЧА В КАНАДІ.

Дня 4. жовтня 1936. р. відбулося в Вінніпегу друге велике протикомуністичне віче стараннням Братства Українців Католиків у Канаді. Явилось понад 1.000 осіб. Промовляли оо. Трух і Кушнір, ред. Данків, Гр. Кузь і полк. Вебб. Дня 27. вересня 1936 відбулося протикомуністичне віче в Едмонті, в Народнім Домі. Явилось понад 700 осіб. Предсідником віча був І. Ісаїв.

—o—

ЦЕНТРОСОЮЗ

Львів, ул. Зіморовича ч. 20/22.

поручає мила власного виробу до прання й миття з запахом, мило тоалетове (троякий формат), мило до голення; нитки з власній навивальні. — Занимається експортом: яєць, беконів, фасолі заграницю. Має на складі: штучні погної, насіння, господарські машини і приладдя. — Всі українські Кооперативи на Лемківщині робіть замовлення тільки в „Центросоюзі", Львів, Зіморовича ч 20/22.

Франц Коковський.

Від Сянока по Динів.

(Мандрівка півн.-східними межами Лемківщини).

Від Улоча їдемо через Грушівку до Руської Яблониці.

Сама **Грушівка,** віддалена від Улоча 4 км., мале, нічим непомітне сільце, 376 українців, 32 латинників, 13 жидів, одноклясова школа утраквістична. Національного життя ніякого.

Руська Яблониця — це також стареньке наше сільце. Має церковцю збудовану в 1691 році. Була це первісно двірська каплиця, що її зчасом перемінили в церкву. Збудована з ялицевого дерева і по кількакратних перерібках та добудівках вона змінила цілковито свій первісний вигляд. Тепер ця церква завдовжки 18 метрів, завширшки 6 і пів метра, складається з трьох частин т. зв. „бабинця", добудованого вже в новіших часах, середньої нави та престольної частини, що творить неправильний шестикутник. Захристію добудували мабуть у 1927 році, та в цьому-ж році церкву покрили бляхою. Головний престол містився давніше майже під самою східньою стіною, а по боках були ще два менші престоли, при яких правили Службу Божу. Іконостасу не було зовсім. Щойно коло 1880 р. тодішній парох о. Федорович подбав за будову нового головного престолу й іконостасу та усунув бічні престоли. Цікавіших памяток у церкві нема. Два заміжніші образи з цієї церкви — ікона св. Миколи, що довкола неї зображено чуда з його життя та „хустина св. Вероніки", що на ній намальована окривавлена голова Ісуса Христа в терновому вінку, приміщені тепер в музею „Лемківщина" в Сяноці.

При церкві в Руській Яблониці є цікава дзвінниця, яку творять дві липи, що стоять одна біля одної. На конарі цих лип сперли грубу півперечку та на ній завісили дзвони. Права з цих лип має в обводі 4 м., а ліва 4 м. 10 цм., в обводі, а проміру 1 м. 30 цм. Догадуються, що ці липи засадили ще тоді, як будували церкву, тобто около 1691 р.

По дорозі, що веде до Яблониці з Грушівки стрічав я високі верби, а їх грубість доходили до 3 м. обводу. В Яблониці здержався ще дуже старий та величній дуб. Росте він на стоці горбка, біля двора, 6 м. завгрубшки на висоті грудей людини, у промірі 1 м. 80 цм. Ще кілька років тому, було таких дубів два, але один із них спорохнявів і так хилився в бік двірського будинку, що при сильнішій бурі міг упасти та розбити будинок. Тоді властитель двора вирішив зрубати цього дуба та найняв до цього двох робітників. Вони стали пиляти дуба, та щоб робота йшла легче, один із них (хоч його перестерігали), поліз у дупло, в якому вигідно могло поміститися 2 людей і пиляв дуба разом із тим товаришем, що був назовні. Працюючи робітники не завважили, що дуб хиляється, аж ув одній хвилині дуб перевернувся та розломив на двоє того робітника, що був у середині дуба.

У селі, завдяки місцевому парохові о. Дмитрові Німиловичеві, находиться читальня „Просвіти". Нарід у селі бідний, живе з заробітків у дворі та з оренди двірського поля. Часами рибалкують також трохи в Сяні, що пливе нижче села.

Щоб використати день, переправляємося поромом через Сян. Відсіля півтора кільометра дороги до Кремяної, де зпоміж зелені дерев видніє баня церковці. Кремяна — це нині чисто польське село, останній українець помер там кілька літ тому назад. А ще пять десятків літ тому — там цілком інакше бувало. Існувала там колись самостійна українська парохія, переважали там українці. Аж прийшли роки 1880—1889. Щоб дістати грунт з парцеляції треба було бути латинником; нікому іншому грунтів не продавали. І тоді селяни перейшли масово на латинський обряд, покинули свою віру та національність. Тодішні дідичі, зокрема сестра фундатора кремянецької церкви, Цецилія Бобчинська та пізніші власники села Дидинські намагалися враз із тодішнім латинським парохом у Дидні, кс. Ромоцкім, захопити церкву в свої руки та переробити її на латинський костел. Йшла довга завзята борба, але нашому священикові, о. Пержилі, удалося вдержати церкву в наших руках.

Кремяна лучиться безпосередно з **Диднею,** сьогодні теж чисто польським селом. Там не напитаєте вже ні одного українця на 1500 душ населення. Колись і там інакше бувало.

Шість кільометрів на полудне від Дидні є село **Криве,** ще два км. дальше **Кінське,** та знову 2 км. на північ **Ютрилів** (урядова назва Вітрилів).

Кінське, Ютрилів і Криве творили колись окремі, самостійні греко-католицькі парохії, сьогодні тримається ще Кінське (680 душ), Ютрилів змалів до 250 душ, в Кривому вже тільки 57 душ.

Ютрилів і Криве перейшли масово на латинство в часі воєнної заверюхи, в 1914—1920 рр., коли наших священиків повивозили до Талєргофу, чи інших таборів смерти, а збаламучені москвофільством селяни рятувалися перед запроторенням до тюрми — переходом на латинський обряд. Не без впливу була й парцеляція. У всіх трьох селах школа з польською мовою навчання. В Кінськім існує та розвивається читальня „Просвіти". В тому селі населення досить свідоме, не помагають впливи місцевої дідички Марії І. шлюбу Новакової, ІІ. шл. Станкової. Сама вона робила колись карієру в львівському театрі, як артистка чи хористка. Потім одружилася з Новаком, що в часі війни торгував на велику скалу безрогами, купила село Кінське за дешеві гроші та по смерти першого чоловіка одружилася зо Станеком. Тепер забагла „робити рух у політиці" та — почала в селі пропагувати москвофільство. Оснувала читальню Качковського, сама вписалась в члени, та на отворення цієї читальні запросила навіть з Березова бувшого старосту й комісаря поліції. Тільки, що незабаром того старосту „усунули" з посади, а комісаря правосильним присудом сяніцького суду засуджено на 5 років тюрми. Від того часу не мала Станекова ніякої помочі, — а основана нею читальня ім. Качковського — нидіє.

Наступного дня ранком доїздимо до **Темешова.** Це село теж чисто вже латинське. Лише старі метрикальні книги переховані в Кінськім свідчать, що колись було й тут українське населення.

(Продовження буде).

—о—

У червоному царстві сатани.

Подаємо всім нашим читачам дуже цікаві та найважніше правдиві події з часів побуту в „большевицькому раю“ — нашого громадянина Дмитра Бобенчика, що недавно вернув під рідну стріху.

Дмитро Бобенчик, зв. Роговський, літ 48, родом із Залужа, коло Сянока вернув у жовтні цього року до дому, до своїх, які не хочуть тепер його приняти, бо думали, що він уже не живе. Вернув зі світової війни. В 1914 році, в зимі дістався до російського полону, як австрійський драгон в Ковлю ранений в ногу, з чеськими драгонами. У полоні був 10 літ — цебто щойно в 1924 році повернувся з чеськими відділами через Румунію до Чех. В Росії бував у Києві, Омську, Челябинську, у вижній і нижній Азії, на Уралю, на Байкалах, у Москві, Петрограді, Одесі, Тулі, на Кримі та відси передістався до Чех. У Чехословаччині заробляв на прожиток упродовж 12 літ як римар у Берні, Хусті, Мукачеві, Ужгороді та Рахова вернувся у родинні сторони. Римарства научився при чеському війську як австрійський драгон і в полоні.

Про свій побут в російській неволі оповідає ось що: По упадку царату, як большевики перебрали владу в свої руки, змушували його вписатися до компартії (комуністичної партії), але він не хотів, бо знав їх роботу і бачив їх потягнення, тому переслідуваний большевиками утікав з місця на місце, та через це перейшов майже цілу Росію. Перебув українську війну з большевиками, але до війська не голосився, бо був ранений в ногу.

Большевики забрали селянам усю землю; побудували для них всюди бараки, тому опустілі хати валяться. Всіх селян нагнали до тих спільних бараків і з цих бараків гонять їх безпощадно нагаями щодня в поле до роботи. Наставниками над ними всюди є жиди. Церкви понищили зовсім з них поробили магазини, стайні на коні, кіна, доми розпусти, театри, музеї, дзвони забрали до фабрик зброї. Православних попів по-части помордували, або разом з латинськими-католицькими священиками повивозили на Соловки, до ріжних концентраційних таборів, де вживають і примушують їх до найтяжчої роботи. У місті Казані бачив — оповідає — як сатюшки тягнули кораблі, при чому бито їх немилосердно.

Люди мруть з голоду, як мухи, деякі над морем живляться рибами і то потайки, щоб жиди не бачили; у часі великого голоду люди поїдали людських трупів; на свої очі бачив Бобенчик, на вулицях міст по 20, 30, 50 людських трупів — у зимі замерзлих, обідраних і голих, або в лахманах і босих.

З бараків виганяють жиди наставники робітників селян щоденно до робіт, окремо на сніданя, обід і вечеру — трублять. На снідання дають чай без цукру і 10 дека чорного гіркого хліба, на обід капусту, бульбу і пшоно — всього пів літри, разом зварене і 10 дека хліба; на вечеру чай і шма-

---

Юліян Тарнович.

Історичні памятки в західніх Карпатах.

Великі розміри декотрих городищ, що займають часом гектар і навіть кілька гектарів поверхні, вказують на значну великість громад, що будували ці городки. Вони лежать у сусідстві ріки, обведені круглим валом і звичайно поза ним мають ще другий вал, тільки неповний — він боронить слабшу, приступнішу сторону городка.

Будівництво оборонних городів начинається від другої половини XVI. до кінця XVII. століття, саме до пори, як татари перестають нападати на західні українські землі та тоді відпадає потреба удержувати заборол.

Племя, що замешкувало північні узбіччя Карпат в нічім не було залежне від своїх сусідів; воно рядилося власними українськими князями, гож в жаден спосіб не могло бути нащадками тих сусідів, що в X. столітті мешкали на підкарпатських долах.

Карта Польщі з 1000 року — цебто з X. століття, вказує на лемківський трикутник — хоч не дуже виразний, але якщо зважимо, що на згаданій карті не надто правильно подано віддаль між окремими містами, приміром Перемишль-Белз, або Краків-Тешин, то й само собою цей клин понижче Перемишля на полудневий захід — не міг інакше вийти на цій карті.

Великопольська хроніка (розділ XI) пише, що межі двох окремих — зглядно трьох країв кінчаються над рікою, що зветься Тиса, Тепла, зновже літописець Нестор пише, що в 981 р. князь Володимир вирушив проти племена ляхів і заняв городи на межі заходу з карпатськими окраїнами. Також чеський князь Болеслав II. дня 7. II. 999 р. сказав на смертній постелі, „лишаю межі держави, аж по гори, де повно городів, які находяться перед горами, званими Татри...“ Одначе в два роки по його смерти польський король Хробри здобув Краків і ціле підгіря: сандецьке й зататрівське аж по Дунай, а на сході аж по Сян. Але не так легко вдержати здобуті землі, тому цей король радше держався своєї загірської добичі в горах над Дунайцем і Попрадом — як природньої межі.

Врешті, коли зважимо, що інший польський король Лолеток видав у 1320 році оречення, щоб Сандеччани у торговлі з Уграми і містом Торунем не минали краковян, то виходило би, що він окремо трактував одних і других, тимбільше, що краковяни вже перед тим оминали Санч і то з пімсти. З цього мабуть скористав якийсь німецький лицар знад Рену та на горбку між Дунайцем, долиною й потічком, що бере свої початки зпоміж гір від Івкової, над високими берегами Дунайця й того потічка, збудував собі замок і побирав окуп від купців і подорожних. З високої вежі гляділа його сторожа — то на Дунаєць, — то на дорогу, чи не їде який купецький віз, або не пливе яка навантажена тратва. Кожного купця й подорожнього придержували та забирали від його окуп: або бочку вина, або відповідню міру сукна, остру шаблю, або іншу вартіснішу річ.

Такі оборонно-зачепні замки скрізь були в західніх Карпатах. Гори не були заселені, до того ще вкриті буйним віковічним лісом давали найкращий захист перед нападами різних волокит і розбійницьких ватаг.

(Далі буде).

ток хліба, або чай і смердячу рибу. Худоба — коні, корови, все казьонне „штатне". Деколи за дуже пильну працю, кровю зрошену, додають жиди на одну рідню 3 пуди зерна посліду на цілу зиму, але не всюди, краще збіжжя вивозять до чужих країв, щоб показати, що в них господарка процвітає... Як хто обідреться, то дістане на картку в „казьонній лавці" драптиве, цайгове, з кропиви убрання й то не все; хто дістатне блюзу, то штанів не дістане — хто шапку, то не дадуть йому обуви, а як вже дадуть обув, то знову шапки не дістане — навмисне, щоб у цей спосіб знущатися над безборонним, виголодженим селянином. Так роблять жидівські посіпаки в цілій большевицькій країні.

Сільські хати по більшій части спущені, порозвалювалися, погнили, бо ніхто ними не журиться. Корови і коні ледви держаться на ногах, огноєні, кудлаті, бо селянин не дбає і не хоче ходити коло своєї тварини. Як робітник не хоче, або не може працювати, бо слабий і голодний, то його без суду розстрілюють, хіба, що лікар ствердить наглядну хоробу. Але й лікарі майже всі жиди, тож не має милосердя для безборонних селян. У бараках живуть разом чоловіки і жінки, всі хлопці й дівчата, разом також ночують. Тому 12—13-літні діти ще дівчата не рідко приводять на світ потомство. Кормлять його своєю груддю всего два місяці, відтак женуть цих молодих матерей до робіт у полі, а дітей забирають від них до спільних приютів і там старі дідугани або старі баби, що нездібні до праці в полі, опікуються „казьонними" дітьми. З цих дітей виростають опісля фалянги молодих, безприютних обідраних волокит-жебраків; злодіїв, бандитів, яких ловлять і масово вивозять залізницями на Сибір, де вони звичайно гинуть зі зимна і голоду, а їх трупів закопують як худобу у спільних ровах.

Вінчань, ані похоронів немає, — цим ніхто не журиться, там людину вважають гірше від робучого скота. Молитися не вільно, хіба нишком у полі при праці, або на дворі, так, щоб ніхто не чув і не бачив, бо за це бють нагаями немилосердно жиди або москалі азіяти. Найбільше є безбожників і суботників, що святкують суботу — і це теж наглядно вказує, хто сьогодні паном у большевії — (а в нас хто святкує суботу? — прим. складача), але за спільні сходини бють і карають тюрмою. Бога висміювають, видумують ріжні нісенітниці, щоб наругатися з Христа і Матері Божої.

Кожний жовнір-большевик, комсомолець і комуніст обовязково мусить мати знак на шкурі на грудях з лівого боку — большевицько-жидівську звізду, а на лівім рамени серп і молот, бо без того всюди переслідують.

Люди, військо навіть дуже тужать за зміною режіму, як за спасенням; большевиків і жидів ненавидять, бо ті як бюрократи ситі, убрані, бавляться, їдять дорогі вибагливі потрави, гулюють-пють гірше як за царської влади — а народ стогне і ридає та вичікує помочі й спасення з того „клятого раю".

Замітка: Дайте перечитати ці рядки кожному, що мріє ще про „червону поміч", хай знає до чого веде жидівсько-комуністична пропаганда.

—o—

Не буде мені — хай не буде й тобі.

В селі Чорноріках, короснянського повіту є дві школи, польська і українська, скількість українських дітей значно переважає. Мимо цего поляки мають гарну поверхову школу, а українці „дусяться" в домі Возняка. Чому саме поляки мають таку велику та гарну школу? На це легко можемо відповісти; вони сподіються, що вкоротці українську школу зліквідують, а прилучать до своєї. В тому ділі помагають їм самі селяни, але з „русского" табору. Заходить питання — в який спосіб?

В українській школі вчила учителька українка, яка ще на велике диво задержалась в тому селі, бо по інших селах вже трудно стрінути, або і зовсім не стрінете української учительської сили.

Отже ця учителька згідно зі своїм становищем виконувала своє завдання. Та се було не на руку „русским" і вони почали старатися про свойого „русского" вчителя. Учительку перенесли до Ясениці, де працює її муж лікар, хоч вона мала велику охоту залишитись у Чорноріках. Русскі вже думали, що виграли справу, та на жаль не так сталось. На місце тої вчительки прийшов поляк учитель і вчить дітей по польськи. Поволі прийде до того, що ту школу зліквідують, бо нащо платити за помешкання, коли вже є простірна готова школа. А найбільше на тім стратить той, що найбільше хотів „русского" вчителя, „господин" Возняк, бо в його домі вже не буде школи, а він сам не потребує такого великого дому для себе самого. В той спосіб люди самі роблять собі найбільшу шкоду.

—o—

До установ, що устроюють забави.

Головна Рада Українського Протиалькогольного Товариства „Відродження" у Львові звертається цією дорогою до всіх українських установ в краю й закордоном влаштовувати всі свої імпрези без алькоголю і тютюну. Жаден нарід не зазнав стільки лиха від обох отрут, що український! За 1935. рік українці під Польщею пропили й прокурили сто пятнацять мільонів злотих! Жахливі цифри доходять до нас з Великої України, Закарпатської України й Буковини! Геть байдужість і зневіра! Закликаємо до співпраці все громадянство! Бемо на тривогу!

У Львові, в місяці жовтні 1936 р.

За Гол. Раду „Відродження"
Іван Костюк в. р.
секретар.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки D. M. C. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в **українській кооперативі**

„ДОСТАВА" у Львові Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч 20,
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Ще одна ластівка.

ДО ВІДОМА УКРАЇНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТАРНІЙ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ.

Недавно писали всі українські часописи про впроваджування в деяких селах на Лемківщині, нехрисіянського поздоровлення приміром в селі Щавне й Явірки, де мати боролася, щоб її шкільна дитина здоровила в школі учителів старохристіянським поздоровленням „Слава Ісусу Христу", а знову маємо новий виступ учительки, яка прийшла з початком цього шкільного року до Святкової великої, біля Крампної. У перших днях науки діти довідалися, що не вільно їм інакше витатися й прощатися, як лише „dzień dobry і dowidzenia". Більшість мешканців села спротивилася новим розпорядкам, щоб впроваджувати нехристиянські поздоровлення в молодечі головки дітей, та споминають часи, коли то в школі працювали п. п. Звірики; як то після їх всказівок і науки дитина — дівчина чи парібок переходячи попри людей гарно кожного здоровили згідно з нашими звичаями. Сьогодні, як стріне яке „молоде" на дорозі людину, або коли зайде в хату, не знає, що сказати перед вечером чи dzień dobry чи do widzenia, бо стільки лише навчилося в школі. Одначе деяким нерозважним батькам припало це до вподоби; вони радіють „моя дитина дуже вчена, вже знає по пільські гварити. Гей! Батьки! Матері! Чи ви подумали до чого це стремить. Перше усувають ці християнські поздоровлення зі школи, відтак ваша рідна дитина внесе цю „культуру" під вашу стріху — та усуне Христа з нашого життя. А коли дитина піде у світ і що зней буде, як вже тепер у маленьке її серденько впоюють засади, що можна жити без віри. Дитина така зістає безбожником і ціль свого життя буде бачити в поборюванню християнізму. Чому Лемківщина має виховувати ворогів Христової Церкви? Чи мало еще в Совітах терпить 160 міліонів? Чи маємо додати ще до того і Лемківське молоде покоління? Коли у ріжних краях Европи шарять культ Ісуса Христа — та закладають світські товариства, що ведуть борбу з безбожництвом і комуністичною акцією — тому теж і наш святий обовязок наказує нам хоронити наших дітей перед цими струями комуністичних наїздів. Справою нашої совісти є наказати дітям, щоб здоровилися так як це робили наші діди, прадіди славлячи Ісуса Христа!

Мати-Українка.

—o—

Шкільний плєбісцит за українською мовою навчання.

Справа укрїнського шкільництва це вічно отворена, ятріюча рана на українському орґанізмі. Українське громадянство ніяк не може погодитися з теперішнім нестерпним станом і безупинно змагає всіми легальними засобами до привернення прав українському шкільництву.

Такою законною формою боротьби за українське шкільництво є **шкільний плєбісцит за українською мовою навчання** на підставі закону з 31. липня 1924. р. Д. З. Р. П. ч. 79, поз. 766. і виконного розпорядку Міністерства Освіти до того закону з 7. січня 1925. р. Д. З. Р. П. ч. 3. поз. 33. По думці розпорядку Президента Р. П. з 29. листопада 1930. р. Д. . Р. П.З ч. 84., поз. 644. можна змінити мову навчання в якійсь школі тільки тоді, коли від останнього правосильного рішення шкільної влади в тій справі вже минуло 7 літ.

Звертаємо увагу батькам (опікунам) українських дітей у шкільному віці тих громад, де минуло 7 літ від останнього правосильного рішення про мову навчання в даній школі (отже в громадах, в яких те рішення датоване до 31. грудня 1929. р., або вчасніше), щоб по думці повищого закону і приписів своєчасно, а найдальше до 31 грудня 1936 перевели шкільний плєбісцит. — Зате в громадах, де дата правосильного рішення про мову навчання пізніша (вже після 31. грудня 1929), треба за шкільним плебісцитом підождати, доки не буде повних 7 літ.

Докладні поучення про те, як переводити шкільні плєбісцити за українською мовою навчання і як боротися з ріжними можливими зловживаннями при тих плебісцитах, є в книжці п. н. „Рідна Школа в ідеї і житті" (стор. 63—86 і 176—177), де подані також зразки жалоб, рекурсів і т п. Книжка коштує 2 зол.

Для переведення шкільного плебісциту за українською мовою навчання треба приписаних шкільних деклярацій.

Книжки „Рідна Школа з ідеї і житті" і шкільні деклярації (по 3 сот. за штуку) має на складі канцелярія Рідної Школи у Львові, вул. Сикстуська 46.

ВЕЛИКІ РОКОВИНИ.

В дні 1. листопада ц. р. Члени Кружка „Сільський Господар" і Т-ва Руханк.-спорт. „Луг" у Вороблику корол. обходили святочно память другої річниці смерти одного зі своїх співосновників Впр. о. дра Романа Винницького.

При численній участи членів обох товариств, відпоручник Філії „Сіл. Господар" в Сяноці, Ковальський виголосив будуючу промову навязуючи до наших Національних Великих Роковин, через невтомну освітньо-культурну працю аж до Сьітлої Будуччини рідної Землі.

Потім обговорено ряд актуальних справ місцевого і загального значіння, так що Свято затяглося до пізної ночі. Свято закінчено повстанням з місць і однохвилинною мовчанкою та відспіванням українського Національного Гимну.

—o—

Дня 1. XI. ц. р. у парохіяльній церкві в Бонарівці о год. 2.30 відправив Впр. о. декан Іван Клюфас панахиду за поляглих Героїв при співучасти всіх членів Т-ва „Луг" та достойного гостя Д-ра Нички з Фриштака та Осипа Феника. По панахиді відбулася святочна Академія в читальні „Просвіти", получена з виставкою полтавської трагедії - „Зрада". На програму Академії склалися слідуючі точки: 1) Хор під пров. Костя Лиска відспівав пісню „Сонце заходить". 2) Промова Д-ра Нички. 3) Пісня „Широкий луг". 4) Деклямація Петра Качмарського. 5) Пісня „Засяло сонце золоте". 6) Промова Осипа Феника. 7) Промова Василя Качмарського. 8) Мішана орхестра відграла ряд пісень.

Дальше слідувала виставка „Зрада". Треба тут підчеркнути старання української молоді над вигладженням мови, та відіграванням своєї ролі. Мимо ріжних трудів і перепон, вони побороли те все, що виставка пройшла займаючо і гарно. Треба признати в тому працю Костя Лиска.

Під кінець відспівано національний гимн.

Свій.

Всі письма й листи адресуйте „Наш Лемко" Львів, Зіморовича 2.

Штудерна рипирац'я.

(Лемківським говором).

Розмайті людиска поплітали, але напевно то нихто не годен був знати, што ся стало Юркови Терпячому, ци го дахто прешов, ци го дашто натхво, ци што юж за кара Божа, дост на тім, же вросва му на голові гирча така велика як солотрук.

Зразу то була лем така собі маленька, як сливочка гирчечка, але зчасом росла штораз то більша.

Засмутився Юрко не кусіська том фрасетном гирчиском.

Прібував на що прикладати шитки, які лем му живні дохториска пляйстри казали прикладати й заживати, та тото нич не помагало — гирчиско нич ся не меньшало, лем іщи дальше росло, а блищалося на голові, як дакий лендариско.

До того іщи людиска, в селі, як людиска — змерзілися тим лікуваньом гирчиска. Шелеячину пискували про тоту Юркову хвороту. Та найбільше завзялися на Юркову булету сельски доцяпники: — Юрку, як там гирча? Юрку, як там то? Юрку, як там сьо? — вижґірялися, а врешті назвали Юркову гирчу кацапом і од того часу інакше не речут лем: — Юрку, як там кацапская пошесть?

Не до витриманя юж було з тим шитким Терпячому. Ту гирчиско долігат чловекови, а ту іщи доцікають, же ся волочит, — і вірит — по таких „дохторях", што не лічат, лем калічат.

Видів Юрко же є злі, але не знав іньшого виходу, лем іщи раз удатися до свого старого дохторя. Най юж раз дашто на тоту гирчу радит, бо так дальше не годно бити.

А як юж тепер нич на ню не порадить, то дармо. Треба буде з том сквером во віки віков ходити.

Але й од той візити не било Юркови жадного світонька. Плянтався коло хижи, як дакий сомариско.

По якисим часі такой марудерки пішов Юрко на ярмарок до зажидівленого містечка. — Ту зачепив го якісий пролетар — казався звати Якубом:

— Господазу, а ляцеґоз так ходзіце кеї боцян по лонце?

— Ой, чловече, така на ня біда, што юж сам на себе звий — одрюк Юрко.

— О, ля Бога! А цуз то такего? — заінтересувався Якуб.

Оповів Юрко Якубови цілу свою печаль і вказав на гирчиско.

Помацяв Якуб Юркову гулю і гварит:

— Віце ви цо?

— А што?

— Кей сцеце, то я вам за том гуле порадзен.

— Порадиш?

— Порадзен.

— А кілько будеш хтів за то, што порадиш?

— Не веля. Даце мнє пул злотего?

— Дам. Штожбим не дав.

— Но, кей так, то пуйце гаф.

Пішов Юрко з Якубом до якисой хамороди і сів на вказане пачиско. А пак, ани не мав часу врявкнути, юж му Якуб префайтнув кляпачиском гирчу на двоє.

— Но, зробйоне! — гварит Якуб. — В дому се посмаруєце ране спіритусем і за тидзень естесьце зупелне такі сам як і кождей інни цвек.

З радости, што юж раз позбувся печали, заплатив Юрко Якубови за рипирацію не пів, а цілого злотого, та іщи поставив кватирку „виборовей". Для себе купив оссмочку й кунтетний з уданої рипирації почлапав ґу хижи.

Предчасна була Юркова радість. Минув тиждень єден, другий, третий, а Юркова рана нето, штобы ся зачала ґоїти, але іщи розкислячилася і стала печи не до витриманя.

— Што ту тепер буде? Што буде? — преймувався Юрко.

На тото щесьце надійшов Тельофій Мудрий, што то в книжках бабрат і за народом тримат.

— Ой, — гварит, — Юрку, ганьбилибистеся з том „хоробом" так калікувати. Юж найбільший час, штобисте покінчили з тима вашима дохторами, што вас живцьом катрупят, а вдалися до правдивого лікаря, а тот вас з той хворотиска цілковито виратує.

Послухав Юрко Мудрого і удався до того дохторя, што му Мудрий вираїв. А тот узявся зарас до лічиня: Вимив, вичистив рану. Потім рану зошив, замастив, забандажував.

— Маеш щастя, чоловіче, що хоч і тепер ти прийшов, бо вже направду було коло тебе дуже планно Та ліпше пізно як ніколи — закінчив дохтор бесіду.

За короткий час Юрко виздоровів. І такий по тій хворобі зробився, якби наново на світ народився. Тілько часами пригадує си свою хвороту: — Ей, який же то був з мене бортак. Так єм ся того правдивого дохторя бояв, як чорт хреста. А шитко лем през того, жемя так отурчили тоти стари дохториска, штом нияк не годин був вирватися з їх пазурисків на вільний світ.

Гриц Босий.

Нові книжки.

Ю. Каменецький: „НА РОЗДОРІЖЖІ" або „ЗА І ПРОТИ АЛЬКОГОЛЮ", Львів 1936. Стор. 80, ф. 16. Видання Українського Протиалькогольного Товариства „Відродження" ч. 26. Ціна 80 сот.

Знаний пропаґатор абстинентської ідеї, проф. Ю. Каменецький дав у згаданій книжці нову зброю для успішної боротьби зі злощасним налогом алькоголізму. В живій і приступній формі обиває він цілий ряд хибних поглядів, нерозумних пословиць та пересудів і дає сильні аргументи за повною тверезістю. В книжці є багато гарних прикладів та цінних висказів визначних людей, що дуже добре надаються довикористання при виправі-вуванні рефератів. Ця книжка заслуґує на якнайбільше поширення.

Евген Головін: „РІДНА КРОВ, сценічна картина в 4 діях, Львів 1936. **Накладня Михайла Таранька**, Львів, ул. Зіморовича 2, сторін 44, ф 3. Ціна 1.80, з пересилкою 2 злоті.

Річ діється в 10 літ по світовій війні. З полону вертає до своєї хати Степан, його вдома не пізнають. Він застає свою дружину Олену замужню за другим чоловіком Яковом, лишається на своїй господарці наймитом. Тяжко працює та приглядається всему, що діється в хаті й селі. Терпить, одинокою його розрадою його дочка, уродлива красуня Ганя. З нею хоче женитися побережник Ведмедюк, але вона любить Василя. Це все знає Степан, рідний батько Гані. Коли вітчим Яків змушує Ганю вийти за побережника, в хаті вже свати, тоді Степан, що досі мовчав, стає перед побережником і Яковом та каже: „Не я наймит, а ти наймит! Я ту господар! Я перший чоловік цієї жінки. Я рідний батько тої дівчини!"

Сценічна картина дуже гарна, всі Аматорські Кружки повинні купити собі до аматорської біблїотеки та виставити її на сцені.

Юра Шкрумеляк: ВЕРТЕП „ТРИ КНЯЗІ В ВИФЛЕЄМІ" (князь Володимир, гетьман Мазепа й отаман Петлюра та інші особи), ціна 60 гр. — 2) ВЕСЕЛИЙ ВЕРТЕП „БІДА В МІШКУ" — ціна 40 гр. 3) ВЕРТЕП „ГОСТІ З ВИФЛЕЄМУ" — ціна 40 гр. — 4) НАЙНОВІШИЙ КОЛЯДНИК, зі старими й новими колядами, з веселими колядами Івана Сорокатого і дитячими колядами, ціна 80 гр. — Книжки висилається по отриманні належитости. Хто замовляє відразу 5 книжечок (і присилає належність), дістає 6-ту даром. Адреса: **Юра Шкрумеляк, Львів, ул. Гофмана 18**, (переказом, або чеком ч. конта 506.944).

—o—

ПОСМІЙМОСЯ КАПКУ.

— Чом ти спиш в окулярах на очах?

— Бачиш, маю такий короткий зір, що без окулярів не можу пізнати сеся, що мені сняться.

В аптиці.

— Пане аптикарю, дайте мені іншу трутку на щурі, бо та, що я купила тому тиждень, не смакує щурам і не хочуть її їсти.

— Не можу, бо як лише зроблю смачнішу трутину, то зараз аптичні хлопці зїдять.

В гміні.

Війт лає громадського поліціянта. — Я вас прожену! Не хочете працювати, то не дам грошей! Я можу робити за „гонор", а ви за гроші — ні?

Поліціянт: — Га, пане вуйце, кожний працює за те, чого не має.

„Народна Торговля“
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Ст. В.: Від Вас домагаємося основніше оброблених статтей, хоч великий поступ уже між першими Вашими працями й теперішніми. Але вчитися та якнайбільше читати — читати — і ще раз читати, одначе цінні книжки — дуже Вам радимо. В справі дівчини напишіть листа до Української Жіночої Кооп. „Труд“. Книжки вислали. Гаразд.

Вп. Т. Яворський: Листа одержали; так мало маємо місця на актуальні справи, що мусимо здержатися з поміщуванням віршів. На жаль не всі ще стряються приєднати нам бодай поодному новому передплатникові, щоб ми могли видавати що тижня наш часопис. Привіт.

Вп. Денис Ільчишин: Ваші бажання сповнили, але й Ви подбайте для нас приєднати нових передплатників; Ваші писання держимо в течці, як будемо видавати тижневик, тоді використаємо. Щиро Вас здоровимо.

Вп. Василь Хомко: Подання вислали до Школи. Знимка темна, не піде. Прикро нам, що не всі вивязуються зі своїх обовязків. Бог з нами.

Вп. В. Кашицький, Костева: В дозву переслаємо до поданих Вами осіб, надрукувати її не можемо, бо мало маємо місця. Краще було б таку відозву дати до Нар. Справи, що виходить кожного тижня й має багато місця. Привіт.

Вп. Росточани: Якнайточніше висилаємо Всім часопис, тому реклямуйте й ще раз реклямуйте на почті в Лабовій. Якщо реклямація не поможе, напишемо до Дир. П. і Т. у Кракові. Шлемо Вам братні привіти.

Лемківське дзеркало.

Послухайте, любі сестри, браття, — маємо для вас новину: Щоб розважитись нам у зимову днину, щоб вечорі не тяглись і смутком не гнало, — відкриваємо ось тут „лемківське дзеркало“.

Не журіться, що вам їсти забракне зимою; або збіжжа вже не стане, — тягніть тоді бандуркою.

А мед, яйця, курку, гриби везіть жидовині, — набивайте за півдармо кармани юдині.

Візьміть перше місто зкраю: від жидів аж „цясно“, але кожний проживає на чуд — красно.

Масло, курки, гуску раз-у-раз жидовина заїдає, ходить повбирана, про біду не знає.

Одні жидки „гройсе-пурец“ вдають, ані розмовляти, — другі вам облесно комуну впихають. А так вміють вговорити, а такі вам хороші; кінець — вас беруть у кримінал, вони дальше гроші...

Ви йому робіть, що хочете, нявіть на голову, а жид дмухає вам далі в очі полову.

Добру раду дати? Як позбутися тої воші? — Непродайте нічо жидови за ніякі гроші. Ані в нього не купуйте — хочби і дрібниці, залишаться з хмари жидів самі одиниці. Тоді всі заберуть свої манатки, завдадуть собі на спину та помандрують у свою Палестину...

Бо з чого вони живуть, будують свої палати? Чи не з нас, що тягнем для них, що лиш під руку попаде, із нашої хати?!

Так розкриємо всяке лихо раз голосно на всю хату, а раз тільки тихо, щоб зажили в хаті мило, батько-мати, сини, так писати буде

кум Чмелик Гаврило.

—o—

Українські селяни зі своїм о. Пароxом перед церквою в Туринську.

Хочемо видобутись з темряви й біди.

Наше село Явірник, віддалене далеко від Команьчі — правдиве гірське село. Розлога гора ділить наші хижі, порозкидувані посеред лісу так, що дехто чужий міг би здогадуватися, що в нас немає культурного підйому, що наше село спить і не цікавиться нічим. Але такий дуже помилився би. Помимо дійсно злої лучби — маємо в селі гарно ведену нашу українську кооперативу, що міститься в Народньому Домі зі сценою. Наші селяни дуже радо горнуться до культурної праці та піднесення своєї господарки, одначе в нас заслася в школі „птиця“, що за її старанням не позволено нам заснувати ані читальні „Просвіти“, ані теж кружка „Рідної Школи“. Як довго ще так буде, самі не знаємо. А село хоче вчитися, пізнавати свою правду і свої права.

Може б пан інспектор у Сяноці поцікавився великою культурою пані Дроздової, що стоїть на перешкоді в розвитку культурного життя села.

Господарі.

До наших передплатників.

З попереднім числом вислали ми деяким післяплатникам окремі пригадки, тому прохаємо їх ще раз: 1) **Скоро вирівнати всі залеглости у передплаті. 2) Вплачувати передплату на новий 1937. рік. 3) Вирівнювати належність за „Ілюстровану Історію Лемківщини й Українське весілля на Лемківщині“.** Хто досі за книжки не заплатив, повинен це зробити в найближчому часі.

Памятайте, Рідні Брати на Лемківщині й в Америці, що від Вас залежить доля Вашого часопису, тому сповніть совісно свій обовязок супроти нашого Видавництва.

Адміністрація „Нашого Лемка“.

—o—

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло“ Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

По конфіскаті наклад другий.

Наш Лемко

РІК III. Ч. 24 (72)

Львів, 15-го грудня 1936.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

У пошані для Матері-Просвіти.

Сповнім наш національний обовязок.

До Хв. Виділів усіх Філій і читалень „Просвіти", до Вп. Збірщиків „Дару Просвіті", до всіх Вп. Членів і прихильників „Просвіти" та всього Вп. Українського Громадянства в краю і поза краєм.

Із почуттям великої прикрости повідомляємо, що влада — з уваги на зорганізування збірки на Зимову Поміч для безробітних у цілій польській державі до 15. січня 1937 року — **відкликала теж і свій дозвіл на переведення традиційної публичної збірки „Дару Просвіті" в грудні цього року.** Тимто зорганізована вже й підготована в краю прилюдна збірка датків „Просвіті" на збіркові листи та до замкнених пушок — **відбутися в грудні не може.**

А проте — тимбільше памятаймо, **що грудень — таки місяць „Просвіти".** Памятаймо, що день 8. грудня — один із найбільших і найважніших днів цілої Української Нації. А зокрема цьогорічний грудень іще тим важніший, що з ним стаємо вже **на порозі великого 70-літнього Ювилею „Просвіти".**

Сьогорічний грудень незвичайний, отож і постава громадянства до нього мусить бути гідна.

Товариство не має права в цьому місяці збирати прилюдно так конче потрібні жертви на „Дар Просвіті", **але всі українці мають право сповнити свій національний обовязок супроти „Просвіти", коли хто хоче і як хто хоче.**

Самочинних жертв на розбудову й посилення освітньо-виховних змагань „Просвіти" не забороняє нам ніхто. Такі пожертви повинні плисти безупинно.

Вступаймо масово в члени Матірної „Просвіти"!

Вирівнаймо до кінця грудня залеглі членські вкладки!

Створім один могутній просвітній фронт!

Філії й Читальні! Сплатіть у цьому місяці **свої зобовязання** супроти своєї Централі. **Сплатіть усі свої залеглости:** за вкладки, за передплати видань „Просвіти", за рати за книжки!

Читальні! В грудні уладжуйте скрізь величні „Свята Просвіти", а ввесь дохід із них шліть негайно до Матірної „Просвіти"!

Нищення Українців на Лемківщині не устає!

(Безправне усунення пароха-Українця з парохії. — Назначення на його місце москвофіла, котрому вся парохія перейшла на російське православія!...).

Саме декретом „курії" з дня 17. листопаду 1936 р., ч. 3630, усунено насильно й безправно з парохії у Королику Волоським коло Риманова довголітнього (від 1913 року!...), місцевого пароха й українського душпастиря, Впр. о. Михайла Фуґлевича, відзначеного крилошанськими відзнаками за Перемиської Церковної Влади, та першого адміністратора риманівського деканату. Усуненому проти всяких засад приличности й здорової льоґіки, та виразно всупереч обовязуючим під тим оглядом приписам **канонічного права,** а одиноко лише на підлі денунціяції й клевети москвофільських прихвостнів Риманова й всемогучого тепер Дошна, — Впр. о. Михайлові Фуглевичеві призначено завідательство в Камяній, грибівського деканату, котрої мешканці перейшли в 1927 р. в цілости на російське православія!... За те на місце Впр. о. М. Фуґлевича призначений на душпастиря в Королику Волоським о. Николай Білинський з Камяної, ряний москвофіл, що так „пильно", так „солідно" й так „ревно" „утверджував" свою парохію Камяну в католицизмі, що вона в 1927 р. зайшла — і то буквально в цілости аж до „істиннаго", російсько-московського православія!... А тепер мав би там каратися й безвинно покутувати зруйнований матеріяльно, та покривджений й обиджений морально Українець-священник і відзначений парох, котрий в найтяжчих хвилях москвофільсько-схизматицької аґітації на Лемківщині задержав свою, парохію в цілости при Католицькій Церкві!...

Так отже з наявною шкодою для Католицької Церкви **викидається безпощадно й безмилосердно проганяється — і то ще тепер в зимовій порі — з парохії довголітнього й заслуженого пароха-Українця, а призначується на його місце москвофіла**

Бо якжеж потрапить провадити в щиро-католицькім дусі цю парохію той, що своїм душпастирюванням вже одну парохію запровадив до схизми?!... Але за це той новий москвофіл — парох зможе бути помічним, услужним й користним в пособлюванню й ширенню москвофільського руху й капансько-московського духа в парохії!...

Вони бажалиб, окружити Риманів самими ряними москалями, щоби при їх помочі лекше їм було нищити в тій околиці українство, а насаджувати на його місце політичне москвофільство по парохіях...

Партійна, москвофільська кліка так вперто завзялася тепер на Королик, що навіть інтервенція місцевого, латинського пароха, Впр. о. Павла Смоченського, в „Здрою" в обороні о. Фуглевича нічо не помогла!... А цього, що діється в Королівським Вороблику, де — на знак протесту проти партійних, москвофільських виступів місцевого душпастиря-русофіла, знаного всім з його діл о. Івана Полянського — навіть 10-теро людей не прийде на святочні, чи недільні Богослуження до церкви, цього риманівські „адміністратори" не бачать; ані на це не зважають!... Отже яка міра, яка справедлимість?!...

Тому апелюємо до Вищих Церковних Властей, які мають нагляд над апост. адміністрацією, щоби чимскорше, поки ще час, занялися тими справами!...

Передплатники зі Злуч. Держав Півн. Америки і Канади вже присилайте передплату на 1937 рік.

Юліян Тарнович.

Голос землі.

Моїм ровесникам братам у горах.

(Лемківським говором).

Безумом ся тото валяло по хижи. Лем сього раз нанашка Медакови подарили му кукевча. Тівко г нього шиткой било гтіхи.

Пішов би до паничів до Тарнавки дакой ксьонжча вимолиґати, кой гин білий гава, жажер би гортанку достементно. Ищи би ся пак мама вадили, ци дзідзьо вижґіряли — хто по нім буде ярки пильґнувати? — Деска люцки дітиска до ґаздівки ся пригортают, а сес лем за якимаси ся кривульками на-віч зводит. Витріщок — якиси чудачиско чудернацкий, ґмурат по папір'ю, аж озме и схарцне. Ходзи гласна дітина — кой привержок такий неґаздівский.

Вічним віком спорікала так Дмитруньова мати, скорбилася на свого єдинака.

— Вей, та кумо, та вержте ксьойжку під чилюсти, няй там згорит. А його ватрайком по гудзиченяти гарді поплясуйте, то ся го одрече нечистой — оодай му пек з панами.

— А можисте, кумонько, на дакотрого сендзього приздрілися, кой ся вам під утробом вилігав? Няй би ся яж така пиня виродила — пещесна годино...?

Ищи позаліньского року, як лем сонічко пригріло дакус Гудівки, казав Митро Ярецкого Ваньови дождріти ярок, а сам поза хижи, жиби мати ни виґіла, за ксьойжечков ся вибрав.

— Ніт, не боявся коло каплички, ани білой пані не виґів; а г річках нияка богиня лахів не пере; над Соколисками не било маскаля, што ся г війну зо сіном гин запотрочив, ани пак біля ксенжой грушечки нияких косярів не зачув, — ба, реку й гава лем хвостом мирдав, а ксенжий Люлек тівки мат — скрині повнюсі шилячини — з визорунками і без, з чячьками, дурковаиой і писаной.

— Не лем ксьонжечку дали, але и папирів і писальце й кадучок такий як дзеркальце, краснюсій як пава.

Од тодиль Митруньо гтяж над колечками і кривульками сьліньчав.

„О"— то такой — як од ока, а кет до того колечка доставиш назіпак кривульку, бо буде „а"; зас дві кривульки напросто і хвостик то пишеш „ли", три — то „ги"; як ярмо, што на сійки, але без крутівок дає „жи"; сама паличка з підпірком і крапком зробит „і", дві „и", три „ши"; бривітер чудасія й з того бисіда, а пак погодивше писаной.

— — — — — —

Кара за українські шкільні підручники.

ДО УКРАЇНСЬКОЇ ПАРЛЯМЕНТАРНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ.

Господар Іван Піх, замешкалий в селі Лосе, новосандецького повіту, почта Лабова, дав своїй дочці Евгенії, шкільній учениці, 90 грошів, щоб купила собі до науки шкільний підручник або буквар.

Коли вона купила в школі буквар і принесла до хати, батько її взяв книжку до рук, переглянув і на своє велике диво, хоч він сам українець-лемко і добре знає українську мову, зокрема лемківський говір, найшов у цій книжці багато незрозумілих слів. Тож слушно прийшов до переконання, що такий буквар не надається для його дитини; тому спровадив собі просто зі Львова з української книгарні „Просвіта" книжечку-буквар, апробовану шкільними властями до вжитку в народніх школах і з цего букваря сам навчав свою дитину в дома.

В половині жовтня відіслав Іван Піх старшою своєю дитиною, ученицею IV. відділу куплену книжку т. зв. „лемковський буквар" місцевій учительці з тим, що на його думку з такого букваря небагато навчиться мала дитина, як її змісту старша грамотня людина не розуміе.

Учителька приняла буквар і сказала дитині, щоб її батько (Іван Піх) зголосився слідуючого дня особисто в школі.

І дійсно Іван Піх пішов другого дня до школи, де його в приватнім мешканні приняла місцева учителька. Вона повідомила Івана Піха, що в кімнаті є шкільний інспектор і запросила його до середини. Інспектор з Нового Санча зачав розмову з Іваном Піхом на тему лемківського букваря. Іван Піх заявив, що він, як добрий батько, радо посилає своїх дітей до школи, пильнує, щоб його діти добре і взірцево поводились у школі й поза школою та сам у вільних хвилях помагає своїм дітям у науці. І тому він сам мав нагоду переконатися, що його дитина, хоч як пильно прикладається до науки, одначе з лемківського букваря нічого не година зрозуміти, а тим більше навчитися. Дальше Іван Піх заявив, що, хоч він сам родовитий Лемко, то всеж таки не знає значіння слів, поданих у букварі та в доказ цього навів ці незрозумілі слова.

Ціла розмова була ведена в дуже спокійному тоні, але інспектор не дав рішаючої відповіді.

Щойно 25. XI. ц. р. одержав Іван Піх старостинське карне оречення, яким покарано його гривною 100 зл., з евентуальною заміною на 2 тижні арешту.

Таке саме карне оречення прислано Романові Стащакові теж з Лосього, що також відніс учительці лемківський буквар — але сам особисто, одначе з шкільним інспектором не бачився і не конферував.

Іван Піх і Роман Стащак, оба переслухані в старостві заявили, що лемківські буквари є незрозумілі для шкільних дітей і тому вони віддали ці буквари учительці.

Натомісць оба спровадили своїм дітям буквари зі Львова, які Львівська Шкільна Кураторія затвердила й поручила до вжитку у всіх всенародніх школах.

Те, що свідомі батьки, Українці-Лемки дбають за належні шкільні підручники для своїх дітей — так правно, як і морально цілковито обосноване. Чи є такий батько, що бажав би своїй дитині шкоди?

Дальше не лише самі батьки шкільних дітей на Лемківщині знають, що видані лемківські буквари суперечать шкільній освіті, але також і научителі не можуть відповідно провадити науки в школах на Лемківщині з таких букварів, що родовитому, освіченому Українцеві Лемківщини незрозумілі.

З цим числом висилаємо розрахункові перекази і просимо скоро вислати передплату на 1937 рік, як також залеглости за 1936 рік і за книжки.

Українці-Лемки

Видавництво „Світ Дитини" перенеслося на вул. Зіморовича ч. 2.

Ківка раз біжав ищи Митрусь до єґомосця, але ходзи з лісочок орі-хових, не з лозини, бо од лозин ягоди гіркнут — вигородив, виплетав шварний кошичок і по нозґрич-ках самих опалінок, як малиновий овоч, ягід нашипляв, бо си не годен ищи бив сам раду дати з деяком азбуком, стареньки Отец духовни в Тарнавці докус го на просту дорогу звели. И до читаня й до писаня. Бо ся го навчаня хапало, як цьвачок до маґнесу.

Што пак сталося з Митром, шитки знате. Нич цудовного, лем вирюс, остаткувався и зато, што в селі од віченьку ніт, не било чкоди — деякой лем букартя — сьой Митро понавчавав писаного і дуркуваного, як борже сам себе; але лекше, бо спусіб простий ґу науці нашов.

Тівко лем шиткого. Дивуєтеся люденькове боски, — одкаль ся вам зяло такой чудесне хлопя?

А гварите, што Вислік ріка не єден краснюсій як димаєнт каміньчик вигорне, лем кой го ник не дозрит, — а сесе вам хлопя людской — не тварь.

— Ех, ти сьвата землице, наша ти лемківська мати; сила Ти таких чудачків повиводила, што ся вилонили з Твойой перси і кормиш нас ярим хлібом. Твоя сьвата грудь кровю й слезами скупана, Тебе ани за морями — далекими дорогами забути не годен. Твоя чарівна сила крила до лету дала неєдному і Михасеви Н. зі Синева, Микольцьови П. з Вислочка, Ваньови Г. зпід Маґури, Степанкови В. з Вороблика, Мількови П. з Ростоки, Миринови З. з Бонарівки, обом Семенам з під Яворини й іншим та іншим.

Лем божого Ти зерна не година у Бога заскарбити... Чорне гайвороня, гавідь душу Твою поганить... — ніт не буду дальше писати.

—o—

Святий Миколай їде...

В небі метушня і рух,
Янголята працю мають:
Білий тріпають кожух
Для Святого Миколая.
Інші лагодять санки,
Навантажують в них дари,
Запрягають два шпаки,
Розсувають сиві хмари.
Сів вже в сани Миколай,
В мітрі й теплих рукавицях
— Гей, янголе, поганяй,
Щоб на землю не спізниться!
Сріблом сяє з неба путь,
Мигають зірки мов іскри,
Коні вихром так женуть —
Ще бистріше шлеться вістки...
Вістки чемним діточкам,
Що ждуть Гостя нетерпляче:
„Діти, радість лине вам! —
Хто нечемний був — хай плаче!"

Ярослав Вільшенко.

На яку ціль ходити з колядою?

Гарний, християнський звичай ходити з „Вертепом" і співати коляди по хатах, дуже часто використовують, або якслід неосвідомлені поперебирані молодики, або ті ти деякі нарочно підшиваються — мовляв — ми колядуємо на Рідну Школу, Просвіту чи теж Церкву, але гроші з коляди забирають собі пізніше; та що ще гірше й карігідне — заходять до Абрума й пяничать цілими вечорами.

Не хочемо писати про це, якто в минулому році до одного села зайшли поперебирані колядники й колядували на свою церкву, хоч ніхто цих грошей пізніше не бачив. знов у другій місцевости позашкільна молодь пішла аж до міста між наших громадян і там колядувала на Рідну Школу та не переслала коляди Рідній Школі, одначе виразно заявляємо, що ані цього року, ані на майбутнє не будемо терпіти таких починів і строго будемо всіх пятнувати, що виломилися би зпід загального правила — **колядувати виключно на Рідну Школу.** — Тому всі, що хочуть розвеселити село колядою й чесно сповнити громадський обовязок — повинні вже тепер зголоситися у своїх українських Душпастирів, замовити собі повновласть і листу з Рідної Школи та цілий дохід негайно по коляді обчислити, овес чи інші дари продати й всю заколядовану квоту переслати до Рідної Школи.

Не маємо врешті нічо проти того, якщо українська дітвора піде по коляді на закупно дитячих книжечок або зразкових дитячих бібліотек, бо це теж виховна ціль — одначе ще раз заявляємо, що в противних випадках не будемо винувати дітей, лише батьків цих дітей, що колядували би на зайві або пусті цілі. Назвища таких надрукуємо грубим друком на першій сторінці на вічну ганьбу і стид, що їм всенародня установа байдужа.

Віримо, що таких не буде. Отжеж ладім вертепики з колядою Рідній Школі.

—o—

Українці на Лемківщині!

Передплачуйте для своїх літей одиноку найкращу й найдешевшу ґазетку **„СВІТ ДИТИНИ"**, яка виходить раз на місяць і має крім багатьох научних оповідань і новинок, багато цікавих і гарних образків. — Передплата на цілий рік **4 зл.**, а квартально **1 зл.** — Для Америки і Канади **1 доляр.** — Гроші і замовлення посилайте на таку адресу: **„СВІТ ДИТИНИ", Львів, ул. Зіморовича ч. 2.**

НОВИНКИ.

Картки з побажаннями — оплачується як друки. Картки святочні, білети візитові з побажаннями, поздоровленнями, подяками і т. д., висловленими найбільше в 5 словах (невчислюючи слів підпису і дати) оплачується так, як друки т. є. 5 грошів. Та знижка, яка обовязує в цілім році, набирає особливого значіння в часі Різдва і Нового Року, коли то масово висилається побажання.

В почтовім уряді в Сяноці завели неперервну цілоденну й цілонічну телефонічну й телеграфічну обслугу. Дотепер була лише північна обслуга.

Також з Риманова до села Полав ставляють телеграфічні стовпи, де має бути приватна телефонічна станція лєсового інженера. Розуміється, що до роботи спровадили десь аж зпід Коросна, чи Березова своїх людей, бо нашому братові не треба заробити. Але, якби так наш робітник пішов ставляти стовпи під Коросно, цікаве, що тоді мазури сказали би?!

Веселий робітник. Франклін, славний американський учений приглядався щодня зі свойго вікна, як робітники будували хату. Одного разу зайшов він між робітників і запитався одного робітника, що все був веселий і вдоволений та співав при праці, як другі робітники клали. — Чому ти, чоловіче все такий веселий?

— Це не велика тайна — каже робітник. Саме, як щодня йду до праці, моя дружина весело прашає мене, бажає мені щастя при праці та вдоволена ладить мені в чисту посудину полуденок і виводить мене за поріг хати, наче ми щойно вчора побралися. Відтак бере обох синків за ручки, провадить їх до школи, а тому, що переходить попри нашу будову й тут ще раз бажає мені сили й щастя до праці. Вечором вертаю з охотою до хати, бо знаю, що там вижидають мене й тішуся, що знов побачу любу дружину і милих синків. Тому я не лінуюсь до праці й тяжку роботу весело виконую.

Рідкий випадок. У господаря Василя Сови в Крижівці, коло Кригниці, кінь відкусив коровій язик. А сталося це так: Сова дав коровi пашу, щоб їла, та сам пішов до хати. Але кінь, що стояв у стайні побіч корови, почав і собі так занятo посусідськи помагати коровi зайдати пашу, що аж відкусив коровi цілий язик. Тому господарі повинні держати у своїх стайнях перегоро

джено або окремо коней та окремо рогату тварину, бо дуже часто корова вибиває око коневі, як відганяє його від свого жолоба.

Непрошені весільники. До хати Т. Бартусяка в Малій Ростоці, коло Лабової „де відбувалося весілля, вдерлися „браця" з Чачова, Рибна й Матієвої та почали заводити гульню. Вони повиливали з полумисків страву на долівку, малих дітей витягали за шию палицями до сіней і там їх били, співаючи соромницькі пісні; дальше домагалися горілки від батька молодої Теодора Ростоцького, свідомого громадянина, відтак загасили в хаті світло та залізними штабами виважили двері до комори й зрабували все, що батярні під руку попало, спричинюючи господареві шкоду поверх 100 зл. З того наука, щоб весілля справляти без алькоголю, замісць на „виборову" — за ці гроші купити дитині гарну книжечку. Коли знов же господар хоче пошанувати свою родину й приятелів, то повинен їх запросити до хати, погостити й повеселитися, а не впускати ріжну батярню до свого обійстя. Хіба кожний з читачів розуміє, що непора сьогодні, у часі такої тяжкої біди, робити зайві видатки на пиятику, бо це не принесе ані слави господареві, ані щастя молодим. Овшім треба розважитись у чесному товаристві, чейже все сумувати не будемо, одначе не забуваймо, що перед нами тверде життя.

Вітосівці візитують українські села в Новосандеччині. Лісисті лемківські оселі сандецького повіту вподобали собі якісь драбуги та щораз частіше навідують їх своїми візитами. Недавно вкрали вони у Великій Ростоці Аксентієві Поливці грамофон, у Крижівці „заасентерували" козу в господаря Захаря Вітяка; відтак нічною порою закрадлися на приходство в Новій Веси та „зареквірували", що їм тільки під руку попало. Тоїж самої ночі зрабували коршму жидка Рінгля в Крижівці та щезли в лісах.

Дивне, що недавно якісь „гандлярі" вкрали коня зі стайні приходства в Новій Веси та скоро повторили свій напад на приходство. Отже з того виходить, що запевне якийсь „інформатор" завзявся й думає, що старенький о. парох сидить „на дукатах", тому бандити нападають на Богу духа винних людей, щоб послідню сорочку з них здерти. Таке саме з А. Поливкою в Ростоці, що хоч його крамниця ледви кригає, то вічно якісь постороні дикуни крутяться коло його хати; одного вечора стріляли навіть за Поливкою. Не хочеться вірити, щоб про це органи безпеки не знали та не старалися викрити злодюг і забезпечити життя й майно наших громадян.

Страх має великі очі.

Як довідуємось, українські літаки й летунські школи „Союзу Гетьманців Державників" в Америці затривожили большевиків до тої міри, що большевицький амбасадор в Ушінґтоні, Трояновскій уважав за потрібне зложити в секретаріяті ЗДПА протест проти „С. Г. Д.", „Союз Гетьманців Державників", як каже советська нота, — приготовляє українців до нападу на Совєти.

Американський уряд відкинув цей протест, бо вважає його необґрунтованим і заявив, що не може обмежувати свободи своїх горожан...

Хто є властиво Апост. Адміністратором Лемківщини.

Урядово проголошено та подано до прилюдного відома, що новим апост. адміністратором для Лемківщини іменовано о. д-ра Якова Медвецького, бувшого каноніка зі Станиславова. Тимчасом у всіх справах, що належать до юрисдикції т. зв. апост. адміністрації для Лемківщини, з осідком у Риманові-Живці не о. Я. Медвецький рядить, лише о. Володимир Вахнянин, завідатель у Дошні біля Риманова т. зв. „коронний дзекан Лемківщини". Він саме переносить українських священиків і наказує виплатити або невиплатити пенсію українським священикам.

Недавно зайшов до канцелярії цеї т. зв. апост. адміністрації в Риманові-Живці о. Василь Дяк, завідатель парохії у Мшанній коло Дуклі, — з проханням, щоб його бодай через зиму залишили у Мшанній, хоч — до речі — недавно о. В. Дяк прийшов до цього села перекинений з Радоцини під Горлицями на це завідательство.

Апост. адміністратор о. Медвецький його не прийняв, лише сам о. В. Вахнянін з задертою до гори головою заявив: може хочете піти до Шкляр? Я вам дам Шкляри, бо того зо Шкляр перенесу.

А в Шклярах як нам відомо душпастирює о. Ярослав Щирба, і немає найменшої причини до його перенесення — хіба лиш те, що він українець.

Тому запитуємо апост. адміністратора Лемківщини, хто властиво сповняє уряд апост. адміністратора, чи о. др. Яків Медвецький чи о. Володимир Вахнянін? Чи може т. зв. апост. адміністратор поділився своєю владою з людиною, що своїм поступованням на кожному кроці підриває повагу і становище т. зв. апост. адміністрації?

Чекаємо вияснення в цій справі.

Даремні зусилля.

Лемківські села від довшого часу засипують ріжними сусідськими „оказовими" ґазетами.

Останньо навістив їх „оказовий" „Рольнік Вел:копольскі" з Познаня. Мабуть панове з тих „оказових" ґазет, висилаючи лемкам ті „оказові" числа своїх „рольнікуф", мають до лемків якусь „цельову симпатію"?

Так чи сяк, але тут наглядно оказується, що такі „висілкі" не трапляють на податну — адресу.

Нинішний лемко це не якась дивовижа, він собі відносно таких усіх „оказових" ґазет постановив: — Побачимо чия візьме. — Чи мені оказово „читати", чи комусь „оказово" присилати.

„Пренумерує" їх так довго, як довго йому „оказово" посилають. До того прибуває ще лемкові на поміч парцеляційна справа на „сходніх кресах".

Лемко хотів би довідатися від тих „оказових рольнікуф" і „ґосподажи", як вони на ту справу задивляються? Чи не схотіли би, ті панове, що з такою впертою любовю добуваються до лемківських дверей, повести успішно-переконуючу акцію за понеханням „осадзяня всходніх кресуф" своїми, а за наділенням, без викупу, попри наших східніх братів українців, і нас, лемків, що дусимося тут на гірських неужитках не одною пяддю, а бодай кількадесятьома тисячами гектарів? Тою, нашим хліборобським потом, слізми і кровю зрошеною земличкою! Маємож ми, лемчата, терятися по Сибірах, то ануж, панє дзею — започаткуймо „мілосць" з тої пекучої справи.

Щож ви панове „рольнікі" і „ґосподаже" на це скажете?

— Ні пяди „всходньо-кресовей земі в обце ренце!" **(А. Я.).**

Воєнні памятки на Лемківщині.

Підчас світової війни наша Лемківщина була тереном великих боїв, особливо в 1914 і 1915 роках. Понад 50 воєнних цвинтарів нагадує нам кровавy світову війну. Крім того в наших горах є понад півтора тисяч окремих могил, в яких спочили вояки австрійської, російської та німецької армії.

У деяких окремих могилах спочиває по кількадесять вояків, так, що Лемківщина справді має аж надто багато памяток по світовій війні — завирюсі.

Як відомо, російська армія в зимі 1915 року намагалась перейти на Лемківщині Карпати й дістатись на Мадярщину. В боях за той перехід згинули десятки тисяч росіян, а в перших днях травня в повіті Горлиці, в офензиві австрійців, росіяни залишили знов на Лемківщині тисячі могил.

Найбільші воєнні цвинтарі та найстаранніше утримані находяться на хребті гори Маластівської Магури й коло Гладишева, де побудували гарну деревляну каплицю. Також цвинтарі в Грабі, в Конечній та коло Регетова утримані дуже старанно. На цвинтарі коло Регетова побудували гарні деревляні хрести й вежі. В Сеньковій, у напрямі на Горлиці, на воєннім цвинтарі спочили вояки, що згинули у великій битві під Сярами. У Пустках на цвинтарі є понад 800 воєнних могил, в яких похоронено багато українців з австрійської та російської армії.

Битва під Горлицями була одною з найбільших битв на російсько-австрійськім фронті. Ця битва рішила перемогу австрійців. По тій битві остало за Горлицями воєнне цвинтарище, положене на горі. На тім цвинтарі є понад 160 збірних могил, в яких спочиває понад 2 тисячі вояків і 140 окремих могил.

Зрошені теж кровю вояків верхи гір у Сяніччині, зокрема дуклянський і лубківський перехід. Вояки похоронені на великім цвинтарі в Сяноці, де майже з цілої сяніцької землі визбирані тлінні останки учасників світової війни.

Лемківщина зрошена кровю, засіяна. могилами.

Учімся від Египтян.

Молоді египтяни, що живуть в Африці над рікою Нілем зорганізували свою молодь, що цілою душею намагається побудити до національного життя свій народ. Їхня орґанізація т. зв. „Зелені Сорочки" підпорядковується своєму провідникові. Він зоветься Ахмед Гуссейн. Його діла: культурно відродити цілий Египет. Тому теж він видав 10 приказань для египетського народу, в яких домагається, щоб усі громадяни Египту:

1) **говорили лише по арабськи й ніколи нічого не купували в жаднім склепі без арабського напису;**

2) **не вживали алькогольних напитків і неморальних розривок;**

3) **попирали в першу чергу египетські товари;**

4) **молилися до Бога й якнайчастіше звиджували християнські церкви;**

5) **знали напамять слова й мельодію національного гимну;**

6) **працювали включно для рідного краю;**

7) **кожний египтянин повинен бути гордий зі свого походження;**

8) **твоєю державою буде все Египет і Судан;**

9) **твоя ціль: Египет понад усе;**

10) **твоє знамя: Бог, батьківщина й король.**

Велике протибольшевицьке віче.

В Саскатуні, провінції Саскачеван у Канаді відбувся недавно четвертий зїзд БУК (Брацтва Українців Католиків) при участи понад 600 членів. Зїзд відбувся під кличем релігійно - національного виховання молоді. Тій справі були головно присвячені головні реферати і наради учителів, шкільних радних і батьків.

Заходом БУК-а у Вінніпеґу відбулося велике протибольшевицьке віче, яке ухвалило візвати усі українські національні товариства створити протибольшевицький фронт і піти наступом проти комуністичної гидри, що нищить нашу еміґрацію. У відповідь на той заклик Канада зароїлася від протибольшевицьких віч. У більших містах ті віча підготовляють спільними силами всі українські брацтва і національні товариства. В Едмонтоні відбулося протибольшевицьке віче при участи 800 осіб. В парі з протибольшевицькими маніфестаціями йде оживлена праця в українських товариствах Канади.

КОЛЯДИ, КОЛЯДКИ і ЩЕДРІВКИ

стор. 64, ціна 25 гр. з опл. почт.

Замовляти в В-ві „Криниця"

Перемишль, скр. почт. 146.

Лемківське дзеркало.

Якось мене права рука почала свербіти й то так, що вже далі годі втерпіти. У нас кажуть: свербить права, будеш когось бити, а як у ліву — гроші числити.

Але хто гроші має в теперішню днину? Значить, треба бити, хто московську підставить спину.

— Така вам завирюха піднялась на нашій землиці, що здалось би неодного мазнути по пиці...

Намножилось комуністів, а хто буде робити, щоб усю голоту прокормити?

Повдягали ріжні маски, підкували ноги; одна біда, що з під фурашки визирають пейси й роги.

Не досить, що з общей волі маємо всяку голоту, що веде руйницьку роботу, а вже лізе „слово" — ще й „нашим" називають, що скрізь по хижам його розкидають.

Комуною аж дише; хвалить райсовіти. Пише: „люди мудрі там, взуті та одіті".

Колись знов іду стежками, до моєї Євки жінчиної мами — поза огородом. Там стрічаю панка, що немало селу заподіяв шкоди.

Він отвирає пику і так гремить без ліку: „Ви стало бить мні на поперечки, а меня слушать не хоче село теперечки. Ви не смейте мої сделкі больш крітікіровать, бо я магу вас к чорту гостину послать".

Я розсміявся йому в очі, сплюнув, сказав йому „дурень" та відвернув плечі.

Господинів післатиб там до „рускаво раю". Та, ба! вони не підуть. Чому? Всі це знають...

Вони волять „у біді" тут блахмани пускати, бо все найдеться „хтось, що заплатить..."

Дивне лише, що сусід на це позволяє й сам собі підсвідомо в мочку порпає.

Ет, наш господар добре вже загартувався, він нераз ще з гірших кліщів здоровий видістався.

Тож і тепер — буде риманівський чи червоний лилик, однаково Яцка дідько вхопить!

Так всім повідає

Кум Гаврило Чмелик.

—o—

Виховна діяльність Кружка Р. Ш. в Сяноці.

Кружок Рідної Школи в Сяноці, на правах Повітового Кружка, обіймає у своїй діяльности терени сяніцького, березівського, ряшівського та кросненського повітів. Найкращі висліди своєї діяльности осягнув Кружок минулого року в ділянці „Дитячих Садків". Було їх 14, з того 1 у повіті Кросно, 4 у повіті Березів, а 9 на терені сяніцького повіту. Організацію садків розпочато вже у квітні 1936 року.

Для вишколення провідниць уладжено в Руській Дубрівці зразковий дитячий садок, де відбували практику кандидатки на провідниць у часі від 24/6 до 3/7 1936 р. У цьому кінцевому дні відбулася конференція з кандидатками на провідниці, та кожна кандидатка переводила практичну лекцію. Голова Кружка „РШ" у Сяноці, що проводив цій конференції, переконався, що кандидатки віднесли користь з цього курсу, бо безпосередно, практично вчилися вести дитячі садки. Тому, що в наших околицях не було провідниці, відповідно підготованої до ведення зразкового садка, запрошено до цего садка на провідницю п. Теофілю Малик з Дрогобича, яка виказалася свідоцтвами з двох теоретичних курсів і вела вже передтим дитячі садки.

Дитячий садок у Дубрівці Руській. Садок тривав від 23/6 до 30/8

1936. До садка вписаних було 40 дітей, ходило правильно около 35. Приміщення сакда було в домівці місцевої читальні „Просвіти". У садку було доживлювання, діти діставали друге снідання: солоджену каву й булки. Садок устроїв 9/8 1036 „Свято Матери" і 30/8 „Свято Дитини" з богатою програмою та діточими театральними виставами.

Садок у Туринскім від 10/7—19/7 1936. Вписаних було 28 дітей, але одної днини діти не явилися в садку, місцевий провід зразився цим і замкнув передчасно цей садок. Провідниця п. Наталка Ставка. На другий рік цього напевно не буде й всі діти будуть пильно перебувати у садку.

Дитячий садок в Улючі від 28/8 до 30.9 1936. Вписаних дітей було 80 і всі приходили до садочка. Приміщенням садка була домівка, нанята в дворі. Діти користали також

з ліса, широкої площі над Сяном та з подвіря коло домівки. Примінено тут доживлювання дітей, кошти якого покривали частинно родичі дітей, частинно Кружок „РШ" у Сяноці. Провідниця садка — п. Ольга Бандрівчак. Садок покінчено пописом у дні 11/10 1936.

Садок у Тиряві Волоській мав вписаних 35 дітей, правильно ходило 23. Приміщений був у домівці читальні „Просвіти". Замітне було заінтересування родичів дитячим садком, бо вони часто навідувалися до садка. Провідницею садка була п. Марія Борис. Діти з дитячого садка виступали дня 2/8 1936 на фестині, який приніс 60 зол. чистого зиску. Окреме закінчення було 30/8 1936. Харч для провідниць дав священик о. З. Крупський, місцевий український душпастир.

Садок у Загутині від 5/7 до 28/8 1936. Приміщення садка — домівка місцевої читальні „Просвіти". Вписаних було 89 дітей, ходило правильно 69. Доживлювання дітей відбувалося перед полуд. і по полудні, а складалося з солодженої кави, або молока і булок. Торжественне закінчення відбулося 28/8 1936, програма складалася з 23 точок. Садок вела п. Ольга Цегелик, дочка місцевого українського пароха і декана.

Садок у Військім — Залужі від 5/7—20/8 1936. Вписаних було 100 дітей, ходило около 50. Садок приміщений був у домівці невикінченої будівлі Української Захоронки, а переважно перебували діти під отвертим небом. Заняття дітей відбувалися перед полуд. у Військім, та полудні у Залужі над Сяном, у лісі або в саді. Устроєно „Свято Матери" 9/8 1936 з театральною виставою „Івась і Гануся" дня 30/8 відбулося окреме закінчення. Провідниця п. Юлія Яценьо.

Садок у Согорові Долішньому від 5/7—30/8 1936. Вписаних дітей було 22 і всі діти ходили празильно. Провідниця садка — п. Анна Сірівна. У садку доживлювано дітей, які приносили собі молоко і хліб, а два рази на тиждень діставали солоджену каву і булки від Кружка „РШ" у Сяноці. Садок покінчено 30/8 пописом під отвертим небом, присутних було коло 150 місцевих громадян і з сусідніх сіл. Садком опікувався о. В. Рабій, український парох з Юровець, який попирав його грошевими жертвами.

Садок у Новосілцях від 12/7—19/8 1936. Записаних було 40 дітей, ходило 30. Діти діставали раз на тиждень каву та булки з Кружка „РШ" у Сяноці. Садок був приміщений у домівці читальні „Просвіти", діти користали також зі саду й подвіря. Провідницею садка була п. Ольга Бандрівчак. На святочне закінчення у дні 19/8 зложилося 21 точок справно виведених; між ними виставка „Діточий Сон" та народні танки.

Дитячий садок у Вороблику Королівськім від 5/7—30/8 1936. Садок був приміщений в домівці Кружка „Сільського Господаря", діти користали з подвіря і площі над рікою Табор. Вписаних було 40 дітей, ходило пересічно около 30. Діти приносили собі друге снідання і підвечірок. На закінчення відбувся попис дітей під отвертим небом, на який зложилося 29 точок, ефектовно виведених. На закінчення було кількасот громадян, які з великим одушевленням і виявами радости приглядалися співам, деклямаціям, вправам та іншим пописам діточок. Були теж місцеві неосмілені, бо неосвідомлені люди, старої дати, але вони приглядалися цему святові зза плота. Цього року не мали вони ще відваги вступити на територію домівки „Сіль-

ського Господаря", але можна сподіватися, що в слідуючому році всі їхні діти таки знайдуться в українському садочку. Провідницею садка була п. Марія Клішівна.

Дитячий садок у Височанах від 5/7—19/8 1936. Приміщення садка — будинок державної школи. Записаних дітей було 18, ходило 15. Діти користали з подвіря, города й площі над рікою Ославою. Неправильне відвідування садка через дітей треба приписати родичам, які підчас праці у полі оставляли дітей в хаті, щоб її доглядали. Діти приносили собі другий сніданок і підвечірок. Попис дітей відбувся на закінченні 19/8 1936, а складався з 29 точок, виведених гарно і ефектовно. Присутніх було богато громадян з Височан, Кожушного, Полонної й Долини. Провідниця п. Анна Чабанівна з Долини, вела садок при великім накладі праці та особистого пожертвования, не зражувалася теж численними перепонами, але навпаки зуміла їх все побороти. Височани це дуже занедбане село, відстале від світа, тож і праця там була дуже важка. Тому тим більшу вартість має праця провідниці. Честь таким ідейним громадянкам!

Дитячий садок у Володжі від 1/7—30/8 1936. Вписаних дітей було 74 і всі вони ходили точно до садка, бо це діти свідомих і розумних родичів. Садок ведено під фірмою місцевої читальні „Просвіти". Приміщення садка у домівці Народнього Дому було дуже відповідне, бо одна кімната була призначена на навчання, а друга на їдальню. Діти приносили зі собою другий сніданок і підвечірок. Вдоволення дітей і родичів із ведення садка було велике. Садок вела п. Евгенія Сорочак. При забавах на вільному воздусі використовували діти роскішне болоння над Сяном. Садок устроїв дня 2/8 „День Матері", а на закінчення відбувся окремий попис у дні 30/8 1936.

Дитячий садок у Селиськах від 1/7—31/8 1936. Дітей у садку було 22, усі правильно приходили. Садок був приміщений у домівці читальні „Просвіти". Провідницею садка була п. Ольга Сімко. Садок закінчено пописом, який приніс 24 зол. чистого зиску.

Дитячий садок у Гуті тривав через два місяці. Гута це невелике село коло Володжі, тож окремий садок свідчить про свідомість тамошніх громадян. Дітей вписаних було коло 20 і всі приходили точно до садка. Садок покінчено гарним, веселим і будуючим пописом.

У всіх садках відбувалися заняття від год. 9—12, а дуже часто продовжували провідниці науку й забави до год. 13. По полудні від год. 15—18.

Усі сакди оставали під опікою лікарів: Д-ра Володимира Карановича зі Сянока (9 садків), Д-ра Константина Цеплого з Риманова (1 садок) і Д-ра Льва Гаулера з Динова (4 садки).

Кожний садок оставав під опікою місцевого „Комітету для опіки над дитячим садком". Комітет складався з 5 осіб, а проводив у Комітеті Куратор дитячого садка. Комітети полагоджували всі адміністративні справи садків (домівка для садка, площа для забав, удержання чистоти у домівці, заключення умови з провідницею, стягання оплати від родичів, правильна виплата винагорода для провідниці, старання про домівку на імпрези, забезпечення харчу та мешкання для провідниці).

Про дозвіл на ведення „Дитячих Садків" постарався Кружок „РШ" у Сяноці, під фірмою якого ведено садки. Тільки громади Володж, Гута і Селиська, березівського повіта, виломилися зпід тої усім відомої постанови, що садки мається вести виключно під фірмою „Рідної Школи" і ці три громади вели садки під фірмою читалень „Просвіти". При уділюванні дозволу на ведення дитячих садків, не ставила влада на загал ніяких перепон, тільки на садок в Улючі відмовило зразу березівське староство дозволу, але воєвідський уряд у Львові за інтервенцією Головної Управи „Р. Ш." узгляднив відклик нашого Кружка, в наслідок чого березівське староство дало нам дозвіл на ведення садка в Улючі і наш Кружок використав цей дозвіл.

Необовязковим, але дуже бажаним завданням провідниць була організація дорасту у цих громадах, де вони вели дитячі садки. Майже у всіх цих громадах були спроби здійснити це завдання, одначе не всюди удалося це вчинити в однаковій мірі. Найкраще був зорганізований доріст у Дубрівці Руській, де дорастаюча молодь, так хлопці як і дівчата, дуже радо гуртувалися коло провідниці. Вона використала цю обставину і посвячувала дорастові майже щоденно багато часу, вільного від занять у садку. Завдяки провідниці вивчилися члени дорасту українських народніх танків, пісень та устроїли дві театральні вистави виключно власними силами, а саме 9/8. „Серед Ангелів" та 30/8. „Весела Сопілка". Обі вистави пройшли дуже успішно. Так само богато праці для дорасту положили провідниці дитячих садків у Загутині, Вороблику Королівськім, Височанах, Тиряві Волоській і Новосільцях. Успішно працювала теж серед дорасту провідниця у Війському. Якщо у всіх тих громадах, де велася праця над дорастом, найшлися би інтелігентні провідники, чи радше провідниці, що зуміли би повести цей доріст дальше витиченим уже шляхом, ми були би в короткому часі свідками гарних успіхів. „Наші найменші" та їхні родичі оцінили якслід велику працю провідниць у дитячих садках та всюди зі сльозами в очах пращали їх на відїзднім, дуже часто цілі громади виходили на залізничі стації пращати провідниць. (Вороблик Королівський, Дубрівка Руська, Височани).

(Докінчення на стор. 11-ій)

Присилайте належність за книжки і передплату!

Найкращим дарунком
на св. Миколая, Ялинку і Новий Рік
є премійна книжечка ощадности
КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, ул. Руська ч. 20,
на яку крім звичайних відсотків можна одержати ще й нагороду за ощадність у висоті 25—100 злотих.

Чорт біса тягне з ліса.

(Перед заложенням пресового орґану риманівської адміністрації).

Розходяться довкруги вістки, що знаний нашому громадянству, пресовий орґаник криницьких „русских“ носиться з наміром покінчити вже зі своїм марним безславним, соромним життям. Причиною цього обставина, що нарід так холодно, та з такою неохотою й обридженням ставиться до своїм змістом і формою крайно вбогої й пустої, а своїм значінням цілком безвартісної ґазети, що вже навіть і панська ласка враз з „пособіями“ нічого її не поможе. Кожний Українець-Лемко добре знає й знаменито здає собі справу з цього, за чиї фонди й з яких понук заложена ця ґазета, та яким ціллям має вона служити. З цієї причини кожний, чесний й розумний читач з несмаком і з обуренням відвертається від неї. І не дивниця, бо її писанина така мізерна, що вже взагалі нікого не потрапить заінтересувати, ані зацікавити.

Понадто „тяжко-вченому“ редакторові цього орґанику, знаному „реформаторові“ лемківського шкільництва, котрий навіть в самій Криниці стратив ґрунт під ногами, вже до цього ступня вичерпався матеріял і фантазія до писання, що оперує тільки рештками своїх „ґеніяльних“, умових сил і часу, та вже сам бачить і признає, що дальше істнування цього орґанику недоцільне й безсенсовне.

Але заразом виринає перед криницьким „Лемком“ питання, як то покінчити зі своїм нужденним життям. Бо заложити собі безцеремонно петлю на шию й так марно згинути, то якось для корифеїв руссофільського руху на Лемківщині негонорово, бо мовляв, що тоді скажуть люди!... Щоби цього оминути, призадумали наші „русскі“ такий вихід з цієї скрутної ситуації, що криницький „Лемек“ має перемінитися на якийсь свого роду пресовий орґан риманівської адміністрації; дальше має бути печатаний не „тяжко-вченою“ мовою криницького лінґвіста, але етимольоґією, та має виходити в Сяноці, або у Львові, а не в осідку криницьких „русскіх“.

Таким чином наміряють наші доморослі „русскі“ вже отверто, нібито о власних силах — принайменше для людського ока — видавати власний часопис, та будувати Москву на українській Лемківщині, тим разом вже безпосередно під „опікунчими крилами“ й „високим“ протекторатом риманівської адміністрації. В цьому напрямі ведеться вже від довшого часу оживлена переписка, а попри неї й устні переговори й конференції між криницькими, риманівськими, та львівськими „русскими“, якбито заложити й редаґувати новий, пресовий, руссофільський орґан для баламучення прилюдної опінії українського населення на Лемківщині. Вже навіть намічений є й редактор, — розуміється вже аж не такий „тяжко“ вчений, як криницький, для цього проектованого, нового, пресового орґану, а має ним стати один з львівських „русскіх“, котрий вже навіть в тій справі їздив до риманівської адміністрації.

Одначе українська суспільність Лемківщини тим фактом вже зовсім не тривожиться, ані не перейнимається. Вона над усіми, так численно переводженими на нашій шкурі експериментами переходить до порядку дня. Ні сама т. зв. апостольська адміністрація, ні жадні її пресові орґани, хочби їх не знати, скільки, заложено, **вже рішучо не припинять, ані не загамують зросту й поступу української, національної свідомости на Лемківщині.**

Семен Петражинський.

Замісць вінка на свіжу могилу.

Передова членкиня Союзу Українок в Америці, громадянка Анастазія Рибак, відійшла від нас на віки. Тяжко погодитись з думкою, що така ідейна і щира народня діячка не живе. Бл. п. Анастазія Рибакова цілим своїм гарячим серцем любила наш великий Український Нарід, вона бажала Йому добра й ціле своє життя трудилася й відлала, щоб зорґанізувати наше Українське Жіноцтво на еміґрації в одну велику Українську Родину.

Наша ревна передплатниця громадянка Анна Оліяр пише з того приводу, що вона мала честь пізнати цю щиру діячку на Першому Лемківському Конґресі у Філядельфії та палкі слова, які чула з уст бл. п. Анастазії Рибакової глибоко запали в її серце й ніколи не забуде цеї чарівної величньої сили, що плили з душі Покійниці.

Замісць вінка на свіжу могилу переслала добродійка Анна Оліяр на пресовий фонд „Нашого Лемка“ один доляр зі ширим бажаням, щоб одинокий український часопис — „Наш Лемко“, находився в кожній хатині, де лише жевріє українське серце.

——o——

Десятиліття української кооперативи.

Кооператива „Єдність“ у селі Улюч над Сяном святкувала в дні 1 листопаду ц. р. десять-ліття свого існування.

На саму програму святочної Академії зложилися такі точки: Відспівання кооп. гимну — мішаним хором. Промова і звіт із десятьлітньої праці кооперативи, виголошений Впр. о. Іваном Гайдукевичом з Доброї Шлях. Задзвонімо разом браття — муж. хр. Трудися й щади та другі деклямації Василя Мурайки, Марії і Степана Пельц — малих дітей. Відчитання привітів від Лемків. Союза Кооп., Філії С. Г., Народ. Торговлі, Кружка Р. Ш., Кредит. Кооп. „Сян“, Українського Народнього Дому в Сяноці та багатьох читалень „Просвіти“. Вручення грамоти Голові Надз. Ради Впр. о. І. Гайдукевичеві для Миколи Добрянського, місцевого кооператора.

Про значіння кооперації виголосив Роман Солтикевич. Ювилейний привіт і співи. В закінченню „Ще не вмерла Україна“.

По Академії відбулася вистава „Пан інспектор“ і танкова забава своїх і гостей. Дохід гарний.

——o——

Франц Коковський.

Від Сянока по Динів.

(Мандрівка півн.-східними межами Лемківщини).

Із Темешова доїзджаємо вузькою пільною дорогою до **Обарима,** сьогодні також спольонізованого села (40 душ українців). Колись було там інакше, бо ще в 1828. р. збудували були там церкву під покровом Преображення Господнього.

З Обарима скок до **Видрної**, де задержалася ще сотня душ українців, а відсіля 5 кільометрів середньої сільської дороги до села **Іздебки.** Тягне нас там стара церковця, збудована в 1660. р. Про повстання села Іздебки розповідають таке: Польський король Казимир надав шляхтичеві Іздебському з Мазовша земельну посілість в Динівщині й там він поселився враз зо своїми дворянами. Від того то шляхтича пішла надва нової оселі „Іздебки". Пізніше прийшло тут багато Українців із Закарпаття, що в Іздебках замешкали. Ерекційної грамоти греко-католицької парохії в Іздебках немає. Але і з того, що вселі була спершу лише греко-катол. церква — та не було костела, видно, що перші мешканці Іздебок були Українці, а щойно пізніше якісь латинники тут прийшли й осіли. Врешті у 1593. р. тодішня власниця земельних посілостей у Динівщині, Катерина Ваповська перетягнула багато українців на латинський обряд і греко-католицьку церкву в Іздебках замінила на латинський костел. З тої причини іздебські Українці позбавлені насильно власної церкви, ходили через довший час до церкви до Волоші. В 1650. р., або 1660. р. побудували собі свою власну церкву в Іздебках і там вона стоїть по нинішній день. У парохіяльних актах в Іздебках находиться відпис грамоти з 1670. р., що нею місцевий дідич, Франц з Оржехович Оржеховський священикові Іванові Зубаровичеві дав привілей обслуговувати іздебських Українців. Під сучасну пору живе в Іздебках понад тисяча українців, що гуртуються в читальні „Просвіти" з власним домом. Ціла культурна праця спирається на особі тамошнього реаційника о. Ореста Калужняцького та його брата п. Радника Калужняцького.

Іздебки мають також свою кооперативу і молочарню, підчинену Р. С. У. К., що міститься рівнож у власній домівці. Школа 7-клясова з польською мовою навчання. Взагалі треба відмітити, що Іздебки це оселя, що наче оаза окружена довкола польськими або спольщеними селами, як саме Яблінкою, Видрною, Обаримом, Невісткою, Присітницею та Кремяною.

З Іздебок вертаємося через фільварок Гути до **Невістки.** Це теж златинщене село, нині живе в ньому не ціла сотня Українців, що — не маючи ніякої допомоги ні заохоти — у майбутньому підуть також слідами односільчан... У поганому настрої, повні невеселих думок виїзджаємо на битий гостинець, щоб під Гдичиною переправитися поромом через Сян.

Доїзджаємо до **Волоші,** або як тепер зовуть її урядово до Володжі.

Думки наші зараз прояснюються, веселіють. Це взірцеве, українське село. Читальня „Просвіти" у власній домівці, Сокіл, Відродження, Кружок „Сільського Господаря", Споживча Кооператива, Молочарня та Каса Стефчика. Пригадую собі, що був я вже у Волоші тоді, як населення будувало читальняний дім. Дійшло до якогось непорозуміння з адміністраційною владою, бо дім почали будувати за-близько дороги. Влада доглянулася цего аж тоді, коли мури дому вже були високі. Треба посунути дім три метри взад, або перестати будову. А посунути взад годі було. І що тоді діється? Одна громадянка відступає безплатно зо свойого подвіря 3 м. вшир землі, щоб туди повести дорогу і в цей спосіб зробити для читальняної хати вимаганий відступ. Дорогу, що в тому місці заломлювалася, випростували й сьогодні читальняний дім пишається гордо серед села. На жаль — забув я призвище цеї громадянки, а слід би його золотими буквами виписати при вході до читальняної домівки. Здивуєтеся увійшовши в село. Гарні хати, чисто вдержані вулиці з хідниками для піших. І населення ввічливе, хоч не шапкує вам покірно. Воно знає, що сидить на своїй землі, вміє цінити свою гідність.

Коли основано Волошу (Володж) невідомо. В кожному разі маємо в старих судових документах сяніцького суду вістку, що в 1444. р. існувала там церква і при ній був Парох. Назву бере село мабуть від того, що напочатку оселили там волоських кольоністів. Самостійна парохія існувала у Волоші аж до 1845. р., а в цьому році перемиський епископ Снігурський получив Волошу зі Селиськами. Аж у 1935. р. Волошу відлучили знову від Селиськ та створили там самостійне завідательство.

Недалеко на полудне розложилася **Воля Волошська** (тепер зовуть її Володзка Воля) — мале сільце, нічим не ріжниться від інших йому подібних. Має читальню „Просвіти" з власною домівкою.

Коли вже згадано про Волошську Волю, то слід зазначити, що таких осель, що їх назвали „Воля" в сяніцькій землі багато. Згадаю тільки Волю Морохівську, Завадівську, Стефкову, Пяткову, Рачкову, Петрову, Постолову, Волицю та інші. Стрічаємо також ріжні „Посади", що є рівнозначні з „Волями". Звідкиж ці назви та що означають?

При заселенні таких великих та з огляду на лісистий і гірський терен треба було населенням давати ріжні полегкості („волі") в чиншу та данинах, щоб їх заохотити до оселювання, „посадити" в новозаложеній оселі. Ці полекші були конечні, бо всякого рода драчки й данини були просто величезні. У XV. та XVI. столітті побіч нормальних чиншів після скількости та якости землі кметі ще ріжні данини, а саме мусять давати збіжжя, дріб, безроги, вівці, набіл (це т. зв. „почот").

Там, де селяни не мали права побору дров із ліса, набувають це право „місовим вкупом" („осип"). Крім цього мусять вони давати панові „обідне", тобто раз у рік доставити йому всего, що він потребує до обіду, платити „куну" („куницю"), як дівчата виходять заміж у друге село. Як пан іде на війну, тоді кметі мусять йому платити підмогу в грошах („воєнне") та давати ще поживу. У сяніцькому повіті були такі села (Ячмир), що мусіли панові, що йшов на війну, доставляти навіть масла.

З кінцем XV. століття починають заводити по селах регулярну панщину. От приміром у Яблониці вже в 1480. р. кметі платять чинші, „обідне" та ще мусять обробляти для пана двірські грунта й городи та що-року звозити для двора по 3 фіри дров. У Смільниці та Великополі мусять тоді вже працювати по два дні на панському грунті.

Ясна річ, що люди старалися поселитися там, де впродовж кількох чи кільканацятьох літ мали „волю" від цих драчок і данин.

Але мандруймо далі. (Докінчення буде).

(Докінчення зі стор. 8-ої)

З приємністю треба зазначити, що при орґанізації й піддержці дитячих садків радо і ревно помагали нам українські священники, що не щадили нераз значних матеріяльних коштів (о. Зенон Крупський — Тирява Волоська, о. В. Рабій — Согорів Доліш., о. Кан. О. Константинович — Дубрівка Руська, о. Т. Марко — Володж, о. В. Середович — Туринсько, П. Солтикевичева — Улюч).

Коли Дитячі Садки розпочали свою діяльність, наш Кружок немав на сю ціль ніяких фондів. Пороблено енерґійні заходи і гроші роздобуто. Наш Кружок одержав на дитячі сакди слідуючі підмоги: 1) Повітовий Виділ у Сяноці 75 зол. і 1000 кісток кави; 2) Інж. Богдан Дрималик 10 зол.; 3) Головна Управа „Р.Ш." у Львові 300 зол.; 4) Маслосоюз у Львові 50 зол.; 5) Центросоюз у Львові 30 зол.; 6) Н. Н. у Сяноці 5 зол.; д) Церква у Дубрівці Руській 20 зол. — Разом: 490 зол. і 1000 кісток кави.

На орґанізацію й ведення Дитячих Садків наш Кружок видав 617 зол. 70 сот., з того значна частина пішла на доживлювання дітей.

До наших Братів за океаном.

Заклик і прохання, надіслане до нашої Редакції до поміщення.

В першій черзі прохаю помістити щиру подяку нашим Землякам Братям Українцям з Лемківщини за Океаном за їх культурний дар у формі передплати на часопис „Наш Лемко", без якого ми Українці на Лемківщині не годні вже сьогодні обійтися. „Наш Лемко" — це одинокий лікар для Лемківщини, що лікує наші села від усякої протиукраїнської та комуністичної зарази.

Тому кличу до Вас Рідні Сестри і Братя за Океаном, що люта доля примусила Вас кинути рідну Вашу стріху і загнала Вас у чужі далекі сторони за кращим — може — хлібом, не забувайте за Свою Рідню, Свояків і Приятелів, переширіть і цього року передплату для Ваших братів у Карпатах, щоб вони скоріше пізнали, чиї ми сини, щоб училися постояти за рідну батьківщину, за долю своїх дітей та знали боронити своїх належних прав і правд.

Кому з Вас лежить на серці добро і краще завтра рідної Лемківщини, кожний з дотеперішних Передплатників в Америці і Канаді повинен прислати свою передплату і на „Нашого Лемка" та книжки Своїм братам у Старому Краю, бо цим вкажемо всім, що ми вміємо постояти брат за брата.

Іван Мицьо, син Гната з Полонної к. Сянока.

—о—

Пропала фундація.

МОСКВОФІЛ ЛОМИТЬ ЗАВІЩАННЯ СВОГО ПОПЕРЕДНИКА.

В Курії апостольської адміністрації для Левківщини діються нечувані скандали.

Перший апостольський адміністратор на Лемківщині, з осідком у Риманові—Живці, о. др. Василь Масцюх, знаток канонічного права, мав свою добірну й цінну, велику богословську бібліотеку. В годині своєї смерти записав він у цілости свою бібліотеку для Богословської Академії у Львові.

І дійсно деякі з цих книжок одержала згадана Богословська Академія у Львові, одначе — на жаль — не всі, бо наслідник бл. п. о. Василя Масцюха, провізоричний управитель апост. адміністрації в Риманові—Живці — **о. Іван Полянський,** теперішній завідатель обох Воробликів — Королівського й Шляхоцького, побіч Риманова, казав по смерти свого попередника **добрати ключі до дверей кімнати,** де були зложені книжки, переказані волею о. В. Масцюха для Богослов. Академії у Львові **та що цінніші книжки забрав собі.**

Якщо таке зробив би якийсь світський чоловічок або який несвідомяк — тоді люди казали би, що **поповнив крадіж з вломом,** але тому, що це зробив недавній пацифікатор українських священиків, та як читаємо в „щематизмі Лемковщини" — о. Іван Полянський, просинодальний ісповідатель, член Ради для збереження чистоти віри й обичаїв (??!), цензор книг релиґійного змісту, просинодальний суддя (має бути „суддя", зам. склад.) і канцлєр і наділений крил. відзнаками і парох в Корол. Вороблику — сам український Читачу осуди такий поступок.

Редакція „Нашого Лемка" хотіла би лише знати, **в який спосіб Наукове Богословське Товариство у Львові зареагувало на повище та зволило ласкаво поінформувати українське громадянство, чи о. Полянський по совісти віддав ці книжки,** неправно задержані (радше забрані, — прим. скл.) — кому слід. Оце нас дуже інтересує!

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА"

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20. в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Минеться сон, настануть кращі дні.

В ярі, між двома розлогими горами, на просторі половини милі розтаборилось велике українське село Вислочок. Це село, як дочерне, належить до парохії Тарнавка.

І тут жили люди давнім життям; орали свої піврільки, третини, четвертини, випасами овець, сіяли лен і коноплі та найважніше — за порадою й на розривку сходилися в корчмі! І так минався рік за роком, умирали старші ґазди, їх сини обіймали господарку, а кому дуже наскучило одноманітне життя, позичав у Гершка або в Риманові у Шмулика на „шифкарту" та чимскорше виїздив за море, мовляв — там дороблюся й рідним поможу.

Припустім, що не було іншого виходу, бо ніхто не думав, що наші гори кращі від американських „плейзів". Одначе беремо під увагу такі речі: у Вислочку живе понад 600 людей. Скільки треба добрих майстрів шевців, щоб лише 600 пар чобіт ушити?

Дальше у Висолчку є 120 хат. У кожній хаті їдять страву, купують нафту, сірники, сіль, нитки та другі потрібні предмети щоденного вжитку. Чи за цим усім треба щопонеділка манджати аж до Риманова? А тих понеділків маємо в році понад пятьдесять, отже скільки часу марно витрачується?

Але що там час! Тут іде про що інше. Скільки людей треба, щоб належно обслужити ціле село в конечні до життя продукти, за якими ходять аж до Риманова ґаздині, молодиці, ґазди, парубчаки й дітвора? Не говоримо вже про кравців, кожухарів, столярів, теслів, боднарів, ґонтярів, ковалів — бо і таких сотня найшла би працю в

Чи „Наш Лемко” буде ще кращий і постійно на 12 сторінок, це вже від Вас, Брати залежить. „Наш Лемко“ — це **найдешевша** та заразом одинока українська народня газета для Лемківщини і для Всіх, що хочуть знати про життя на західніх землях. Тому конче порадьте Вашим сусідам, щоб передплатили собі „Нашого Лемка“. Але робіть це негайно й кожний. — **Просимо також вже посилати передплату на 1937 рік,** бо тепер найлекше за тих пару злотих. Найкраще посилати **відразу за цілий рік.** Буде для вас вигода, бо точно будете одержувати свій часопис та багато корисного почуєте з усіх ділянок культурного життя.

селі. Але де їх взяти? Може б аж з Америки спровадити? Га?

Так, так. Ви хочете, щоб вас вихвалювати, може ще і славити? А є за що. Бо ви маєте свою кооперативу „Верховину”, читальню „Просвіта”, товариство „Луг”, ведете самоосвітню працю в Кружку Самоосвіти, у Кружку Аматорів, ага! ще у Відродженецькому Гуртку. До кооперативи запросили ви собі „субекта” аж з другого села, бо вашій молоді панєнка забажалось... Ви, або ваші батьки потраплять по Бразиліях чудес доказувати, в Америці „бизлеси” провадити, а в своїм селі самі не можете собі зарядити.

Щоб ще одно не забути, здається, ваш навіть справниченко запровадив у своїй хаті продажу „виборовей” і розпиває народ. Ще й до кооперативи хотів шпиритайку „запайташити”! О, славно, дуже навіть! Буде велика користь для збудженого села!...

Тебе, вислічанська молодь запитаємо: хочете дальше терпіти цю наругу, це знущання, що пливе з юдиних підшептів тих, що затемнюють ваші шляхи й розпиничують несвідомяків?

Невже-ж ваша гірка недоля не вказала вам ще правдивої дійсности? Мало свого серця вложив у ваші змагання старенький ваш Отець Парох? Чи його щирі слова й поміч мали би верхами безвучно прогомоніти й пропасти?

Не в словах, але в ділах — культурних чинах ждемо Вашої відповіді.

Сусіда.

На маргінесі одної рецензії.

Рецензентові (від латинського слова: рецензео = оцінюю, критикую) з „Оріенсу“ (двомісячник присвячений релігійним справам Сходу, видаваний Східньою Місією Отців Єзуїтів у Варшаві, ч. 4. з 15. 7. ц. р.) відповідаємо, що нам дуже добре відома історія Польщі та всіх польських племен. Одначе ніде ми не стрічали, щоб або польський історик або чужий ученаї писав, що мазур, гураль, кашуб і т. д. — це не поляк. Отже-ж і таке рецензійне обосновування, що лемко не українець, не лише не видержує критики, але навпаки не свідчить про наукову безсторонність рецензента з „Оріенсу“. В кожному разі дякуємо за ласкаву память.

Юліян Тарнович.

Ще з новинок.

Малий врожай бараболь. Цьогорічний збір бараболь зменшився в порівнанні з минулим роком на 20 відсотків. До цього причинилися головно великі дощі в осені ц. р., через які багато бараболь зігнило. Тому не лише зі зерном, але й з „Комперами чи бандуркою” треба щадити, бо до нових далека ще — дуже далека стежка.

Згоріли 52 корови і 30 коней на фільварку Стадніцької у Великій Веси коло Тарнова. Пожежа охопила швидко всі двірські та господарські будинки. Шкоди обчисляють на 60 тисяч злотих.

Дар Просвіті. Хай скрізь від серця до серця несеться грімкий гомін: **Цілий грудень — це місяць „Просвіти”!** Головний Виділ Т-ва „Просвіти” у Львові закликає українське громадянство в краю й за Океаном сповнити свій національний обовязок супроти „Просвіти”. Всі доходи зі Свят Просвіти на дар одинокій великій українській просвітній установі!!

Ще один хапач. Ряшівський суд займається справою бувшого коморника в Ніску, опісля в Тичині, Казимира Бжуховського, що нахапав багато грошей на шкоду державного скарбу і приватних осіб.

Конекрад. В Сяноці засуджено на 2 і пів року вязниці Юрка Ківерчака з Небещан, що вкрав кільканайцять коней на шкоду селян у ріжних місцевостях. Тепер вже господарі можуть спокійно спати, бо конекрад під ключем.

Знесення військового податку. У звязку з законом, що вводить обовязок заступної праці для осіб нездібних до військової служби, з днем 1. січня 1937 р. касується військовий податок. Одначе всякі залеглости з цього податку будуть стягнені в дотеперішніх вимірах.

Нові книжки.

Українська культурна скарбниця під ред. **Ол. Бабія**, ч. 1. і 2., стор. 136.

Іван Котляревський: ЕНЕЇДА на українську мову перелицьована. Львів, жовтень і листопад 1916. Видавництво „Батьківщина“, ул. Чарнецького 8.

„ПРОСВІТА“ ГУЦУЛЬЩИНИ: Хто такі гуцули?, Наша Гуцульщина в Карпатах, Король Гуцул, З історії Гуцульщини, Дещо про мову Гуцулів, Гуцульщина в письменстві, Гуцульське село, Господарський стан Гуцульщини й можливости розвитку, Гуцул-мистець, Ватаг і вівчар, Гуцульський одяг, Про гуцульське деревяне будівництво, Початки освітньої праці на Гуцульщині, Як пишать старі гуцульські ліси, Стан просвітньої організації на Гуцульщині, Наші гуцули, Про колишній січовий рух на Гуцульщині, Гуцульщина у визвольних змаганнях, Як гуцули на Закарпатті утворювали свою владу, З „Гуцульщини у співанках“. Ст. 24. Видання „Просвіти“, Львів, Ринок 10.

М. Мартирій: БОРИС І ГЛІБ, історична українська драма в 6-ох відслонах. Бібліотека релігійної драми. Видавництво Чина Св. Василія В. у Жовкві, стор. 48. Ціна 60 грошів.

Гуртки Дорасту, опікуни й організатори Гуртків Дорасту, українська сільська і міська молодь повинні **зараз набути одинокий ілюстрований календар для Дорасту на 1937 рік,** який вже появився. Ціна за 1 календар 1 зл., з пересилкою 1.20 зл. **Хто замовить 10 календарів, дістане два даром.** Замовляти: „Шлях Молоді“, Львів, ул. Сикстуська 46.

ЦЕНТРОСОЮЗ

Львів, ул. Зіморовича ч. 20/22.

поручає мила власного виробу до прання й миття з запахом, **мило тоалетове** (троякий формат), **мило до голення; нитки** з власної навивальні. — Занимається експортом: яєць, беконів, фасолі загранницю. **Має на складі:** штучні погної, насіння, господарські машини і приладдя. — Всі українські Кооперативи на Лемківщині робіть замовлення тільки в **„Центросоюзі“, Львів, Зіморовича ч. 20/22.**

Чи Ви вже купили собі книжку Лемківської Бібліотеки?

1. ч. Юліян Тарнович: **Ілюстрована історія Лемківщини,**

2. ч. Іван Бугера: **Українське весілля на Лемківщині.**

Обі книжки з поштовою пересилкою 4 злоті.

Друкується 3. ч. Франц Коковський: **Східніми межами Лемківщини.**

Замовляти в Адміністрації „Наш Лемко“, Львів, ул. Зіморовича 2.

ЛЬВІВСЬКА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА 4985

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло“ Львів, Ринок 1. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.